

ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

7200 ΒΕΡΟΙΑΣ

Αριθ. ελ.

714

B4

ΔΩΡΕΑ

Αντων. Ζαρίφης

62VER-00219

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΣΕΙΡΑ ΤΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ
ΕΙΣ ΤΟΝ
ΜΑΚΑΡΙΟΝ ΙΩΒ,

ΣΤΑΛΕΧΘΕΙΨΑ ΠΑΡΑ
ΝΙΚΗΤΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ
ΗΡΑΚΛΕΙΔΑΣ,

Νεωσι μεσιτυτωθῆσα σωςδῆ καὶ δαπάνῃ τῷ ἔξ Α'θωνῶν
ΙΩΑΝΝΟΥ ΜΑΡΜΑΡΟΤΟΥΡΗ,

Καὶ μετ' ἀκριβοῦς ἐπιμελείας διορθωθῆσα,

ΠΑΡΑ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΧΡΥΣΟΦΟΥ
ΤΟΥ ΕΞ ΕΥΡΙΠΟΥ.

Προσφωνηθεῖσα δὲ τῷ Ἱεροτάτῳ Ἐκκλημφοτάτῳ τε
καὶ Μεγαλοκρητιστάτῳ Αὐθούτῃ καὶ Ἡγε-
μόνι Πάσης Οὐγγροβλαχίας,

ΚΤΡΙΩ, ΚΤΡΙΩ,

ΙΩ ΜΙΧΑΗΛ ΣΟΥΤΖΩ,

αψυβ. ΕΝΕΤΙΗΣΙΝ 1792

Παρά Δημητρίου Θεοδοπίου τῷ ἔξ Ἰωαννίνων.
CON LICENZA DE' SUPERIORI.

Ὡς ἡγοσὸν ἐν χωνδρεῖα ἐδοκίμασεν αὐτὸς,
Καὶ ὡς ὀλακάρωμα θυσίας προσεδέξατο αὐτὸς.
Καὶ ἐν καιρῷ ἐπακαπῆς αὐτῶν ἀνάλαμψεν.

Σοφία Σολομ. Κεφ. 3. 6. 7.

Ὄνόματα τῶν Πατέρων, ὧν αὕτη ἡ Σερὰ Συμμετέθη.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΣ,

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ,

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ,

ΧΡΙΣΟΣΤΟΜΟΣ,

ΚΛΗΜΗΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ,

ΚΤΗΛΛΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ,

ΔΙΔΥΜΟΣ,

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ,

ΕΦΡΑΙΜ ΣΤΡΟΣ,

ΕΤΑΓΡΙΟΣ,

ΕΓΣΕΒΙΟΣ,

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΝΑΖΙΑΝΖΗΝΟΣ,

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΝΥΣΣΗΣ,

ΓΙΣΙΔΩΡΟΣ,

ΙΟΥΛΙΑΝΟΣ ΑΔΙΚΑΡΝΑΣΑΙΟΣ,

ΜΕΘΟΔΙΟΣ,

ΝΕΓΛΟΣ,

ΟΔΩΜΠΙΟΔΩΡΟΣ,

ΟΡΙΓΕΝΗΣ,

ΠΟΛΥΧΡΟΝΙΟΣ,

ΣΕΒΗΡΟΣ,

ΘΕΟΦΙΛΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ.

ΤΩ ΕΥΣΕΒΕΣΤΑΤΩ, ΤΨΗΛΟΤΑΤΩ, ΤΕ
ΚΑΙ ΓΑΛΗΝΟΤΑΤΩ, ΑΥΘΕΝΤΗ,
ΚΤΡΙΩ, ΚΤΡΙΩ,
ΜΙΧΑΗΛ ΣΟΥΤΖΩ, ΒΟΕΒΟΪΑ.

Τῷ Μεγαλοπρεπείσῳ Ἡγεμόνι πάσης Οὐγκροβλαχίας.

Τὰ ὀλίγα μοι, ὦ ΤΨΗΛΟΤΑΤΕ ἩΓΕ-
ΜΩΝ, ὅδ' ἐσμικρά τὰ προτρέψαντα ἐγείνοντο
αἷτια ἐπὶ τὸ προσφωνῆσαι ΣΟΥΤΗ, ΤΨΗΛΟ-
ΤΗΤΙ τῷ ἀναρχῆρας τῷδε ΤΟΥ ΘΕΟΦΙΛΟΥΣ ΤΕ ΚΑΙ
ΤΗΛΗΜΟΝΟΣ ΙΩΒ ΕΚΕΙΝΟΥ Βίβλον· ἥ σπεδῆ πε, καὶ πό-
νοις ἀρτίως ἐκδεδόται ὑπ' ἐμοῦ ἐμοῖς· ὧν αἰτίων τί πρῶτον, τί
δ' ἔπειτα, πὶ δ' ὕστατον καταλέξαι, ἢ ἐμὴ διαύοια γραφῆσα πολ-

λαίς τε, καὶ μεγάλας στροφάς, πάντῃ ἀπόρως ἔχει. Τοσαῦτα ἄρα
πλήθει τε, καὶ μεγέθει ἐστίν, οἷς φύσις σιωπευδύσα τύχη, καὶ
ἐτέρα διατέρα σιωφδός, ὡς ὠφέλε, γενομένη, ἡ μὲν ἐκδομησέ
ΣΟΥ ὑπερφυῶς τινὶ ψυχῇ ἢ δὲ περιέβαλέ ΣΟΙ ἐν ἀφθο-
νία μυρία τὰ ἐξωθεν ἀγαθὰ. ἀλλ' ὥσπερ ταῦτα ἀνδρὶ γινώσκει
τε, καὶ ἅπαν δανῶ ἦτοι τῇ ἀμνηχανῶν πάντῃ, ἢ πάντῃ ἐργῶδες
διελθὼν ἐμμελὲς αὐτῇ, πάντων δὲ δῆπρ ἦκιστα τῷ μετρίως γλῶσ-
σῳ παιδείας ἄγειν, ὥσπερ ἐμοί, ὅπως ἐκ τῆ ἴσθ σιγῇ παρα-
πέμψαι πάντα ὅμῃ ἀγνώμονος αὐτῇ, καὶ ἀνέπιακός τὸ ἔργον
ἀνδρός. Εὐφημησμένη γὰρ ἀρετὴ ζῆλον τῆς αἵσεως ἐμποιεῖ τὰ
πολλὰ καὶ ἄλλοις, σιωπώμεν δὲ καταφρόνησιν, καὶ ὀλιγωρίαν
ὅσῳ.

Τῶν μὲν δὴ ἐξωθεν ἀγαθῶν, ΠΕΡΙΦΑΝΕΨΤΑΤΕ
ΗΓΕΜΩΝ, τὸ πρῶτον, καὶ τῇ λοιπῶν προέχον, ἀφ' ἧ ἄρ-
χεῖται τοῖς ἄλλοις τῇ ἐγκωμίων ἔδος, λαμπρότητα, φημι, καὶ
ἐπιφάνειαν ΤΩΝ ΣΩΝ ΠΡΟΓΟΝΩΝ ὑμῶν, ὑφ' ὧν ἐκδο-
μήτης διαφανῶς ΑΥΤΟΨ, προγεγενημένων τοιῶνδε, οἷς περ
δὴ παρέλαβον ὁ καὶ ἡμᾶς αἰὼν, καὶ ὅς ΑΥΤΟΨ, τοιόςδε ἀκλῆα
ἐπιγινώσκοντος, ἀδ' αἰμόνας, καὶ ὀλβίας τὸ ΣΩΝ μέρος τυγχά-
νης ἀποφηνάμενος, ἐκ περιττῆ αὐτῇ, καὶ ἄκαιρον παραλαμβά-
νόμενον, ὅταν μηδὲς ὁ αὐτιτένων πρὸς ταῦτα ἦ.

Τὰ δὲ ἔσω, καὶ ΤΗΣ ΣΗΣ ΨΥΧΗΣ ἀγαθὰ, οἷς ἡ
ἀληθὴς ἀδαιμονία μετρεῖται ὀρξομένη ὑπὸ τῇ σοφῶν δὴ πᾶν-
των καὶ πᾶσα, καὶ οἷς ΑΥΤΟΝ ΣΕ ὀρώμεν σιῶν θαύματι νυν
εὖ μάλα τε, καὶ ἀφθόνως κεχορηγημένον ὑπὸ τε παιδείας, ὑπὸ τε
φύσεως, καὶ ἃ δὴ βιασκανία ἔχει ἡδέως ἀκῆα, πῶς αὐτὴ παρελ-
θὼν τις σιγῇ ἔκ αὐτῆς κακοηθείας δίκῃ ἐν δίκῃ ὀφλισκάνων δια-
τελοῖ;

Καὶ γὰρ, ἵνα ἀπὸ τῆς ὑπάτης τῇ ἀρετῶν ἐνάρξωμαι, πῶς
τῶν περὶ ΣΕ, καὶ τῶν ὑπερκῶν ἐν ἀγνοία ποτε ἐγνώετο, ὅπόσον
τοῖς θεοσεβέσασιν, καὶ τῇ θάσ πῶποτε ἐπιμελεσάτοισ ἐνάμιλλος
ΣΥ διετέλεσας; πόσῳ τε τῆς πλῆθους τῶν τῇ κράτῃ διεπόντων
αὐτόθι, ὅσοι τε πρότερον, ὅσοι τε καὶ ἡμῶς, σεβασμῶν τε, καὶ
θεραπεῖα τῇ κράττονος ὑπερέβαλες;

Ἐκ δὲ ταύτης ὑπαρχούσης ἀκραιφνῆς, καὶ ἀτλάς πᾶσα ἡ
τῶν λοιπῶν ἀρετῶν, ὡς ἐκ ρίζης στερεᾶς, καὶ μονίμης, βλαστάνει
δή τε, καὶ ἀποφύεται, καὶ ἐπὶ μέγα ὕψος χωρὶς σαρὰ τε, καὶ

συναρμολογία. Οὐ γὰρ τις θαυμάζων τε, καὶ τιμῶν, ὡς τὸ γε-
εἶκος, δὲ τέφουκε, τότε καὶ συνεξομοιοῦνται ἐκ πολλῶν τῶν πε-
ριόντων τε, καὶ τὸ βίον διὰ παντὸς πᾶσαν καταβάλλει τινὶ ἐσω-
τῶ σπουδῶν.

Ταῦτ' ἄρα οἱ μὲν τῶ ἡγεμονικῷ ἐπιλαβόμενοι θρόνον προ-
σοῦτε, καὶ ἔπειτα, πλῆτε θηρώσι τε, καὶ θησαυρῶν ἐγκυαλω-
πίξονται πλήθει περὶ πολλῶν ἐποιήσαντο μάλιστα.

Σὺ δὲ, Ω' ΗΓΕΜΩΝ, τινὶ ἐναντίαν τέτοις περὶ ἐπὶ
τῆς σῆς ἡγεμονίας αἰὶ προάλας τε, καὶ ἐπιστροφῇ ἐποιήσω πᾶσαν
Δικαιοσύνην γὰρ ἀγάλλη κοσμήμενος παρὰ τὰς πολλὰς ἧς ἔδωκε
ἄλλο παρὰ πάντι τὸν ΣΑΤΤΟΥ' τῆς ἡγεμονίας χρόνον, τὸν τε
προτὲ, καὶ τὸν ἤδη καὶ ἐπὶ προσέθεν φάσιν πεποιηκὼς δὲ πάντη.
Ταύτης δὲ πᾶν ἀν' ἀρετῆς, ἢ βασιλικώτερον γένοιτ' ἂν χρῆ-
μα ποτέ;

Ταῖς τῶν ἀνθρωπίνων σκοπευσίσις, Ω' ΗΓΕΜΩΝ, μετα-
βολαῖς πραγμάτων, ἢ ΤΗ'Σ ΣΗ'Σ ΤΨΗΛΟΤΗΤΟΣ ἐπὶ τῷ
ἡγεμονικῷ ἀποκαπίσας θρόνον θείας τε, καὶ ὑπερφυῖς προνοίας
ἔργον ἀεὶ δὴ λῶς καταφαίνεται ὅν' καὶ αἰὶ ὡς ἀληθῶς ὁ Θεὸς με-
σάλλον, καὶ κλυδωνὰς πραγμάτων ὅσον, καὶ πάσαι καὶ κατ' ἡμᾶς, αἰ-
θερῶν λαμπροτάτῃ χορηγεῖσθαι τοῖς κατὰ οἶκτον ὡς πλείους
ἐπιδόσκει, καὶ τὸν ἄξιον αὐτοῖς ἐφίστησι κυβερνήτῃ, ὅπως τὰς
ναυαγήσαντας προτὲ ἐν θανοῖς, ἢτε ἀπαρτὰ κυβερνητῶν τῶν
προτέρων, ἢτε καὶ ἄλλων αἰτίων συμπλοκῇ ἀπορρήτων, ὡς καὶ
τοῖς ἀπὸ τοῖς Στοιῖς ἀρέσκει, τέτρε ΑΥΤΟΣ ἀπὸ τῶ ναυαγίου,
καὶ τῆς τῶν κακῶν ἀχλύος ἀναλάβη τε, καὶ παραμυθήσῃ, καὶ φαι-
δρῆς, καὶ ἀδαιμόνας ἰδῆν τε, καὶ εἶναι ἀποδείξῃ τοῖς ἄλλοις.

Τοιοῦτος Περιμλῆς Ἀθιναῖοις μετὰ τὰ Μηδικὰ ἐγένετο πᾶ-
λαι. τοιαύτη τῶν Ἀντιονίων Ρωμαῖοις ἢ Φιλέσοφος δυαὶς ἐκείνη.
Τοιοῦτος, ΤΨΗΛΟΤΑΤΕ ΗΓΕΜΩΝ, ΑΥΤΟΣ τε, καὶ ἐπὶ
τοῖς αὐτοῖς κατ' ἡμᾶς αὐθιχῶν ὑπὸ τῷ Θεῷ τοῖς ὑπηκόοις σε ἐδωρή-
σῃς. ὅς ὁ μόνον πολιτικῶν ἐμπειρία τε, καὶ διαχειρίσει πραγμά-
των πᾶν ἴσα ἐκείνοις φέρεσθαι ἐπάξιός ἐν τοῖς μάλιστα ἢ, ἀλλὰ
δὴ καὶ παιδείαν πᾶσαν ἐν τῷ τιμῶν καὶ ἐκείνην καὶ ταυτὰ ἐκά-
νοις ἐφάμιλλον ΣΕΑΥΤΟΝ κατέστησας.

Πῶς δὲ ἐκ ἐμελλες, ὅποτε παρὰ τὰς λοιπὰς τῶν ἀρετῶν
ἀγλαΐας καὶ παιδείας ἐπιβολώτατον, καὶ τῶν Μισθῶν γεγενεῖναι
ἐκ νέας ΣΕ τρέφειμον παρηλήφαι;

Τοιαῦ.

Τοιαῦτα δὴ, καὶ τηλικαῦτα τὰ ὀλίγα ἐκ τῶν πολλῶν (ἐπε-
ξιδίαι γὰρ καθ' ἑκάστων ἅπαντα θεοτέρας Μόσης αὐτῇ ἔργον)
ὑπάρχοντα τὰ δαιμονίως κοσμεντὰ ΣΟΙ τῷ ψυχῷ, Ω' ΑΥ-
ΘΕΝΤΑ, πῶς ἐκ ἐμελλον προτρέψαι με τῷ ψυχῷ τὸ τῷ
ΙΩΒ γραμμα τὸ ΣΟΙ τῷ ἁπάντων μόνῳ νυνὶ προσφωνῆσαι
τε, καὶ ἀναδῆναι, καὶ προσαγαγεῖν ἀλαβῶς; ἔ γάρ τις τῷ ἁ-
ρετῶν τὸ πλῆθος διὰ θαύματος ἀγαπᾷ, τὸτ' καὶ τοῖς τῷ
πόνων ἑαυτῷ ἀπαρχὰς προφρόως τε, καὶ ἀγαπητῶς προσκομίζαν
δήπε φιλεῖ. καὶ τὸτ' ἄρα πέφυκεν ἀρετὴ σεμνύνεσθαι, καὶ κο-
μᾶν καὶ τῆς ἐναντίας αὐτῇ, καὶ πλεονεκτεῖν ἐκείνης ἐνδίκῃ· ὅτι
αὐτῇ μὲν καὶ πόρρωθεν προσάγεται τὰς ἀκρόντας, καὶ οἰκεῖται,
καὶ εὖντος παρασκαδάζεται ἑαυτῇ ὅτι μάστις, ἅτε πλεῖστον ἀγα-
μίας τῷ κάλλος αὐτῆς, ὅσοι μὴ σκληροὶ, καὶ ἀπεγκτοὶ, καὶ ἀτε-
ράμονες ἐγείνοντο πεφυκότες περὶ αὐτῷ. ἡ δὲ ἡ ἑτέρα, καὶ δύ-
σινος αὐτῇ καὶ τὰς ἐγγύς, καὶ οἰκίους πρότερον γεγονότας αὐτῇ
ἀποτρέπει ἑαυτῆς διὰ χροῶς ἔ πολλῶν δήπε, καὶ ἀλλοτεῖς πάμ-
παν ἀποκαθίστησιν.

Υπέρτα, τοιγὰρ, διὰ ταῦτα, καὶ δαιμονίως τε, καὶ ἀξίως
ἑαυτῷ καὶ Πλάτων ἐκείνῳ· ὁ δὲ φαίνεται φρονήσεως πέρι τῆς
τῷ λοιπῶν ἀρετῶν τῷ προεδρεῖαν λαχέσης, τοπάλαι ἀπο-
φηνάμεν· Ὡς, εἰ φρόνησις ὀφθαλμοῖς ἑώρατο, μυεῖς αὐ-
τῶν τοῖς ἀνθρώποις παρέχε.

Καὶ ταῦτα μὲν δὴ ταυτῇ· ἐξῆς δ' αὖ ἐν, καὶ περὶ τῆς Βί-
βλος, ὡς προσφέρω ΣΟΙ, Ω' ΑΥΘΕΝΤΑ, ὅποιά ἐστι, καὶ πῶς
ὁ συγγραφεύς διὰ βραχέων ἔπῃν.

Αὕτη δὴ τὸ ΙΩΒ ἐπιφέρει ὄνομα, καὶ μία τις τῷ πα-
ραλημμενῶν ἑκπαλαὶ γραφικῶν εἰς ἀνάγνωσιν Βίβλων ὑπὸ τῆς
καθ' ἡμᾶς τῷ Χρυσῷ Ἐκκλησίας τυγχάνει εἶσα.

Συμμετάφω δ' ἔχ' ὑπὸ τῷ τυχόντος ἀνδρὸς, ὡς αὖ πῶς ὑπο-
λάβοι δὲ ἀγνοίαν, ἢ τι ἄλλο κενόφροσύνης περὶ τὰ τοιαῦτα πά-
θος, ἀλλ' ὑπὸ Θεῶ τῷ τῷ Θεῷ ἀπορρήτων μυσηρίων μυσαγω-
γῶ· Μωσῆς δὲ ἔπος ἐστὶν ἐκείνος ὁ Θεὸς τῷ Υψίστῳ ἐν γραφῇ
δῆλος ἀγαπητὸς, καὶ φίλος· Οὐ τί αὖ μηχανῶν Ἰσοροίῳ ἐν
τῷ παρόντι τοῖς ἀρεταῖς, καὶ τῆς σοφίας αὐτῷ τὸ ὑπερέχον, καὶ
ἔξοχον τῶν λοιπῶν ἀνθρώπων;

Οὗτ' δὴ παρασηῆσαι βεβληθεὶς τοῖς ὁμοεθνεῖσι δίκαις τε,
καὶ θεοφίλῃς ἀνδρὸς βίον, πρὸς ὃν ἀδιδῶν τε, καὶ καυνοῖσιν τὸν

ἑαυτῶν ἔπατα οἰοί τε γέωνται, ἸΩΒ ἀπεδέξατο τὸν μακάριον.
ὅς πλάτω τε, καὶ ἄλλῃ τῇ βίᾳ δ' δαίμονια περιρρέομεν^Θ συ-
χνῇ ἄγαν^α· μέγα φρόνησεν, ὅχ' ἐτήρθη ποτὲ τιῷ ψυχῷ,
ὅχ' ὑπερόπτης τῶν ἄλλων ἐγένετο, οἷα ἐν τοιᾷδε τῇ βίᾳ μακα-
ριότητι τοῖς πλείστοις πάντων ἄλλων, καὶ τὰ πολλὰ συμβαίνειν φι-
λαί. ἀλλ' ἐγένετο ὡς ἀληθῶς, οἷον ὁ ἀπὸ τῆς σκληρῆς Φιλοσο-
φος ἔπατα τετοίηκε τὸν αὐτὸν Κατανέα γενέσθαι· Λέγων,

„ Κατανέας ὁ δ' ἐστίν· ὃ βί^Θ μεὺν ἰὺ πολὺς

„ Ἡΐκισα δ' ὄλβω γαῦρ^Θ ἰὺ· φρόνημα δέ

„ Οὐδὲν τι μᾶζον ἔχεν, ἢ τούτης αὐτῆς.

Ὡς δὲ ἐγένετο τὰ δανά εἰς πᾶσαν αὐτῇ αὐτῷ, (ὅσα τε,
καὶ οἷα ὑπερέβαλ') καὶ ἀπεχνῶς ἀβίωτος ὁ βί^Θ αὐτῇ, μή τι
ἥσων ἐγένετο δυσθυμίας πάντῃ; μὴ σῶμα βλάσφημον καὶ τῇ
ὑψίστῃ ποτὲ διῆρε; μὴ ἄλογιῶν ἐπαύσατο τῇ κρείττον^Θ τῶν
σωτήρων; εἰ δὲ ἐν πάμπαν τέτων. Ἐκείν^α γὰρ ἐστίν, Ὡ^α
ΑΥΘΕΝΤΑ, τὰ περιφερόμενα ῥήματα, τῶν δανῶν ἐνσκηψά-
των γε τὰ δε. „ Εἰ τὰ ἀγαθὰ ἐδεξάμεθα ἐκ χαρὸς Κυεῖς,
„ τὰ κακὰ ὅχ' ὑποίσομεν; ὁ Κυεῖ^Θ ἔδωκεν, ὁ Κυεῖς ἀφεί-
λετο. ὡς τῷ Κυεῖ^ω ἔδοξεν, ὅπως ἐγένετο. καὶ „ αἶψά το ὄνο-
„ μα Κυεῖς Εὐλογημένον. Ὡν τί ὁσιώτερον; τί ἀνδριότερον;
τί μεγαλοῤῥήμονέστερον, ἢ φιλοσοφώτερον· γινώσκειτο ἄρα ὅστις ἐ-
χθρὸν ποτὲ;

Τοιαύτῃ ἐν, καὶ τηλικαύτῃ τιῷ τῇ ἸΩΒ Βίβλον ἔσαν,
μεθ' ὑπομνημάτων τε ἀρχαίων, καὶ ἐκ ἀκαταφρονήτων ὑπ' ἐμῶν
ἐκδοθῆσαν, τῇ τε ΣΗ, ΓΑΛΗΝΟΤΗΤΙ ἀλαβῶς ὅτι μάλιστα
ἤδη προσφερομείλῳ ἀποδέξασθαι ἀμυνῶς, ἀνοϊκῶς, φιλίως,
δέομαί ΣΟΥ, ἀμωσέσασέ με ΑΥΘΕΝΤΑ, καὶ ἱκετάω, καὶ ἀν-
τιβολῶ ἄγαν, σφόδρα.

Εν Ἐνετίαις Λύγαςς ἰ. ε. α. ψ. β.

Ἰ. πολυμέστος, καὶ Ἐλάχιστος

Δεῖλος

Ἰωάννης Μαρμαροτέρης Ἀθηναῖος.

ΠΡΟΟΡΜΙΟΝ ΝΙΚΗΤΑ.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ μὲν ἡμῶν ἐστὶ σκοπὸς τῷ λόγῳ, ἢ τῆς Βίβλου τῇ πολυάθλῳ Γωβ ἀνάπτυξις. ἡ δὲ μόνου μεμνησθαι μέλλοντας, ἐποπτεύει δὲ τὸ σῶμα, καὶ ὅπως αὐτῇ μνησθῆναι καθαρῶ γὰρ ἀνέγνωσ ἀπτεσθαι χαί- λισι, μὴ ἐπὶ δευτέρῳ εἶη. οὐδὲ δὲ ἔρα προ τῆς ὑ- σούσε, τὰ πρόπυλα κατανοῶσαι, καὶ συνα ζητήσας ἄξια εἰς ἀριθμὸν θέντας, ἐπὶ κεφαλαίῳ διεξελθεῖν. Ζητήσας γὰρ ἂν ὁ φιλομαθὴς, τίς, καὶ πόθεν, καὶ πότε ὁ δίκαιος Γωβ ὅπως γέγονε, καὶ τίς ὁ τῷ Βιβλίῳ σὺν δε πατήρ, καὶ πρὸς τίνα ἡμῶν τὸ σύγγραμμά χρᾶσιμον, ἵνα τὸ ἐπὶ τῷ ὄφελος γνῶντι, ἀσμένως καὶ μετὰ προθυμίας ἀνασχευόμενοι.

ΧΡΙΣΤΟΣΤΟΜΟΙ.

Γέγονε τοίνυν ἐξ Ἀραβίας ὁ μακάριος, πέμπτος ἀπὸ Ἀβραάμ, διὰ Ἡσαῦ τῷ διαβεβλημένῳ γενεαλογούμενος. τέτοκε γὰρ ὁ Πατριάρχης τὸν Ἰσαάκ, ὁ δὲ τὸν Ἡσαῦ, καὶ κείνος τὸν Ραγυήλ, καὶ αὐτὸς τὸν Σαρά, ἐξ ἧς ὁ Γωβ. ἄτι δὲ ἡ μετὰ τὸν νόμον ὁ δίκαιος ὅπως ἐγένετο, ὥς τιςιν ἔδοξε διὰ τὴν ἐννομον αὐτῷ πολιτείαν, ἀλλὰ προ τῷ νόμῳ γενόμενος, φύσιν τὰ τῷ νόμῳ ἐποίη, τῷ ἀδιδάκτῳ γνώμῃ χρώμενος, δῆλον μὲν καὶ ἀπὸ τῆς γενεαλογίας, δῆλον δὲ καὶ ἀπὸ τοῦ μακροβιώτατον τῶν γε- γονέντων, καὶ ὑπὲρ τὰ διακόσια ἔτη βιωκέναι. εἰδὲς γὰρ τῶν μετὰ τὸν νό- μον, τοσαῦτα ζῆσας ἰσόρηται.

ΠΟΛΥΧΡΟΝΙΟΥ.

Εἰς τὴν ὑπόθεσιν τῷ Γῶβ. διαφορῶς ἠνέχθησαν οἱ ὑπομνηματισταί· οἱ μὲν γὰρ πρὸ νόμου τὸν ἄνδρα φήσαντες ἐκ τῆς ἐν τῷ τέλει τῆς βίβλου γενεαλογίας, λεγούσης πέμπτον εἶναι αὐτὸν ἀπὸ Ἀβραάμ· οἱ δὲ μετὰ νόμον ἐκ τῆς ἐννόμου πολιτείας αὐτῆς, ἣν ἔχ. ὡς Ἰσραηλίτης, ἀλλ' ὡς Ἰσραηλῆταις ὁμοιος, ἐκ παρακλισμάτων ἐπαιδεύετο. παραγράφονται γὰρ τὴν ἐν τῷ τέλει γενεαλογίαν, ὡς μὴ ἐμφορομένην ἐν τῷ Εἰβραϊκῷ, τῷ δὲ τέλει οὗτος ἄχρι, τῷ, καὶ ἐτελεύτησεν Γῶβ πρεσβύτερος, καὶ πλήρης ἡμερῶν· ἀλλ' ἀπάτης, φασί, γενομένης ἀπὸ τῆς ὁμωνυμίας τῆς ἐν γενέσει φερομένης εἰς τὴν κατὰ τὸν Ἡσαὺ γενεαλογίαν, εὐδα μέρηται Γωβαβ, τὸ τοιοῦτον τινὲς ἐσχολιογράφησαν· καὶ λοιπὸν ἕτεροι τῷ χρόνῳ ὡς ὑφ' ἡμῶν πάντος βιβλίου εἰργάσαντο τὰ παραγεγραμμένα. πλὴν εἴτε πρὸ νόμου ὁ Γῶβ, εἴτε μετὰ νόμον, ἡ γραφή, φασίν, ὑδαμῶς ἐσαφηνίσεν· τὰς γὰρ χρόνας ἐπ' ἐκείνων τάττειν εἴωθεν, ἐφ' ὧν ἐστὶν ἡ τῆς προρρήσεως τὴν ἀλήθειαν ἐκπλαγῆναι ὡς ἐπὶ τῶν Εὐαγγελίων καὶ τῶν προφητικῶν· ἢ πάλιν ἐφ' ὧν πραγμάτων ποιεῖται διήγησιν, τῆς χρείας κατεπειγέσης τὴν ἐπισημασίαν τῶν χρόνων, ὡς ἐπὶ τῶν βασιλείων· ἐφ' ὧν δὲ παραινεσίς ἐστι μόνη, ὡς ἐπὶ τῶν παροιμιῶν καὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν· ἢ πάντων διδασκαλία, καὶ ἀγῶνες δογμάτων, ὡς ἐπὶ τῶν ἀποστολικῶν, ἐν τέτοις περιττὸς ὁ χρόνος ἐνομίσθη. ἔτω δὲ κἀνταῦθα, ἐπειδὴ μόνον πρέκειτο δείξαι τὰς ἀγῶνας τῷ ἀνδρὶ εἰς προτροπὴν ἀρετῆς, παρέλιπε τὸν χρόνον ὁ συγγραφεὺς, ὡς καὶ μέγα πρὸς τὴν ὑπόθεσιν ἐγκρατὶς συμβάλλεσθαι τῷτο. ἔφασαν δὲ, ὅτι καὶ οἱ φίλοι τῷ Γῶβ εἰκόασιν συγγεγραφεῖναι τὸ βιβλίον, ἢ ἐν τῷ παρεῖναι μνημονεύσαντες, ἢ καὶ κατὰ θεῖον χάριν ἐλλαμψθέντες· καὶ μάλιστα τῷτο εὐχαμένῳ τῷ Γῶβ· ἔφη γὰρ, τίς ἂν δόξῃ γραφῆναι τὰ ῥήματά μου, τεθῇ καὶ δὲ αὐτὰ ἐν Βιβλίῳ εἰς τὸν αἰῶνα; εἰσὶ δὲ οἱ ζητῶσιν, εἰ τῷ Ἰσραηλιτικῷ γένει ἦν ὁ Γῶβ; καὶ εἰ τῷτο, πῶς ἂν αὐτὸν εὐγενῆ τῶν ἀφ' Ἡλίου ἀνατολῶν, μετ' ἐμφάσεώς φησιν, ἐπεὶ περ ἔκ ἡδὲ ἐν ταῖς δώδεκα φυλαῖς διαφορὰν γένος, ὡς ἓνα πατέρα τὸν Ἀβραάμ ἐπιγραφόμενων; πῶς δὲ καὶ ταῖς θυσίας, ὅπερ ἦν μόνον τῶν Λευιτῶν, δι' αὐτῆς προσέφερε; καὶ ταῦτα μὲν οἱ μετὰ νόμον αὐτὸν θέλοντες εἶναι, καὶ ἐθνικόν. ἐπισήσῃ δὲ, καὶ μόνον ἐκ τῆς ἐν τῷ τέλει γενεαλογίας, ἣν δὴ καὶ δεχόμεθα, οἷα τοῖς πατρῷσιν ἐγκεκριμένην τῇ Βίβλῳ, πρὸ νόμου γεγενῆσθαι τὸν δίκαιον, ἀλλ' ὅτι καὶ τοσούτον ἐβίβ χρόνον μηδενὸς μετὰ νόμον

ἰσορροφίαν τοσούτου διεξήκουναι χρόνον. εἰκὸς ἔν ὅτι καὶ Μωσῆς συνεγρά-
 ψατο τὸ Βιβλίον εἰς παραίνεσιν τῷ Ἰσραὴλ, ὡς καὶ ἀπὸ τῆς χαρακτῆρος
 ἐστὶν ἐπιβαλεῖν. ἑτέροις δὲ τῶν παλαιῶν ἔδοξε σαλομῶντος εἶναι τὴν συγ-
 γραφὴν, ὡς καὶ ὁ Ναζιανζὺς λέγει γρηγόριος, ἐν τῷ εἰς τὸν ἐξισωτὴν λό-
 γῳ· ἐνέστι δὲ μαθεῖν ὡς ἐκ τῆς γένεως Ἡσαΐα, τῷ Ἀδελφῷ Ἰακώβ, εἶναι ὁ
 Ἰωβ, ὃς μόνον ἐκ τῶν γεγραμμένων εἰς τὴν γενέσιν, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν φί-
 λων αὐτοῦ, καὶ τῆς αὐτῶν χώρας. δείκνυσιν γὰρ τῆς χρόνης τῷ Ἰωβ καὶ ὁ
 φίλος Ἐλίας, ὃς ἦν ἐκ τῆς Ἰσραηλιτικῆς γένεως· γενεαλογεῖ δὲ αὐτῶν καὶ
 συγγραφεὺς, ὡς καὶ ἐν ταῖς παραλειπομέναις ἐστὶν εὐρεῖν· τῷ γὰρ Ἰούδα, ὁ
 φησὶ, Φαρές, ὁ Ἐσώμ, ὁ Ἰερεμιάλ καὶ Ἀράμ, ἀπ' οὗ λέγει τὸν Ἐλ-
 λιών. Πολλὴν δὲ παράκλησιν εἰς ὑπόμνησιν ἀρετῆς φέρει ἡ Βίβλος, το-
 σούτων ἀθλητῶν εἰς μέσον παρακαλῶσα, τὰς τε ἀγῶνας διεξίῃσα, καὶ ὡς
 μεγάλα τὰ κέρδη φέρουσιν οἱ κατ' ἀρετὴν πόνοι· καὶ μὴν ἀλλὰ καὶ τὰ τοῦ
 Χριστοῦ μυστήριον ἅπαν ἐν αὐτῇ κατέσπαρται. γέγονε δὲ τῷ Ἰωβ τὸ πά-
 ρος τετραχῶς, περὶ ὑπάρχοντα, περὶ τέκνα, περὶ δόξαν, περὶ σῶμα.
 τῷ δὲ Θεῷ μεμαρτυρηκότος αὐτῷ τὴν ἄκραν εὐσέβειαν, καὶ πρὸς τὸς φί-
 λους ὑπερὸν ἐπακείλησθαι, καὶ φήσαντος, ὡς εἰμὶ δι' αὐτόν, ἀπώλεσε
 ἅν ὑμᾶς· χρηὶ πᾶσι τρόποις ἀπασκοπεῖν τὰ δακνύοντα αὐτῷ τραχέα τῶν
 ῥημάτων, ὅποιον ἔχει σκοπὸν, καὶ μὴ προσπαθεῖν ταῖς λέξεσιν. Ὡς περ
 γὰρ οἱ τὰς εἰκόνας ποιοῦντες, εἰμὶ σωματοποιήσωσιν, καὶ δύναται παραση-
 σαι τὰ πράγματα· θελόντες γὰρ εἰρηνικὸν καὶ τροπαιῶχον ἐπιδείξαι βασι-
 λεῖα, νίκην καὶ εἰρήνην τυπώσαντες περιεσῶσιν αὐτῷ· ἔτις ὁ συγγραφεὺς
 τῷ δὲ τῷ Βιβλίῳ, θελήσας παρασηῇσαι τὴν ὑφὲν τῶν πειρασμῶν τῷ
 Ἰωβ, τὰ κατὰ τὸν διάβολον, καὶ τὸς πρὸς Θεὸν διαλόγους ἐνετυπώσατο.
 καὶ ὡς περ παρὰ τοῖς ἔξω, ποιητικὰ, ἢ τραγικὰ· ἔτι παρὰ τῇ Θεῷ Γρα-
 φῇ, σιχηρὰ Βιβλία· ὑπό τι μέτρον Ἑβραϊκὸν ἐλέχθη, ὅτι ἐν καὶ τῷ
 τυγχάνει· ἐστὶ τοῖσι καὶ παρῶσα βίβλος ὠφελιμωτάτη· καὶ γὰρ καθάπερ
 λειμῶν παντοίων ἀνθρώπων ὑπάρχων ἀνελλιπὴς, παντὶ τῷ δρέπεσθαι βυλα-
 μένῳ παρέχει τὸ ποδόμενον· ἔτι καὶ ἐνταῦθα πᾶσαν ἐπιθυμίαν εὐροί τις
 καὶ θεραπείαν, καὶν τε Βασιλεὺς, καὶν τε Ἱερεὺς, καὶν τε Ἀρχὼν, καὶν τε
 ἰδιώτης, καὶν πλούσιος, ἢ πτωχός, περισσέσθαι μυρίαίς τυπόμενος, ἢ ὑπὸ
 τῷ διαβόλῳ πληττόμενος. δεῖ ἔν ἐπιστημόνως τῇ βίβλῳ τῇ δε προσέχειν,
 ἵνα μή τις καὶν βραχὺ παραδραμὼν, μεγίστην ὑπομείνῃ ζημίαν.

ΙΟΥΛΙΑΝΝΟΥ ΑΛΙΚ.

Σημαίνει ἡ Βίβλος τῷ Μακαρίῳ Γῶβ, τὴν εἰς Ἰσραὴλ τῷ Θεῷ
κηδεμονίαν, μνησθεὶς τὸν γράψαντα καὶ ἡ ἐκ τῷ γράμματος ὠφέλεια,
δείκνυσθαι τὴν εἰς πάντας πρόνοιαν. Ἰσορεῖ δὲ αὐτὸν πέμπτον ἀπὸ Ἀβραάμ
καὶ γὰρ Ἰσραὴλ ἐκ τῷ Ἀβραάμ, καὶ ὁ Ἡσαὺ ὁμοίως, ἀμφότεροι δὲ τῷ
Ἰσαάκ. Μωϋσῆς δὲ ἀναγράφει τὴν τότε ἀρετὴν, ἄγων τὸν λαὸν εἰς
διοσέβειαν. Εἰ δέ τις ἀντιλέγων μὴ πείθοιτο Μωϋσέως εἶναι τὴν
Γραφὴν, διὰ τὸ μὴ κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον Γῶβ καὶ Μωϋσέως γεγενῆ-
σθαι, εὐτεὺθεν πείθειν αὐτὸν προσήκει, ὥς ὅτι καὶ τὰ τῆς Γενέσεως Βι-
βλίου αὐτὸς ἰσόρησεν, ὅχ' ὡς παρὼν ἡνίκα ταῦτα ἐγένετο, τρισχιλίων
γὰρ ἐτῶν τὰ πάντα σιωπάζει, ἀλλ' ἐκ τῆς τῷ Θεῷ χάριτος, τῆς αὐ-
τοῦ ἀναδειξάσης Προφήτην, τῶν τε παρωχηκότων καὶ ἐπιόντων, καὶ ἱερο-
φάντην τῶν Θεῶν Μυστηρίων καὶ ἔργων τῷ Θεῷ. οὐδεὶς γὰρ ἕτερος ἡξιώθη
τῶν προ' αὐτῷ τὴν τῷ Κόσμῳ κτίσιν γραφῇ παραδύναναι. οἱ μὲν ἔν' ἁλ-
λοὶ Προφῆταις τὰ μετ' αὐτὸς προειρήκασιν, καὶ τὰ μετ' αὐτὸς ἐξηγγείλαν.
πλὴν δὲ ὅτι πολὺ ἀλλήλων λείπονται τοῖς χρόνοις Μωϋσῆς τε καὶ Γῶβ, ὁ
μὲν ἔκτος ἐστὶν ἀπὸ Ἀβραάμ, ὁ δὲ πέμπτος, οἷον, Ἀβραάμ, Ἰσαάκ,
Ἰακώβ, Λαὶ, Καὰθ, Ἀβραάμ, Μωϋσῆς. Πάλιν Ἀβραάμ, Ἰσαάκ,
Ἡσαὺ, Ρααχὴλ, Ζαρά, Γῶβ. εἰάν τις εἴπῃ ὅτι Μωϋσέως εἶναι τῷ
Γῶβ τὴν γραφὴν, ἀλλ' αὐτῷ τῷ Γῶβ, ἀκέντηται παρ' ἡμῶν, ὥς ὅτι ἦν ὁ
αὐτὸς αὐτεπαίνετος. ὁ γὰρ ἀνεπίληπτος ζῶν, ὅτι ἀν' αὐταρεσκείας πάθος
ὑπέστη. ἐγκωμιαζέτω σε γὰρ φησὶν, ὁ πέλας, καὶ μὴ τὸ σὸν σῶμα. Ὁ
γὰρ ἑαυτὸν ἐπαγγέλλων ὅτι ἀνεπίληπτος, ὁ δὲ ὑφ' ἑτέρῳ διεγκωμιαζόμε-
νος κατὰ ἀλήθειαν, ἑνικῶς εἰπεῖν, μακάριος. ἐπεὶ περ δικαίων ὁ ἐπαινε-
της, καὶ κατὰ προσκύθειαν ἐπαινεῖ, ἀλλ' ἀψευδῶς τὰ προσόντα τῷ ἁγίῳ
ἐξαγγέλλει. Ἀναγκαίως ἔν' Μωϋσῆς τὴν τῷ Γῶβ ἀρετὴν ἀναγράφει.
ἐκείνου γὰρ τῷ Ἰσραὴλ ἐγένετο ἡ περὶ αὐτῷ ἐξηγήσις. ἐπειδὴ γὰρ
μέγα ἐφρονεῖ ὁ λαὸς ἐπὶ τῇ τῷ γένει ἀγχιστείᾳ, καὶ ἐπὶ τοῖς θαύμασι
τοῖς εἰς τὴν αὐτῶν πρόνοιαν ἐκτελεσθεῖσι. Τά τε γὰρ σοιχεῖα, ὥς ἂν
εἴπῃ τις, σιωπάζουσιν αὐτοῖς διὰ τὰς πρὸς τοὺς πατέρας αὐτῶν ἐπαγ-
γελίας.

ΚΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.

Ὅτι δὲ παντὶ χρήσιμον τὸ Βιβλίον, ἐν ἰδέᾳ πάσῃ καὶ βίῳ καὶ
περιστάσει, ἀνδρὶ καὶ γυναικὶ, πρεσβυτέρῳ καὶ νέῳ, ἰδιώτῃ καὶ ἀρχόντι,

πλοσίῳ καὶ πένῃ, τοῖς δεξιοῖς εὐθυμημένῳ, καὶ τοῖς ἀριστεροῖς πιεζομένῳ, ἐγγύθεν εἰς λαβεῖν τὴν ἀπόδειξιν. ὁ γὰρ τοι θαυμαστός καὶ μέγας ὅτος ἀνὴρ, ὁ πανταχῶς τῆς οἰκτιμένης αἰδέμενος, ὁ τῆς εὐσεβείας ἀδελφῆς καὶ σεφανίτης, ὁ διὰ πάντων τῶν ἀδελφῶν ἐλθὼν, ὁ μυρία κατὰ τὴν διαβολὴν τρέπαια σήσας, ὅτος ἐγένετο πλάσιος καὶ πένης, ἔνδοξος τε, καὶ ὑπεκαφρόνῃτος, πολὺταις τε καὶ ἁπλῆς, ἐν Βασιλικαῖς Αὐλαῖς καὶ ἐν κοπρίαις, ἐν λαμπρᾷ σολῇ, καὶ μετ' ἐκείνην ἐν πηγῇ σκολιῶν, μυρίας ἀπὸ λαύσε θεραπείας, καὶ μετὰ ταῦτα μυρίας ὑπέμενεν ὕβρης, οἰκτιρῶν ἐπανισταμένων, φίλων ὀνειδίζοντων, γυναικὸς ἐπιβλαψέσης. πάντα αὐτῷ καθάπερ ἐκ πηγῶν ἐπέρρει, χρημάτων περισσῶς, δυνασείας μέγεθος, δόξης περιφάνεια, εἰρήνης ἀσφάλεια, τιμὴ, καὶ θεραπεία, καὶ σώματος ὑγίεια, καὶ παίδων εὐκοσμία. Οὐδὲν ἦν λυπηρὸν, παρῆν αὐτῷ πλεόντος μετὰ ἀσφαλείας, καὶ εὐημερία ἀδιάπτωτος, καὶ μάλα εὐκόπως, ὁ γὰρ Θεὸς πανταχόθεν αὐτὸν ἐτείχισεν. ἀλλ' ὕστερον πάντα ἐκεῖνα ἀπέπτη, καὶ μυρία χερμῶνες κατεσχύνον ἐκ τῆς οἰκίας ἐκεῖνος, καὶ πάντες ἐπ' ἀλλήλοις καὶ σιωχαῖς, καὶ μετ' ὑπερβολῆς ἅπαντες. τὰ γὰρ αὐτῷ ὄντα πάντα ἀδρόν ἤρπαζέτο, οἱ τε παῖδες κατεχώννυτα αἰῶρα καὶ βιαίῳ θανάτῳ ἐπὶ τῆς τραπέζης καὶ τῆς συμποσίης κατασφαγέοντες, ἔμαχαρά, καὶ ξίφε, ἀλλὰ πνεύματι πονηρῷ τὴν οἰκίαν καταστείσονται, καὶ γυνὴ μετὰ ταῦτα ὀπλίξετο, καὶ τὰς μηχανήματα προσῆγε τῷ δικαίῳ, καὶ φίλοι καὶ αἰκέται, οἱ μὲν ἐνέπτυνον εἰς τὸ πρόσωπον, οἱ δὲ ἐπέβαινον καὶ ἐνήλδοντο. καὶ οἰκίας ἐξέβαλλετο πάσης, καὶ ἐνδιαίτημα αὐτῷ ἡ κοπρία ἦν, καὶ πηγαῖς σκολιῶν ἔβρουε πανταχόθεν, καὶ αἵματι καὶ ἰχώρι κατερρέετο. ὁ ἀδάμας, καὶ λαβίου ὄσρακον ἐξέχεε τὴν ἰχώρεα, δῆμιος αὐτὸς ἐαυτῷ γεόμενος. καὶ ὁδύναι ἐπ' ἀλλήλοις καὶ ἀκαρτέρητοι, καὶ νύξ ἡμέρας χαλεπωτέρα, καὶ ἡμέρα νυκτός φορτικωτέρα, καὶ πάντα κρημνοὶ καὶ σκόπελοι. καὶ ὁ μὲν παρακαλῶν, ὁ δὲ αἰδὲς, οἱ δὲ ἐπεμβαίνοντες μυριοί. ἀλλ' ὅμως ἐν τούτῳ χειμῶνι, καὶ κύμασιν ὅπως ἀπορρήτοις, ἔση γυναιὼς καὶ ἀπεριτρέπτως. τὰ δὲ αἰτίον, ὅτι τὴν τῶν πραγμάτων φύσιν καλῶς ἐλογίζετο, καὶ τὴν τῶν εἰδῶς μεταβολὴν, προσάτο τὸ μέλλον, καὶ πράττων καλῶς, τὴν ἀδυσμίαν ἐκ ἀπελπίζετο, διὰ τούτο καὶ ἐν ταῖς εὐπραξίαις ἐμετρίαζεν. ἔμῳ δὲ φερεπονίας καὶ ὑπομονῆς, ἀλλὰ καὶ τῆς ἀλλῆς ἀρετῆς, ὁ πολὺτλας ὅτος τοῖς προσέχουσιν ὑπόδειγμα πρόκειται. ἀνδρείας μὲν καὶ καρτερίας, ἐν πειρασμοῖς. τῷ δὲ μὴ ὑβρίζειν, ἀλλὰ πρᾶξις εἶναι, καὶ μετρίως, καὶ κοινωτικὸς μετὰ ἰλαρότητας, ἐν πλεῶν καὶ δυνασεία. σωφροσύνης δὲ, ἐν ἡδοναῖς, καὶ δικαιοσύνης, ἐν δίκαις καὶ συναλλάγμασι. καὶ ἐπὶ πᾶσιν, ὁμοιοῖας, καὶ τῇ κεφαλαίῳ τῶν ἀρετῶν, τῆς ἀγάπης. πᾶσαν γὰρ ἀρετὴν μετὰ τῆς προσήκειας ἀκρι-

βίαις κατέρριψε ταύτην τὴν εἰκόνα τὴν ὑπογραφίσαν ἀναιλαβὼν, ἔμπι-
 ξον τῷ συνειδότη τῷ σα· καὶ ἐν ἀθυμίᾳ ἧς, πρὸς αὐτὴν κατάφευγε,
 καὶ ἐν πλῆτῳ, τὸ φάρμακον ἐντεῦθεν λάμβανε, ὥστε μὴτε πτωχεῖα βα-
 πτισθῆναι, μὴτε πλῆτῳ φουσηθῆναι· καὶ παῖδας ἀποβάλης, ἔχεις ἐν-
 τεῦθεν τὴν παράκλησιν, τὴν γὰρ ὑπερβολὴν ἐνταῦθα εὐρήσεις, καὶ τῶν
 συμφορῶν ὅσῃς κατερίσας· καὶ νόσῳ περιπέσης, ἐννόησον τὰς πηγὰς τῶν
 σκωλήκων, καὶ οἷσις ἀπαντα πρῶτος· καὶ φίλος ἐπιβλευστή, πάλιν τὸν
 Ἄγιον εἰς μίσον ἄγα, καὶ περίεσθι τῷ πάθει· καὶ οἱ τυχόντες ἀποχρή-
 σονται, ἐννόησον ὅτι ἐπασχε παρά τῶν οἰκετῶν, καὶ πολλὴν δέξῃ τὴν
 ἰατρειάν· καὶ πονηρὰ τις ὑπολήψεται περιβάλλῃ, λόγισαι οἷα περὶ τούτου
 ἔλεγον, ὅτι ἡδέπω τῶν ὑμάρτημένων αὐτῷ δέδωκεν ἀξίαν δίκην, καὶ οἷα
 ἐνείδιζον, καὶ περίεσθι τῷ πάθει· ἡ γὰρ ἐστὶν ἐν ἀνθρώποις συμφο-
 ρά, ἣν ἔχῃ ὑπέμεινεν ὅτις, ὁ παντὸς ἀδάμαντος σερρότερος, λιμὸν, καὶ
 πνίαν, καὶ νόσον, καὶ ἀποβολὴν παίδων, καὶ ζημίαν τούτων χρημάτων·
 ἀθρόον ὑπενεγκὼν καὶ μετ' ἐκείνο παρά γυναίκας ἐπιβλευσθεὶς, παρά φίλων
 ἐπηρεασθεὶς, παρά οἰκετῶν ἐμπτυσθεὶς, διὰ πάντων ἀπεδείκνυτο πέτρας
 ἀπάσης σερρότερος ὢν· καὶ ταῦτα, πρὸ τῷ νόμῳ, καὶ τῆς χάριτος· καὶ
 γὰρ ἡ τὴν τυχεῖσαν ἔχομεν ἀπολογία, ὅταν οἱ μετὰ νόμον καὶ χάριν το-
 σαύτης ἀπαλάυσαντες δωρεὰς, ἐλάττω φέρωμεν τῷ τῷ ἐν ἀρχῇ καὶ
 προομιῇ τῇ βίᾳ τῶν ἀνθρώπων τοσαύτην ἐπιδειξαμένους φιλοσοφίαν.

ἔτι οἱ

Ο' Α' Υ' Μ' Π' Ι' Ω'.

Πολλὰ τοῖς παλαιότεροις ἔδοξε περὶ τῆς προκειμένης συγγραφῆς· οἱ
 μὲν γὰρ τῷ Ἄγιῳ ὑπεραπολογούμενοι, λέγουσιν ὅτι πρὸ τῆς χάριτος γε-
 γονώς, καὶ μηδὲν ἐλπίζον ἔσεσθαι κατὰ τὸν δε τὸν βίον, ἐπειδὴ τῆς τῶν
 ὀρωμένων εὐδαιμονίας ἀφῆρέθη, χρημάτων καὶ παίδων, καὶ τῇ ἀνηκέστῳ πε-
 ριβεβέβλητο νόσῳ, εἰκότως ἐδυσχεραίνεν· ἡδὲν γὰρ ἑαυτῷ συνειδὼς ἀδίκον,
 ἢ δίκαια πάσχειν νομίζων, ἐταράσσεται· καὶ ἡδὲν μέμνηται Θεοῦ ἐδυσφή-
 μισεν, ὅπερ μάστιγα τῷ διαβόλῳ διὰ σπυδαῖς ἦν, πολλὴν ἔκ ἐφύλαξε
 τὸ πρὸς Θεὸν ἀκρότατον σέβας, τῷ ὅλως ἀμφισβητῆσαι περὶ τὴν αὐτῇ
 πρόνοιαν, διατὶ μὴ τὸ κριτικὸν αὐτῷ ἐφύλαξεν ὁ Θεός, ἀλλ' ἔιασε παρά
 τὴν ἀξίαν κακῶσθαι· καὶ διατὶ μὴ φιλανθρωπίας κατηξίωσεν, εἴπερ ἄρα
 πονηρίαν ἔκ οἶδεν ἐν αὐτῷ· ἔκ ἀποδεδώκασιν ἢ οἱ ταῦτα λέγοντες τῷ
 δίκαιῳ· Ἰὼβ τὴν τελείαν ἀρετὴν, ἀλλ' ἔρασαν ὅτι καλὸν ἡμῖν ὑπόδειγμα
 γέγονεν ὁ Ἰὼβ ἅτω πρὸ τῆς χάριτος ἀγωνισάμενος, ἵνα ἡμεῖς οἱ τῆς
 χάριτος ἀπολεγκνῶτες, ἐπὶ τῇ τελειοτέρᾳ λοιπὸν ὀδυνώμεν, τὸ τῷ

Διοτράτη Παύλου κατὰ νῦν λαβόντες, ὅς πρὸς τὰς ἀμαρτανώσας καὶ
 θείαις κρίσεσιν ἔφηται, μενὺν γε ὁ ἄνθρωπος, σὺ τίς εἶ ἐν ταῖς ἀμαρτανώ-
 μενός τῳ Θεῷ; μὴ ἔρεϊ τὸ πλάσμα τῷ πλάσαντι, τί μὲν ἐπὶ τοῖς
 ἄλλοις; ἕτεροι δὲ καὶ ἐπὶ τῶν χρόνων αὐτῶν τῶν Βασιλέων τῶν τε Λέωνος καὶ τοῦ
 Ἰσραὴλ γεγονέναι φαίνονται. ἐγὼ δὲ Θεῷ πεδόμενος, σὺ μετὰ δικαίων καὶ
 Προφητῶν τὸν ἄνδρα συντάξαντι, καὶ διὰ τῆς Θεοφάνης τῆς τοῦ Ἰσραὴλ
 καὶ Προφήτης φήσαντα περὶ αὐτοῦ, εἰς τὴν Νῦν, καὶ Ἰωβ, καὶ Δανιὴλ,
 καὶ αὐτῶν καὶ θυγατέρας αὐτῶν καὶ μὴ ἐξέλωνται πείδομαι δὲ καὶ τῷ λέ-
 γοντι, τὴν ὑπομνήν, Ἰωβ ἠκούσατε, καὶ τὸ τέλος Κυρίου εἰδότες, τὸν μὲν
 ἄνδρα θαυμασύναι καὶ ἀποδοτικὸν εἶναι πείδομαι, καὶ προφητικῆς ἀξια-
 ρεύτα χάριτος, εἴτε καὶ πρὸ τῶν παλαισμάτων, εἴτε καὶ ἐν αὐταῖς μέσοις
 τοῖς ἀγωνίσμασιν τέλειος ἦν ἢ τὴν ἀρετὴν, καὶ τῆς τοῦ Θεοῦ μαρτυρίας
 ἄξιος. πάλιν τε, τοῖς Ἱεροῖς Ἀποστόλοις ἀκολουθῶν, καὶ τοῖς ἐκκλησιαστικαῖς
 ἡμεῶν πατράσιν, οἵ τινες ἐκ τῶν Ἀποστόλων τὸ Βιβλίον παρελήφοντες, κα-
 τὰ τὴν τῶν Ἑβδομήκοντα ἑρμηνείαν ἐκδομένον, ἐν τοῖς ἐνδιαθέτοις τῆς
 Διοτράτης γραφῆς κατέλεξαν, ἃ καὶ ἐξ ἀνθρωπίνης ἐννοίας συντελεσθῆναι λέ-
 γω τὴν γραφὴν ἄλλα καὶ τὰς Ἑβδομήκοντα φημί ἐξ ἐπιτοκίας τῆς Ἀγίας
 Πνεύματος ὁδηγηθέντας τὰς Ἑβραϊκὰς αὐτό τε τὸ Βιβλίον, καὶ
 πάντα τὰ τῆς Παλαιᾶς διαθήκης, εἰς τὴν ἐλλάδα μεταβαλὼν γλώττων
 τὸ τῆς τοῦ Κυρίου ἐπιδημίας, ἐπὶ Πτολεμαῖος τῷ ἐν Αἰγύπτῳ βασιλευ-
 σάντος, Θεῷ τὸ οἰκονομήσαντος, ἵνα μή τις εἴπῃ, ὡς χάριν Χριστιανοῖς
 κατατιθέμενοι, ἂν τὰς γραφὰς οἱ Ἑβδομήκοντα διερμηνεύσαν. ταῦτα μὲν
 περὶ τοῦ ἀνδρείοτάτου Ἰωβ, καὶ τῆς συγγραφῆς, ἣν ἅπασαν δεχόμε-
 θα, μετὰ τῶν ἐν τῷ τέλει γεγραμμένων, ἐν οἷς καὶ ἡ γνωστολογία φέ-
 ρεται τοῦ Ἰωβ, δι' ἧς δηλεῖται πρὸ νόμου τυγχάνων ὅλην γὰρ τὴν συγ-
 γραφὴν ἂν γεγραμμένην ἐκ τῶν Ἀποστόλων ἢ Ἐκκλησιαστικῶν παρελήφει. πεί-
 δομαι δὲ καὶ τὴν αὐτὴν φίλος δικαίως εἶναι ὅτι γὰρ ἦν τὸν δικαίον μὴ δι-
 καίως κερτῆσθαι φίλος. ἐπεὶ δὲ μέγας ἦν ἀδελφὴς, καὶ ὁ τῶν ἀποστα-
 τικῶν δυνάμεων ἄρχων διάβολος κατ' αὐτὴν κατέβη πρὸς τὸν ἄγων, ὁ
 τῆς ἐαυτοῦ σφοδρῆτος ἀνακηρύττων Θεός, πάντα παθεῖν συγχώρηκε τὸν
 δικαίον, καὶ πάσας ἐνέγκαι τῷ πολέμῳ τὰς πληγὰς, ὡς ἂν μή τις αὐ-
 τῷ προφασίς ὑπολειφθῇ διὰ πρὸς πᾶσι τοῖς ἀληθεύουσιν συνεχωρήθησαν καὶ
 οἱ αὐτοὶ φίλοι, ἀντὶ παραμυθίας φαρμάκων, θανατέρους ἐστὶ τῶν τραυμα-
 τῶν λόγους ἐπιτείνειν ἢ δὲ συγχώρησις γέγονεν ἂν πολλοὶ τῆς ἐγκα-
 ταλέψεως εἰσὶν οἱ τρόποι ὁ μὲν πῶς δι' ἀμαρτίαν, ὡς ἐκείνος πρὸς
 ὃν ἔλεγεν ὁ Σωτὴρ, ἴδε ὅπως γέγονας, μηκέτι ἀμαρτανώσῃς ὁ δὲ ἵνα
 δοξασθῇ ὁ Θεός, ὡς ὁ ἐκ γενετῆς πτωχός, περὶ οὗ πάλιν ἔφησαν οἱ Κυ-

πος, ὅτε ἔτος ἡμαρτεν, ὅτε οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ἀλλ' ἔτι φανερώθη τὰ ἔργα αὐτοῦ Θεοῦ ἐν αὐτῷ, καὶ ἄλλοι πάσχουσιν κατ' ἄλλην οἰκονομίαν, ὡς οἱ παῖδες οἱ ὑποπρώτους ἀνακρινόμενοι, καὶ ἄλλοι πολλοὶς ἵνα ἀποκαχίῃς εἰς ἀρετὴν ἐπιστρέψωσι, καὶ ἀπλῶς εἰπεῖν, πολλοὶ καὶ ταῖς τοιαύταις τροπαῖς τῆς αὐτοῦ Θεοῦ προνοίας καὶ παιδείας, καὶ πάντες ὠφέλιμοι, καὶ ἡμεῖς τῶν ἀγνοῶμεν τῆς λόγου, ὡς δὲ τῶν τροπῶν τυγχάνει καὶ ἡμεῖς, ὅς ταις δικαίοις ἐπιτίμῃται ἡμεῖς αὐτῶν ἡ κεκρυμμένη ἀρετὴ διαλάμπῃ, καὶ ὡς χρυσὸς ἐν χονδρῇ δοκιμασθέντες ἐκλάμπῃσι. κατὰ τῶν τῶν τρόπων συνεχώρει ὁ Θεὸς τὸν τῆς ὑπομονῆς ἀνδριάντα, τὸν μέγαν Ἰώβ, ὑπὸ τῆς διαβόλου πειράζεσθαι, καὶ ἡγνῶν μὲν τέως αὐτὸς τῆτο, ὡς αὖ καὶ περιφανέστερος ἀνδρεῖος ἀναδείχθαι ἡγνῶν δὲ καὶ οἱ τῆτε φίλοι. ἐπεὶ δὲ ἡκουσαν αὐτῶ τὸν θάνατον ἐπευχρέμεν, δὲν ἑτέροις παραμυθήσασθαι λόγοις, συνεχωρήθησαν, ὡς ἡδὴ φθάσαντες εἶπομεν, τῆτο μὲν μὴ ποιῆσαι ἐκ τινος δικαιοῦματος, ἴσως δὲ καὶ τῆς διαβόλου λάθρα αὐτοῖς τῆτο ὑποσπείραντος, τὸν ὑπὲρ Θεοῦ δῆθεν ζῆλον ἀναλαβεῖν καὶ νομίζαντες, ὅπερ ἐκ ἧν ἀληθές, βλασφημίαν εἶναι κατὰ Θεοῦ τὸ ποθεῖν τὸν δίκαιον ἀπαλλαγῆναι τῷ σώματι, τὴν ὑπὲρ Θεοῦ δῆθεν συνηγορίαν ἀναδεχόμενοι, οἱ πρὸς θεραπεῖαν ἡκοντες, πικρότεροι τῷ δικαίῳ τῶν ἀληθόνων κατέστησαν, ὅτι δὲ ἐκ ἧν ἀληθὴς ἡ ὑπόνοια, ἔχον ἧν αὐτῷ διαχειρίσασθαι ἑαυτὸν, καὶ ὑπεξαγαγεῖν τῷ σώματι, ἀλλ' ἐκ ἡμέσχετο τῆτο ποιῆν διὰ τὸν Θεὸν τὸν συνδῆσαντα τὴν ψυχὴν τῷ σώματι, καὶ ἦρα μὲν τῷ θανάτῳ, εἰληκρινὲς δὲ πρὸς Θεὸν φυλάττων σέβας, καίτοι γε ἐπ' ἐξουσίας ἔχων, καὶ ἑαυτὸν ἀνεῖλεν, εἴ τις τῶν αὐτῶ τοῖς ἰχνύσιν ἡκολούθησεν τῷ Μεγάλῳ Ἰώβ, καὶ τὸν ἐμπαθῆ φοβῶν ὑπερναβῆς, εἰς τὴν τελειότητα καὶ τελείαν ἀγάπην ἐφθασεν, οἶδεν ἐκ ποίας καρτερίας ἔτω διαλέγεται, καὶ ὅτι ἐκ αὐτοῦ ἐξάρρει κρίνεσθαι πρὸς τὸν Θεόν, καὶ μὴ τῇ ἀγάπῃ τῇ πρὸς αὐτὸν συνεδέδετο, καὶ σφόδρα ἐξάρρει τῇ τῇ Θεῷ δικαιοκρατίᾳ, διό καὶ ὁ Θεὸς αὐτὸν ἀπεδέξατο, εἰδὼς ἐκ ποίας γνώμης καὶ ποίας ἀγάπης τὰς λόγους προσέφερεν. εἰδὲ καὶ τις ἀληθόνων ἐπιτίμῃται, διαφερόντως καταπληγῇσεται τὴν ἐν ταῖς βασάνοις τῷ ἀνδρὶ φιλοσοφίαν, ἀλλ' ἵτεον λοιπὸν ἐπὶ τὴν τῶν ρητῶν ἐρμηνείαν. λέξομεν δὲ ὅσα τῇ Ἱστορίᾳ συμβαίνει, καὶ ὅσα πρὸς ἀλληγορίαν βλέπει, καὶ δὲν τῇ Ἱστορίᾳ λυμαινόμενα, ὥσπερ ἐπὶ τῶν λοιπῶν Ἀγίων Βιβλίων. ἔτω γὰρ ἡμᾶς οἱ Πατέρες ἐδίδαξαν, μήτε ἐκρίζῃν τὰ ἐγγεγραμμένα, καὶ πάντα πρὸς ἀλληγορίαν ἀντιστρέφειν, μήτε Ἰσθαίῃως ἐναπομένειν μόνῳ τῷ γράμματι, ἀλλὰ διασκαλιδεῖν καὶ καλιεργεῖν τὸν νοητὸν τῶν Θεῶν Γραφῶν Παραδείσῳ, καὶ τὰ μὲν τῇ Ἱστορίᾳ, τὰ δὲ τῇ θεωρίᾳ ἀποδιδόναι, καὶ διαφερόντως ἐπὶ τῶν Προφητῶν, ὧν

ἓνα ἡγῶμεν τὸν Ἀγιώτατον Γῶβ · Εἰ μὲν γὰρ ἑκάτερα δέχεται τὸ
 ῥητὸν ἀβιάως, καὶ τὴν θεωρίαν, καὶ τὴν ἱστορίαν, χρῆσθον ἀμφοτέροις ·
 εἰ δὲ ἱστορίαν μόνην, μενετέον ἐπὶ τῷ γράμματι, εἰδὲ πρὸς διάνοιαν
 μόνην ὁρᾶ, ἀνακαφισέον τὸν λόγον, καὶ εἰς τὴν ἀλλογορίαν ἀνακτέον.

Χωρήσωμεν τοιγαρὺν, ὡς ἔφην, ἐπὶ τὴν τῶν ῥητῶν σαφήνειαν,
 αὐτὴν πρότερον αἰτήσαντες τῷ Μακαρίῳ Γῶβ τὴν ἀγίαν ψυ-
 χὴν, ἱκετεύσαι Θεὸν δῶναι τι ἡμῖν, καὶ διανοηθῆναι καὶ
 εἰπεῖν τῇ τῷ ἀνδρὶ μεγαλοφυχίᾳ ἐπ' αὐτῷ, ἵνα
 καὶ εὐμαδέερον ἔχοιμεν, καὶ καλῶς παρακο-

Προθεωρίαις Χρησέον κατ' ἕκαστον

Κεφάλαιον.

Π Ρ Ο Θ Ε Ω Ρ Ι Α

ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ.

Ο ΑΤΜΠΙΟΔΩΡΟΥ.

Ἦν γὰρ τῇ πρώτῃ τέτῳ, ὄνομα τῷ Δικαίῳ φησὶν ἡ Γραφή καὶ Χώ-
ραν, καὶ προδιαγράφει τὴν ὥραν αὐτῆς τῆς ψυχῆς, προασφαλίζομέ-
νῳ πῦν ἀχροατῶν, ἵνα κατ' αὐτῶν τῷ ἀνδρὶ τὴν ὑπόληψιν ἀκρί-
βη, καὶ τὰ ὑπ' αὐτῶν λεγόμενα, μηδὲν θορυβέμενος, ἀλλ' ἀσφαλῶς
πεισμενῶς περὶ τῆς αὐτῆς δικαιοσύνης. Εἴτα ἐπιφέρει, ὡς καὶ πο-
λύταις ἰσὺ, καὶ καλλίταις, καὶ βράων πᾶσι τοῖς τῆς ἀνθρωπίνης δι-
δαιμονίας ἀγαθοῖς. Διδάσκει δὲ καὶ τῶν παιδῶν αὐτῆς τὴν ὁμόνοιαν, καὶ φι-
λαδελφίαν, καὶ τῷ Πατρὶ τὴν ἐπιμέλειαν, καὶ τὸ πρὸς Θεὸν σέβας, καὶ
μετ' ὅσης ἐπιμελείας αἴγει τὰ φίλτατα, πολλῶν ποιέμενος πρόνοιαν, καὶ τὰς
κατ' αὐτῶν αἰσθάνσεις ἀμαρτίας ἡγαλῶν, διὰ θυσιῶν, καὶ τῆς εἰς
Θεὸν δειξέως.

Εἰς. 1. ΚΕΙΜ. Ἀνθρωπὸς τις
ἰσὺ ἐν Χώρᾳ τῇ αὐσίτιδι, ὃ
ὄνομα Ἰώβ.

ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Τί βέλνται τὸ
προοίμιον, καὶ τίνος εὐκεν ὁ Συγγραφεὺς
ἔως ἤρξατο; ἔμελλε βίον εὐάρετον
δηγεῖσθαι, καὶ πολὺ τὴν ἡμετέραν ὑπερ-
νικῶντα καταΐσσειν. Ἰνα γὰρ μή τις εἰς
τὴν ὑπερβολὴν τῶν ἀγῶνων καὶ τῆς ὑπο-
μονῆς ἀναβλέψας, νομίση ξενὴν εἶ-

ναι τινὰ φύσιν, καὶ ἐκ ἀνθρωπίνῳ,
προλαβὼν δεικνύει τὴν φύσιν, ἵνα σὺ
θαυμάσης τὴν πρόθεσιν, ὅτι ἀνθρω-
πος ἰσὺ, κατ' αὐτὴν μεν εἰς τῇ πολ-
λῶν, κατ' ἀρετὴν δὲ τῇ πολλῶν ὑψη-
λότερη. Εἴπε τὸ κοινὸν τῆς φύσεως,
ἵνα δείξῃ τὸ ἰδιάζον τῆς προουρέσεως,
ὅτι τῆς αὐτῆς φύσεως ἅπασι κοινωρή-
σας, ὑπὲρ φύσιν, καὶ μᾶλλον ἢ κατ'
ἀνθρωπὸν ἐπολιτῆσατο. Κηρύττει δὲ
αὐτὸν καὶ ὑπὸ τῆς χώρας, ἵνα καὶ αὐτῷ

θεν θαυμασθῆς, ὅποιον Ῥόδον ἔξ ἀκαί-
της ἐβλάστησεν.

ΟΔΥΜΠΙΟΔΩΡΟΥ. Ἡ δὲ Αὐ-
σίτις, Χώρα καὶ Ἡσαὺ τῷ βεβήλῃ καὶ
πονηρῇ, ἀφ' ἧς καὶ ὠνόμασαι, ἦτοι ἀπὸ
Αὐτῆς ἐκείνης τῆς Τύχης Ἡσαὺ. Βύλεται
ἐν εἰπεῖν, οἶον ἀνδρα λυέγκου εἰς ὁ-
σέβειαν, ἢ τῷ βεβήλῃ, καὶ ἀδίτμῃ
Χώρα, ἧς καὶ ἀπόγονος καὶ ὁ Δίκαιος.
τὴν δὲ αὐσίτιδα Χώραν οἱ μὲν, τὴν
τῷ Σιών εἶναι ἔφησαν, Ἑβραῖσι Ἀὐτῆς
καλεσμένην, οἱ δὲ, τὴν Ἰδαμαίαν.
Εὐτίμβιος δὲ Ἀρκεσίου ἐτάγει, ἐν
τῷ περὶ Ἰουδαίων λόγῳ φάσκοντα,
εἶπεν τινὰ ταύτην εἶναι ἐν ὁρίοις κε-
μένην Ἰδαμαίας καὶ Ἀραβίας. Ὁ δὲ
Χρυσόρρημων Πατὴρ αὐτῇ τὴν Ἀρα-
βίαν φησὶν, εὖδα καὶ τὸ μνημεῖον
τῷ γενομένῳ φαίνεται, καὶ ἡ τῆς κορείας
κυλαίσρα, ἐν ἧς τὸς λαμπαρὸς σφαί-
ρας ἀνέδητο, καὶ τὰς δι' ἐτὸς αὐτῷ
τιμαῖς, ὡς λόγῳ, ἀγασσιν οἱ ἐπιχώ-
ριοι. πῶ δὲ κατῴκει, καὶ πῶ ἠγωνίσα-
το ὁ ἀμειπτος, προδήλον ἐκ τῆς μί-
χει νῦν εἰρημεύων.

ΧΡΥΣΟΣΤ. Ὁρα δὲ πρῶτον ἐγ-
κώμιον, ὅτι τοῦτον βλαστὸν λυέγκου
ἢ αὐσίτις Χώρα. Τὸ δὲ ἐν Ἀραβίᾳ
ἔπος εἶναι τινὰ δόκιμον, εὖδα πάντες
διεφθαρμένοι, εὖδα ὑπόδειγμα ἔδεν
καὶ Ἀνομίας, τῆτο καὶ θαυμαστόν.

ΔΙΔΥΜΟΥ. Ὑψηλότερον δὲ Αὐ-
σίτις βαλὴ ἐρμυνάεται, καὶ τὴν Ἑλ-
λάδα φωνῶν, ἐν ἧς ὡκεῖ ὁ Δίκαιος.
Ὁ ἔξυμνος μὲν γὰρ, καὶ ἡ ἀβαλίας
πράσις· διὸ τυφλὰ παρ' αὐτῷ γενᾶ-
ται, καθάπερ τοῖς κυσὶ, καὶ τὰ παρὰ

γματο καὶ τὰ ῥήματα. Ὁ δὲ Δίκαιος
ἔδεν ἀβαλὸς ποιεῖ, τῷ σοφῷ παραγ-
γέλλῃσι ἐκείνῳ πεδόμενος, (1) καὶ βυ-
λῆς πάντα ποιῇ. Τὸ δὲ ἰὼβ ἄνομα,
ὑπομανὴ νοεῖται καὶ ἔστιν, ὡς γενέσθαι
τῆτον ὁ παροικλήθη, ἢ κληθῆναι ὅπερ
ἐγένετο.

ΚΕΙΜ. Καὶ ὁ ἀνθρώπος ἐκεί-
νος καὶ ἀληθινός, ἀμειπτος,
Δίκαιος, Θεοσεβής, ἀπεχόμενος
ἀπὸ παντὸς πονηρῆς πράγματος.

ΧΡΥΣΟΣΤ. Οἱ μὲν ἔξωθεν σο-
φοὶ τὸν Ἀνθρώπου οὐκ ἐξομῶντο φασιν,
Ἀνθρώπος ἐστὶ ζῶον λογικὸν θυητόν, ἢ
δὲ Θεία Γραφή, τὸν τηρήσαντα τὸ κατ'
εἰκόνα, καὶ ἐκ τῆς ἀρετῆς γνωρίζομε-
νον, τῆτον εἶναι Ἀνθρώπου οὐκ ἐξομῶντο,
τὸν δὲ συγχέοντα καὶ διαφθείραντα
τὰς θεοειδῆς τύπας, καὶ χαρακτῆρας,
ἔδεν Ἀνθρώπου καλεῖν βύλεται· εἰ γὰρ
πῶς ἔχει μὲν τὸν χαρακτῆρα τῆς φύ-
σεως, ὑβεῖζει δὲ αὐτὸν τῇ κακίᾳ τῆς
παροικίσεως, ἀκῆε παρὰ τῷ Προφή-
τῃ, (2) ἀνθρώπος ἐστὶ τιμὴ ὧν ἡ συ-
νῆκε, παρασιωβηθῆναι τοῖς κτιώεσι
τοῖς ἀνθρώποις, καὶ ὁμοιωθῆναι αὐτοῖς· κἄν-
ταῦτα ποίνῃ τῇ σωτηρίᾳ ἑαυτοῦ ἢ
Γραφῇ κεχρημένη, καὶ δεικνύσα, ὅτι
τὸν Ἀνθρώπου ἔδεν ὅτι χαρακτηρίζει
ὡς τὸ ἀμειπτον, τὸ Δίκαιον, τὸ Θεο-
σεβὲς, ἐπεὶ καὶ τὸν ἰὼβ γνωρι-
ζόμενον ἀποφαίνει, καὶ φησιν, ὅτι καὶ
Ἀνθρώπος ἀληθινός, οἱ γὰρ φαῦλοι,
ψαλδεῖς Ἀνθρώποι, ὡς οἱ ζωγραφί-
μοι. Ταῦτά τοι καὶ ὁ Ἑκκλησιαστής,
πάσας ἐπιτελεῖ τὰς ἐπιτολὰς εἰς τὸν
τῷ Θεῷ φόβου συγκεφαλαιόμενος, (3)
πέρας, φησὶ, λόγῳ, τὸ πᾶν ἀκῆε,

τὸν

(1) Σηράχ 32. 19.

(2) Ψαλμὸς 48. 12.

(3) Ἑκκλησιαστής 12. 13.

τὸν Θεὸν φοβεῖ, καὶ τὰς αἰτολίας αὐτοῦ φύλασσε, ὅτι πῶτο πᾶς ἄνθρωπος. Ἐπεὶ δέ τις προφητῶν ἐν ἱερουσαλὴμ, ἰπειδὴ ἔδεύει εἶρα τὸν ἀκούσας, (1) ἤλθον φησὶ, καὶ ἐκ τοῦ ἀνθρώπου, ἐκάλισσα, καὶ ἐκ τοῦ ὑπακούοντος, καὶ ἡμεῖς δὲ κατὰ τὴν κοινὴν σωτηρίαν, ἰπειδὴ ἐπὶ τινὰ πορᾶν τὸν οἰκέτω, ἢ τὸν υἱὸν ἀποσείλωμεν, εἰώθαμεν μετὰ λέγειν πρὸς αὐτὸν, ὡς ἄνθρωπος ἄψαι τῆς πορᾶς, πᾶσις, τὴν ἀνθρωπίνην κατὰστασιν τήρησον, ὡς νυνεχῆς, ὡς λόγον ἔχων, ἔτω διανόησαι, ἔτω πορᾶσον, ἐκ τῆς ἐργείας δεῖξον ὅτι οὕτως ἄνθρωπος εἶ. ὃ δὲ ἐκ τῆς χήματος, ἀλλ' ἐκ τῆς ἐργείας, ὅπερ ἐστὶν ἱκασθῆναι γνωρίζεται. Εἰ δὲ μὴ, ὁμωνύμως λέγεται ὁ λέγεται. Μόρος δὲ ἀληθῆς ἐκείνος ἐστὶν ἄνθρωπος, ὁ τὴν εἰκόνα σώζων, ὁ τὸ θεόσδοτον κάλλος μὴ ἀφανίζων, οἷος ὁ Ἰώβ, ἀληθινὸς ἐκ ἐπιπλάσας, ἐργοῖς τὴν τῷ ἀνθρώπῳ δεικνύς ἀρετῶν, ὃ χήματι ποραιοῦμενος, ἢ σκληρικῶς ταύτῃ ὑποκεινόμενος. Ὅπερ δὲ πρότερον ἀπῆται τὸν Ἀβραάμ ὁ Θεὸς λέγων, (2) σὺ δὲ ἐκρίσεις ἐνώπιόν μου, καὶ γίνῃ ἄμεμπτος, τῶτο καὶ νῦν ἡ Γραφή τῷ Ἰώβ μαρτυρεῖ, εἰπὼσα ὅτι τοῦ ἄληθινος, ἐπήγαγεν ὅτι καὶ ἄμεμπτος. Καὶ μοι τὴν λέξιν βασανίσσον, ἵνα γνῶς τὴν πολλὴν τῇ Δικαίᾳ ἀκρίβειαν. διὰ τί ἐκ εἴπεω ἀνέκλητος, ἀλλὰ ἄμεμπτος; ὅτι τὸ μετ' ἐγκλημα ἐπὶ τῇ μεγίστῃ ἀμαρτημάτων τίθεται, ἢ δὲ μίμψις ἐπὶ μικρῶν τε καὶ ἐλαχίστων. Οὐ μόνον ἐν, φησὶ, τῶν βαρυτέρων κακῶν ἀπέχετο, ἀλλὰ καὶ τοῖς κυφοτάτοις ἀλῶναι λιπέχετο, ἃ μίμψις μάλιστα ἐστὶν ἢ ἐγκλημα,

καὶ κατὰ γνώσιν μόνον φέρει, ὃ κόλασιν. Ἀκύλας γεμῶν, καὶ σύμπαχος, αὐτὶ τὸ ἄμεμπτος, ὁ μετ' ἀπλῆς ἡξέδωκεν, ὁ δὲ ἄμωμος. Ὁ μὲν, τὸ ἀπύνητον τῇ Δικαίᾳ καὶ ἀπλάσσει, ὁ δὲ, τὸ πρὸς ἀκρίβειαν ἡττημένον εἰς ἀρετῶν, αἰμοτόμενος. ἄμωμος γὰρ ἐστὶν, ὁ μηδεὶς τῶν ἀγαθῶν ἐλλείψῃς, ὁ ἀπὸ πάσης κακίας ἀπταίστως τὸν βίον αὐτὸ διεξάγων. ἔτω καὶ τὸ ἄμεμπτος, ποραιοῖσιν ὅτι καὶ Δίκαιος, Σωαγωγὴ δὲ καὶ εὐωστὶς πάντων τῶν καλῶν καὶ τῶν ἀγαθῶν ἐστὶν ἡ δικαιοσύνη. Εἰ γάρ τι τῶν δοκούντων ἐπαινετῶν εἶναι, κατ' αὐτὸ δίχα τῆς λοιπῆς ἀρετῆς ἐν τινὶ γενοίτο, ἀπελὲς τῶτο καὶ ἀχρηστον, μάλιστα δὲ καὶ πολλὰς θανάτου καὶ ψεκτὸν δέχεται, οἷον νοσημάτων καὶ σωετός τις ἐστὶν, εἰμὴ δίκαια βεβλάσσοιτο, κακεντρεχῆς καὶ κακοήθης, ἢ φρόνιμος ἔτος. περὶ γὰρ τῶν τοιούτων εἴρηται, (3) σοφοὶ εἰσὶ τὰ κακοποιῆσαι, τὸ δὲ καλῶς ποιῆσαι ἐκ ἐγνώσαν. Πάλιν ἀνδρείος ἐπεὶ πρὸς τὰς ἀγῶνάς ἐστι καὶ κινδύνους, εἰμὴ δικαιοπραγεῖν βέλοιο, ὥμος ἐστὶ καὶ βίαιος, ὡς οἱ λέγοντες, (4) ἐγὼ δὲ ἡμῖν ἢ ἰσχύς νόμος τῆς δικαιοσύνης, τὸ δὲ ἀδυνάτῃς ἀχρηστον ἐλέγχεται. τῶν περὶ τὸ σῶματις ἡδονῶν κρατεῖ, ἀλλ' ἐκ αὐτοῦ σῶφρων, φιλοέργυρος, ἐραστοχρήματος, ἄσωτος, ἐκ ἐλαδέρειος, ὁ χρημάτων εἰς ἐπιθυμίαν ἀφειδῆς. κατ' ὅλην, πᾶν μέγεθος δικαιοσύνης, ἀπὸ τῆς λοιπῆς καθάπερ σώματος, ἀποτετμημένον, ἔδεός ἐστιν. ἢ δὲ πάντων ἀρμονία καὶ σωφροσύνη τῇ ἀγαθῶν, εἴη αὐτὸ καὶ νομίζοιτο ἀλόγως δικαιοσύνη. εἰδέ τι τῶν θαυμάτων ἀπείη, σκάζει κατὰ τῶτο καὶ ἡκρωτείασαι, καὶ τὸ τῆς δι-

(1) Ἠσαίᾳ 50. 2.

(2) Γενέσ. 17. 1.

(4) Σοφ. Σολ. 2. 11.

(3) Γενέσ. 4. 22.

δικαιοσύνης ὄνομα ψάδεται. Ο γὰρ Δίκαιος πρῶτον ἔξ ἀνάγκης ἐστὶ σοφὸς· πῶς γὰρ αὐτὸς τὰ δέοντα πράττει, καὶ πάντων δαρμοσύνην προσφέρειτο, μὴ τὴν ἐκάστην τάξιν καὶ διώκειν σωφίει; εἴτα σωφρονῶν, ἀκολασία καὶ ἀδικία· Φιλόθεος, οἱ γὰρ ἀσεβεῖς, φησὶν, δίκαια ἐβελόσαντο· ἥπιος, φιλανθρωπος, ἀεργετικός· καὶ κατὰπαξ ἡ πάντων τῶν κατὰ τὸν ὀρθὸν λόγον πρακτέων συμφωνία, τὸν Δίκαιον συμπληροῖ· καὶ τὰτ' ἀκριβῶς ὁ Γεζεκιήλ ἡμᾶς ἐσόφισε, δι' ἃ φησὶν ὁ Θεός, (1) ὁ δὲ Ἀνθρώπος ὅς ἐστι Δίκαιος, ὁ ποιῶν δικαιοσύνην· εἴτα διαγράφει τὸν Δίκαιον, τὴν παντὶ καὶ ὁλόκληρον ἀρετὴν ἐκ τῆς κατὰ μέρος σωτηθείς· καὶ πρῶτον αὐτῷ τὴν ἀσέβειαν προσάπτει, λέγων, ἀπὸ τῆς ὁρέων ἡ φάγεται· ἐν γὰρ τοῖς ὅροις τὰς εἰδωλολατρείας ἐπιτέλει· εἴτα σωφροσύνην αὐτῷ προσεῖναι δεῖν λέγει, καὶ τὴν γυναικά φησι, τὴν πλησίον ἢ μὴ μιανεῖ, καὶ πρὸς γυναικα ἐν ἀφίδρω ἔσαν ὁ προσεγγισί· εἴτα καὶ τὸ πρῶτον αὐτῷ, καὶ τὸ ἐπιεικὲς προσγράφει, καὶ Ἀνθρώπον φησιν, ἢ μὴ καταδιωκασθεῖ· πρὸς τὸτο ἰδιοπραγεῖν αὐτὸν ἀποφαίνεται ἐν τῷ λέγειν, καὶ ἄρπαγμα ἔχ' ἄρπασαι· ἐλεήμονά τε καὶ κοινωνικόν, διατυποῖ λέγων, τὸν ἄρτον αὐτῷ τῷ πεινῶντι δώσει, καὶ γυμνὸν περιβαλεῖ, τὸ ἀργύριον αὐτῷ ἢ δώσει ἐπὶ πόκῳ, καὶ πλεονασμὸν ἢ λήψεται· δισωμάλακτόν τε καὶ ἡρωικὸν ἀποφαίνει, ὡς καὶ διαίτην αἰεὶς αὖτις ἀμφισβητῶσι διωκόμενοι, καὶ ἔξ ἀδικίας γὰρ, φησιν, ἀποσρέψει τὴν χεῖρα αὐτῷ καὶ χεῖμα Δίκαιον ποιήσει ἀνάμεικτον ἀνδρὶς, καὶ ἀνάμεικτον τῷ πλησίον

αὐτῷ· τὰτο γὰρ τὸ ἑξαιρετικὸν καὶ διακρίπτον, τοῖς ἄλλοις ἅπασιν συγκείμενον τοῖς τῆς δικαιοσύνης κατορθώμασιν, ἡ πολιτικὴ καὶ δικαστικὴ ἔξις, ἐκάστῳ πρόσφορον ἐπιφέρειται, διὸ καὶ τῆς δίκης ἐστὶν ἐπώνυμος· Διεξεληθὼν δὲ, πάντα τὰτε πρακτέα, καὶ τὰ μὴ, τὸν κοινὸν κανόνα πάνσι καὶ τύπον ἐφήρμοσεν, εἰς ὃν ἀφορῶν τις, ἐν ὁδῷ διαμαρτίζεται· Ἐν τοῖς προσάγμασι μὲν, φησὶ, πετόρλται, τὰ δικαιώματά μιν πεφύλακται τὰ ποιῆσαι αὐτῷ· καὶ ταῦτα πάντα σωδεδεῖται καὶ ἀνακραδεύεται, καὶ ὡς περ σῶμα ἐν πολυμέρεσι καὶ παναρμόνιον κρατυθεῖ, ὁ Δίκαιος γίνεται· καὶ διὰ τῆς ποσῆτων ἀπαρτίσας αὐτὸν, καὶ ὡς περ ὅρον αὐτῷ καὶ περιγραφῇ μίαν ἐκ τῶν ποσῆτων σωθεῖς, εἰς ἐν πάντα κατέκλεισεν ὄνομα καὶ λέγει, Δίκαιος ἔτος, ζῶν ζητεῖται· Ἐπεὶ ἔν ἡμέσας μεντινά ἐστι τὰ τὸν Δίκαιον χαρακτηρίζοντα, φέρεται παρὰ ταῦτα καὶ τὰ κατὰ τὸν Γ' ὡς θεωρήσωμεν. Εὐσεβὴς ἐστὶν ὁ Δίκαιος, τί δὲ ὁ Γ' ὡς; ἔχι τὰς δυοῖς τὸν Θεὸν ἐφ' ἐκάστης ἰλάσκειτο; σωφρον καὶ ἔτος, (2) διαθήκῃ, φησὶν, ἐθέλω τοῖς ὀφθαλμοῖς μου, τὴν μὴ κατανοῆται εἰς Παρθεῶν· πρῶτος καὶ ἐπιεικής, καὶ τί τὰτε πρῶτον; ἢ καὶ οἱ οἰκείται διὰ τὴν Ἀγαν χρηστότητα ὡς ἑκρέμαντο, ὡς μικρῷ καὶ καταπνέον αὐτὸν ἐπιθυμεῖν, ἐλεγον γὰρ, (3) τίς αὐτῷ δῶ ἡμῖν τῆς σαρκῶν αὐτῷ ἐμπληθύνει; ἐλεήμων καὶ κοινωνικός, καὶ τίς οἴταντα τῷ Γ' ὡς ἐφάμιλλος; ἢ ἡ θύρα παντὶ ἐλθόντι ἀνώκεται, καὶ ἔδεις ἑξήλθεις κόλπῳ καλῶ· διαίτησι δικαίως τοῖς ἀμφισβητῶσιν ὁ Δίκαιος, ἔξεσι πάντων· τὰ τῷ Γ' ὡς καυχῆσθαι, καὶ εἰπεῖν,

(1) Γεζκ. 18. 3.

(2) Γ' ὡς 31. 1.

(3) Γ' ὡς 31. 31.

πῶν, (1) δίκην ἡ ἐκ ἧδεν χειρὶς-
σα, καὶ συνιέναι μύλας ὀδόντων.
ἐκ ἀδικήσας ἔδεα ὁ Δίκαιος, ὁ δὲ
Γώβ καὶ ἱσπαται ἑαυτῷ, (2) εἰ ἐπὶ
ὄρφανῷ, χεῖρα, ἀποσαῖν ἀρα ὁ ὦμος
με ἀπὸ τῆς κλειδός. ἐπειδὴ τοίνυν ὁ
Γώβ ἅπαν μόνον ἀρετῆς μεθ' ὑπερβο-
λῆς ἠκλειώσατο, διὰ τὸ αὐτοῦ ἀμεμπτός τε
καὶ Δίκαιος ὀνομάζεται.

ΒΑΣΙΛΕΥΣ. Μὴ μόνον ποιῶν τὴν
δικαίαν πορεύειν, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ διαθέ-
σεως δικαίως ἐργαζόμενος, καὶ τὸ εἰ-
ρημεύον, ὅτι (3) δικαίως τὸ δίκαιον διώ-
ξεις. ὡς περὶ τὸ ποιεῖ τι ἰατρικόν καὶ ὁ
ἰδιώτης, ἀλλ' ἐχὶ καὶ ἰατρικῶς, ὅς περ
ἐνεργεῖ μετ' λόγῳ. ὅπως εἰκός ἐστι δι-
καίαν μετ' ὀφείλει ἐπιτελεῖσαι, ὅς μὲν
μετ' τὸ λόγῳ τῆς δικαιοσύνης, τὸ δὲ
ἀμεμπτον, ὅταν σκευδράμη τῇ δικαίᾳ
πορεύει, καὶ ἡ ποιότης διαφείσται.

ΧΡΥΣΟΣΤ. Οὕτως καὶ ὁ Γώβ δι-
καίως ἡ μέρους ἀρετῆς ἐν αὐτῷ ἔ-
χων, ἀλλὰ πάντων ἀρετῶν ἀνδρωπί-
νῳ ὁλόκληρον καὶ καθολικῶν, ἐκ ἀ-
πὸ τότε μετ' ἀπεχόμενος τῷ πονηρῷ,
ἐτέρῃ δὲ ἀντεχόμενος. ὅπως καὶ ἡμεῖς δι-
καίως ἐκείνῳ τὸ τοῦ λέγομεν, τὸ παν-
ταχῶς ἴσον, ἐκ ἰσῶν χρυσῶν μετ' ἐξ
ἴσης ἰσῶν δαύηται, μόλυβδον δὲ ἐναυ-
τίως. ἀλλὰ τὸ ἐν πάσαις ὕλαις τὴν
ἰσότητά παρεχόμενον, καὶ μέτρον πά-
λιν πανταχῶς ἴσον. ὅπως καὶ ὁ Γώβ δι-
καίως πανταχῶς ἴσος ὢν, ἐδὲ περ ἐπὶ
χρήμασι τὴν ἰσότητά ταύτῃ ἐφύλαττε
μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις ἀπα-
σιν, ὅπως τὸ μέτρον ὑπερβαίνων. ἐδὲ
περ ἔχοι τις αὐτὸν εἰπεῖν ὅτι ἐν χρήμασι

μετ' τὴν ἰσονομίαν ἐργεῖται, ἐν δὲ
τῇ ὁρὸς τὰς πλησίον ὁμιλίαν τὸ μέ-
τρον ὑπερβαίνειν, ἀλλὰ καὶ τὸ ἐκ πολλῆς
τῆς περιστάσεως ἐφάγγε λέγων, (4) εἰ-
δὲ καὶ ἐφάγγε καίμα θεράποντος
ἢ θεραπαύτης, κεινομενῶν αὐτῶν ὁρὸς
με, ἢ ὡς ἐγὼ ἐγενομίην, καὶ αὐ-
τοὶ ἐγενοῦντο; ἀρα καὶ τὸ ἀδικία
μεγίστη τὸν ἀλαζόνα εἶναι καὶ ὑπερή-
φανον. ὡς περὶ τὸ πλεονέκτην, τὰ τῶν
ἄλλων βελομένον λαβεῖν καλῶμεν,
καὶ τοῖς οἰκείοις ἐκ ἀρκέμενον, ὅπως καὶ
ἀλαζωνικὸν λέγομεν, ὅταν πλέον ἀ-
παιτῇ τῶν ὀφειλομένων ἀνθρώπῳ, πα-
ρὰ τὸ πλησίον, ὅταν τις ἑαυτὸν μετ'
ἐν τῇ κατὰ τὴν τιμῇ, ἔπερον δὲ ἀτι-
μάσαι θέλῃ, τὸ δὲ ὑδαμόθεν ἄλ-
λοθεν γίνεται ἢ ἐξ ἀδικίας. ὅτι περ
ἀδικία τὸ τοῦ, μίαν ἕσταν ἀπάντων ὁ
Θεὸς ἐποίησεν, πάντα κοινὰ καὶ ἴσα
δίδωκε ὁρὸς τὸν πλησίον. πῶς οὖν
αὐτὸν ἐκβάλλεις καὶ ἀποσερεῖς τῆς τι-
μῆς, ἢς ἔδωκεν ὁ Θεός. ἐκ ἀφῆς εἶ-
ναι κοινῶν, ἀλλὰ τὸ πᾶν σὺν ποιῶν,
ἐκ ἐν χρήμασι, ἀλλ' ἐνδοξῇ ποιῶν
αὐτὸν τρέφει; μίαν ἕσταν ἀμφοτέροις
ὁ Θεὸς ἐχάρισται καὶ τὴν τῆς ἕστας
προεδείκνυται. (5) τὸ περ ποιῶνται αὐ-
τῶν, κοινὸν τὸ γένος πάντες. πῶς
ἐν αὐτῶν τῆς πατρῴας ἐκβάλλεις ἕστας,
εἰς ἐχάτῃ ἀπὸ τῆς κατὰ τὴν; καὶ τὸ
κοινὸν ἰδιοποιούμενος; ἀλλ' ἐχὶ ὁ μα-
κάριος Γώβ ποιῶν, διὰ καὶ ἔλεγε,
ἐκ ἐφάγγε καίμα θεράποντος ἢ θε-
ραπαύτης, διὰ τὸ καὶ ὁ συγγρα-
φῆς δίκαιον αὐτὸν λέγων, παρὶς ἔστιν,
καὶ τὴν μετὰ τὴν δικαιοσύνην, τὴν ἐν
συναιδέεσσι καὶ δίκαις, ἀλλὰ τὴν

κα-

(1) Γωβ. 29. 16.

(2) Γωβ 31. 21.

(3) Δαμ. 16. 20.

(4) Γωβ 31. 13. 15.

(5) Γεν. 1. 26.

καθόλα ἀρετῶν ἔχοντα, κατ' ἐκείνον περὶ ὃ γίνεσθαι, (1) τῷ δικαίῳ νόμος ὃ κείται. ὑπάρχει δὲ ὅτι καὶ Θεοσεβής, ἵνα δείξῃ ὅτι καὶ τὰ πρὸς ἀνθρώπου, καὶ τὰ πρὸς Θεὸν τέλειαι ἡ. ἢ μὲν ὅδ' δικαιοσύνη πρὸς τὸν ἄνθρωπον, ἢ δὲ Θεοσεβεία πρὸς Θεόν. ὅρα δὲ πῶς ἀντακολουθεῖται ἀλλήλαις αἱ ἀρεταί, καὶ συγκροτοῦνται ἀλλήλαις. βίος ὅδ' καλὸς τὸν Θεὸν ἐπιγινώσκει ποιεῖ, καὶ ἡ τὸ Θεὸν γινώσκουσα, τῇ βίῳ γίνεται φυλακή. ὅθεν καὶ ὁ Ἰώβ, ἐπειδὴ δίκαιος, διὰ τὸτο καὶ Θεοσεβής, καὶ ἐπειδὴ πρὸ ὀφθαλμῶν αἰ τὸν Θεὸν εἶχε, διὰ τὸτο καὶ τὸ δίκαιον δικαίως ἐδίωκε, δι' αὐτὸ τὸ καλὸν, καὶ ἔδιδε ἑπὶ τὸν τι. ἐκ ἐστὶ δὲ δίκαιον γενέσθαι μὴ πρότερον γενόμενον ἀμεμπτον, διὰ ταῦτα παροργίζεται μὲν ὁ ἀληθινὸς ἄνθρωπος, ὁ μὴ πλάσμα καὶ σκηνὴ τῆς ἀλαβείας περιεχόμενος, ἀλλ' ἀληθεὶς καὶ πράγματι τὴν ἀρετὴν μετερχόμενος, καὶ κατ' αὐτὴν μορφαζόμενος. ἔπεται δὲ τῷ ὁ ἀμεμπτος, ὁ ὅδ' γνήσιος ἐργάτης τῆς ἀρετῆς, καὶ ἀπὸ τῶν μικρῶν δοκούντων φυλάττεται, ἐκείνῳ δὲ πάλιν ἀκολουθεῖ ὁ παρωνύμως ἀπὸ τῆς τελείας δικαιοσύνης ὀνομαζόμενος δίκαιος, ὁ κατ' αὐτὸν εἶδος ἀρετῆς ἀκηρτισμένος, εἴτα ὁ Θεοσεβής κατ' αὐτὸν λαμπρότερος ἐκτελέχεται, ἐργοῖς ὅμῃ ἀγαθοῖς, καὶ δόγμασιν ὁρδοῖς διὰ κρίτων. ταῖς ἐπάγεται, τὸ, ἀπερχόμενος ἐπὶ πάντος πονηρῶν πράγματός, ὁ καὶ αὐτὸς ὑδὲ μίαν ὑπερβολὴν καταλείπει· ὅδ' εἴρηται, ὅτι τὰδε μὲν τῷ φαῖνε ἀπείχετο, τὰ δὲ ὅ. ἢ πολλῶν μὲν ἐκράτει, ὑπ' ὀλίγων δὲ ἐκράτειτο. ἀλλ' ἔδιδε μίαν πονηρίαν διγγάνειν ἢ θελε.

ΝΙΚΗΤΑ. Χρὴ μέντοι εἰδεύαι, ὡς ὁ πόνος δηλοῖ μὲν καὶ τὴν κακίαν, δηλοῖ δὲ καὶ τὴν ὀδυμῆν καὶ κακοπάθειαν· τὴν μὲν κακίαν, ὡς ὅταν ψάλλῃ Δαβὶδ, (2) ὅτ' ὁ τὴν γλώσσαν αὐτῷ κόπος καὶ πόνος. καὶ πάλιν. (3) συνέλαβε πόνον, καὶ ἔπλεον ἀνομίαν· τὴν δὲ ὀδυμῆν καὶ τὸν μόχθον, ὡς ὅταν ἡ γυνὴ τῷ Ἰώβ λέγῃ, (4) ἐμὴς κοιτίας ὠδίνες καὶ πόνοι· διαφέρει δὲ καὶ τὰ ἐξ ἑκατέρων τάπων καὶ γινόμενα καὶ λεγόμενα, ἦσαν τότε πονηρὸν καὶ τὸ πονηρὸν. τὸ μὲν ὅδ' πρῶτον τῆς πονηρίας καὶ φανερὸς μινυτικόν, τὸ δὲ δάπτει τὸ ὀδυμῆν παρασπαστικόν, οἷόν τι καὶ τὸ, (5) ἔκτισε τὸν Ἰώβ ἔλκεα πονηρῶν, τὰ ἐστὶ, πόνου ἐμποιοῦντι καὶ ὀδυμῆν· δόξει δ' αὖ ὁ ἀπερχόμενος πάντος πονηρῶν πράγματός, ὁ αὐτὸς εἶναι τῷ δικαίῳ ἀλλ' ἐκ ἐστὶν ὡς ὅτι ὁ ἐργῶν τῷ ἐργαζομένῳ· ὁ μὲν ὅδ' ἀπερχόμενος τῆς πονηρίας ἐκ ἡδὴ καὶ δίκαιος, ὁ δὲ δίκαιος πάντως καὶ τῆς πονηρίας μακρὸν ἐστίν. ἀρχὴ μὲντοι τῆς τῶν καλῶν ἀναλήψεως, ἡ ἀπομάθησις τῷ κακῷ, διὸ εἴρηται, (6) ἐκκλίνον ἀπὸ κακῷ, καὶ ποιήσου ἀγαθόν, καὶ ἡ ἀποχὴ τῷ κακῷ ἀργίαις ὅσα, διμαρτυρεῖται τυγχάνει τῆς τῷ καλῷ πράξεως.

ΧΡΙΣΤΟΣΤ. Οὐκ ἀρκεῖ μέντοι μόνον ἡ ἀποχὴ τῶν κακῶν, ἀλλὰ δεῖ προστεῖναι καὶ τὴν ἐργασίαν τῶν ἀγαθῶν, καὶ ὅδ' ἡ ἀρχὴ τῆς ἀρετῆς, κόλασιν οἷδε προστείνει, ἐκ ἡ ἐργασία τῆς πονηρίας μόνον. ἐπεὶ κακῶν οἱ πεινῶνται μὴ θρίψαντες, ἐπειδὴ ἐλεημοσύνην ἐκ ἐργάσαντο, διὰ τὸτο τῇ ἀθανάτῳ παραδίδονται κόλασιν. ὅθεν

μαν.

(1) Πρὸς Τιμόθ. Εἰσακλ. 1. 1. 9. (2) Ψαλμ. 10. 7. (3) Ψαλμ. 7. 15. (4) Ἰώβ 2. 9. (5) Ἰώβ 2. 7. (6) Ψαλμ. 30. 27.

μανθάνομεν ὅτι ἔστιν ἀπέχουσαι κακῶν, ἀρχὴ σωτηρίας ἡμῖν, ἵνα μὴ πορῶμεν καὶ τῶν ἀγαθῶν ἢ κτήσασθαι, καὶ τῆς ἀρετῆς ἢ ἐργασίαν. σὺ δέ μοι θεία, πῶς ἐπὶ ὀλίγῳ τὸν ἔπαινον τῷ ἀνδρὶ, ὁ τὸ θεῖον πνύματος σωτήραγε νόμος· ἀληθινὸν μὲν ἐπὶ τὸν Ἰωβ, καὶ τὴν δημιουργίαν, ὡς περὶ πατέρειδά ταύτην καὶ προγόνους ἀπογραφόμενος, ἀμεμπτον δὲ καὶ τὴν πορᾶν, δίκαιον καὶ τὴν ἀνομιάν, καὶ τὴν τῶν ὄντων αὐτῇ κοινωνίαν, καὶ ἔτι καὶ τὸ ὄρθεαι τῆς ψήφου ἐπὶ τοῖς κενωμένοις ἐκφύρειν, καὶ τὸ κύρος πάντων, θεοσεβεῖν κατὰ τὴν πίσιν, καὶ τὸ πρὸς τὰ εἰδωλά μῖσος, ἀπεχόμενον ἀπὸ παντὸς πονηρῶς πορᾶματος, καὶ τὴν τῶν πονηρῶν θερμότητιν ἀπέχουσαν· καὶ ἵνα σιωπῶν εἴπω, ἔδεύ, φησι, πῶποτε μέμψους ἄξιον διεπορεύεσθαι, ἀλλὰ καὶ τὰ πρὸς ἀνθρώπους ἐφύλαττε δίκαια, καὶ τὰ περὶ τὴν θρησκείαν μετῆι καθαρῶς, πάντα καὶ Θεὸν πορεύεσθαι, καὶ γνησίως ἀσεβῶν τὸ θεῖον.

2. ΚΕΙΜ. Ἐγγιόνοντο δὲ αὐτῷ τῖοι ἑπτὰ, καὶ θυγατέρες τρεῖς.

ΧΡΥΣΟΣΤ. Πρῶτον εἶπε τὴν ἀρετὴν, καὶ τότε τὰ παρὰ Θεοῦ δεδομένα. ἐξ ἀρετῆς γὰρ πάντα ταῦτα ἐγενέτο, δικαιοσύνη, λόγος, καὶ πολυπαιδία. (1) ἐκ ἑσθαι γὰρ εἰ σοί, φησιν, ἄγονος, ἔδεε σῆρα. ὁ δὲ Ἀβραάμ διὰ τὸ ἄγονος ἰὼ, ἵνα μάθῃς ὅτι ἔστι ταῦτα ὅπως ἀρετῆς ἐπαθλα, ἀλλ' ἔπειτα, διὰ δὲ τὸ ταῦτα ὑπέσχετο συγκαταβαίνων.

ΒΑΣΙΛ. Τίτος δὲ εὐεχετο ἐπιστημί-

νεται ἡ γραφή, ὅτι πολύπενος ἰὼ ὁ Ἰωβ; διὰ τὸς πορᾶσιν ὁμοῦς τὰς παῖδας, καὶ ἀφαιρῶν ἀπορῶσιν ὑποτιθεμένους εἰς τὴν ἀμαρτίαν· φασὶ γὰρ ὅτι ἀναγκάζει τὰ χεῖματα διὰ τὸς παῖδας, ἀγνοοῦσι δὲ ὅτι πολλὰκις οἱ παῖδες αὐτοῖς ἐκ εἰσὶν ὑπόδοις τῶν θρησκειαζόμενων, γίνεται δὲ ἡ ληστὴ διάπραγμα, ἡ συκοφαντὴ παραβάτωμα, ἡ πολεμίων αἰχμαλωτῆμα, τὰ ὑπὸ τῶν συναχθεῖν· ὅς ἡδὲ αὐτῶν ἐρωτησάμεν, ὅτε ἡτῆτε παρὰ τῷ Θεῷ τὰς παῖδας, τί προσετίθετε τῇ ἀρχῇ; δὸς ἡμῖν παῖδας, ἵνα τῇ πορᾶται τῶν παίδων μὴ ποιήσωμεν τὰς ἐπιτολάς σου, ἀλλὰ τῇ γενεῇ παραδοθῶμεν; ὁ πᾶντα ἰὼ ἄ τότε ἐλῆγετε, ἀλλὰ παῖδας ἐζητεῖτε σωεργὰς τῷ βίῳ. ἐπειδὴ τοίνυν ἐλάβετε σωεργὰς καὶ κοινωνῆς, διδάσχετε καὶ λόγοις ἀγαθοῖς, καὶ ὑποδείγμασι χηρῶν, ὁποῖος πορᾶσιν εἶναι τὰ πρὸς τὸν Θεόν; ἔστος γάρ ἐστιν ὁ πλῆθος πολλῶν χηρῶν τιμιώτερος, αὐτὴ ἡ κληρονομία ἀγαθὴ παρὰ πατρός εἰς παῖδας παραπεμπομένη. ἔπειτα καὶ ὁ Ἰωβ τὰς παῖδας αἶνεσε, καὶ ἐπὶ αὐτῶν καλὴ πένος ἐγνωρίζετο· πολλοὶ γάρ πε ἀδελφοὶ γίνονται αὐτῷ ἀπὸ ἀνδρὸς καὶ μιᾶς γυναικὸς ὡς, καὶ δὴ θαυμάσιον ἔδεύ, τὰς πλείους μὲν αὐτῶν ἀδίκως γενέσθαι, τὰς δὲ ἐλάττω διχῶς· τὸ δὲ πάντα καλὰς ἢ ἀγαθὰς εἶναι, τὸτο σαφὲς τῶν ἀναδρεψαμένων ἐγκώμιον.

ΔΙΔΥΜ. Ἐγγαῖδα δὲ, καὶ ὁ τῶν παίδων κατάλογος τίμιος παρὰ τῇ γραφῇ, καὶ λόγοις σύμῳνος μουσικαῖς. τίς γὰρ ἐκ οὐδὲ τὴν ἐβδόμην ἀπαλείψω, τῶν ἑπτὰ χαρακτηρισμάτων, μη-

ἴδεν

νύειν τὴν σωδον· ὥστερ ἔν κ' τὴν
τείτῳ ἐκφώνησιν, πρὸς τὸ πλειότερον
ὄρεν κ' θεόπρον, ἵνα μάθωμεν τὴν
ἐν τεράδι πίειν, πῆς ἐβδομαίας χά-
ριτος εἶναι δημιουργόν, καθάπερ τινὰ
κεφαλὴν ἐπιτιθεμένον ταῖς ἀρεταῖς.

ΧΡΙΣΤΟΣΤ. Σωάγομεν δὲ ὅτι ἐ-
δὲν ὁ γάμος ἐμπόδιον πρὸς ἀρετὴν.
ἢ ἥ αὖ κ' τῷ Γ' ὡς ἐγένετο κώλυμα,
ἀλλὰ μὲν ὁ δεσμός ἔτος τὴν δίχαιον
τρέχειν ὁρῶς ἐκ ἐκώλυσε, ὥς κ' αὖ
πῆτο μάτῳ τινὲς προφασίζονται.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ. Τὸ γεμὴν λέγειν
τὴν γραφὴν, ἐγένοντο αὐτῷ υἱοί, κ' πρὸς
τὰς ἀρειομανίας ἡμῖν συμβαλεῖται,
οἱ ὡς μίγα βοήθημα τῆς αἰρέσεως αὐ-
τῶν κατέχουσι, τὸ, περὶ τῆς μονογενοῦς
παρὰ τῷ ἀποστόλῃ, λεγόμενον, (1) πῶς
ὄντα τῷ ποιήσαντι αὐτὸν, κ' φιλονει-
κεσι ποίημα εἶναι τὸν τῷ Θεῷ υἱόν.
ἔστι δὲ αὐτοῖς κάλαμος πεδλασμένος,
τῷτο τὸ ἔρησμα. ὅταν μὲν ἥ ἐστὶ
ποίημα κ' κτίσμα ἢ, τὴνικαῦτα, τὸ,
ἐποίησε, καὶ τὸ, ἐκτίσει, κυρίως ἐπ'
αὐτῶν λέγεται, κ' σημαίνει τὸ ποίη-
μα. ὅταν δὲ ἡ ἐστὶ γενήμα ἢ, καὶ
υἱός, τότε ἐποίησε, κ' τὸ, ἐγένετο, κ'
τὸ, ἐκτίσει, ἐκ ἐπὶ κυρίως ἐπ' αὐτῷ
κεῖται, ὃ δὲ ποίημα σημαίνει, ἀλλ'
αὐτὶ τῷ ἐγένετο, τῷ ἐποίησε, ἀ-
διαφόρως τις κίχεται ῥήματι. ὥς,
καταγράφονται αὐτῶν οἱ ἀρειανοὶ ἐ-
μάθοιεν τὸ πῆς γραφῆς ἰδίωμα. κ' ἥ
ἐκ ποικίλους, καὶ γινόμενος, κ' κτι-
ζόμενος, τὰς ἐξ αὐτῶν φουμένους, λέ-
γοιεν οἱ γονεῖς, ἔδεν ἦτον ἐκ ἀρῶν-
ται τὴν φύσιν. ὁ γὰρ Ἐξικίας, ὡς
ἐν τῷ Ἡσαΐα γέγραπται, ἐχόμενος

ἔλεγεν, ἀπὸ γὰρ τῆς σήμερον παι-
δία ποιήσω, αὐτὶ τῷ γεννήσω, τὸ,
ποιήσω εἰρηκῶς, κ' τὰς ἐξ αὐτῷ φου-
μεούς, ὡς ποικίλους εἰπὼν, κ' ὃ δια-
φέρειται τις, ὡς περὶ τῆς φύσεως γενή-
ματος ἐστὶν ἡ λέξις. κ' ἡ εὐα δὲ περὶ
τὸν καὶν εἶπεν, (2) ἐκτισάμην αὐ-
θρῶπον διὰ τῷ Θεῷ, αὐτὶ τῷ τεκεῖν,
ἀρα κ' αὐτῇ, τὸ, ἐκτισάμην, εἶρηκε.
κ' ἥ πρὸτερον, ἰδῶσα τὸν τόκον, ὕε-
ρον εἶπε, τὸ, ἐκτισάμην. κ' ἔδεν διὰ
τὸ, ἐκτισάμην νομίσειεν αὐτὶς ἐξω-
δω ἡγωνοῦσαι τὸν καὶν, κ' μὴ ἐξ
αὐτῆς πετέχθαι. ὁ Πατριάρχης Ἰακώβ
ἔλεγε τῷ Γ' ὡς, (3) νῦν ἔν οἱ δύο
υἱοί σε, οἱ γενομένοι σοι ἐν Αἰγύπτῳ
πρὸ τῷ ἐλθεῖν με πρὸς σὲ εἰς Αἴγυπτον,
ἐμοὶ εἰσὶν Ἐφραίμ κ' Μανασσῆς. καὶ
ταῦτα δὲ περὶ τῷ Γ' ἔρηται, ὅτι
ἐγένοντο αὐτῷ υἱοί ἐπ' αὐτῷ, ὥστε καὶ
Μωϋσῆς ἐν τῷ νόμῳ φησὶν, ἐὰν γί-
νωσκῶντες υἱοὶ, καὶ, ἐὰν ποιήσῃ τις
υἱόν. ἰδὲ πάλιν τὰς γεννηθέντας, ὡς
γενομένους καὶ ποιηθέντας εἰρήκασιν,
ἐδόξεν ὅτι ἴως αὐτῶν ὁμολογῶνται υἱοί,
καὶ λέγῃ τις ἐγένοντο, ἢ ἐκτισάμην,
ἢ ἐποίησα, ἔδεν διαφέρει. ἢ ἥ φύσις
κ' ἡ ἀλήθεια ἔλκει τὴν διάνοιαν εἰς
ἐαυτὴν. διὸ κ' πρὸς τὰς ζητῶντας, ἐ-
ποίημα κ' κτίσμα ἐστὶν ὁ κύριος, καὶ
πρὸτερον ζητεῖν ἐπὶ υἱός ἐστι. τότε ἥ
ἀποδεικνυμένη, παύεται ἡ περὶ τῷ
ποιήματος κ' κτίσματος ὑπόνοια. καὶ
φανερὰ πᾶσιν ἀπόδειξις, ὡς ἡ λέξις
ἢ λέγουσα, τῷ ποιήσαντι αὐτὸν, ἐκ
ἐκ ὁμῶν ἐστὶ τῷ αἰρέσει αὐτῶν, ἀλλὰ
μᾶλλον εἰς κατάγνωσιν. δίδεικται ἥ,
ὅτι ἡ τῷ, ἐποίησε, λέξις, κ' ἐπὶ τῶν
γεννησάντων, κ' τῶν φύσει τέκνων, ἐν τῇ
θεῷ κεῖται γραφῇ. ὅθεν τῷ κυρίως

ἀπο-

(1) Ἐβρ. 3. 2.

(2) Γεν. 4. 1.

(3) Γεν. 48. 5.

ἀποδεικνυμένῃ φύσει καὶ γνησίῃ ἡ, καὶ λέγεται ἐπ' αὐτῷ, τὸ, ἐποίησεν, ἢ ἐγένοντο, ἔχ' ὡς ποιήματος ὄντος αὐτοῦ. λέγεται, ἀλλ' ἀδιαφόρως χρώνται τῇ λέξει οἱ ἅγιοι.

ΚΕΙΜ. Καὶ ἡ τὰ κτιῶν αὐτῷ πρόβατα ἑπτακίχλια, κάμηλοι τεττακίχλια, ζάβη βοῶν πεντακόσια, ὄνοι θήλειαι νομάδες πεντακόσιαι, καὶ ὑπηρεσία πολλή σφόδρα, καὶ ἔργα μεγάλα ἡ αὐτῷ ἐπὶ τῆς γῆς.

Ο'ΛΥΜΠ. Λέγει τὴν παιδίαν, ἀπαριθμεῖται τὴν κτήσιν, ἵνα δύο κατ' αὐτὸν ὠφεληθῶμεν. ὅτι π' ἕδω αὐτῷ πρὸς διημοσιῶν ὁ πλεῖστος ἐμπόδιον γέγονεν. ἐν ποσότητι δὲ παρὰ αὐθιγότοις ἀδαιμονία καὶ ἀπικνία τυγχάνων, ἐκ ἀπαιδαγωγῆς ἡ, ἕδω περιεπαῖτο τὸν νῦν ἀπὸ τῆς ἀσεβείας. καὶ οἷον ἀφαιρέσεις, οἷς ἐφθίγγατο λόγος; καὶ πλεῖστοι τοίνυν ἐντεῦθεν παιδιδέσσαν, μὴ διὰ τὸν κόρον ὑβρίζειν, καὶ πρῶτες ἀχαιετήσαν, ἢ τὴν ἀρχὴν μὴ κτεσάμενοι, ἢ καὶ ἀκτεσάμενοι, καὶ εἰς πενίαν μεταπεττωκότες. παραμυθίσαντες δὲ, καὶ οἱ παῖδες ἀποβεβληκότες, πρὸς τὴν θαυμασίαν εἰκόνα τοῦ διπλοῦ βλέποντες. ὑπηρεσίαν δὲ τὴν διὰ τῶν οἰκετῶν φησὶν. ὁ δὲ ἀκύλας καὶ δολία πολλὴ σφόδρα, ἐκδίδωκεν. ὁ δὲ σύμμαχος, οἰκετία, ἐρμυδῶν σαφίσερον. ἔργα δὲ μεγάλα, πρὸς μὲν ἑνὶ, τὰ τῆς ἀσεβείας, πρὸς δὲ ῥητὸν, τὰ κατ' ἀρετὴν καὶ κατ' οἶκον, φυτεῖαι, λειμῶνες, παράδεισοι, σιμοικίαι, οἰκοδομήματα.

ΧΡΥΣΟΣΤ. Οὐρα λοιπὸν πλεῖστον

ἔχοντα τὸν ἀχραιοτέρου. ὁ δὲ δανείσματα καὶ τόκους κατέλεξεν, ἕδω χρυσόφους οἰκίας. ἕδω ἕδω ἄπορον ἡ, ὡς καὶ εὖ ποιεῖν διώκασθαι. ἀλλὰ καὶ πρόβατα, καὶ βόας, καὶ τὰ ἐξ ὀρνῶν καὶ γεωργίας, ἐξ ὧν τοῖς δεομένοις ἐπάρκει. ὅπερ δὲ ἔφην, ἐκ ἐκ τιμίας ὕλης μεγαλαυχόμενον, ἀλλὰ τοῖς τῇ χρείᾳ συμμετρεμένοις ἀρκέμενον, τῶν ἡμῶν ἡραφὴ τὸν βασιλέα παύσῃ, ἐχ' ἵππων μέμνηται, καὶ ἀρμάτων χρυσοκολλήτων, ἢ ἀργυρεῖς, καὶ χρυσὴ θησαυρῶν, καὶ λίθων τιμίων, καὶ ἑτέρων πᾶν τὸν φιλόπλεστον νόστον ἀναφλεγόντων, ἀλλὰ τῶν ἡκιστα τὴν χρείαν ἐμβαλόντων. παῖδας δὲ ἔχων, τοῖς χρήμασιν ἐμπεῖον ἄτρωτος, ἀπορία τινέμενος καὶ πεινῶν, τῆς ἐπιθυμίας τὴν εὐδαιμονίαν, καὶ φιλοτιμίαν, τὸ μὴ δεδωλῶσθαι τοῖς παύσειν. ἱκετὴ δὲ ὠβελίσαι, τὸ, καὶ ὑπηρεσία πολλὴ σφόδρα, καὶ εἶδεναι, ὅτι ὅσα ὠβελίσαι, ἐν τῷ ἐβραϊκῷ ἐκκεῖται, ὑπὸ δὲ τῶν ἐβραϊσάντων μόνον πρὸς σαφυνίαν ἐπέστη. τὸ γεμῖν τῇ τῶν ζώων ἐν διαφόρῳ γεύσει καταγραφεῖ πνευματικῶς θεωρίαν ἐπάγειν, οὐκ οὐκ οὐκ ἀμα καὶ περὶ τὸν.

ΚΕΙΜ. Καὶ ἡ ὁ ἀνθρώπος ἐκάηνος ἀγενῆς τῶν ἀφ' ἡλίου ἀνατολῶν.

Ο'ΛΥΜΠ. Τὸ δὲ ἀπολέκτε γένος τὸ ἀβραμιαῖς ἐτύγχανε, καὶ τέκνον ἡ, ὅπως τὸ ἀβραάμ, ὡς τῆς συγγενείας, ἔπει καὶ τῆς ἀσεβείας καὶ τῆς ἀρετῆς ὑπάρχων διάδοχος. ὁ δὲ ἀβραάμ καὶ οἱ τέττε πρόγονοι, τὰ ἀνατολικά κατέκταν μέρη.

ΧΡΥΣΟΣΤ. Οὐ μέντοι σύμμαχος, μέγιστος πάντων τῶν ἀνατολικῶν, ἐκδέ-

δωκε. πάντων, φυτό, λαοφρότερος ἢ
ἢ περιφανέστερος, ἢ προγόνους εἶχεν
ἀειδμεν ἐπισημὸς ἢ λαμπρὸς, ἀλλ'
ὁδεὺς τῶν ἐπὶ αὐτὸν εἰς ὑπερηφα-
νίαν.

ΔΙΔΤΜ. Πρὸς μὲν ἔν τῷ ῥήτῳ,
ἀγγελὸς τῶν ἀφ' ἡλίου ἀνατολῶν, λέγε-
ται, διὰ τὴν κατὰ σάρκα τῶν Ἀβραάμ
οἰκειότητα, πρὸς δὲ ἀναγωγὴν, ὑοὶ τῆ
φωτὸς, ἢ τέκνα Θεοῦ δι' ἔργων φωτει-
νῶν χρηματίζονται, ἔτι εἰσιν οἱ ἀφ'
ἡλίου ἀνατολῶν. ὁ δὲ δίχως ἀγγελίαν
κτάται, ἐκ ἀπ' ἀνθρώπων, ἀλλ' ἀπὸ
τῆ φωτὸς τῆ ἡλίου τῆς δικαιοσύνης,
καταλαμπομένη.

ΚΕΙΜ. Συμπορεύμενοι δὲ
οἱ υἱοὶ αὐτῶ πρὸς ἀλλήλους, ἐ-
ποιοῦν πότον κατὰ ἑκάστῳ ἡμέ-
ραν, συμπαραλαμβάνοντες ἅμα
καὶ τὰς τρεῖς ἀδελφὰς αὐτῶν,
ἐδίαν ἢ πίναν μετ' αὐτῶν.

Ο'ΛΥΜΠ. Ἀλλήλους, φησὶν, ἐκ δια-
δοχῆς σιωπῶντες, ἕκαστος τὴν ἑαυτοῦ
ἡμέραν, ὅτῳ δὲ ἀκούσας ἐδέδωκε. τῆ-
τος δὲ φιλαδελφίας ἢ ὁμοιοῦς ἔργον,
ἢ τῆς πατρῴας παιδείας γνώρισμα.
Σαμασιώτητα δὲ ἐπὶ μὲν τῶν ἀρρέων
ἔφη, τὸ, συμπορεύμενοι πρὸς ἀλλήλους,
ταῖς, παρ' ὁδὸν αὐτῶν περὶ πω-
τείων ἢ ἀρετῶν, μέγιστον δὲ ἕκαστος ἔ-
χειν, τὸ πρὸς τὸν ἀδελφὸν ἐπείγε-
σθαι, ἐπὶ δὲ τῶν θηλειῶν, τὸ, συμ-
παραλαμβάνειν. ἢ δὲ ταύτας ἀπὸ τῶν
τῶν περὶ τῶν ποιῶν φροντίδα, ἀλλὰ
κοινωνῶν μόνον τῆς ἀγωγῆς ἐλάμβανον.
καὶ οἱ μὲν ἀρρεῖς περὶ ταύτῃ τῇ
διακονίᾳ ἠχολοῦντο, αἱ δὲ θηλείαι,

σεμνῶς, ἢ ἀπεριπαύτως σιωπῶσαν τοῖς
ἀδελφοῖς.

ΧΡΥΣΟΣΤ. Σύμφωνον δὲ ἔχοντες
τὴν ἀρετὴν, ἢ ἐν τοῖς αἰσθητοῖς ἦσαν
ἀσασίαι, πρὸς ἀλλήλους πορεύμενοι,
καὶ ὁ πόρος, ἢ δὲ πρὸς ἀλλήλους ἐπι-
μιξίας ποιῶμενοι. Ἐποιοῦντο δὲ καὶ
τὰς ἀδελφὰς, τὰ Σώφρονος Μάρτυ-
ρας, ἢ δὲ ἀλλοτείας τινὰς ἐπὶ τὰς
φιλοσοφίας ἢ τὰ δῆπνα ἐκάλει, ἀλ-
λὰ τὰς ἀδελφὰς συμπαραλαμβάνοντες,
ὅπερ σημεῖον ἐσθλῆς σωφροσύνης ἢ
κοσμιότητος· ἀλλὰ τὴν τῶν ὁμοίων
καὶ σιωπῶν, εἰς τὴν ἀθρόαν κατ'
αὐτῶν ἐπιβελίαν, εὖρεν ὁ διάβολος
ἀφορμὴν, τὰ πάντας ἅμα καταβα-
λεῖν ἐν τῷ οἴκῳ τῆ ἀδελφῆς τῆ πρε-
σβυτέρου.

ΚΕΙΜ. Καὶ ὡς αὐτὴ συνε-
τελέσθησαν αἱ ἡμέραι τῆ πό-
τος, ἀπέσταλεν ὁ Ἰὼβ καὶ ἑκα-
τάειξεν αὐτὰς, ἀνίσταμενος τὸ
πρῶτον, καὶ προσέφερε περὶ αὐ-
τῶν θυσιὰς, κατὰ τὸν ἀριθμὸν
αὐτῶν, ἢ μόχον ὅσα περὶ ἀμαρ-
τίας περὶ τῶν ψυχῶν αὐτῶν.
Ἐλεγε γὰρ ὁ Ἰὼβ, μήποτε οἱ
υἱοὶ μου ἐν τῇ διανοίᾳ αὐτῶν
κακὰ ἐννόησαν πρὸς τὸν Θεόν.
Οὗτος ἔν ἐποίησεν ὁ Ἰὼβ πάσας
ταῖς ἡμέραις.

ΧΡΥΣΟΣΤ. Ὅρας καθαρῶς, οὐχὶ
Μωσαϊκῶν, ἀλλ' ἀποστολικῶν,
τῆς διακονίας αὐτοῖς, ἀλλ' ὁ τὸ σῶ-
μα, ταῖς ἀχλαῖς ἀποσπῶντα. τι-
νὲς δὲ φασιν, ὅτι καὶ οἱ ἱερεῖς τὸ
παλαιὸν ἦσαν, ὡς περὶ ὁ Μελχισέ-

δέκ, ἀχειροτόνητοι· τὸτο ἔν δηλοῖ,
τὸ, ἀπίστειλεν.

ΟΔΤΜΠ. Ὁρα δέπως καὶ ὅτι τῇ
θυσίᾳ ὁμόνοιαν αὐτὸς ἐδίδασκεν, εὐὰ
ὑπὲρ πάντων μόχου προσφέρειν, ὡς
ὑπὲρ μίας ψυχῆς. Τὸ μεν ἔν ἀπέ-
σειλε, τὴν ἐπιμίλειαν δείκνυσι τῇ
πατρί. Οὐ γὰρ ἐκτύπε τινός, φησι,
τὸτο ἐγένετο, ἀλλ' ἔξ ἀχρύπτου φρον-
τίῃ. Τὸ δέ, ἐκαθάριζε, καθαρ-
σίοις ὡς εἶκε, τοῖς δι' ὕδατων, οἷς
φυσικῶς πε ἀνθρώποι χρώνται, καὶ κατ'
νόμον Ἰεδαῖοι. Τὸ δέ ὡς συνετελέθη-
σαν αἱ ἡμέραι τῆ πότι, ἡ ὅτι καθ'
ἐκάστῃ ἡμέρᾳ τὸτο ἱποίει, ὑπὲρ τῆς
παρελθούσης σήμερον προσφέρειν τὴν
θυσίαν, ἡ ὅτι κατ' τὴν περίοδον τῆς
ἐπτα ἡμερῶν ἀπαξ τῆς ἐβδομάδος.
Τὰς μεν ἔν θυσίας, ὑπὲρ τῆς αὐτῶν
σωτηρίας προσέφερε, τὴν δὲ μόχου,
ὑπὲρ τῆς κατὰ διάνοιαν ἀμαρτημά-
των. ἡλαβεῖτο γὰρ τὴν σιμωζαγμενίαν
τοῖς δείπνοις τῇ λογισμῇ παραχρῆν,
καὶ καθάριεν τὰς θυσίας, τὰς μόνον
Θεῷ γνωστοποιεῖας θράξεις, ἡπείγε-
το, πρὸς τὴν χάριν βλέπων, καὶ πα-
ρατρέχων τὰ νομικὰ παραγγέλματα.
Ὁρᾷς ἀκρίβειαν λαγγελικῶν. τῇ γὰρ
λαγγελικῇ νόμῳ Κελεύοντ, μήτε
κατὰ διάνοιαν πορνύειν, ἡ θυμῶσαι
εἰκῇ, ὁ Ἅγιος Ἰωβ καὶ ὑπὲρ τῆς κατ'
εὐνοίας ἀμαρτημάτων τῆς παίδων, τὸν
Θεὸν ἔξιλετο διὰ τῆς θυσίας.

ΠΟΛΥΧΡ. Τὰ γὰρ ὁρώμενα αὐτῶν
εἰδὼς καθαρά, διανοεῖτο μήπως τι ἦν
ὅτι αὐτοῖς κρυπτὸν παρολίσθημα, καὶ
ἔθυεν ὑπὲρ τῆς κρυφίᾳ, κατ' τὸν
λέγοντα Προφήτην, (1) ἐκ τῆς κρυ-

φίᾳ με καθάρισόν με, τατίσι τῆς
κατ' ἀγνοίας συμβαλλόντων.

ΔΙΔΥ. Καὶ κατ' τὸν εἰρηκότα, (2)
ἐκ νυκτὸς ὁρθεῖζει τὸ πνεῦμά μου πρὸς
σὲ ὁ Θεός. καὶ, ὁ Θεός, ὁ Θεός μου,
(3) πρὸς σὲ, ὁρθεῖζω. Οὐ πρὸς ἑτε-
ρον ἔργον ὁ Μακάριος Ἰωβ τὸ πρῶτον
αἰνίσατο, ἀλλὰ τῷ Θεῷ ὑπὲρ τῆς
παίδων θυσίαν προσάξων, κατὰ τὸν
ἀειθμὸν αὐτῶν. Ὁ γὰρ καθ' ἑκάστον,
καὶ ἀτάκτως. ἡ δὲ γὰρ συγκεχυμένου
ὅτι ἀπεδαίω, ἀλλὰ καὶ κατ' τὸτο, ὑ-
πὲρ πάντων μόχου προσήγε κατ' τὸν
ἴδιον τρόπον, καὶ τῇ τῆς παίδων ἀγω-
γῇ σιμωδίζων. ἔτι γὰρ καὶ ἐκαθά-
ριζω αὐτὸς κατ' τὸ συνετελεσθῆναι τὸν
πότον, κατ' τῆς αἰσθητῆς καθάρσεως,
καὶ τὰ συνετελεσθέντα πρὸς διάνοιαν κα-
θάρσια παραδεικνύς. Φαίνεται γὰρ
προφητικῶς καὶ κατ' νόμον, καὶ κατ'
χάριν τὰς θυσίας πληρῶν. κατ' νό-
μον μεν, τὰς διαφόρας, κατ' χάριν
δὲ, τὸν εὐὰ μόχον τὸν περὶ ἀμαρ-
τίας. καὶ γὰρ ἡ ποιαῦτα θυσία τῆς χά-
ριτος προεμύνη τὴν ἀλήθειαν, τὴν
μίαν τυπῶσα κατ' σάρκα θυσίαν τῇ
μονογενεῖς ἢ τῇ Θεῷ. εἰδὲ ὁ ὑπὲρ ἀ-
πάντων προσαγομέμενος μόχος, τὸν
δι' ἡμᾶς σωτὴρ ὑπομείναντα σωτῆρα
δηλοῖ, συνεπίσχεψαι καὶ μὴ θαυμά-
σης· ἡ γὰρ ἀμύητος καὶ ὁ Ἰωβ, τῆς
τῷ σωτῆρος ἐπιδημίας, ὁ λέγων, ὅτι αὐ-
τὸς ἐστίν (4) ὁ μέλλων τὸ μέγα κη-
τος χειρώσασθαι.

ΠΟΛΥΧΡ. Μεγάλη δὲ καθαρότης
ὅτι τῷ, τῆς παίδων δείκνυται, ὅτι
τῷ λέγειν, μήποτε ὅτι τῇ διανοίᾳ αὐ-
τῶν, τινὰ λυπῶντα τὸν Θεὸν ὀνειδί-
σαν.

(1) Ψαλ. 18. 12. (2) Ἠσα. 26. 9. (3) Ψαλ. 62. 1. (4) Ἰωβ. 3. 8.

σαν . Μὴ γὰρ ὁρῶν αὐτῶν αἰσθῆναι τι ἁμάρτημα , περὶ τῆς κτ' διανοίας τὴν θυσίαν ἀνέφερε , λογιζόμενος , ὅτι ἡ ἀνθρώπινη ἀδυναμία , καὶ μάλιστα ἐν νεότητι , ἱλισθόν ἔχει πολλάκις . ὅθεν παρατηρήτεον , ὡς ἔχ' ἁμαρτημάτων εὐεκεν , τοιαύτῳ θανάτῳ ὑπεβλήθησαν .

ΟΔΥΜΠ. Θαυμάσοι γὰρ ἐν καὶ οἱ παῖδες , Θαυμασιώτερον δὲ ὁ τῶν πατέρων , καὶ παιδότης . τῆς μὲν γὰρ οὐδὲν φανερόν ἁμάρτημα εἰδείκνυτο , διόπερ ἐδὲ ἡγωνία περὶ τῶν οὗ πατήρ . τὰ δὲ , ποσά τις λίγ' ἢ περὶ Θεοῦ καὶ παῖδας ἀγάπη , ὅτι τὸν μὲν , ἐξομνύζετο , τὰς δὲ , καθαίρειν , καὶ τῆς κτ' διανοίας ἁμαρτημάτων , ἐσθ-δαζεν . ἀλλὰ βαβαὶ τῆς ἀλαβείας , καὶ τῆς περὶ τὸ θεῖον θερμῆς σεραπείας . ὅτω γὰρ ἐποίησεν ὁ Ἰωβ , φησὶ , πάσας τὰς ἡμέρας , δι' ἃ δηλεῖται τὸ ἀδιάστατον τὰ τὸν καὶ τῷ Ἁγίῳ . ἡ γὰρ ποτε μὲν τῷ ἀρετῇ συνέρηγ' , ποτε δὲ ἡ , ἀλλ' ὅλ' ὁ Βί' τὰ δίκαια , Θεῷ προσανέκετο , ἀκρότατος δὲ , καὶ ἔτ' ἔταινον , καὶ πελάται' ὅρος , τῆς ἐγκωμίων , τὸ μηδαμῶς ἀναπαύ-σθαι τὸν ἀσεβῶς πολιτῶμενον . ἡ γὰρ ἀργία τῆς καλῶν ἐπαύσεως πρὸς κακίαν ἐστίν . ἐκ τῆς μανθάνομεν , ὅτι φάγην δὲ τὰ συμπόσια , ὡς ἁμαρτίας ποιητικά . ὅπως γὰρ καὶ καθαρῶς ἡμῖν δεῖ , καὶ τῷ τῶν συμ-πλήρωσιν , εἰ καὶ τὰ μάλιστα οἱ τῷ Ἰωβ παῖδες , δι' ὁμόνοιαν καὶ φιλαδελφίαν τῷ ἐπραττον , εὖ δὲ , τὸ , μή ποτε κακὰ ἐκνόησαν , ἔχ' ὅτι τοιαῦτοι ἦσαν οἱ παῖδες τῷ Ἰωβ , ἀλλ' ἰπεδὴ ἀνθρώποι . μέγα ἄρα τὸ ὑπὲρ ἀδήλων φροντίζειν καὶ δεδοικέναι . Ὅπερ ἐν καὶ ὁ δίκαιος ἔπος ἔταχε , καὶ διὰ

τῷ ὑπὲρ τῆς παίδων ἐποίησεν θυσίας , καὶ ἀπῆλθαι αὐτὸς τῆς ἁμαρτημάτων . ὅτω τις φροδοῖται παίδων ; ἔπερ καθάπερ οἱ πολλοὶ τῆς νῦν ἀνθρώπων , καταλείπω αὐτοῖς ὑπάρχοντα , δῶ αὐτοῖς δόξαν , ἀρχὴν ὠνήσ-μαι , ἀγρὸς πελώμαι , ἀλλὰ τί ; μήτι ἐκνόησαν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῶν . τί γὰρ ὄφελος ; ἐκείνων πάντων ἐταῦθα με-νόντων ; τὸν βασιλεῖα πάντων ἴλεων ποιήσω , φασὶν , αὐτοῖς , καὶ ὑδὲν αὐτοῖς λείπει λοιπόν .

ΒΑΣΙΛ. Εἰκότως δὲ περὶ τῆς ἐν τῷ κρυπτῷ ἁμαρτίας , ὁ δίκαιος ἐκ-νόησεν καὶ ἐδεδίει , ὅτι καὶ ἀπολοὶ ἐ-μεν πρὸς τὰς κτ' διανοίας ἁμαρτίας , οἱ ἄνθρωποι . αἱ μὲν γὰρ δὴ τὰ σώ-ματ' ὁράζεις , καὶ χροὸν δύνονται , καὶ ἀκαίριος , καὶ καμάτων , καὶ συ-νεργῶν , καὶ τῆς λοιπῆς συνεργείας . αἱ δὲ τῆς διανοίας κινήσεις , ἀχρόνως ἐνεργῶνται , ἀκόπως ἐπιπλῶνται , ἐ-πραγματῶς συνίστανται , πάντα καρὸν ἐπιτήδειον ἔχουσι . Καί περ τίς τῆς κατωφρυομενῶν ἐπὶ σεμνότητι , πλάσμα σωφροσύνης ἔξωθεν περι-κείμενος , ἐν μέτοις καθεζόμενος , πολλάκις τοῖς ἐπ' ἀρετῇ αὐτὸν μακαρί-ζουσιν , ἀπέδραμε τῇ διανοίᾳ πρὸς τὸν τῆς ἁμαρτίας τόπον , ἐν τῷ ἀφανῇ τῆς καρδίας κινήματι , εἶδε τῇ φαντα-σίᾳ τὰ σπυδαζόμενα , αὐτετυπώσατό τινα ὁμιλίαν ἐκ ἀπορετῆς , καὶ ὅλως ἐν τῷ κρυφαίῳ τῆς διανοίας ἐργασ-εῖν ἐναργῇ τῷ ἡδονῇ ἐκ τῆς ζωγρα-φίας , ἁμάρτυρον ἔσω τῷ ἁμαρτίαν ἐργάσατο . Ἐπειδὴ τοίνυν αἱ μὲν τὰ σώματ' ὁράζεις ὑπὸ πολλῶν διακό-πτονται , ὁ δὲ κτ' ὁρᾷσιν ἁμαρτι-ων τῷ ταχέϊ τῆς νοημάτων σω-παρτιζομενῶν ἔχει τῷ ἁμαρτίαν ,

ἔπε οὖν τὸ παράπτωμα, καὶ ἄδηλον,
ἐκὼ καὶ ὁ φόβος πλείων, καὶ ἡ φυλακὴ.
τὸτο καὶ ὁ Ἰώβ εἰδὼς, ὑπὲρ πάντων
τῆς θυσίας ποιεῖν.

ΝΙΚΗΤΑ. Ἀλλ' ἐν ταῖς μεθ'
τὸ πρῶτον κεφάλαιον, χρὴ δὲ προ-
σεωρεῖν καὶ τὸ δεύτερον ποιήσασθαι.

Π Ρ Ο Θ Ε Ω Ρ Ι Α

ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ ΔΕΥΤΕΡΟΥ.

ΟΛΥΜΠΙΟΔΩΡΟΥ.

Ο Κοινὸς τοῦτων τῶν ἀνθρώπων ἀλιτῆριος διάβολος, ὁ φέρων τὴν δικαίαν
τιμὴν ἐν ἀρεταῖς ἀνδραγαθίαν, ἀλλ' ἔτι ἔχων τινὰ θεσίαν κατ'
ἡμῶν, ὅπως γὰρ ἔτε χοίρων ἔχει, εἰμὴ παρὰ τὴν σωτῆρα εἴληφε,
διαβάλλει πρὸς τὸν Θεὸν τὸν δίκαιον, ὡς ὁ δὲ ἀρετῇ μετιόντα τὸ δίκαιον,
ἀλλ' ὡς ἀντιμιθίαν τῷ Θεῷ εἰσφέροντα, ἐφ' οἷς αὐτὸν διεργέτησεν. Ἐπεὶ φη-
σι, περιέτε τὴν ἡδαιμονίαν, καὶ ὅψεν τὴν τρέψαν τὴν φανερὰν, ὅμως δὲ τῇ
τῇ χρημάτων ἀφαίρεσιν, καὶ εἰς πρόσωπον θεοῦ κτ' σὲ τὴν βλαττη-
μίαν. ἐπὶ ταῖς εἰδῶς ὁ Θεὸς τὴν δικαίαν τιμὴν καὶ ψυχρὴν Ἀνδρείαν, βελο-
μεν δὲ αὐτὸν καὶ διὰ τῆς ἀγωνισμάτων λαμπρότερον ἀναγορεύσαι, δίδωσι
τῷ διαβόλῳ τὴν καὶ τῆς περικλείας τὴν Ἰώβ θεσίαν. ὁ δὲ ἔτος ἐπεξήλθε αὐ-
τῷ τῇ τῇ ὑπαρχόντων ἀπώλειαν, ὡς ἀκριβῶς αὐτὸν πᾶσαν ἐκκόψει τὴν περι-
σίαν, καὶ μόνους ἀγγέλους ὑπολείπειν τῇ συμφορῇ, ἀλλεπαλλήλοις αὐτὸν
καὶ πικροτάταις βάλλοντας ταῖς ἐπαγγελίαις. Ἐπειδὴ δὲ τὰ τιμιώτατα τῇ
πατέρων κτήματα παῖδες τυγχάνουσιν, ἀπολαβὼν ὁ διάβολος τὴν κρίσιν δε-
κάδα τῇ παίδων, ἐπὶ μιᾷ ἐξίας σινεσιωμενίῳ, ἀθρόαν ἅπασιν τὴν οἰκίαν
ἀπίσθησε, καὶ πολυαῦλειον τὸν οἶκον αὐτοῖς εἰργάσατο, ἀπαιδὰ τὸν πολυται-
δα ὡς μιᾷ καιρῷ καταστήσας ῥοπῇ. τότε ὁ ἀδάμας ἐκεῖνος Ἰώβ, ἀποδίδας τῇ
φύσει τὸ χρεῖον, τὴν μετὰ σοφίᾳ ἔρρηξε, φθίγγεται δὲ ἔδω ἀγροῖς, ἔδω
ἀνῆλθον τῆς αὐτοῦ μεγαλοψυχίας, ἀλλ' ὅμως τῇ ὑσάτῃ καὶ μεγίστῃ πληγῇ, τὰς
πολυμνήτας ἐκεῖνας ἀφῆκε φωνάς, ὁ Κύριος ἔδωκεν, ὁ Κύριος ἀφείλετο, ὡς
τῷ Κυρίῳ ἔδοξε, ἔπειτα καὶ ἐγενέτο, εἴη τὸ ὄνομα Κυρίου ἀλογημένου. Ταῦ-
ταις ταῖς φωναῖς, τὰς κατενώτατας πληγὰς δεξάμενος ὁ διάβολος, καὶ δια-
φερέντως διὰ τῆς εἰς τὸν δίκαιον ἐπαίνων τὸ Θεῖον, ἐκ αἰχμαίνεται μεν, (αὐαι-
δὲς δὲ τὸ θεῖον) τὸν δὲ εἰς τὸ δέμας τὴν δικαίαν προτίθησιν ἀγῶνα, καὶ
αἰτεῖ τὸν Θεὸν θεσίαν λαβεῖν τῷ σώματι χεῖρα τῇ Ἰώβ. πάλιν δὲ

φιλανθρωπος Θεός, ὁ τὰς οἰκείας σεφανίτας Ἀγγέλοις καὶ αὐτοῖς δημοσιεύσας βολόμενος, ἐπιτρέπει καὶ τούτῳ. Ἐπειδὴ δὲ τὴν ἀνέκτιστον πληγὴν ἐλάβεν ὁ ἀνὴρ, καὶ ὅδε ἦτορ ἐμείνεν ἀκλήνης καὶ ἀκατάστρετος, ἐπὶ τὴν σωτήριον τρέπεται πανουργίαν ὁ δράκων, καὶ ὑποδραμὼν αὐτῷ τὴν σωτήριον, δι' αὐτῆς παραινέει τῷ δικαίῳ, λέγων, εἰπὸν τι ῥῆμα πρὸς Κύριον, καὶ πλάτα. ἀλλὰ πάλιν καὶ κόρη ἐλάβεν τὴν πληγὴν ἀέσας· εἰ τὰ ἀγαθὰ ἐδέξαμεθα ἐκ χειρὸς Κυρίου, τὰ κακά οὐχ ὑποίσομεν; ὅτε τὸ διαβόλεα πολλάκις ὑπὸ τῇ ἀθλητῇ, καὶ οἱ πολλαῖς ταῖς προσβολαῖς περὶ τραπεύσας καὶ καταρράγετος, τρεῖς εὐδοχοὶ φίλοι τῷ Γῶβ, τῆς φύμης αὐτῷ πανταχῶς τὰς συμφοράς περιεργισίας, ἀκαταπίεστα συμβεβηκότα, ἦλθον αὐτῷ πρὸς τὴν ἐπίσκεψιν· παραμυθίας δὲ οὐχ ἀείσκοντες φάρμακον, διὰ τὴν τῆς κακῶν ὑπερβολὴν, σιωπῇ παρεκαθίζοντο, τῇ προσιδεῖν τὴν συμπάθειαν ἐτιδεικνύμενοι. Τοιαύτη μὲν ἡ τῷ δατέρᾳ κεφαλῇ δύναμις, ἐξῆς δὲ τὰ ῥήματα προσητεύον, καὶ κατὰ χροὺς ἤξετασιόν.

ΚΕΙΜΕΝ. Καὶ ἐγένετο ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη, καὶ ἰδοὺ ἦλθον οἱ ἄγγελοι τοῦ Θεοῦ παρασηλῶσαι ἐνώπιον τοῦ Κυρίου, καὶ ὁ διάβολος ἦλθε μετ' αὐτῶν.

ΧΡΥΣΟΣΤ. Ὁ μὲν Θεὸς ἀόρατος πάσῃ γυνήτῃ κτίσει, ἀποστέλλει, ἀμεγέθης, πανταχῶς παρῶν, καὶ ταῖς πᾶσιν ἐφιστάμενος, τὰ πάντα περιλαμβάνων, καὶ οὐκ ἐστὶ τῷ τῷ ἔξω τῆς αὐτῆς δεσποτείας, πάρεστιν ἐκείνῳ, καθὼς προσήκει. ταῖς μὲν οὖν ἁγίοις Ἀγγέλοις, ὡς ἁγίοις, ἀπορρήτως φωνὰς ἐπιταγμάτων ἐπιπέμπων. τῷ πονηρῷ δὲ, ὡς πονηρῷ, συγχωρήσας πειραστικὰς αὐτῷ ἐφίμης. καὶ οὗτω διώκεται τινὰ φράττειν ὁ διάβολος, εἰμὴ ὅσα συγχωρεῖται παρὰ Θεοῦ. καὶ οὐχ ἵσταται μὲν εἰς τὰς ὑπερβαίνει τοπὸς, μὴ γένοιτο, ἐκείθεν οὖν ἤξευλίσθη· (1) τῶς γὰρ φησιν, ἤξευσεν ἐκ τῆς ἡρᾶς εὐσφόρος, ὁ πρῶτος ἀνατέλλων. λέγεται δὲ, παρὶς αὐτῶν καὶ τῇ αἰγ-

γέλῳ, ὡς καὶ αὐτὸς ἐν τοῖς τόποις τῆς δεσποτείας τοῦ Θεοῦ τυγχάνων, καὶ ἀναμεύων ἐπιτραπῆναι, ἢ συγχωρηθῆναι τὰς καὶ τῇ ἀνθρώπων ποιῆσαι πειρασμὸς· ὁ λειτεργίαν τινὰ ταύτῃ ἐκπληρῶν τῷ Θεῷ, ἀλλ' ἐπειδὴ περὶ ὑπὲρ τῆς παρατροπῆς καὶ τῆς κακίας εἰς τὸτο καταπνέχθη, καὶ μέμνηε κατ' ἡμῶν, συγχωρεῖται ὑπὸ τῶν τῶν ἡμετέρων καλῶς διοικούντος, πρὸς αὐτὸ φέρειν διώκεται, τὰς πειρασμὸς ἡμῶν ἐπάγειν. ταῦτα οὖν αὐτὰ διατυπώσασα ἡ γραφή, διὰ τὴν ἡμετέραν νόησιν καὶ χρηματισμὸν τὸν λόγον προήγαγε. τὸ δὲ, ἐγένετο ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη, αὐτὶ τῶν, ἡκέτις ἡμέρα, ἐν ἧ τὸ δέσποτον ἡνοίχθη, καὶ ὁ ἀθλητὴς κατέβη πρὸς τὰ παλαιόματα. Ἐπειδὴ δὲ οἱ ἅγιοι Ἀγγελοὶ κήδονται ἡμῶν, καὶ περιεπεσιν, ὁ δὲ διάβολος ἀντιπράττει τῇ ἡμετέρᾳ σωτηρίᾳ, καὶ περὶ τὸ αὐτὸ φράγμα, τατέει, τὸν ἀνθρώπου, ἀντιφέρονται ἀλλήλοις, ὅμῃ παρεσάναι λέγονται, τῷ Θεῷ τὰ φραττόμενα ἐφωρῶντος. Νικῶμεν δὲ ἡμεῖς, ἢ ἡττώμεθα.

(1) Η' σκ. 14. 12.

θα, ἢ παρὰ τῆς ἀντιπρατόντων δύναμιν, ἢ τὴν τῆς συμμαχούντων ἀδωαμίαν, ἀλλὰ παρὰ τὴν ἡμετέραν προαίρεσιν. Ἐκατέρων ἢ εἰς ἑαυτὸς προτρέποντων, τῆς μὲν Ἀγίων Ἀγγέλων εἰς τὰ ἀγαθὰ, τῆς δὲ ἀλιπτῶν δαιμόνων εἰς τὰ φαῦλα, ἢ ἡμετέρα προαίρεσις τῷ ἀπεξήσῳ πιτιμημένῳ, εἰς ὃ αὐτὸς θελήσῃ μίρεσθαι προχωρεῖ. ὅτε ἢ Θεὸς βιάζεται, τιμῶσας ἡμᾶς τῷ ἀπεξήσῳ, ὅτε διάβολος ἀναγκαστικῶς τινα δαίμονιν κίχεται κατ' ἡμῶν, ἀλλὰ καὶ προαίρεσιν εἴτε κατορθώμεν, ἢ ἀμαρτάνομεν, Ἀγγέλοις, ἢ δαίμοσι προσκλινόμενοι.

ΔΙΟΝΥ. Ὡς οἱ μὲν τῆς οἰκείας ἀκινήτης τάξεως σιωπῶντες καὶ ἀρρετῶς ἐχόμενοι, τὴν ἐπὶ τὰ χεῖρα κατὰ τι μείωσιν ἐκ οὐδασιν, ἀλλ' ἀπώτερον καὶ ἀμετακίνητον ἔχουσι, τὴν τῆς οἰκείας θεοειδὸς ιδιότητος ἀμιγessäτῳ ἴδρυσιν, καὶ φυλάσσουσι τὴν ἀξίαν, τῇ ἐπιμονῇ τῷ καλῷ, ἔχοντες μὲν ἐν προκρίσει τὸ ἀνιξήσιον, ἔδετοπε δὲ ἐκ τῆς τῷ ὅπως ἀγαθῷ προσεδρίας ἐκπίπτουσι. Τάχα δὲ καὶ τὸ, πρὸς αὐτῆς τῆς ἀληθείας ἐκφωνηθεὶς, ὡς οἱ τῆς μικρῶν τέτων Ἀγγελοι, τῆς ἐκ προσοχῆς δηλαδὴ τῇ κακίᾳ νηπιασάτων, κατατενίζουσι τῷ θεῷ κάλλει διὰ παντός, τὴν αὐτῷ ἡμῖν ὑποβάλλει διάνοιαν. Εἰ ἢ διὰ παντός, ἔδετοπε δηλονότι ἐκπίπτουσιν. Οἱ δὲ ὑπὸ κακίας ἐαλωκότες, τῆς μὲν ἐρανίας ἀποπεπτώκασι τῆς θεῶν νόων ἀρμορίας, εἰς τὴν ἀλαμπῇ δὲ τῆς ἀποστατικῶν πληθύνων πῶσιν ὑέχθησαν, μᾶλλον δὲ τῷ ἀποστατήσαντι συγκατηέχθησαν. Ὅς ἐκ αὐτοῦ διάβολος ἐκτίθη, ἀλλ' Ἀγγέλου θεοσίου λαβὼν, κατεστράφη εἰς τὴν τῷ δαίμονος φύ-

σιν, καὶ ἐγενέτο πονηρός. Ταύτῃ δὲ τῇ πονηρίᾳ χαρακτηριθεὶς, καὶ ἀπαλλοτριωθεὶς τῆς πρὸς τὸν Θεὸν οἰκειότητος, ἀποστρεφείς δὲ πρὸς τὸ μέρος τῆς ἀποστασίας, ἐπειδὴ εἶδε τὸν αὐθρῶπον μικρὸν μὲν ζῶον, παρὰ πᾶσαν δὲ τὴν ἀπὸ τῆς τιμιώτερον, ἐβάσκηκε. Καὶ ὥς μὲν μόνος ὡς ὁ αὐθρῶπος, ἐκ εἶχε λαβεῖν. Ἐπειδὴ δὲ ἐκτίθη ἡ γυνή, (ἀπαλὸν ζῶον καὶ φιλανθρώπον, ἢ ὑπὸ τῷ φιλανθρώπῳ ἀμάρως τραφῇ τῷ νήπια) προτῶν ὁ διάβολος τῷ ἀπαλῷ καὶ τῷ εἰκτικῷ, τὴν ἀκολίαν τὴν πρὸς ἀρετῇ, ἀκολίαν εἰς κακίαν ἐποίησάτο, καὶ θεομάχος πρῶτον γεγωνῶς, ὕστερον γέγονεν καὶ μισάνθρωπος. καὶ ὁ εἰς ἡμᾶς πόλεμος ἀπόδειξιν ἔχει, τῷ θεομάχῳ εἶναι τὸν πονηρὸν, καὶ πρῶτον πολεμεῖν τῷ δεσπότη. Μὴ δυνάμενος ἢ εἰς Θεὸν τραπῆναι, εἰς τὴν εἰκόνα τῷ Θεῷ τὴν ἑαυτοῦ πονηρίαν, ἐκρόωσεν. ἢ ἢ αὐθρῶν κακὸς ὁ διάβολος, ἀλλ' ἐκ τῆς οἰκείας αὐτῷ προαιρέσεως, αὐθαίρετον ἔχων τὴν ζωὴν, καὶ ἐπ' αὐτῷ κειμένῳ τὴν ἐξουσίαν, ἢ παραμεύειν τῷ Θεῷ, ἢ ἀλλοτριωθῆναι τὰ ἀγαθὰ. Γαβριὴλ Ἀγγέλος καὶ παρέθηκε τῷ Θεῷ διηνεκῶς, ὁ σατανᾶς Ἀγγέλος καὶ ἔξεπεσε τῆς οἰκείας τάξεως παντελῶς. Κάκεινον ἢ προαίρεσις διεφύλαξεν ἐν τοῖς αἰῶσι, καὶ τὸτον κατέρριψε τῆς γνώμης τὸ ἀνιξήσιον. ἐδύνάτο ἢ κάκεινος ἠπατηθῆναι, καὶ ὅτος μὴ σίπτεσθαι. Ἀλλὰ τὸν μὲν, διεσώσατο τῆς ἀγάπης τῷ Θεῷ τὸ ἀκόρετον, τὸν δὲ, ἀπὸ βλητὸν ἔδειξεν ἢ ἐκ τῷ Θεῷ ἀναχώρησις. Προσηγόρεται δὲ σατανᾶς μὲν, διὰ τὸ ἀντικεῖσθαι τῷ ἀγαθῷ, ὁ ἢ σατανᾶς, τὸν ἀντικείμενον δηλοῖ. διάβολος δὲ, ἐπειδὴ ὁ αὐτὸς καὶ συνεργὸς τῆς

ἀμαρτίας ἡμῶν, καὶ κατηγοροῦς γίνε-
ται, χαίρων μετ' ἡμῶν τῇ ἀπωλείᾳ,
παραδειγματίζων δὲ ἡμᾶς ἐπὶ τοῖς
πεπραγμένοις· ἢ ἐπειδὴ Θεὸν μετ' ἀν-
θρώπου διέβαλεν, ὡς φθονερόν, ἀν-
θρώπου δὲ Θεῷ, ὡς μισοῦν τὴν ἀρε-
τὴν ἐργαζόμενον. Πρὸς μετ' οὗ τὴν
πρώτῃν γυναικα εἶπεν, (1) ὅτι ἐ-
βάστηκεν ἡμῖν ὁ Θεός, καὶ διὰ τοῦτο
τὴν βρώσιν ἀπηγόρευσε, πρὸς δὲ τὸν
Θεόν, ὅτι ὁ ὄρεαὺς αὐτὸν ὁ Ἰώβ σέ-
βεται, ἀλλ' ὑπὲρ ὧν ἀεργέτηται.

ΓΡΗΓΟΡ. Ως τῆς ἀναλογικῆς, τὰ
ταῦτα πολυμῶντος. Ἐκεῖνος δὲ εἰς
τὸν παράδεισον ἀπ' ἀρχῆς παρέδωκε
τὸ πρῶτον πλάσματος, καὶ μέσος ἀγ-
γέλων ἵσταται, τὸν Ἰώβ θησαυρῶν.

ΠΟΛΥΧΡ. Ἡλθον γάρ φησιν οἱ
Ἀγγελοὶ παρασῆναι Κυρίῳ, καὶ ὁ διά-
βολος ἦλθε μετ' αὐτῶν. Τὸ δὲ, πα-
ρίστασαι, καὶ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ ἵστασθαι
τοὺς Ἀγγέλους, καὶ τὸν διάβολον εἰς
μέσον ἐρχέσθαι, μὴ νοεῖ σωματικῶς,
ἀλλ' ὅτι οἱ μετ', τὴν σωῆσθαι λειτουργίαν
πληρῶσιν, ἐν τῇ πρὸς ἀνθρώ-
που κηδεμονίᾳ, ἣν δὴ ἐπλήρην καὶ τὸ
Ἰώβ φρονούντες. Οἱ δὲ διάβολοι θη-
σαυρίας τῶν Ἀγγέλων, τὰς ἀνθρώπους
ἀδικεῖν περὶ, καὶ ὑποσκηλίζεν πειράται;
καὶ ταύτῃ σαφερέραν τὴν εὐνοίαν ἁ-
ροὶ αὐτοῖς παρὰ τῷ Ζαχαρίᾳ. (2) εἶ-
δει γάρ μοι, φησὶ, Κύριος τὸν Ἰη-
σοῦν, τὸν ἱερέα τὸν μέγαν ἰσῶτα
πρὸ προσώπου Ἀγγέλου Κυρίου, δηλο-
ῦντι, τὴν παρ' αὐτῷ κηδεμονίαν ἀξιό-
μενον· καὶ ὁ διάβολος εἰσῆκε ἐκ δε-
ξιῶν αὐτοῦ· εἴτα καὶ ἡ αἰτία, τὰ αὐ-

τικηθεῖν, φησιν, αὐτῷ. Ὁ τοιοῦτος δὲ
σαφῶς δείκνυσιν, ὅτι τῷ μετ' Ἀγγέ-
λων ἰδίῳ ἐστὶ, τὸ ὀρέγειν τοῖς ἀνθρώ-
ποις τὴν παρ' αὐτῶν βοήθειαν. Τὸ δὲ
διαβολῶν, τὸ μάχεσθαι ἐστὶ. Ἀλλως
μετ' αὐτῶν πρὸς τὸν Θεόν, αἱ
μὴ γνωρίζονται πονηρίαν αὐτοῖς φύ-
σεις, ἐγγύτεραι γινόμεναι καὶ τὴν
ἀξίαν καὶ οἰκειότητα, καθά φησι, καὶ
Ἡλίας, (3) ζῇ Κύριος· ὁ παρὲς τὴν
ἐνώπιον αὐτοῦ. καὶ ἄλλως ὁ μισοῦστος καὶ
βλάσφημος σατανᾶς, καὶ μόνον τὸ
πάντα καὶ παρῆναι τὸν Θεόν, καὶ τὴν
κακίαν ἐλέγχοντα, καὶ τὴν ἀρετὴν
σεφανῶντα. Διὸ ἄγγελοι μετ' αὐτῶν
πρὸς Θεῷ μετῴροι εἰσι, πρὸς λειτου-
ργίαν, τῆς σωτῆς ἀφορμὴν λαβόντες
ἀπὸ τοῦ θεάματος, καὶ καθαρῶς μετ'
ὁμῶν οὐ θαρροῦσιν αὐτὸν ἐπισκοπεῖν,
πλὴν ἰσῶτες, τὸ θεῖον ἐκεῖνο κάλλος
φανταζόμενοι, καὶ ταῖς ἱεραῖς ὑμνω-
δαῖς ἀγαλλόμενοι, ὁ δὲ μισοκάλος θρα-
σύνεται, καὶ γέμων ὕβρεως ἀπαντᾷ, καὶ
ἵσταται ἐνώπιον Κυρίου, ὅς ὡς ἀξίος
ἀγγελικῆς κοινωνίας, πρὸς δὲ τὴν
πονηρίαν ἀντιλογίαν ἀτρεπιζόμενος.
Ἐνώπιον δὲ ἰλθεῖν, λέγεται, Κο-
ρίν, ὅς ὡς ὑπομένων τῆς ζωῆς τὴν
ἐγγίτητα, ἀλλ' ὅτι λαθεῖν ὅς ἔχει
τὸν ἀπειργαπτὸν, ὅτι (4) πάντα
γυμνὰ τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ, καὶ ὅς
ἐστὶ κτήσις ἀφανῆς ἐνώπιον αὐτοῦ.
ἀλλ' οἷδε καὶ τῇ ἀσωμάτῳ πνεύματι
τοὺς διαλογισμούς. Διαλογικῶς δὲ
προσάγει τὸν λόγον ὁ συγγραφεὺς,
καὶ αἰσθητῶς διατυπῶν τὰς ἐνοίας,
ἵνα ἐκ τῶν οἰκείων καὶ συγγενῶν, τῇ
κρίτην λαβόμεν τὴν θεωρίαν, καὶ
ὅτι καθάπερ πιστὸν ἐδόξασεν, τῇ τῷ λο-
γισμῷ βασιλῆος τὸ παρὰ τὸν ἐκτελεσθέντα.

(1) Γεν. 3. 5. (2) Ζαχ. 3. 1. (3) Βασίλ. 4. 5. 16. (4) Εβρ. 4. 13.

(1) Γεν. 3. 5. (2) Ζαχ. 3. 1. (3) Βασίλ. 4. 5. 16. (4) Εβρ. 4. 13.

λέξεων, ἄρτον λογικὸν ἀποδείξωμεν
τῷ ψυχῷ διατρέφοντα.

ΚΕΙΜ. Καὶ ἔπε Κύριος τῷ
διαβόλῳ πόθεν παραγέγονας.

Ο'ΛΤΜΠ. Ὅτι Θεοὶ Ἀγγελοὶ
προσδιαλέγονται τῷ διαβόλῳ δηλῶ-
ται μεν καὶ ἐκ τῆς παρὰ τῷ Ζαχα-
ρία. εὗδα φησὶν ὁ Ἀγγελος τῷ δια-
βόλῳ, (1) ἐπιτιμῆσαι σοι ὁ ἐκλεξά-
μενος τῷ Ἰερουσαλήμ. εἴρηται δὲ καὶ
ἐκ Καθολικαῖς, ὅτι ὁ Μιχαὴλ περὶ
τῷ Μωϋσέως διεμάχετο σώματος, ὅτι
ἐκ ἐτόλμησεν ὁ Ἅγιος Μιχαὴλ κεί-
σιν βλασφημίας ἐποτρύνειν καὶ τῷ
διαβόλῳ, ἔφη δὲ μένον, ἐπιτιμῆσαι
σοι ὁ Κύριος. καὶ ταῦτα τοῖνυν ἐστὶν
οἰνοῦν, ὡς τῷ δεσποτικῷ προσάγμα-
τι ὁ Ἅγιος τις Ἀγγελος ὑπηρετῶμε-
νος, τῷ διάλεξιν ποιῆται πρὸς τὸν
διαβόλον. καὶ ὡσπερ ἔτις δορυφόρος
ἄρχοντος ἀπέκλειν ἐκ τῷ κρατῆτος
φέρη πρὸς τινα, τοῦ ἄρχοντος εἶναι
τῷ ἀπέκλειν οἰδαμεν, ἔτω καὶ τῷ
Ἀγίῳ Ἀγγέλῳ αἱ φωναὶ, καὶ γνώ-
μην Θεοῦ προσφερόμεναι, αὐτοῦ εἶναι
πισδόνται τῷ Θεῷ. Διαλέγεται τοί-
νυν ὁ Θεὸς τῷ διαβόλῳ διὰ τῆς Ἀ-
γίων Ἀγγέλων, ἐκ ἀξίων αὐτὸν λό-
γον, ἀλλὰ διὰ τὴν τὸ πειραζόμενον,
ταῖσι, τῷ Θεῷ, τοῖς τῷ Δικαίῳ κα-
τορθώμασιν ἠδομένῳ, τῷ δὲ διαβόλῳ
διαφθονημένῳ, καὶ ζητῶντος λαβεῖν
τῷ κατ' αὐτὸ τῷ πειρασμῶν συγχώ-
ρησιν, ἡ γραφή καὶ χηματισμὸν τὸν
λόγον προήγαμεν. Τὸ δὲ, πόθεν
παραγέγονας; ὡς διδισκῶς πρὸς τὸν
διαβόλον λέγεται, διὰ τὸ ἐκπετω-
κεῖναι τῆς τῆς λειτουργικῶν πνυμάτων

τῆς ζωῆς. Ὡς καὶ τῷ (2) Ἀδάμ, τὸ,
πῶς εἶ, αὐτὸ τῷ, ἐκ τοῖων. Εἰς οἷα
καταπέπτωκας; τάχα δὲ καὶ ἔλεγχτι-
κὸν ἐστὶ τῆς ματαίας τῷ διαβόλῳ κινή-
σιως, τὸ, πόθεν παραγέγονας; οἱ
μεν γὰρ Ἀγγελοὶ φησὶν, ὑπηρεσίας
θείας πρὸς ἐμὴ ποιῶν προσεταγμέ-
νοι, ταύτας ἐκτελῶντες, παρεσῆκασί
μοι αὐτὸ τῷ, αὐτὴ παραστάσις ὄρα-
γῶντες, τῷ τῆς ἐμῶν θελημάτων ἐκ-
πλήρωσιν. ἢ γὰρ τοπικὴ ἡ πύτων πα-
ράστασις. σὺ δὲ πόθεν; ἢ γὰρ ὑπάρ-
χεις λειτουργὸς ἐμὸς.

Α'ΘΑΝ. Ἀμα δὲ ἐκ τῶν τοῖς πεί-
σεται. Καὶ ὅτι τὰ γεννητὰ πάντα
ἐκ μεμερισμένοις τόποις εἰσὶ, φωσή-
ρες μεν ἐν τῷ σερειώματι, νέφη δὲ
ἐν τῷ αἴθρι, καὶ τοῖς ἀνθρώποις (3)
ἐσῆσεν εἶσα ἐνῶν, αἱ δὲ ἄγγελοι
ἀποσέλλονται εἰς διακονίας, καὶ ἀνα-
βαίνουσι καὶ καταβαίνουσιν ἐπὶ τῆς κλί-
μακῃ, καὶ ταῦτα ἡλθόν φησι πα-
ρασῆναι ἐνώπιον Κυρίου, καὶ πύσις
γίνεται πρὸς τὸν διαβόλον, πόθεν
παραγέγονας; ὡς ἐν τῷ εἶσι, καὶ
εὗδα ἀποσέλλονται ἐκὲν πάρεσι, μό-
νος δὲ ὁ Θεὸς ἐπεεργαπτος. Τὸν
πανταχῶ παρόντα ζητῶσιν, ἵνα εὖροιεν
ἐκ χωρίῳ πνὶ συγκλειόμενον τὸν ἀό-
ριστον. ἀλλὰ, τὸ παρασῆναι, τῷ εἶ-
σι, τὸ, τῆς θελήμασιν αὐτῷ τυτω-
θῆναι. Καὶ, τὸ, πρὸς αὐτὸν ὀλικῶς
ἀνατείνεσθαι. Θεὸς μεν γὰρ ἐνώπιον
ἐστὶ πᾶσα ἡ κτίσις. καὶ αὐτὴ ἡ ἀπο-
στατικὴ καὶ πονηροτάτη, καὶ τὸ ἀπερί-
γραπτον τῆς ἐσῆς ἐκείνης. Ἰδίως δὲ οἱ
Ἀγγελοι πάρεσι τῷ Θεῷ, καὶ τὸν
τῆς θείας ἀγάπης ἀκόρετον ἔρωτα.

ΧΡΥ.

(1) Ζαχ. 3. 2. (2) Γεν. 3. 9. (3) Δαμ. 32. 8.

ΧΡΥΣΟΣΤ. Τὶ δὲ ἄρα σὺν τῇ Ἀγγελικῇ λειτουργίᾳ περὶσταί ἡ οὐ διάβολος; καὶ ἐν μίσῳ τῆς Ἀγίας πνευμάτων, τὸ ἀκάθαρτον παρρησιάζεται. Οὕτως οἱ Ἄγγελοι τῷ Θεῷ σωματικῶς περὶσῆσαν, ὥστε ὁ σατανᾶς, ἀλλὰ πᾶσα ὑπεργία, παρ᾿ ἑκαστοῦ λέγεται. Ὡς κτίσμα ἐν Θεῷ, καὶ ὁ διάβολος κελδεῖται ποιεῖν τὰ κακῶν. εἰ γὰρ καὶ ἀφηνίασε τῇ προσέσει, ἀλλ' ὑπὸ τὸν ζυγὸν κεῖται τῆς δουλείας, καὶ κελδεῖται ὡς δῆμιος πράττειν τὰ προσαιτούμενα. καὶ ὥστε οἱ παρ' ἡμῖν ἄρχοντες, ὅταν μενέτινα μὲν πμῆς καλῶσι, τὰς ἐντίμους ἀποσέλλουσιν, ὅταν δὲ μὲν ἐπιτίμους ἐλθουσιν, ὡμῶς τινὰς φρατιώτας πῖμπουσιν. Οὕτως καὶ ὁ Θεὸς, τοῖς μεν Ἀγίοις ἀποσέλλει διακόνους Ἀγγέλους εἰς σωτηρίαν, ὅταν δὲ τιμωρητέοι βέλονται, ταῖς κακοποιῖς ἐπιτρέπει διωγμοῖς. Οὕτως καὶ Παῦλος τὸν ἐν Κορινθῷ παρανομήσαντα (1) τῷ σατανᾷ παραδίδωσιν εἰς ὄλεθρον τῆς σαρκός, καὶ ἄλλους πάλιν ἵνα μὴ βλασφημῶσιν.

ΚΕΙΜ. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ διάβολος τῷ Κυρίῳ ἔπε, περιελθὼν τὴν γῆν καὶ ἐμπεριπατήσας τὴν ὑπ' οὐρανὸν πᾶρμι.

ΧΡΥΣΟΣΤ. Διὰ τὸ κατ' ἐρώτησιν καὶ ἀποκρίσιν προαγαγέσθαι τὸν λόγον, μᾶλλον διήραψε τὴν ἀλήθειαν ἡ γραφή, καὶ πᾶσαν ἐκκόπτει τῇ ἀναχωρίᾳ τὴν ἀπόφασιν. Ἀ γὰρ λέγει πρὸς τὸν Θεὸν εἰρηλεῖαι τὸν διάβο-

λον, ἐκ ἔπει μεν, ἐπειθυμήθη δὲ, καὶ γὰρ αὐτῷ μετῆν παρρησίας τοιαύτης. ἐκ δὲ τῶ λέγειν, ὅτι πανταχῶ περιέεισι, πρῶτον μεν ἑαυτῷ κατήγορος γίνεται, ὡς ἐκ ἐπὶ βεβαιῶν ἔχει τὴν εὐσασιν, ἀλλ' ἀσάτως πανταχῶ περιέεται τὴν κατὰ πάντων ἀνθρώπων ἐπιδειξάμενος μάχην, ἔπειτα μὲν δαίμονες ὅτι καὶ δαίμόνων καὶ Ἀγγέλων ἡ οἰκουμενὴ πεπληρωται, καὶ ὅτι ἑκάτεροι ὑπὸ τῷ Θεῷ εἰσι τῷ Θεῷ. Καὶ ὅτι Ἀγγελοι μεν παραγίνονται πρὸς τὸν Θεὸν ἐπιταγμα δεχόμενοι, διάβολος δὲ ἑδὲ διωθήσεται ποιῆσαι τῇ κατὰ ἡδονὴν αὐτῷ, μὴ συγχώρησιν λαβὼν αἰῶνος. εἰ γὰρ καὶ ἀφηνίασε, καὶ ἔξω τῷ Θεῷ ἀπαρτῆκεν ἐπὶ τὸν Θεόν, ἀλλ' ὅμως ὁ φόβος ἐγκνέται κατὰ πᾶν χαλινός, καὶ ἐ συγχωρεῖται τῇ Θεοῦ χρήσασθαι τῇ ἑαυτῷ. ἀλλ' ὅρα, ἐκείνοι μεν παραγίνονται κατὰ πᾶν οἰκέται, ἀναφέροντες τὰ προσαιτούμενα. ἔτος δὲ ἑδὲ ἔχει εἰπεῖν. Ὁ ἄνθρωπος τοίνυν ἄβαντος τῷ πονηρῷ δαίμονι τῷ, καὶ ἑδὲ κατὰ ταύτην πανταχῶ πάρεστιν, ἀλλ' ἐκ περιόδου. Τὴν ὑπ' οὐρανὸν δὲ φησὶν, ἵνα αἰνίσχεται καὶ τὴν ἐρημίαν, καὶ εἴη ὑπόκειται τῷ ἄνθρωπῳ, καὶ τὸν αἰετον τρόπον, περινοσῇ δὲ καὶ τὴν αἰόλητον, κατὰ τινὰ ἴσως οἰκονομίαν Θεῷ, ὡς αὐτὸ μὴ διὰ πάντας εἰσυχλοῖν ἡμῶν τῷ γένει.

ΔΙΑΤ. Σημειώτεον δὲ, ὅτι διάφοροι τόποι, ἡ γῆ, καὶ ἡ ὑπ' οὐρανὸν εἰσι. τῆς μεν γῆς ὑπὸ τὸν Οὐρανὸν ἔσσης, τῆς δὲ ὑπὸ τὸν Οὐρανὸν τόπων, ἡ πᾶσις γῆς ὑπαρχούτων. τὴν μεν ἐν γῇ περιέειπεν, ἵνα κατανοῇ δὲ

(1) Κορινθ. 1. 5. 5.

ση περὶ τινὸς αὐθρόης αἰτίσει, τὴν δὲ ὑπ' ἡρώων ἡμπεριπατεῖ, ἀφρανό-
μενος τοῖς πλάματικοῖς τῆς πονηρίας,
τοῖς ὑπερεῖσιν αὐτῷ πρὸς τὴν αἰχί-
σαν. ἔδει δὲ ξενίζεσθαι, εἰλεπτόν ὑ-
πάρχων πνεῦμα, διάβη τὸς ποσειρι-
μεύς τόπος. καὶ ἦν ἔδὲ ὁ Θεὸς ὡς
ψαδόμενον αὐτὸν ἡλεγξε. τὸ μὲν τοι
αἰήμερον καὶ ἀφιλαύθωπον τῷ τρόπῳ
τῇ ποσάτῃ περιόδῳ καταμηνύει ὁ πο-
νηρὸς. Μανικῷ γάρ τινος, καὶ ὑπὸ ἐκ-
πληξίας περυσσεντός ἐστι τὰ ῥήμα-
τα, καθὼς καὶ ἐτέρωδ' ἐπε εἴρηται,
ὅτι ὁ ἀντίδικος ἡμῶν διάβολος, ὡς
λίαν ὠρυόμενος περιπατεῖ, ζητῶν ἴνα
λαταπή. Ἀχρυπνὸς ἦν πολεμῇ καὶ
περιέρχεται, τὰς μὲν φίλους ὑπαγί-
μων, τὰς δὲ ἐχθρὸς ἐξαιτόμενος.
ὁ δὲ Ἰεσοιάζει ἡμῶν. καὶ τι τοιοῦτον
τὰ ῥήματα αὐτῷ βέλεται, ἐπειδὴ,
φῶσι, γηίνων, καὶ αἰερίων ὑποταστο-
μέων μοι, Ἰὼβ μόνος ἀνδίσκται,
ἥκω αὐτὸν αἰτησόμενος.

ΚΕΙΜ. Καὶ ἔπειν αὐτῷ ὁ
Κύριος, προσέχευς τῇ διανοίᾳ
σου κατὰ τοῦ θειάποντός μου
Ἰὼβ;

ΧΡΥΣΟΣΤ. Ἐξ τότε μανθανό-
μεν, ὅτι ἐβέλετο μὲν ὁ Θεὸς τὸν
Ἰὼβ περαιοθῆναι, καθάπερ τις αἰθλη-
τὴν ἔχων γενναῖον. διὰ ἧν τὸτο ἐρω-
τῇ τὸν διάβολον, ἵνα αὐτῷ δῶ ἀφορ-
μὴν τῇ τῆς πάλης, ἔκ ἧδελε δὲ αὐ-
τὸς παραχρῆν τὴν ἀφορμὴν, ἵνα μὴ
δόξη φιλόταμός τις εἶναι. Ὅρα δὲ
πῶς καὶ μικρὸν ὁ τῆς διαλέξεως τρό-

πος ἐλέγχεται. ἔκτι γὰρ δεικνύει
αὐτὸν ῥημάτων ἐπαγγελίαν ποιῶμε-
νον, ἀλλ' ὅτι προσέχευς τῇ διανοίᾳ
σε; καὶ ὡς φωνὴν ἐκ δέδωκεν ἡ Ἰσο-
ρία. γινώσκαι τοῖνυν ὁ Θεὸς σιωπῶν-
ρητε τῷ διαβόλῳ καὶ δίχα φωνῆς,
ὅτι ἐκ ἑλάθευ αὐτὸν ἡ πονηρὰ βεβλή-
κε καὶ πρᾶξις, καὶ οἶονε φθέγγεται
πρὸς αὐτὸν, πόθεν παραγέγονας; ἔ-
μαθεν βεβλόμενος τὴν τῇ πονηροῦ
διαπειβίῳ. (πῶς γὰρ ὁ παρὲς ὡσαν
ἔχων πάντων τὴν γνῶσιν;) ἀλλ' εἴω-
θεν ὡς τὰ πολλά. Ὁ ἐρωτήσεως χή-
ματι ἡθοποιῆν τὰ λεγόμενα, καθά-
περ καὶ ἐν Εὐαγγελίοις τοῖς περὶ τὸν
κλεόπαν προτάγει τὰς πύσεις ὁ Κύ-
ριος. (1) τίτες οἱ λόγοι ἔτοι, ἔς
ἀντιβάλλεται πρὸς Ἀλλήλους; καὶ τίς
αὐτὰρ ῥήση εἶπεν, (2) τὸν πλά-
σαντα καὶ μόνος τὰς καρδίας ἡμῶν,
δεῖσθαι τῆς ἐρωτήσεως; τοιοῦτον καὶ τὸ,
(3) πόσους ἄρτους ἔχετε; καὶ ἐτέρωθι
πισόμενος αὐτῷ τὴν ἀνάσασιν, ἔλε-
γεν, (4) ἔχετέ τι βρώσιμον ἐνθά-
δε; καὶ περὶ Λαζάρου διεπαυδαμένο,
(5) πῶς πεδείκατε αὐτόν; ὁ τὴν ἀκο-
λῶν προφθάσας, καὶ τὴν αὐτῷ τελα-
τὴν ποσειπών. τὸν αὐτὸν ἐν τρόπον
κάνταῦθα, τῷ διαβόλῳ λέγων. πό-
θεν παραγέγονας; καὶ, προσέχευς τῷ
θειάποντί μου; ἐκ ἀγνοίας προείχε-
ται ῥήματα, ἔδὲ διδαχθῆναι βέλε-
ται τῷ δυσμενὲς τὴν δίαιταν, ἀλλὰ
αὐτὸν ἐκεῖνον τῆς οἰκείας ὁμότητος δει-
κνύει κατήγορον. αὐτῷ ἦν ἑαυτὴν ἡ
κακία πέφυκε τιτρώσκειν.

ΟΛΥΜΠ. Ἐμφαντικῶς δὲ εἴρη-
ται τὸ, τῇ διανοίᾳ σε, τῇ διεστραμ-
μένῃ

(1) Λουκ. 24. 17. (2) Ψαλμ. 32. 15. (3) Μάρτ. 15. 34. (4) Λουκ. 24. 41.
(5) Ἰωάν. 11. 34.

μερὴ δηλαδὴ. τῇ κακοτέχνῳ, ἥ αἰ
προσείχεις εἰς τὸ παρατρέψαι τῇ ἀν-
θρώπων τὴν δ' οὐσίαν. τὸ δὲ παρα-
σείχεις, λέγεται μὲν καὶ ἐρωτηματι-
κῶς, διῶνται δὲ καὶ ἀποφαντικῶς
νοεῖσθαι, αὐτὶ τῷ, οἶδα ὅτι προσεί-
χεις. Διαφθορεῖς ὅν αὐτῷ διὰ τὴν
προσηκῆσας αὐτῷ ἀρετῆς. πολλοῖς
δὲ ἐγκωμίοις ὁ Θεὸς βάλῃ τὸν δι-
καιον, πρὸς τὴν κατὰ τὴν ἀδελφὴν
πάλιν τὸν ἀνταγωνιστὴν ἐκκαλέμενος,
ὡς φησὶ, ὅτι ἔκ ἐστὶ κατ' αὐτὸν τῇ
ἐπὶ τῆς γῆς, αὐτὶ τῷ τῇ κατὰ τὴν
αὐτὸς χρόνος, κατὰ τὸ ἐν τῇ γενέσῃ
περὶ Νῶε λεχθεὶς, ὅτι ἡ δίκαιος
ἐν τῇ γενεᾷ αὐτῇ.

ΚΕΙΜ. Ἀνθρώπου ἀμει-
πτος, ἀληθινός, θεοσεβής, ἀ-
πεχόμενος ἀπὸ παντὸς πονηροῦ
πράγματος.

ΧΡΥΣΟΣΤ. Τίς βλάβη ἀνθρώ-
πων καταφρονούντων, καὶ τῆς οἰκισμένης
ἀπάτης, ὅταν ὁ τῇ Ἀγγελίᾳ δε-
σπότης ἐπαίνῃ καὶ ἀνακηρύττῃ, ὡς
περὶ τοῦ μὴ ἀλογούντος αὐτῷ, καὶ ἀ-
παντες ἐταυνώσιν οἱ γῆν καὶ θάλασσαν
οἰκῆτες, ἔδεα ὄφελος. τὸτο τοῖ-
νυν πανταχῶς σκοπῶμεν, ὅπως καὶ αὐ-
τὸς ἡμᾶς ἀνακηρύξῃ. καὶ τὸτο ἡ,
πάντων ἰσμεν ὑψηλότεροι, καὶ ἐν
τενίᾳ, καὶ ἐν νόσῳ, καὶ ἐν τοῖς αἰ-
σθητοῖς ὡς κακοῖς. ἐπεὶ καὶ ὁ Μα-
κάριος Ἰωβ ἐν κορείᾳ καθήμενος,
καὶ τῷ ἰχθῶρι τῇ τραυμάτιον κεκυκλω-
μένος, καὶ μυρίας θρύων πυγὰς σκα-
λίσκων, καὶ τὰ ἀνήμερα πάσχων ἐκεί-
να, παρὰ οἰκιστῶν ἐμπυόμενος, πα-
ρὰ φίλων, παρὰ ἐχθρῶν, παρὰ γυ-
ναικὸς ἐπιβιβάζομενος, εἰς πενίαν,

εἰς λιμὸν, εἰς ἀρρώστιαν τὴν ἀνήμερον
ἐκείνῳ κατενεχθεὶς, πάντων μακα-
ριώτερος ἡν. πῶς ἐπειδὴ αὐτὸν ὁ Θεὸς
ἀλόγει, λέγων, ἀνθρώπος, δίκαιος,
ἀμειπτός, ἀληθινός, θεοσεβής;
πῶς ὅν ἔχ' ὑπερβάλλων ἀπαντας τὰς
ἐπὶ γῆς ἐτύγχανε, τῷ Θεῷ τῇ ὁλῶν
αὐτῷ μαρτυρῶντος, ἐν τῷ λέγειν,
ἀμειπτος, ἀνθρώπος, ἀληθινός, ἀ-
σύγκριτον τινα τὴν ἀρετὴν ἔχων,
καὶ τὸ πρὸς ἀνθρώπους δίκαια φυλάτ-
των ἀμειπτος, τὸν τε πρὸς τοῦ Θεοῦ
ἀσέβειαν ἀκρίβως μετῶν, καὶ ὅτι κατ'
αὐτὸν σκοπῶν ὁ διάβολος, ὁ μι-
κρὸν τὸ περὶ αὐτῷ ἐκείνῳ θαῦμα. πὶ
δὲ δήποτε τῇ ἐγκωμίων εἰσαυδα τὴν
τάξιν ἀμείβει, ἵσως μὲν ἀδιαφόρως
τὸτο ποιῇ, τάχα δὲ καὶ κατὰ τὴν
φύσιν τῇ παραγμάτων καὶ τὴν ἀρμο-
νίαν, τὸν ἑαυτοῦ διατίθῃ. πρῶτον
μὲν ὅν ἀληθινὸς πᾶς ἀνθρώπος, κα-
τὰ τὴν τῆς δημιουργίας λόγον, εἰδ' ὅ-
πως ἀμειπτος κατὰ τὸν τῆς πολιτείας
τρόπον. εἰσαυδα δὲ διὰ τὴν πρὸς
τὸν διάβολον μάχην, τὸ ἀμειπτον,
τῷ ἀληθινῷ προστάσῃ. ἀρετὴ ὅν οἶ-
δε πολεμεῖν τῇ κακίᾳ, καὶ πὶ δι-
καιον τὸ τρόπον, βέλος οὐρύτατον γίνε-
ται τῷ βασκανῷ, εἰδ' ὅτι καὶ τὸ
ἀληθινὸν ἐπισυναπτὴ τῷ ἀμειπτῷ,
ἵνα καὶ τὴν φύσιν σωματολογῆσαι
δείξῃ τῷ τρόπῳ, καὶ προαίρεσιν κο-
σμήσῃ τῆς φύσεως τὴν ἀγέλειαν.

ΚΕΙΜ. Ἀπεχέσθαι δὲ ὁ
διάβολος, καὶ ἔπειτα ἐναντίον
Κυρίου.

ΟΛΤΜΠ. Τὸτο εἰς τὸ ἀναιδὲς τὸ
διαβόλου λαμβάνεται. τὸ ὅν εἰσαυτῶν
τῷ Κυρίῳ, εἶπεν, ἵνα δείξῃ τὴν ἀναιδῆ

γνώμῳ, τὴν ἀντιφράπτειν αἰὲν τοῖς τῷ Θεῷ δοκῶσι ἀπεδάξαν, ὁ μὲν ὃν Θεὸς ἐμαρτύρει τῷ δικαίῳ, ὁ δὲ συκοφαντῇ αὐτόν, ὡς ἔκ κατ' ἀρετῇ, ἀλλὰ κατ' ἐμπορίαν, ἴσσεβοντα, καὶ φησὶ, μὴ δωρεὰν Ἰώβ σέβεται τὸν Κύριον; ὅντως διαβόλῃ τὰ ῥήματα, ἐκ ἀρετῇ, φησὶν, ἀλλ' αὐτιμιοδίαν ἥν ἐς αὐτὸν διεργασίων, αὐτοκέμενοι τοῖς σέβας. Μισῶντος ἐστὶν ἐκ ἀληθι-
νός. ἐκεῖν δ' ὡρεὰν σέβεται, ὁ μὴτε διὰ καλᾶς, μὴτε δι' ἐπαγγελίας δαδῶν Θεῷ. Ὅρα δὲ ποιησίαν, ἰπει-
δὴ ἥν εἰρημεύων ἐπιλαβίῃται ἐκ εἰ-
χῆ, τὴν γνώμῳ διαβάλλει, καὶ ἐκ ἐπιλαμβανέται ἥν φανερῶν, ἀλλὰ ἥν ἀφανῶν.

ΔΙΔΥ. Ἰδιοὶ δὲ ἥν πρὸς ἀρετῇ ἀπεχθασομένων, τὸ μὴ λογιζέσθαι γνήσια τὰ καλά ἥν πύλας, ἀλλὰ διαβάλλοντες λέγειν, ὡς ὅδε τις δι-
καίος ἐστὶν, δι' ἀδυναμίαν τὸ ἀδι-
κεῖν. ὅδε τις σώφρων, διὰ τὴν κα-
λαμεύῳ ἡλιθιότητα. ὁ δὲ χρήμα-
τα καὶ ποιεῖται ἐκ ἔχει, διὰ τὸ πρὸς ταῦτα ἀνεπιτήδειον. καὶ ὅλως ἔ-
δεῖς φάλλῃ ἀποδέχεται τινῶν ἀρε-
τῇ ὡς γνήσιαν.

ΒΑΣΙΛ. Δεινοὶ δὲ ἔσονται, ταῖς εἰς τὸ χεῖρον παρατροπαῖς, τὸ ἐπαινετὸν διαπτύσαι, καὶ ἐκ τῆς γένειν κα-
κίας, τὴν ἀρετὴν διαβάλλειν. Οὐρατῶν μὲν ὃν λέγουσι τὸν ἀνδρείον. ἀνάλγη-
τον δὲ τὸν σώφρονα. τὸν δίκαιον, ἀ-
πλῆν, καὶ κακῆργον, τὸν φρόνιμον,
καὶ τὸν μεγαλοφρενῆ μὲν, ὡς βα-
ναστον διαβάλλει. τὸν ἐλάθερον δὲ,
ὡς ἄσῳτον, καὶ τὸν οἰκονόμον πάλιν,
ὡς φειδωλόν, καὶ ὅλως πάντα τὰ τῆς
ἀρετῆς εἶδη, ἐκ ἀπορῆς παρ' αὐτοῖς ὁμο-

ματος, ἐκ τῆς ἀντικειμένης κακίας μετ' ἐχθρότος. ταύτης ἀρχηγὸς ὢν τῆς κακίας ὁ διάβολος. τοιαῦτα ἐν νοῦν περὶ τῷ Ἰώβ, ἐφανέρη αὐτῷ τῷ τὰ κρυπτὰ ἐπισαμένῳ, λέγων, ὡς διὰ τὰ ἐκτὸς ἀγαθὰ δίκαιός ἐστιν Ἰώβ. Ὅθεν ἐπάγει.

ΚΕΙΜ. Οὐ σὺ περιέφραξας αὐτὰ τὰ ἔξω, καὶ τὰ ἔσω τῆς οἰκίας αὐτοῦ, καὶ πάντων τῶν ὄντων αὐτοῦ κύκλῳ.

ΝΙΚΗΤΑ. Καθ' ὑπόθεσιν, φη-
σιν, ὡς ἐπιβάλλουσιν ὁ ἐχθρὸς τῷ Ἰώβ. Ἐλεγε δὲ, εἰ γυμνωθεῖη τῆς φρενέσεως αὐτὸν διωόμεως, ὑποσκελί-
σω αὐτόν. Θεὸς δὲ εἰς δόξαν τῆς ἀν-
δραγίας, καὶ αἰχμῶν τῆς διαβόλου, σιωπῶντες τὸν ἀγῶνα. τῶτον ἐν δι-
μενῷ τὸν σκοπὸν, ὁ ἰσοειογράφῃ
δαυματρῶν τὴν ὑπόθεσιν, οὐ γὰρ
ἐστὶν ἴσον εἰς τὸ πῆσαι, τὸ ἀπλῶς
ἀποφύνασθαι, καὶ τὸ τυπῶσαι, καὶ
διαγραφῆαι τὸν λόγον, ὡς καὶ τὸν
ἀφελέστερον προσαγάγεσθαι τῷ διη-
γήματι.

ΠΟΛΥΧΡ. Θαυμάζει μὲν τὸν δι-
καιὸν ὁ πονηρὸς, ὡς εἰς ἄκρον ἀρετῆς
ἐληλακότα. Ἰπέθεισιν δὲ τῆς τοτὰ-
της ἴσσεβείας ὡς τοῦ ἥν ποροτόντων τὴν
περιδοσίαν, ἐκ ἄλλοθεν αὐτῷ ταύτην,
ἢ παρὰ Θεῷ ποροτόσαν εἰδώς. ὅθεν
καὶ ἀγνώμονα περὶ τὸν διεργέτω ἡ-
γέτω γίγεται, ἀμοιβῇ αὐτῷ πλε-
ρυντα τὴν ἰστίβειαν.

ΟΛΥΜΠΙΟΔ. Τῶν ἀμοιβῶν ἡ-
δη, φησὶ, τυγχάνει, πάντα τὰ αὐτῷ
ἀβλαβῇ διαφυλάττει, εἰρηνῶς ἀπο-

λαίμ βαθείας, ἐκ ἐμφύλιος, ἐκ ἔξω-
τικός αὐτὸν ἐλυμνήσατο πόλεμος, ἔχει
μιθὼν τὴν ἡμῶν παρὸντων ἀσφαγίαν,
ἔχει τὴν θεραπείαν, τὰ πλῆθη, καὶ
αὐτόθεν ὑποκρίνεται τὴν ἀσπίδιαν.
πανταχόθεν αὐτῷ πῦρ ἀπάθειαι πω-
γματῶν, καθάπερ τινὶ περιβόλῳ ὁ-
χυρῷ περιφράττων, καὶ κινδύνων ἐλα-
θεῶν. ὅρα δὲ, πῶς δείκνυσιν ὁ διάβο-
λος, ὡς πολλάκις ἐπεχείρησε λυμή-
νασαι τὸν Γῶβ, ἢ σὺ γάρ, φησι,
περιέφραξας τὰ ἔξω αὐτοῦ, καὶ τὰ ἐ-
σω, ἵνα εἴπῃ τὰ κατ' ἀγρῆς, καὶ ἡ
βοσκημάτων τὴν περιστάσιν. πόθεν
οἶδας ὅτι πέφρακται ὡς πονηρὴ; δῆ-
λον ὅτι πολλάκις βεβλόμενος ταῦτα
ποιῆσαι, ἃ ὑπερὸν λαβὼν ἔχουσιν
τεποιήσας, ἔγνωσεν ἐκ τῆς κεκωλύσαι,
ὅτι πάντα περιπεφραγμένα ἦν, καὶ
διὰ τὸτο λέγεις, ὅτι σὺ περιέφρα-
ξας τὰ αὐτὰ κύκλῳ. πάντα γὰρ ἐφ' ὅ-
σου ἢ δίδεται τῷ διαβόλῳ, Θεὸς
περιφράττει.

ΚΕΙΜ. Τὰ δὲ ἔργα ἡμῶν
χειρῶν αὐτοῦ ἀλόγησας.

ΠΟΛΥΧΡ. Τέτις πληθύνει αὐ-
τῷ τὰ γεώργια, τῆς γῆς αὐτοῦ ἀφθό-
νως τὰς καρπὺς παρεχομένης, βαθεῖα
μεῖν προδεικνύσας τὰ λήϊα, πολὺν
δὲ φωνῆσιν τὸν βότρυον ὑπὲρ κλημά-
των, βρύσας δὲ τῷ Καρπῷ τὴν ἐ-
λαίαν παρεχομένης, καὶ πᾶσαν ἐπαγ-
γελλομένης τὴν ἑλκιδρῶν τρυ-
φῶν. τοιαῦτα διάποτα παρὰ σὲ, γῆς
ἐπιτηδείας, αἵρων ἱσχυροὶ κατεσά-
σεις, ἀπερμάτων ἀφθονία, βωῶν συ-
νεργίαν, τὰ ἄλλα, οἷς γεωργία πέ-
φρακται ἀθνηῶσαι.

ΚΕΙΜ. Καὶ τὰ κτηνῶν αὐτοῦ
πολλὰ ἐποίησας ἐπὶ τῆς γῆς.

ΧΡΙΣΟΣΤ. Ὅρας τὴν πλῆθον
παρὰ τῷ Θεῷ δεδομένον, ὅρας ὅτι ἐκ
ἑλκιδρίας, σὺ γάρ, φησι, περιέ-
φραξας, σὺ ἀλόγησας, σὺ πολλὰ
τὰ αὐτοῦ ἐποίησας. πόσα εἶδεν καμῶν
τὸν Γῶβ, ὡς πῆσαι τὴν αὐθρότης
ὅτι ἐκ ἑλκιδρίας ἡ ὁ πλῆθος; ἰδὲ
ὁ διάβολος αὐτῷ τότε ἐμαρτύρησεν,
καὶ ἐκ οὐδεν.

ΚΕΙΜ. Ἀλλ' ἀπόσταλον τὴν
χεῖρά σου, καὶ ἄψαι πάντων ὧν
ἔχει, ἢ μὴν εἰς πρόσωπόν σε ἀ-
λογήσει.

ΔΙΔΥ. Χεῖρα Θεοῦ διαφόρως ἐκ-
ληπτίον, ἢ τὴν κολαστικὴν, καὶ εἰς
τὸτο ὑπηρετικὴν δυνάμιν, ἥτις καὶ
σκεῦος ὁργῆς λέγεται, (1) καὶ τὸ,
ἢ χεῖρ σου ἔδωκεν ἑλκιδρῶσαι, ἢ τὴν
φρονητικὴν, καὶ σκεπαστικὴν δυνά-
μιν, ὡς τὸ, (2) ἐπλάσας με, καὶ
ἔδωκας ἐπ' ἐμὲ τὴν χεῖρά σου ὡς ταῦ-
τα ποίνω, τὸ ἀπόσταλον τὴν χεῖρά
σου, αὐτὴ τὴν πληκτικὴν αὐτοῦ περι-
δραξας, ἔρηται τὸ δὲ, ἄψαι αὐτὸ,
αὐτὴ τὴν, καθάψαι, ἐπάγαγε θλι-
βερά. ἔχομεν δὲ καὶ τότε παραδεί-
γμα, (3) τὸ μὴ ἀψοῦσαι τῆς χρῆ-
σιν με. Οὐ γὰρ τὴν ἀπὸ τῆς ἀπλῆς
ἀπαγορεύει, ἀλλὰ τὴν κατὰ τῆς Α'-
γίων πόλμας ἐπὶ κακώσας. ὅρα δὲ
ὅπως πανέρως, καὶ μετ' ὑποκρίσεως,
ἢ λέγει, ὅτι ἐπὶ τρεφόν μοι, ἀλλὰ σὺ
ποίησας. Σιώσιδε γὰρ πῶς ἐαυτὸν ἀνέ-
νεκον, καὶ ὅμως μέμνηται καὶ ἀλαζωνί-
ται.

(1) Ψαλ. 43. 2.

(2) Ψαλ. 138. 5.

(3) Ψαλ. 130. 5.

ται, ὅπερ τῆς ἐσχάτης αἰτίας ἐσίν. σὺ δέ μοι θεωρεῖς καὶ ἑτέρων κακίων, καὶ τυφλότητα διαβολικὴν, ὅτι τὸν μόνον ἀγαθὸν πείθειν ἰδίῃ κακοποιεῖν. Κατὰ πολλὴν δὲ λίαν ὁμότητα, ἢ ἀρκεῖται μέρῳ αὐτῷ τῆς οὐσίας ἀπολέσαι, ἢ τινὰς τῶν παίδων, ἀλλ' ἀθρόον πάντων αὐτῶν ἔρημον καταστῆσαι βύλεται. Διὸ ἔμεικώς, ἀλλὰ καθολικῶς ζητιεῖται τὸν δίκαιον, λέγων, ἅψας πάντων ὧν ἔχει, γύμνωσον αὐτὸν πάσης αἰθρωπίνης ἐλπίδῃ, ἔσω θλίψεων, καὶ θρηνῶν εἰκὼν ἀπαράβλητος. τότε ᾧ καὶ τὸ ἀχάριστον, καὶ τὸ ἀγνωμον θαυματούησεται, ταῖς μεταβολαῖς μηδαμῶς ἐλεγχόμενον. εἰ ἢ εἰς προσωπὸν σε ἀλογήσῃ. ταῖς ἐν. εἰ μὴ τότε σε φανερώς βλασφημήσῃ, καὶ εἰσαγγιῶν σε θρασυώμενῳ ἀκούσῃ τιλὴ γλώσσαν, ἅπερ τῶν συμφορῶν μὴ βασιάζων τὸ μέγεθῳ.

ΧΡΥΣΟΣΤ. Τῆτο γάρ ἐστι, τὸ, εἰς προσωπὸν, φανερώς, ἀναίχυντος, ἢ ὑποσελλόμενῳ.

Ο' ΑΤΜΠ. Εὐφώνως δὲ ἡ γραφή, τί, ἀλογήσῃ, αὐτὶ τὸ βλασφημήσῃ, χρηταί. ὥστε καὶ ἐν ταῖς βασιλείαις γέγραπται περὶ τὸ ναβεδαί, (1) ἀλόγησε Θεὸν καὶ βασιλέα.

ΔΙΑΤΜ. Καὶ πάντα ποίω, αὐτὶ τὸ καταράσεται, καὶ βλασφημήσῃ, ὁ διάβολος εἶπεν, τῷ ἀφημοπρῶ χρησάμενῳ ὀνόματι, ὅπως μὴ πρὸς Θεὸν τὴν τραχυτέραν πρηνεύηται λίσιν, μηδὲ ἱρεῖ, ὅτι ἔξ ἐναντίας αὐτοῖς ἐσθ, τῷ Θεῷ.

ΚΕΙΜ. Τότε ἔπειν ὁ Κύριος τὸ διαβόλῳ, ἰδὲ πάντα ὅσα ἔχει δίδωμι ἐν τῇ χειρὶ σου, ἀλλ' αὐτὸς μὴ ἄψῃ.

Ο' ΑΤΜΠ. καὶ ΠΟΛΥΧΡ. Ο' μὲν διάβολος ἢ εἰδὼς τὸ μέλλον, εἰδὲ ἐμβατῶν καρδίας, μάτην ἐπαγγέλλεται τιλὴ ἥτταν τὸ δίκαιον. Εἴπερ γάρ φησιν, εἰ συνεχώρησέ μοι ὁ Θεὸς ἅψασθαι τῶν αὐτῶν προσόντων, καὶ γυμνώσω τῆς προσέσεως περιεσῆας καὶ δόξης, παρεσκάσσα αὐτὸν ὁ βλάτφημα ῥήματα φθέγγασθαι. ὁ δὲ Θεὸς τὸ μέλλοντος προγνώσῃ ὧν, οἶδεν ὡς νικήσῃ ὁ ἀθλητής. Ο' δὲ καὶ συνεχώρησε τῷ διαβόλῳ τὰ κατὰ γνώμην πράξαι περὶ τὸν δίκαιον, μόνον εἰρξας αὐτοῦ τῆς κατὰ τὸ σῶματῳ βλάβης.

ΧΡΥΣΟΣΤ. Οὕτω γάρ, φησι, θάρρῳ τῷ ἐμῷ ἀθλητῇ, ὅτι σὺ ἔπας, ἀπόσειλον τιλὴ χεῖρά σου, ἐγὼ δὲ λέγω, ὅτι ἐν τῇ χειρὶ σου δίδωμι πάντα ὅσα ἐσίν αὐτῷ, τῇ χειρὶ σου, τῇ μιᾷ, τῇ ἀκορίσῳ. τί φῆς; τίς χρεία κατὰ τιλὴ σὺ μαρτυρεῖσαι, ἐτέρας βασάν; ἢ ἐπισομιδῇ, φησὶν, ὁ διάβολος, ἵνα λαμψότερος φανῇ ὁ δίκαιος, ἵνα τοῖς κατὰ ταῦτα, καὶ ὑπομονῆς καὶ θλίψεως φάρμακα καταλίπωμεν.

Ο' ΑΤΜΠΙΟΔ. Ὅρα δὲ, ὅτι τὸ πονηρὸς μὴ εἰρηκότος, ἐπίτρεψόν μοι, ὁ μὲν γὰς ἀγνοοῦντος τιλὴ ἀνδρείαν ἐπισάμενος τὸ οἰκείον ἀθλητῷ, αὐτῷ τῷ ἀντὶ πάντων δίδωσιν αὐτὸν ἐκδωτον, κατὰ

Ἰαα

σαι ὡς βέλεται. εἰδὼς δὲ τὸ μισαν-
θρόπῳ τὸν ἀκέρειον θυμὸν, μέτρω
περιορίζει τὸ ἀκέρειον αὐτῷ πῶς ἐπιθυ-
μίας. τοῖς μὲν ἥδ' αὐτῷ, φησὶν, ὡς
βέλει κέχρησο, αὐτῷ δὲ μὴ ἄψῃ.

Α' ΠΟΛΙΝ. Ἐνταῦθα αἰνίττεται,
ὅτι ἐκ ἐβάλετο ὁ διάβολος μέχει τῇ
παίδων εἶσθαι τινὶ πληγῇ, ἀλλὰ καὶ
αὐτῷ ἄψασθαι τῇ δικῇ, ἢ μὲν ἐ-
τόλμα, ἀλλ' ἢ συγχωρῶντος τῷ Θεῷ.
δείκνυται ἔν καὶ αὐτῷ, ὅτι εἰς
μίαν ἔχει κατ' ἡμῶν ἡγεσίαν ὁ διά-
βολος, εἰμὴ ὑπὸ Θεῷ συγχωρηθῇ,
καὶ τὰς αὐτῷ περὶ ἡμᾶς ἀοράτες οἰ-
κονομίας.

ΔΙΔΥΜΟΥ. Τὸ ἥδ' ἰδεῖν δέδωκα
πάντα ἐν τῇ χειρὶ σου, παραστατικὸν
εἶσι, τὸ μὴ χωρεῖς θείας συγχωρή-
σεως ὑποπίπτειν τινὰ πειρασμοῖς.
ἵνα δὲ φανερόν γενηται ὅτι μέτρω καὶ
τινὶ συγχώρησιν ποιῆται, ἐπιφέρει,
ἀλλ' αὐτῷ μὴ ἄψῃ. ὅθεν δὴλον, ὅτι,
ὅτε εἰμαρμένῳ, αἱ πειρασθεὶς συμ-
βαίνουσιν, ἔτ' ἐκ ταυτομάτου, ἀλλ' ἐκ
Θεῷ συγχωρήσεως.

Ο' ΑΥΤ. Ὅρα δὲ σοφίαν ἀγνοε-
δέντα. πρῶτον εἶς τὸν ἀθλητὴν ἐν
τοῖς ἔξωθεν, καὶ ἀκινδυνωτέροις δια-
γυμνασθῆναι, εἶτα νικηφόρον ἀναδεί-
ξας, τότε προτίθησι καὶ τὸν περὶ τὰς
σάρκας ἀγῶνα. πῶς γὰρ μετρεῖ τινὶ
συμφορᾷ, καὶ μέντοι μὲν αὐτὸν ἀσ-
φαλῶς κελδεῖ, τὰ δὲ περὶ αὐτὸν ἐκ
δίδωσι. τί γὰρ αὐτὸν εἰπεῖν πάσοι
φιλόσοφος ἀνὴρ, ἢ μὴ τιμᾶν ἐγνω-
κὼς τὴν φθορὰς καὶ γήλωτος ὑπόβλητα;

ΚΕΙΜ. Καὶ ἔξηλθεν ὁ διά-
βολος παρὰ Κυρίου.

Ο' ΑΥΤ. Καίτοιγε ἐκ ἐστὶ τίπος
ἔξω τῷ Θεῷ δεσποτείας, ἀλλ' ὅπως
εἶπεν, ἵνα δείξῃ ὅτι τινὶ ἐπιτροπῇ
λαβὼν διὰ τῆς συγχωρήσεως, ἔχετο
λοιπὸν τῷ ἔργῳ. καὶ ὅτι αὐτὸς τῷ
ἀγαθῷ, φαῦλον εἶδεν, ὅτε εἶναι, ἔπε-
σιν ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ. ἔξω γὰρ εἶσι τῷ
ἀγαθῷ τὰ φαῦλα. καὶ μὲν ἔν τῷ
ἐμὸν λόγον, τὸ, ἔξηλθε παρὰ Κυ-
ρίου, αὐτὶ τῷ, παρ' αὐτῷ λαβὼν τὸν
ἐνδοξασμόν, ἀπὸ λοιπὸν διεργήσων
ὅσα συγχωρήσῃ.

ΔΙΔΥΜΟΥ. Κατὰ δὲ τινὰς, εἰ-
μὴ ἔξω γέγονεν τῷ Θεῷ ὁ διάβολος,
ἐκ αὐτῷ διεργήσῃ τὰ καὶ τῷ Γ' ὡς. κυ-
ριολεκτεῖται δὲ ἐπὶ τῷ μᾶλλον, ἢ
ἐπὶ τῷ Καίῳ, τὸ, (1) ἔξηλθεν ἀπὸ
προσώπου Κυρίου, ὁ δηλοῖ τὸ ἀφαι-
νῆσαι τῷ Θεῷ εἶναι αὐτοῦ. ὅπως γὰρ
αἰετὶ τῷ ἔξω τυγχάνει, εἰ καὶ προ-
σποιητῶς ἦλθε μετὰ τῷ παραστατῶν
τῷ Θεῷ.

ΙΟΥΛΙΑΝΟΥ. Ὅταν μὲν ἔν
εἶπῃ, ὅτι ἦλθεν ὁ διάβολος, τινὶ
ὑπόθεσιν τῷ πράγματι, καὶ τὸν ἐπι-
χείρησιν, διηγῆται. ὅτε δὲ, τὸ, ἔ-
ξηλθεν ἀπὸ προσώπου Κυρίου τὴν συγ-
χώρησιν διηγῆται τῷ Θεῷ, καὶ τινὶ
δοθέντων αὐτῷ κατὰ τῷ τῷ διηγήσει
κτεμᾶται ἡγεσίαν. ὡς καὶ, τὸ, (2)
ἔξηλθε δὲ Καίῳ ἀπὸ προσώπου τῷ
Θεῷ, τῷ εἶναι ἔχων τὸν ὅρον τῷ ἐπὶ
αὐτῷ τιθέντος προσώπου. εἰπεῖν
δὲ διδασκόμεθα, τὸν εἰς ἐπιβλήσει
αὐτῷ.

(1) Γεν. 4. 16. (2) Γεν. 4. 16.

αὐθρόν τρεπόμενον, ἤρχεσθαι παρὰ τῷ Κυρίῳ. Καθὼς καὶ περὶ τῷ Ἰσραηλιώτῃ εἴρηται, ὅταν τὴν ποδοσίαν ἐμελέτησεν, ὅτι, ἔξ ἡλθεν Ἰάδας, (1) ὡς δὲ νῦν, ἡ μόνον ἡ αἰσθητή, ἀλλὰ καὶ ἡ νοητή, τῆς πωρώσεως. Νῦν ὅδ' ὡς περὶ αὐτὸν τῷ κακῷ, ἥνικα τὸ φῶς ἀνεχώρησε.

ΚΕΙΜ. Καὶ ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη.

Ο'ΛΤΜΠ. Ἀπὸ τῆς ἡμέρας, ἐν ἣ τὸ δίατρον λύοιχθη, καὶ ὁ Ἀγών σιωπεροτήθη, καὶ ὁ ἀθλητὴς κατέβη πρὸς τὰ παλαισμάτα. καὶ ὅρα ὡς ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ πάντα ὁ διάβολος ἐπήγαγε τὰ δεινὰ, εἰς ἐκπληξιν αὐτὸν, ἡ ἀγανάκτησιν. Καὶ βλασφημίαν κινήσας βεβλόμενος. Τῶτο γὰρ καὶ ὑποχόμενος ἐτύγχανε, φήσας, εἰ μὴ εἰς πρόσωπόν σε ἀλογήσῃ.

ΧΡΥΣΟΣΤ. Ἰνα τοίνυν ὁ συγγραφεὺς δείξῃ τὸ ὅζον τῆς ἐπιβουλῆς τοῦ φησιν. Οὕτω ὅδ' μετὰ τῆς ἡμέρας ἤρξατο τὸ πολέμῳ.

ΔΙΔΤ'. Ἀκολούθως καὶ τῆς ἡμέρας μνημοῖται, καὶ τῆς σιωπῆς τῆς τέκνων, ἵνα ἴπῃ καὶ τὸ τῷ θανάτῳ αὐτῶν γενηταί πῖτον, ἀθρόως ὑφ' εὐακαιρὸν ὑπὸ τῷ πῶσιν τῆς οἰκίας ἀποθανέντων.

ΚΕΙΜ. Καὶ οἱ υἱοὶ Ἰωβ, καὶ αἱ θυγατέρες αὐτῶν, ἔπινον οἶνον ἐν τῇ οἰκίᾳ τῶ ἀδελφοῦ αὐτῶν τῷ πρεσβυτέρῳ.

ΠΟΛΥΧ. Τίνος ὥκεν τὸ συμποσίον τῶν παίδων ἐμνημόνῃσι, μέλων τῷ τῷ βοῶν ἀρπαγῇ λέγειν; ἡ πάντας ἵνα παραστήσῃ τὴν κατὰ πάντων ἀθρόαν ἀπώλειαν, καὶ τὸ ἀποροδόκητον τῷ κακῷ, καὶ τὸ ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ πᾶσαν τὴν τῷ πένθους τραγωδίαν συμβῆναι, ἡ ἵνα εἴπῃ ὅτι τῆς ἔξουσίας λαβόμενος, ἔχιστο τὸ φοροκείμενον. Καὶ δὴ τῆς ἡμέρας ἐν εὐαγγελίᾳ κατ' ὡς τῷ μέλῳ ἴδεν συγκροτεῖσθαι τῷ πρὸς τὸν δόλιον. Οἱ μὲν παῖδες ἦσαν ἐν ἀσπίδι ἐπὶ μιᾷ ἐξουσίας, εὐδὲν τῶν δεινῶν ἐλπίζοντες, ὁ θεὸς καὶ λύπορησε τῆς ἀθρόας κατ' αὐτῶν ἀπώλειας ὁ διάβολος, ἅμα πάντας ἄνθρωπων, καὶ χιματι πολειμῶν, τῆς ἀποτμίας τῷ ὑπόθεσιν ἀφείλετο.

ΚΕΙΜ. Καὶ ἰδὲ Ἀγγελος ἦλθε πρὸς Ἰωβ, καὶ ἔπεν αὐτῷ, τὰ ζέγγη τῶν βοῶν ἤροτρία, καὶ αἱ θήλειαι ὄνοι ἐβόσκοντο ἐχόμενοι αὐτῶν, καὶ ἐλθόντες οἱ αἰχμαλωτῶσαιτες ἡχμαλώτῳσαν αὐταῖς, καὶ τὰς παῖδας ἀπέκταναν ἐν μαχαίραις, σωθεὶς δὲ ἐγὼ μόνος ἦλθον τῷ ἀπαγγαλαιῶσι.

Ο'ΛΤΜΠ. Ἡδυνάστο μὲν ὁ διάβολος ἔξουσίαν παρὰ τῷ Θεῷ λαβὼν, καὶ πολειμῶν διερεθίσαι ψυχὰς, καὶ πῦρ αἰθίειον κατέγειν, καὶ μένους Ἀγγέλους σώζειν τῶν συμφορῶν, καὶ πρὸς μα συγχινεῖν εἰς τὴν τῆς οἰκίας κατὰ πτω-

(1) Ἰωάν. 13. 30.

πίπτωσι, τῇ Ἀγγελικῇ διωάμει
 χρώμεν, ἢ ἔξ ἀρχῆς ἐλήφε παρὰ
 τὰ δημιουργ, ἠδιώατο δέ, ὡς ἐφίω,
 παρὰ Θεοῦ συγχωρέμεν. ἠδιώατο
 δὲ καὶ χηματίζεσθαι, καὶ τὰς οἰκείας
 δορυφόρους δαίμονας διασκαδάζειν, ὡς
 πολεμίες φαίνεσθαι, καὶ εἰς ἀνθρώπους
 ἀπαγγέλλοντες τὰς συμφοράς. Καὶ
 πυρὸς ὑπόληψιν ποιεῖν ἔξ ὕραν κα-
 τερχομένους, καὶ πυρὸς ἀνέμους βιαίας
 φερομένους κατὰ τῆς οἰκίας. Ὅπως γε
 καὶ εἰς Ἀγγέλου φωτός (1) μετα-
 χηματίζεται, τοιαύτῳ τινὰ φύσεως
 ἔξοσιν παρὰ τὰ δημιουργ λαχῶν.
 Εἶπε ἔν ὅπως, εἶπε ἐκείνως ἠγωνίσασθαι,
 πλὴν ὅτι πικρῶς, καὶ ἐν πένυχος, καὶ
 κακοήθως ἐχρήσατο τοῖς καλίσμασιν
 φανερόν ἐστιν. Ὅρα ὅτι Ἀγγελίαν
 διαβολικῶς κακοτέχνως, καὶ κατὰ τὴν
 αὔξησιν ποροερχομένῳ, ἐφ' ᾧ τὴν ἀ-
 τειστον τὰ διὰ τὴν καταπίεσιν ψυχῶν.
 Οὐκ εἶπεν ἀπλῶς, τὰ ζῆλον τῆς
 βοῶν, ἀλλὰ καὶ ἠροτεία, αὐτὶ τοῦ,
 πόρον, τῆς ἐκ τῆς γῆς ποροδῶν ἐρ-
 γάζοντο. Οὐδὲ ἀπλῶς εἶπεν, αἱ ὁ-
 νοι, ἀλλὰ αἱ θήλειαι, ἔξ ὧν ἡ ἐπι-
 γονή, καὶ ἡ αὔξησις. Εἶτα εἰρηκῶς
 τὴν ἀφαιρέσιν τῆς ἀλόγων, τότε εἰς
 αὔξησιν τὰ πάθας, ποροσίθῃσι, καὶ
 τῆς οἰκετῶν τὴν αὔξησιν, τῆς ἐπὶ
 τοῖς κτήνεσι πεταγμένων.

ΧΡΥΣΟΣΤ. Φύσιν τῇ ἀπωλείᾳ
 ἀναιμίμικται, ὅπερ φορπῆς ποιεῖ τὰς
 πολεμίες φαίνεσθαι. Πολλὴ ἡ ἐμότης,
 καὶ ἡ ἀπανθρωπία, διπλὴ ἡ συμφο-
 ρά, φόρος, καὶ αἰχμαλωσία. Καὶ ἡ
 σωτηρία τὴν πειλιδεφθέντος, ποροσίθῃ-
 κη τῆς κακῶν.

Ο'ΛΤΜΠ. Σίσωσαι ὅτι μόνος ὁ ἐ-
 παγγέλας ταῦτα, ὁ φιλανθρωπία
 τὸ πολεμίας, ἀλλ' ἵνα μινωπὴς τῆς
 σκυθρωπῶν γεώηται. Ἰσως δὲ οὐκ
 αὐθροπῶν ἢ ὁ ἀπαγγέλων, ἀλλ'
 αὐτὸς ὁ δαίμων, εἰς τὰς Ἀγγέλους ἐ-
 χηματίζετο.

ΧΡΥΣΟΣΤ. Εἶδες πόση ταχύτης
 τῆς πληγῆς, καὶ ἡ ἐξέση ἡ συμφο-
 ρά, ὁ ἐν τοσούτῃ ἀφθονίᾳ, καὶ μη-
 δέποτε τῆσαν λαβὼν ποιῆτο τινός,
 ἔξαίφης γέγονεν ἐν ἀφαιρίσει τῆς
 ὕψων πάντων. Οὐ ὅτι μετ' ἀφῆρ-
 θη, τὰ δὲ ὑπελείφθη, πρὸς παρα-
 μυθίαν τινὰ τῆς ἀπολλυμένων, ἀλλ'
 ἔτος ὑπολείπεται μόνος, ὁ τὴν τρα-
 γωδίαν ἀπαγγέλων.

ΔΙΔΤΜ. Κατανοεῖν δὲ ἄξιον, ὅ-
 πως τὰ τῆς ἐπαγγελίας ἀθρόως γε-
 γενημένα, καὶ ἐκ τῆς διηγήσεως ἔχει
 τὸ βαρὺ, καὶ τὸ, πρὸς λύπῃ ὑπερ-
 βάλλουσιν, ἐπὶ ῥεπέτες. Ἀλλ' εἰ καὶ ἰ-
 κανὰ ἢ παράξαι, διὰ τὸ ἀθρόον τὸ
 χαλεπὸ, ὅμως ἐκ ἐπαράχθῃ ὁ δι-
 κμος. Εἴρηται γὰρ ἐν εὐί τῆς ψαλ-
 μῶν, περὶ τῆς Ἀγίας, (2) ἀπὸ ἀ-
 κοῆς πονηρᾶς ὁ φοβηθήσεται.

ΠΟΛΥΧΡ. Ἀντὶ μέγιστον τὸ, ἐλ-
 θόντες οἱ αἰχμαλωτῆσαι, ἐπέτε-
 στον οἱ σαβαῖται, ἔχει τὸ ἐβραϊκόν,
 εἶπεν, οἱ Σαρακηνοί. Τὸ δὲ, ἐπώ-
 θην ἐγὼ μόνος, καὶ ἦλθον τὸ ἀπαγ-
 γελαῖ σοι, ὁ ἐβραῖος, ἐσώθην, ἔ-
 χει, τὸ ἀπαγελαῖ σοι, μόνου. Ἐμ-
 φαντικώπερον δὲ τὸ διαβόλος ἡ διά-
 νοια γνωρίζεται, διὰ τὴν ῥηθέντος.
 Εἶπε ὅτι ἐχηματίζετο ὁ παρὼν, εἶπε

οὕτως

(1) Κορ. 2. 11. 14. (2) Ψαλ. 112. 7.

ὄντας τίς ἤν' οἰκετῶν διεσώθη, δεικνύται πικρῶς διασκέδασας τὸ συμβαῖν, πρὸς αὐξήσιν τῆ πάθους.

ΚΕΙΜ. Ἐντι τούτου λαλῶντος, ἤλθον ἔπερ' Ἀγγελος, καὶ εἶπε πρὸς Ἰώβ, πῦρ ἔπεσεν ἐκ τοῦ ἔρανος, καὶ κατέκαυσε τὰ πρόβατα, καὶ τὰς ποιμένας κατέφαγον ὁμοίως, καὶ σωθεὶς ἐγὼ μόνον, ἤλθον τὸ ἀπαγγεῖλαί σοι.

Ο'ΛΥΜΠ. Ἐπειδὴ πρὸς τὴν πρῶτον ἀκοὴν ὁ δίκαιος ἐκ ἐπαράχθῃ, ἀλλὰ γενναῖα ψυχῇ τὴν Ἀγγελίαν ἠύχετο, καὶ τὴν πείραν τῆ δυσμενὲς ἀπεκράσατο, ἀδύς ἔπερ' τῇ διαβολῇ δωροφόρος ἐπίσῃ, ἃς ἐτι μὲν αὐτὸν ἐξ ἀνθρώπων πολεμῶνται, λέγων, ἔρανόθεν δὲ κεραυνῷ βληθῆναι τὰ πρόβατα, καὶ τὰς ποιμένας, καὶ τὸν Θεὸν αὐτῷ παραδηλῶν πολέμιον γεγενῆσθαι τὸν ὑπ' αὐτῷ σεβόμενον.

ΠΟΛΥΧΡ. Πικρότατα ὅς ὁ διάβολος, ἐκ τοῦ ἔρανος φέρεται τὸ πῦρ, ἰχηματίσθῃ, ἵνα μὴ παρ' ἀνθρώπων νομίσῃ πολεμῶνται μόνον, ἀλλὰ καὶ παρὰ Θεῶν, ὃν ἀσεβεῖν ἐπαυδαῖ, καὶ εἰς ἀνελπισίαν βοηθείας πέσῃ καὶ εἰς ἀπόγνωσιν.

ΧΡΥΣΟΣΤ. Μεπμελήθῃ ὁ ποιηρὸς, ὅτι κακῶς τὰ πρῶτα ἀπήγγελε. Κακῶς φησὶν, ἐτόξευσα, ἢ κατὰ σκοπὸν ἔβαλον, περιεπλανήθῃ ἢ ἀτρακτῷ, εἰπὼν, ὅτι οἱ ἄνθρωποι τὰ ζῷα, καὶ τὰς ὄντας ἰχηματώσαν, διώκεται λογίσασθαι ὁ Ἰώβ, ἀνθρώποι με ἠδίκησαν, τί τοῦτο πρὸς τὴν

Θεῷ; τὴν ἡμῶν ἀδικίαν Θεῷ ἐπιγράψω; ἄλλοι οἱ ἀδικήσαντες, καὶ ἔπερ' ἔσται ὁ βλασφημῶν. ἵνα γὰρ μεταγὰγῃ αὐτὸ τὴν διανοίαν ἀπὸ τῆς ἀνθρώπων εἰς Θεὸν, φησὶ, πῦρ ἔπεσεν ἐκ τοῦ ἔρανος. Ἀκύλας δὲ, καὶ Θεοδοτίων, πῦρ, εἶπον, Θεῷ. ἡ δὲ διάνη εἶπεν, ὅτι ἐχθροὶ ἔρριψαν αὐτόν, ὑβρίσαν τὸν ἀδικήσαντα, βλασφήμησον τὸν πολεμήσαντα. Διατί λατρεύεις αὐτῷ; διατί προσκυθεῖς τὸν ἀαλίσκοντά σε τὰ κτήματα; μὴ νομίζε ἀνθρώπινος εἶναι τὰς πληγὰς ἀέσας, αἰχμαλωτίζοντας. Ἀνωθεὶ σοι πολεμεῖ, ἐκ τοῦ ἔρανος ὁ Θεός. Καὶ δὴλον, ὥς καὶ πῦρ κατελθὼν ἐκ τοῦ ἔρανος, κατέφαγε τὰ πρόβατα. Ὅρα πόση τῇ διαβολῇ ἡ δυνάμις, πῶς ἔσθῃ τοσαῦτα ἐκίνησεν, εἴτε δαίμονας ἰχηματίσας εἰς πολέμους, σὺ μοι τὴν ἀκολίαν νόησον μὴ νομίζων πῦρ εἶναι καὶ ἀλήθειαν. Οἱ δὲ δύναται δημιουργεῖν, ἀλλ' ὅπως ἔδειξε καταφλίσαι ἅπαντα, ἢ ἔπερ' ἠὲ καὶ ἀλήθειαν πῦρ, ἐκ τοῦ ὄντος καὶ τοῦτο ἐκίνηκε, Θεῷ ἀφ' αὐτοῦ.

ΔΙΔΥΜ. Οὐ γὰρ ὁ διάβολος ἰχηματίαν ἔχει πῦρ ἢ ἔρανος καταγαγεῖν, ἀλλὰ θεῖα κρίσει τῆτο γεγενῆσθαι, ὅπως παραστήτῃ τῷ σατανᾷ, ὁ δεδωκὼς τὴν ἰχυσίαν αὐτῷ ἡ τῷ Ἰώβ Θεός, ὅτι ἐδὲ μέλλει τῷ μακαρίῳ ἡμῶν ἀνθρώπων, καὶ πολλὰς πλὴν μηχανὰς, καὶ τοῖς εἰ καὶ τὰ δόγματα τῆς ἀληθείας ἠκρεβωκῶς ὁ Ἀγίος, ἐγίνωσκεν, ὥς ἃς αὐτὸν Θεῷ ἢ τῇ πειρασμῶν ἐπιτροπὴ γέγονεν, ἀλλ' ἵκανὸν ἠὲ τὸ γινόμενον, μεγίστην αὐτῷ φέρειν λύπην, διὰ τὰς σκανδαλιζομένους, ὥς καὶ Θεῷ κατ' αὐτὸ χωρεντοῦ. Τὸ γὰρ τοῦ αἰχμαλωτίζοντος

ἐπελθόντας, τὰ μετ' κτλὴν ἀπελάσαι, τὸς δὲ παῖδας, ἀποσφάζει, ἡδυνάσθητο λογίσασθαι οἱ ἀπλῆστοι, ὅτι νόμος πολέμου, ἀλλ' ἐκ ἀπὸ Θεοῦ γέγονεν. Ὅτε δὲ πῦρ ἐτήγγελλται οὐρανόθεν κατελθόν, δέξαι ἑαυτοὺς, μή τις λογιζέται ἢ ἀδελφῶν, ὡς εἶδεν θαυμασίου ἢ ἀρετῆς, καὶ παρὰ Θεοῦ τιμωρμενὰ τὰ ταῦτ' ἔχοντες. Ἀλλὰ καὶ τότε συμβαίνοντος, ὁ Ἅγιος ἐκ ὠχλασεν. Ὅθεν πρὸς τὴν ἀνέκδοτον τὴν ἀθλητὴν ἐσαργέσασθε δηλοῦναι εἰρηται, τὸ, ὅτε ὅτος ἐλάλει, καὶ ὅτος ἤλθεν. Ἰνα ἡδὲ μηδεμίαν ἢ πόνων ἀναψυχὴν τῷ παλαιῷ δῶ, ἀλλὰ τῷ συνεχεῖ τῆς Ἀγγελίας παράσχη τὸν δίχαιον, καὶ καθάπερ νεκρῷ, τῷ ἀπαλλήλῳ τῶν κυμάτων ὑπαβρυχίου γενέσθαι παρασκάσθη τοῖς πάσθεσι. πικρὰ κατ' αὐτὴν πέμπει τὰ πικρὰ βέλη ἢ συμφορῶν. Αὐτὸς ὁ ἢ κακῶν ἐργάτης, αὐτὸς ὁ Ἀγγελῶν, αὐτὸς ἐπληξεν τὰ κτλὴν, καὶ αὐτὸς ἀπαγγέλλει τὴν πληγὴν, καὶ ταῦτ' ἔχοντες τὴν σιμύχην, ἵνα μηδὲ ἀναπνέσῃ ὁ ἀκῶν.

ΚΕΙΜ. Ἐπὶ τότε λαλῶντος, ἤλθεν ἕπερος Ἀγγελος, καὶ ἔπε πρὸς Ἰώβ, οἱ ἱππῆς ἐποίησαν ἡμῖν κεφαλὰς τρεῖς, καὶ ἐκύκλωσαν τὰς καμήλας, καὶ ἤχμαλώτισαν αὐτὰς, καὶ τὸς παῖδας ἀπέκταναν ἐν μαχαίραις, ἐσώθην δὲ, ἐγὼ μόνος, καὶ ἤλθον τὸ ἀπαγγελαί σοι.

ΟΛΥΜΠ. Ἡ πάλιν κάμψεν ἀγγελία τὴν πολέμου, ὡς αὐτὴν ἀπέπη, καὶ ὑπὸ Θεοῦ, καὶ ὑπὸ ἀνθρώπων πο-

λεμμένου. Τὸ δὲ, κεφαλὰς τρεῖς, αὐτὴ τὴν, διέταξαν ἑαυτοὺς οἱ πολέμιοι εἰς ἀρχὰς καὶ τάγματα τρία. Οὕτω ἡδὲ ἀκύλας ἐκ δέδωκεν, οἱ χαλδαῖοι ἔθηκαν κατ' ἡμῶν τρεῖς ἀρχὰς. Σώζεσθαι δὲ πάλιν μόνον, φησὶ, ἢ συμφορῶν ἀγγελιαφόρον. Προσέθηκε δὲ καὶ ἢ ἀνθρώπων τλὴν ἀναίρεσιν, ἐρ' ἢ μάλιστ' ἀλγῶσιν οἱ δίχαιοι.

ΔΙΔΥΜ. Τὸ γὰρ, καὶ περὶ τῆς σφαγῆς ἢ παίδων ἀκῶσαι, καὶ ἀνδρείως εἰεργεῖν, τὸτο δείκνυσσι τὴν ἀνδρείαν τε τῶν δίχαις, καὶ καρτερίαν. Δῆλον δὲ ὡς ὑφ' ἐν παντὶ γέγονε, μηδὲ ἀκῶσάντων ἡμῶν τὰ συμβεβηκότα, καὶ ἡδὲ ἐσημεῖσται ἡ γραφή, ὅτι παρὰ τῷ πρεσβυτέρῳ ἢ ἀδελφῶν ἡλίστων. ταῦτα ἱκανὰ ἑαυτοῖς εἰς ἐκκασιν ἀγαγεῖν καὶ θεωρηθῆναι, τὸς μὴ λογιζομένους τὰς συνεχεῖς τροπαῖς ἢ παραγμάτων καὶ ἀλλοιώσεις. τὸς συνεχεῖν πειρωμένους τὰ μὴ ἴδια, ὧν ἡ κτλὴν λυπηροτέρα, καὶ τῆς πρώτης σερήτους. Ἡ δὲ γὰρ τινες τὰ ἀνθρώπων τῆς μεταπτώσεως προσομιλήσαντες, καὶ περὶ αὐτὸν τὸν σῶφρονά νῦν ἐκινδυνώσαν, ποσῶτον ἀλόντες ὑπὸ τοῦ πάθους, ὅσον καὶ ἡγάπησαν τὰ μίσους ἄξια, καὶ φυγῆς. Μετρεῖ ἡδὲ αὐτοῖς τὴν ἀθυμίαν, τῆς πολλῆς ἀθυμίας τὸ ἀβασάνισον. Τὸ ἡδὲ μὴ πρὸς κτλὴν ἐλθόν, καὶ λύπης εἶναι ἀπείρατον. Τὸ δὲ ἐν πείρᾳ γενόμενον, καὶ πρὸ τῆς σερήτους σύνοικον ἔχει τὸν φόβον τὸ πάθος, καὶ μὲν τὴν σέρησιν δειμείας φέρει τὰς ὀδυμῆς. Εὐθυμία ἡδὲ ἀχαλίνωτος, καὶ νῦν ἀταλδαγώγητος, πελάταις ἀλίσκεται θρήνοις, ἀλλ' ἐπὶ τοῖς ἑαυτοῖς ὁ Ἰώβ ὁ αἰοδιμῶν, τῆς καρτερίας τὸ θαυμαστὸν χρῆμα, τῆς ἀνδρείας ὁ ἀκρέτατος ὅρος, τὸ τῆς ἀ-

σεβείας κεφάλαιον, τῆς φιλοσοφίας τὸ μέγα παράδειγμα, φέρει γὰρ οἶδε, καὶ ἀδυμίαν σωφρονώς, καὶ συμφορὰν γενναίως. Ἡ γὰρ προλαβούσα φιλοσοφία ταῖς μετὰ ταῦτα πληγαῖς οὐδαμῶς ἀπιλέγχεται. Πῶς δ' αὖ καὶ ἐγένετο τὸ πάθος ἀφόρητον, τῷ τὰ θεῖα πεπαιδευμένῳ, καὶ προσεκκηθεύτι καλῶς τὴν ἀσέβειαν. Οἱ γὰρ τὸν πλῆτεν κοινὸν ἔχουν πεπαιδευμένῳ, ταῖς δαπαναῖς τῇ δεομένῳ πλυσθεῖ, καὶ ἐκ ἀλαβείται τὴν σέρησιν. Διὸ καὶ ἀφιστάμεν ὃ δυσχεραίνει, φιλοσοφίας δὲ μάλλον ἀφορμὴν τὸ πάθος πεποιήται, καὶ τοῖς παιδρῶς χαλινὸν ἐπιτιθεῖς τῇ ἡδυσ τὸ μέτερον, καὶ τοῖς λυπηροῖς ἔκειν, ἢ ἀνέχομεν, οἷα καὶ φρενόμενος αὐώδεν. Οἶδε γὰρ φιλοσοφία πρὸς ἑκατέραν μεταβολὴν σωφρονεῖν, ὅθεν ἢ ταῖς πολυπλείαις θρυβεῖται. Πλυσθεῖ γὰρ φιλοσοφίαν. Οὐτε καταβαπτίζεται ταῖς συμφοραῖς. Ἀσκεῖ γὰρ τὴν καρτερίαν, καὶ γίνεται αὐτῷ σωπείας ὁ δὲ, ἢ τὰ βασκαὺς πείρα. Ἐλάθε γὰρ ἑαυτὸν ὁ πολέμιος. Ἐκείθεν ὁδοποιῶν αὐτῷ πρὸς τὴν κτίσιν τῇ ἀγαθῶν, ὅθεν εἶναι αὐτὸν προσεδόκησε. Διὰ τὸτο καὶ σωπεία καὶ ἐπιβλάσσεια διελέγχεται. Καὶ παίδων πανολεθρία τὴν ἀσέβειαν οὐ λυμάνεται. Καὶ πῦρ ῥέον ἀπ' ἑρᾶν, τὴν διαύοιαν ὃ παρακρέεται, σωζομένην ὑπὸ Θεῶ. Καὶ αἱ σωπείαι τῇ κακῶν Ἀγγελίαι, καὶ αἱ πανταχόθεν οἰμῶγαί τὴν καρτερίαν ὃ σάλασσι. Πᾶς γὰρ Θεῷ προσομιλῶν, μικρὰ φροντίζει τῇ κατὰ καὶ φθειρομένων. Τούτῳ δὲ μάλλον οἰκείηται τοῖς αὐῶ καὶ μένουν, ὅσω καὶ τῇ παρόντων ἐλαύνεται. Τὸ γὰρ τῆς πονηρίας πυδμῆ, καὶ ἢ τὰ κλύδων.

ἐπανέστασι, διηρίαν ἐκ οἶδε καταβλάπτειν ψυχῇ, ἐρρεῖ γὰρ αὐτῇ ὁ Θεός, μετρήσας τὴν συμφορὰν. Τὰ μὲν ὅσα περὶ αὐτῇ, τῷ περραῖζοντι συγχωρήσας, εἰς ἑλεγχον σωφρονισμῶ, τὸν δὲ νῦν ἀπαθῆ φυλάξας, ὃ καὶ πολεμῆν ἐμελλεν, ὃ καὶ παραταξάμεν, τῇ πούτων τροπαίων ἐκράτησεν.

ΚΕΙΜ. Ἐτι τότε λαλῶντος, ἄλλος Ἀγγελος ἔρχεται, λέγων τῷ Γώβ, τῇ ἡώσῃ, καὶ τῇ θυγατέρων σε, ἐοιδόντων καὶ πινόντων παρὰ τῷ ἀδελφῷ αὐτῶν τῷ πρεσβυτέρῳ, θξαίφνης πυδμα μέγα ἐπῆλθεν ἐκ τῆς ἐρήμης, καὶ ἤψατο τῇ πεισάρων γωνιῶν τῆς οἰκίας, καὶ ἔπεσεν ἡ οἰκία, ἐπὶ τὰ παιδία σε καὶ ἐτελότησαν, ἐσώθη δὲ ἐγὼ μόνος, καὶ ἤλθον τῷ ἀπαγγεῖλαί σοι.

ΙΟΥΔΙΑΝΟΥ. Ταῦτα πινῶν, ἐποίει νομίζων τὸν τῷ Θεῷ αὐθροπον πᾶσαν ἐκπεπωλεμῆσθαι κατ' αὐτὸ τὴν κτίσιν, ἢ ὅπως αὐτὸν ἐπαγάγη τῷ ὀρθῷ φρονήματι. Ἀνέμῳ γὰρ ἤλθι, φησιν, ἢ ὡς πέφυκεν, ὃ γὰρ ἀπὸ ἀνατολῶν ἢ δυσμῶν, ἀλλ' ἐκ τῇ πεισάρων μερῶν προσέπεσε τῇ οἰκίᾳ, καὶ ἐκ αὐθροπῆς χεῖρ ἐστὶ, ἀλλ' ἀνῶθεν τὰ βέλη.

ΟΛΤΜΠ. Θεώρει δὲ πάνταυθα τῷ διάβολῳ τὴν πικρίαν, καὶ ἐπισήμηναι τὸ ἐπιτηδευμένον τῆς Ἀγγελίας, πῶς ὀνομασί τῆς γουῆς μέμνηται, μονοεχὶ τὴν φύσιν αὐτῇ τοῦ

δικαίᾳ πλήτην. Οὐ γὰρ εἶπεν ἔπειθεν ἐπὶ πάντας τὰς εὐδον, ἀλλ' ἔπειγε πᾶσιν εἰς ἐγένετο τέλος ἡ οἰκία, καὶ πάντας ἀπέκτεινε, ἥ ὡν αὐτός, φησὶν, ἐσώθην δὲ ἐγὼ μόνον. Ἀλλ' ἰδικῶς φησὶν, ἔπειθεν ἐπὶ τὰ παῖδιά σου, τῆς φύσεως ἀναμιμνήσκων, καὶ κρείας αὐτῷ διδόναι τὰς πληγὰς. Σεμνώνει καὶ τὸ συμπόσιον, παρὰ μὲν τῷ ἀδελφῷ πρὸς βυτέρῳ, λέγων, γίνεσθαι, αὐτὰς δὲ κατέφραίνεσθαι, καὶ ἑξαίφνης ἔξελθῆναι αἶμον μέγαν ἐκ τῆς ἐρήμης, καὶ ἄλλης μὲν οἰκίας μὴ ἄψασθαι, μόνον δὲ ἐκείνῳ εὐδα οἱ παῖδες ὡχῆντο, κατασείναι.

ΧΡΥΣΟΣΤ. Καὶ ταύτῃ αὐτοῖς ἐπικατέπειν, ὥστε μὴδὲ πρὸς ταφῇ διδίακτετον εἶναι λοιπὸν ἐκαστὸν τὸ σῶμα. Τὸ δὲ, ἰδιούτων καὶ πινόντων, προσέειπεν, ἵνα εἴπῃ, ὅτι αὐτῷ τῇ τῆς ἀφροσύνης Καίρῳ.

ΔΙΔΥΜΟΥ. Οὐ μάλῃ φράσσεται τὸ, ἥ ὡν σε καὶ ἥ θυγατέρων ἰδιούτων, καὶ πινόντων, ἀλλὰ πρὸς ἐπίτασιν αἰσίας, καὶ τὸτο τῷ διαβόλου φραγματίζομεν, ἵνα ἡ ἥ γεγενημένων ἐπαγγελία βαρεῖα γινόμενῃ, λύπῃ υπερβάλλουσιν τῷ Ἀγίῳ ἐμποίῃ. Κοιμωμένων γὰρ ἥ τέκνων ἐσιωπῇ, τὸ τῆς πτώσεως ἀνέπαυστον λογιζόμενος, ὅτι ὅπως λυγρῶς. Πρόσκειται δὲ τὸ, ἑξαίφνης, ἐμφαντικόν, τῷ μὴ διώκοιαι τινὰ διαδραῖναι, ὅτι συμβαίνοντος τῷ φράγματος.

ΟΛΥΜΠ. Πάλιν δὲ θεήλατον ἐπλασε τῷ συμφορᾷ. Δύο μὲν πολεμίων χηματίσας ἐφόδες, δύο δὲ ἐκ Θεῶν, τῷ τε τῷ πυρός, καὶ τῷ αἵματι, πελάτῳ δὲ τῷ ἥ παίδων ἀνείρεσθαι ἐπαγάγει, μόνων σωζομένων

Ἀγγέλων, τῷ παραδέξω, εἰς ἀμηχανίαν, καὶ σύγχισιν, καὶ τῷ καὶ Θεῶν βλασφημίας ὑπερεδίζων τὸν δίκαιον.

ΧΡΥΣΟΣΤ. Ὡς γὰρ πᾶσαν πῆραν φροσάγων, καὶ ἥ κτημάτων γυμνώσας, τῆς ἀρετῆς ἐκ ἐγύμνωσε, χωρεῖ λοιπὸν ἐπὶ τῷ φύσιν, ἀποσπᾷ τὰς κλάδας ἀπὸ τῆς ρίζης, περιαιρεῖ τὸν καρπὸν, ἵνα λυτῇ τὸν γενήσαντα. Καὶ βλέπον τῷ Ἀγγελίαν πῶς μετὰ εἰρηνείας, καὶ εἰς γοητείας ῥέψουσα, καὶ κατακλᾶσαι τὴν γενναίαν τῷ ψυχῇ διωαμένη. Ἐπὶ ἡλθί, φησὶ, πνεῦμα μέγα ἐκ τῆς ἐρήμης. Καὶ πάλιν τὸν κριτῇ διαβαλλεῖ. Πνεῦμα γὰρ ἐκ ἀνθρώποις ὑπάκει, ἀλλὰ τῷ Θεῷ. Καὶ ἐκ εἶπεν ἔπειθεν ἡ οἰκία ἐπὶ τὰς εὐδον, ἀλλ' ὅπερ ἡδυνάτο πρὸς ἐγείρει ἐπὶ τὰ παῖδιά σου, ἵνα ἥ παίδων ἀκούσας, εἰς οἶκτον ἔλθῃ, καὶ καμφοῖ πρὸς συμπάθειαν, καὶ οἰμώζων ἐρῶ. Οἱμοὶ ἑξαίφνης ἄπαις ὁ πολυταῖς γενοῖται. Βέλτιον ὡς μὴ λαβεῖν, ἢ ὅτι λαβεῖν, ἵνα μάθω τίνας ἀπεσερήθην. Ἡ γὰρ παρελθούσα, εἰρήνη, καὶ γαλήνη, καὶ ἀσκήσια, τῷ συμφορᾷ χαλεπωτέρῳ ἐργάζεται. Τὸ μὲντοι, ἐσώθην ἐγὼ μόνος, ἐπὶ μὲν ἥ ἄλλων ὅπως δήποτε λόγον εἶχεν, ὅσαυτα δὲ πλέον ποιεῖ τὸ πάθος, εἴγε ἥ παίδων ἀπελθόντων ὅπως, ἐσώθην μόνον ὁ τῷ Ἀγγελίαν κομίζων. Ὅθεν μοι δοκεῖ, ὅτι αὐτὸς ὁ διάβολος ἐστίν, ὁ ταῦτα ἀπαγγέλλων, αὐτὸς ὁ φρόνους ἥ κακῶν, πολυτρόπως παραγενόμενος, καὶ μεμνηχαυμένως τὰς ἐπαγγελίας ποιούμενος. Διὰ τὸτο σιωπῶς ἐπιφοιτᾷ, καὶ πονηρῶς διαλέγεται, καὶ τὰ

χαλεπώτερα ἢ κινδύνων τίθεται πλάταια. Ἰνα τοῖς ἥτις ποροδιαφθείρας τὴν διώαμιν τῆς ψυχῆς, ἢ μεζόνων αὐτοῖς παρασκιάσῃ τὴν ἐφοδον. Ὅτι δὲ ἐκ τοῦ ἢ στραπόντων εἰς, ὁ τὰς ἀγγελίας φέρων, ἐκεῖθεν δῆλον. Πῶς ὅδ' ἡ οἰκία, ἡ ἐκ ἢ ποσάρων γωνιῶν αἰῶσα, δίσωζε τὴν εὐα; πῶς δὲ κατ' ἐκαστὴν πληγὴν, εἰς, καὶ μόνον τοῦ ὁ κρείττων δεισκόμενος ἢ κινδύνων, κατὰ τὴν εἰς τὸ πρῶτον; ἀλλ' αὐτὸς τοῦ ὁ καὶ ἐργῶν, καὶ ἀπαγγέλλων τὰ δυσχερῆ. Οὐ δὲ ὅδ' ἀεισκέτα πικρότερον ἄλλος, διότι ἐπὶ κατεπίσσωσε τὴν ἢ τοῖσιν πονηρῶν δραμάτων διακονίαν. Ποικίλῃ δὲ τὰς πληγὰς ὁ σοφὸς τὴν κακίαν μηδὲν διανοόμενος μέτερον, ἵνα τὰ τῆς ψυχῆς ὀχυρώματα ταῖς καὶ μέρους προσβολαῖς κατασείσῃ. Καὶ κατὰ τὴν τὰς μηχανὰς τέχισι προσάγων, τὸν πολεμικόν παρακρύβεται, κλίπτων πολυτρόποις ἐπιβλαῖς τὴν ἀσφάλειαν. Οὕτως ὁ βάσκανος, καὶ τινὰ τάξιν ἐν ἀταξίᾳ, καὶ ἀσεβείᾳ, τῷ τῆς ἀσεβείας πύργῳ τὸς κινδύνους ἐπήγαγε.

ΠΟΛΥΧΡ. Τὶ δὲ δήποτε ἐπὶ τῆς ἢ ἡμῶν ἀπωλείας, ἐκ ἐχρημάτισε πολεμίς; ὥς αὐτὴ μὴ ἡ καὶ τῆς πόλεως ἐφοδῶν, ἀπασιν ἐργάσῃται παραχλῆ. Κατὰ ὅδ' τοῦ διηγεῖσθαι μόνον τὴν ἀδειαν ἔλαβε, ἢ μὴ καὶ καὶ τῶν λοιπῶν.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Τὰς μεν ἐν καμῆλῳ πεποίηκε γενοῖσθαι ὑπὸ τῶν ἰππέων, τὰς οὖν δὲ καὶ τὰ ζῆλην ἢ

βοῶν, ὑπὸ τῶν αἰχμαλωτίζοντες. τὰ πορόβατα δὲ ἐμίσει, διὰ τὸ τὸν πῦρ ἐπ' αὐτὰ κατήγαγεν. Ἀλλὰ καὶ τοῖς υἱοῖς ἐπιβλάων. Καιρὸν ἐζητεῖ τὸ αὐτὸς ἀπολέσθαι. Εἰ ἀρῇκε ἀναγινώσκοντας, οὐκ αὖ ἤψατο τῆς οἰκίας, ὅδ' ὅπου εἶχε τὸ αὐτὸς ἀποκτεῖναι. Εἰ ἀρῇκε προσδχομεύς, ὅδ' ἐδύνατο ποιῆσαι κατ' αὐτῶν, ἀλλ' ὅτι εὗρεν ἀχμεῖαν, ἔχουσε. Ποῖον τοῦ ὁ καιρὸς; μέθῃ τοῦ. Τὸ δὲ, ἢ γωνιῶν τῆς οἰκίας ἀψαῶσαι τὸ πνεῦμα, ἐπίστησεν, ὅτι (1) ἐν ταῖς ἢ πλατειῶν γωνίαις οἱ ὑποκρίται ἐσώπτες προσάχονται. Πᾶς δὲ, ὁ μὴ ἐπιβεβηκὸς δειθείας ὁδῶν, ταῖς γωνίαις κέχρηται. Πλατείας δὲ γωνία ἐστίν, ἡ πολλὴ καὶ ἀνήμενὴ κακία.

ΚΕΙΜ. Οὕτως ἀκέρως Ἰώβ, ὡς αἰσὶς διέρρηξε τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ ἐκέραιτο τὴν κόμην τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ.

ΟΛΥΜΠ. Ἐπὶ μεν ταῖς προτέραις ἀγγελίαις σιών τοῦ, ὡς εἰκός, καὶ ἐθαύμαζε τὰ γινόμενα, ὡς δὲ τὴν ἢ πολλῶν καὶ ὠραίων παίδων ἀθρόαν ἤκεσε πελάτῳ, ἵνα μή τις ἀνάληγτος εἶναι δοξῇ, καὶ ἀσυμπαθῆς, ἀποδίδωσι τῇ φύσει τὸ καὶ, καὶ διαρρήσκει μεν τὴν ἰσθῆτα, κείρεται δὲ τὴν κόμην πενθικῶς. Οὐ ὅδ' ἐν τῷ μὴ πάχειν ἡλικίαν, ἀλλ' ἐν τῷ πάχειν καρπὸν.

ΧΡΥΣΟΣΤ. Εἰ ἐν διέρρηξε τὰ ἱμάτια, καὶ τὴν κόμην ἀπεκέραιτο, μὴ θαυμάσιος. Πατὴρ ὅδ' τοῦ, καὶ πατὴρ φιλόσοφος. Καὶ ἔδει καὶ τὴν

τῆς

τῆς φύσεως δεηχῶναι συμπάθειαν, καὶ τὴν τῆς γνώμης φιλοσοφίαν. Εἰ γὰρ μὴ τὸτο ἐποίησε, τάχα καὶ ἀναιδῆσας ἐνόμισεν αὐτὸς εἶναι τὴν φιλοσοφίαν ταύτην. Διὰ τὸτο, καὶ τὰ πηλάγχενα δείκνυσιν, καὶ τῆς φιλοσοφίας τὴν ἀκρίβειαν, καὶ ἀληθῆσας ὅτι περὶ ἐτραπῇ.

ΒΑΣΙΛΕΪΟΥ. Οὐδ' αὖ ἐπειδὴ ἔξ ὧν ἐπαθε, λογίσασθαι τε καὶ εἰπεῖν, ὡς ἄρα εἰδὲ μία φρόνησις ταῦτα καὶ κατ' ἡμᾶς, ὅτι κατηγόρησε τῆς οἰκονομίας τῷ δεσπότῃ, καὶ κρίτῃ. Ἀλλ' ἐν τοῖς ἀγῶσιν ἄπασιν ἐφείξῃς ἡείδωσεν, καὶ πολλοῖς βίβασιν ὑπὸ τῷ διαβόλῃ βληθεῖς, οὐκ εἰδὲξάτο χαίρειν τὴν πληγὴν. Περιεῖλε μὲν γὰρ αὐτὸ τὴν ἀπραγίαν τῆς οἰκείων, κατὰ χῶσαι δὲ αὐτὸν ταῖς ἐπαλλήλοις τῆς κακῶν ἐπεβλάστατο φήμασι. Ἐπὶ γὰρ τῷ προτέρῳ τὴν τοιαύτην συμφορὰν ἔξαγγέλουτος, ἔπερ' Ἀγγελοῦ ἤρχετο χειρόνων πραγμάτων φέρων κατὰ φεικὴν ἀλλήλοις ἐπισυνήπτετο τὰ δεινὰ, καὶ τὴν τῆς κυμάτων ἐπιδρομὴν ἐξήλθεν αἱ συμφοραὶ, καὶ πρὶν ἢ παυθῆναι τὸ πρόπρον δάκρυον, ἑτέρου προσήγετο πρόφασιν. Ὁ δὲ διαβολὸς δὲ ὡς περ τις πρόβολος εἰσῆκε τὰς τοῦ χειμῶνος ὑποδεχόμενος προσβολὰς, καὶ ἀλλοιῶν εἰς ἀφρόν τῆς κυμάτων τὴν βίαν, καὶ εἰδὼ τῆς συμβαινόντων δακρύων ἡξίωσεν. Ἐπειδὴ δὲ ἡκέτις Ἀγγέλων, ὡς τοῖς παισὶ καὶ ταῖς θυγατράσιν ἀποχουμένοις, ἐπετίναξε πνευμάτι βίβασιν, τὸ τῆς ἀφροσύνης δομάτιον, τότε μόνον τὴν ἰοῦντα διέρρηξεν, τὸ τῆς φύσεως ἐπιδικνύμενον συμπάθει. Καὶ ὅτι πατὴρ εἰς φιλόσοργος, οἷς ἱσχυρᾶτε μαρτυρούμενος.

ΧΡΥΣΟΣ. Μὴ νομίσης ἥτταν εἶναι τὸ πρᾶγμα, τὸτο μάλιστα δείκνυσιν τὴν νίκην. εἰ γὰρ μὴ τὸτο ἐποίησεν, εἴπερ αὐτὸς, ὅτι ἀναιδῆστον αὐτὸν καπσοκλάσεν ὁ Θεὸς ἐν τοῖς πάθεσι. νῦν δὲ δείκνυσιν, ὅτι καὶ ἀλγῶν φιλοσοφῇ, οὕτως ἐπὶ τὴν εἴτραν αὐτῷ τὴν ψυχὴν ὑποδόμησε. κατέβη ἡ βροχή. πῦρ γάρ, φησιν, ἔπεσεν ἐκ τοῦ Οὐρανοῦ, καὶ κατέφαγε πάντα τὰ ποίμνια, ἦλθον οἱ ποταμοὶ οἱ πυκνοὶ, καὶ σιωεχεῖς, καὶ ἐπάλληλοι τῆς συμφορῶν ἄγγελοι. οἱ μὲν τῆς αἰτολίῳ, ὁ δὲ τῆς καμῆλων, ὁ δὲ τῆς πλίδων λέγων τὴν ἀπώλειαν. ἐπλάσαν οἱ αἶετοι, τὰ παρὰ τῆς γυναικὸς ῥήματα. εἶπον γάρ φησι, τί ῥῆμα πρὸς Κύριον, καὶ πλάτα. καὶ ἔπεσεν ἡ οἰκία, ἀλλ' ἔχ' ὑπερκελίοθι ἡ ψυχὴ, ἐκ ἐβλασφήμησεν ὁ διαβολὸς, ἀλλὰ καὶ ἀχαιεῖσθε, καὶ τοὶ διάβολοι μὲν ὁ πολεμῶν, ὁ πονηρὸς, ὁ ἄγγελος, ὁ μηδέποτε καταλλαττόμενος τῇ τῆς ἀνθρώπων φύσει, ἀλλὰ πόλεμον ἀσπονδόν, καὶ μάχην ἀκήρυκτον πρὸς τὸ γένος ἡμῶν ἀράμενος, καὶ ἔχ' αἰτλῶς ὠργίζετο, ἀλλὰ πάντα εἰκίνει τὰ μηχανήματα, καὶ πᾶσαν προσήγε μαγανείαν, καὶ εἰδὼ ὅπως ἐλεγξε τὴν διαβολὴν τὴν ἀνδρείαν, ἀλλὰ κατεγέλασεν αὐτὸ τῆς βελῶν ὁ γεννάδας, καὶ τὸν ἀφόρητον πόλεμον ἐκείνον γενναίως ἠνεγκεν. καὶ ταῦτα ἔκ ἐν τῇ χάριτι, ἀλλὰ πρὸ τῆς παλαιᾶς διαθήκης, καὶ πρὸ τῆς χάριτος. καὶ εἰδείξεν, ὅτι ἔχ' ἡ τῆς περασμῶν φύσις, ἀλλ' ἡ τῆς ῥαθυμότητος ὀλιγωρία, τὴν πᾶσιν ποιῶν εἶωθεν, ὡς τὸν γε ἰσχυρὸν καὶ ἰσχυρότερον ἢ θλίψις ἐργάζεται. ἡ θλίψις γάρ, φησιν, ὑπομονὴν κατεργάζεται. καὶ καθάπερ τὰ ἰσχυρὰ τῆς δεινότητος, ἡ τῆς αἰνῶν ῥύμη προσπίπτει, καὶ

πάντοτε ῥιπίζεσθαι, ἐκ ἀνάσσει, ἀλλὰ καὶ ἰσχυρώτερα ταῖς προσβολαῖς ταύταις κατασκάδῃ, ἔτι καὶ τὴν ψυχὴν παγίαν, καὶ ἁλαβία συνῶσαν, αἱ τῆς θλίψεως ἐπαγωγὴν ἔχοντες ὑποσκελίζουσιν. ἀλλὰ πρὸς πλείονα ὑπομονὴν ἀλείφουσιν, καὶ τὴν αὐθιγὰν ἀρετὴν βλάψαι ἐδυνάμυνται. τί δὲ ἐστὶν ἀρετὴ αὐθιγῆς; οὐ χρήματα, ἵνα πενίαν δέσῃς. ἢ δὲ υἱία σώματος, ἵνα φοβήθῃς ἀρρώστιαν. ἢ δὲ ἡ τῆς πολλῶν ὑπόληψις, ἵνα ὑπέδῃ δόξαν πονηρῶν, ἢ δὲ τὸ ζῆν ἀπλῶς καὶ εἰκῇ, ἵνα μὴ φοβερός τοι γένηται ὁ θάνατος. ἔδὲ ἐλδοθεῖα, ἵνα δαλείαν φύγῃς, ἀλλ' ἡ τῆς ἀληθειῶν δογματικῶν ἀκρίβεια, καὶ ἡ κατὰ τὸν βίον ὁρδότης. ταῦτα ἢ δὲ αὐτὸς ὁ διάβολος ἀποσυλῆται διωθήσεται, ἐὰν ὁ κερτιμῶνος αὐτῷ μὲν τῆς προσσηκῆς ἀκρίβειας διαφυλάτῃ. καὶ ταῦτα ὁ πονηρώτατος καὶ ἄγριος δαίμων οὐδὲν ἐκείνῳ. διὰ γάρ τοι τὸτο, καὶ τὴν ἐσῶν ἐσύλα τὸ Ἰωβ, ἐκ ἵνα πύνηται ποιῆται, ἀλλ' ἵνα βλάσφημὸν π ρῆμα ἐκβάλλῃ βιάσῃται, καὶ τὸ σῶμα κατέπεμνε, ἐκ ἵνα ἀρρώστιαν περιβάλλῃ, ἀλλ' ἵνα ὑποσκελίσῃ τὴν κατὰ ψυχὴν ἀρετὴν. Ἀλλ' ὅμως πάντα αὐτῷ κινήσας τὰ μηχανήματα, καὶ πύνητα αὐτῷ πλεονέκτος ποιήσας. τὸτο δὲ τὸ πᾶσιν ἡμῖν φεικοδέσαντον εἶναι δοκεῖν, αὐτῷ πολυπαλῶς ἀπαλῶδα, καὶ καταξάνας αὐτῷ τὸ σῶμα ἅπαν, τῆς ἐν δικαστηρίοις δημίων χαλεπώτερον (ἢ ὅσον ἔτι διορύττεσιν οἱ ἐκείνων ὄνυχες τὰς πλάρας τῆς ἐμπύπτουτων, ὡς κατέξαναν αὐτοῦ τὴν σάρκα τῆς σκολήκῃ τὰ σέματα.) καὶ περιθεῖς αὐτῷ πονηρῶν δόξαν (οἱ ὅσοι φίλοι αὐτῷ παρόντες ἔλεγον, ἐκ ἁγία ὦν ἡμαρτες μεμασίγωσε, καὶ

πολλὰς ἀπέτεινον κατ' αὐτῷ κατηγορίας λόγους) καὶ ἐκ τῆς πόλεως ἐξέβαλε μόνον, ἢ δὲ τῆς οἰκίας, καὶ εἰς ἄλλω κατέστησε πόλιν, ἀλλὰ τὴν κατερίαν, αὐτῷ καὶ οἰκίαν, καὶ πόλιν κατεστήσας, ἢ μόνον ἢ δὲ αὐτῷ ἐλυμήνατο, ἀλλὰ καὶ λαμπρότερον, δι' ὧν ἐπεβύλλασεν, ἀπέφινεν. ἔδὲ οὐ μόνον τί τῆς οὐτῶν, ἐκ ἀφείλετο, καὶ τοι πᾶσιτα ἀφελόμενος, ἀλλὰ καὶ μείζονα αὐτῷ τὸν πλεονέκτος ἀρετῆς εἰργάσατο. καὶ ὅσον πλείονος μὲν ταῦτα ἀπέλαυσεν παρρησίας, ἔτι καὶ σφοδρότερον ἐγωνισάμενος ἀγῶνα. εἰ δὲ ὁ πᾶσιτα παθῶν, ἔδὲν ἠδίκηται, καὶ παθῶν ἢ παρὰ αὐθιγῆς, ἀλλὰ παρὰ τῷ πάντων αὐθιγῶν πονηρώτερος δαίμονος, τίς ἔξει λοιπὸν ἀπολογία τῆς λεγούτων, ὅτι ὁ δαίμων μὲν ἠδίκησεν, καὶ παρέβλαψεν; εἰ ὅσον ὁ διάβολος ὁ πᾶσιτα γίμων κακίας, πάντα αὐτῷ κινήσας τὰ ὄργανα, καὶ πάντα ἀφείλες τὴν βίαν, καὶ ὅσον ἡ αὐθιγῶν κακία, μὲν πολλὰ τῆς ὑπερβολῆς εἰς τὴν οἰκίαν τὸ δίκαιον, καὶ εἰς τὸ σῶμα κενύσας, ἢ δὲ τὸν ἀνδρα ἠδίκητες, ἀλλ' (ὡπερ ἔφην) καὶ μᾶλλον ὠφέλησε, πῶς διωθήσονται τινες, τὸν δαίμονα, καὶ τὸν δαίμονα αἰτήσασθαι, ὡς παρ' αὐτῷ, ἀλλ' ἐκ ὡς οἰκοῦν ἠδίκημένοι; πῶς οἰκοῦν, φησὶν, ὅταν τίς μασιχθῇ παρὰ τινός, ἢ τὰ ὄντα ἀφαιρεθῇ, ἢ χαλεπὴν τινὰ ἐπὶ τὴν ὑπομείνας ἐπίρριαν, βλάσφημὸν τινὰ ρῆμα ἐξήνεγκεν; ἐβλάβη μὲν οὐτεῖθεν, καὶ βλάβην μεγίστην, ἢ μὲν παρὰ τῷ ἐπηρεάσαντος, ἀλλὰ παρὰ τῆς οἰκίας μικροψυχίας. ὅπερ ὅσον ἐμπαροῦσεν εἶπον, καὶ νῦν ἔρω, ἢ δὲ αὐθιγῶν ἁπλῶς μυριάκις εἰς τὸν ἑρὸς, τὸ ἀλάστορος ἐκείνου δαίμονος, καὶ ἀκαταλλάκτως πρὸς ἡμᾶς ἔχοντος

τῷ διαβόλῳ, πονηρότερον αὐτὸ προσω-
βάλλοι, ἐδὲ πικρότερον. ἀλλ' ὅμως.
ὁ χαλεπὸς ἔτος δαίμων ἐκ ἔχουσι, τὸν
πρὸ τῆ νόμι, τὸν πρὸ τῆς χάριτος,
ποσῶτα κατ' αὐτὸ βέλη, καὶ ἔτι
πικρὰ πανταχόθεν ἀφίει, ὑποσκελί-
σας καταβαλεῖν.

ΟΛΥΜΠ. Εἰ δὲ περὶ ῥήξαντο τὸν
χιτῶνα, καὶ περιῆλε τιμὴ Κόμην,
ἐκ ἀφιλόσοφον τὸ συμπαθὲς, καὶ τῷ
το δείκνυσιν μετ' Παῦλῳ, λέγων εἰ
ταῖς παράξισι, τί ποιῆτε κλαίοντες,
καὶ σωθρύνοντες με τιμὴ καρδίαν;
δείκνυσιν δὲ καὶ Δαβὶδ, ὃ ἦν παῖδων
τὸν περὶ θῆνιον, ἀλλὰ τὸν πολεμιάτα-
τον ὀλοφύρομεν, καὶ μὲν πικρῶν
οἰμωγῶν ἀνίσταται, καὶ λίγων, ἡμεῖς
Ἀβροσαλὼμ ἡμεῖς. Δακρύει δὲ, καὶ
αὐτὸς ὁ Θεὸς ἡμῶν, καὶ σωτὴρ συμπα-
θῶς, ἔπε διὰ τὸν Λάζαρον, ἔπε διὰ
τιμὴ ἦν Γεδδαίων ἀπώλειαν, ὃ δὲ καὶ
ἀληθίζερον εἶπεν. καὶ Γῶβ τίνισιν,
ἵνα μὴ δόξη ἀσυμπαθὲς τις εἶναι, ὃ δὲ
καὶ φύσει, καὶ ἀρετῇ ἀνοίκειον, πάσχει τὴ
τῆς φύσεως, καὶ ἀλγῆσας κείρεται τιμὴ
κόμην. οἷς μετ' ὃ τὸ κομᾶν πρὸς κόσ-
μον νεύομεν, ἔποι ἐπὶ τοῖς πένθεσιν
ἐκείροντο. οἷς δὲ τὸ κείρεσθαι ἀπρεπὲς
ἐδόκει, ἔποι ἐπὶ τοῖς πένθεσιν ἐκό-
μων, τῷ ἦν τειχῶν ἀνεχόμενοι βά-
ρως. περὶ ῥήγνυσιν δὲ καὶ τιμὴ ἰοθῆτα,
ὅτι καὶ αὐτὸ πένθος μετ' τοῖς ἀρ-
χαίοις σύμβολον. ἔποι δ' αὖ τις,
γλαφυρώτερον ἔξηγέμεν, ὅτι καὶ
αὐτὴν τῷ διαβόλῳ τὸν ἰοθῆτα προ-
σὶ ῥρίψεν, οἷά τις ἀθλητὴς, εἰς πάλην
ἀποδύομεν, ὡς αὖ γυμνὸς γεγόμε-
ν, τὰ πολυμήνητα φθίγγεται ῥή-
ματι.

ΝΕΪΑ. Οὐ γὰρ εἰδεδυμένοι ἀθλῶσιν

οἱ ἀθλῶντες, ἀλλὰ γυμνὸς αὐτὸς εἰς τὸ
σαδῖον ὁ ἀθλητικὸς εἰσάγει νόμῳ.
εἰδὲ πρὸς αὐτὸν τιμὴ γύμνωσιν παρατή-
σεται, καὶ τὸν ἀγῶνα παραμύσειτο.
δυσάλωτος γὰρ, ἢ καὶ ἀνάλωτος, τοῖς
ἐπιβελάουσιν ἐστὶν ὁ γυμνός, διὰ τὸ
καὶ Γῶσθῃ, ὁ τῆς σωφροσύνης ἀθλη-
τῆς, τῇ κατέχειν ἐπιχειρήσῃ ἡδονῇ,
ὡς ἱμάτιον καταλιπὼν τὰ σωματικά
πράγματα, ἔφυγε καὶ ἔξηλθεν ἔξω,
καθάπερ ἐν τῷ παραδείσῳ, τῇ ἀρε-
τῇ γυμνὸς ἐμπεριπατῶν καὶ μίμησιν
τῶ πρῶτοτλάσῃ, ὅς ἔχαιρετον γέρας
παρὰ Θεῷ τιμὴ γύμνωσιν λαβὼν,
ἔχων, ἕως διὰ τῆς παρακοῆς, εἰς
χρείαν ἐν θυμάτων κατῆλθε. μέλει
μετ' ὃ ἡγωνίζετο, πρὸς τῆς λύειν
τιμὴ εἰπολὴν τῷ Θεῷ συμβελάοντα
ἀντιπάλης, γυμνός, ὡς ἀθλητῆς ἐπὶ
τῷ σκάμματι, ἐσήκει. ἡττηθεὶς δὲ
καὶ ἔξαγωνίῳ γεγόμεν, εἰκότως
εἰδύσατο τιμὴ γύμνωσιν μετ' ὃ τῆς ἀθ-
λητικῆς ἔξεως. ἀποδυσάμεν. διὰ
τὸ τοῦ παροιμιασῆς πρὸς τὸν ἀλείπτην
φῆσιν, ἀφελῶ τὸ ἱμάτιον αὐτῷ, πα-
ρῆλθε γὰρ ἕως μετ' ὃ μετ' ἔξω τῷ
σαδῖ, καλῶς τοῖς ἦν ἐκ ἀθλῶ-
των εἰδύμασιν ἐκέρχρητο, τιμὴ ἀγωνι-
στικῶν ἀνδρείων, τοῖς ἦν ἰοθῆμάτων
εἰδύμασιν ἐπικρύπτων. ἐπειδὴ δὲ εἰς
τὸν ἀγῶνα παρῆλθε, ἀφελῶ, φῆσιν,
αὐτῷ τὸ ἱμάτιον, γυμνὸν γὰρ ἀγωνίζε-
σθαι δεῖ, μᾶλλον δὲ, ὃ γυμνὸν μό-
νον, ἀλλὰ καὶ ἡλειμμένον, τὸ μετ' ὃ
γεγυμνωσάι, ἀνέπαφον ποιεῖ τῷ ἀν-
τιπάλῳ τὸν ἀνταγωνιστὴν. τὸ δὲ,
ἐλαίῳ ἡλειφθῆναι εἰ καὶ ληφθεὶς ποτὶ
διολισθαίνειν ἐκ τῆς λαβῆς παρασκά-
ζει. καὶ διὰ τὸ γλῶσσαν προστάσσειν φι-
λουεικῶς τοῖς ἀντιπάλαις, ἵνα τῇ
κόνει σπῶν τῷ ἐλαίῳ ἐπιτραχιώοντες
λεῖοτάτα, ἀλλήλους αὐτῶς πρὸς τῆς λα-

βαίς ἀπεργάζονται . ὅπερ δὲ εἰσιν ἡ κόνις ἐκεῖ , τὸτο ἐν τῷ ἡμετέρῳ ἀγῶνι , τὰ γήινα παράγματα . καὶ ὅπερ εἰσιν ἐκεῖ τὸ ἔλαιον , τὸτο ἐν ταῦθα τὸ ἀμείμνον . καὶ ὡς περ ἐκεῖ ὁ ἡλεμμεύθ' ἀχερῶς λύει τὰ λεγόμενα , παρ' αὐτοῖς ἄμματα . εἰ δὲ εἰδέξατο κόνιν , δυσκόλως ἐκφάγει τὴν χεῖρα τῷ παροπταλούμενῳ . ὅπως οὐταῦθα ὁ μηδεὶς μεμινῶν , δύσληπτός ἐστι τῷ διαβόλῳ . φροντίζων δὲ , καὶ ταῖς μεμινῶναις καθάπερ κόνει , τραχιῶν τὸ λείον τῆς ἀμειμνίας τῶν , δυσχερῶς ἑαυτὸν ῥηλεῖ ἐκ τῆς ἐκείνης χειρός . Ἀλλὰ ὁ Γώβ πάσης ἀπολυθεὶς τῇ χρημάτων οὐσίας , καὶ αὐτὸν τὸν χιτῶνα περιεργάζετο , καὶ ταῦτα μὲν κομψότερον εἴρηται .

ΠΟΛΥΧΡ. Τὸ γεμῖν , ὅπως ἀκέσας , πολλὴν μαρτυρεῖ καρτερίαν τῷ δικῶν . ὡς γὰρ ἡ διαταραχθεῖσα ἐπὶ τῇ τῇ λοιπῶν ἀκοῇ , πλὴν τῇ παίδων μινῶν καὶ νῦν δὲ ἄδεν ἀπορεπὲς φαίνεται φθιγγόμενος . ἀλλὰ μόνον εἰς πενθικὸν μεταβαλλόμενος χῆμα , διὰ μὲν τῇ ἱματίων διαρρήξεως , τὴν τὸ πάθος ἐπίτασιν δῆλον ποιεῖ , διὰ δὲ τῆς ἀφαίρεσως τῆς Κόμης , τὸ ἐπὶ τοῖς παισὶ πάθος γνωρίζει . πενθικὸν γὰρ τὸ πνέον χῆμα τὸ τλινικῶτα .

ΧΡΥΣΟΣ. Νῦν μὲν γὰρ ἐφ' ἡμῶν , πολλοὶ τῇ πενθύντων τρέφουσιν κόμην , ἐκεῖν' δὲ περιήρει . διατί ; τῷ πενθύνει τὸ ἀπεδαζόμενον λῦν εἰς τὸ ἐναντίον χῆμα περιεῆσαι τὴν κατέσασιν . ὅπως ἔν τιμάται κόμη , σημεῖον πενθῆς τὸ κείρεσθαι . διέρρηξε δὲ τὰ ἱμάτια , τῷ μὲν χῆματι πρὸς πάθος ἀποδουρομένου , τῇ δὲ ἀληθείᾳ πρὸς πάλιν ἀποδουρόμενος , καὶ εἰς τοῖ

ἀγῶνα λοιπὸν ἑαυτὸν καθιεῖς , ἵνα ὡς γυμνὸς ἀθλητὴς , περιπλακῇ τῷ ἀντιπάλῳ .

ΚΕΙΜ. Καὶ πεσὼν χαίρει , προσεκίνησε , τῷ Κυρίῳ , καὶ ἔπει , αὐτὸς γυμνὸς ῥηλιδον ἐκ κοιλίας μητρός μου , γυμνὸς καὶ ἀπελδίσομαι ἐκεῖ .

ΒΑΣΙΛ. Ἀνὰ δὲ ψυχῆς καὶ εὐδαιμονίας ἐκ τῆς ἐπὶ Θεὸν ἐλπίδος ἐχέσης , τὸ σφοδρῶς καταρρήγνυσθαι , καὶ ὑποπίπτειν τοῖς λυπηροῖς . ὡς περ γὰρ οἱ σκώληκες τοῖς ἀπαλωτέροις τῇ ζύλῳ οὐκ ἐκτείνονται μάλιστα , ὅπως αἱ λύπαι τοῖς μαλακότεροις ἡδιστα τῇ ἀνθρώπων ἐμφύονται . μὴ γὰρ ἀδαμαντίνῳ λῦν ὁ Γώβ τὴν καρδίαν ; μὴ γὰρ ἐκ λίθου λῦν πεποιημένα αὐτῷ τὰ σπλάγχνα ; ἴπισον αὐτῷ δίκαια παῖδες , ἐν βραχείᾳ καιρῷ ῥοπή , μὴ πληγῇ σωτρίζοντες , ἐν τῷ οἴκῳ τῆς θυμηδίας , ἐν τῷ κρημνῷ τῆς ἀπολαύσεως , ἐπικατασείσαντος αὐτοῖς τὴν διαβόλην τὸ οἶκημα . εἶδε τράπεζαν αἵματι μεμιγμένην , εἶδε παῖδας διαφόρους μὲν καὶ τὸν χρόνον ἀποτεχθεῖσας , κοινῇ δὲ ὑπελθόντας τὴν βίην τὸ πέλας , ἐκ ὧμοθεν ἐκ ἀφῆκε τινα φωνῶν ἀγενῆ , ἀλλὰ τὴν αὐτὸν ἐκείνῳ , καὶ παρὰ πάντων ἀνυμνεμένην ἀχαιρίαν ἐφθίγγετο μὴ ἀσυμπαθῆς ὁ ἀνθρώπος ; καὶ πῶς ὅς γε περὶ ἑαυτῆς λέγει . ἐγὼ δὲ ἐπὶ παντὶ ἀδυνάτω ἐκλαυτα . ἀλλὰ ἄρα μὴ ἐφάδετο ταῦτα λέγων ; καὶ μὴν μαρτυρεῖ αὐτῷ ἡ ἀλήθεια ὅτι πρὸς ταῖς λοιπαῖς ἀρεταῖς , καὶ ἀληθινὸς λῦν .

ΧΡΥΣΟΣΤ. Οὗτος ὁ Γώβ σωί-

κοψε τὸ διαβόλου τὴν ὄψιν, παύσει-
ν, ὃ παύειν, ἐκείνους αὐτὴ τὴν
βελόνην ἀπασαν, καὶ κατατοξά-
μεν παρ' αὐτῆς συνεχῶς, ἅπαν ὑπέ-
μεινεν περασμῶν εἶδεν, καὶ ἐκείνου
μεθ' ὑπερβολῆς ἀπάσης, τὰ δὲ δοκῶν-
τα καὶ τὸν βίον εἶναι λυπηρὰ, καὶ
ὄντα, ταῦτα μάλιστα πάντων ἐστὶ,
πενία, καὶ νόσος, καὶ παίδων ἀπο-
βολή, καὶ ἐχθρῶν ἐκανάστασις, καὶ
φίλων ἀγνωμοσύνη, καὶ λιμός, καὶ
σρκὸς ὀδυῖναι διηκεῖς, καὶ λοιδο-
εῖαι, καὶ συγκοφαντίαι, καὶ τὸ πο-
νηρὰ κτήσασθαι ὑπόληψιν, καὶ ταῦ-
τα ἅπαντα εἰς εὐδελύτην σω-
μα, καὶ μίας καπεσκέδαση ψυ-
χῆς, καὶ τὸ δὴ χαλεπώτερον, ὅτι
καὶ ἀμελετήτω ὄντι ἐπέθετο. ὁ δὲ λέ-
γων, τοῦτον ἐστὶν, ὃ ἐκ πενήτων πεχ-
θεῖς, καὶ ὃ κακία τοιαύτη τραφεῖς,
ἀπὸ γυμνασάμεν καὶ μελετήσας,
ραδίως αὐτὸς εἰσέλκοι τῆς πενίας τὸ βά-
ρος. Οἱ δὲ τοσούτοις περιρρέομενοι
χρήμασι, καὶ τοσούτῳ πλούτῳ κομῶν,
εἴτε ἀδρόν εἰς τὸ ἐναντίον μεταπε-
σῶν, ἢ αὐτὸν ἀκόλως ὑπομείνῃ τὴν με-
ταβολὴν, καὶ δὲ ἀγυμνάσῃ ὄντι χα-
λεπώτερα φαίνεται, αἰσθάνων φορησι-
στα. πάλιν, ὃ ἀσχημὸν καὶ ἄσχη-
μων γενόμενός, καὶ ὃ τῇ διλυκῶς
καταφρονεῖσθαι ζῶν, ἢ ἐκ ἐκ σφόδρα
λοιδορούμεν καὶ ὑβρίζομενος ταραχ-
θεῖν, ὁ δὲ τοσαύτης ἀπολούσας δό-
ξης, καὶ παρὰ πάντων δορυφορούμε-
νός, καὶ ὃ τοῖς ἀπάντων φόρῳ
ῶν, καὶ πάντα καὶ μὴ πολλῆς ἀναη-
ρυτόμενός τῆς περιφανείας, εἰς ἀτι-
μίαν καὶ ἀτίθειαν κατανεχθεῖς, τὸ αὐ-
τὸ αὐτὸ πάσχει, τῷ ἀπὸ πλεονεξίας ἀδρόν
γενομένῳ πῶντι. Οἱ παῖδας ἀποβα-
λῶν, πάλιν καὶ ἅπαντας ἀποβάλλῃ,
μὴ ὃ ἐνὶ δὲ καιρῷ, τὸς λειτομέυεις

ἔχει τῷ ἀπελθόντων παραμύδιον, καὶ
ἐπὶ τῇ τῇ προτέρῃ πλῆθι, τὰ πάθος
λήξαντος, αὐτὸ ἢ τῇ δατέρῃ γενηται
μὴ χρόνον, τὸ αὐτῷ προσηνέστερον
γίνεται τὸ πάθος. Οὐ γὰρ νεαρῷ ὄντι
ἐπείσιν τῷ ἔλκει, ἀλλὰ κοιμηθεῖν
ἤδη, καὶ ἀφαισθεῖν, ὅπερ ἐκ ὀλίγου
ὑποτίμνεται τῆς ὀδυμῆς. ὅτος δὲ, ὁλέ-
κληρον τὸν χορὸν αὐτῷ εἶκεν ὃ μὴ
ἀνάρπαδόντα καιρῷ ῥοπῇ, καὶ τῷ
πικροτέτῳ τελευτῇ. καὶ γὰρ βίαιός, καὶ
ἄσπερος ὁ θάνατος αὐτῷ. ὁ καιρὸς δὲ καὶ ὁ
τόπος, ὃ μικρὰν ἐποιεῖτο τῷ πενθεῖ
προσθήκην. καὶ γὰρ ὃ ὥρα συμποσίᾳ,
καὶ ὃ οἰκία τῇ τῆς ζεύξης ἀνωγεινῇ,
καὶ τῷ αὐτοῖς ὁ αἶμα ἐγενέτο. καὶ
τὸ δὲ θαυμαστότερον ὅτι ἐμὲ ταῦτα
πάντα ὑπὲρκεν, ὅπερ διπλασίονα καὶ
τετραπλασίονα ποιεῖ τὰ χαλεπὰ, ὅταν
μαδὲ τὴν ἐκ τῆς ἀνικοχῆς ἔχει πα-
ραμύδιον ὁ ἀγωνιζόμενός, ἀλλὰ
τῇ συνεχείᾳ τῆς ἐταγωγῆς, πλείων ὁ
δόρυβός γίνεται, καὶ μεῖζον ἢ ταρα-
χῇ, ὅπερ ἐπὶ ταῖς συνήθειαι. τὴν μὲν
γὰρ τῷ προβάτων ἀπώλειαν, καὶ τὸν
ἐμπρησμόν, διεδέχετο ἢ τῷ βοῶν ἀρ-
παγῇ. καὶ τὴν τῶν, ἢ τῷ ὄντων ἀ-
φαίρεσις, καὶ τῶν ἢ τῷ καμήλων
αἰχμαλωσία, καὶ τῷ οἰκετῶν ἡσφαγῇ,
καὶ τῶν ἢ τῷ παίδων ἀπώλειαν, καὶ
ὁ φεικτός ἐκείνός, καὶ ἡμῖν θάνατος,
καὶ ὁ φεικωδέστατος τάφος, ὁ αὐτὸς
οὐδὲ καὶ θάνατος, καὶ τάφος γενόμενος.
καὶ ἢ πρᾶξις, ἢ νῦν μὲν ἐσιόμενος.
νῦν δὲ κατακοπεύεται διζήμενός τὰ σώ-
ματι. καὶ φιάλαι, καὶ τὰ ποτήρια,
καὶ τὸ οἶνον, τὸ αἶμα ὑποδεχόμενος,
καὶ κατακεκομμένα μέλη. λογισαὶ τὸ
μείξει τῆς συμφορᾶς, καὶ τὸ κληρὸν
ἐκείνο ναυάγιον, καὶ τὴν ξέλιον, καὶ πα-
ράδοξον τραγωδίαν. Ἄλλος μὲν γὰρ ἴσως
εἶνα ἢ ἀπώλεσεν, ἢ δάπρον, ἢ πτεῖον,

ἐκείνῳ δὲ ποσῶτες, καὶ ποσῶτες, καὶ ὁ πολῦπαις ἡξαίφνης ἅπαις ἐγένετο, καὶ ἔδὲ καὶ μικρὸν αὐτῷ τὰ σπλαγχνικὰ ἀνῆλίσκετο, ἀλλ' αἰθρόον ἅπαις ὁ καρπὸς ἀνῆρπάζετο, καὶ ἔδὲ τῷ κοινῷ τῆς φύσεως νόμῳ, ἔδὲ εἰς γῆρας ἐλθόντες, ἀλλὰ καὶ αἰῶρα καὶ βιάω θανάτῳ, καὶ πάντες ὁμοῦ, καὶ ἔδὲ παρόντος, ἔδὲ παρακαθημένου. ἵνα καὶ ἐχάτων ἀκῆταις ῥημάτων, ἔχει τινα παραμυσίαν τῆς ἔτι πικρᾶς τελευτῆς, ἀλλὰ παρ' ἐλπίδα πάντων, καὶ μηδεὶ τῇ γινομένων εἰδότης, αἰθρόον ἅπαντες κατεχώνητο, καὶ ἡ οἰκία τὰ φῶς αὐτοῖς ἐγένετο, καὶ παγίς. ἐκ αἴματος δὲ μόνον θάνατος, ἀλλὰ καὶ πολλὰ, καὶ τὰτα καὶ λυγρῶτα, οἷον τὸ εἰς ἀκμή πάντας εἶναι, τὸ εὐαρίστες πάντας, τὸ φιλικὸς, τὸ πάντας ὁμοῦ, τὸ, τῆς φύσεως ἐκατέρως, τὸ μηδὲ εὖα ὑπολειφθῆναι, τὸ, μὴ τῷ κοινῷ νόμῳ τῆς φύσεως, τὸ, καὶ ποσῶτην ζημίαν, τὸ, μηδεὶ ἑαυτῷ σωματιδία πονηρὸν, μηδὲ ἐκείνοις, ταῦτα παθεῖν. τῶτοι ἔδὲ ἑκάστον ἱκανὸν μὲν καὶ καθ' ἑαυτὸ, θορυβῆται. ὅταν δὲ καὶ ὁμοῦ φαίνεται σωτρίχοντα ἐννόησαν τῇ κυμάτων τὸ ὑψῆσθαι, ὅσην τῇ χειμῶν καὶ ὑπερβολῇ. ἀλλ' ὁμοῦς ἐκ εἴτερος ἔδὲ τοιούτου, οἷον εἰκὸς τινὰς τῇ ἀσθενεσέρων εἶπεν, ἐπὶ τέτοις ἔδρεψα τὸς παῖδας, καὶ καὶ ἀκρεβείας ἀπάσης ἥσκησα; ἐπὶ τέτοις ἠνέωξα τὴν οἰκίαν τοῖς παλαιῶσι; ἵνα καὶ τὸς πολλὰς δρόμους ἐκείνης, τὸς ὑπὲρ τῇ δεσμεύων, τὸς ὑπὲρ τῇ ὀρφανῶν, ταύτας ἀπολάβω τοῖς ἀμοιβῆς; ἀλλ' αὐτὶ τέτων, ἐπὶ τῇ συμφορᾷ τῇ παίδων, τὰ πάσης δυσίας χρεῖττον αὐτῶν γινώσκων, ἢ μυρίων σεφῶν μάλλον αὐτῶν τῷ ἁγίῳ ἐκείνῳ κεφαλῇ, καὶ σαλπύγγων πολλῶν λαμψρότερον αὐτῶν.

κήρυξεν. εἶπεν ἔδὲ, αὐτὸς γυμνὸς ἡξήλθον ἐκ κοιλίας μητρός μου, γυμνὸς καὶ ἀπελάσσομαι. μὴ γὰρ ἐμὰ ταῦτα καὶ, μικρὸν ὑπερον ἀποσητέωται τούτων ἐμελλόν. ἔδὲ ἔδὲ εἰσιλιεύκαμεν εἰς τὸν Κόσμον, δῆλον ὅτι ἔδὲ ἡξενεγκῶν τι διωάμεθα, καὶ παρὰ τῇ ῥημάτων περὶ χαμαὶ ποροσεκίωσι. καὶ τοι ἔδὲ τοιαῦτα παθόν, τῆς εἰς, Θεοῦ ἀσεβείας ἐκ ἀτίτη. ἀλλὰ περὶ ἐπὶ τὴν γλῶσσαν, ἐκείνον κετέβαλε τὸν εἰπόντα, ἡ μὲν εἰς πορὸς τὸν σὲ ἀλογήται. ἔδειξε τὴν φύσιν, ἔδειξε καὶ τὴν ἀλλάβειαν. σωφρόνως ἔδὲ τὴν περὶ τὸς παῖδας συμπάθειαν ἀνδραγαθῶς, φθάνει τῇ ἀνδρείᾳ τὸ πάθος, καὶ ἐκ ἐτι πορὸς θρήνους ἐξέρχεται, ἀλλὰ τὸς θεῖας ἐκείνης ἀποφθέγγεται λόγους, γυμνὸς γὰρ φησιν, ἡξήλθον ἐκ κοιλίας μητρός μου, γυμνὸς καὶ ἀπελάσσομαι. ἐκεῖ. ποίας μέμνηται κοιλίας; μήποτε ἔρα τὴν πορὸς τὴν δημιουργίαν λέγει, τὴν ἀπὸ γῆς τὸν ἀνθρώπου γυμνόν, καὶ ἐλάττερον πάσης κακίας συμπηξάμεν, τὴν τῇ προπάτορ οἰκίᾳ μενῶν δημιουργίαν; ὅς εἶναι τὸν νῦν τοιούτον. γυμνὸς ἐκ τῆς γῆς διεπλάσθη, παρὰ τῆς θεῖας χάριτος, ἀτίττος τις, καὶ οἶονε τυγχάνων αὐτῶν, γυμνὸς ἐν καὶ ἀπελάσσομαι ἐκεῖ. πῶ; δῆλον, ὅτι ἐπὶ τὸν τόπον τὸν πενθὲς ἐλάττερον. εἰ ἔδὲ πορὸς τὸ ποροχέρως νοούμενον, τὴν διάνοιαν λαβοῖς, καὶ ὑπολάβοις, ὅτι ἐκ τῆς μητρικῆς νηδύος ποροελθὼν, εἰς ταῦτα πάλιν ἀπελάσσομαι, ἔδὲ τῇ λόγῳ σώζεται ἀπορεπὲς, ἔδὲ ἡ ἀρμονία τῆς λέξεως. τίς ἔδὲ τῇ εὐφρανούντων ἐπὶ τῆς τοιαύτης διανοίας, ἀδικήτοι τὴν φύσιν, γαστὴρ μὲν μητρός, τὸν ἡξ αὐτῆς ἀποδίδως, διαφθεύων δὲ δι' ἀμφοτέρων

ἐκότερον, μιᾶ μυθολογίᾳ φόνον δι-
πλὴν ἐργαζόμενος; ἐπεὶ καὶ νικῶν δῆμος,
ἀκόντων περὶ τῆς αἰαγευμένης λα-
τρῆς, ἐὰν μή τις γεννηθῇ αὐνοῦν,
ταχέως καὶ ταπεινῶς ἀπεκείναιτο. τὴν
ἀπὸ τῆς σαρκὸς ῥῆθην γενέσθην ἀκύν,
κάτω τοῖς λογισμοῖς συρόμενος, καὶ
ὁ δὲ ὑψηλὸν φανταζόμενος.

ΚΛΗ'Μ. Α'ΛΕΞΑΝ. Ἀλλὰ τὰ
τῷ Γ'ωβ κομψότερον μὲν, ὅπως νοσήτον.
γυμνὸς κακίας, καὶ ἀμαρτίας, ὡς ἐκ
κολίας μητρός, ἐκ τῆς γῆς κατ' ἀρ-
χῆς διεπλάσθην, γυμνὸς εἰς τὴν
γῆν καὶ ἀπειλδομαι. γυμνὸς ἔστι κτή-
μάτων, τὸτο ὅδ' μικρὸν τε καὶ κοινόν,
ἀλλὰ κακίας καὶ πονηρίας, καὶ τὴν
ἐπομένου τοῖς ἀδίκως βιώσαντι ἀει-
δῆς εἰδῶλη. καὶ δὲ τὸ πρόχει-
ρον, πάντες αὐθροποι καὶ γυμνοὶ
γενόμεθα, καὶ γυμνοὶ πάλιν ἐκφερό-
μεθα, τοῖς ἐπιταφίοις μόνοις απαρ-
γανοῖς δεσμέμενοι, ἄλλον ὅδ' ἡμῖν ὁ
Θεὸς προλυτρίπησε βίον. καὶ τὴν πρὸς
ἐκείνου δρόμον, τὴν παρῶσαν ζωὴν ὁ
δὸν καπτακλῆσεν, τὰς παρὰ τῆς κτί-
σεως χρείας εἰς ἐφόδια μόνον τῆς ὁ-
δῆς κατατάξας, ταύτην δὲ ἡμῖν τὴν
ὁδὸν ἤξειλθῶσιν, ὁ τῇ κτηθεόντων
ἀσωμῶδότης πλῆθος. ὁ δὲ γὰρ ὧν
ἐχθήκαμεν, ἐχομεν, ἴδιον, εὐὸς κτή-
ματος μόνον τῆς ἀσεβείας ἐσμεν
ἰδιοκτῆτορες. ταύτην ἡμᾶς θάνατος ἐ-
πιλθὼν ἔσθληται τῇ ἄλλων δὲ ἀ-
πάντων ἐκβαλεῖ, καὶ μὴ θέλοντας. εἰς
ὑποκατίσκειν ὅδ' τὴν βιωτικὴν πᾶν-
τες παρελάβομεν κτήσιν, καὶ μόνον
ταύτης τὴν χρῆσιν ἕκαστος καρτωσά-
μενος ἄπεισι. βραχὺ παρὰ τὸ βίον
κομιζόμενος μῆμα. τὸτο γὰρ πά-
σης ἀημερίας τὸ τέλος. τὸτο τῇ βιω-
τικῶν ἀγαθῶν, τὸ συμπέρασμα. κα-

λῶς ἄρα τὸ βρέφους, τῆς γαστρὸς πα-
ρακύψαν, θρήνων ἀδείας, ὁ γέλωτος
ἀρχεται. κλαίει γὰρ ὡς περὶ τὸ βίον
καταβοῶν, παρ' ὃ, θνησιμαίων ἐκ-
ποροσμίῳ ἀπογίνεται δώρων. τεχθεὶς
γὰρ, χεῖρας ἀδείας ἀπαργαυῖται καὶ
πόδας, καὶ δεσμοῖς ἐκτεταγμένον
ἀπολαύει τῆς θήλης. ὡς ποροσμίῳ
ζωῆς, ποροδρόμῳ νεκρώσεως ἄρτι τὸ
βρέφος εἰς ζωὴν παρελήλυθε, καὶ
νεκρῶν ἀδείας αὐτῷ σολισμὸς πορο-
λυέχθη. ὑπομιμνήσκει γὰρ τὸ τέ-
λος τῆς τεχθεύσας ἢ φύσεως, διὰ καὶ τὸ
παιδίον γεννηθεὶς ἀποδύρεται, καθάπερ
τῇ μητρὶ διὰ τὴν θρήνην βοῶν, τί με πρὸς
ταύτην ὡς μητέρα, τὴν ζωὴν ἀπεκί-
σας, ὅτι ἡ τὴν ζῆν ἢ ποροθήκη,
ποροκατὴ πρὸς τὸν θάνατον; τί με
πρὸς πολυτάραχον αἰῶνα παρήγαγες,
ὅτι ὡς τεχθεύτι μοι τὰ ποροσμία, τὰ
ἀπάργανα; τί με τοιαύτω παρῆδωκας
βίον, ὅτι ὡς, νεότης ἐλεεινὴ τρεχομένη
πρὸ γῆρας, καὶ γῆρας φάκ-
τον, ὡς ἐπὶ θάνατον; θένον, ὡς μη-
τέρα, τὴν βίον τὸ σάδιον θάνατον ἔχον τῇ
ποροτρεχόντων καμπτήρα. πικρὰν τὴν
βιωτικὴν ὁδοιπορῶμεν ὁδόν, τὰφον
ἔχονσαν τῇ ὁδόντων κατάλυμα. χα-
λεπὸν τὸ τῆς ζωῆς διαπλῖομεν πέλα-
γος, ἄδλιν γὰρ ἔχει πειρατικὴν ἐρε-
σῶτα. μόνος ὅτι ἅπασιν γυμνὸς γεννά-
ται ὁ αὐθροπός. ἔχει ὅπλον, ἔχει εὐ-
δυμα συγγενόμενον ὅσον ἔχει ὡς τῇ
ἄλλων ζώων ἐλάττω, ἀλλ' ὅπως ἡ
μεῖς γυμνωσις, καὶ τὸ μηδὲν σωτηρί-
α γενεῖται, κατασκαδῆσαι σοι μέριμναν.
ἡ μέριμνα δὲ τὸ σοφὸν ἐκτομνῶσιν,
τὴν ἀργίαν ἐκβάλλει, εἰσαγάγει τὰς
τέχνας δι' εὐδαιαν, γεννήτη μηχανῶν
ποικιλίας. ὁ ὅδ' γυμνὸς πολυμήχανος,
ὡς περὶ κέντρον τῇ χεῖρ. νοσόμενος,
πῶς ὑετοῦς ἀποφύγη, πῶς σοφίσηται

κρύθῃ, πῶς πληγὰς ἀντιφράζεται, πῶς γεωργίῃ τῷ γῆν, πῶς φοβήσῃ θεία, πῶς δαμάσῃ τὰ διωκτώτερα. βρεχόμενῃ, ὀροφῷ ἐπυχύσατο. ριγύσας, ἐπενόησεν εὐδύμα. πληττόμενῃ μεμηχανῆται θώρακα. ἀκαύσαις τὰς χεῖρας γυμνάς ἐν γεωργίαις αἰμάσων, ἐμελέτησεν ὀργάνων βοήθειαν. γεγυμνωμένῃ θείοις εἰς βρώμα, εὔρει ἐκ φόβου πέχυλιν, τὰ φοβῶντα φοβῶσαν. αἰνῶν ἤ ἀλλης ἐγενήσεν ἡ γύμνωσις σωίσιν ὡς εἶναι καὶ τῷ γύμνωσιν, δῶρον καὶ χάριν δεσποτικῶν, γυμνός ἐν καὶ ὁ ἰὼβ κατὰς, χρημάτων, κτημάτων, ἀπεντίας, πολυτεκνίας, καὶ πάντα ἐν βραχεί ἀποβαλὼν, τῷ ἀχάριστον ταύτην, φωνῶν ἤξεβόησεν, γυμνός ἤξηλθον ἐκ νηδύος, γυμνός καὶ ἀπελάσομαι ἐκῆ, πρὸς Θεὸν δηλαδὴ, καὶ τῷ μακαρίῳ λήξιν ἐκείνῳ καὶ ἀνάπαυσιν.

Ο'ΛΥΜ. Βαβαὶ φιλοσοφίας τῆς ὑπερβολῆς. τῷ μεν χήματι, τῇ φύσει τὸ χεῖος ἀπέδωκε περιέρρηξάμενος τῷ ἰδίῳ, καὶ τῷ κόμῳ τιλλάμενος. τῇ δὲ διαδίσει, χωρεῖ πρὸς Θεόν, καὶ κλίνει γόνυ, καὶ προσκυνοῖ γνησίως, καὶ φυσικῶς ἀπταται φιλοσοφίας, ἐν μέσοις τοῖς πάθεσι, ἰσχυρῶς τε καὶ ἡμῖν, τὸ τῆς παραμυθίας κατασπλάσας φάρμακον. νόμος αὐτῶν, φησὶν, ἤ ἐκ ὧν εἰς τὸ εἶναι παράγειναι γυμνόν, ἀλλὰ καὶ ἤξειναι τὰ βίβ, καὶ τὰ ὁμοίᾳ χήματος. τί ἐν δεινὸν πεπόνθαμεν, φησὶ, φυσικῶς μεν εἶδεν ἔχοντες, εἰληφότες δὲ παρὰ Θεοῦ, καὶ αὐτῶς ἀφαιρεθέντες, ὡν μικρὸν ἕτερον τῷ εἴρησιν ὑπομένειν ἀνάγκη; καὶ νομίζει μεν ὑπὸ Θεοῦ πάχεν τὰ δεινά, προσκυνοῖ δὲ,

καὶ ἀχάρις ἀποδίδωσι τῷ παρακαταθήκῃ, καὶ αὐτοῖς τοῖς ἀκοντίοις διαβολικοῖς κατατοξάει τὸν ἀληθινόν. ὁ μεν ἔλεγεν εἰρωνεύομεν, ἡ μὲν εἰς πρόσωπόν σε ἀλογήσει ἀντὶ τοῦ δυσφημήσει, ὁ δὲ τὸν χαλεπὸν ἐπὶ τοῖς συμβάσιον ἀναπλέκων ὕμνον, αὐτῷ ταύτῃ ἀφίησι τῷ φωνῶν ἀλογῶν τὸν Θεὸν καὶ φησὶν.

ΚΕΙΜ. Ὁ Κύριος ἔδωκεν, ὁ Κύριος ἀφείλετο, ὡς τῷ Κυρίῳ ἔδοξεν, ὅπως ἐγένετο. εἴη τὸ ὄνομα Κυρίου ἀλογημένον.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΥΤ. Μονονεχὶ τοιαῦτα βῶν, ἐκλήθη πατήρ, ἐφ' ὅσον ὁ τότε ποιήσας ἐβάλετο χρόνον περιελθόντα τὸν ἐκ τῆς γονῆς εἴφανον, ἐβλάσαστο πάλιν, ὃ διαμάχομαι περὶ τῆς ἰδίων αὐτῶν κρατεῖται τῷ δεσποτῇ τὸ δοκῶν, αὐτὸς ἐστὶ πλάσης τῷ γένους, ἐγὼ δὲ ὄργανον. τί με καὶ, δὲ λου ὄντα, δυσχεραίνειν αἰνῶντα, καὶ μέμφεσθαι ψῆφον, καὶ ἐν δυνάμει λύειν.

ΠΟΛΥΧΡΟΝΙ. Στέργω τὰ παρὰ Θεῷ γινόμενα, καὶ πλατύνω αὐτὰ διδόντος βέλομαι, καὶ περὶσσεύω, καὶ τῆς αὐτῆς βελῆς θέλω. καὶ ἐφ' οἷς πρῶτον ἔλαβον ἀχάριστον. καὶ ἐφ' οἷς ἀπώλεσα ὃ δυσχεραίνω.

ΧΡΥΣΟΣΤ. Ἡ ἤλγησε μεν γὰρ ἰὼβ, τοσῶτον δὲ ὅσον εἰκὸς πατέρα φιλόταυδα, καὶ σφόδρα κηδόμενον τῆς ἀτελῆς τούτων. ἐκ ἑπὶ καὶ τὸς πολλὰς, βέλτιον καὶ μηδὲ πείραν ἔχειν, μηδὲ κληθῆναι πατέρα, ἢ καὶ τὸ γένεσθαι τῆς ἡδονῆς ἐπεσεῖν, ἀλλ' ὑπὲρ μεν ὧν ἔλαβεν, ἀχάρις,

ὕπὲρ δὲ ὧν ἂν εἰς τέλος ἔχων, ἔδοξα-
 ζεν. ἔκ εἶπεν, ὅτι βέλτιον ἢ μὴ
 λαβεῖν τὸτο, ὅτινες λέγουσιν ἀγνω-
 μόνως, ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ ἐκείνων ἀχαρί-
 σται, λέγων, ὁ Κύριος ἔδωκε, καὶ ὑπὲρ
 τούτων ἀλόγη λέγων, ὁ Κύριος ἀφεί-
 λετο, εἴη τὸ ὄνομα Κυρίου ἀλογη-
 μένου. καὶ τὴν γυναῖκα ὅπως ἀπετό-
 μιζε, διαψολογούμενος πρὸς αὐτὴν,
 καὶ τὰ θαυμαστά ἐκείνου φθειγγόμενος
 ῥήματα, εἰ τὰ ἀγαθὰ ἐδεξάμεθα ἐκ
 χειρὸς Κυρίου, τὰ κακὰ ἔχ ὑποίσο-
 μεν; καὶ τῇ μετ' ἄλλων ἑκαστὸν ἀν-
 θρώπων, πολλὰ ἐαυτῷ σωειδῶς πονη-
 ρά, τὴν αἰτίαν οἶδεν ὧν πάχει, ὁ
 μικρὸν δὲ τὸτο εἰς παραμυθίαν, ἐκεί-
 νος δὲ ὁ δὲ τὸτο εἶχε λογιζέσθαι,
 ὅτι πλημμελημάτων ἔτινε δίκας, ὁ
 μάλιστ' αὐτῷ τὸν λογισμὸν ἐφορῶν,
 ὅταν μετ' εἰς τὸν βίον εἶδε τὸν ἐαυτοῦ,
 καὶ τὸ συνειδὸς, ὑπὲρ τὸν ἥλιον, λάμ-
 πων, καὶ τῇ κατωρθωμάτων τὸ πλη-
 θος, ἦδει ὅτι σεφάων, καὶ βραβείων,
 καὶ μυρίων ἐπαύλων ἄξιός ἐστιν. ὅτε δὲ
 εἰς τὰ συμβεβηκότα ἅπαντα τῇ τὰ
 ἔχοντα τετολημκότων, ὁρῶν ἐαυτοῦ χα-
 λεωτέρα πάχοντα, ὁ δὲ τὴν αἰτίαν
 ἀείσκων εἶπεν, δι' ἡν ταῦτα ἔπα-
 χεν. διὰ δὴ τὸτο, ἔκ ἔχων ὁ δὲ
 μίαν αἰτίαν ἐπιθεῖναι τῇ συμφορᾷ,
 ἐπὶ τὸ ἀκατάληπτον τῆς τῷ Θεῷ οἰ-
 κονομίας κατέφυγεν, καὶ ἐπὶ τὸ δοκῶν
 αὐτῷ ἀναφίρων τὰ γενόμενα, ἔλεγεν,
 ὡς τῷ Κυρίῳ ἔδοξεν, ἔγω καὶ ἐγενέ-
 το. ὁ δὲ οἶμαι, δεῖν ἡξετάζειν δεσ-
 ποτικῶν γνώμων, εἴη τὸ ὄνομα Κυ-
 ρίου ἀλογημένου. ὁ δὲ ἀπηλῆς, φη-
 σιν, φθέγγομαι περὶ Θεῷ, ὕμνων δὲ
 ἄξιον κρινῶ, ἐφ' οἷς τότε τὴν ἀρ-
 χὴν παρέχε, καὶ ἐφ' οἷς νῦν ἀπολέ-
 ῃται ἐδοκίμασε. τοιούτοις τὸν διάβο-
 λον ὁ δίκαιος κατηκόντισε ῥήμασι. θαυ-

μασὸν δὲ ὅτι καὶ παρὰ Θεῷ νομίζων
 ἀφρηῆσαι, ἀχαρίσται, καὶ ἔκ ἐκ-
 λύεται. τὸτο καὶ σὺ ποιεῖ, καὶ
 λογίζεσθαι πρὸς ἑαυτὸν, ὅτι ἔκ ἀνθρώ-
 πος ἔλαβεν, ἀλλὰ Θεὸς ὁποίησας,
 ὁ μᾶλλον σε κηδόμενος, καὶ τὸ συμ-
 φέρον εἰδὼς, ὁ πολέμιος, ὁ δὲ ἐπι-
 βελος, βοηθήσων τοῖς ἀπελθούσιν,
 μυσταὶ ὑπὲρ αὐτῶν ἐπιτελῶν. εἰ γάρ
 τὸς παῖδας τῷ Γῶβ ἐκάθηρεν, ἡ τῷ
 πατρὶ, πνύματος θυσία, τί ἀμφι-
 βάλλεις, εἰ καὶ ἡμῶν ὑπὲρ τῇ ἀπελ-
 θόντων προσφερόντων γίνεται τις αὐ-
 τοῖς παραμυθία; εἰδὼς δὲ ὁ Θεός,
 καὶ ἐτέροις ὑπὲρ ἐτέρων, χαρίζεσθαι.
 ὠφελῶμεν. ὠφελῶμεν κατὰ τὸ δυ-
 νατὸν, αἰσθητὸν, ὅτι πάντα κτίσις ἐπι-
 ται τῷ δημιουργῷ. Διὰ κατὰ τὸ συμ-
 φέρον καὶ δίδωσιν, ἑκάστω, καὶ ἀφαι-
 ρείται, τὸ εὐγνωμον ὁμῶς, καὶ καρπ-
 εῶν ἡμῶν ἐγγυμαζών. ἡ γὰρ ἐπὶ
 τοῖς παραχεθεῖσιν ἀγνωμοσύνη, δα-
 τίρας ἀεργεσίας ἢ ὑπόθεσις.

ΚΕΙΜ. Ἐν τέτοις πᾶσι τοῖς
 συμβεβηκόσιν αὐτῷ, εἰδὼν ἡμαρ-
 ταν Γῶβ τοῖς χεῖλεσιν ἐναντίον
 Κυρίου, καὶ ἔκ ἔδωκεν ἀφροσύ-
 νῃ τῷ Θεῷ.

ΧΡΥΣΟΣΤ. Καθάρπε ἐπὶ τῇ
 εἰκόνι ἐπειδὴν τινα γράψωμεν,
 κάτωθεν ἐν ταῖς χοινοκίσιν υπογρά-
 φωμεν, ὁ δὲ ἀνατέθεικεν. ἔγω καὶ
 ἐρταῦτα τὴν εἰκόνα τῆς ψυχῆς τῷ
 δικαίῳ διὰ ῥημάτων γράψας, ὁ συγ-
 γράφας τὸ βιβλίον, ὡς περ ἐν χοι-
 νικίδι κάτωθεν υπογράφω, λέγει,
 ὅτι, ἐν τέτοις πᾶσιν ἔχ ἡμαρταν Γῶβ
 τοῖς χεῖλεσιν ἐναντίον Κυρίου. μηδὲ
 νομίσῃς ἐπὶ μετ' αὐτῶν ἐπι-

γῆσεν.

γησεν. ἐπὶ δὲ τῷ Θεῷ ἐχί, ἀλλ' ἡδὲ κατὰ διάνοιαν ἡμαρτί. τί δὲ εἰν, ἐν τοῖς χείλεσιν; πολλάκις ὑπὸ τοῦ πάθους σιωπαταζόμενοι, ῥῆμα ἐκφέρομεν, τῆς διανοίας μὴ συγκαταστιδεμένης, ἀλλὰ τὴν γλῶτταν τῆς ἀθυμίας συναρπαζούσης. ἐκεῖνος δὲ ἔδδεν τὸ τοῦ πέπονθεν, ἀλλὰ καθάρᾳ μὲν ἡ διάνοια βλασφημίας ἡ, καθάρᾳ δὲ ἡ γλῶττα πονηρῶν ῥημάτων. καὶ ἐκ ἔδωκεν ἀφροσύνην τῷ Θεῷ, τότεσι, ὃ κατέγνω ἥ γεγενημένων ἀδικίαν, καὶ εἶπεν ὡς πολλοί, ἀπλῶς, καὶ ὡς ἐπῄχε τὰ παράγματα φέριται, ἀλλ' ὡς τῷ Κυρίῳ ἔδοξε, ἔπει καὶ ἐγενέτο.

ΠΟΛΥΧΡΟΝ. Οὕτως ἐν πάσι τοῖς ἥ συμφορῶν κύμασιν, ἔδδεν κατὰ διάνοιαν τι ἀπρεπὲς περὶ Θεῷ ὁ Γώβ ἐλογίσαστο. τὸ τοῦ γὰρ σημαίνει, τὸ, ἐναντίον Κυρίῳ, ἀνθρώπος μὲν γὰρ εἰς πρόσωπον, ὁ δὲ Θεὸς εἰς τὴν καρδίαν βλέπει. ἀλλὰ καὶ γνησίας τῆς διατίσεως, τὴν δοξολογίαν προσήνεγκεν, καὶ ὁ Φαῦλος, καὶ ἀφρονάς λογισμὸς, ἀντὶ ἀγαθῶν προεκώμισεν. ἢ μόνον γὰρ ἐν τῇ ἀποσερήσει ἥ λοιπῶν, ἀλλ' ἔδδεν ἐν τῇ ἥ παίδων ἀκοῇ, ἠναγκάσθη τί βλάττημον φθίγγασθαι περὶ Θεῷ. ἀλλ' εἰ καὶ ἔδοξεν δυσφορεῖν τοῖς ἀνθρώποις, ἀλλ' ἐναντίον Κυρίῳ ἀμεμπτος ἡ, καὶ ἐκ ἔχε περὶ Θεῷ ἀπρεπὴ ἐνόησαν. σαφές ἐστιν γὰρ ὁ ἱβραῖος, ἐκ ἐμέμφατο, φησι, τῷ Θεῷ. ἐταῦθα διττὴ ἡ μαρτυρία, καὶ θαύματος ἀξία. ὁ γὰρ ἀφῆκε, φησιν, ἀχαρείας φωνῇ, ἔδδεν κατὰ λογισμὸν ἔκαθε τί φιλοσοφίας ἀνάξιον. ὅτι ἡ ἀφροσύνη, ἐκ ἐν ῥήμασιν, ἀλλ' ἐν τῇ διατίσει τῆς ψυχῆς συνίστασθαι πέφυκεν. Ἡ δὲ

φρόνησις ἐνέργεια ψυχῆς ἐστὶν ἀθεώρητος, μήτηρ καθιζῶσα ἥ ἀσεβῶν ῥημάτων. καὶ ἔπερον δὲ μανθάνομεν ἐγκώμιον, ἢ μικρὸν, τὸ ἐναντίον τῷ Θεῷ φανῆναι βίου ἀκατηγόρητον.

ΕΦΒΑΙΜ. Ἐντιῦθεν μανθάνομεν ὅτι ἀδιώκτον ἐστὶ, τὸς φοβούμενους τὸν Κύριον ἐν ἀληθείᾳ, κατακυριεύθηναι ὑπὸ τῷ διαβόλῳ. ἐπὶ χερσὶ μὲν ἦν τὸ σαλῆεν, ἀλλ' ἐκείνῳ καὶ ἐκ ἰσχύει, καθάπερ ἐγενέτο καὶ ἐπὶ τῷ Γώβ, παρεδόθη μὲν εἰς χεῖρας τῷ πειράζοντι, ἀλλ' ἐκ ἐτόλημυσεν αὐτῷ ἀψαῖσαι, δίχα τῆς τῷ Θεῷ ἐπιτροπῆς. καὶ περὶ λαβὼν ἱεροσάν παρὰ τῷ Θεῷ, χρήσασθαι αὐτῷ καθὼς αὐτῷ βυβλήθη, δίχα τῆς ψυχῆς τῷ δικῷ. ὅπως γὰρ ἔδδεν κατὰ τῇ χοίρων τὴν ἱεροσάν ἔχει ὁ ἐχθρὸς, δίχα τῆς τῷ Θεῷ συγχωρήσεως, εὐέκτητε δὲ ὁ δίχμος τὸν ἀντίπαλον, ὡς καὶ Παῦλος τὸν δοδεύτα σκόλοπα, Ἀγγέλου σατανᾶ, μόνῳ τῷ πότῳ, καὶ ἔχε πρὸς τὸν Θεὸν ἐν ἀληθείᾳ. ἔδδεν γὰρ τὸ ἀδεῦσαι καὶ σάρκα, ἐστὶν ἡττημα, ἔδδεν τὸ ζημίαις καὶ θλίψεσι περιπεσεῖν ἐν πτώμα, ἀλλὰ τὸ ἐν τοῖς πειρασμοῖς ἀρεθῆναι ἀδόκιμον.

ΧΡΙΣΟΣΤ. Οὐκ ἔν μὴ ἀναπλάσωμεν ποτε ἔως αὐτῶντα ὡμεν, ἀλλὰ πυκνῶμεν αἰεὶ, μάλιστα δὲ ἐν τῷ κερῷ τῆς γότῃ, ὅταν ὀδύσῃ πικρὰ χόθεν δορυβῶσι τὴν ψυχὴν, ὅταν ἀληθδόνες πολυορκῶσιν, ὅταν ὁ διάβολος ἐφεισῇ, παροξύνων εἰπεῖν τι ῥῆμα πικρὸν. τότε δὲ μάλιστα ἀσφαλίζεσθαι δεῖ, καὶ φράττεσθαι τῷ τῆς ὑπομονῆς θώρακι, καὶ τῷ τῆς ἀχαρείας ὅπλῳ. ταῦτα γὰρ χαλεπὰ καὶ τῷ διαβόλῳ τὰ βέλῃ, αὐτῇ χειρὶ

ὡς πληγὴ. τότε μάλιστα λαμπροὶ οἱ
 εἶπαν· ἰπὶ καὶ τὸν μακάριον Ἰωβ
 τὸτο μάλιστα λαμπρὸν ἀπέφηνε, τὸ-
 το ἀνέκρουξε, τὸ, ὅτι καμρῷ περασ-
 μῷ, καὶ νόστῳ, καὶ πενίας, ἀπει-
 τρεπτον φανῆναι, καὶ ἄστειον τὴν
 διάνοιαν, τὰ δ' ἁχαριστήρια τῷ Θεῷ
 ἀνευχεῖν ῥήματα, καὶ τὴν πλά-
 ματικὴν ἐκείνην θυσίαν. θυσία ᾧ
 ἡ τὰ ῥήματα αὐτῷ ἅπερ ἔλεγε, ὁ
 Κύριος ἔδωκεν, ὁ Κύριος ἀφείλετο,
 καὶ τὰ ἔξῃς ὁ δὴ καὶ ἡμεῖς αἱ ποιοῦμεν,
 ὅτι περασμοῖς, ὅτι περιστάσεσιν, ὅτι
 ἐπιβολαῖς τοῦ Θεοῦ δοξάζοντες.

ΚΕΙΜ. Ἐγένετο δὲ ὡς ἡ ἡ-
 μέρα αὕτη, καὶ ἦλθον οἱ ἄγ-
 γελοι τῷ Θεῷ παρασηῆναι ἐναν-
 τι τῷ Κυρίῳ, καὶ ὁ διάβολος
 ἦλθον ἐν μέσῳ αὐτῶν, πα-
 ρασηῆναι ἐναντίον τῷ Κυρίῳ.

ΧΡΥΣΟΣΤ. Τί δὴ ποτε κατ' ἐκά-
 στὴν ἡμέραν παρελαμένους αὐτὸς εἰσά-
 γει; ἵνα μάθωμεν, ὅτι καὶ ἀπορόη-
 τα τὰ παρόντα, ἀλλὰ λόγον διδόναι
 τῷ κατ' ἐκάστῃ ἡμέραν γινόμενων,
 καὶ κατ' ἐκάστῃ ἀποσείλονται οἱ
 κληρονομήσαντες οἱ ἄγγελοι, εἰ καὶ ἡμεῖς
 καὶ ἴσμεν.

ΑΠΟΛ. Καὶ νῦν ὅτι οἱ μετὰ Ἰε-
 σὺ πλῆθοντο ἐπὶ τῇ ἀνδρείᾳ τῷ δικαίῳ,
 ὁ δὲ διάβολος δακνόμενος ἐπὶ τῇ
 καρτερίᾳ, πικροτέρας ἀνιμώχλιδεν ὁ-
 δύναι, καὶ ἑτέραν πείραν προσάγειν
 ἐβόλετο. ὁ δὲ Θεὸς ἐθαυμάζετο τὸς ἀ-
 ρετῆς τὸν δίκαιον, ἦς καὶ τοῖς ἀνθρώ-
 ποις τὸν ἀπόδειξιν παρέχετο, ὅτι τῇ
 τῷ παθῶν καρτερίᾳ, ὅπως γε καὶ μετὰ

τοιαύτην πείραν κακῶν, τῷ καλῶς
 ἐγνωσμένῳ καὶ ἀπίστῳ.

ΙΟΥΛΙΑΝ. ἦλθεν ἐν μέσῳ
 τῷ Ἀγγέλῳ, οἷον ἐστὶν ἐννελημμενός.
 κατηχῶντο γὰρ, καὶ φάγην ὡς περ
 ἐβόλετο. ἡ ἐν μέσῳ, λέγεται, εἶναι
 τῷ Ἀγγέλῳ, ὡς διακόφας αὐτῷ τὴν
 φρόνησιν, τὴν περὶ τῷ Ἰωβ διὰ τῆς
 ἁμαρτίας. πῶς δὲ ἄρα καὶ Ἀγγελοι
 παρίστανται τῷ Κυρίῳ; πότε δὲ λει-
 τουργικὰ πλάσματα τῆς θείας θρασύτητας
 ἀνακεχώρηκε; τί δὲ καὶ εἴη αὐτὸ τὸ δυ-
 νάμενον, τὸν δημιουργὸν μεῖζαι τῆς
 ἰδίας κτίσεως, ὅ, καὶ τὸν ποροφῆ-
 τὴν, πάντα τὰ ἔδωκεν ὡς φαγὼν ἀπὸ
 κάδου, καὶ ὡς ῥοπή ζυγὸν ἐλογίσθησαν;
 πῶς δὲ καὶ ὁ διάβολος Ἀγγελικῆς
 ἀξιοῦται σιωπῆς, καὶ ῥήματα ποιεῖται
 ἡ ἀπώλεια; καὶ λόγον δέχεται πα-
 ρὰ τῆς οὐτοῦ ζωῆς; τίς κοινωνία φωτὶ
 πρὸς σκότος; τίς συμφώνησις Χει-
 ρῶ πρὸς βελίαν; καὶ ὑπομένει σκότος
 παρούσαν φωτὸς, καὶ ἐν μισοκαλῷ
 τὴν ἐγγύτητα τῆς ζωῆς. ἀλλ' αὐτόθεν
 ἀσπερὶς ἐλκυστῶμεν τὴν θεωρίαν.
 διττὴ τοίνυν εἶναι ἡ ποροκείμενη θεω-
 ρία. Θεὸς μὲν γὰρ ἐνώπιόν ἐστι πάντων
 ἡ κτίσις, καὶ αὐτὴ ἡ ἀποστατικὴ καὶ
 τὸ ἀπειράκτον τῆς οὐσίας ἐκείνης.
 ἄλλως μὲντοι σιωποῦνται πρὸς Θεὸν,
 καὶ μὴ γνωρίσασθαι πονηρίαν φύσεως, ἐγ-
 γύπρην γινόμεναι καὶ τὴν οἰκειότητα,
 καὶ ἄλλως ὁ βλάσφημος καὶ μισόθεος σα-
 τανᾶς. καὶ μόνον τὸ πανταχῶς παρῆναι
 τοῦ Θεοῦ. ἐνώπιον δὲ ἔλθῃν, λέγεται,
 Κύριε, καὶ ὡς ὑπομένων τῆς ζωῆς τὴν
 ἐγγύτητα, ἀλλ' ὅτι λαθεῖν καὶ εἶχε
 τὴν ἀπειράκτον. ἡ τοίνυν φθογερά
 τῷ διαβόλῳ διάθεσις, τὴν ἀρετὴν τῷ
 ἀθλητῷ πληγὴν ἰδίαν λογιζομένη,
 διανοεῖται πικρῶς, πολλὰς πρὸς τὴν

ἐμοίαν

ὁμοίαν συμφορὰν παρακαλᾶσα, οἰομένη τῇ κοινῇ τῇ ἐγκλημάτων διαφάγειν τὴν τιμωρίαν, καὶ πειράται ταῖς δυσκολίαις κατασεῖν τὸν τῆς ἀσεβείας πύργον. τὸ δὲ ἐν ἀφθονίᾳ, φησί, γινώσκων τὸν τρέφοντα, πόρρῃσι καὶ τοῖς ἀλόγοις ζώοις. λείπεται ὅν αὐτῶν καὶ τῇ ὄντων ὑπομένειν τὴν σέβησιν, γένεσθαι δὲ καὶ ἀπαιδα, καὶ αὐτὰ τῷ σώματος τὴν διαφθορὰν ἀπελθεῖν. ἐν ταῖσι γὰρ δεχθήσεται, εἰ ὡς ὅς ἀγαπᾷ τὸν πατέρα, καὶ μὴ πείθεται τοῖς δώροις, καθάπερ οἱ φίλος καλῶντες τὸν μισθωσάμενον. ἡ τοιαύτη πικροτάτη μελέτη, λεγέτω φωνή. οἷδε δὲ ὁ τῇ ἀοράτῳ δημιουργόν, καὶ τῶν τῶν ἐνεργείας γινώσκων, καὶ ὅδε βόης παρὶς τῆς σαφῶς τῆ ἀπόρρητα. ἀλλ' ὅπερ ἡμῖν ἐστίν, ὁ διὰ τῆς γλώττης προφερόμενος ψόφος, τῇ πληγῇ τῆ ἀέρος ἐμπύπτων ταῖς ἀκαῖς, καὶ ὅπως περιποιῶν ἡμῖν τὴν συναίσθησιν τῇ λεγομένην, τῷ Θεῷ τυγχάνει διάνοια. διάλεξις τοίνυν τῆ διαβολῆς γέγονεν πρὸς τὸν Θεόν, ἐκ δὲ φωνητικῶν ὀργάνων. πῶς γὰρ αὐτὸς ἀρμόσκει τοῖς αὐλοῖς λόγοις τοῦτος; ἀλλ' ἡ καὶ τὸ κρυπτόμενον ὑποτυπώσθαι βουλὴ, φωνῇ ἀπεμιμήσθαι, Θεὸν μὴ λανθάνουσα. ὅτι γὰρ καὶ Μωϋσῆς σιγῶντος, καθάπερ κεκραγόντος ἔλεγεν ἀκηκοέναι. ὅτι καὶ διάβολον διανοούμενον λαβόν, ὡς φθιγγόμενον οἷδε. τὰ δὲ τῆ διαβολῆς κινήματα, ὅπως ὤρμητο καὶ τῷ διακρίνῃ, εὐδελον ὡς ἐκ ἡγνότητος Θεός. καθ' ὅσον δὲ αὐτῷ σιωπῶν πειράζειν, εἰδείκναι τὴν νόησιν. καὶ τῷ αὐτῷ παρὶς τῶν ἡμῖν ἡ γραφή, ὡς ἐν διαλογῷ, πᾶσις τε καὶ ἀτοκείσας, κατ' ἡθοιοῖαν εἰσάγει.

ΚΕΙΜ. Καὶ ἔπειτα ὁ Κύριος τῷ διαβόλῳ, πόθεν σὺ ἔρχῃ;

Ο' ΑΥΤ. Εἶώρα ὁ Θεός, ὅπως αἰχλωθεὶς διεπνεύτο ὁ σατανᾶς. ὅταν δὲ ἐπερωτῶν ἴδῃ ἀγνωμονῆντα, τότε ἐλέγχει κακουργῆντα, ὡς ἠλεγξε τὸν Καῖν.

ΧΡΙΣΟΣΤ. Ἦν δὲ πόθεν ἦλθεν, ὅτι ἠττηθεὶς παρὰ τῷ διακρίνῃ, ἀλλὰ βέλεται ἰδεῖν, εἰ ἀγνωμόνως ὁμολογεῖ τὴν ἥτταν.

Ο' ΑΥΤΜΠ. Εἴ γινω, σέ φησιν, ἀπὸ ποίας ἐπαυῆλθες θειοτάτης δραματοργίας, ἠττηθεὶς μὲν καὶ ἐγκαλυπτόμενος, πρὸς ἑτέραν δὲ παρασκώζομενος μηχανῇ, ὅτι αὐτὸν ἐπερωτῶν ἐλέγχει τὸ τῆς μαρίας ἀκάθικτον καὶ τῆς ἐπιχειρήσεως τὸ πικρότατον.

ΚΕΙΜ. Τότε ἔπειτα ὁ διάβολος ἐνώπιον τῷ Κυρίῳ, διαπορόμενος τὴν ὑπ' Οὐρανόν, καὶ ἐμπεριπατήσας τὴν σύμπταν παρῆμι.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Οὐκ οἷδε μετελοφρονεῖν ὁ τῆς ὑπερηφανίας διδάσκαλος, πανταχῇ δὲ τὸν ἀπᾶνθρωπον ἐνδείκνυται τρόπον. ταύτην τοι καὶ νῦν τὴν αὐτὴν καταμινύει περίοδον, καὶ τὴν πρὸς πάντας ἀνθρώπους ἀπέχθειαν, καὶ δίχα τινὸς προκαλύμματος, τὸ τῆς κακίας ἄστατον παραδηλοῖ, μὴ θωπόμενος ἡρεμεῖν.

ΕΝΑΓΡΙΟΥ. Διὰ τῶν μετὰ τοῦ Γ' β' ἐκ ἐμπεριπατεῖ, ἐπειδὴ ἐκ τῷ ὑπεραίσιος, ἔχων τὸ πολίτευμα

ἐν Οὐρανοῖς. ψάλλεται ἔν ὁ πονηρὸς, ἐν παντὶ λίγων ἐσηρηκεῖται, καὶ πάντας ἀνθρώπους ὑφ' ἑαυτῷ ποιήσασθαι. Διὸ καὶ παρὰ πόδας ἐλέγχεται. ἐπεὶ πῶς ὁ πάντας ἀνθρώπους πατήσας, ὡς φῆς, ἐνὸς τῷ Ἰώβ ἡ περιγέγονας;

ΚΕΪΜ. Εἶπε δὲ ὁ Κύριος πρὸς τὸν διάβολον, προσέχες ἔν τῷ θεράποντί μου Ἰώβ; ὅτι ἐκ ἑσσι κατ' αὐτὸν πῶν ἐπὶ τῇ γῆς. ἀνθρώπος ἀκακος, ἀληθινός, ἀμεμπτος, θεοσεβής. ἀπεχόμενος ἀπὸ παντὸς κακῶ. ἔτι δὲ ἔχεται ἀκακίας σὺ δὲ ἔπας ὑπάρχοντα αὐτῷ διακονῆς ἀπολέσαι.

ΧΡΥΣΟΣΤ. Ο' μὲν διάβολος κείψας τὴν ἡτταν, τῇ φωνῇ κέχρηται φωνῇ, καὶ περιελθὼν, φησὶ, τὴν γῆν, πάρειμι. ὁ δὲ Θεὸς, ὁ ἔκρυψε φθονῶν ἐκεῖνος, ἐκκαλύπτει. καὶ ἐπειδὴ ἐρωτήσας ἐκ ἑμαυτοῦ παρ' αὐτῷ τὴν ἡτταν ἰὼ ὑπέστη, αὐτὸς αὐτὴν σηλιτάει, καὶ τὸ δικαίον τὴν νίκην ἐκφαίνει, ἐμπεριπατήσας τὴν σύμπασαν πάρειμι. τί ἔν εἰς τὸτο θεῆλθεις τὸτο ἡτήσας; ἢ σὺ ἔπας, δὸς μοι τὰ ὑπάρχοντα τοῦ Ἰώβ; διατὶ κρύπτεις τὸν ἀγῶνα; ἵνα ἀφανίσῃς τὸν σίφαινον τῆς νίκης. προσέχες τῷ θεράποντί μου; ὅτι ἐκ ἑσσι κατ' αὐτὸν, ἀνθρώπος ἀκακος. μὴ παραδράμῃς ἀπλῶς τὸ ρηθεῖν, ἀλλ' ἐπιστήμηναι, ὅτι ἐν φωνῇ μαρτυρεῖται ἡ δαμά ἐλέγχθη, τὸ, ἀκακος. ἀλλὰ μὴ μνησθεὶς τῷ ὀνόματος τὰτο φέρειν, νυνὶ αὐτῷ προσέθηκε τὸν τῆς ἀκακίας σίφαινον, ἐπειδὴ τὰ κακὰ ἀχαρείως ἠνεγκεν. εἴη ἔν καὶ δοκεῖ ἐν τοῖς ἐξῆς φθίγγεσθαι τολμηρὸν τῇ ἀ-

κακίᾳ προσλελόγισαι. φησὶ δὲ καὶ αὐτὸς ὕστερον ὁ Ἰώβ, οἶδε δὲ ὁ Κύριος τὴν ἀκακίαν μου. Τῷ δὲ ἀκάκῳ ὁδεῖ τὸ ρῆμα εἰς πονηρίαν λογιζέται. Οὐ γὰρ ἐπὶ τοῖς φράγμασιν, ἀλλὰ τῇ φροδίτῃ τῇ ποιούντων δικάζομεν. Ἰβείζει ὃς πατέρα, καὶ τὸ φράγμα αὐτοῦ, καὶ ὡς πατρικαίας κατακρίνεται, ὅτι φωνῇ ἐναντίαν ἱρῆξε πατεῖ, καὶ τὴν ἑαυτοῦ ρίζαν δυσφημῆσαι ἐτόλμησε. Παιδίον δὲ ἀκακον, καὶ τύφη τὸν πατέρα, ἢ τὴν μητέρα, ἢ ὕβρις πάσης ἀφροσύνης ποθεινότερα. Πολλάκις ἔν μητέρες εἰς ὕβριν τὰ τέκνα διερεθίζουσιν, ἢ τῇ ἵβρι, ἀλλὰ τῇ ἀκακίᾳ, ἀλλὰ τῷ ἀκαιραίῳ, ἀφελὲν τῷ ἡθους, ἐπαγγελλόμενοι, ὅτι ὁ Θεὸς εἰδὼς, ἐτι ἐκ ἐκ κακίας φθίγγεται, δέχεται τὰ παρὰ τῷ Ἰώβ, εἰς κρίσιν καλλέμεν παρ' αὐτῷ. Ἀκακίας γὰρ τὸ ρῆμα ἢ πονηρίας.

Α' ΠΟΛΙΝ. Οὕτω καὶ ὁ Θεὸς μαρτυρεῖ, λέγων, ἐτι δὲ ἔχεται ἀκακίας. Τέτεσι ἐκ εἰς δέονσαι, ὃ πονηρὸς, ἢ κατ' αὐτὸν κακία πρὸςχώρησε. Τῆς γὰρ αὐτῆς ἀκακίας ἔχεται, μηδὲν ὦν αὐτὸς ἐπιθυμεῖς, φράζας. Ἀντὶ μεύτοι, τὸ ἔχεται ἀκακίας, ὁ ἑβραῖος, ἔχεται τῆς ἑαυτοῦ πλεονότητος, ἔχει.

ΠΟΛΥΧΡ. Ἀπέχεται δὲ Κυρίως κακίας ὁ πεφυκὼς αὐτῷ δέχεσθαι. Τότε γὰρ ὁ ἑταίρος χώρῳ ἔχει, ὅτι δυνάμεν εἶναι φάλλος, ἀπέχεται κακίας, μίσει τῷ φέρῳ αὐτῷ. Ὅρα δὲ, ὅτι καὶ τὴν πᾶσαν διαφθοράν, καὶ τὴν τῇ οὐτῶν διαφθοράν, καὶ τὴν τῇ παιδῶν οἰκτρῶν πλάττει, καὶ τῇ ἐγκωμίων ὁ διαπότης ἀπτόμενος, ἐκ ἵτι τὸ ἀληθινόν, καὶ ἀμεμπτον,

τῇ ἐπαύρῳ ποιεῖται κεφάλαιον ὡς ἐπὶ τοῖς ὑπολαβέουσιν, ἀλλ' ἐκ τῷ γεγονότος ἔργου λαμβάνει τὸ ὄνομα, ἀκακῶ γὰρ φησι, ταῖσι, ἐκ τῆς προαγματῶς προσηγορίας ἔλκων τὴν ἀφορμὴν. Οὐ γὰρ ἐπισυνάγει τοὺς πόνοις, ἡδὲ πάλιν θρασυαῖται, καὶ ταῖς ἀλαζονείαις ὑπερχεῖται, ὅτι τῇ πολεμικῇ κεκράτηκεν, ἀλλ' ἔχεται καὶ ἔτι τῆς ἀκακίας, ταῖσι, γνωρίζει τὴν τῇ ἀγαθῶν αἰτίαν, τῆς καρτερίας τὴν ὑπόθεσιν. Ὁ δὲ ἐπὶ τῇ κλίσει πετίμηται. Ὁ γὰρ τῆς ἀκακίας ἔχόμενος, ἀκακῶ ὀνομάζεται, τὸ, σὺ δὲ εἶπας τὰ ὑπάρχοντα αὐτῷ διακευῆς ἀπολέσαι, ἀκύλας σαφίσερον ἐκ δέδωκεν, αὐτίστ' αὖ με ἐπ' αὐτῷ, τῇ καταποντίσει αὐτὸν ὠρεαῖν.

ΧΡΥΣΟΣΤ. Μάτλι αὐτῷ, φησὶ, τῇ περισσίᾳ ἐφθόνησας, εἶπας, προφάσει τῇ χρημάτων ἀσεβεῖν τὸν ἄνδρα. Ἐγυμνώθη τῇ κτημάτων, καὶ ἐκ ἐγυμνώθη τῆς ἀσεβείας. Οὐκ ἠδύλησας, ὡ ἀνείχωντε, ὡς Θεῷ, μοὶ πισεῦσαι. Ἀπὸ τῆς πείρας ἔνσεθεν πισωθῆναι λοιπὸν, ὅτι οὐ ταῖς ἀποραγίαις τὴν φιλοσοφίαν ὁ ἐμὸς θεράπων μετρεῖ; ὅρα δὲ, ἐκ εἶπεν, ὅτι διακευῆς ἀπώλετο τὰ ὑπάρχοντα, ἀλλὰ, σὺ εἶπας, ἀπολέσαι διακευῆς. ἐπεὶ αὐτὸς μισθὸν, ὃ τὸν τυχόντα ἔλαβε τῆς ἀπωλείας.

ΟΛΥΜΠ. Τινὲς δὲ, σὺ εἶπας, διακευῆς, φασὶ, ταῖσι, μάτλι ἔλαγίσω, ὡς ἰαὺ ἀφαιρεθῇ τὰ ὑπάρχοντα, εἰς βλασφημίαν ἐκφέρεται. Διακευῆς δὲ νοῶσιν, ἀπολέσαι, ἐπεὶ δι' ἁμαρτίας ἀπώλοντο τὰ τῷ Ἰωβ, ἢ ὅτι, ἐκ εἰς ἀπορίας δεδαπαύητο.

ΚΕΙΜ. Ὑπολαβὼν δὲ ὁ διάβολος, εἶπε τῷ Κυρίῳ, δέρμα ὑπὸ δέρματ', ὅσα ὑπάρχει αὐτῷ ἄνθρωπῳ, ὑπὲρ τῆς ψυχῆς αὐτοῦ ἔκτισται.

ΑΠΟΛ. Τὸ, ὑπολαβὼν, καὶ τὴν ποιῶντι εὐνοίαν κείται, αὐτὶ τῷ, καὶ τῶν ἔτι γενομένων, ἐπὶ καὶ τῇ διχαίᾳ ἐβλάβετο. Ἡ δὲ ὅτι μετὰ τινος ἀγῶνος τὴν ἀδικον μελέτην πεποιήται, καθάπερ τις ἀθλητὴς ὑπερχόμενος, καὶ κλέπτων τὰ προσαλαϊόντα ταῖς λανθανούσαις λαβαῖς, ὡς εἶναι τὸ, ὑπολαβὼν, αὐτὶ τῷ, πᾶσαν ὑπελθὼν πείραν, πρὸς ἔλεγχον τῆς τῷ ἀνδρὶ φιλοσοφίας, διέθηκε τὸν ἀγῶνα πικρῶς καὶ ἀθῆως. Οὐ γὰρ οἶδεν ὅρας ἐπιτιθεύσαι ταῖς πονηρίαις.

ΟΛΥΜΠ. Σκόπει δὲ ὧδε παῖτον, ἐν πενίᾳ, καὶ ἀπαιδία γυμνασθέντ' τῇ διχαίᾳ, καὶ τὴν ἀκραν φιλοσοφίαν ἐπιδειξαμένους, ἐπ' οἷς, ὁ μόνον ἐκ ἐδυτρήμηται, ἀλλὰ καὶ ἀχαισιγενὲς φωνὰς ἀπέπεμψεν. Οἱ μὲν Ἄγιοι σωῖνται Ἄγγελοι τῇ νίκῃ, ὁ δὲ διάβολος διεφρίετο τὸν ὀδόντας, καὶ ὑπὲρ πείρας ἔχυσαν ἐξήτει κατ' αὐτῷ λαβεῖν. Ὁ δὲ ἀγαθὸς Θεὸς, καὶ τὸν ἰουτὸν δοξάζων γνησίως θεράποντας, ὑπεριδίζει τὸν θηρίον, ἵνα καὶ μάλλον κατασχευθῇ, καὶ πολλοῖς ἐγκωμίοις στεφανωτὸν δίκην, ὡς τὴν φυσικὴν κλήθειαν διαφυλάξαντα, καὶ ἡδὲ μίαν ὑπομείναντα διασπορῶν, ἐκ τῇ συμφορῶν. Ἐπὶ γὰρ, φησι, τῆς αὐτῆς ἀκακίας ἔχεται, μηδὲ μίαν ὑπομείνας βλάβην. Σὺ δὲ ἐμεγαλύνῃς

διακευῆς, αὐτὶ τῷ ἀκρίως ἐφλυά-
ρει. Λέγων, ἐὰν ἀπολέτη τὰ ὑπάρ-
χοντα, δυσφημήσει. Κατανόει δὲ
ἐστεῦθεν, ὡς ὁ μὲν Θεός, προγνώ-
σῃς ὧν, καὶ εἰδὼς τὸ ἐκβητόμενον, καὶ
ὅτι μέγας ὁ Ἰωβ· ἐκ αὐτοῦ ἀπορεπές τι
φθίγγεται ποτε, ἐπέτρεψε τῷ κτ
τῷ δικαίῳ πάλιν. Οἱ δὲ διάβολοι
ὅτε τὸ μέλλον οἶδεν, ὅτε τὰ ἐν ἡμε-
τέρῃ καρδίᾳ γινώσκει. Διὸ καὶ ἀγνοῶν
ὅτι ἡττηθήσεται, ἐλήρει λέγων, ἢ
μὴ εἰς πρόσωπόν σε ἀλογήσῃ. Καὶ
αὐτίς νικῆταιν οἴμεθα, τῷ εἰς τὸ
δέρμα τὰ δικαίᾳ πείραν ἐξαίτε, καὶ
φῃσι, δέρμα ὑπὲρ δέρματός, πάντα
ὅσα ὑπάρχει ἀνθρώπῳ, ὑπὲρ τῆς ψυ-
χῆς αὐτοῦ ἐκπῇ. Οἱ δὲ σύμμαχος,
ζῶντι ὑπὲρ ζῶτος, καὶ πάντα ὅσα
ἔχει, προήτεται ὑπὲρ τῆς ψυχῆς αὐ-
τοῦ. Ἐλεγχθεὶς ὁ μισαῖνδρος, καὶ
καὶ ταῦτα πάλιν ἀναισχυντεῖ, καὶ φῃ-
σιν, ὅδε μέγα, εἰ ἀλλοτείων σωμά-
των πεπονθότων, ἐκ ἐδυσφήμησε, δε-
δοικώς μή σε παροργίσῃ, καὶ κτ· τῷ
ἰδίῳ σώματι ἐίγῃ τῷ πληγῷ.
Τὸτο γὰρ ἐστὶν ὃ λέγει, δέρμα ὑπὲρ
δέρματός. Καὶ ὅδε πολλάκις τίς ἵνα
μὴ εἰς ὀφθαλμὸν βλαβῇ, τὴν χεῖρα
προτείνει, καὶ εἰς τὸ ἥττον τίμιον
μέλ· δέχεται τῷ πληγῷ, δέρμα
ὑπὲρ δέρματός· προίχομεθα. Ἰνα
σώτῃ τὸ χειρώπερον. Τί ἐν θαυμα-
σόν, εἰ τὰ ὑπάρχοντα προήκατο; ὁ
πότε καὶ σῶμα ὑπὲρ σώματος πολλά-
κις προίκαται, καὶ πληγῆς φερομέ-
νης τυχόν κτ· τῷ ὀφθαλμῷ, ἢ τῆς
κεφαλῆς, τῷ χεῖρα ἀνατιθεύς, τὸ
χειρώπερον μέρος τῆς πληγῆς ἀπαλ-
λάττομεν, καὶ πάντα δὲ τὸν πλε-
ον ἱτοιμῶς προτείνομεν, ὑπὲρ τῆς
ἐαυτοῦ σωτηρίας. Ἔστι δὲ καὶ ἄλλως
νοεῖν τὸ ρητὸν, ἡδυνάξων τῷ τῷ

διχῶς πρὸς Θεὸν ἀφημίαν ὁ πονη-
ρὸς, δέρμα φησὶν, ὑπὲρ δέρματος δι-
δωκεν, ταῖς εἰς ἐλίγα βλαβεῖς,
ὀλίγον τινα ἀφημίαν προτήγαγε.
Καὶ ὅδε μέγα, εἰ τῇ ὑπαρχόντων
ἀνθρωπῷ καταφρονῇ, ἵνα αὐτὸς μὴ
βλαβῇ. Τὸ ὅδε τῆς ψυχῆς αὐτοῦ, αὐτὶ
τῷ, ἐαυτοῦ, εἴρηκεν.

ΚΕΙΜ. Οὐ μὴ δὲ ἀλλὰ ἀ-
ποσάλας τῷ χεῖρά σε, ἄψαι
τῇ ὁσῶν αὐτοῦ, καὶ τῶν σαρ-
κῶν αὐτοῦ, ἢ μὴ εἰς πρόσω-
πόν σε ἀλογήσῃ.

Ο'ΛΥΜΠ. καὶ ΧΡΥΟΣΤ. Ὁ μόν
τὸ θειόν, καὶ ἀναισχυντον. Οὐ ὅδε ἀ-
νέχεται, μόνον τῇ ἡμετέρων ἐμφορη-
θῶσαι σαρκῶν, ἀλλὰ καὶ μέχρις ὁ-
σῶν, καὶ μυελῶν διελθεῖν βέλεται.
Οὐκ ἀπορεῖ πονηρίας, λείσκει πάλιν
ἐπίνοιαν. Οὐδὲν φῃσι, μέγα, εἰ ἀ-
πώλεσε κτήματα, ἡδυνάξων πάντων κα-
ταφρονήσας, ἵνα ἐαυτὸν σώτῃ. Ἀλ-
λά μὴ τί τὸτο; εἰ τῷ ψυχῇ
ἐδίδως λαβεῖν; τὸτο ὅδε ἐείφηνε ζη-
τῇ διὰ τῷ λέγειν. Πάντα ὑπὲρ τῆς
ψυχῆς αὐτοῦ ἐκτίσει. Τὸ γὰρ σῶμα
πλήξον, διατὶ δὲ, μὴ ἔξ ἀρχῆς τῷ
το ἥττον; ἐλογίσαστο, ὅτι εἰ συμ-
βῇ αὐτὸν ἡττηθῆναι βέλτιον ἀπὸ τῇ
ἐλαττόνων τῷ νίκῃ ἐνεγκεῖν, εἰδὲ
μὴ, ἀπὸ τῷ σώματι περιετέσθαι.
Οὐ πολλὰ λόγος, φησὶν, τὰ κτήματα
τοῖς ἀνθρώποις. Ὑπὲρ ὅδε σωτηρίας
τῆς οἰκείας ψυχῆς, πάντα δίδοσιν.
Οὐχ ἀπλῶς δὲ, τῇ σαρκῶν, εἶπεν,
ἄψαι, ἀλλ' ὥστε καὶ εἰδοθῆναι πεθῆναι
τὸ κακόν, ὅτι καὶ πονηρίας διαλέγε-
ται. Διηκνύται δὲ καὶ ἐστεῦθεν, ὡς
ὅδε μίαν ἔχει καὶ ἡμῶν ἡξοσίαν ὁ

ἀρχαῖος δράκων, εἰμὴ ὑπὸ Θεῶν συγχωρηθῇ, καὶ τὰς ἀρτίους αὐτῷ περὶ ἡμᾶς οἰκονομίας. Καὶ ὡς ἀνέλθω μεν ἄνθρωπον διώκται, εἰ λάβοι συγχώρησιν. Κακὸν δὲ ποιῆσαι ἢ δύναται, παρὰ Θεῶν δὲ ἤκωται. Οἶδε ἦ καὶ ἔπεισε, ὅτι εἰμὴ Θεὸς ἐπιτρέψει, εἰδὼς αὐτὸς, κατὰ τὴν δύναται, τῆς ἐπιτροπῆς ἐπὶ νομεύης, ὅτι σοφῶς γίνεται. Ἄπε παρὰ Θεῶν γενομένης. Οὗ δὲ λέγει τοιαῦτον ἐστίν, πείελε αὐτὴ τὴν φρεσὶν τῆς ἐξωθεν θεραπέας, καὶ τῆς κατὰ ψυχὴν ἐπιμελείας. Οὐ γὰρ ἐστὶ θάνατον ἀξιῶν, εἰ φυλάττεις αὐτὸν ἀτολίμῳ. Συγχώρησόν μοι διαφθεῖραι τὰς σάρκας, ἄχει καὶ μυελῶν. Ἐλέγχειν γὰρ οἶδε συμφορὰ γνώμῳ ἀπαιδαγώγητον, καὶ τρυφῇ μόνῳ τῆς περὶ σὲ θεραπέας, ὑπόδεισιν ἔχουσαν. Ὡς ἔγχε ἄψαι τῆς σαρκὸς αὐτῆς, τινικαὶ εἰς πρόσωπόν σε ἀλογήσει, ταῦτε εἰς φανερώς σε βλασφημήσει.

ΚΕΙΜ. Εἶπε δὲ ὁ Κύριος τῷ διαβόλῳ, ἰδὲ παραδίδωμί σοι αὐτὸν, μόνον τὴν ψυχὴν αὐτῆς διαφύλαξον. Οὗ δὲ θεοδοτίων, τῆς ψυχῆς αὐτοῦ ἔχ ἄψῃ.

ΧΡΥΣΟΣΤ. καὶ **ΟΛΥΜΠ.** Πάλιν ὁ φιλανθρώπων Θεὸς, ὁ τῆς οἰκείας σεφανίτης ἀγγέλοις καὶ ἀνθρώποις δημοσιδεῖν βυλόμενος, ἐπιτρέπει καὶ τὸτο, ὥστε μαθεῖν ἡμᾶς, ὅτι ὅσα διώκται ὁ πονηρὸς, καὶ συγχώρησιν διώκται. Καὶ ὁ μὲν ἔλεγε, σὺ ἄψαι καὶ σαρκῶν αὐτῆς. Ἀλλ' ἴνα μὴ λέγῃ, ὅτι ἰσὺ πεφασμενῶς αὐτοῦ ἐπληξας, ὡς οἰκίου θεραπόντα, καὶ

ἐποίησεν ὅπερ ἤπισεν ὁ διάβολος, ἀλλ' ἐκείνῳ ἐπέτρεψε.

ΔΙΔΤΜ. Καὶ τὸτο πρὸς ἡμετέραν ὠφέλειαν, ἵνα χαρακτηρ, καὶ τὴν αὐδρείαν, καθάπερ ἐστὶν εὐλογημένη, ὁ Ἰωβ πειθεῖς, σκοπὸς τῆς ποιότητος ἀρετῆς, καὶ τοῖς τοῖς, καὶ τοῖς μεταγενετέροις, ὑπάρξῃ, ὃ καὶ γέγονεν. Αὐτὸ γὰρ ἐστὶν αἰετῶς τὸ ἀδελφῆ, καὶ ἀγωνιστῆ λέγοντος, οἶδα ἐγὼ ὅτι δίκαιος ἀναφανῶμαι. Παραδιδὼς δὲ ὁ Κύριος, φησὶ, μόνον τὴν ψυχὴν αὐτῆς διαφύλαξον. Ὅπερ νοηθεῖται ὅτι, παρακοτὰς πολλάκις, καὶ τῆς ἡγεμονικῆς διαστροφῆς, εὐτισιν ὁρῶμεν γινόμενῶς, δι' ὧς οἶδε λόγος, ὁ τὰ κρυπτὰ γινώσκων Θεός. Ἐπεὶ ἔν ἐκ παραφρεσησιν τὸν δίχαιον ἀγαγεῖν ἐσθλὸν ὁ διάβολος, καὶ ἐκασιν φρεσῶν, ἵνα καὶ ἀκούει αὐτὸν τοῖς τῆς βλασφημίας περιβάλλῃ ρήμασιν. Ἰδὲ φησὶ, παραδίδωμί σοι ὅν ἔζητήσω, ἵνα καὶ κενὸν πλεῖον ἀδοκιμήσῃ, καὶ σὺ αἰχμηθῇς. Πάλιν μὴ κάρων αὐτῷ, καὶ διαστροφῇ ἡργάσω τῇ ἡγεμονικῇ. Τὸτο ἦ καὶ ἐφέται σοι, ἵνα ἐρρωμένῳ τῷ λογισμῷ, τὴν ἐν τοῖς πάθεσιν ἀνδρείαν, ἀλλὰ σαρκῶν ἔπτε, καὶ ὅσων ὡς ἔζητήσω.

ΟΛΥΜΠ. Εἰ ποῦναι τὸ τοῖς φησιν, ὅτι τῆς ἡγεμονικῆς αὐτῆς μὴ ἄψῃ, διὰ δὲ καὶ εἰς τὴν σάρκα βασανῶν τὸν ἀγῶνα ποιεῖ, καὶ τὸ μετὰ σώματι καὶ κατὰ τὴν διδωσιν, ἢ συγχωρεῖ δὲ αὐτῷ καὶ τὸ σώματι. Ἐπεὶ ἀγαγεῖν τὴν ψυχὴν, ἵνα καὶ ἐπιγονῆς, τὰ διπλασίονα χαρίζεται ἀγαθὰ, καὶ αὐτὴ ἀγαθὰ αὐτῷ τὰ ἀτολίμενα.

ΧΥΤΣΟΣΤ. Ὅρα δὲ ὅλ' εἶπε, μόνον, τῆς ψυχῆς αὐτῆς μὴ ἄψῃ, ἀλλὰ μόνον τὴν ψυχὴν αὐτῆς διατήρησον, εἰς μίαν αὐτὸν φόβον περιέσῃ, τὴν σωτηρίαν τῆς ψυχῆς αὐτῆς, φησὶ, παρὰ σοῦ ζητῶ. Ἐπειδὴ γὰρ εἰκὸς ἴω, αὐτῷ τοιαύτῳ νόσῳ ἐπιβαλεῖν, ὥστε ἀποκτεῖναι τὸ σῶμα, καὶ εἶχε εἰπεῖν, ὅτι τῆς ψυχῆς αὐτῆς ἔχ' ἡψάμην. Διὰ τὸ τὸ φησι, διατήρησον, μὴ τι πάθῃ καὶ τὸν τῆς ζωῆς λόγον. Εἰ μὴ δὲ αὐτῆς, ἐκ ἐτι ἡμῖν τὸ θάνατον συγκεκρότηται.

ΟΛΥΜΠ. Πάλιν μεύτοι, καὶ μέτρον, χρυσῶν ἀνδραγαθῶν, τῷ διαβολικῷ περὶ δοκιμάζει Θεός, ἐκ αὐτὸς γινώσκει θέλων, ὅν ἡπίσατο, ἀλλ' εἰς ἔλεγχον διαβολικόν, καὶ ἰφ' ὧ τῶτον ἡμῖν γνωρίζει. Τὸ γεμῖν, τὴν ψυχὴν αὐτῆς διαφύλαξον, αὐτὴ τῇ, μὴ περάσῃς τῆς θείας εἰκόνος. Οὐδὲ δὲ τῷ ἐχθρῷ φρεῖν τὴν ψυχὴν ἐπέτρεψε. Πῶς δὲ τὸν πολέμιον, ἀεργετῆν μὴ πεφυκότα, φύλακα ψυχῆς προεσήσατο;

ΚΕΙΜ. Ἐξῆλθε δὲ ὁ διάβολος ἀπὸ τῆς Κυρίας.

ΟΛΥΜΠ. Πάλιν διδασκόμεθα, τὸν εἰς πῆραν ἀνθρώπου τρεπόμενον, ἵκειναι ἀπὸ προσώπου τοῦ Κυρίου. Θεὸς δὲ χωρίζεται, πέφυκε πάντα πονηρὰ μελέτη, μηδὲ μίαν ἔχουσα πρὸς τὴν ἀγαθότητα συγγένειαν.

ΚΕΙΜ. Καὶ ἔπαισαν τὸν Γῶβ' ἔλκει πονηρῶ, ἀπὸ παδῶν ἕως κεφαλῆς.

ΧΥΤΣΟΣΤ. Ἐπληξέ, φησιν, αὐτὸν χαλεπωτάτη βαταῖω, λῶβη καὶ ἐλέφαντι καθ' ὅλον τὸ σῶμα. Ὅλον δὲ αὐτῆς τὸ σῶμα, εἰς τραῦμα ἐποίησεν, εἰς μῶλωπα, ἵνα δὲ ὅλον τῆς μελῶν σεφανίτης ἀναδειχθῇ. Οὐ δὲ οἶδε φείδεσθαι κακίας, φθοράτις καὶ τὴν οἰκίαν ὑπάρχοντα πικροτάτῳ διάθισιν.

ΠΟΛΥΧΡ. Τετραχῶς δὲ τῷ Γῶβ' τὸ πάθος γέγονε, περὶ ὑπάρχοντα, περὶ τέκνα, περὶ δόξαν, καὶ περὶ σῶμα. Μετὰ δὲ τὴν τῆς κτημάτων, καὶ τῆς οἰκετῆς, καὶ τῆς παιδῶν ἀφάρισιν, τότε τῆς λῶβης ἔλκε' ἐπήγαγεν ὁ διάβολος, ὡς δειμῆς μενῶν ῥίον ἰχώρας, ἐκ τῆς σώματος, καὶ ἐτι δάκνουσας. Ἀπορίαν δὲ εἶναι παντελῆ, τῶν πε ἀναγκῶν, καὶ τῆς νοσοκομῶντων. Καὶ τῆς μεν πόλεως ὡς λελοβημενῶ, ἔξω καθῆτο (ἐκ ἐῶνται δὲ ἐν πόλεσιν ὁμοδίαιτοι εἶναι τοῖς ἄλλοις, οἱ ἐλεφαντιῶντες) τῇ δὲ χεὶρὶ τὸς μυδῶντας ἰχώρας ἔχ' ὑπέδεχτο, ἵνα μὴ καὶ μάλλον ἀποκταίτο, ἀλλ' ὁσράκω τῆς ἀπέξισιν. Αἰθερὶ δὲ, καὶ ἐπὶ κορείας ἔκειτο, ἵνα καὶ ἀνθρωπίνης ἀκίσῃ φωνῆς, ἢ καθαρόν ἀναπύλῃ τὸν αἶρα, ἢ τό γε ἀληθέστερον εἰπεῖν, τῇ μείζονι κακοπαθείᾳ τὸν Θεὸν ἐξιλεῦμενος. Ἐλκεῖ δὲ πονηρῶ, παροξυνόντως, ἀναγεωσίον, ἵνα σημαίνῃ τὸ ἱσχυρὲς καὶ ἐπίπονον.

ΚΕΙΜ. Καὶ ἔλαβον ὁσράκων, ἵνα τὸν ἰχώρα ξύῃ, καὶ ἐκαθήτο ἐπὶ τῆς κορείας, ἔξω τῆς πόλεως.

ΑΨΟΛΙΝ. Τινὲς φασί, τὸ ἐλπίσαντος αὐτοῦ τὸ πάθος ἐπελυνέχθαι. Πολλὰ ποίωμι τὸ ὑγρὸν φερόμενον ἐν τῇ ἐκροῇ, ὥς ἐδαιμυτέρως ἐμποιοῦν τὰς πόνας, τὸ περιστῶν ἀποξύνει διὰ τῆς ὀσράκων ἡβέλετο, αὐτὸς ἑαυτῷ γενόμενος δῆμιος. Οἱ δὲ ἰβραῖοι, αὐτὶ τὸ, ἵνα ζῇ σὺ ὀσράκῳ τὸν ἰχώρα, τὸ, κινᾶσαι ἐν αὐτῷ, ἔχει. Περιέπεσε ἐν τῷ πάθει ὁ Ἰώβ, καὶ αὐτομὴν πείραν εἶναι τὰ συμβαίνοντα, ἀλλὰ παρὰ Θεοῦ τιμωρίαν. Διὰ τὸ τοῦ ἀκοινωνήτος ὦν τοῖς πολλοῖς, μάλλον δὲ βαρὺς ἀπασὶ νομιζόμενος, καὶ ἐκ τότε πλὴν καὶ ἑαυτὸν ἀγαπήσας διώκται, πρὸ τῆς πόλεως ἐπὶ τῆς κορείας ἐκαδέζετο, θλιβεόμενος τὸν Θεόν, μήποτε ἐπ' ἀδόλοις ἡμαρτηκὼς ἀγνοῇ, ἐφ' οἷς, ὥς το δύναιτο ἀμενῇ καταστῆσαι, τῷ πενδικῷ χήματι τὸν τιμωρησάμενον.

ΧΡΥΣΟΣΤ. Τίνος δὲ εὐεκεν, ἔχει χερσίν, ἢ δὲ δακτύλοις τὸν ἰχώρα ἀπείκεν, ὥς μὴ πλὴν θεραπεῖαν μείζονα γενέσθαι ἀνδρίας ὑπέδειξεν. Οἱ δὲ αὐτὸς ἑαυτὸν θεραπεύσαι μὴ ἀνέχόμενος, πῶς αὖ ἐτέρων ἔτυχεν; αὐτὸς ἑαυτῷ δῆμιος ἦν, ἢ διορύττων τὰς πλῆρας. ἀλλὰ τὴν πηγάζεσαν σηπεδόναν περικόπτων, καὶ τῷ μετρώ πηλῷ, τὸν ζῶντα πηλὸν ζέων. Τίνος δὲ εὐεκεν, ἐπὶ κορείας ἐκαδέζετο; ὥς τὰ καταπίπτοντα συγκαλύψῃ τῇ θημῶνι. Τίνος δὲ εὐεκεν αἰθεριος; ὥς μὴ ἀποπνίξαι ἑαυτὸν τῇ δυσωδίᾳ. Ὅπερ ἔπαθεν αὐτὸς, εἴγε ἐν οἰκίσκῳ τιμὴν κατακέλευσε. Ἀλλ' ὡς περ, ἐδὲ εἶχον αὐτῷ καταλείπειν ὁ πειρασῆς.

ΒΑΣΙΔ. Ὅς ἐπειδὴ νικῶνται αὐτὸν οἷδε τὸν ἀδελφὴν, καὶ ἔδεν ἡμῶν προλαβόντων τινὰ χθῆναι διωάμενον, αὐτῇ τῇ σαρκὶ τὸ τῆς πείρας προσήγε μνησάνημα, καὶ τὸ σῶμα μασιζῶν ἀρρήτοις πληγαῖς, σκολήκων ἀναδιδόσθαι πηγὰς θξ αὐτῷ παρεσκεύασε, καὶ τῇ τῆς βασιλείας θρόνων τὸν ἀνδρα καταγαγὼν, ἐπὶ κορείας ἐκαδέσειεν, ὁ δὲ καὶ τοιούτοις βαλλόμενος πάθεισιν, ἀκίνητος ἔμενε. Καὶ ἀπαρττομένους τῇ σώματος, ἀσυλον ἐφύλαττον τὸν τῆς ἀσεβείας θησαυρὸν, ἐν τῷ κρυπτῷ τῆς ψυχῆς.

ΧΡΥΣΟΣΤ. Ἡμεῖς μὲν ὅδ' βαρεῖα καὶ ἡ τῇ παιδων ἀποβολῇ, ἀλλ' ὅμως πλὴν χαλεπῶν ταύτων τραγωδίαν ἐτέρα χαλεπωτέρα αἰνέμεν. καὶ μηδεὶ μικρὸν ἀναπνέσαντος, ἐστεύθει αἱ πηγὰς τῇ σκολήκων, οἱ τῇ ἰχώρων ῥύακες, ἢ ἐπὶ τῆς κοφρείας καθεδρὰ, τὸ ὀσράκον, τὸ τὰς πλῆρας καταξάνων, ἢ δυσωδία τῇ ἐλκῶν, ἢ τὸν χαμὸν ἐκείνου ἐπεισάγασα λιμὸν, καὶ ὀρωμένων ἐκ ἀφείσα τῇ σιτίων ἀπποδοῖ, καὶ τῷ λιμῷ χαλεπωτέραν ἐπιτεθεῖσα πλὴν ἀνδρίαν, καὶ ταῦτα ἐκ ἐπὶ δύο, καὶ δέκα, καὶ εἴκοσι, καὶ ἑκατὸν ἡμέραις; ἀλλ' ἐπὶ μηνὶ πλείοσιν. ἢ μετεῖως δὲ τὰς ὀδυρωμένους παρακαλῆσαι τὰ καὶ τὸν Ἰώβ παραδείγματα, καὶ τὰ τὰ δικαῖα τραύματα, καὶ ἡ κοφρεία, ἢ παντὸς θρόνου βασιλικῆς σεμνοτέρα. ἀπὸ μὲν γάρ τε, θρόνον ἰδεῖν βασιλικόν, ἔδεν ἴσαι τοῖς θεωμένοις τὸ κέρδος, ἀλλὰ πρόσχημος μόνον τέρψις, ὅντην ἔδεν μίαν ἔχασα. ἀπὸ δὲ τῶν, πλὴν κοφρείαν ἰδεῖν τῷ Ἰώβ, πᾶσαντις δέξεται ὠφέλειαν, καὶ φιλοσοφίαν πολλήν, καὶ παράκλησιν εἰς ὑπομονῆς λόγον. διὰ τὸ

πολλοὶ νῦν μακρὰ τινὰ, καὶ διαπόν-
τιον ἀποδημίαν σίλονται ἀπὸ τῆς
περάτων τῆς γῆς εἰς ἀραβίαν τρέχον-
τες, ἵνα τινὶ κοφρίῳ ἐκείνῳ ἴδωσι,
καὶ θεασάμενοι καταφιλήσωσι τινὶ
γλῶ, τινὶ τὰ σκάμματα τῆ σφανί-
τε δεξαμενῶν ἐκείνῃ, καὶ τὸ χυσίον
παντὸς τιμιώτερον σῶμα. ὁ δὲ γὰρ
ὅτις ἐστὶν ἀλουργὶς λαμπρὰ, ὡς τὸ
σῶμα ἐκεῖνο τότε ἀτίσιλβεν, ἐκ ἀλ-
λοτείῳ, ἀλλ' οἰκίῳ βαπτίζομενον
αἵματι, καὶ τὰ τραύματα ἐκεῖνα, ἀ-
πάντων λίθων ἡ τιμιώτερα. μαργα-
ριτῶν γὰρ φύσις ἔδεν τὸν βίον ὠφε-
λεῖ τὸν ἡμίτερον, ἢ χεῖραν τινὰ πλη-
ροὶ τοῖς ἔχουσιν ἀναγκάσειν. τὰ δὲ
τραύματα ἐκεῖνα, πάσης ἀθυμίας ἐστὶ
παράκλησις. καὶ ἵνα μάθῃς, ὅτι τὰ
τοῖς ἐστὶν ἀληθεῖς, ἰσὺ ἀποβάλλῃ τις ἡνὶ
γνήσιον καὶ μοινογενῆ, δεῖξον αὐτῷ μυ-
εῖς μαργαρίτας, καὶ ὁ παραμυθήσῃ
τὸ πάθος, ἔδὲ θεραπεύσῃς τινὶ ὀδυ-
νῶν. ἀναμνήσας δὲ αὐτὸν τῆς τραυ-
μάτων τὸ ἰῶβ, ῥαδίως διωήσῃ θε-
ραπεύσαι, ὅτι λέγων, τί πενθεῖς
αὐθροπε; σὺ μὲν τέκνον ἀπέβαλλες
εὖ, ὁ δὲ μακάριος ἐκεῖνος, καὶ τὸ
τῆς πᾶντων ὀλόκληρον ἀφαιρεθῆναι
τὸν χορὸν, καὶ αὐτῇ τῇ σαρκὶ πλῆγῳ
ἰδέσθαι, καὶ γυμνὸς ἐπὶ τῆς κοφρίας
ἐκείνῃ ἰχῶν πάντοθεν καταρρέομε-
νος, καὶ μικρὸν αὐτῷ τῆς σαρκὸς ὀκ-
παυμένῃς, ὁ δίχμος, ὁ θεοσεβὴς,
ὁ τὸν Θεὸν μάρτυρα τῆς ἀρετῆς ἔχων.
αὐτὸς γὰρ ταῦτα εἶπεν τὰ ῥήματα πᾶ-
σαν ἐσβέσας τὸ πενθεῖν τινὶ ἀθυ-
μίᾳ, καὶ πᾶσαν ἀνείλες τινὶ ὀδυ-
νῶν. καὶ ὅτι ὅτι χρησιμώτερα μαργα-
ριτῶν τὰ τραύματα τὰ δίχμια. ὑπο-
γράψατε ποίνῃ ἑαυτοῖς τὸν ἀδελφίῳ,
καὶ νομίζετε βλέπειν τινὶ κοφρίᾳ
ἐκείνῳ, καὶ αὐτὸν ὡς μέσῳ καθήμε-

νον, τὸν ἀδελφίῳ, τὸν χυτῶν, τὸν
διάλιστον, τὸν πῶς εἶπω ἐκ οἷδα. ἡ-
δὲ γὰρ ἔχω τιμίῳ ὅτις ὕλῳ τυ-
ρεῖν, ὡς διωηθῆναι τὸ ἡμαγμενόν
ἐκεῖνο σῶμα παραβαλῆν. ὅτι καὶ πά-
σης ὕλης τιμαλφεσάτης, ἐκ πολλῶ
τὰ περὶ τὸς τῆς σαρκὸς ἐκείνης ἢ φύ-
σις ἡ τιμιώτερα, καὶ τὰ τραύματα
τῆς ἡλιακῶν ἀκτίνων φαιδρότερα. αὐ-
ταί μεν γὰρ τὰς τὰ σώματος καταυ-
γάζουσιν ἔψης, ἐκεῖνα δὲ τὰ τῆς δια-
νοίας ἡμῶν φωτίζει ὅμματα, ἐκεῖνα
καθάρταξ τὸν διάβολον ἀπετύφλωσε.
διὰ γὰρ τῶτο, καὶ τινὶ πλῆγῳ ἐ-
κείνῳ, ἀπειθήσῃ, καὶ ἐκ ἐφάνη
λοιπόν. σὺ δὲ μοι κἀντεύθεν ἀγκα-
τητὲ μάθαι, τὸ τῆς θλίψεως κέρ-
δος πόσον ἐστὶν. ἡμεῖς μὲν γὰρ ἐ-
πλέτῃ, καὶ ἀνέσσεως ἀπῆλθεν ὁ δί-
χμος, διαβάλλειν ἔχον αὐτὸν, ψά-
δως μὲν, ἔχε δ' ὅμως εἶπεν, μὴ δω-
ρεῶν σέβεται σε ὁ ἰῶβ; ἐπειδὴ δὲ
αὐτὸν ἐγύμνωσε, καὶ ἐποίησε πένητα,
ἔδὲ χρῆσαι λοιπὸν ἐτόλμησε. καὶ ὅτε
μὲν πλοῦσιος ἡ, ὑποκρίντο παλαίην
αὐτῷ, καὶ ὑποσκελίζην ἡπείλει. ἐπει-
δὴ δὲ πένητα εἰργάσατο, καὶ πάντων
ἀπεσέρησε, καὶ εἰς ἑκάτῳ ὀδυνῶν
ἀνέβαλε, τότε ἀπειθήσῃ. καὶ ὅτε μὲν
ὕγις αὐτὸ τὸ σῶμα ἡ, τὰς χεῖρας
αὐτῆς, ὅτε δὲ αὐτὴ κατέκοψε τινὶ
σάρκα, τότε ἐφυγεν ἡπείλει. εἶδες
πόσον, πενία πλέτῃ, καὶ νόσος ὕ-
γις, καὶ πειρασμὸς ἀνέσσεως, βέλ-
τιον τοῖς νήφουσιν ἐστὶ καὶ χρησιμώτε-
ρον, καὶ λαμπροτέρης, καὶ ἁγιω-
τέρης τῆς ἀδελφίας ποιῇ; τίς εἶδε
τίς ἡκιστὸς ὅτι θαυμαστὰ παλαιόμα-
τα; οἱ τῆς ἑξωθεν ἀγώνων πύκται,
ἐπειδὴ κατεκόψωσι τὰς κεφαλὰς τῆς
ἀντιπάλων, τότε νικῶσι καὶ σφανῶν-
ται. ὅτος δὲ ὅτε κατέκοψεν τὸ σῶμα

τῇ δικαίᾳ, παντοδαποῖς ἔλκεσιν αὐτὸ διατρήσας, καὶ ἀσθενέστερον ἐποίησε, τότε ἐνίκηθη, καὶ ἀνεχώρησε. καὶ ἐπειδὴ διώρυξεν αὐτὸ παντοῦθεν τὰς πλῆθους, αὐτῷ μὲν ἔδεν πλέον ἐγενέτο. τὸν γὰρ εἰσποκείμενον θησαυρὸν ἐκ ἐσύλησεν, ἡμῖν δὲ φανερώτερον αὐτὸν ἐποίησε, καὶ διὰ τῆς διορυγῆς ἐκείνης ἔδωκεν ἅπασιν, εἰς τὸ εὖδον βλέπειν, καὶ καταμανθάνειν αὐτὸ τὸν πλεόν ἅπαντα. καὶ ὅτε κρατεῖν προσεδόκησε, τότε μετ' αἰγυμνῆς πολλῆς ἀνεχώρησε, καὶ ἔδεν μίαν ἐκ ἰτι φωνῶν ἀφῆκε. τί γίγνεται ὡς διάβολοι; τίνος εὐεκεν ἀναχωρεῖς; ἐκ ἐγενέτο πάντα ὅσα ἠθέλησας; ἐκ ἀνέλιες αὐτὸ τὰ ποιμνία, τὰ βουκόλια, τὰς ἀγέλας τῶν ἵππων, τῶν ἡμιόνων; ἐχὶ καὶ τὸν χορὸν τῶν παίδων ἀπάλετας, καὶ τὴν σάρκα κατέκοψας ἅπασαν; τίνος εὐεκεν ἀναχωρεῖς; ὅτι ἐγενέτο μὲν πάντα ὅσα ἠθέλησας, φησὶν. ὁ δὲ γενέσθαι μάλιστα ἠβελόμιον, καὶ δι' ὅ πάντα ἐποίησας, τῷτο ἐκ ἐγενέτο. ἔδεν γὰρ ἐβλασφήμησε, διὰ γὰρ τῷτο πάντῃ ἐκείνῃ ἐποίησεν, φησὶν, ἵνα τῷτο ἔξελθῃ. τότε δὲ μὴ γενομένης, ἔδεν μοι πλέον ἀπὸ τῆς ζημίας τῶν ζημιάτων, ἐγενέτο, καὶ τῆς τῶν παίδων ἀπωλείας, καὶ τῆς τῷ σώματος πληγῆς, ἀλλὰ τὸναντίον ἤπερ ἠβελόμιον ἐξίβη, λαμπρότερον ἐποίησας τὸν ἐχθρὸν, καὶ φαιδρότερον εἰργασάμιον. ἔγνωσεν ὅσον τῆς θλίψεως τὸ κέρδος; καλὸν μὲν γὰρ τὸ σῶμα καὶ ὑγιαίνειν λιῶ. πολλῶν δὲ σμενέτερον γίγνεται, κατατιμηθεὶς ἀπὸ τῶν τραυματίων ἐκείνων. εἴτε καὶ εἶσα, καλὰ μὲν καὶ ἀπὸ τῆς βαφῆς, ἐπειδὴ δὲ ἀλουργά γενήται, ἀφατον προσλαμβάνει τὸ κάλλος, καὶ πολλῶν τὴν ἀφρίεταν, εἰμὴ ἀπέδουτεν αὐτὸν, ἐκ αὐτοῦ ἐγνωμεν τὰ σφρανίτα

τὴν ἀξίαν. εἰμὴ διέτρησεν αὐτὸ τὸ σῶμα ταῖς ὠτειλαῖς, ἐκ αὐτοῦ ἀντέλαμψαν εὖδοθεν αἱ ἀκτίνες, εἰμὴ ἐκείνῳ αὐτὸν ἐπὶ τῆς κοσφίας, ἐκ αὐτοῦ ἐγνωμεν αὐτὸ τὸν πλεόν. ἔδεν γὰρ ἐπὶ λαμπρός. ἐπὶ θρόνον καθήμενος βασιλεὺς, ὡς ἐκείνος, ἐπὶ τῆς κοσφίας τότε καθήμενος, ἐπίσημος λιῶ καὶ περὶφανής. καὶ μὲν γὰρ τὸν βασιλικὸν θρόνον, θάνατος καὶ τὴν κοσφίαν, ἐκείνῳ, ἑρῶν βασιλείᾳ. ταύτῃ παρίθηκα τὴν ἰσορίαν, ἐκ ἵνα ἐπαυῇτε τὰ λεγόμενα, ἀλλ' ἵνα τὴν ἀρετὴν τῷ ἀνδρὶ, καὶ τὴν ὑπομονὴν μιμήσῃ. ἵνα διὰ τῶν ἔργων αὐτὸ μάθῃ, ὅτι ἔδεν θένον τῶν ἀνθρώπων, ἀλλ' ἡ ἀμαρτία μόνῃ ἢ πενίᾳ, ἢ νόσῳ, ἐκ ὕβρις, ἐκ ἐπείρας, ἐκ ἀτιμίας, ἢ τὸ πάντων δοκῶν ἐχάτον εἶναι τῶν κακῶν ὁ θάνατος. ἀνίσταται γὰρ ταῦτα μόνον ἐστὶ, τοῖς φιλοσοφεῖσι, συμφορῶν ὀνόματα, πραγμάτων ἔρημα. ἡ δὲ ἀληθὴς συμφορὰ, τὸ προσκρῆσαι Θεῷ, καὶ ποιῆσαι τι τῶν μὴ δοκούντων αὐτῷ.

ΤΟΥΤ' ΑΥΤΟΥΤ'. Λέγεται δὲ κατορθωμάτων, καὶ παθημάτων ποιήσθαι σύγκρισιν, ἵνα μάθῃ σαφῶς, ὅτι ἢ κατορθώμασι μόνον, ἀλλὰ καὶ παθήμασιν ἀμοιβᾶν κένται, καὶ ἀμοιβᾶν σφόδρα μεγάλα, καὶ παθημασιν ἐκ ἐλαττων ἢ κατορθώμασι, μάλλον δὲ εἰσιν ὅπερ πλέον, ἢ κατορθώμασι. καὶ εἰσαγάγωμεν, εἰ δοκῇ τὸν μέγαν τῆς ὑπομονῆς ἀθλητὴν, τὸν ἐκ ἐκατέρωθεν διαλάμψαντα τίποτις, ἵνα εἴδῃ πόθεν μεζούως διέλαμψεν. ἴδωμεν ἂν συγκρίναντες, πότε λαμπρότερος ἦν; ὅτε κοινὸς ἦν, λιμνὴ τοῖς κρηξέουσιν; ἢ ὅτε ἐπαχε τὰ ὀδυνηρά, καὶ πολλῶν ἐπιθέτα αὐτῷ τὴν ἀτιμίαν; ὅτε τὴν οἰκίαν αὐτῇ πᾶσι τοῖς περὶ αὐτὸν, ἀνέω-

ξω; ἢ ὅτε κατενυχθείσης αὐτῆς ἔδω
ἐφδύξατο ῥῆμα πικρὸν, ἀλλ' ἐφή-
μισε τὸν Θεόν; καί τοι τὸ μὲν κα-
τόρθωμα ἰὼ, τὸ δὲ πάθημα, πότε
φαιδρότερος ἰὼ εἶπέ μοι; ὅτε ἔδυσεν ὑ-
πὲρ τῆς παίδων, καὶ πρὸς ὁμόνοιαν αὐ-
τὸς σιωπῆεν; ἢ ὅτε καταχωσθέντων
αὐτῶν, καὶ τῷ πικροτάτῳ τρόπῳ τῆς τε-
λατῆς καταλυσάντων τὸν βίον, καὶ
πολλῆς τῆς φιλοσοφίας ἠώεγκε τὸ
συμβαῖν; πότε μάλλον θείλαμψεν;
ὅτε ἀπὸ τῆς κερᾶς αὐτῷ τῆς κερᾶς
ἐδερμαίνθησαν τῆς γυμνῶν οἱ ὅμοι;
ἢ ὅτε ἀκέστας πῦρ θείον ἔπεισε,
καί ποτε τὴν ἀνέλκην, καὶ τῆς
ποιμενῶν, ὅς διαταράχθη, ἔδω ἔδορυ-
βήθη, ἀλλὰ πρῶτος ἠώεγκε τὴν συμ-
φορᾶν; πότε μείζων ἰὼ; ὅτε τῇ ὑγείᾳ
τῷ σώματος, εἰς τὴν τῆς ἀδικημενῶν
ἐκίχθητο προσασίαν, σιωπῆσθαι τὰς
μέλλας τῆς ἀδικίαν, καὶ ἐκ μέσσης τῆς
ἐδόντων θείαρπάζων ἀρπάγματα, καὶ
λιμῶν αὐτοῖς γινόμενος; ἢ ὅτε τὸ
σῶμα τῷ αὐτῷ, τὸ τῆς ἀδικημενῶν
ὄπλον, ἰώρα κατεδίόμενον ὑπὸ σκω-
λήκων, καὶ καδήμενος ἐπὶ τῆς κο-
πρίας, αὐτὸς αὐτὸ κατέβαινε λαβὼν
ὄσρακον; τίκω ὅς βώλακας γῆς ἀπὸ
ἰχώρος ζῶν, φησὶ. καί τοι ἐκείνῳ μὲν
πάντα κατορθώματα, ταῦτα δὲ πάν-
τα παθήματα ἰὼ. ἀλλ' ὅμως ταῦτα
αὐτὸν λαμψρότερον ἐκείνων ἀπέφηνε.
τῶτο ὅς μάλιστα τὸ πικρότατον αὐτῷ
τῆς παρατάξεως μέρος ἰὼ, καὶ μείζο-
νος δεόμενον τῆς ἀνδρείας, καὶ ἀπὸνω-
τέρας ψυχῆς, καὶ ὑψηλοτέρας δια-
νοίας, καὶ πλεονα πειρὸς τὸν Θεόν ἐχέ-
σης ἀγάπην. διάτοι τῶτο ἐκείνων μὲν
γιγόμενων, εἰ καὶ ἀναιχλύτως, καὶ
σφόδρα ἰταμῶς, ἀλλ' ὅμως αὐτῶν
ὁ διάβολος λέγων, μὴ δωρεᾶν ὁ ἰὼβ
σίβεται τὸν κύριον; τότε δὲ συμ-

βαίντων, ἐγκαλυφάμενος ἀνιχώρησε,
νότα δὲ, καὶ ἔδω ἀναιχλύτως τινὸς ἀν-
τιλογίας σκιά; γὰρ ἔχων ἀποβα-
λῆσαι.

ΝΙΚΗΤΑ. Ἀλλὰ γὰρ ἴσικα,
ὑπὸ τῷ ἔρωτος τῷ ἀνδρὶ κατεχόμενος,
πορρωτέρῳ τῆς ἀποκειμένης ἐληλακείαι
ὑποθέσεως. διὸ δὴ πάλιν τῆς εἰρημέ-
ρων ἀφιστοῖ, τίνα δὲ ταῦτα ἰὼ;

ΠΟΛΥΧΡΟΝ. Εἰλέγομεν ὅτι, τὸ,
ἐπὶ κοπρίας ἐξω καθεῖσθαι τῆς πό-
λεως, πολλὴν τῆς παθῶν ἐμνήμει τὴν
βαρύτητα. ὡς ὅς μηκέτι τῆς πολιτῶν,
ἦτοι τῆς συγγενῶν, φερόντων τὸ πά-
θος τὴν θείαν, θείλθαι τῆς πόλεως,
ὁ τοῦ Κόσμου ἀλλότριον. τὸ δὲ
ἐπὶ κοπρίας καθεῖσθαι, θείλθαι μὲν
ἰὼ τὸν Θεόν, μήτε ἄκων ἡμαρτε. καὶ
μὲν δὲ τὸ ῥητὸν, ἔδω μίαν κοινωνίαν
ἀνθρώπων, καὶ ταῦτα τὸ πάθος κα-
ταναγκάζοντος, παρελόμενος χωρίζε-
ται τῷ κόσμῳ, καὶ ἀταλλάττεται τῆς
ἐνοχλήτων, ἰὼ καὶ δέσθαι τῆς
πολλῶν ἢ τῷ σώματος χρεία κατηπεί-
γει. καὶ τοσούτον ἐφρόντισε τὸ δυσμε-
νῆς, ὅτι καὶ ἀναιχλύτως γινώμη τὸ ἰχά-
τοι τῆς πτωχείας μέτρον ἡπάσαστο,
καὶ ὁσράκω τὸν ἰχώρα τῷ ἔλκῳ ἀπο-
καθαίρων τὴν ὑπομονὴν ἰγγυμνάζει,
προσπεπτείνων ἐαυτῷ τῆς τιμωρίας,
καὶ ἀπόγνωσιν ἐμποῶν τῷ βασκαίῳ,
μηδὲ ἐπ' αὐτῷ τῷ πάθῳ τιμῆτας τὸ
αἰεμένον. πρὸς δὲ νῦν τυτοῖς μυθήσει,
καὶ τῷ συγγενῇ τὸ συγγενὲς θείαρπεί.
καθὰ καὶ ὁ Χεῖρος τοῖς ἡμετέροις ἐπα-
νορθῶται τὰ κατ' ἡμᾶς. ὁσράκω γὰρ
ἐκ γῆς ἐστὶν, καὶ πυρὸς, διὸ καὶ ἡ σὰρξ
τῷ κυρίῳ, ἐκ Πυλμάτος Ἀγίῳ, καὶ
Μαρίας ὁμολογεῖται τῆς Παρθένου,
καὶ Θεοτόκου. τῇ δὲ εἰκότι, θείαρπεί.

ται ἐ ποσῦτον τὰ ἔλκη, ὅσον ἡ ψυχή. ἀπὸ ᾧ ὁσράκις, τίς αὖ γένοιτο ἰατρία σώματος, εἰ μὴ πρὸς θεωρίαν βλέποι τὸ γινόμενον; πῶς δ' αὖ καὶ ἐπὶ ποσῦτον ἐπτώχασε, καὶ ταῦτα βασιλὰς ὢν, ὡς καὶ εἴησις ἀπορεῖν, καὶ ἔξω καθῆσθαι τῆς πόλεως, ἀλλὰ ποροφητικῶς, τὸν ἔξω τῆς πόλεως παθόντα Χριστόν, ἡμῖν πορομιμῆν; καθὼς γέγραπται. διὸ καὶ ὁ Ἰησοῦς, ἵνα ἀγιάσῃ διὰ τῆ ἰδίας αἱματος τὸν λαόν, ἔξω τῆς πόλεως ἔπαυε.

ΚΕΙΜ. Χρόνος δὲ πολλὸς προβεβηκότος, ἔπειτα αὐτῷ ἡ γυνὴ αὐτῷ, μέλει πίνος καρτερήσεως, λέγων, ἰδὲ ἀναμύνω χρόνον ἔτι μικρόν, προσδεχόμενος τὴν ἐλπίδα τῆς σωτηρίας μου.

ΔΙΔΤΜ. Α' τουήτας δὲ ἐκ τῆς ποσῶν ποροσβολῶν ὁ διάβολος, καὶ ἔκ ἔχων ὅτι ποιήσῃ λοιπὸν, ἐπὶ τῇ τῆς ἀρχαίας ἐπιβολῆς ἔρχεται μὲν μιν, καὶ τῇ γυναιὶ διανοοῖαν ὑποσύρας, δι' ἐκείνης σαλᾶν, ἐπειράτο πὺν ἀθλητῶν. καὶ τρίτον αὐτῷ πλέκει πάλαισμα, τῇ αὐτῆς ὁμιλίᾳ, ἵσως διὰ ταύτης πὺν Γωβ, ὡς καὶ διὰ τῆς Εὐας τὸν Α' δάμ ἀπατήσῃ. χρόνος δὲ πολλὸς ποροβεβηκότος, ὡς καὶ αὐτὸς διδωῖται σῆσαι τὸν τῆς ἀσεβείας πύργον, τὰ τῆς ὀλιγορείας ποροφέρειν, πείθει τῷ γυναικῶ ρήματα.

Ο' ΛΤΜΠ. Ο' μὲν δὲ ἐνεκαρτέρει τῇ περία, καὶ ποῖς πάθεισι χρόνον ἔκ ὀλίγον, καὶ πρὸς ἑαυτὸν παραμυθόμενος ἔλεγεν. δεῖ φέρειν ἀνδρικῶς, δεῖ καρπερεῖν, δεῖ τῷ τῷ Θεῷ ποροσμερεῖν βοήθειαν. καὶ βραδυνῶ ὁ Θεός

ἰταμύνει, καὶ τῇ παρόντων ἀπαλλάξαι δεινῶν ἡξεοθενεῖ δὲ ἡ γυνὴ πρὸς τὰς συμφορὰς, ὑπὸ τῇ διαβολῇ τηρηθεῖσα, ὡς περ ὕπερον μηχανήμα καὶ τινὸς ἀσείεσσι τείχεσι. ὁ γὰρ πανουργὸς διάβολος, ὡς ἱκανῶ χρόνῳ κατεργάσατο τὸν δίκηνον, τότε τῇ τῆς γυναικὸς ἀοθενείᾳ συγχρηται, καὶ ὁπλίζει ταύτῃ κατ' αὐτῶ, ὡς περ ποτε τῷ Εὐαν καὶ τῷ ποροπάτορος. ἡ δὲ καὶ πρὸς τὰς συμφορὰς ἀπειπῶσα, καὶ τῇ διαβολικῇ πληρωθεῖσα πνύματος, ἐπὶ τὸς παρόντας ποροήχθη λόγους. καὶ πορώτον μὲν αὐτῷ τὰς εἰς Θεὸν ἐλπίδας ἀνοήτως περᾶται δεικνύναι, τῷ πολλῷ παρεληλυθότι χρόνῳ, πιστομένη τὸ μέλλον, εἴτα καὶ τὰ ἐξῆς ἐπάγει. ὅρα δὲ τὸν κακῶργον. ὅτε πολὺς διήλθε χρόνος, τότε ἐπιτίθεται. τότε δὲ μάλιστα τὰ τῆς ἐλπίδος ἐλέγχεται, τότε τὰ τῆς δυναμείως ἡξεοθενεῖ, διπλᾶ δὲ καὶ τῷ Γωβ τότε τὰ τῆς ἰοθενείας λιῖ. αὐτὸς πὲρ ἀοθενέστερος γέγονε τῷ μήκει τῷ χρόνῳ, καὶ ἡ ἐλπίς μᾶλλον ἀπύγνωστο. μὴ ποῖναι τῷ τοῖ δάμεν, ὅτι γυνή. ἀλλὰ τί συμβολάει. τῷ καὶ πᾶσι παραινῶ, μὴ πρὸς τὰ τῇ ἀνθρώπων ἀξιώματι, καὶ πορώστα βλέπειν. ἀλλὰ πρὸς τὸν τρόπον τῆς συμβολῆς. γυνὴ δὲ ἰδοθῇ, ἔχ' ἵνα ὑποσχελίζῃ, ἀλλ' ἵνα βοηθῇ.

ΤΟΤ' ΘΕΟΛΟΓ. Ταύτῃ καὶ τότε καὶ τῷ γυναικῷ ὁ δυσμενὴς ἐκίνησε, καὶ ὡς δολερὸν ὄργανον, πρὸς τὸν αὐτῶ ἤρχιτο δολερὰ ποροφέρειν ρήματα.

ΧΡΙΣΟΣΤ. Ο' δὲ περαιτέρω ποροϊόντος αὐτῷ τῷ ἀγῶνος, πάλιν ἐτέρως ἀναδίδεται σεφαῖς, ἐκ τῇ πρὸς τῷ

γυναικα ῥημάτων, ἡ δὲ ἡ γυνὴ μάλ-
λον λοιπὸν ὑπελείφθη, πάντων ἀφα-
νισθέντων αὐτῇ, ἡ δὲ τῇ παύσῃ, ἡ δὲ
κτημάτων, ἡ αὐτὴ τὸ σῶματες, καὶ
αὐτὴ πρὸς πείραν καὶ ἐπιβελίῳ. διὰ
τὸ αὐτὸ μὲν τῇ τέκνων ἐκ ἐφάνι-
σεν ὁ διάβολος εἰς ἡγήσιν αὐτῆς τὴν
σφαγὴν, ἐπειδὴ προσεδόκει μεγάλως
αὐτῇ σωπλεῖν, πρὸς τὴν ἐπὶ βε-
λίῳ τῇ ἀγίᾳ τότε. διὰ τὸ ὡς ἐρτι
μέγιστον ὅπλον, αὐτὴν αὐτῇ κατέλι-
πεν. εἰ δὲ παραδείξῃ, φησὶ, δὲ αὐ-
τῆς θείαλον τὸν Ἀδὰμ, πολλῶν μάλ-
λον ἀπὸ κοφίας ὑποσκελίσαι διωπ-
σομαι τὸν Ἰώβ, ἡ δὲ θεία τὴν κακερ-
γίαν. εἰ δὲ τῇ βοῶν ἀπολυμένων
προσηγάγε τὸ μηχανήμα τὸ, εἰ
τῇ ὄρων, εἰ δὲ τῇ καμῆλων, ἀλλ' εἰ
τῆς οἰκίας κατενεχθείσης, εἰ δὲ τῇ
παίδων καταχωσέων, ἀλλὰ σιγα-
λέως ἡ ἡσυχάζει, πρὸς τὸν ἀδελ-
τὴν ὄρων. ὅτε δὲ τῇ σκολήκων ἀνέ-
βλυσεν ἡ πηγὴ, καὶ σπητόμενον τὸ
δίρμα κατέρρει, καὶ δαπανώμεναι αἱ
σάρκες, ἡ χώρα πολλῆς γέμοντα δυ-
σωδίας ἐποίη, ἡ τῆ γαῖαν, ἡ καμί-
νων καὶ πάσης φλογὶς ὀδυνώτερον,
αὐτὸν ἡ τῇ διαβόλῃ κατανήλινε χεῖρ,
θελὶν παντὸς χαλεπώτερον διατρώγ-
σα πάντα, ἡ κατεδίψα τὸ σῶ-
μα. καὶ ἐν ταύτῃ τῇ συμφορᾷ πο-
λὺς προήλθε χρόνος, τότε αὐτὸν προ-
σάγει, ἡδὴ πταρὶχλόμενῳ καὶ κατε-
ργαζέοντι. Εἰ δὲ παρὰ τὰ προίμια
προσηλθε τῆς συμφορᾶς, εἰ αὖ ἐκεῖ-
νον εἶρεν ὅπως ἐκνευδισμένον, εἰ
αὖ αὐτὴ τὴν συμφορὰν ἔχει ἐξογκῶ-
σαι, ὅτε ἡ ἐπάραι τῷ λόγῳ. Νυνὶ
δὲ ὅτε αὐτὸν εἶδε, διὰ τὸ μῆκος τῇ
χρόνῳ διψῶντα ἀπαλλαγῆς, καὶ ἐπι-
θυμῶντα τῆς τῇ ἐπιχειμεῶν λύσεως
σφοδρῶς, τότε προσέρχεται. ὅτε δὲ

σφοδρὰ κατεργασμένῳ ἡ, ἡ εἰ
ἀναπνεῖν λοιπὸν ἔχειν, ἀλλὰ ἡ ἀ-
ποθανεῖν ἐπεθύμει, ἀκρόασι φησιν.
εἰ δὲ ὅφειλον διωαίμην ἐμαυτὸν χεῖ-
ρώσασθαι, ἡ δεηθεῖς ἐπὶ, ἡ ποιή-
σει μοι τὸ. ἡ θεία μοι τὴν κακερ-
γίαν τῆς γυναικός. Πόθεν δὲ θίως
προσιμιάζεται ἀπὸ τοῦ πλήθους τοῦ
χρόνῳ, μέλει τίνος κατεργήσεις; λέ-
γεται. εἰ δὲ πολλάκις, ἡ πρᾶγμα-
των ἐκ ὄντων, λόγοι μόνον ἔχυσαν
μαλᾶσαι, ἐνόησον τί τότε πάσχειν
αὐτὸν εἰκός ἡ, μὲν τῇ ῥημάτων τῇ-
των, καὶ τῇ πρᾶγματων ὀδυρόντων
αὐτὸν. καὶ τὸ δὲ πάντων χεῖρον. ὅτι
ἡ γυνὴ ταῦτα λέγεται ἡ, ἡ γυνὴ
ἀναπεσῶσα, καὶ ἀταγορῶσα. καὶ
διὰ τὸ πρᾶγματῶν καὶ αὐτὸν εἰς ἀ-
πόγνωσιν ἐμβαλεῖν. Πλὴν ἀλλ' ἴνα
σαφές ἐρον ἴδωμεν τὸ μηχανήμα, τῷ
ἀδαμαντίνῳ τῷ πρᾶγματῶν τῇ
χει, καὶ αὐτῇ ἀκρόασι τῇ ῥημά-
των. τίνα ἐν ἐστὶ ταῦτα; μέλει τίνος
κατεργήσεις λέγων, ἰδὲ ἀναμείνω χρό-
νον ἵτι μικρὸν προσδεχόμενῳ τὴν
ἐλπίδα τῆς σωτηρίας μου. Ἡ λέγει
γάρ, φησὶ, τὰ ῥήματα ὁ χρόνος,
μακρότερον μὲν γεόμενος, λύσις δὲ
εἰς μίαν ἐμφάνειν. Ταῦτα δὲ ἐλε-
γεν ἡ εἰς ἀπόγνωσιν αὐτὸν ἐμβάλλου-
σα μόνον, ἀλλὰ καὶ οὐκ ἐδίξασα καὶ
κωμωδῶσα. ἡ δὲ ἐκεῖνος ἐσυχλῶσαν
αἱ προθυμίες, ἡ διακροόμενος,
τοιαῦτα ἐφθέγγετο, ἀναμείνον ἐπὶ μι-
κρὸν, καὶ ταχέως ἴσεται τῶν τῇ
λ. Οὐκ ἐδίξασα τοῖνυν αὐτῷ, φη-
σὶ, μὴ καὶ νῦν τὸ αὐτὸ ἐρεῖς; πολὺς
δὲ χρόνος ἡδὴ παρέδραμε, ἡ πλὴν
τῶν εἰδὲ ἀνέφανε. τί τὸν ἀδελφὸν
ὦ γυνὴ, ἐκλῶς; ἡ καταστέλλεις τὰς
χεῖρας (δὶον εἶπεν, ἵτι μικρὸν, καὶ
θεία τὴν κακουργίαν. εἰ δὲ μὲν

ταὶ τῆς βοῶν, ἢ τῆς προβάτων, ἡδὲ τῆς καμήλων. ἦδει γὰρ ὁ σφόδρα αὐτὸν τούτοις διακνόμενον, ἀλλ' ἐπὶ τῷ φύσιν ἄδως ἔρχεται, καὶ τῆς παιδων ἀναμιμνήσκει. Ἐπ' αὐτοῖς γὰρ εἶδεν αὐτὸν, καὶ τῷ ἰδῆται διακρήξαντα, καὶ τῷ κόμῳ ἀποκειράμενον. καὶ ἔκ ἐπεω, ἀπώλετό σου τὰ παιδιά, ἀλλὰ σφόδρα περιπαθῶς.

ΚΕΙΜ. Ἰδὲ γὰρ ἠφανίσαι σε τὸ μνημόσυνον ἀπὸ τῆς γῆς. Τίοι καὶ θυγατέρες, ἐμῆς κοιλίας ὠδῖνες καὶ πόνοι, ὅς εἰς τὸ κενὸν ἐκοπίασα μετὰ μόχθων.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Παρὰ μὲν τὴν ἀρχῇ, ποθεινὸν τὸ τῆς παιδων λῶ, διὰ τὸ καταλιμπάνειν ἕκαστον μνημόσυνον, καὶ λείψανα τῆς ἐαυτοῦ ζωῆς. Ἐπειδὴ γὰρ ἀνάστασις ἠδὲ πῶς ἦταν ἐλπίδες, ἀλλ' ὁ θάνατος ἐκράτει, καὶ κατὰ τὴν εἰπεῖσθαι ζῶν, ἀπόλλυσθαι ἐνομίζοντο οἱ πλάτυντες. Ἐδωκεν ὁ Θεὸς τῷ ἐκ τῆς παιδων παραμυθίᾳ, ὥστε τῆς ἀπελθόντων ἐμφύχως εἰκόνας μένειν, καὶ τὸ γεῦσθαι ἡμῶν διατρεῖσθαι, καὶ τοῖς μέλλουσι πλάτων, καὶ τοῖς ἐπιτηδείοις τῆς ἐκείνων, μεγίστῳ εἶναι παραμυθίᾳ, τὰ ἐκείνων ἔχοντα. καὶ ἵνα μάθῃς, ὅτι διὰ τοῦτο μάλιστα ποθεινὰ τὰ τέκνα λῶ, ἄκυστον τὴν πρὸς τὸν Ἰωβ ἀποδύρεται, μετὰ τῆς πολλῆς καὶ ἀφάτης πληγῆς, ἢ γυνῇ, ἰδὼ, φησὶν, ἀπώλετό σε τὸ μνημόσυνον ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ πάλιν ὁ Σαὺλ πρὸς τὸν Δαβὶδ, ὡμοσάμενοι, ἵνα μὴ ἀφανίσῃς τὸ σπέρμα καὶ τὸ ὄνομά μου μετ' ἐμέ. εἰ γὰρ καὶ νῦν, ἀνάστασις φανείσῃ, ὡς περὶ ἐστὶ τα

παῖδια ἐπέραςα, ἀπὸ τῆς τῷ μνημῷ τῆς ἀπελθόντων διατρεῖν, πολλῷ μᾶλλον τότε. διὰ τοῦτο καὶ ἡ ἀρὰ ὡς περὶ γίνεται πικροτέρα, ἡδὲ γὰρ ἐκεῖ, τὰ παιδιά, ὁ ἐπαρώμενος εἶπεν, Ἡολοθρόθῃ, ἀλλὰ, τὸ μνημόσυνον αὐτῶ ἀπὸ τῆς γῆς μοι καὶ θυγατέρες. Εἰπὼσα δὲ, τὸ μνημόσυνον, καὶ ἀκείβειας πάλιν, ἑκαπῶρας τῆς φύσεως μέμνηται. ἔχ ὅς, φησὶν, ὁ θυγάτηρ περιλείπεται, οἱ τὴν μνήμην τῇ διαδοχῇ φυλάττει. μονοῦ λέγουσα, ἐπεί καὶ ὑγιαίνει συμβαίη, ἀνίστηται ἢ τῆς υἱείας ἀπόλαυσις, παιδων ἐκ οὗτων. ἐπὶ παισὶ γὰρ εἶχον τῷ ἐλπίδα τῆς διαμονῆς οἱ παλαι, καὶ τῷ μέλλουσαν ἐπαγγελίαν, ἀνάστασις ἐμμενῶντο θνητῇ. ὁ μέμνηται τῆς χημάτων, ἡδὲ τῆς θρεμμάτων. ἦδει γὰρ μεγαλόψυχον, ἀλλ' ὁ μάλιστα καθάψατο αὐτὸ ἵχυσεν. ποίαν φησὶ, προσδοκᾷ ἔτι εἶναι μεταβολήν; μὴ τὸς ἀφανισθέντας ἐταμελθεῖν εὐλογοῦν; ἄγου, ἄπαις, ἀπορρίπτει ἀνεπαύστως, ὁ καταλειφθεὶς τινός, δι' ὃ μνημονοῦται. εἰδὲ σοί, φησὶν, ὁ μέλλει τῶν, καὶ τὸ ἐμὸν σκόπει. καὶ ὅρα τὸ περιπαθῆς, τῆς ἐμῆς κοιλίας ὠδῖνες, καὶ πόνοι, ὅς εἰς τὸ κενὸν ἐκοπίασα κατὰ μόχθων. Ὤδῖνες μὲν τῆς τοῦ. Πόνοι δὲ, τῆς ἀνατροφῆς. Ὁ δὲ λέγει τοῖσιν ἐστὶν, ἢ τὸ πλέον ἐνεγκῶσα, ἠδίκημαι διὰ σέ, καὶ τῆς μὲν πόνης ὑπέστη, τῆς δὲ καρπῶν ἀπετέθημαι. ταῦτα δὲ φησὶν, ἵνα δείξῃ, καὶ ἐαυτῷ κοιωνῆσαι τῆς συμφορᾶς. Ἀπίθανος γὰρ δοκεῖ συμβαλεῖν, ὁ ἐν ἀλλοτείοις φιλοσοφῶν κακοῖς. διὰ πάντων ἐν τῇ ρημάτων βίβλος ὀλιγωρίας ἐξαποσέλλουσα, συμμίσγῃ καὶ τὸ ἐαυτῆς ἁρόσωπον, ἵνα τῇ τε τῆς παιδων μνήμῃ, τῷ τε ἐαυτῆς

πάσει, μεζύνως ἐκκαλίσσεται εἰς ἀποδυπέτισιν τὸν δίκην, τί, φησί, τὸ παρὸν αἰὶ διωθέμεν, ἀπὸ τῆς μελλόντων σαυτὸν παραδαρσιώεις εἰκῇ, ἄπαις, αἰοικος, γυμνός, ἔξεδαρμεύ;

ΚΕΙΜ. Σὺ δὲ αὐτὸς ἐν σαπείᾳ σκωλήκων κάθησαι, διανυχτεράων αἰθεριος.

ΤΟΥ ΑΤΤΟΥ. Μεγάλη ἔμφρασις, αὐτὸς, ἐκέν, ὁ δίκην, ὁ δαυμάσι, τὸ κεφάλαιον ἡμῖν τῆς ἀγαθῶν. Καὶ ὅρα, πῶς ἔτε τίθησι τὴν ζημίαν τῆς ζημιάτων, ἔτε σιγῇ αὐτῷ καὶ παρατρέχει ἀλλ' ὡς οἴω, καὶ περιπαθῶς αὐτῷ ἀπαγγέλλαι, ἔπως αἰνίττεται, ὅταν ᾗ εἶπη.

ΚΕΙΜ. Καὶ γὰρ πλανωμένη καὶ λάτρις, τόπον ἐκ τόπου κατ' οἰκίαν ἔξ οἰκίας.

ΤΟΥ ΑΤΤΟΥ. Καὶ τὴν ζημίαν αἰνίττεται, καὶ πολλὴν τὴν προσάδειαν δείκνυσι, καὶ γὰρ καὶ αἱ λέξεις αὗται, ἱκαναὶ ἐπάραι τὴν συμφορὰν, ἐπὶ ᾗ τὰς ἱτέρων ἵρχομαι θύρας, φησί.

ΒΑΣΙΛ. Πλανῆτις καὶ λάτρις ἡ βασιλὶς δαλῶ, καὶ πρὸς τὰς τῆς ἐμῶν οἰκετῶν χεῖρας ἠνάγκασμαι βλέπειν, καὶ τρέφουσα πάλαι πολλὰς ἀγαπητῶς, ἐκ τῆς ἀλλοτριῶν παρατρέφομαι νῦν.

ΧΡΥΣΟΣΤ. Οὐ προσαιτῶ δὲ μόνον, ἀλλὰ καὶ πλανῶμαι, καὶ δαλῶ δαλείαν ξεσθῶ καὶ κηρῶ, πανταχῶς πε-

ριῦσα, καὶ τὰ σύμβολα τῆς συμφορᾶς περιφέρουσα, καὶ πάντας διδάσκουσα τὰ ἐμὰ κακὰ, ἄλλοτε ἄλλον τόπον ἀμείβουσα, καὶ θυροκοπῶσα τῆς ἐφημέρας εὐκεν τροφῆς, ἡ τοσαύτῃ χορηγίαν τῆς ἀγαθῶν κεκτημένη. ἵνα εἴπῃ, ἔ μόνον τὰς παῖδας ἀπολωλέκαμεν, τῆς ἡμετέρας μνήμης τὴν ὑπόδισιν, καὶ αὐτὸς δὲ σὺ ὑπὸ τοσάτων κατέχη δεινῶν, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐσχάτην πενίαν ὑπέστημεν, μισθωτῶν δίκην τὴν τροφὴν ἑαυτοῖς ἐκλίνοντες, οἱ ἄφθονον τοῖς δεομένοις τὴν χορηγίαν παρέχοντες. ἐγὼ γὰρ ἔδιδε δαλείας ἀπόρησα, ἔδιδε ἐν οἰκίᾳ μὴ κατασεῖλαι τῆς πενίας τὴν ἀσχημοσύνην εἶναι, ἀλλὰ περιέμι δαλῶσα καὶ προσαιτῶσα ἀδελίως, ἡ πρὶν ἐλδαιεύως τραφεῖσα, ὅρα, πῶς πλέκει τοῖς ἐκείνης τὰ ἑαυτῆς, ἔκ ἰσχύει, φησί, τὰ σὰ, κρατεῖτω τὰ ἐμὰ.

ΟΛΥΜΠ. Ὅλον δὲ τὸ τοῦ Θεοῦ καὶ συγχώρησις, καὶ διαβολὴ προσβολή, μετ' ἔξουσίας παρὰ τὸν τοῦ συγχωρηκότα Θεόν, ἐφ' ᾧ διὰ πάντων ἀγωνισάμενον τὸν Ἰωβ σεφανίτῃ ἀναδειχθῆναι. Διὸ καὶ τὴν γυναικα εὐδαίς ἦλθεν, ἔδιδε τῆς παλαιᾶς αὐτῆς ὠδαιμονίας μεμνημένος παρεμυθεῖτο τὴν εὐδαίαν. ἔ δὲ σιωπῶν αὐτῷ ὁ ἐχθρὸς ἐλεῖσθαι πρὸς τινος, ἀλλ' ἐδήλω ἐπὶ μισθῷ. τὸ τοῦ σημαίνει, τὸ, λάτρις, τοῖς ἐκάστοτε δεομένοις ὑπηρετῶσα, ἐφ' ᾧ ἑαυτῇ, καὶ τῷ συνδόνῳ ἐπαρκέσαι, πρὸς τὸ ἀποζῆναι.

ΧΡΥΣΟΣΤ. Εἰπῶσα δὲ ὁ πάντων εἶναι ἐλευνότερον, τὸ, οἰκίαν ἔξ οἰκίας ἀμείβουσα, ἔδιδε ἐνταῦθα εἶπη τῆς θρῦλῶν, ἀλλ' ἐπήγαγε λίγυσα.

ΚΕΙΜ.

ΚΕΙΜ. Προσδεχομένη τὸν ἥλιον τότε δύσεται, ἵνα ἀναπαύσωμαι τῇ μόχθῳ μου, καὶ τῇ ὀδυνῶν αἱ μὲ σιωέχουσι.

ΤΟΥ Αἴτοῦ. Ὁ ᾧ τοῖς ἄλλοις ἐστὶν ἡδὺ, φησὶ, τὸ τὴν ἀκτῖνα ὁρᾶν, τὸτο ἐμοὶ βαρὺ. Ποθεῖνόν δὲ τὸ σκότος, καὶ ἡ νύξ, αὕτη γὰρ με ἀναπαύει τῇ ἰδρύτων μόνῃ, αὕτη μοι παραμύθιον γίνεται τῇ κακῶν. Παρακαλεῖ με, καὶ ἔσπει τῇ πόνῳ, ἡμέρα, τὸν ἥλιον πρὸς τὰς δυσμὰς παραπέμπουσα. νύξ δὲ θεραπεύει οἷδε τὴν κακίαν, πὶ σκότος ἔχουσα σιδιαύματα. Ἀπειπύσα μὲν τοι πρὸς τὰς συμφορὰς, καὶ διαβολικῆς οὐρεργίας πεπληρωμένη, ὑποτίθεται τῇ διεξόδῳ, ταύτῃ αὐτῇ τῇ κακῶν λύσιν ἀποτελεῖσθαι τὴν τῷ σώματος ἀταλαιγλίαν. Διωπτόν δὲ ταύτῃ αὐτῇ προσγενέσθαι, εἰ παροργίσει διὰ τῆς βλασφημίας τὸν Θεόν, καὶ πρὸς τὴν ἀνίρρυσιν ὑπερεδίσει καθ' ἑαυτὸ. κακοτέχνως δὲ τὴν τοιαύτην εἰσηγείται βολῇ, ἔκτε τῇ τῷ ἀνδρὸς, καὶ τῇ ἑαυτῆς συμφορῶν, τὴν λόγον κατασκάδουσα, τὰς τῇ ὠδύνῃ, φησὶ, ἀλγυδόντας ὑπέμεινα, ἐμόχθησα παιδοτροφῶσα, ἵνα μετὰ σὲ τὸ μετμήσουνοί σε, τὰς πᾶδας καταλίπης, ἔξελόπη τέτων ἡ ἐλπίς, πᾶντις ἀπώλοντο, ἄρρεες, ὁμοῦ, καὶ θήλειαι. εἰς τίνα λοιπὸν ἀναβλέψω; εἰς σὲ τὸν τέτυκται πατέρα, τὸν σκολιῶν πλήρη, τὸν πνύκτα, τὸν ἀπερρίμμενον; ἢ εἰς ἐμὲ τὴν ἀθλίαν, τὴν πλανῆν, τὴν ἐκ τῆς πολλῆς ἡδαιμονίας ἐπὶ μισθῷ συτῆσαν, καὶ μέχρεις ἰατρίας ἐν ὀδύνῃ καὶ μόχθοις ἔξαζομένην; ἀλλ' εἴ τι μοι πείδη, φθίγγει τί ρῆ-

μα πρὸς Θεόν, παροργίζων αὐτὸν, ἵνα σὲ ἀείλῃ. αὕτη γὰρ σοι μόνῃ τῇ κακῶν ὑποτέλειπται λύσις, διὸ ἐπάγει.

ΚΕΙΜ. Ἀλλὰ ἔπόν τι ρῆμα πρὸς Κύριον καὶ τελέσται.

ΤΟΥ Αἴτοῦ. Εἶδες πάντα; τὴν κακοργίαν, πῶς ἐδὲ ἐν αὐτῇ τῇ συμβολῇ ἡδῶς εἰσέγαγε. τὴν ὀλεθρίαν παραίνεσιν, ἀλλὰ διηγησάμεν πρῶτον ἐλευθῶς τὰς συμφορὰς καὶ ἰκτείνασα τὴν τραγωδίαν, ἐν βραχεὶ τίθῃσι τὴν παραίνεσιν. καὶ ἐν δὲ ἐμφάνει σαφῶς αὐτῇ, ἀλλὰ συσκιασάσα ἐκείνῃ, τὴν ἀταλαιγλίαν αὐτῇ προτείνει, τὴν μάστιγα ποθεῖν, καὶ ἐπαγγέλλεται τελέσται, ὁ μάστιγα ἐπιθῆναι. καὶ σκότει καὶ πνύκτω τὸ διαβόλη τὴν κακοργίαν. Εἰ περὶ δὲ ᾧ ἡδὲ τὸν πόθον τὸ Ἰωβ περὶ τοῦ Θεοῦ, ἐκ ἀφίης τὴν γυναικα καταγορησάσα τὸ Θεόν, ἵνα μὴ ὡς ἐχθρῶν ἡδῶς ἀποσραφῇ· διὰ τὸ αὐτὴ μὲν ἑδαιμὴ μέμνηται, τὰ δὲ συμβαῖντα αὐτῇ καὶ κάτω εἴρηται. σὺ δὲ μετ' τῇ εἰρημῶν, ὅτι καὶ γυνὴ καὶ ἡ ταῦτα συμβεβῆκτα, προσίθῃ, δεινὸς καταγορησάσα ῥήτωρ τοὺς μὴ προσέχοντας. Πολλοὶ γὰρ καὶ χρεῖς συμφορῶν, ἀπὸ γυναικῶν συμβολῆς κατὰνέχθησαν μόνες. πάντα δὲ ὡς ἰχυρόπρου τῇ παραλαβόντων μηχανημάτων, ὑπερον τὴν γυναικα τῇ διεξόδῳ προτάγει. ὡς εἶδε καὶ ταύτῃ ἐβλαβῆς, ὡς πονηρῆ, εἶδε μετ' τῇ ταῖων κατέχουσας. τινὲς δὲ, φασὶν, ἐδὲ τῆς γυναικὸς εἶναι τὰ ρήματα; ἀλλ' αὐτὴν εἰς αὐτῇ τυπωθεῖν, ταῦτα φθίγγεσθαι. ἐδὲ ᾧ καὶ εἰκὸς τὴν γυναικα τὸ Ἰωβ τοιαύτῃ εἶναι. Πλὴν

εἰ μή τις εἴποι, τῇ συμφορᾷ περὶτρα-
πέσας τοιαύτῳ γεγενησάμενος. εἰκὸς δὲ
μὴ ταύτῳ πρῶτῳ γεγενησάμενος τῷ
συμβεβῆναι, ἀλλὰ πολλάκις πολλῶν τέ-
των χαλεπώτερα παρὰ τῆς γυναικὸς
ἀκῆσαι τὸν δίκαιον. καὶ ὅρα διαβόλῃς
πονηρίαν, ἐπειρήσῃς τὸν Ἐῶν. γυνὴ
γάρ, φησὶ, κατήνεγκε τὸν πρῶτον ἄν-
θρωπον, αὕτη καὶ τότε περιγενομένη
διωθήσεται. ἀλλ' ὦ ἀνὴρ, ἐκείνου ἦ-
τονα γαστρός ἀρῶσα, Ἰὼν κρίσασθαι
τὸν ἑαυτῆς, τῶτον δὲ ὅρα φιλοσοφῶν-
τα, καὶ αὐτῆς περιγενομένης τῆς φύ-
σεως, ἐκ ἐπικαμψεν αὐτὸν χρημάτων
ἀπώλεια, ὃ παιδῶν θάνατος ἄωρος,
ὃ βάσανος σώματος ἀπαραμύθητος,
ὃ μῆκος χρόνου τοσούτου, καὶ τὸν ὑπὸ
πραγμάτων ἐκ ἀλόντα, τῶτον ὑπὸ
λόγων προσδοκᾷ χειρώσασθαι; πλὴν
ἡ γυνὴ καὶ τὸ τῷ τραγωδίᾳ ἀκρι-
βῶς διηγήσασθαι, τότε τῷ ἀναισχυν-
τῷ ἐπιφέρει συμβεβῆναι, καὶ ὅδε τότε
λέγει φανερώς, βλασφημήσας. οἱ γὰρ
πονηρὰ συμβεβῆκότες, ὃ πολὺν αἰ-
νακεκαλομμένην εἰσάγειν τῷ παρὰ
νέστοι. τί λήγεις ὦ γυνὴ; δέον ἔξι-
λέωσθαι, δέον καταλλάξαι, παρο-
ξύναι μᾶλλον παραινέεις; εἰ γὰρ ὁ Θεὸς
ταῦτα ἐποίησε, παρηκαλέσας αὐτὸν,
ὃ βλασφημῆσαι δεῖ.

ΑΠΟΛΙΝ. Ἐγγὺς αὕτη τῷ δια-
βόλῃ, ἡ καὶ μελλύσης ἐλπίδος σεπῆ-
σαι ἐθέλῃς τὸν ἄνδρα διὰ τῆς φά-
λης εἰσηγήσεως, λέγεις, διὰ τῆς
βλασφημίας ἐπίσπασαι τὸν θάνατον.
ὡς δὲ τῆς περὶ τὰ καλά ἐμμελείας πα-
ρεχόμενος αὐτῷ ζῶντι, καὶ τῷ Θεῷ πάν-
τως τιμωρησάμενος αὐτὸν, εἰ βλασ-
φημῇ, ταύτῳ προσάγει τῷ συμ-
βεβῆναι, ἀμείνων τὸ ἀποθανεῖν, ταῦ
ζῆν μετ' ὀδύνης, τιθιμένη. σὺ δὲ

ὅρα, πῶς περὶ τῆς βλασφημίας εἶχες
ἢ γυνὴ, ὅτι καὶ παραχρημά αὐτὸν
θάνατον ἐπάγειν ἱκανὴν ἠγεῖτο.

ΙΟΥΛΙΑΝΟΥ. Τινὲς δὲ ὑπὲρ
τῆς γυναικὸς ἀπολογούμενοι, φασὶν,
ὅτι ὡς Δισεβῆς, καὶ ὑπ' αὐτῆς πάλαι
παιδωθεῖσα, συμβεβῆκε δι' ἄχνης
αὐτὸν λοιπὸν ἐπιστάσασθαι θάνατον,
ἵνα μὴ τινες ἐπ' αὐτῷ σκανδαλιζό-
μενοι, βλασφημῶσιν. Ὅθεν καὶ ὁ
Ἰῶβ ἄνοιαν αὐτῆς γυναικῶδη καταγι-
νῶσκει, ὃ μὲν δὲ ἀσέβειαν. Ἐμοὶ
δὲ τὸτο ἐκ ἀρίσκει, ἀλλ' ἀποδοκιμά-
ζω τῷ τοιαύτῳ ἔξηγησιν.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Ἡ γυνὴ πρὸς
τὸν μακρὸν χρόνον ἀπαγορεύσασα, τῷ
δίκῳ παρέσται, κάτω νευδκεία,
καὶ τὰς χεῖρας ἐπὶ τοῖς ὀρωμένοις συγ-
κρέσσει, καὶ τὰς τῆς Δισεβείας αὐτῆς
καρπὸς ὀνειδίζουσα, καὶ καταλέγουσα
τῷ παλαιῷ Ἀθλῶνι τῇ οἰκίᾳ,
ὑποδεικνύουσα δὲ τὰ παρόντα κακὰ,
καὶ οἷον ἔξ οἷον ἔλαχε βίον, καὶ ἵνα
τῇ πολλῶν θυσιῶν ἰδέσθαι παρὰ τοῦ
δεσπότης μισθόν. Ἐλέγετε αἰετῆς
μεν γυναικῶν ὀλιγοψυχίας ἄξια ῥή-
ματα, ταραῖσαι δὲ πάντα ἄνδρα δυ-
νάμενα, καὶ περὶτρέψαι καὶ γενοῖαν
διανοῖαν. καὶ σιωπῶντες αὐτίκως τῷ
ἄνδρι, ὅτι καλὸν εἶη καὶ χρηστὸν,
ἀσεβῆσι χρησάμενον ῥήμασιν, ἑαυτὸν
τῆς γῆς ἐκπλεῖν, τὸ τῆς τῆς κτίσαντος
ὀργῆς ἀκούσαντα ἔξω, ἢ διακαρ-
πῶντα πρὸς τὰ δεινὰ, τὸν ἐν τοῖς
ἀγῶσι μόχθον, ἑαυτῷ καὶ τῇ σιωπῇ
κῆρη μεκίωσιν.

ΚΕΙΜ. Ὁ δὲ ἐμβλέψας,
ἔπειτα αὐτῇ ἵνα τὴν ὁδὸν, ὡς περ
μία τῶν ἀφρόνων γυναικῶν ἐ-
λάλησας;

ΒΑΣΙΛ. & ΧΡΥΣΟΣΤ. Ἀχθείς ἐπὶ τοῖς τοῖς ῥήμασιν ὁ Γώβ, ὡς ἐπὶ ἔδει τῇ προτέρων κακῶν, καὶ θυμὸν τὸ βλέμμα πληρώσας, καὶ πρὸς τὴν γυναικα, καθάπερ πρὸς πολεμίαν, ἀπογραφείς, καὶ βλέψας πρὸς αὐτὴν πικρὸν, καὶ πρὸ τῆς φωνῆς, ἀπὸ τῆς ὀφθαλμοῦ διεκρύσατο τὰ μηχανήματα. ἐκείνη μὲν γὰρ προσεδόχησε δακρύων κινήσειν πηγὰς. ὅτος δὲ Λέωντος σφοδρότερος γέγονε, θυμὸν πληρωθεὶς καὶ ἀγωνιστικῆς, ἔχ' ὑπὲρ ὧν ἔπαχεν, ἀλλ' ὑπὲρ ὧν ἐκείνη διαβολικῶς συνεβόλῃσε. καὶ τῷ βλέμματι τὸν θυμὸν ἐνδιεξάμενος, μεμετρημένῳ ποιεῖται τὴν ἐπιτίμησιν. καὶ γὰρ ἐν συμφορῇς σὺ φρονῶν. καὶ τί φησὶν; ὡς περ μία τῇ ἀφρόνων γυναικῶν ἐλάλησας ἔχ' ἔγω σὲ ἐπαίδεσσα, φησὶν, ἔχ' ἔγω σὲ ἔδρεψα. ὅθεν ἔδὲ ἐπιγινώσκω τὴν σωοικον τὴν ἐμὴν. τὰ γὰρ ῥήματα ταῦτα ἀνοήτως γυναικός, καὶ παραπαλῆσης ἢ συμβουλῆ. κατὰ θεῶν, φησὶν, ὡ γυνὴ τὴν συμβουλὴν, μέχρι τίνος τὴν κοινὴν, ἐν οἷς λέγεις, ὑβρίζεις ζωὴν; ἐφάσω, καὶ τὴν ἐμὴν, ὡς ἐκ ὑψόμην, ἀνατροφὴν διέβαλες, ἐν οἷς ἐλάλησας. καὶ τὸν ἐμὸν βίον ἔξ ἡμισείας, ἠτεβηκεῖναι νεώρικα νῦν, ἐπειδὴ περ ἐγὼ μὲν σῶμα ἀμφοτέρους ἡμᾶς ὁ γάμος ἐποίησε, σὺ δὲ εἰς βλασφημίαν κατέπεσες. εἶδες τομὴν σύμμετρον, καὶ πληγὴν ἰκανὴν διορθῶσαι τὸ νόσημα. ἐκ ἑπὶν ἀφρων εἶ, καὶ ἀνόητος, ἀλλὰ τί; ὡς περ μία τῇ ἀφρόνων γυναικῶν ἐλάλησας. τίς ἐστιν, ἔδειν ἄξιον σεαυτῆς, ἔδει τῆς ἐμῆς ἐφ' ἐγὼ παιδάσκειν. ἔτα μὲν τὴν ἐπιπληξιν, καὶ συμβουλὴν εἰσάγει πάλιν, ἀρκέσαν αὐτὴν παραμυθῆσθαι, καὶ πολὺ τὸ εὐλογον ἔχουσαν, λέγων.

ΚΕΙΜ. Εἰ τὰ ἀγαθὰ εἶδε-
ξάμεθα ἐκ χειρὸς Κυρίου, τὰ
κακά ἔχ' ὑποίσωμεν;

ΧΡΥΣΟΣΤ. Ἀναμνησθῆτι, φησι, τῇ προτέρων ἐκείνων, καὶ λογίζεσθαι τὸν αὐτίον, καὶ οἴσεις καὶ ταῦτα γενναίως. εἶδες μετεστροφικῶς αὐτὸς; εἶδε γὰρ τῇ αὐδρείᾳ αὐτὴ λογίζεται τὴν ὑπομονὴν, ἀλλὰ τῆς τῇ πραγμάτων ἀκα-
λαθίας αὐτὴν εἶναι, φησι, ἀντὶ τίνων γὰρ ἐκείνη ἡμῖν ἔδωκεν ὁ Θεός; ποῖαν ἐκτινύς ἀμειβίῃ; εἶδε μίαν, ἀλλ' ἔξ ἀγαθότητος μόνης. δωρεὰ ἦν τὴν, ἐκ ἀμοιβῆς, καὶ χάρις, ἐκ ἀντι-
δοσις. ἐκείνη καὶ ταῦτα φέρωμεν γενναίως, ἀνάμνησον τῇ φθασάντων σεαυτὴν ἀ-
γαθῶν, ἀντιστήκωσον τὰ κρείττω τῆς χειρὸς. ἔδειν αὐτῶν ὁ βίος δι' ὅλε μακάριος. τὸ διὰ πάντος ἀπορά-
τειν, μόνος Θεῷ. σὺ δὲ εἰ τοῖς παρῶ-
σιν ἀλγείς, ἀπὸ τῇ ἀπολαβόντων σεαυτὴν παραμυθῆτον. νῦν δακρύεις, ἀλλ' ἐγέλασας πρῶτον. νῦν πτω-
χάεις, ἀλλ' ἐπλήθυνσας πρῶτον. ἐπὶ τὸ διειδὲς νῆμα τῷ βίῳ, καὶ τῷ θο-
λερῷ τότε πίνεσθαι, καρτέρησον. εἶδε τὰ τῇ ποταμῶν ῥέματα δι' ὅλε φέ-
νεται καθαρά. ποταμὸς δὲ, ὡς οἶδα, ὁ βίος ἡμῶν, ῥίον ἐνδελεχῶς, καὶ κύ-
μασιν ἀλλεπαλλήλοισι πληρόμενος. τὸ μὲν ὅτι αὐτὴ προεῖράσκει ἡδὴ, τὸ δὲ ἐπὶ πορεύεται, τὸ δὲ ἄρτι προέκυψε τῇ πηγῶν, τὸ δὲ μέλλει, καὶ πρὸς τὴν κοινὴν ἅπαντι τῷ θανάτῳ ἀπώδωκεν θάλασσαν. εἰ τὰ ἀγαθὰ εἶδεξάμεθα ἐκ χειρὸς Κυρίου, τὰ κακά ἔχ' ὑποί-
σωμεν; ἀναγκάσωμεν τὸν κρείττω ἡ-
μοῖα χορηγεῖν πράγματα δι' αἰῶνος ἡμῖν; διδάξωμεν τὸν δεαυτίῳ ὅπως ἀπὸ διεξάγειν τὸν ἡμέτερον βίον; αὐ-

τὸς τῆς οἰκίαν ψήφων ἔχει τιμὴν ἔξο-
σίαν, ὅπως βέλεται πάντεσι καὶ καθ'
ἡμῶν. σοφὸς δὲ ἐστὶ καὶ τὸ λυσιστελὺν
ἐπιμετρῆσαι τοῖς οἰκέταις. μὴ περιεργά-
ζεαι διαπότῃ τιμὴν κρίσειν, ἀγάτα μόνον
τὰ παρὰ τῆς αὐτῆς σοφίας οἰκονο-
μήμενα. ὅτιρ αὖ δὴ σοι, τὰτο δέχου
μεθ' ἡδονῆς, δείξον εἰ τοῖς ἀλγεινοῖς
ὡς καὶ τῆς ἀφροσύνης ἄξια τῆς παρό-
θεν ἐτόγγανες. ταῦτα ὁ Ἰὼβ λέ-
γων, ἀπεκρέσαστο, καὶ ταύτην τὰ δια-
βόλῃς τιμὴν προσβολῇ, καὶ τελείαν
αὐτῇ τιμὴν τῆς ἡττης αἰσχύνῃ ἐπήγα-
γεν. ἔδειξε διὰ τὰ βλέμματος, τὸν
κατὰ τῆς ἀμαρτίας μέγιστον ζῆλον,
(ὁφθαλμὸν δὲ κατήγορον τῆς κρυπτο-
μενῶν ἢ φύσις ἐγνώριζε.) καὶ ὁ τιμὴν
τοιούτῃ ἐφοδὸν τὰ πονηρὰ παρὰ τῆς
φιλοσόφως διενεργῶν τιμὴν παρὰ κα-
κίαν παράκλησιν ἔχ' ὑπέμεινε, μέζον-
τα τῆς τῶ σώματος βελῶν τιμὴν ποιη-
ραὶ ἀκοιῶν ἡγησάμενος, καὶ τῇ γυναι-
κὶ ἐπετίμησεν, ὡς γὰρ, φησὶ, τίλῃ
θεραπείαν ἀθύρως προσηκάμεθα, ἔγω
καὶ τιμὴν παιδείαν σωφρόνως ἐπέγκωμεν.
ἀγαθὰ γὰρ λέγει, τὰ ἀφραμόντα,
κακὰ δὲ, τὰς πειρασμούς. τὸ δὲ ὡς-
περ μία τῆς ἀφρόνων ἐλάλησας, τι-
νὲς εἰς τιμὴν Εὐαν ἔξέλαβον, ἐκείνῃ,
φησὶν, ἐμὴν τὴν παρὰ τὴν δεξι-
αμένην τῆς ἀμαρτίας τὸν ἔρῃ, καὶ
συμβεβλῆς ὁμοίως παρακρυσάμεναι,
τὸν ἐκείνῃ Θεῷ πετιμημένον ἐκείνον, καὶ
πάσης κακίας ἐλάττερον.

ΔΙΟΝΙΣ. Ἡ γυνήσε δὲ τὰ ὄφρα
τὰ πολὺπλοκα ἐκείνῃ καὶ σχολία νοή-
ματα, καὶ τιμὴν ἀχρίαν, καὶ ἀτίθασ-
τον φρόνησιν, δι' ἧν ἔκ' ἀνθρώπου
φρονιμώτερος λέλεκται. ἔδει δὲ αὐτῇ
νῆται τῆς ἀγνῶν τῆς διχῶν, ὁ ἀδι-
κος, τῇ τῷ Θεῷ παρὲδδων ὁ ἀποσά-

της. εἰ δὲ τὰς ἀφρόνας καὶ ἀνοήτας κα-
ταστροφίζεται, τῇ πηλῶ καὶ τῇ πλιν-
θείᾳ γονιδῶν, καὶ ἐπιβελῶς αὐτῇ
σιωπῇ ζέεται, ἐκότως ἐν τοῖς θεοῖς
ἐκείνοι λογιόθεν, ὡς μόνον φρονιμώ-
τερος εἶναι λέλεκται. ἀπὸ γὰρ ἡ
ἔτι, καὶ ὁ ὑπ' αὐτῇ παρὰ τῆς ἀπατηθείς
ὁ Ἀδάμ, εἰς ψυχρὴν ζώσαν μόνον,
μηδέπω δὲ καὶ εἰς πνεῦμα ζωοποιὸν γι-
νόμενος, καὶ ἔτι γε ἡ πλῆρ᾽ παρὰ αὐ-
τῇ οἰκοδομηθεῖσα εἰς γυναικα. ἔγω
μεν οὖν ὁ φρονιμώτερος ἀνθρώπων,
ἀλλ' ἔδει Ἀγγέλων. πῶς γὰρ ὁ εἰς τὸ
καταπαύεσθαι ἐπ' αὐτῇ γεσόμενος, ἐκ
αὐτῇ δὲ μόνον, ἀλλὰ καὶ εἰς τῆς
ἐσταῦθα ἐπάγγελτος, ὡς περ ὁ Ἰὼβ,
ὅς περ γεσόμενος αὐτῇ, καὶ κατακρη-
στῆς ἐκατέρωθεν, καὶ μήτε διὰ τιμὴν ἀ-
θηνίαν, καὶ τιμὴν ἀπαργίαν ἀλῆς, ἢ
παρακρυσθείς ὑπ' αὐτῇ. ἀλλὰ διαμεί-
νας, ὡς μαρτυρεῖται ὑπὸ τῷ Θεῷ, ἀ-
μεμπτος, μήτε διὰ τιμὴν αὐτοῖς ἰό-
σον, καὶ τὰ αὐήκεσαν, καὶ ὀλοχεῖς,
ἐκείνῃ, εἰδὲς, ἀλλὰ πάντα ὑποσῶς,
ἵνα ἡ περὶ αὐτὸν πληρωθῇ τῇ Κυρίᾳ
παρὸντα, καὶ δίκην αὐτῇ, ἔγω
γέρας τὰτο καὶ ἀθλὸν λαμβάνει, λή-
ψῃ, φησὶν, ὅστις δὲ δὸν αἰώνιον.
ταῖς δὲ ἐν αὐτῇ ὡς ὁρῶν. βέ-
λει καὶ σὺ λαμβανὸς ἐν τοῖς ἀγῶσι
εἶσαι; ἐν τῇ παλαιστῇ γυμνασθῇτι,
φέρει γυναικὶς τὰς κατὰ διάνοιαν οὐ-
νας, ἵνα καὶ τὰς τῶ σώματος ἐπέγκῃς.
καὶ γὰρ ὁ μακάριος Ἰὼβ, εἰμὴ καλῶς
γυμνασάμενος παρὰ τῆς ἀγῶν, ἐκ
αὐτῇ ἔγως ἔλαμψεν. εἰμὴ μεμνημένη
πάσης ἀθυρίας ἐκτὸς εἶναι, εἴπω
αὐτῇ πολυμήρον, τῇ παιδῶν ἀποθανόν-
των. νυνὶ δὲ γυναικὶς ἐστὶ παρὰ τὰ
τα, καὶ τὰ παλαισμάτα, παρὰ τὰς
ματῶν ἀπώλειαν, καὶ περιστάς τῶ
τῆς ἀφανισμὸν, παρὰ τὰς ἀποβε-

λιώ, πρὸς γυναῖκας συμπάθειαν, πρὸς σώματος μάστιγας, πρὸς ἐνείδη φίλων, πρὸς λοιδορίας οἰκετῶν. εἶδεν θύλης καὶ τὰς γυμνασίας αὐτὸ ἰδεῖν, ἄκυσον αὐτὸ λέγοντος, πῶς κκεφρύνει χημάτων, εἰ ἔταξα χρυσίον εἰς χεῖρας, εἶδεν καὶ λίθω πολυπλεῖ ἐπιποιήσας, εἶδεν, καὶ ἑφραὶμ πολὺ πλεῖστα μοι γενομένους· διὰ τὸτο εἶδεν ἀρπαγεύτων ἰθουρβεῖτο, ἐπειδὴ καὶ παρόντων ἔκ ἐπεθύμει. ἄκυσον πῶς καὶ τὰ κατὰ τὸς παῖδας διώκει, καὶ καταμαλακίζομενος παρὰ τὸ δέον, ὥσπερ ἡμεῖς, ἀλλὰ πᾶσαν ἀκρίβειαν παρ' αὐτῶν ἀπαιτῶν. ὁ δὲ καὶ ὑπὲρ τῆς ἀδελφῶν θυσιῶν ἀναφέρων, εἰσέστη πῶς λιὼ ἀκρίβειαν τῆς φανερῶν δικασίης. εἶδεν καὶ τὴν περὶ σωφροσύνης ἀγῶνας, ἀκῦσαι βέλει, ἄκυσον αὐτὸ λέγοντος. διαθήκην ἐθέμην τοῖς ὀφθαλμοῖς μου, καὶ ἔσσω ἐπὶ παρθεῖον. διὰ τὸτο αὐτὸν ἐκατέκλασεν ἡ γυνή· ἐφίλει μὲν δὲ αὐτὴν καὶ πρὸ τῆς, ἀλλ' ἔχ' ὑπὲρ τὸ μέτρον, ἀλλ' ὡς εἰκὸς γυναικαί. ἔδεν μοι καὶ θαυμάσαι ἐπεισι· πῶς ἐπῆλθε τῇ διαβολῇ εἰδότε αὐτὸ τὰς γυμνασίας, κινῆσαι τὸς ἀγῶνας. πῶς δ' ἔπῆλθε; πονηρὸν ἐστὶ τὸ θεῖον, καὶ εἰ ποτε ἐπιγινώσκει, ὁ μέγιστον ἡμῖν κατέκειμα γίνεται, ὅτι ἐκείνῳ μὲν εἰ ποτε ἡμῶν ἀπελπίζει τὴν ἀπώλειαν, ἡμεῖς δὲ τὴν ἑαυτῶν ἀπογινώσκουμε σωπείαν. ἀλλὰ σώματος πῆρσιν καὶ λάρβην. σκόπει πῶς ἐμελίτα. ἐπειδὴ γὰρ αὐτὸς εἰ ποτε τι τοῦτου ὑπέμενεν, ἀλλ' ἐν πλεῖτῳ καὶ τρυφῇ, καὶ τῇ ἀλλῇ πειφανείᾳ διετίλυνε ζῶν, τὰς ἀλλοτείας καθ' ἑκάστω ὀνειροπόλῃ συμφορᾷ, καὶ τὸτο δηλῶν, ἔλεγε, φόβος δὲ ὅν ἐροβόμην, ἤλθον μοι. καὶ πάλιν, ἐγὼ δὲ ἐπὶ παντὶ ἀδυνάτῳ ἐκλαυσα, καὶ ἐσεόξα, ἰδὼν

ἄνδρα ἐν ἀνάγκῃ. διὰ δὲ τὸτο εἶδεν ἰθουρβεῖ τῆς ποροσπιπτόντων, τῆς μεγάλων ἐκείνων καὶ ἀπορήτων. μὴ γάρ μοι τὴν ἀπώλειαν ἴδης τῆς χημάτων, μηδὲ τὴν τῆς παίδων ἀφαίρεσιν, μηδὲ τὴν πληγὴν ἐκείνῳ τὴν αἰσάντων. μηδὲ τὴν τῆς γυναῖκος ἐπιβελίῳ, ἀλλὰ τὰ πολλὰ τῶν χαλεπώτερων. καὶ τί τῶν χαλεπώτερον, φησὶν, ἔπαθε ὁ Ιωβ; παρὰ δὲ τῆς ἰσορίας εἶδεν πλεον τῶν μανθανόμεν. ἐπειδὴ καὶ δίδομεν, καὶ μανθανόμεν. ὡς ὁ γε μερμῶν, καὶ τὸν μαργαρίτῳ καλῶς διεκλυνόμενος, πολλὰ πλείονα τῶν εἰσεται. τὰ γὰρ χαλεπώτερα καὶ ἱκανὰ μείζονα εἰσεῖν θόρυβον, ἔπαυεν. καὶ πρῶτον, τὸ, μηδὲν εἰδεῖν περὶ βασιλείας ἑρῶν, καὶ ἀναστάσεως σαφίς· ὅπερ ἐν καὶ θρίων ἔλεγε, καὶ δὲ εἰς τὸν αἰῶνα ζήσομαι, ἵνα μακροθυμήσω. δεύτερον, τὸ πολλὰ ἑαυτῷ σμειδεῖν καλὰ. τρίτον, τὸ, μηδὲν σμειδεῖν πονηρῶν. τέταρτον, τὸ, παρὰ Θεοῦ νομίζειν ταῦτα ὑπομένειν. εἶδεν καὶ παρὰ διαβολῆς, καὶ τὸτο ἱκανὸν λιὼ αὐτὸν σκανδαλίσαι, πέμπτον, τὸ, ἀκῦειν τῇ φίλων, ἐπὶ κακία διαβαλόντων αὐτόν. ἔκτον, τὸ, τῆς ἐν πονηρίᾳ ζῶντος, εἰ παχόντας ὁρᾷ, καὶ ἐπαγγέλλοντας αὐτόν, τὸ, μὴ ἔχειν εἰς ἕτερον ἰδεῖν τοιαῦτα πεπονθότα ποτὶ. καὶ εἰ βέλει μαθεῖν ἡλικία ταῦτά ἐστιν, εἰρήνησον τὰ παρόντα. εἰ δὲ νῦν, βασιλείας προσδοκώμενης, καὶ ἀναστάσεως ἐλπίζομενης, καὶ τῆς ἀπορήτων ἀγαθῶν, καὶ μετὰ σμειδόντων ἑαυτοῖς κακῶν, καὶ τοσαῦτα ἔχοντων παραδείγματα, καὶ τοσαύτης μετῶντων φιλοσοφίας, αὐτὸν ὀλίγον χρυσὸν ἀπώλεσιν σίτινις, καὶ τὸτο πολλὰς ἀρπάζαν.

πες, αβιώτων τὸν βίον εἶναι νομίζουσιν, ἢ γυναικὸς ἐπιχειμένης, ἢ παιδὸν ἀφαιρεθέντος, ἢ φίλων οὐκ ἐκδιζόντων, ἐκ οἰκετῶν ἐπεμβαλόντων, ἀλλὰ καὶ πολλῶν ὄντων τῆς παρακαλόντων, τῆς μὲν διὰ ῥημάτων, τῆς δὲ διὰ πραγμάτων, πῶς οὖν ἄξιός ἐστινος αὐτῇ εὐφρανῶν, τὰ ἐκ διακρίων πόρων συλλεγεῖται ὁρῶν, ἀπλῶς καὶ ὡς ἐτυχεν ἀρπαζόμενα, καὶ μὲν πάντα ἐκείνα μυσίας ὑπομελῶν πειρασμῶν νιφάδας, καὶ διὰ πάντων ἀκίνητος μένων, καὶ τὴν προσήκουσαν ἀναφέρων τῇ διαποτῇ περὶ τῶν ἀρχαίων. αὐτὴ γὰρ μηδὲν τῆς ἄλλων μηδεὶς εἶπεν, τὰ τῆς γυναικὸς μόνον ῥήματα, καὶ πέτραν σερρότατον καταστῆναι ἱκανὰ ἰσχυρῶς, ὅρα δὲ πῶς κακουργίαν, ἢ μέμνηται χρημάτων, καὶ τοιμυρίων, καὶ βεκολίων ἀπωλείας. συνῆδει δὲ τῇ αὐτῇ τὴν ἐπὶ τῶν φιλοσοφίαν, ἀλλὰ καὶ τὸ πάντων τῶν φορτικωτέρων, τῆς παιδων, λέγω, καὶ πλατύνει τὴν τραγωδίαν, καὶ τὰ παρ' αὐτῆς προσέειπεν. εἶδε οὖν ἑθελῶν ὄντας, καὶ ἑδὲ πάχοντας ἀηδὲς, πολλὰς πολλάκις ἐπέσαν γυναικες, ἀνέστησαν, πῶς ἦν ἐλεῖν νικητὴν ἢ ψυχῇ, μὲν ποσῶν ὅπλων αὐτῇ ἐπελθῶσαν ἀποκρυσσάμενη, καὶ δύο τυραννικώτατα πάθη καταπατήσασα, ἐπιθυμίαν, καὶ ἔλεον. καὶ τοὶ πολλοὶ τῆς κρατισταύων ἐπιθυμίας, ἐπ' ἑλπίς ἐκάμψθησαν. ὁ γὰρ γενναῖος ἐκείνη Ἰωσήφ, τῆς μὲν τυραννικωτέρας ἡδονῆς κατέχευε, καὶ τὴν βάρβαρον ἐκείνην γυναικὰ διεκρέσατο, μυρία προσάγαγαν μηχανήματα. δακρύων δὲ ἢ κατέχευε, ἀλλ' ἰδὼν τὸς ἀδελφούς, τὸς ἡδικοῦτας, ἐπευρίσθη τῇ πάθει, καὶ πρὸς ὅσων παχίως νύφας, τὸ δράμα ἀπεκάλυψε. ὅταν δὲ καὶ γυνὴ ἢ καὶ ἐλεῖν ἀλγὴν, καὶ τὸν χαρὸν ἔχει συμ-

φράττοντα, καὶ τὰ τραύματα, καὶ τὰς μώλωπας, καὶ τὰ μυρία κύματα τῆς συμφορῶν, πῶς οὖν αὐτῆς διχῶς ἀδύμαντος πάντος σερρότερον, τὴν ἡδὲ ὑπὸ τῷ χειμῶνι παθεῖται ψυχῇ, εἶναι ἀποφηναιτο.

ΧΡΥΣΟΣΤ. Ὁ γὰρ μακάριος ἦτος πανταχόθεν βαλλόμενος ἀσφαλές ἦτο ἴσατο, καὶ μυρία βέλη δεχόμενος ἐκ ἐνεδίδε. ἀλλ' ἐκείνωσε μὲν τὸ διαβόλην τὴν βελιδνίαν, αὐτὸς δὲ ἢ κατέπεσεν, ἀδὲ ὑπεσκέλιόθη. ἀλλ' ὡς περ ἄριστος κυβερνήτης, ὅτε μακρομένης τῆς θαλάσσης, καὶ τῆς κυμάτων διεγειρομένων, κατεποντίζετο, ὅτε γαλήνης ἔσσης ῥαθυμώτερος ἐγίνετο. ἀλλ' ὡς ἐκάτερα τῇ τῆς κληρῶν διαφορᾷ, ἴστω τὴν αὐτὴν τέχνῃ διετήρησε. καὶ ὅτε πλῆτος αὐτὸν ἐφύσησεν, ὅτε πενία ἐκπέμψεν. ὅτε καταρρῶν τῆς πραγμάτων φερομένων ὑπὸ τοῦ λῦ, καὶ ἀναπεπτωκὴς, ὅτε ὅλης σχεδὸν τῆς οἰκίας ἀνατραπέτης καὶ πανολεθρίας γενομένης διαταράχθη, καὶ τὴν αὐτοῦ ἡλεγχέτω τὴν αὐτὴν, ἀκρίτως πλῆστοι, ἀκρίτως πενήτες. ἐκάτεροι, δὲ τὸ διήγημα χρησίου, καὶ πᾶσιν ἀνθρώποις ἰσορῶν λυσίτηλιν, καὶ τοῖς ἐν ἀμείνῃ, καὶ τοῖς ἐν συμφορᾷ. ἐκάπερ γὰρ τὰ ὅπλα μεταχειρίσας, ὁ τῆς ἀσεβείας ἀγωνιστής, ὁ τῆς οἰκμενῆς σφραγίτης, ὁ ἐκάτεροις τὸ τρώτατον ἔσσει. καὶ πρὸς τῶν εἶδος πολέμου, τὸ δαίμονος ἐπελθόντος ἐκείνου, πρὸς ἅπαντα παρετάζετο, καὶ ἐν πᾶσιν ἀνεκρήνιτο, καὶ καθάπερ στρατιώτης γενναῖος, καὶ εἰδὼς νυκτομαχεῖν, τειχομαχεῖν, τιζομαχεῖν, ναυμαχεῖν, καὶ ποξέειν καὶ δόρυ σείειν, καὶ σφενδόνας, καὶ ἀκοντίους, καὶ παντὶ τρόπῳ μάχης πειριγνέσθαι τῆς εἰαντίων, καὶ πανταχῇ κρατεῖν.

ὅτι δὴ καὶ ὁ γενναῖος ἐκεῖνος, ἅπαντα
πειρασμὸν καὶ πολλὰς λύγχε τις αὐ-
θρείας, τὸν ἀπὸ πενίας, τὸν ἀπὸ λι-
μῆ, τὸν ἀπὸ νόσου, τὸν Ἰε οὐαῖης,
τὸν ἀπὸ τῆς τῆς παίδων ἀπώλειας, τὸν
ἀπὸ τῆς φίλων, τὸν ἀπὸ τῆς ἐχθρῶν,
τὸν ἀπὸ τῆς γυναικὸς, τὸν ἀπὸ τῆς
οἰκετῶν. εἰδὲ γὰρ καὶ ἀνθρώπινη συμ-
φορὰ, ἢ μὴ εἰς τὸ σῶμα Ἰεκενώθη
ἐκεῖνος, ἀλλ' ὅμως ἀπάντων ὑπερλίεχθη
τῆς δικτύων, καὶ ὑψηλότερος γέγονε τῆς
τῆς διαβόλου καλάρμων. καὶ τὸ δὴ θαυ-
μαστόπρον, ὅτι καὶ πάντα αὐτῷ, καὶ
πάντα μετ' ὑπερβολῆς, καὶ πάντα ὑφ-
εῦ. μὴ γὰρ δὴ τῷτο ἴδης, ὅτι τοσαῦτα
ἐπαθεῖν, ἀλλὰ παρόδες, ὅτι εἰδὲ καὶ
μικρὸν, εἰδὲ ἐκ διαστήματος, ἀλλ' ὑφ-
εῦ καὶ ἐμὲ. ὅ μικρὰ δὲ αὐτῷ πειρασ-
μῶν παροσθήκη. τῆς μὲν γὰρ ἄλλων ἑ-
καστοῦ ἀνθρώπων, παρῶτον μὲν εἰδὲ
αὐτῷ ἀρεθῆναι πάντα ὑπομείνας ὅμῃ, ἀλλ'
εἰ καὶ πενία παλαίη, ὅμως ὑγιείας αὐ-
πολαίη. εἰδὲ καὶ πενία καὶ νόσῳ περι-
πάρη, ἀλλὰ γυναικὸς πολλάκις ἀπῆ-
λαυσε παραμυθεμένης τὰ θανά, καὶ
αὐτῷ λειμένους αὐτῷ γινομένης. εἰδὲ
μὴ γυναικὸς ἀπῆλαυσε τοιαύτης, ἀλλ'
ὅχι ὅτι συμβεβλήσσης ὀλέθρια. εἰδὲ καὶ
ὅτι συμβεβλήσσης ὀλέθρια, ἀλλ' ὅχι
καὶ τῆς παιδὸς ἀθρόον ἀπώλεσεν ἅπαν-
τας, εἰ καὶ ἀθρόον, ἀλλ' ὅτι τοιῆτ' ἐπὶ
τῷ πλῆθους. ἀλλὰ φίλος ἔχει παρα-
καλῶντας. εἰδὲ ὅχι ἔχει παρακαλῶν-
τας, ἀλλ' ὅχι καὶ ὅπως ἐπεμβαίνοντας,
εἰδὲ καὶ ἐπεμβαίνοντας, ἀλλ' ὅχι καὶ
οἰκίας οὐκ ἐκείζοντας. εἰδὲ καὶ οὐκ ἐκεί-
ζοντας, ἀλλ' ὅχι καὶ εἰς τὸ παρόσῳπον
αὐτῷ ἐμπύοντας. εἰδὲ καὶ εἰς τὸ παρ-
ῳπον ἐμπύοντας, ἀλλ' ὅχι καὶ νόσῳ
τοιαύτῃ περιεπάρη, εἰδὲ καὶ νόσῳ τοιαύ-
τῃ περιεπάρη. ἀλλὰ δοματίῳ καὶ σκε-
πῆς ἀπῆλαυσε, καὶ ὅχι ἐπὶ τῆς κοφρείας

ἐκάθητο. εἰδὲ καὶ ἐπὶ τῆς κοφρείας ἐ-
κάθητο, ἀλλ' ἔχει τὰς χεῖρας ὀρέγον-
τας. εἰ δὲ μὴ ἔχει τὰς χεῖρας ὀρέγον-
τας, ἀλλ' ὅχι καὶ ἐπεμβαίνοντας. ὅτος
δὲ ἅπαντα ταῦτα ὑπὲρλίεχε.

ΓΡΗΓΟΡ. Τῷ ΘΕΟΛΟΓ. Η' ἡ
μεν γὰρ ἄκακος, δίκαιος, ἀληθινός,
καὶ ὅσον μιμαρτύρηται. τοσαῦται δὲ
πλήττεται παρὰ τῷ Ἰεητικόνος ταῖς
προσβολαῖς. καὶ ὅτι ἀλλεταλλήλοισ καὶ
φιλοτίμοις, ὥς πολλῶν πολλάκις ἐκ
τῶ παντὸς αἰῶνος κακοπαθησάντων, τῆς
δὲ, ὡς εἰκός, καὶ ταλαιπωρησάντων,
μηδεὶα εἶναι ταῖς ἐκεῖνα παραβαλεῖν
συμφορῆς. ὅ γὰρ μόνον χεῖματα,
κτῆματα, ἀπεκνίαν, καὶ πολυτεκνίαν,
ἀ πᾶσιν ἀνθρώποις εἰν περὶπῶδασα.
ἀ ταῦτα ζημιῶται μόνον, ὡς μηδὲ
θρῆνις γενέσθαι χώραν, διὰ τὸ συ-
νεχῆς τῆς κακῶν. ἀλλὰ καὶ αὐτὸ τὸ
σῶμα τελευταῖον πληγῆς πληγῶν ἀ-
νίατον, καὶ δυσθεώρητον, ἔχει μεν
παροσθήκην τῆς συμφορᾶς τῷ γυναι-
κα παραμυθεμένῳ τοῖς χεῖροσι.
πληγῶν γὰρ ὅτι ἐφιλονεῖ καὶ τῷ ψυ-
χῷ παρὰ τῷ σώματι.

ΧΡΥΣΟΣΤ. Εἰς τέτοις γὰρ ὅντ'
αὐτῷ, καὶ ἀποτογανίζομεν, πάντοθεν,
εὐδοθεῖν, ἐξωθεῖν, ἐποίησεν τῆς γυναι-
κὸς τὰ μηχανήματα, καὶ γίνεται τοῦ
δαίμονος ὅπλον ἢ σωαίος, καὶ τοξάει
τὸν ἄνδρα, τῷ γλωττῶν δαμείσασα
τῷ διαβόλῳ, καὶ βάλλει τῷ εἰρημεύων
πικρότερα καὶ ὀλεθριώτερα. καὶ εἰδὲ ὅτι
ταῦθα τέλος ἐλάμβανε τὰ παλαιόσμα-
τα, ἀλλ' ἀρχῇ πάλιν καὶ παροομία
τῆς παρατάξεως καὶ, καὶ ὑπὸ τῆς φί-
λων μερίως ἐβάλλετο τοῖς οὐκ ἐκείνῳ.
ἄρα ὅχι ἐκάμετε ἀκούοντες τὰς ἐπαλλή-
λους ταύτας συμφορὰς; ἀλλ' ἐκείνῳ

ἐκ ἑκαμνε πάχων. διὸ παρακαλῶ τὴν
 υἱοτέραν ἀγάπην ἀναμῆναι πάλιν.
 εἰδὼν ὅτι πᾶν εἰρήκαμεν, εἰδὼν τὴν
 ἱέραν προσεθήκαμεν ὑπερβολῇ, μία
 μεν ὅτι ἡ, ὅτι πάντα τὰ ἐν αὐτῷ
 τοῖς κακὰ, ἐν σῶμα ὑπέμεινε. ἱέρα
 δὲ, ὅτι πάντα ὅμοι, καὶ εἰδὼν τὴν
 πάθος ἔχειν ἀνάγκην. βέλομαι δὲ
 καὶ τείτῃ εἰπεῖν. τίς δὲ ἐστὶν αὐτῇ;
 ὅτι τῇ εἰρημέσῳ ἑκαστον, οὐχ ὁμοῦ
 μόνον ἐπὶ ἦλθεν, ἀλλὰ καὶ μὲν πολλῆς
 τῆς ὑπερβολῆς, καὶ τῆς κτηνότητος. εἴτε
 πενία, πενίας ἀπάσης χαλεπώτερα,
 εἴτε ῥοσθ, εἴτε καθέδρα, εἴτε τῇ
 παίδων ἀπώλεια, εἴτε τῇ ὄντων ἀπάν
 των ἀποβολή. σκόπει δὲ, ἀπώλεσέ τις
 τὰ ὅσα, ἀλλ' ἔχ' ὅπως ὀλοχερῶς, εἰ
 δὲ τρόπῳ τοιῷδε. ἀπέβαλε πῦλδας,
 ἀλλ' ἐδέτοτε ὑφ' ἐν ἁπανταίς, εἰδὼν το
 σάτης, εἰδὼν τοῖστας. ῥοσθ περιέπετεν,
 ἀλλ' ἔ τοιαύτη, ἀλλ' ἡ πυρετοῖς, ἡ
 λῶβη, ἡ ἱέρα τινὶ πάθει σωθήσεται.
 ἐκείνη δὲ ἡ πληγὴ, ξένη τις ἡ, καὶ
 τῇ πάχοντι μόνον σαφές. λόγος γὰρ
 εἰδὼς παρασησται διώκῃ αὐτὸ πικρὸν
 τῇ ἐλκῶν ἐκείνων, καὶ τὸ τῇ τραυμά
 των ὀδυνηρὸν. ἀλλ' ἀρκεῖ μόνον τὸν
 ἐργασάμενον εἰπόντα, καὶ τὸν ἀκόλα
 σὸν αὐτὸ θυμὸν, εἰδὼν ἑαδῆαι τῆς πλη
 γῆς τὸ μέγεθος. κατὰ δὲ καὶ ἡ κα
 θέδρα ἡ καὶ ξένη. ἔ γὰρ ἐστὶν, ἔκ
 ἐστὶν εἰδὼς πενίας ἔτω ποτὶ καθέστεις
 αἰδέσιος διὰ πάντος τὸ χροῖον, ὥστε
 ἐκείνος ὑπέμεινε. γυμνὸς ἱματῶν, σι
 γῆς ἀπεσερμενέῳ ἀπάσης, ἐπὶ τῆς
 κοπρίας καθήμενος, ἔχει τις γυναι
 κα πονηρὰ πολλοῖς, ἀλλ' εἰδὼν μία
 εἰδὼν ἔγχετο ἔτω πονηρὰ, ὡς ἐν
 τοιαύτῃ συμφορᾷ ἐπιτίθεσθαι τῷ αὐ
 δεῖ, καὶ ἔτιφ' ἀκουῆσαι καὶ τῆς ἐκεί
 νης ψυχῆς, καὶ συμβεβῆσθαι τοιαύτας
 συμβεβῆσθαι. καὶ τὸ τῇ φίλων δὲ ξέ

νον, καὶ τὸ τῇ οἰκετῶν, καὶ τὸ τῇ δι
 κῇ χαριώτερον δὲ πάλιν, ὅτι παρακει
 μένης, ἐκ ἀπειγάζατο τῆς τραπίξης.
 εἴτω καὶ πάρτῃ ὑπερβολῇ, τὸν πλῶ
 τον, λέγω, τὸν ἐμφοροῦν καὶ τὴν
 ἀμελείαν. ὁ μεν ὅτι εἰ ἀρχῆς ἐν πε
 νία ζήτας ἀπολώπρον αὐτῷ τῷ ἡγε
 κεν, ἀπὲρ μελετήσας τὸ πάθος. ὁ δὲ
 εἰ ἀμελείας τοσαύτης κατενεχθεῖς,
 διὰ τὸ ἀγύμναστον καὶ ἀμελεῖστον, χα
 λεπώτερα ὑπομένει τῷ ἀσκησῇ καὶ
 πικρώτερα τῷ ὀδυμῇ, καὶ μείζονα
 τῷ παρακῇ. εἴτω καὶ ἱέρα ὑπερβα
 λῇ, μάλιστα σεφανῆσαν, καὶ ἀνακη
 ρύττωσαν τὸν ἀδελφὴν ἐκείνον, καὶ δε
 κνῆσαν αὐτὸ ὑψηλῇ, καὶ τῇ ἑραῶν
 ἀπομεῖν τῷ ψυχῇ. τίς ἐν ἐστὶν
 αὐτῇ; ἡ ἀπὸ τῶ χροῖου διαφορά. ὡρὸ
 ὅτι τῆς χάριτος, καὶ ὡρὸ τῆς νόμῳ χε
 νόμῳ, τοιαῦτα ἐφιλοσόφηται, ἡ δι
 δασκαλίας ἀπολαύτας, ἡ χάριμασιν
 εὐτυχῶν, ἡ βιβλίοις, ἔκ ἑτέρως τοιῶ
 τας θεασάμεν, ἐκ ἐκ τὸν ἐμφο
 ροῦν χροῖον ἀναδραμεῖν ἔχων, καὶ τῶ
 κατορθώσεως ἐνοήσας. εἰδὼν ὅτι ἡ
 ἡ γραφή, ἡ ἰσοεῖα τὰ γεγενημένα πα
 ραδιδῶσα, ἀλλ' ἐν ἀπειβῇ τῷ ὀδῷ,
 ἐν ἀπλῶ τῇ θαλάττῃ, ἐν ζόφῳ
 τοσούτω κακίας, μόνος καὶ ὡρὸς ἐκεί
 νος ποτὶ ταύτης τῆς φιλοσοφίας ἔτεμε
 τῷ ὀδῷ, τῇ κεφαλῇ τῇ ἀγαθῶν
 μεθ' ὑπερβολῆς ἀκρῶ ἀποδειχθεῖς.
 μέγιστον γὰρ καὶ τὸ, πᾶν ἐλάττωμα μέ
 ρη τῆς ἀρετῆς κατορθῶν, πολλῶ δὲ μεί
 ζον τὸ ἐν τῷ ἀκροτάτῳ πάντων ἀκρό
 τατον εἶναι. ὅτι δὲ τὸ πάντων ἀκρότα
 τον ὑπομονή, εἰδὼς αὐτερεῖ. ταῦτα γὰρ
 καὶ αὐτὸς ὁ διάβολος εἰδὼς, ἔλεγε,
 δέρμα ὑπὲρ δέρματος, καὶ πάντα ὅσα
 ὑπάρχει τῷ αὐτῷ, ὑπὲρ τῆς ψυ
 χῆς αὐτῆς ἐκτίθει. ἡ μὲν δὲ ἀλλ' ἀ
 ποσεύλας τῷ χεῖράς, ἄψαν τῇ

ὅσων αὐτῷ, καὶ τῇ σαρκῶν αὐτῷ. ὅθεν δῆλον, ὅτι πάντων ἀκρότατον τὸ κατάρθωμα, καὶ νικητικὴς τινὸς καὶ σιδηρᾶς δειόμενον ψυχῆς.

ΑΪΘΑΝΑΣ. Ἡγωνίζετο μὲν ἔν τῷ Ἰωβ, καὶ μέγας ἦν ὁ πειρασμός, μέζων δὲ ἐφαίνετο ὁ ἀθλητὴς τῷ πειρασμῷ, καὶ πολὺς μὲν ἔρριεν ὁ πειράζων, καὶ χαλεπὸς ἦν ὁ μαχόμενος, ἀνδρείοτερος δὲ ἐφαίνετο ὁ πειραζόμενος, νικῶν τὰς ἐπιχειρήσεις καὶ προσβολὰς τῷ ποιητῇ, τῷ μεγέθει τῆς διανοίας. γνώρισμα τῆς ἀνδρείας εἶναι ἡ ὑπομονή. ταύτη γὰρ ἕκαστος τῇ ἀγίῳ φέρων τὰ συμβαίνοντα ἐν τῷ βίῳ ἐπίτονα, καὶ λυπηρά, ἔχει κατὰ τοῦ διαβάλλου, ὅπερ τὸ πνεῦμα θείον ἡμᾶς ἀμφοτέρω κατὰ, προσάττει λέγων ἐν τῷ ψαλμῷ, ἀνδείξ, καὶ κραταίωσθαι ἡ καρδιά σου, καὶ ὑπόμεινον τὸν Κύριον. ὁ γὰρ ὑπομένων ἀνδρείος ἐστίν, καὶ ὁ ἀνδρείος ὑπομονητικὸς αὐτῷ εἶναι. διὸ καὶ ὁ μακάριος Ἰωβ διὰ τὸτο ὑπομένων ἐκραταίωται, καὶ διὰ τὸτο ἀνδρείως φέρει τὰς πόνους ὑπέμεινε, καὶ τὴν γυναικα διώθειτο, ἔραπαπθίσαν ὑπὸ τῷ ὄρει, καὶ φθαρείσαν τὰ νοήματα. ἐπειδὴ ὅμως ἐστὶ μισητὴ ὁ τῆς κακίας ἀρετὴς, καὶ μόνον φαινόμενος ζήτων τίνε ἀρπάσει, καὶ καταπιεῖ, διὰ τὸτο ὃ μὲν ἐστὶν αὐτὸς ὑποκρύπτει καὶ σκίπτει. ὑποκείμενος δὲ τῇ φαντασίᾳ, τὴν πᾶσι ποδομένῳ ἀλήθειαν, τὸν ἴδιον ἰὸν ἐμβαίνει τοῖς ἀπολεθῆσασιν αὐτῷ. ὅτι καὶ τὴν Εὐάν ἠπάτησε ὑπὲρ ἴδια λαλῶν, ἀλλ' ὑποκείμενος τὰ τῷ Θεῷ ῥήματα, καὶ τὴν διάνοιαν αὐτῆς παραποιῶν. ὅτι καὶ τὴν γυναικα τῷ Ἰωβ ὑπέβαλε, πείσας αὐτὴν ὑποκείμεναι φιλαυδεΐαν, διδάξας δὲ βλασφημεῖν εἰς τὸν Θεόν.

ὅτι τὴς αὐθρύτης ὁ δόλιος παίζει τὰς φαντασίας, ὑποκλείπων καὶ σύρων ἕκαστον, εἰς τὸν ἴδιον τῆς κακίας βόθρον.

ΧΡΙΣΟΣΤ. Ἐγὼ δὲ ἔχ' ὅτι θαυμάζω τὸν Ἰωβ πρὸ τῆς παρανέσεως τῆς γυναικός, ὡς καὶ τὴν ὀλεθρίαν συμβαλὴν ἐκείνῳ. καὶ μή τις παράδοξον εἶναι νομίζει τὸ λεγόμενον. πολλάκις ὅς ἡ τῇ φαντασίᾳ φύσις ἔχ' ὑπεσκέλιτε, ῥῆμα καὶ παρανέσις διεφθαρμένη κατέλυσεν. ὅπερ ἔν καὶ ὁ διάβολος σιωπῶν, καὶ τὴν ἀπὸ τῆς πείρας πληγὴν, καὶ τὴν διὰ τῶν ῥημάτων ἐπάγει προσβολὴν, ὅπερ ἐποίησε καὶ ἐπὶ τῷ Δαβίδ. Ἐπειδὴ ὅς οἶδεν αὐτὸν γενναίως ἀνέγκοντα τὴν ἐκπάσασιν τὸ παιδὸς, καὶ τὴν παρὰ νόμον ἐκείνῳ τυραννίδα, βουλόμενος ὑποσκέλισαι τὴν διάνοιαν, καὶ πείσαι εἰς ὀργὴν ἐλπίσῃν, καθήκεν ἐκείνῳ τὸν σεμεῖ, ῥήμασι πικροῖς παρασκιάσας δακύν αὐτὸν τὴν ψυχῇ, τὸτο καὶ ἐπὶ τῷ Ἰωβ ἐκατόργησεν. ὡς ὅς οἶδεν ἐκείνον καταγελάσαντα αὐτὸν τῇ βελῶν, καὶ ὅτι περ ἀδαμαίνοντον πύργον πρὸς πάντα σάντα γενναίως, καθώπλισε τὴν γυναικα, ἵνα ἀνύποπτος ἡ συμβεβηλὴ γένηται, καὶ ἀνέκρυψε τὸ δηλητήριον τοῖς ἐκείνης ῥήμασι, καὶ τὴν συμφορὰν ἐτραγώδητε. τί ἔν ὁ γενναῖος; ὡς περ μία τῇ ἀφρόνων γυναικῶν ἐλάλησας εἰ ὅς ἀγαθὰ ἐδεξάμεθα ἐκ χειρὸς Κυρίου, τὰ κακὰ ἔχ' ὑποίστομεν; εἰ ὅς μὴ δεσπότης ἦν, φησὶ, μηδὲ ποσῶν ἡμῖν ὑπερέχων, ἀλλὰ φίλος τις ὁμότιμος, ποίαν ἔχομεν ἀπολογίαν, τούτων ἀεργετηθέντες, καὶ τὰ πάντα μὴ φέροντες; εἶδες ἄνθρωποι φιλόθεον; καὶ πῶς ἐ μεγαλοφρονεῖ, ἐ-

δὲ εὐαβριώμεται, ἐπὶ τῷ γενναίως ἡνεγκέν τὰς ὑπὲρ φύσιν ἐκείνας πληγὰς, ὅτε σοφίας εἶναι τομίζει καὶ μεγαλοψυχίας, πασάντων ὑπομονῶν, ἀλλ' ὡς περ ἀναγκαῖον ὄφλημα ἐκτινύς, καὶ ἔδεν ἀπεικὸς παθεῖν, ὅπως ἐκ περιστάσεως τὸ γυναικεῖον ἐπιστόμισται.

ΟΛΥΜΠ. Ὅρῃς διδασκάλε καὶ εἰ τοῖς πένθεσι γινώσκω, καὶ περισσοψύω. Ἐπειδὴ γὰρ τῷ γυναικεῖ τῶν θεοσεβίστων παιδίδεας νόμοις, τὰ παρ' ἱλτίδα ἤκουσε, καταπληκτικῶς φοβεῖ τῷ βλέμματι, εἴτε καὶ λόγοις ἀντίρριπται. ταῦτα γάρ, φησὶν, ἀφρονος ἡ εἰπεῖν γυναικεῖ. ἢ γὰρ ἐκ ἀφροσύνης, τὸ νομίζειν ὅμῃ τῇ βλασφημίᾳ καὶ τῷ πελάτῃ ἀκολουθεῖν, ἢ ὅπως πολλοὺν βλάσφημόν τι ῥῆμα προσφέρειν κατὰ Θεῶν; τοτοῖς παιδαγωγήσας τῷ πειλογῶ καὶ τῷ βλέμματι, νοθεύει φέρειν ἀχαρείσας τῇ δυσχερῶν τῷ ἐπαγωγῶν. Πολλοὶ μὲν γάρ, φησὶν, ἐδὲ δ' ἰθυίας τινὸς ἐπειράθησαν, ἢ μῆτε δὲ ταύτης ἀπολελυκότες ἐκ Θεῶν, τί πορὸς ταύαντία δυσχεραίνουμεν; τί δὲ μὴ κατὰ πολλῆς τῆς ἀχαρείσεως, ὡς παρὰ γνησίᾳ διαπότῃ, καὶ ταῦτα δεχόμεθα; ἢ μὲν ἐν ταῦτα ἀκέραια ἰφυσύχασε, καὶ τῷ νοθεύειν ἰδέσθαι, μηδὲν ἀντιφειγξαμένη, διόπερ οἶμαι καὶ τῇ ὑπερον ἀγαθῶν κοινωνῶν αὐτῇ γεγενῆσθαι τῷ Ἰωβ. ὁ δὲ γενναῖος ἀγωνιστὴς τριπλαῖς τῷ διαβόλῳ δίδωκε τὰς πληγὰς, αὐτὸς τε μὴ καμφοθεῖς, καὶ τῷ ὑπ' αὐτὸ παρατραπείσκει γυναικεῖ ἐπαυορδῶσας, καὶ τὰς ἀχαρείσας, καὶ παντὸς ἀξίας ἱππῆος, καὶ ἀλλῆς μνήμης φωνῆς, ἀναφειγξαμένος.

ΚΕΙΜ. Ἐν ταῖσι τέφρις τοῖς συμβεβηκόσιν αὐτῷ, ἔδεν ἡμαρτεν Ἰωβ τοῖς χείλεσιν αὐτῷ ἐναντίον τῷ Θεῷ.

ΧΡΥΣΟΣΤ. Οὐκ ἔστι, φησὶν, εἰπεῖν, ὅτι πορὸς μὲν τῷ γυναικεῖ ταῦτα εἶπε, τὰ δὲ ἀπόρητα αὐτοῦ τῆς διανοίας ἔγχευε θυμῷ καὶ ἀποδυαστείσει, ἀλλ' ἔδεν εἰ τοῖς χείλεσιν αὐτῷ ἐφειγξατό. ὁ ἑβραῖος αὐτὸ ἐκ ἔχει, ἀρκούντως τῷ εὐνοίᾳ προεκφράσαι.

ΠΟΛΥΧΡ. Οὐ μόνον γὰρ ἡνεγκε τὰ πρότερα γενναίως, ἀλλὰ καὶ πορὸς τῷ πληγῶν ἀνδρείως ὠφθη, διὰ τῆς ἀποκρίσεως, τῷ εἰς Θεὸν ἀναδειξαμένος ἀσέβειαν, καὶ ὁ μόνον κατὰ διαφείσιν ἐκ εἴπε τί κατὰ τῷ Θεῷ, ἀλλ' ἔδεν καὶ ἐπιπολῆς τοῖς χείλεσιν. Πάλλιν δὲ ἡ αὐτῶν μαρτυρία τεφανῶν τὸν δίχαιον, καὶ ἐν τῷ πλήθει τῇ τοσάντων κακῶν, μηδὲ μέλει ψιλῶ ῥήματος ἀμαρτεῖν αὐτὸν βιβαιωσαμένη. καὶ τὸτο γέγονεν αἰτίον, τὸ βλέπειν αὐτὸς πορὸς Θεόν, ἐναντίον τε αὐτῷ δοκεῖν ἐσθῆαι. Μηδαμῶς ἐν συλλαβαῖς πορσέχοντες τραχυτέρας κατὰ τὸ πορῶτον φαινόμενον, τῷ γλωττῶν κατὰ τῆς τῆς διχῆς κινήσωμεν ἀρετῆς. Παραχωρήσωμεν δὲ μᾶλλον τῇ θεῇ κείσει, κατὰ πάντων φέρειν τὰ ρικητήρια, ἀκούοντες παρὰ Θεῷ καταρδωκαί. τὸ ἀμεμπτον τοῖς χείλεσιν, καὶ τὸ γενναῖον τοῖς πένθεσιν. εἰ γὰρ ὁ Θεὸς ὁ δίχαιος, τίς ὁ κατακρίνων κατὰ τῷ θεῷ τῷ Παύλῳ φωνῶν; εἴπε καὶ διὰ τὸτο πάλιν ἡμᾶς ἡ γραφὴ ἀσφαλίζεται, καὶ τῇ εἰ τοῖς πειρασμοῖς τῷ ἀνδρὶ μεγαλοψυχία πορσμαρτυρεῖ,

ὡς αὐ ἐπαξίως τῆς ποιότητος ψυχῆς, καὶ
τὰ ἐν παντὶ τῷ βιβλίῳ τῷ αὐτοῦ νοη-
σάμενοι ῥήματα. Δεσχεύσας ἔν αὐτῇ
πανταχόθεν τῆς μεγαλοψυχίας, καὶ
ὡς παρόλως τὸς αἰῶνας εὐκίησε, μὴ
δεῦν ταπεινὸν ἐννοήσωμεν περὶ αὐτῷ,
ὅτι τῇ τῇ ἐφελξῆς ῥημάτων προφορᾶ.

ΚΕΙΜ. Ἀκούσαντες δὲ οἱ
τρεῖς φίλοι αὐτοῦ τὰ κακὰ πυν-
τα τὰ ἐπελθόντα αὐτῷ, παρε-
γύνοντο ἕκαστος ἐκ τῆς ἰδίας
χώρας πρὸς αὐτόν.

Ο'ΛΤΜΠ. Εἰς τὴν ζητῇ, διατί
Μ^τ τοσούτον χρόνον οἱ φίλοι παραγε-
γύνασιν, ἐνοεῖται, φησὶν μὲν, ὡς
διαφέρει ὥστε χώρας, καὶ Μ^τ πολὺ
μὲν ἴσως ἤκυσαν. τὸ δὲ παραδόξον
τῆς συμφορᾶς καὶ ἄπιστον εἰδοκεῖ, εἰ
ἐπὶ κορείας ἀνεπικύρητος ὁ Ἰώβ κά-
θηται. καὶ περιέμενον διὰ πλείονων
πιστώσασθαι τὴν ἀκολῶν, καὶ ἐκπέμ-
ψαι, καὶ ἰδεῖν εἰ ἀληθῆς τὰ λεγόμε-
να. ὅτι τοῖς αὐτοῖς ἔν ὃ χρόνῳ ἐτελείετο.
πρὸς δὲ τοῖς, ὅτε τὸ ἀληθὲς ἐγνώ-
σαν, βασιλεῖς ὄντες, καὶ ἐκδημεῖν
μέλλοντες, ἀνάγκῃ εἶχον προτέρον
εὖ διαθεῖναι τὰ κατὰ τὸν οἶκον, καὶ
ἐπιστῆσαι τοῖς ἀρχομένοις τὸς αὐτῶν
ἐκείνων. Ταῦτα πάντα αὐτὸς ἀπασχό-
λει, καὶ ἐνεβρίδυνε. καὶ εἰ μὴ σφό-
δρα γε ἀγαπητικοί τινες ἦσαν, καὶ δι-
καμοί, ἔκ αὐτῶν οἰκίας καταλιπόν-
τες χώρας, καὶ βασιλείας, ἀφικνούντο
πρὸς τὴν ἐπισκεψιν, ἀλλὰ δι' ἐτέρων
τὴν χρείαν ἐπλήρην. ἔστι δὲ ἐνοεῖν,
ὡς καὶ οἰκονομία τις αὐτῷ θεῷ, τῆς
ἀφίξεως ἢ ἀναβολῆς. Ἐπειδὴ ὅμως
τῇ τῇ φίλων διαλέξει, καὶ τὸ πᾶν
τῷ ἀγῶνι ἐλύθη, τὸ θεῷ χρηματί-
σας, καὶ τὸν δίχαιον ἀνάκτησάμενος,

καὶ στεφανώσαντος, οἰκονομία τις γί-
γοιεν θεῷ ἐμβραδυῖαι τὸς φίλους,
ἵνα παραταθῇ τὰ τῷ νοσήματι, καὶ
μεζόνως ἀθλήσας ὁ δίχαιος, δικαιο-
προς ἀνάρρηθῇ παρὰ τῷ θεῷ.

ΠΟΛΥΧΡ. Τὰ αὖ, ἀκούσαντες,
μηνύει, ὡς ἐποίησέ τινα χρόνον κατὰ
ἑαυτὸν ὢν, μέλει ἢ διαγγελλόμενον
τὸ κακὸν, σιωπῇ παρειακάζε-
τος ἀκούσας.

ΣΕΒΗΡΟΥ. Καὶ μία μὲν τις ὑ-
πολείπεται τῷ Ἰώβ παραμυθία, ἢ
τῇ φίλων παρσία. ἀλλὰ καὶ ταύτην
αὐτῷ πρὸς πειρασμὸν ἐπέτρεψεν ὁ
διάβολος.

ΧΡΥΣΟΣΤ. Παραγίνονται μὲν
ὅτι οἱ τρεῖς φίλοι, ὥς παραμυθήσασ-
θαι, τὸ δὲ ἐναντίον ποιεῖν τῆς παρα-
μυθίας. Φιλικὴ μὲν ὅτι ἡ παρσία,
ἢ φιλικὴ δὲ ἡ παραίνεσις. καὶ πρὸ
τῇ ῥημάτων δὲ αὐτῶν, ἱκανὴ μόνη ἢ
ἴψις τὸν δίχαιον καταβαλεῖν. τὰ ὅτι
ἡμέτερα δεινὰ, μάλιστα ἐν τοῖς τῇ
ἄλλων ἀγαθοῖς ἀκρίβειον καθορῶ-
μεν. Ἐννόησον ὅτι ὅσον αὐτῷ, ἑαυτοῦ
ἐν τοῖς ὁρᾶν, καὶ ἐκείνης τὸς σιωπῇ-
θεις, καὶ γνωρίμης, ἐπὶ τῆς προτέρας
ἀποραγίας μένοντος. καὶ τὸ δὲ δει-
νὸν, τὸ πανταχῶς περιεχθῆναι τὴν
σύμφορᾴ. εἰ ὅτι εἶποι, τοσούτον ἀπέ-
χοντες, ἤκυσαν, πολλῶ μᾶλλον οἱ
πλησίον ὄντες. Μάλιστα δὲ αὐτὸν ἐλύ-
πει, ὅτι τὸ μέγεθος τῇ δεινῶν, ἀλλὰ
τὸ δοκεῖν, ὡς ἀστεβῆ καὶ παρανόμον
πάσχειν, ὡς ἐχθρὸν τῷ θεῷ καὶ πολέ-
μιον, ὡς ἐν ὑποκρίσει τὸν ἐμπροσ-
θεὺ ζήσαντα χρόνον. ἐκ ἐμελεν αὐτῷ
τὸ σῶμα διαφθειρομένον, ἀλλὰ
τῆς δόξης καταβαλλομένης. ἐκ ὅτι
φιλότιμος αὐτῷ, ἢ πρὸς τὴν τῇ πολ-

λῶν ἔζη δόξαν . ἀλλ' ὅτι πολλὰς ἐπὶ
τότοις σκανδαλιζομένους ἰώρα . τίθησι
δὲ ὁ συγγραφεὺς καὶ τὰ τῶν φίλων
ὀνόματα , λίγων .

ΚΕΙΜ. Ἐλῖφαῖζ ὁ Σαυ-
μῶν Βασιλῆς, Βαλδὰδ ὁ Σαυ-
χέων Τύραννος , καὶ Σωφάρ ὁ
Μινναίων Βασιλῆς .

ΟΛΥΜΠ. Ἐστὶ δὲ ἡμεῖς Θαιμαῖ,
Πόλις τῆς Γεδάας περὶ τὴν Σινά . ἡ
δὲ Σαυχὴ, Πόλις Μωαβιτῶν, ἐν Βα-
σιλῆς καὶ Βαλδὰδ . τὸ δὲ Τύραννος
ἐνταῦθα , αὐτὴ , τὴν Βασιλῆς κέ-
νται . Μινναῖοι δὲ οἱ Ἀμμαῖται, ἡ ὡς
ἐν δὲ πρῶτῳ τῇ παραλειτομένων δει-
σκομεν , ἐπροι παρὰ τὰς Ἀμμαῖτας,
αἰσῆσαν δὲ , φησὶν, ὑποὶ Ἀμμῶν καὶ
Μωάβ ἐπὶ τὰς κατοικούντας ὅρος ση-
εῖρ , Ἰεροσολυμίται καὶ ἐκτείναν οὐ-
τὴς καὶ ὡς σωτηρίαν τὸτες , αἰ-
σησαν εἰς ἀλήθες . Ἐπισκέψαι τοί-
νυν , εἰ ἀλλοι εἰσὶν οἱ Μινναῖοι παρὰ
τὰς Ἀμμαῖτας , οἱ καὶ τὸ Σηεῖρ ὅρος
οἰκούντες . Ἐρμηνεύεται δὲ Ἐλῖφαῖζ,
Θεὸς μὲ διὰσπαιρεν , ἡ , Θεὸς μου φαυ-
λισμός . Θαιμαῖ δὲ , ἐκλειψὶς αὐ-
τῶν . Βαλδὰδ παλαιώσις , ἡ ἐπὶ δό-
ξῳ . Σαυχέων , ἀδολεχία αὐτῶν .
Σωφάρ, σκοπὸς, ἡ φαυλισμός . Εἰ-
είσκομεν δὲ ἐν τῇ γενέσει , τὸν Σω-
φάρ ὡν ὄντα τὸ Ἐλῖφαῖζ, τὸ καὶ Ἡ-
σαῦ ἐκ τῆς Ἀδὰς . Οὗ δὲ Ἐλῖφαῖζ ὑἱὸς
τῷ Θαιμαῖ , ἀφ' οὗ ἡ χώρα καὶ κώ-
μη Θαιμαῖ, ἀπέχοντα πετρῶν δεκα-
πέντε σημείοις . Φαίνονται ἐν οἱ φί-
λοι ἐτοί , καὶ τῇ τὸ σώματος οἰκειό-
τητι παρρησίαν ἔχοντες . ὅρος δὲ τῇ
πέλει τῆς Ἰσορίας, ἀπέχοντα τὸν Ἐλι-
ζαφ , ἐκ τῆς Ἡσαῦ ὡν εἶναι, Ἰε καὶ

καὶ ὁ Σαυμασὸς ἄτος ἔλκει τὴν γε-
νιάν . Ὅθεν καὶ ὡς ἐτοίμως , διὰ τὴν
οἰκειότητα πείθοντες , φιλοσοφίαις πο-
λέμοι πέμπονται .

ΚΕΙΜ. Καὶ παρεγένοντο πρὸς
αὐτὸν ὁμοθυμαδὸν , τὸ παρα-
καλέσαι καὶ ἐπισκέψασθαι αὐ-
τὸν .

ΤΟΤ' ΑΥΤΟΥ. Σύμμαχος ὁ
αὐτὸς ἐκδέδωκε . Σωτηρίαν δὲ ὁμῶς
ἐλθόντες, συμπαθῆσαι αὐτῷ, καὶ πα-
ραμνησθῆσαι αὐτόν . Ὅρα δὲ ἐν τῷ
θεῷ ὡς καὶ ἐπὶ παρῇ κατῆλθε χρόνῳ,
ὥς ὅτε πρὸς ἀλήθες διατεμψάμενοι,
τὴν ἐπὶ τὸ αὐτὸ συνόδον καὶ ἡ ἀφίξαν
ἐποιήσαντο . τὸ δὲ, ἐπισκέψασθαι, αὐτῷ
τὸ συμπαθῆσαι ἐρηται . Φαίνονται δὲ ἐπὶ
πολύ προσμένοντες αὐτῷ, ἐκ αὐτῶν τὸ
πεποιηκότες , εἰ μόνον ἐπισκέψασθαι
προσῆκοντο , ἐπεὶ ψιλλῆς εὐίκεν δέας
πολλοὶ καὶ ἄλλοι παρεγένοντο .

ΚΕΙΜ. Ἰδόντες δὲ αὐτὸν
τόρρωθεν , ἐκ ἐπέγνωσαν .

ΟΛΥΜΠ. Τὸ τὴν πάθος ἐπαχθεῖς
κἀπεῖθεν Νείη . ἐκ ἐπέγνωσαν δὲ ,
τῆς λύβης τὰς παλαιὰς αὐτῶν χαρακ-
τῆρας Ἰεραφανιστάσης . Ἡλλοιωθῆσαν
δὲ ὡς εἶκος , καὶ ἰλκῶν εἰς ἐχάτῳ
δυσεδείαν μεταβαλλόντων τὴν μορφὴν .

ΚΕΙΜ. Καὶ βοήσαντες φωνῇ
μεγάλῃ ἐκλαυσαν , ῥήξαντες ἑ-
κάστος τὴν ἑαυτοῦ ζολῶν .

ΠΟΛΥΧΡ. Τὸ τὴν φιλίας ἀπέ-
δειξιν ἔχει . τὴν δὲ τὴν φίλον συμ-
φορὰν ἰδόντες , καὶ τὴν ἀγχίεστρον

τῇ πραγμάτων μεταβολῇ ἐνθυμή-
σεως, ἐκλωσαν μετ' οἰμωγῆς, ἔρη-
ξαντε τὴν σολῆν, ὡς νεκρὸν πενθῶν-
τες, τὸν τῇ πενηκότῳ ἀπερρίμμενον
ἐλευνότερον. Τινὰ δὲ βιβλία ἔχουσιν,
καὶ ἀναβλέψαντες εἰς ἔρανον, τὸν Θεὸν
ἡμιλειόμενοι, καὶ μονοῦσι λέγοντες,
ἴλωσ' ἐσὶ διάποτα, καὶ μὴ τοῖσιν
ἡμᾶς περιβάλλῃ κακοῖς. ὃ δὲ καὶ ποι-
εῖν εἴδαμεν. Θαυμάζετε ὁμῶς καὶ
φοβούμενοι, ὅταν ὁρῶμεν τινὰς ταῖς
ἀδοκῆτοῖς περιπεπλοκῆς συμφοραῖς.

ΟΛΥΜΠ. Τάχα δέ, τὸ, εἰς τὸν
ἔρανον ἀναβλέψαι, ποιαὶ τὴν ἔχει τὴν
εὐνοίαν, ὅτι ὅπως ταῦτα γέγονε, σὺ
μόνος ἐπίσασαι διάποτα. Ἡμᾶς δὲ
ἀμνηχανία κατέχει, ὃ δυναμένους ἐπι-
κρίσθαι τῆς αἰτίας τῇ γινομένων.

ΚΕΙΜ. Καὶ καταπασάμενοι
γινώ ἐπὶ ταῖς κεφαλὰς αὐτῶν,
παρεκάθισαν αὐτῷ ἐπὶ τὰς ἡμέ-
ρας, καὶ ἐπὶ τὴν νύκτας.

ΠΟΛΥΧΡ. Τάτο ἐμφαντικώτερον
ἔχει ὁ ἱβραϊκός, φησὶ δὲ, καὶ ἐκάθι-
σαν παρ' αὐτοῦ ἐπὶ τῆς γῆς, ὃ μόνον
τὴν καθέδραν λέγων, ἀλλὰ καὶ τὸν
τρόπον μνηνῶν τῶν ἐσίν, ὃ μετ' ἀξίας
ἐκαθίζοντο, ἀλλὰ συμπάσχοντες, καὶ
τὸ χῆμα τὸ πενθικόν ἐνδεικνύμενοι.

ΟΛΥΜΠ. Οὐκ ἔπει δὲ ἡ γραφή
ὅτι παρεκάθιστο ἐπὶ τὰς ἡμέρας πρῶ-
τον ἕως ἰαπείρας, καὶ ἐπὶ τὴν νύκτας
ἀφ' ἰαπείρας μέχρι πρῶτας. Δηλοῦν
ἐν ὅτι τὸ πλεῖον τῆς ἡμέρας παρακα-
θεζόμενοι ὑπονεχώρουν τὰς ἀναγκάσας
ἐκπληρώσαντες χρείας, καὶ πάλιν ἰ-
πανήκοντες μέχρι πολὺ τῆς νυκτὸς πα-

ρεκαθίζοντο, καὶ αὖθις ἀτίοντες, πάλ-
λιν ὠρθεῖζον πρὸς αὐτόν. Ὅδη τῇ
γνησιωτάτων, καὶ συμπαθεσάτων φί-
λων ἰδίον. τῇ δὲ κοινῇ σωηθεῖα χρο-
μῆν ἡ γραφή, ὅπως ἀπολύτως ἔπει,
παρεκάθισαν αὐτῷ ἐπὶ τὰς ἡμέρας, καὶ
ἐπὶ τὴν νύκτας. Ἐπεὶ καὶ ὅτε λίγει τὸν
Γακὼβ δεκαπέντα ἐπὶ δελεῦσαι, καὶ
συγχέομαι τῷ καύσωνι τῆς ἡμέρας,
καὶ τῷ παγετῷ τῆς νυκτὸς, ἄρα ὑπὸ
σέλιον ἐκ εἴτης ποτὶ; ἄρα ἐδὲ μιᾶς
ἀναπαύσεως εἴτευεν, ἐν ὅλῳ τῷ χρό-
νῳ; ταῦτα μὲν ἐν καὶ λεπτολογεῖν,
φλύαρον. ὡς δὲ ἐφην, ἡ γραφή κοινῇ
σωηθεῖα χροῖται. Ἐπειδὴ δέ τινες,
κωμωδοῦντες τὴν γραφὴν, καὶ ἐπενθύνον
αὐτὴν ὡς ψαδὴν διασῦρσιν· ὃ δὲ αὐ-
φῆσιν, ἀσπίτοι διετέλουν, καὶ αὐπνοῖαι ἐπὶ
τοσαύταις ἡμέραις, λυαγκάσθημεν αὐ-
τῇ συναπαχθίνας τῇ ἀκαίρῳ λογο-
λεχίᾳ.

ΚΕΙΜ. Καὶ ἐδὲ αὐτῶν ἐ-
λάλησε.

ΧΡΥΣΟΣΤ. Ψυχὴ δὲ ἀπαξ ὑπὸ
ἀθυμίας βληθεῖσα, πρὸς πάντας ἀκα-
ρόασιν εἰς ἡμετέρας ἀντιπρόθετον. διὰ τὸ καὶ
ἐπὶ τὴν τραγωδίαν τῆς οἰκίας ἐκείνης
ἰδόντες, καὶ τὸν δίκαιον ἐπὶ τῆς κο-
πρίας καθήμενον καὶ ἡλκωμένον, διέρ-
ρηξαν τὰ ἱμάτια, καὶ μέγα ἀνῶμω-
ξαν, καὶ σιγῇ παρεκάθιστο. Δηλοῦν-
τες ὅτι ἐδὲν ὅπως ἐπιτέθειον παρὰ τὴν
ἀρχὴν τοῖς ὀδυώμενοις, ὡς ἡ συ-
χία καὶ σιγῇ. καὶ δὲ ἡ μείζων τῆς
ἀπὸ τοῦ λόγου παραμυθίας τὸ πάθος.
Ἡλθον μὲν δὲ παρακαλίτοντες, ὅχι
λείποντες δὲ εἰκόνα τῆς παραμυ-
θιζόντων, ἰσώπων, καὶ τὸ τοῦ δὲ σω-
πῆς ἐποίησαν. τοῖς πρῶτοις αὐτῶν
παρακαλῶντες, τῇ προσεδεία, τῇ

διαρρήξαι τὰ ἱμάτια, ἀλλὰ ταῦτα
μεν ταῦτα καλά, καὶ φέλων ἄξια,
καὶ συμπαθόντων τεκμήρια, τὰ μὲν
ταῦτα δὲ ἔκ ἐτι.

ΟΛΥΜΠ. Τὼς μὲν τοι προσκαρ-
τερῶντες, τὰς τε ἡμέρας καὶ νύκτας,
καθ' οὗ ἐφλυ, τρόπον, καὶ ὃ πρὸς ἀγά-
πης ἀπῆται. δεσμός, ἡδεύα. λόγον εὐ-
ερισκον παραμυθίας, ὑπερνικώσης τῆς
συμφορᾶς. τὴν ἐκ τῆς λόγων παρα-
ψυχῇ.

ΠΟΛΥΧΡ. Οὐδεὶς γὰρ φησὶν ἰλά-
σασθαι πρὸς αὐτὸν λόγον. Εὐδηλον ἔν
ὡς μείζονα τῆς προσδοκίας θεατά-
μενοι, σιγῇ ἰκάδωτο διὰ τὸ τῆς

πληγῆς ἐπαχθεῖς, καὶ ἔχοντες εἰκόνα,
ἀφ' ἧς τὴν παράκλησιν προσάγειν ἡ-
διώκοντο. Ἐτάγει γὰρ τὴν αἰτίαν.

ΚΕΙΜ. Εὐρών γὰρ τὴν πλη-
γὴν δαυλῷ ἔσαν, καὶ μεγάλῳ
σφόδρα.

ΤΟΥΤ' ΑΥΤΟΥΤ'. Λογιζόμενοι
γὰρ ὡς καὶ ψιλή λαλιά φορτικὴ καδέ-
σθηκε τῷ ποσὶ τοῖς περὶ τοὺς πατέ-
ρας, ὃ ἐπὶ τῆς ἀρρώστου μάλιστα συμ-
βαίνειν φιλεῖ, ὡς ἡδύσταν δὲν ἡτυχίαν
ἀγειν, μόνον δακρύων πηγὰς ἀφιεύ-
τες, καὶ ἐλεινῶς ἀνακαλούμενοι, κα-
θάπερ τινὰ τεθνεώτα, καὶ τὰς ἰδῆ-
τας περιρρηγνύοντες, ὡς ἐπὶ νεκρῶ.

Π Ρ Ο Θ Ε Ω Ρ Ι Α

ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ ΤΡΙΤΟΥ.

ΟΛΥΜΠΙΟΔΩΡΟΥ.

ΑΛΛ' εἰ τοῖς μὲν τὸ δῆτερον λῦσαι κεφάλαιον· τὸ κείτω δὲ
 προδεύσαν ποιούμενοι φαινοί, ὡς αἰγῇ μὲν ὁ δίκαιος, καὶ ἂν αὐ-
 τὸς ἀρνήσαιο. εἰ δὲ τῇ ἀναισθητῇ ἡ ἀρετὴ, ἀλλὰ τῇ εἰ τοῖς πᾶ-
 ρσι φιλοσοφούντων. ὁδωῶνται καὶ τὸ φαινόμενον, ὑπὸ τῆς εἰ τῇ σαρκὶ λυ-
 τῆς πληγῆς δρυμνιότητος κεντρώμενος. Κατὰ δὲ τὸ νοούμενον, οἷα δίκαιος καὶ φι-
 λόθεος αὐτῶν ὁρῶν τινὰς σκανδαλιζομένους ἐπὶ τοῖς αὐτῶν πάθεσιν, ὡς τῆς τῷ
 Θεῷ δόξης ἐπ' αὐτῷ διασυρομένης, εἰ ὁ δίκαιος τοιαῦτα ὑπομένει. καὶ ὅταν
 λέγῃ, διατὶ ἔδω με κατεντάχτην; καὶ αὐτὸς καὶ Θεὸς ἐπετύχανε, μὴ
 γενοίτο. Τίνι δὲ ἔχει ἐντυγχάνειν; ἀλλὰ τὸτο ἐστίν, ὅ φησιν, ἵνα τί δι
 ἐμὲ, δέσποτα, τὸ ὀνομάσῃ βλασφημεῖται; ἐθροβεῖτο ἔδω ἦτον, καὶ Ἰλιγ-
 γίᾳ σφοδρῶς, τῇ τῷ Θεῷ περμεῖ ἀγάτῃ, μήπως τελείαν ἐγκαταλείψιν
 ὑπὲρ παρὰ Θεῶν. ἔδω δὲ ὅτω τιμωρεῖται ψυχῇ φιλόθεον, ὡς τὸ ὑποπτά-
 νειν κατελείφθαι παρὰ Θεῶν. καὶ μυριάκις ἤρειτο τὸν θάνατον, ἢ μὲν ἀλγη-
 δόνων καὶ ποιότητος ὑποψίας τοῖς ζῶσιν ἐγκαταλέγεσθαι. ἐπὶ μὲν δὲ τῇ κτη-
 μάτων ἀπωλείᾳ, καὶ τῇ τῇ παιδῶν ἀθροῦς τελείᾳ, οἷας ἀφῆκε χαλεπῆρας
 φωνὰς ἡκῶσαμεν· καὶ ὅπως τῇ γυναικὶ ἡξεαῖδδεν, ἀφῆκε τι περὶ τοῦ
 δεσπότη λογισαμεῖν. καὶ ποῖα μὲν πείρω, καὶ ἡξεαῖδωσιν, καὶ τὸ δρυμνὸν πᾶ-
 ρσι ἐφθίγγατο, καὶ ὡς ἔδω αὐτὸν τῇ ἀνθρωπίνῳ συμπτωμάτων διεθορύβη-
 σεν, ὡς δὲ οἱ φίλοι παρεγένοντο, αὐτὸς δίκαιοι καὶ συμπαθεῖς, εὐκαίρον φῆ-
 δη, θεωρῶν αὐτῶν τῇ ὑπομονῇ καὶ τῇ ἀγάτῃ, ἐπ' αὐτῶν εἶπεν καὶ δημο-
 σιεύσαι, τὰς καὶ ψυχῇ ἀλγηδόνων. καὶ φθίγγεται μὲν κατ' Ἰσθμίου ἐπι-
 κίνδυνον. εἰ δὲ λῦ τὸ διαβόλῃ τὸ πᾶν δάσμα, τὸ παρασχάσαι τὸν δίκαιον
 βλασφημῆσαι Θεῶν· ὃ δὲ ὑδαμῶς φαίνεται τὸτο διαπραχάμενος, ἀλλὰ μάλ-
 λον ἀφῆκεσθαι, καὶ χαλεπῆρας ἀναπέμψας φωνὰς. Καταρᾶται δὲ τῇ ἡμέ-
 ραν τῆς γεννήσεως, καὶ τὸν θάνατον ἐπιποθεῖ, διὰ τὰς αὐτῶν λεχθεῖσας αἰ-
 τίας, πρὸς δὲ διανοίαν μυσηρίων λαλεῖ. καὶ περὶ τῇ ἡδὴ προγεγονότων φι-
 λοσοφῇ, καὶ πληροφορεῖται τὸ μέλλον. Τοιαῦται δὲ καὶ τῇ Ἀγίῳ προφη-
 τῶν ἀρήσεις. ἐπὶ δὲ αὐτῶν τῇ λέξεων γενόμενοι, σαφηνίσωμεν τῇ εὐ-
 νοίᾳ, αὐτὸς ὁδηγῶντος ἡμᾶς πρὸς τῇ ἐρμηνείᾳ, τὸ καὶ τὸν Ἀγίον Ἰωβ.
 πρὸς τὰς ἀγῶνας ἐπιχρῶσαντ.

ΚΕΙΜ. Μετὰ τὸτο ἡνοίξεν
Γ'ὼβ τὸ σῶμα αὐτῷ.

Ο'ΛΤΜΠ. Ὅτε δίχσιος ἀνοίγει τὸ
σῶμα αὐτῷ. ἔχ' ἀπλῶς ἐπὶ προση-
κει προσέχειν τοῖς λεγομένοις, ἀλλὰ
τὴν ἐκ τῆς λόγων ἀναζητῆν ὠφέλειαν.
μετὰ ᾧ αὖ ὠφελείας τῆς ἀγίων τὰ
ρήματα. καὶ ἀνοίγων τὸ σῶμα δίχσιος,
κεκρυμμένους δημοσίαις θησαυροῖς. διὸ
καὶ τὸ σκεῦος τῆς ἐκλογῆς ὁ Παῦλος
ἐπιστέλλων φησὶ, τὸ σῶμά μου ἀνώγει
πρὸς ὑμᾶς Κορινθιοί. καὶ περὶ τῆ Κυ-
εῖς γέγραπται, ὅτι ἀνοίξας τὸ σῶμα
αὐτῷ, ἐδίδασκε. καὶ ἀπλῶς, ἐκείνου
μαρτυρεῖται σῶμα ἀνοίγειν, ὁ σωτῆς
μέτρα πρὸς διδασκῆς. ἔκκεν καὶ Γ'ὼβ
ἀνοίγει τὸ σῶμα κατὰ τὸτο, τοῖσι, κατὰ
τὸ μέγα τρόπον, κατὰ ἐκείνα τὰ πά-
θη, ἐκ ἀβασανίσως φθίγγεται, πε-
ριαλγῶν τῷ σώματι, τῆς γλώσσης
φθάνουσιν τὸ φρονήσεως εὐδοκίαν,
ἀλλὰ πωφρονεῖν καὶ ταῖς φωναῖς ἀπο-
δείκνυσθαι, δηλοῖ δὲ καὶ τὴν γαλλίαν
τῆς ψυχῆς, καὶ τῆς ῥημάτων τὸ ἔργον
πὲρ ἢ τὸ ἀνοίξαι τὸ σῶμα αὐτῷ μαρ-
τυρεῖα.

ΠΟΛΥΧ. καὶ ΧΡΥΣΟΣΤ. Ἀχει-
βῶς δὲ κεῖται, τὸ, κατὰ τὸτο, πολλὰς
μετὰ ᾧ ὁρῶν, ὡς αὐτὸν ἀφικνεμένους,
καὶ πάλιν ἀπύοντες, ἔμενε καρτερῶν ὡς
τοῖς πάθεισιν, ἰπὲρ δὲ τὸς περὶ Ἑλι-
φάξ ἰδεάσατο γνησιότητι παραγενο-
μένους, ἐπὶ πολὺτε προσμενόντες· οἱ
καὶ ὅτι δεινὰ τὰ συμβεβηκότα διὰ τῆς
σιγῆς ἐμαρτύρουν. ἡ γὰρ ἐπίληψαν
παραμιθῦσασθαι, εἰμὴ πρὸς αὐτὸς
ἀρχὴν ἔδωκε. τότε δὲ φορτικός αὐτοῖς
ἔσεσθαι ἡγησάμενος, διὰ τὴν σιω-
πὴν, λυεῖ ταύτην. ἰδόμενος ἔν, τί
ἀνοίξας τὸ σῶμα φθίγγεται.

ΚΕΙΜ. Καὶ κατηράσατο τὴν
ἡμέραν αὐτῷ λέγων, ἀπόλοιτο
ἡ ἡμέρα ἐν ᾗ ἐγεννήθην, καὶ
ἡ νύξ ἐκείνη, ἐν ᾗ ἔπαυον ἰδοὺ
ἄρσεν.

Ο'ΛΤΜΠ. Ὅτι μετὰ ἀθυμῶσιν ἐν
ταῖς περιστάσεσιν οἱ δίχσιοι δηλον.
Γερεμίας μετὰ ἀκρότη λέγοντος, ἐπικα-
τάρατος ἡ ἡμέρα ἐν ᾗ ἐγεννήθην.
Μωυσέως δὲ, ἀπόκτεινόν με εἰ ἂν
μέλλεις μοι ποιεῖν. ἐκ ὀλιγοῦσι δὲ,
ἐδὲ καταπίπτουσιν, ἐδὲ φθίγγονται π
παλίμνημον κατὰ Θεῶν· ἀλλ' ἡ κατ'
ἐαυτῶν, ἡ κατὰ πραγμάτων ἐδὲ βλα-
πτομένων, τὰ τῆς ἀθυμίας ἐκφέρει
ρήματα. καὶ γὰρ ὁ μέγας Δαβὶδ τὰ
ὄρη τὰ γελβεῖα καταράται, διὰ τὸ ὅτι
αὐτοῖς πιστεῖν τὸν ποθέμενον Ἰωνά-
θαν, κατὰ τὸ πατρός. ἡδύμει τοίνυν
καὶ Γ'ὼβ, διὰ τὰς εἰρημεύσας αἰτίας.
πολημὸν δὲ εἶναι κείνας· τὸ κατὰ Θεῶν
ἀδικούντι λογιζέσθαι, ἐκφέρει ἀθυ-
μίας ῥήματα, ἐχὶ πονηρίας, καὶ βλα-
σφημίας. καὶ καταράται πρᾶγμα ἐχ
ὕψους, ἀλλ' ἡμερονύχτιον παρελθόν,
καὶ ἐκ οὗ, ἵνα σημαῖν τὴν ὑπερβο-
λίαν τῆς ἁδικίας. ὡς μετὰ γὰρ ἁσεβείας
περὶ Θεῶν φθίγγασθαι ἐκ ἐτόλμα, κρείτ-
τονα αὐτῶν τῆς ἀνθρωπίνου λογισμῶν
τὴν αὐτῷ οἰκονομίαν λογιζόμενος. καθ'
ἐαυτῷ δὲ λυεῖται τὸ τραχὺ τῷ λόγῳ,
παραμυθίαν τῷ πάθει ποιεῖς.

ΧΡΥΣΟΣΤ. Μὴ ἐν ἀπλῶς τὰ ῥή-
ματα ἔξετάζωμεν, ἀλλ' ὅτι ἔξ ἀθυ-
μίας ψυχῆς λέγεται, ἰδόμενος· εἰ γὰρ
μηδὲ ταῦτα ἐφθίγγαστο, ἰδοῦμεν αὖ
μηδὲ τῆς κοινῆς μετέχειν φύσει.

ΣΕΒΗΡ. Ἐως μὲν μόνος ἦν ὁ
 γυναικός, ἐπαυδαύγει ταύτῃ κατ-
 λιγυρήσασαν, καὶ ἔτι ἐπιδράσαστο ἰα-
 τῷ θανάτῳ, δεδοικώς μὴ ἄρα τὸ
 λυτῷ Θεῷ. ἡνίκα δὲ παραγεγόνασιν
 οἱ φίλοι, καὶ ἰώρα καταπεπταχότας
 ἐπὶ ταῖς ποσάταις αὐτῶν συμφοραῖς,
 ἄλλω καπετρύχειτο πόλεμος; μὴ ἄρα
 ἐπ' αὐτῷ ἔτι κατηγορήσων ἀδικίας
 τὸν Θεόν, καὶ διὰ τὸ ἐπαυταί τῷ
 ἡμέραν τῆς ἰαυτῶ γεννήσεως, καὶ ἀμει-
 νον, κείνῃ, τὸ, μὴ γενέσθαι, τὸ ἔ-
 πως εἶναι, φάσκων, εἶδε μὴ ἐγεννή-
 θην, ἵνα μὴ δι' ἐμὲ κατηγορηθεῖν
 Θεός. ἀλλ' ἀπόλοιτο ἡ ἡμέρα ἐν ᾗ
 ἐγεννήθην, τίςτις, μὴ μνημονεύειν,
 καὶ ἡ γὰρ ἐν ᾗ ἐγεννήθην. ταύτῃ
 γὰρ τῷ διαύσῳ ὁ Ἰσραὴλ ἔχει, καὶ
 ὁ Σύμμαχος, λέγων, ἐν ᾗ ἐγεννή-
 θην ἄνθρωπος. καθόλου δὲ εἰπεῖν, οἱ μὲν
 πρὸ τῆς χάριτος πάχοντες, ἡδύμην,
 οἱ δὲ πένθος ἔχοντες. καὶ καὶ δὲ τὴν
 πρὸ τῆς χάριτος, ἐκλαμβάνειν εἰς
 ἀκολοθίαν τῆς χάριτος. καὶ πρὸς μὲν
 τὸ πρόχειρον ταῦτα, ἐπιχειρυμένως
 δὲ, ὡς Προφήτης ὁ Ἰωβ μυσήειον λα-
 λεί. καὶ ἐπειδὴ γενήσων οἶδεν ἡ γρα-
 φή, καὶ τῷ κατὰ σάρκα μόνον, ἀλλὰ
 καὶ τῷ ἀπὸ τρέψαι εἰς τρόπον μετα-
 βολῇ, οἷον ἀπὸ ἀρετῆς εἰς κακίαν, ἢ
 ἐμπλαίνῃ, ἀπολείδαι εὐχεται τῷ ἡ-
 μέραν τῆς ἀμαρτίας, ἐν ᾗ ὁ Ἀδάμ
 παρέβη. τὸ γὰρ τῆς ἀνθρωπότητος οἰ-
 κεῖται πρόσωπον, καὶ φησιν, ἀπο-
 λοιτο ἡ ἡμέρα, καθ' ἣν ἀπὸ τῆς ἀρε-
 τῆς εἰς τῷ φανολότητι ὁ ἄνθρωπος
 ἐτρέπη, πίπτειν εἰς πᾶσιν, καὶ θά-
 νατον, τῷ χάριν τῆς ἀφθαρσίας καὶ
 ἀθανασίας ἀποβαλὼν. ἄλλως δὲ ἔκ-
 εἰπεν, ἐν ᾗ ἐκτίσθην, ἀλλ' ἐν ᾗ ἐ-
 γεννήθην, δηλῶν, ὡς ἐκ τῆς παρα-
 βάσεως εἰσεληθείης τῆς φθορᾶς, ἐν

ταύτῃ ἡμῖν εἰδήσε τῆς ἀναγεννήσεως.
 ἔτι καὶ Δαβὶδ τῷ ἀμαρτίαν θρη-
 νῶν, ἐπὶ τῷ ἀρχαίῳ παράβασι
 ἀνατρέχει, λέγων, ἰδοὺ ἐν αἰσθήσει
 σιωπῆς, καὶ ἐν ἀμαρτίαις ἐκί-
 σθησάμενος ἡ μήτηρ μου. ἠδυσήσῃς γὰρ τὸ
 ἀλλοιωθῆναι ἡ φύσιν.

ΟΛΗΜΠ. Πρὸς μὲν ἔν τὸ ρητόν,
 ἡμέραν μίαν οἶδεν ἡ γραφή καλεῖν τὸ
 ἡμερονύκτιον. πρὸς δὲ διανοίαν τῷ
 αὐτῷ ἡμέραν καὶ νύκτα καλεῖ, καθ'
 ἣν εἴληφε τῷ ἀρχῇ ἡ ἀμαρτία,
 ἡμέραν μὲν ὡς φωτισμὸς ἔχσταν ἐ-
 παγγελίαν, ἔστωδε γὰρ, φησὶν, ὡς
 θεοί. νύκτα δὲ, ὡς ἐπιζοφώσασαν
 τῷ ψυχῇ, καὶ εἰσάγσταν τὸν θά-
 νατον, ὅτι λοιπὸν καὶ ἐκκρίσειον ἡ
 διαφθορά ὡφθη, τὰ ἄρσενος πρὸς
 τὸ θῆλυ. ὥς καὶ ταύτῃ τῷ εὐ-
 νοίαν, ἔτι τῷ ἡμέραν ὡς κακίαν,
 καταράται, καθὰ τοῖς Μανιχαίοις
 δοκεῖ, ἀλλὰ τὰ ἐν τῇ ἡμέρᾳ γενό-
 μενα αἰτιάται. καθ' ὃ σημανόμενον,
 καὶ αἱ ἡμέραι τὴν καὶ λέγονται, ἐ κα-
 τὰ τῷ οἰκείῳ φύσιν, ἀλλὰ καὶ τὰ
 ἐν αὐταῖς συμβαίνοντα. καταράται
 δὲ ἑτέρως ὁ διέξιος, τὸς ὀνομάσαντας
 αὐτὸν ἄρσενος, ὡς μόνος Χριστὸς οὗτος
 ἄρσενος, καὶ αὐτῷ ἀρροζέτης τῆς τοι-
 αύτης προσήγορίας, διὰ τὸ ἐκθῆλυν-
 θῆναι τὸ πρὸ ἀνθρώπων γένος τῇ πα-
 ρακοῇ, καὶ μηκέτι τοῖς ἡγεμονικωτέροις
 ὀνόμασι καλεῖσθαι αὐτὸ διώσθαι. ἡ-
 μέραν ἔκ οἶδεν ἐκείνῃ, ἡν καὶ ἀπο-
 λείδαι προσέχεται, τῷ γενήσων
 τῇ σαρκικῇ φρονήματος. διὸ καὶ ἰδίαν
 αὐτῷ ὀνομάζει, ἔτι καλῶν τῷ τοῦ
 φρονατόρος, ἀπαλλάττων ταύτῃ τῷ
 δημιουργίαν πάσης κατηγορίας. τῆς
 πρώτης γὰρ κατακρίσεως ἰδούσης εἰς
 ἡμᾶς, ὡς ἰδίαν ταύτῃ πενδόμεν,

ἐπιζητούντες τὸν λυτρωτὴν, καὶ ἀράμε-
θα τὴν κακίαν, ὥς ἡμέραν φανεῖσαν
καὶ παραγαγῶσαν ἡμᾶς τῆς ἀσεβείας.
ὁ ᾧ ἂν ἐκάσῃ φίλον φανεῖν, τὸτο
καὶ ἡμέρα νερόμισαι, καὶ ὅτω κλεπτο-
μαθὰ τῆς ἐν ἡμῖν διακρίσεως σφαλ-
λομένης. τὴν τοιαύτην ἡμέραν ὁ δι-
κμος ἀπολίσθαι προσδέχεται, μέχρις
ὀνόματος γυνῆ τῇ φωτὶ προσεγγί-
ζουσαν· νύκτα δὲ λέγει τῆς ἀμαρτίας
τὴν αἰσθάνειν, καὶ λανθάνουσαν ἐφοδοῦν.
τῆς ᾧ τοιαύτης προσηγορίας ὁ μισό-
καλος ἄξιος, ἐχὼ ὁ αὐτὸς τοὺς πρᾶγ-
μασιν ὧν, καὶ τοὺς ἄφροσι νομιζόμε-
νος, ἀλλὰ σκότος ὧν, καὶ φῶς ὑποκει-
νόμενος, καὶ τὸτο τοῖς ἀπατωμένοις δο-
κῶν. διὸ καθ' ἑτέραν φέρει τὴν ἀράν,
ἵνα μὴ καθάπερ φῶς, τῆς ἀπάτης τῇ
ἐτοιμοπαύῃ, μήτε καθ' ὅ νύξ ἐστὶ λαν-
θάνουσι δόλοισι, τὰς πολλὰς παρακρύ-
πεται. ὁ δὲ λέγει τοῦτον ἐστίν. ἀπο-
λοιτο ἡ αὐθάδην ἡμέρα, τῆς ἐν, ἡ
προοιμιαστική, καὶ αἰτία τῆς παραβά-
σεως, ἡ λύπη, καὶ ἀμαρτίαν, καὶ
θανάτου κομίσασα, ἥτις καὶ τὸ σκό-
τος, καὶ τῆς πλάνης καὶ μέρος ἐγενέτο
γεννήτρια. ἀρχὴ ᾧ ὠδίνων, καὶ πρῶ-
τῃ λύπῃ ἡμέρα, ἡ τῆς Εὐας ἐχρημά-
τισε σύλληψις, τῆς ἐν, τὸ γεννητι-
κὸν τῆς κατὰρας προοίμιον. ἐν λύπῃ
ᾧ, φησὶ, τίξεις τέκνα. ἵνα ἐν δει-
ξῇ ὁ Ἰῶβ, πολλὴν τῇ σώματος αὐτῇ
τὴν ὀδύναν, καὶ τῆς γεννήσεως αὐ-
τῇ, καὶ ἐ καὶ τῇ Θεῷ τὴν κατὰραν
ἐφ' ἧς ἐγενέτο, καὶ τὴν ἐνέωσαν ἡμέραν,
ἀλλὰ τὴν παρελθούσαν ἀντιλογῶν,
τὴν αἰτίαν τῇ θλίψειν, καὶ αὐτὸν
παραμυθόμενος κἀμνοντα, ἐν τῇ τὴν
ἡμέραν ἐκείνῃ λαιδωρεῖν. οἶδε ᾧ ψυ-
χαγωγεῖν τὰς σωματικὰς πόνους, ἡ
τῇ ἐλευθέρῃ φωνῇ ὁμιλία.

ΚΕΙΜ. Ἡ νύξ ἐκείνη εἴη
σκότος, καὶ μὴ αὐθάδην αὐτὴν ὁ Κύριος αὐθάδην, μη-
δὲ ἔλθοι εἰς αὐτὴν φέγγος.
Ἐκ λάβοι δὲ αὐτὴν σκότος,
καὶ σκιά θανάτου.

ΧΡΥΣΟΣΤ. Ὁρῶν ὁ δίκμος, ὥς ἡ
βαρύτης τῇ συμβαίνῃ, ἐκάλεσε τὰς
φίλους, καὶ τῆς πληγῆς τὸ φορτικὸν
ἐνοῶν, καὶ τὸ παρακαθῆναι αὐτὰς
ἐπὶ πολὺ κείνων ἐπαχθεῖς, καὶ ὥς ἐκ
ἐπὶ τοῖς τὸ πρότερον αὐτοῖς σιω-
γεῖτο, καὶ ὥς ἔτος εἶπεν πάντα, ὁ-
ρῶν εἰς τὸν αὐτὸν αὐτῇ περὶ πάντων, ὅτι
ἀπώδειται αὐτὰς ἐπιπλήκτας, ἄπορον
εἶναι νομίζων τὰς ἐπὶ τιμῇ ἐληλυθό-
τας, τῆς ὕβρις ἀπατήσασθαι, ὅτε
ἀπλῶς ἀπειῶσαι παρακαλεῖ, αἰδέμενος
αὐτῶν τὴν φιλίαν, ἀλλὰ πάντα ταῦ-
τα ἐνοῶν, καὶ ὑπὸ πάντων δακνόμενος,
ἐπὶ τούτῃ εἶχε τὰς λόγους, τρόπον τι-
νὰ τοῖς φίλοις ἀπολογόμενος, ὥς ἐ-
θέλει μὲν διαλέγεσθαι, ἡ δὲ διώκεται
δὲ τῇ πληθεῖ τῇ δεινῶν βαρυνόμενος.
τίδε λέγει; ἡ νύξ ἐκείνη εἴη σκότος, τῆ-
ς ἐν, ἐν ἀγνοσίᾳ εἴη μὴ μνημονομι-
νη, μηδὲ ἀντιποιήσασθαι αὐτῇ ὁ Κύριος,
μηδὲ γενέοιτο ἐν καταλόγῳ νυκτῶν.
ἐπειδὴ γὰρ οὐ περὶ ὑπερώσης φύσεως
διελέγετο, ἡ τινὸς ζῶν, θανάτου, ἡ
φθορᾶν ἐκ ἐπὶ ἔλατο, ἀλλὰ τῇ ἐκεί-
νῃ τῆς ἡμέρας παράτασιν ἔχειν· οἶο-
ναι μεσολαβηθεῖσα ἡ ἡμέρα, ἐκατέ-
ρας τῆς νυκτὸς τῇ παρατάσει τὸ σκό-
τος, εἰς λήθην ἔλθοι τοῖς ἀειδμενῇ
βυλομένοις.

ΟΛΤΜΠ. Πρὸς μὲν ἐν τὸ ρητὸν,
εὐχεται ἀφεγγὴ γενέσθαι τὴν ἡμέραν
αὐτῇ τῆς γεννήσεως, καὶ τὴν νύκτα,

καὶ μὴ καταλαμφθῆναι τούτῳ, ἐπὶ σελήνης ἢ αἰερῶν, ἀλλὰ βαθεῖ καταχέσθαι σκότῳ, ὃ δὴ καὶ σκιαὶ θανάτου καλεῖται. πρὸς δὲ διανοίαν, θεῖται τὴν ἀμαρτίαν ἐν τῇ ἰδίᾳ κακίᾳ φαίνεσθαι, ὥσπερ ἐστὶ, μηδὲ ἔχειν φέγγος, ἵνα μὴ ἰχύσῃ υποκρίνεσθαι ἀρετῇ, μηδὲ χήματι φωτὸς τῆς ἀπλησίρου δαδείῃ, ἀλλὰ γνωρίζομεν ὅτι ζοφώδης ἐστὶ, φθικτὴ γεσθῇ. εἰδὲ βλέπει, μὴ αἰκίζηθῆναι τὴν ἡμέραν ἱκεῖν εὐχεται. αἰκίζημεν γὰρ αὐτῆς, αἰκνυχίως εἰς μῖσον τὸ συμβαῖν πῶμα τοῖς ἀνθρώποις ἔρχεται. μὴ αἰκίζημεν δὲ, λήθῃ τις ἐφ' ἡμῖν κατάρας, καὶ τῆς ἐκείθεν ἀποφάσεως γίνεσθαι. ἴδεν μὴδὲ φέγγος εἰλθεῖν ἐπ' αὐτῷ παρακαλεῖ, ὥς μὴ ὁρᾶσθαι τὰ ἐν αὐτῇ περὰ τῆς Ἀδὰμ ἡμαρτημείας. ὡσαυτὶ ἔλεγε, δέξαιτό μου ταύτῃ τὴν ἱκεσίαν ὁ Θεός, ὥς μὴ καὶ τῶν λοιπῶν ἡμερῶν πεγνύσθαι, ὥς αὐτὴ μὴ μνήμη τῆς γεννήσεως, ὑπόμνησις τῆς ἡμῶν συμφορῶν γενοίτο. εἰπὼν δὲ, ἐλάβοι αὐτῷ σκότος, καὶ σκιά θανάτου, εἰς αὐτὸν τὸν διάβολον εἰλθεῖν εὐχεται καὶ δι' αὐτὴν ἡμῖν συμβεβηκότα κακά. αὐτῷ γάρ, τὰ ἐν αὐτῇ συμβαῖντα λίγει, τὴν κατάραν, καὶ τὴν ἀτόφασιν, σκότος, καὶ σκιά θανάτου, τὸν διάβολον ἐνομαζών. πρὸς ἐκεῖνο, φησὶ, φερίσω τὴν καταγώνιον τῆς οἰκίας πολιτείας ἐπάξιον, δέξαιτο τὸν θάνατον, ὃ τὸτον ἀράμενος, ἔσω συμπλεκόμενος τοῖς ἰαυτὸ δικτύοις, μὴ εὖροι παρρησίαν ἐπὶ κακίᾳ, διὰ τὰς πειδομένους ἐξ ἀβυλίας.

ΚΕΙΜ. Ἐπέλθοι ἐπ' αὐτὴν γνόφος.

Ο' ΛΥΜΠ. Ἀκύλλας, καὶ Σύμμα

χος, καὶ Θεοδοτίων. ὁ μὲν νέφωσιν, ὁ δὲ ἀχλύν, ὁ δὲ σιωφίαν, θεῖδωκαν. γνόφος δ' ἐστὶ νεφελώδης ἀχλὺς. πρὸς μὲν οὖν τὸ ῥητὸν, τὸ, ἀφ' ἧς τῆς ἡμέρας εὐχεται, πρὸς δὲ διανοίαν τὴν ἀμαρτίαν, ὅτι ἐστὶν, αὐτὸ τὴν, ἔχεται φαίνεσθαι ἵνα μὴ ὁ σατανᾶς εἰς ἀγγέλου φωτὸς χηματίζομενος, δείξῃ τὰ φαῦλα ὡς ἀγαθὰ. ἀλλὰ γνωρίζομενα ὅτι εἰσὶ φαῦλα, καὶ σκότους αἰτία, μισθῇται. ἐπιβαλεῖς δὲ καὶ ὧδε ἡ κακία ἀδελφότητος. πῶς γὰρ αὐτὶς τὰ μὴ ὄντα καὶ ἰσορήσειεν, σιωφανίζομεν δὲ τῶν τοῖς ἀνυπάρκτοις, καὶ τὴν ἐπ' αὐτοῖς αἰσθησιν.

ΚΕΙΜ. Καταραθεῖ ἡ ἡμέρα, καὶ ἡ νύξ ἐκείνη, ἀπενέγκοιτο αὐτὴν σκότος.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Τῆς διανοίας, φησὶ, καὶ ἀνθρώπων ὁ τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἀριθμὸς θεαρθεῖ. τὸτο γὰρ τὸ, καταραθεῖ. τὸ δὲ, ἀπενέγκοιτο αὐτὴν σκότος, Ἀκύλλας σκοτομνίαν, ἔφη. λέγει δὲ, ὅτι ὥσπερ ἐν σκότῳ οἱ ἄνθρωποι ἔρπον καὶ διώκονται ἕδω, ἕδε εἰδέναι τί πρὸς τῇ ποδῶν. ὥτως ἐν ἀγνοίᾳ γενοίτο καὶ ἡ τῆς γεννήσεως ἡμέρα. πρὸς δὲ νῦν, ἡ τῆς παραβάσεως, ἡ κατὰ πᾶν τῶς κλέψασα τὰς φωτὸς ἀνθρώπων, τὸτο φαίνεσθαι βυλόμεν, διὰ τὸ ἀπὸ χειρὸς τῆς ἀπάτης. ἡ γὰρ νύξ ἡμέρα γέγονε τῷ δυσμενεί, μηδὲ τῆς πονηρᾶς ἐργείας ἀραμενὶ κώλυμα. αὐτῶς δὲ ἡ τοῖς φιλοσάρκοις ἡμέρα λογιζομένη, καὶ τὸ εἰρημεῖον, καὶ νύξ φωτισμὸς ἐν τῇ τρυφῇ με, νύξ ἐστὶ κυκλῶσα πανταχόθεν τὸν ἄνθρωπον.

ΚΕΙΜ. Μὴ εἴη εἰς ἡμέρας ἐνιαυτῶ, μηδὲ ἀειδηθῆναι εἰς ἡμέρας μινῶν.

ΟΛΥΜΠ. Οὐ Σύμμαχος, μηδὲ συναφθεῖν, πρὸς μὲν τὸ ῥητὸν, Ἰεραφωιδεῖν, φησὶ, ἡ ἡμέρα τῆς γεννῆσεώς μου, συλλογόμεν τὸ ἐνιαυσίαις κίχλιν. καὶ ἐπειδὴ τῶν μινῶν, οἱ μὲν πλείους, οἱ δὲ ἐλάττω ἐχουσι τὰς ἡμέρας, καὶ ὁ ἐνιαυτὸς κατατίνα περίουδον προδῆλιν δέχεται, ὡς ἐπὶ τῆς πτραπέλιδος, φησὶν, ὅτι μήτε εἰς μηνῶν ἀειδμὸν ἔλθοι, μήτε ὡς ἡμέρα τὸ ἐνιαυτὸ εἴη ἀειδμμενὴ πρὸ τῆς εἰδισμενῆς, περίουδ, μέλλουσα δὲ ἀναφύωαι, παντελῇ λαβέτω λήθην. πρὸς δὲ διαύοισιν ἐνιαυτὸν καλεῖ, τὸν καιρὸν τῆς παρουσίας τὸ Κυρεῖ, καὶ τὸ εἰρημεῖον ἐκ προσώτου αὐτῶ, καλεῖται ἐνιαυτὸν Κυρεῖ δέκτον. εὐχεται ἔν, ἐν ἐκείνῳ τῷ χρόνῳ μὴ γενέσθαι αὐτῆς μνείαν, ἵνα μὴ λογιζῆται ἡμῖν τὰ παραπτώματα, ἐπιφανεῖς τῷ Κόσμῳ Χεῖρός, ἀλλὰ πάντων ἀμνησίαν χαρίζεται.

ΣΕΒΗΡ. Τάχα δὲ προφητικῶς καὶ ἰσχυρισμμενῶς περὶ τὰ μέλλοντα αὐτῶν ἐτάχεται, καὶ ὅν ζῶσιν οἱ ἅγιοι μακαρίαν ζώων ἐν ἀκαταπαύσῳ φωτὶ ἡμέρας, παυόμεν τὰ νυκτὶ αἰῶνες, τὰ ἐν μηνὶ, καὶ ἐνιαυτοῖς ἀειδμμενῶν, ὅν καὶ ἐτάχεται περαινθῆναι.

ΚΕΙΜ. Ἀλλὰ ἡ νύξ ἐκείνη εἴη ὁδυῶν.

ΠΟΛΥΧΡ. Οὐ δὲ Σύμμαχος ἐκβλητὸς εἶπεν. ὁ δὲ Ἐβραῖος, μεμνημένη. νύξ ἐκείνη εἴη, φησὶν, ὁδυ-

νηρὰ, καὶ μὴ μετὰχοι τινὲς ἄδυμίας, ὡς τῆς νυκτὸς αἰστίως ὕπης αἰτίας.

ΚΕΙΜ. Καὶ μὴ ἔλθοι ἐπ' αὐτὴν ἀφροσύνη, μηδὲ χαρμονή.

ΟΛΥΜΠ. Οὐδὲν ἔν καὶ Θεῷ φθέγγεται, ἐδὲ καὶ τῶν ἔργων αὐτῶ, ἀλλὰ τοῖς ἐκ ὅσι καταρᾶται, παρηγορῶν ἑαυτὸν, καὶ τὰς ὁδυῶν παραμυθόμενος. καὶ γὰρ καὶ ἡ νύξ ἐκείνη, καὶ τὸ φῶς τῶν ἀστέρων, καὶ τὰ ἑσφόμενα τὸ λάμψαν ἐν ἐκείνῃ τῇ νυκτὶ, παρηχάκει, καὶ ὡς οἱ ὑπὸ τῶν ἰατρῶν χρησιμοποιεῖται, ἢ τελευτῶμενοι τὸ ἰμάτιον ἐσδάκνυσι, καὶ ἐκφαίνονται τῇ ὁδυῶν, ὅτι καὶ ὁ μακάριος ὅτις πάντα κατὰ χεῖλιάζει. πρὸς δὲ, διαύοισιν, τὸ, ἡ νύξ ἐκείνη εἴη ὁδυῶν, αὐτὴ τῇ, γνωσθῆτω ὅτι φάσμα ἐστὶν ἡ ἀμαρτία, καὶ διὰ τὸ τοῦ μισείδω ὡς ὁδυῶν αὐτῆς, καὶ μὴ ἔλθοι ἐπ' αὐτὴν ἀφροσύνη. εἰ γὰρ ἐλογίζετο ἡμῖν, καὶ μὴ ἀφέθη ἡ ἀμαρτία, ἡμεῖς αὐτοὶ σφόδρα εἶναι ἐν χαρᾷ ὁ ἡμέτερος ἐχθρὸς. ἡ νύξ ἐκείνη τῶν ἀμαρτιῶν μήτηρ, ἔστω αὐτῶς ὁ πολέμιος ἔστω διαμαρτανῶν τὰ πονηρὰ σκοτὶ, καὶ διὰ τὸ τοῦ ὁδυρόμενος διατιπτεται τῆς θήρας, ἵνα μεζόνως περδῇ. μὴ γενοίμην αὐτῶ τῷ δυτμενῇ χαρᾷ πρὸ ξέου, τρωθεῖς τοῖς αὐτῶ τοξάμασιν.

ΚΕΙΜ. Ἀλλὰ καταρᾶσθαι αὐτὴν ὁ καταρῶμενος τὴν ἡμέραν ἐκείνην, ὁ μέλλων τὸ μέγα κῆτος χαρῶσθαι.

ΠΟΛΥΧΡ. Τὰ τῆς ἐμῆς, φησὶ, κατάρως πληρῶσαι Θεός, ὁ μόνος τὸ τοῦ ποιῆται δυνάμενος.

ΟΛΥΜΠΙΟΔ. Ο μὲ δὲ προσέ-
χεται, καὶ προφητεύει τὰ μέλλοντα,
εἰς Χεῖρον ἀναπέμψων τὴν διαίνοιαν,
ὅς τὸν ἰχυρὸν δῆσας διάβολον, τὰ
τὰ σκὰ δὴ δῆρτασε. τίς γὰρ ἐπερ-
τὴν ἀμαρτίαν κατηράσατο, καὶ ἔξη-
φανίσει ἐν ἑαυτῷ; τίς δὲ τὸ νοητὸν
ἐχειρώσατο κῆτος; τὸν ἀρχαῖον ὄφιν,
τὸν τῆς ἀμαρτίας εἰσηγητὴν, τὸν τῇ
ὕψει τῇ ἡμετέρων ἡδονῶν ἐδιδω-
σάντα λιυῖαθαι, καὶ μὲ πολλῆς
ὄσως ἀδείας ἐσηξάμενον. οὐ πολλὰ
χρὴ ἡ θεία γραφή δράκοντα ἐνομάζει,
μάλιστα δὲ ἐν πῖσι πελταίοις τὰδε τὰ
βιβλίου, λιυῖα καὶ ἰχυρὸν, καὶ ταῦτα
ὑπερφύροντα, διὰ τῆς οἰκείου λόγων
δείκνυσιν ὁ Θεός. διὰ τὸ καὶ νῦν ἔχ-
απλῶς, κῆτος ἑρῆται, ἀλλὰ μίγα.
ὁ ποίρω, φησὶ, μόνος τὸ μίγα κῆτος
ἐλθὼν διωάμενος, ὁ ἀμαχὸν ἔχων
τὴν διώκιν, αὐτὸς καὶ περὶ τὴν ἡμέ-
ραν, καὶ περὶ τὴν νύκτα, ἐργάσεται
τὰ τῆς αἰήσεως.

ΔΙΔΥΜ. Καλῶς δὲ, τὸ, ὁ μέλ-
λων χειρώσασθαι, ἑρῆται, δηλὸν τὸ
καὶ τὴν ἐνανθρωπήσιν μυήσιον, ὡς
μῆτω τότε γενοῖς, μέλλον δὲ γενέ-
σθαι. ὁ δὲ ἡρμοξε γυμνῇ τῇ θεότητι
καταργηθῆναι τὸν κράτος ἔχοντα τὸ
θανάτου, διάβολον, ἀλλὰ διὰ τὸ λό-
γου γεγενημένου ἐκ ἀτέρματός τοῦ
ἡκατηδεύτος ὑπὸ τῷ διαβόλῳ. καύ-
χημα γὰρ καὶ τῷ πονηρῷ, εἰ γυμνῇ
τῇ θεότητι χειρωσάμενος, αὐτὸν ὑπέρ-
ξε. τὰ διάφορα δὲ ὀνόματα τῷ δια-
βόλῳ, ἐργείας αὐτῷ διαφόρας, οὐκ
εἰσίας, δηλῶ. διάβολος δὲ καὶ ἀντι-
κείμενος, καὶ ποιηρὸς, καὶ λέων, καὶ
δράκων, καὶ ὄφιν, καὶ θηρίον, καὶ κῆ-
τος, διὰ τοῦ τρόπου λέγεται, διαφο-
ρῶς αὐτὸ τὴν κακίαν ἐκτελεῖν, ὁ

περ ἀνατρεπτικὸν εἰς τοῦ μοναχικοῦ
δόγματός.

ΚΕΙΜ. Σκοτωθεὶς τὰ ἄσπρα
τῆς νυκτὸς ἐκείνης. ὑπομέναι, καὶ
εἰς φωτισμὸν μὴ ἔλθοι, καὶ
μὴ ἴδοι ἐωςφόρον ἀνατέλλοντα.

ΟΛΥΜΠΙΟΔ. καὶ ΠΟΛΥΧΡ. Ο
δὲ Σύμμαχος προσδοκηθεὶς φῶς, καὶ
μὴ εἶη, ὑπομέναι ἐν σκότῳ. πρὸς μὲν
τὸ ρητὸν, μὴ δοῖεν, φησὶ, τὸ οἰκείον
φῆγγος, αὐτὶ τῷ, μὴ λάμψωσι τὰ
ἄσπρα τῆς νυκτὸς ἐκείνης, ἀλλ' ἀφανῇ
γενέοιτο, μηδὲ τὴν τῆς ἄσπρων ἐπιδεί-
ξαιτο γέναν. ἀχρηστος ὄφθῃ τῆς νυκ-
τὸς ἐκείνης τῆς ἄσπρων ὁ δρόμος, ὑπο-
μέναι, τῆς, παύσασθαι τὸ δρό-
μον, καὶ τῷ φωτίσει, καὶ μὴ ἐμμενοί
φαίνοντα, μηδὲ τὸν οἰκείον ἐκτελειῖ-
ται δρόμον. ἀλλὰ μηδὲ διαδέχεται
τὴν νύκτα ἐκείνην φῶς, μηδὲ γνω-
θεὶς αὐτῇ ὡς παρερχομένη. τὸτο δὲ
δηλοῖ διὰ τῷ, μὴ ἴδοι ἐωςφόρον ἀ-
νατέλλοντα, τῆς τὸν ἐωθινὸν ἄσπε-
ρα, ἢ καὶ τὸν ἥλιον. πρὸς δὲ διαίνοιαν
τὴν ἀμαρτίαν, φησὶ, καὶ καὶ νύκτα
καλεῖ. αἱ δοκῶσι περὶ νύκτες, καὶ τὰ
κάλλη ἔξαφανισθήσαν, καὶ μὴ νική-
σοι τὰ πονηρὰ τὴν ἀρετῇ ποτέ. τῷ-
το γὰρ λέγει, τὸ, εἰς φωτισμὸν μὴ
ἔλθοι, αὐτὶ τῷ, γνωσθήσαν ἡ τῆς
ἀμαρτίας περὶ νύκτες, ὅτι σκότος εἰ-
σὶ, καὶ μὴ ἰχυράτωσαν ἀταῖσται,
μηδὲ πλανῆται, ὅτι ἰχυρὸς τι ἀγα-
θόν. ἐν αὐτῇ δὲ ταύτῃ, μηδὲ ἐωςφί-
ρος γενέοιτο, λόγος δοκῶν εἶναι φω-
τεινός διὰ τὴν ἀσπρότητα. πολλάκις γὰρ
ὁ φιλαμαρτίων ἐμμενοί τῷ σφάλ-
ματι, ἢ τὴν ἡδονὴν ἀποδεχόμενος,
καὶ τῷ λέει ταύτης θελογόμενος, ἢ

λογισμὸς πιδανὸς ἀναικνῶν, ὃς οὐ οἶεται μὴ σφάλλεσθαι.

ΟΛΥΜΠΙΟΔ. Ἦσως δὲ πρὶς μὴ ἴδοι ἰωσφόρον ἀνὰπέλλοντα, ἐκ ἀκτι-
κῶς φησὶν, ἀλλὰ αὐτὸ πρὶς ἀπαγ-
γέλλει. ὃ γὰρ διώεται ἡ ἀμαρτία
υπομένει τὸν περὶ τῆς Κυρίου λόγον,
ἰωσφόρον λεγόμενον, καθὼς Ἐπισέλ-
λει Πέτρος, ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν ἀνα-
πέλλοντα. τὸ γὰρ φῶτος ἐπιλάμψαν-
τος, τὸ σκότος ὑπαναχωρεῖ.

ΚΕΙΜ. Ὅτι ὁ σωὲκλασε
τύλας γαστρὸς μητρός μου.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Κατὰ μὲν τὸ
ρήτον, ὅπ, φησὶν, ἐκ ἐκώλυσέ με γεν-
νηθῆναι· καίτοιγε ἐκ ἐν τῇ νυκτί ἐ-
τύγχανε, τὸ κωλύσαι αὐτὸν ἐκ μη-
τρὸς προελθεῖν· ἀλλ' ὁ διὰ πάν-
των λέγει, τούτων ἔχει τὸν νόον, ὅτι
ἀμεινον· ἢ μὴ γεννηθῆναι, ἢ γεννη-
θέντα ταῦτα παθεῖν. πρὸς δὲ διά-
νοιαν, ἐπαρῶμαι, φησὶ, τῇ ἀμαρτίᾳ,
ὅτι μὴ ἐκωλύθησάν με αἱ τῆς προθέ-
σεως ὁρμαὶ, ἀλλὰ καὶ ὠδίνεσεν τὸ
ἀμαρτίαν, καὶ ἀπέπεκον, τῆς ἐν ἔρ-
γῳ ἰσχυρᾶς, τῆς ἀπηγορεύμενός ζύλης
γλῶσσάμενος, καὶ μὴ μίχθαι ὁρμῆς εἰς.

ΚΕΙΜ. Ἀπὸ πῆλαξε γὰρ αὐ-
τόνον ἀπὸ ὀφθαλμῶν μου.

ΠΟΛΤΧΡ. Ἐπειδὴ, φησὶν, εἰς
ὅπως προήλθον, ἵνα μὴ τὴν σωματί-
δανον ταῖς μητρικαῖς ὠδίαν; ὅταν
γὰρ αὐτὸ μὴ γεόμενος, ἔδιδε μίαν πείραν
τῇ παρόντων ἐλαβὼν δεινῶν. εἰ γὰρ μὴ
ἰπέχθην, ἐκ αὐτῆς ταῖς παρούσας πε-
ρίεπτον συμφοραῖς. πρὸς δὲ διανοίαν,
εἰ μὴ διὰ τὴν ἀμαρτίαν, φησὶ, καὶ

τὴν γενομένην παρατροπὴν, ἐκ αὐ-
αἱ φθοραὶ, καὶ πόσαι τοῖς ἀνθρώποις
συμβαινόν.

ΚΕΙΜ. Διατὶ γὰρ ἐν κοιλίᾳ
ἐκ ἐπελάττησα; ἐκ γαστρὸς δὲ
ἔξηλθον, καὶ ἐκ ἀδύς ἀπο-
λόμην;

ΧΡΙΣΟΣΤ. Ὡς περὶ οὗτο ὁ Χριστὸς
εἰπὼν, καλὸν ἡνὲν αὐτῷ, εἰ ἐκ ἐγε-
νήθην, ἔδωκεν ἔμπροσθεν ἐδήλωσεν, ἡ ὅτι
δευτὴ αὐτὸν ἀναμύνει, καὶ χαλεπὰ.
ὅταν καὶ ἐν ταῦτα ὁ ἰωβ λέγων, εἴθε
μὴ ἐγεννηθῆναι, ἢ γεννηθείς ἔδωκεν ἀ-
πολόμην, ὡς σιμῶδρομον εἶναι τῇ γεν-
νήσει τὸν θάνατον, ὃ τῆς δημιουργίας
τῆς Θεοῦ κατατρέχει, ἀλλὰ τὸ μέγε-
θος τῆς συμφορᾶς παρέστη. ὅρα δὲ
τὴν ἀλάβειαν, ὡς ἀπαιτῶν τὸν θυμὸν
εἰς τὴν ἡμέραν ἐκείνην, ὃ τολμῶν ὑ-
περβῆναι τῶτον τὸν ὅρον, ἀλλ' αἰεὶ
ταῦτα λέγων· ἡ ἡμέρα, καὶ ἡ νύξ,
ἵνα εἴδῃ ὅτι πῶς τῇ παρόντων ἐκ ἐ-
πειράμην κακῶν, καὶ μὴ μισθὸν τῆς
ἀσεβείας ἱκομιζόμεν.

ΟΛΥΜΠΙΟΔ. Κατὰ μὲν οὖν τὸ
ρήτον, ἡ εὐνοία προέδωκε, ὅτι ἀμει-
νον ἡνὲν, ἢ μὴ πεχθῆναι, ἢ πεχθεῖ-
ναι παραχρημα ἀποθανεῖν. κατὰ δὲ ἀ-
ναγωγὴν, καλὸν ἐστὶ, φησὶν, ἡ μη-
δὲ ὅπως τινὰ φαῦλον ἡμῶν γεννηθῆ-
ναι λογισμὸν, ἢ καὶ εἰ γενοίτο, παρα-
χρημα αὐτὸν ἑξαφρασιθῆναι.

ΚΕΙΜ. Ἰνα τί δὲ σιωπῶν-
τήσάν μοι τὰ γόνατα; ἵνα τί
δὲ μαστὸς ἐδήλασα;

ΑΠΟΛΙΝΑΡ. Κατὰ αὐξήσιν τὰ καὶ ἑαυτὸν λέγει, δεικνύς, ὅτι αἰρετὸν ἰὼ αὐτῷ, τὸ πλὴν ἀρχὴν μὴ γενέσθαι. τὸ γὰρ, ἵνα τί δὲ συνωλύθησά μοι γόνατα; αὐτὶ τῷ, διαστὶ ἐτιθλήθη ἐπὶ γόνατον, βασιλῆες παρὰ τῆς τρεφύσης; διατὶ ἄρα ἡ τῆς παιδικῆς δυσχερείας ἀνεχομένη, καὶ τοῖς γόνασιν αὐτῆς ἐπικαθίζουσα, καὶ πλὴν νηπιώδη χορηγῶσα τροφῇ;

ΟΛΥΜΠΙΟΔ. Κατὰ μὲν τὸ ῥητὸν ὅτως, ἐκ ὠφελου, φησὶν, ὅτε εἰς γόνατα πεθίωται τῆς τροφῆς, ὅτε γὰρ λακτός μετελαβεῖν, ἵνα καὶ ζωοποιηθῶ. κατὰ δὲ πλὴν θεωρίαν, ἵνα τί, φησὶν, ἐκ ὠφελου ἐπὶ τῇ παραβάσει, ἢ ὑπεχειλίθῃ, πορδαμῶτος τῆς ἀτηγοράμενός γάσσασθαι ἔχου; ἵνα ἢ δὲ καὶ ἐπίδοσιν τινα ἐποίησα ἐπὶ τὰ φαύλα; τὸτο γὰρ λέγει, μασὲς ἐθῆλασσα, τῆς τῆς τρόπος τῆς κακίας ἠύξησα.

ΚΕΙΜ. νῦν ἂν κοιμηθεὶς ἢ σύχασα, ὑπνώσας δὲ ἀνεπαυσάμην μετ' βασιλέων, βασιλῶν γῆς, οἱ ἐγναυρώντο ἐπὶ ξίφεσιν· ἢ μετ' ἀρχόντων, ὧν πολὺς ὁ χροσός, οἱ ἐπλησαν τὰς οἰκὰς αὐτῶν ἀργυρεῖς.

ΑΠΟΛΙΝΑΡ. Κοίμησιν, καὶ ὕπνον, τὸν θάνατον λέγει, ἀπὸ τοῦ χήματος πλὴν προσηγορίαν θέμενος· ἢ ὅπως ὀνομάζων, διὰ πλὴν ἐλπίδα τῆς ἀναστάσεως. βάλεται δὲ εἰπεῖν, ὅτι ζέων αὐτὸν ἐπιπνέειν ἔδω. ὁ δὲ κοινὸν ἐστὶ τῆς φύσεως τῆς ἀνθρώπων, τὸτο καὶ αὐτὸς ὑπάρχει ἐξήγησα. ἢ γὰρ ἐσιν ἔδεις, ὅς διαφύσσεται πλὴν πλάτῃ, κοινῶς

καὶ βασιλέων, καὶ τῶν ἐπὶ σωίσει μέγα φρονούντων, ὑπὸ ζήτων τὸν βίον· τί δὲ τὸ πειροσώπου τῆς βασιλείας, καὶ τῆς φρονήσεως;

ΟΛΥΜΠΙΟΔ. Ἐκ τῶν παιδῶν μεθα, μὴ μέγα φρονεῖν ἐπὶ δυνασείᾳ, ἢ πλῆτῃ, ἢ φρονήσει. ἔπε γε καὶ βασιλεῖς, καὶ οἱ τῆς γῆς βασιλῆες. τῆς τῆς, οἱ ἐπὶ σοφίᾳ, καὶ βελῇ μέγα φρονῶντες, καὶ οἱ γυναικῶντες ἐπὶ ξίφεσιν, ἡγοῦν τὰς ἀρχαίς, τὰς δυναστείαις, τοῖς καὶ πολεμίων τροπαίῳ· ὅρος δὲ τύποις, καὶ οἱ πολύχροστοι, τὸν κοινὸν ἅπασιν ὑφίστανται θάνατον, ἔδω δὲ ἐπὶ ἐπαχον δεινόν, σιῶδρομον ὑπομείων τῇ γεννήσει τὸν θάνατον, καὶ μηδενὸς τῆς ἐν βίῳ δοκούντων καλῶν ἐν μεδίξει γεσόμενος· ὅπερ γε καὶ οἱ ἐπὶ τῶν μέγα φρονήσαντες, ἴσα τοῖς λοιποῖς ἀνθρώποις πεθνήκασιν.

ΧΡΥΣΟΣΤ. Ἐμοὶ δὲ δοκεῖ καὶ τὰς φίλους κατασεύειν, καὶ πείθειν, μὴ μέγα τί νομίζειν εἶναι τὰ ἀνθρώπινα. ὅρα δὲ καὶ ἐν τῇ συμφορᾷ, τῆς φιλοσοφίας ῥήματα.

ΟΛΥΜΠΙΟΔ. Τὶ θρῆνῃς ταῦτα, φησὶν, ἢ μὴ παραμένειν πέφυκε; ἄρα τὸν θάνατον ἡγεῖσθε βαρύν; ἀλλὰ γὰρ μάλλον ἢ συχία ἐστὶ τῆς εἰς τὸν παρόντα βίον κακῶν, δι' ὃν καὶ γὰρ ἀπληθύνῃ αὐτῶν καπνῶντων δεινῶν, μηδὲ εἰς φῶς προελθόν· ἀλλὰ καὶ νῦν πλάτῃς, ὁμοῖος εἶσθαι βασιλεῦσι, καὶ ἀρχαῖς. πᾶ γὰρ νῦν ἢ ἐκείνων δυναστεία, καὶ ἢ ἐπὶ τῇ πλῆτῃ πεποιθῆσις, ἥτε ἐν βελῇ, καὶ ἐν σωίσει μεγαλαυχία, πλὴν κατὰ τὸ ῥητὸν, πᾶς ὁ μηδὲν πηχθεὶς ἐμελλεν ὑπὲρ καὶ ἀναπαύεσθαι; ὁρῶντων οὖν, ὅτι

κτ' τὸ θεωρηματικὸν νοηθήσεται, ὡς εἰμὴ τινὶ ἀμαρτίᾳ ὁ προπάτωρ εἰργάσατο, εἰς αἰῶνας ἀνεπαύετο. οἳ αὖτις ὑπῶν ἠδώς.

ΚΕΙΜ. Ἡ ὥσπερ ἔκτρωμα ἐκπορόδόμενον ἐκ μήτρας μητρὸς, ἢ ὥσπερ νήπιοι, οἳ ἐκ ἔδου φῶς.

ΠΟΛΥΧΡΟΝ. καὶ **Ο'ΛΥΜΠΙΟΔ.** Ἐπειδὴ ἔφησεν εἶλεν τινὶ ἐκ τῆς μητρικῆς γαστρὸς προόδου διαδεδεῖσθαι θάνατον, κτ' αὐξήσιν ἐπάγει, ἢ ὥσπερ ἐμβρυον μὴ ἰδὼν φῶς. εἶδε, φησὶ, τὴς μητρικῆς αἰδοῦσας διεδέξατο θάνατος, ὥς μὴδὲ τῆς τῷ γάλακτι με δεσφύσαι τροφῆς, εἰς τὰς ἀνεχθεύτα. ἔτω ὃ δ' ἐμὸν ἔδεσθαι δεινὸν ὑπέμεινα, ἀλλὰ καὶ τῆς τῷ βίῃ δυσχερείας ἀπηλλάγην. τί δὲ φημί λέγων γεννηθεύτα ἀποθανεῖν; εἶδε μὴδὲ τινὶ ἀρχῇ εἰς διαμόρφωσιν ἡλθον. ἵνα μὴ δόξῃ ἐαυτὸν ἐπαίρειν, καὶ τοῖς ἀμβλωθεῖσιν ἐαυτὸν παραβάλλει. ἔκτρωμα ὃ ἐστὶν τὸ μὴδέτω διαμορφωθεὶς τελείως ἐν τῇ γαστρὶ. νήπιον δὲ λέγει, τὸν μὴτῳ δεξάμενον αἰσθῆσιν τῇ τῷ βίῃ καλῶν, ἢ κακῶν. τὸν δὲ περὶ τῶν λόγων, διατὶ οἱ μὲν ἔδε πλεσφορῶνται, οἱ δὲ καὶ πλεσφορηθεύτες νεκροὶ γεννῶνται, οἱ δὲ ὅκῃ τῇ γεννήσῃ τὸν θάνατον ὑπομένουσιν, τοῖς ἀνέφικτοις τῷ Θεῷ κείμεσι καταληπτοῖς. πλὴν, φησὶ, ζηλῶ τὸ ἐμβρυα, ἃ ἔδε μίας ἐπεράθη οὐδύνης, ἔδε πραγμάτων πνῶν δυσχερείαις περιέπεσεν. ἀλλ' ὥσπερ ἀπόνως ἔκειν, ἀνώδυως ἀπῆλθεν, ἔδεός ἐπαυδόμενα. ζηλῶ δὲ καὶ τὸς ἐν αἰῶνι τῇ ἡλικίᾳ θανόντας. καὶ ἔτσι γὰρ πρὸς ὀλίγον παρακύψαντες εἰς τὸν βίον,

θάτον ἀπεσβόθησαν. ἔτσι, ἵνα μή τις οἴηται πάντα ἴσα εἶναι ἐκεῖ, δείκνυσιν ὡς ἔστι διαφορὰ ἀσεβῶν, καὶ ἀσεβῶν, ἐπάγει γὰρ.

ΚΕΙΜ. Ἐκὼ ἀσεβῆς ἔξέκασαν θυμὸν ὀργῆς, ἐκὼ ἀνεπαύσαντο κατὰκοποι τῷ σώματι.

ΧΡΥΣΟΣΤ. Ἀλλὰ πὶ λέγεις; ἀσεβῆς ἐκεῖ καὶ πονηρός; ἀλλὰ καὶ ἔτσι ταύτης ἔτυχον τῆς παραμυθίας, ἔτσι λοιπὸν ἐγκώμιον θανάτου, ὅτι οἱ μὲν τῆς κακίας ἀπίστησαν, οἱ δὲ τῆς τελαιπρείας ἀπηλλάγησαν, οἱ μὲν εὐρον λιμερὰ τῇ δεινῶν, οἱ δὲ κόλυμα τῆς πονηρίας, καὶ τὸ μέγιστον, ὅτι ἔδε ἔστι πάλιν προσδοκῆσαι τὰ πρότερα, ἀλλ' ἀναπαυσόμενος καὶ μένειν ἐπὶ τῆς ἀναπαύσεως, διότι πάντων ἐστὶ λύσις τῇ δεινῶν.

Ο'ΛΥΜΠ. Κάλιστον ἔν ἡμᾶς διδάσκει μάθημα, καὶ δείκνυσιν τὸ τῷ θανάτῳ ἐπικερδές, ὅτι εἰ καὶ δι' ἀμαρτίαν ὁ θάνατος, ἀλλ' ἐν χησιμῶς καὶ φιλανθρώπως ὁ Θεὸς τοῖς ἀνθρώποις, καὶ τὸν φημινομῆσατο. οἷτε ὃ ἀσεβεῖς καὶ ἀλαζόνες ἀνακόπτυνται τὸ κακὸν, καὶ τῆς αἰατῆς μανίας, καὶ ἄκοντες παύονται, οἷτε κατὰκοποι τῷ σώματι, ταῖσιν, οἱ ἐν οὐδύναις σωματικαῖς ὄντες, καὶ ἐν δυσχερείαις πραγμάτων ἔξεταζόμενοι, τῇ πόνων λήγουν.

ΒΑΣΙΛ. Εἶεν δ' αὖ κατὰκοποι, οἱ τινὶ γεννῶν καὶ πεθλιμμένῳ ὁδὸν βαδίσαντες, ἐν τῷ αἰῶνι τῶν μυρίοις τοῖς ὑπὲρ τῆς ἀρετῆς ἀγῶσιν ἐνιδρώσαντες, καὶ ὑπὲρ τῶν ἀλαβεῖν αὐτῶν ἐν κόποις διαφέρως ἔξετασθεύτες ὡς ὁ πολλὰ κο-

πιάσας ἐν θλίψει Δαΐδαρος. ὡς ἀκατάκοπτος γενόμενος ἐν τοῖς πόλεσι τῶν ἐναντίων ἀγῶσι Γώβ. Διὸ καὶ ὁ Κύριος καλῇ πρὸς ἀνθρώπους, τὸς ἐν ἔργοις ἀγαθοῖς κοπιῶντας, τὸς τὴν σευλι καὶ ἐγκοτον ὁδὸν πρὸ τῆς Δείας καὶ ἀνήμερος ἐκλεξαμένος.

ΟΛΥΜΠ. Οὐδὲν ἔν φησιν, αὐτῷ συμβιβῶμαι φῶλον, ἀλλὰ τὸ παρά τῷ Θεῷ τοῖς ἀνθρώποις χρησίμως οἰκονομήσας, τὸν θάνατον. Ἐπειδὴ δὲ ἑτέρα βιβλία ἔχει, ἐκεῖ ἀσεβεῖς ἔξεκασαν θυμὸν ὀργῆς, ἔτι νοήσεις, ὅτι οἱ μὴ ἐνταῦθα παιδευθέντες, ἀλλ' ἐμμέναντες τῇ ἀσεβείᾳ, τὴν ἐκ τῆς θείας ὀργῆς κόλασιν ἑαυτοῖς ἐπιπαύονται. Ὁ δὲ Θεοδοσίων, ἐκόπασαν ὀργῆς θυμὸν, ἐκδὼς, ἔπρον τὴν ὑποβάλλει, ὅτι ἐλώφησαν ἐκ τῆς ἰδίας κακίας.

ΚΕΙΜ. Ὁμοθυμαδὸν οἱ αἰώνιοι οὐκ ἤκασαν φωνὴν φορολόγῃ.

ΠΟΛΥΧΡ. Φορολόγος ἐστίν, ὁ τὰς εἰσφοράς συλλέγων, ὁ ἀπαλητὴς, ὁ ποράκτηρ. φησιν ἔν, ὅτι καὶ θάνατον ἐκ ἐστὶ διαφορὰ βασιλείας, καὶ ἰδιώτε, ἔτε ἀπαιτούτος, καὶ ἀπαυτεμένος, ἔπ πλεσις, καὶ πένητος, ἀλλὰ λύσας ὁ θάνατος τοῦ παρόντος ῥῆς τὸ χῆμα, ἐν ἰσῇ τιμῇ ἡμῶν καὶ κοινῶς πάντας κατέχει, τὸς μὲν ἀνιείς τῇ πόνων, τὸς δὲ πόνων τῆς τυραννίδος. Ἐκεῖ ὅ ἐσιν οἱ ἑαῖωνος πελάγησαντες, ἔπ τῆς τῇ πορακτέρων ἐπαχθείας ἀπαλλαγέντες. ἵνα εἴπῃ, ὅτι τῇ τοῦ βίου συμφορῶν ἐκ τὸς γενόμενοι. πάντων ὅ ἀνώτερος ἐστίν ὁ θάνατος, καὶ ἐν ἄδου ὁ μόνον ἔδεσ ἐστίν ὁ.

πρῆναι δεινόν, ἀλλ' ἔδὲ μέχεις ἀκοῆς τὰ δεινὰ παραδέξασθαι.

ΧΡΥΣΟΣΤ. Πρὸς δὲ διάνοιαν, ὁ ἱερός μακαρίζει λόγος τὸς μὴ ἀκῆσαντες φωνῇ φορολόγῃ. οἱ ὅ τῇ τῆς σαρκὸς ἐπιθυμιῶν καπνιστάμενοι, καὶ παύτης ἀρχαί, καὶ νικῶντες τὰ πνευματικά τῆς πονηρίας, κρείττονες γεγένησιν τῆς τῆ φορολόγῃ φωνῆς, τῆς τῆ διαβόλης, ὅς τις ὑπ' αὐτῷ ποραιρετικῶς γεγυῖας, ὡς περ τινὰ δασμὸν ἀπαιτεῖ, τὸ ποράττειν τὰ αὐτῷ καταθύμια. ἀλλ' οἱ δίκαιοι ἐπειδὴ περ αὐτῷ ἐκ ἤκασαν, ὡς τὰ φῶλια ποράττειν, ταύτη τοι ἡμῶν ἐν τῇ βασιλείᾳ τῇ ἐρανῶν ἀδελφῶνται.

ΚΕΙΜ. Μικρὸς καὶ μέγας ἐκεῖ ἐστὶ, καὶ θεράπων δεδοικώς τὸν Κύριον αὐτῷ.

ΧΡΥΣΟΣΤ. Πολλή, φησὶ, καὶ τὸν παρόντα βίου ἡ αἰωνμαλία, πολλή καὶ τὴν σπεύδον ἀποδημίαν ἐλπίδα καὶ ἰστοιμίαν. ἐκ ἐστὶν ἐκεῖ φοβηθῆναι μεταβολῇ, καθάπερ εὐταῦθα. κακῶν ἐστὶν ὁ θάνατος ἐμπίδου, τολαιωρίας λύσις. τὰ δοκῶντα εἶναι δεινὰ, λελυται καὶ ὁ πάλαι δεδοικώς τὸν ἑαῖντῃ δεσπότην, ἐκεῖ ὁ φοβεῖται. Πάντες ἐκεῖ τυγχάνουσι, μικρὸς τε καὶ μέγας, τῆς καὶ ὁ ἐκείνη, καὶ ὁ ἐν ταπεινότητι.

ΟΛΥΜΠ. Ταῦτα περὶ τῷ θανάτῳ διὰ πολλῶν ἐφιλοσόφηται ἐ σηπόμενῃ, καὶ σκώληκας βρύων, καὶ τῇ ἰχώρῃ περριόμενῃ, καὶ ὡς περ τῇ ἀλγυδόνων ἐπιλαθόμενῃ, καθάρῃ διανοίας, ὁμματι τὰ κάλλιστα ἡμῶν τῇ μαθημάτων παραδέδωκεν. ἡμεῖς

δὲ τῶν εἰς εὐνοίαν ἢ ἐρχόμεθα .
εἰ γὰρ τὸ θανάτου τὴν μνημῆν ἐχο-
μεν , βελτίως αὖ ἐγενόμεθα , καὶ
πλῆτε , καὶ διωσείας , καὶ τῇ ἐν
τῷ βίῳ δοκούντων περὶ τῶν , ῥαδίως αὖ
περιεφρονῶμεν .

ΚΕΙΜ. Ἰνα τί γὰρ δέδοται
τοῖς ἐν πικρίᾳ φῶς ; ζωὴ δὲ
ταῖς ἐν ὀδυμῶσι ψυχαῖς .

ΟΛΥΜΠ. Πολλὰ καὶ ἡγερέα , τὸ
ἵνα τί ; ἐπὶ παρακλήσεως τίθῃσιν ,
ἢ ἐπὶ ἀποδυσπετίσεως , ὡς ἐπὶ τῷ ,
ἵνα τί , Κύριε ἀφίστηας μακρόθεν ;
καὶ ἵνα τί , ὦ Θεὲς , ἀπώσω εἰς πέ-
λος ; ἢ γὰρ μέμφεται , ἔδὲ αἰτιάται ,
ἀλλ' ἵκετά μοι ἡ ἐγκαταλειφθῆναι ἐν
ταῖς θλίψεσι , μηδὲ ἀποδιδῆναι εἰς
τέλῃ .

ΧΡΥΣΟΣΤ. καὶ ΠΟΛΥΧΡ. Καί-
ταῦτα τοίνυν , ἢ ἐγκαλῶντος ἐστὶ
τὰ ῥήματα , μὴ γένοιτο . τὰ γὰρ μὴ
μὲν τῆς αὐτῆς διανοίας λεγόμενα , ἢ
ὁμοίως ὑποληπτόν , ἀλλ' ἀλγύντος ,
καὶ ζητούντος , διατὶ οἱ ἐν συμφορῇ
ῥεταζόμενοι , καὶ ἐν τῷ βίῳ
παρέρχονται ; τοῖς μὲν γὰρ λοιποῖς ,
ἢ καὶ τὸν βίον λαμβανούσιν , ἢ ἐν ὑ-
γείᾳ σώματος ὄντι , φέρει τινα παρα-
μυθίαν ἢ εἰς κοινὸν αὐτοῖς διατειβή .
οἱ δὲ τῶν μὲν ἑδνὸς μετέχοντες ,
ταλαιπωροῦντες δὲ καὶ τὸν βίον μά-
ρον , ἢ οἷδ' ὅ , τι , τὸ κέρδιον , εἰς
ζωὴν παρερχόμενοι ἔχουσιν . καὶ οἱ μὲν
ἄλλοι ἴσως τί καὶ ὠφελῶσι τὸν βίον ,
ἔτι δὲ τί ;

ΟΛΥΜΠ. Ἐπειδὴ τοίνυν φησὶ
καὶ ζωὴς εἰ χορηγός , Κύριε , περιέλε-
ται ὀδυμῶσι , περιέλεται τῆς ψυχῆς τὴν

πικρίαν . ὡς καὶ γὰρ τὸ ὀδυνηρὸν βίον
ὁ θάνατος αἰρετικώτερον .

ΧΡΥΣΟΣΤ. Ἐν τούτῳ μὲν θάνα-
τον , ὅτι καὶ ἡ ζωὴ μόνον , ἀλλὰ
καὶ ὁ θάνατος χρησίμως γίγνεται , ὁ
πότε οὕτως ἐστὶ ποθεινός . Ἐπὶ γὰρ
γούν .

ΚΕΙΜ. Οἱ ἡμέρονται τοῦ
θανάτου , καὶ ὁ τυγχάνουσιν , ἀ-
νορύσσοντες ὡς περὶ θησαυροῦς .
Περὶ χαρῆς δὲ ἐγγύοντο ἐὰν
κατατύχῃσι .

ΠΟΛΥΧΡ. Τὴν ἀκρὰν ἐπιθυ-
μίαν διὰ τῶν δειξάντων ποροῦνται .
Ταῦτα γὰρ , φησὶ , τὴν ἡδονὴν ἔχου-
σιν ἀποδυσκόντες , οἱ ἐν συμφορῇ
ῥεταζόμενοι , καὶ ἔχουσιν οἱ φιλόχρηστοι
ἐπὶ τῇ ἀρίστῃ τῷ θησαυρῷ . Ὡς περὶ γὰρ οἱ
χρυσὸν μεταλλάσσοντες , ἢ θησαυρὸν ζη-
τούντες , ἐὰν εὕρωσι χαίρουσιν ἔτι καὶ οἱ ἐν
πικρίᾳ ὀδυμῶσι , ἐὰν πλησίον ὄντα
τὸν θάνατον αἰδοῦνται , λύσιν αὐτῶν τῇ
κακῶν ἐλπίζοντες εἶναι , χαίρουσιν .

ΧΡΥΣΟΣΤ. Διὰ τούτου , φησὶ ,
καρὸς τῷ παντὶ πράγματι , καὶ πά-
λι , ὦ θάνατε , ὡς πικρὸν σὺ τὸ μνη-
μόσυνόν ἐστιν ἀνθρώπων ἐπιλυθόντι ἐν
τοῖς ὑπάρχουσιν αὐτῷ , αὐτεῖς ἀπει-
πάσθω , καὶ ἀδωμένω ἐν πάσι , καὶ ἐν
ἐν ἰσχύοντι ἐπιδέξασθαι τροφὴν . καὶ αὐ-
θις , ὦ θάνατε , καλὸν σὺ τὸ κείμενόν
ἐστιν ἀνθρώπων ἐπιδωμένω , καὶ ἱλασ-
σωμένω ἐν ἰσχύι , ἱκατογῆρῳ καὶ πε-
ρισσώμενῳ περὶ πάντων , καὶ ἀπει-
θῶντι , καὶ ἀπολωλεκτόντι ὑπομονῇ .
διὰ τούτου , καὶ ὁ Γάβρ ἐν συμφορῇ
ὢν ἐπιθυμῇ τοῦ θανάτου , καὶ ταῦτα

λέγει , ἵν' ὅταν αἰέτης τῆς γυναικὸς συμβουλευούσης αὐτῷ , εἰπὼν τι ῥῆμα εἰς Κύριον , καὶ πλάτῃ , μὴ νομίσης διὰ φιλιζώϊαν αὐτὸν μὴ εἰρηκεῖναι , ἀλλὰ δι' ἀσέβειαν . ὃ δὲ ἔτι ποθεινὸν ἠγήμενος ἑαυτῷ , καὶ μέγα πρὶ νομίζων ἀγαθόν , τὸν θάνατον , παρόντα αἶρεται ἐκ ἐτόλμησης .

ΚΕΙΜ. Θάνατος ἀνδρὶ ἀνάπαυμα . Σωκέκλεισε γὰρ ὁ Θεὸς κατ' αὐτόν .

ΧΡΥΣΟΣΤ. Αἰτίαι εἰσὶν αὐτῇ . εἰ τοίνυν ἀνάπαυσις , τίος εὖκεν ἔκ ἐπιτρέχουσιν οἱ πολλοί ; διὰ δὲ τὸτο ὁ Θεὸς τὴν ζωὴν ἡμῖν ποθεινὴν ἐποίησεν , ἵνα μὴ ἐπιτρέχωμεν τῷ θανάτῳ .

ΓΕΣΙΔΩΡ. Ὅτι μεῖτοι ἐπιχειροῦσι κατασχέλαζιν τινές , εἰς τὸ , θάνατος ἀνδρὶ ἀνάπαυσις , περιόμενοι δυνυνῶναι τοῖς ἀνδρείοις μύθοις καὶ γενναίοις ἀνάπαυαν εἶναι τὸν θάνατον , ὃ τοῖς ἄλλοις τοῖς λεγομένοις ἀνδράποισ , ἥλόν μοι φαίνεται . εἰ γὰρ καὶ ὅπως ἀνάπαυσις ἐστὶ τοῖς γενναίοις ὁ θάνατος , πλὴν ὧν ἢ ἀθλῶν , ἀρχὴ δὲ ἢ ἐκ ἀθλῶν . ἀλλ' οὐ γὰρ ἐπὶ περὶ γενναίων ἢ τῷ ποιδήμῳ Ἰωβ οὐταῦθα ὁ λόγος , ἀλλὰ περὶ παντὸς ἀνθρώπου ἀπλῶς , συμφορᾶς ἀφύκτως περιπαρεῶτος . εἰδέτις ἀπιστεῖ ἐκ τῆς συμφράσεως ραδίως αὐτοῖς γνοῖν . πειλίσχαι γὰρ , ἵνα τί γὰρ δίδεται τοῖς ἐν πικρίᾳ φῶς , καὶ ζωὴ τοῖς ἐν ὀδυμῇ ψυχαῖς ; ὅταν , φησὶ , παύσθαι οἱ πειρασμοὶ ὑπαινομήκεις αἰσι , καὶ ἀφύκτοι , ὡς καὶ ἀλλὰ ἔφη , ὁ χύρωμα δὲ αὐτῷ ἐπ' ἡμῖν ἐψώσε , τότε ὁ

θάνατος ἀπάσης , καὶ ἀνταῖος ἐστίν . ὁ μόνον δὲ ἐπὶ ἀρρενος , τὸ τῷ ἀνδρὶ εἴρηται ὄνομα , ἀλλὰ καὶ ἐπὶ γυναικός . ἀνδροφόνος ἔν καὶ ὁ γυναικα ἀποκτείνων . καὶ ἀνδρείας , ὁ μόνον ὁ τῷ ἀνδρὶ , ἀλλὰ καὶ ὁ τῆς γυναικός .

Ο'ΛΥΜΠ. Εἰπὼν γὰρ ἡμῖν ὁ Ἰωβ , ὅτι θάνατος ἀνδρὶ ἀνάπαυσις , καὶ τὴν αἰτίαν ἀδύς ἐτήγαγε . σωκέκλεισε δὲ ὁ Θεὸς κατ' αὐτόν . καθ' ἑκάτερά , φησιν , ὁ θάνατος ἐστίν ἀνάπαυσις . πέρας γὰρ ἐστὶ τῷ οὐταῦθα βίῃ , καὶ συγκελῇ τὰς οὐταῦθα ἢ ἀνθρώπων ποράξεις , ὥστε μὴ δυνάσθαι ἡμᾶς ἐπὶ φανῶν τι ποράττειν , ἀλλὰ καὶ τὰ κατὰ τὸν πόνον τῆς ἀρετῆς πέρας ἔχει . ἐκεῖ γὰρ ἔκτετι οἱ ἀγῶνες , ἀλλ' οἱ εἴφανοι . ἔκτετι οἱ ἀδράπες , ἀλλ' ἡ ἀνάπαυσις . τὸ ἔν , σωκέκλεισε ὁ Θεὸς κατ' αὐτόν , αὐτὶ τῷ , καὶ ἢ πόνων ἢ περὶ τὴν ἀρετὴν πέρας ἔχει ὁ θάνατος , καὶ τῆς κακίας ἀποχλῇ . τάχα δὲ , ἵνα μὴ λέγη τις , ὅτι ἔπειρ ὁ θάνατος ἐστίν ἀνάπαυσις , τίνος εὖκεν ἔχαιρῃ αὐτόν ; σωκέκλεισε , φησιν , ὁ Κύριος κατ' αὐτόν . αἱ πύλαι , φησὶ , κεκλεισμέναι εἰσίν . ἔτι καὶ ὁ Σύμμαχος Ἡρώδης , ἀπέφραξεν ὁ Θεὸς κατ' αὐτόν , τῆς τῆς ἀνεύρητον αὐτὸν ἐποίησεν . ἀμεινον δὲ οἶμαι τὸ πρῶτον . πῶς δὲ ἢ βιβλίων ἐν τῷ μεταξὺ , τῷ , θάνατος ἀνδρὶ ἀνάπαυσις , καὶ τῷ , σωκέκλεισε γὰρ ὁ Θεὸς κατ' αὐτόν , ἔχαιρῃ καὶ τῷ τὸν εἶχον , ὃ ἡ ὁδὸς ἀτεκρύβη ἀπ' αὐτοῦ . ὁ δὲ νῦν ὅτος , τῷ θανάτῳ ἡ ὁδὸς ἀτεκρύβη ἀπὸ τῷ ἀνθρώπῳ . ὁ γὰρ οἶδεν ὁ ἀνθρώπος , πότε ὁ θάνατος ἐφίσταται , διὰ τὸ κινῶνδιον , καὶ τὸ ἀδελόν . κατὰ τὸ εἰρημένον , ὅτι ἡ ἡμέρα Κυρίου , ὡς ἐλπίτης ἐν νυκτὶ , ὥπως ἔρχεται . τινές , δὲ , τὸ , ὃ ἡ ὁ

ὅς ἀπεκρύβη, τῷ ἀνθρώπῳ φασί· ἐμοὶ δὲ τῷ θανάτῳ δοκεῖ λέγειν. καὶ ὁ δὴλον ἐκ τῆς προσηρημένων, καὶ τῷ λέγειν, ἀπορύπτουσι αὐτὸν ὡς ἐρ-
σαυρόν, δηλοῦσι περικυμμένον.

ΚΕΙΜ. Πρὸς γὰρ πῶν σίπων
μα σεναγμός ἦκε. Δακρύω
δὲ ἐγὼ σιωχόμενός φόβῳ.

ΟΛΤΜ. καὶ ΠΟΛΤ. Αἰπὰν ἀποδί-
δωσι τῷ ποθεῖν τὸν θάνατον. ὃ δὲ λέγει
τοιαῦτόν ἐστιν. ἢ ἔχει τις εἰπεῖν, ὡς πάλ-
λως ταῦτα φημι, ἔδωκε δαίμονι παθόν.
ἔδωκε γὰρ τὴν προφητείαν, φησὶν, ἀπορητὴ
λαβεῖν διώκοντα, ἔδωκε ἀνασεννακὴ ταύ-
της μεταλαμβάνων. αἱ δὲ τοῖς πάθε-
σι βαρύνουσιν σεῶν, καὶ ἐκείσοτε αὐ-
ξήσιν τῆς δεινῶν ἐλπίζω, καὶ δέδοικα
τὸ μέλλων. ἀπὸ τῆς παρελθόντων, οὐ
μόνον δὲ, ἀλλὰ καὶ δακρύω, φοβόμε-
νος μήτι ἄρα τέλειον ἀπὸ Θεοῦ ἐγκα-
πλήφθην. ὡς ἄμεινον μὴ γενέσθαι
ὅλως, ἢ τῷ ποθεῖν.

ΚΕΙΜ. Φόβος γάρ, ὃν ἐ-
φρόντισα, ἦλθέ μοι, καὶ ὃν ἐ-
δεδοίκεν σωτηρίᾳ μοι.

ΧΡΥΣΟΣΤ. Τὸτο ἄρα τὸ αἷτιον
ἐστίν, τὸ ἐν τοσούτῳ χειμῶνι, καὶ κύμα-
σιν ὅπως ἀπορήτοις, τὸν δίκηνον σῆ-
ναι γενναίως, ὅτι ὅτε ἐπλάττει, προ-
σέδοκα περὶ αὐτοῦ, ὅτε ὑγίαιεν, ἤλπιτε
νόστον. ὅτε ταῖς πατρὶς τοσούτων ἐ-
γενέτο, καὶ ἅπας ἀθρόον ἤλπιεν ἵ-
σσεσθαι. καὶ τῷ αἰεὶ τὸν φόβον παρ-
ἑαυτῷ, καὶ τὴν αἰωνίαν ἐτρεφε, τῆς
ἀνθρωπίνων πραγμάτων εἰδὼς τὴν φύ-
σιν, καὶ τὸ ἐπὶ κρηρὸν αὐτῶν ἀναλογι-

ζόμενος. διὸ καὶ ἔλεγε, φόβος ὃν ἐδε-
δοίκεν, σωτηρίᾳ μοι. καὶ καλῶς εἶ-
πε, σωτηρίᾳ μοι, ὡς αὖτε ἔλεγε,
πρὸς ὃν αἰεὶ τοῖς λογισμοῖς ἤρχομαι.
αἰεὶ γὰρ τῇ διανοίᾳ πρὸς αὐτὸν ἐβάδι-
ζεν, ἀναμύνων αὐτὸν, ἐλπίζων, καὶ
προσδοκῶν. εἰ γὰρ οἱ πλῆτω, καὶ τρυ-
φῇ, καὶ πειφανεῖα πολλῇ ζῶν διετέ-
λεσεν, ἀλλὰ τὴν ἀλότητάς καθ' ἐκά-
στω ἀνείροτόκει σπουδράς. διὰ τῷτο
ἔδωκε αὐτὸν ἐφορῶναι προσπιπτόντων
μεγάλων, καὶ ἀφορήτων.

ΟΛΤΜΠ. Οὐκ εἶπε καὶ τὸν Δα-
βὶδ, ἐγὼ εἶπα ἐν τῇ ἐσθλῇ μου, ὃ
μήταλδ' εἰς τὸν αἰῶνα, ἀλλὰ ἔξ ὑ-
περβαλλούσης φιλοσοφίας, αἰεὶ πει-
δείης ἐστίν, εἰς τὸ σιαντίον μεταβολῶν
αἰνῶν.

ΚΕΙΜ. Οὐτε ἐρλώδισα, ὅ-
τε ἡσύχασα, ὅτε ἀνεπαυσά-
μην, ἦλθε δὲ μοι ὀργή.

ΧΡΥΣΟΣΤ. Οὐκ εἶπεν, ἢ ἐρή-
νῳ, ὅτε ἡσυχάζω· ἀλλὰ ἢ ἐρλώδι-
σα, ἐν τῇ παρελθόντι χρόνῳ. εἰ γὰρ
καὶ τὰ προγεγονότα τρυφᾶν ἐποίει,
ἀλλὰ ἡ προσδοκία τῆς λυπηρῶν, ἢ
ἐκ ἡσυχάζειν, ὃ δὲ ἐν τρυφᾷ τοῖς
παρῶσι. διὰ τῷτο, ἄπερ ἐμελέτησε διὰ
τῆς λόγων, ταῦτα ἰδὼν ἐπὶ τῆς πραγ-
μάτων συμβαῖν, γενναίως ἠεργε τοῖς
τάλαι μελετηθεῖς. καὶ τὰ τῇ προ-
σδοκίᾳ προσελημμένα, ταῦτα παρόντα
βλέπων, ἢ ἔξελίζετο, ἔδωκε ἐφορᾶν
τῷ αἰεὶ ἦλθέ μοι, φησὶν, ἡ προσδο-
κωμένη ὀργή, τὰ πᾶσι ἢ πικρά καὶ ἀ-
νήμερος τιμωρία, ἢ ἐπεράθην, ἐν καὶ
πρὸς τῆς πείρας ἐμελέτην.

Π Ρ Ο Θ Ε Ω Ρ Ι Α

ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ ΤΕΤΑΡΤΟΥ.

Ὁ Λ Τ Μ Π Ι Ο Δ Ὠ Ρ Ο Υ.

Ὁ Μὲν Γ' ὡς ἐν οἷς ἐφιλοτόρησεν, ἴδεξεν, ὡς ἐταπώνεται μὲν τῇ ἀληθύνῃ, ἔξω δὲ γίνεται τῷ σώματι ἐν αὐταῖς μέταις ταῖς βασάνοις. Εἰσηγήσατο δὲ καὶ τὸ περὶ ἀθανασίας ψυχῆς κάλλιστον μάθημα, δι' ὃ διδάσκει, μὴ σωματόλυσθαι τοῖς σώμασι τὰς ψυχάς, ἀλλ' ἐν αὐτῇ τυγχάνειν. καὶ ἐπαίδασκε τὰς πλεσίς, καὶ παρεμυθήσατο τὰς ἐν ἀνάγκαις, πέρας ἀπάντων λέγων εἶναι, καὶ τῇ ἐν βίῃ φοβερῶν, καὶ τῇ δοκούντων ἡδύν. καὶ ὅτι χρησίμως ὑπὸ Θεοῦ τοῖς ἀνθρώποις τὸ τῷ θανάτῳ ἀποκομῆθαι μυστήριον, διὰ τὸ κακίαν ἐπέχειν, καὶ πόνον φέρειν ἀνάπαιλτον, καὶ ὡς εἶδει παραφροσύνῃ ἐν ταῖς ἀθλιότητι, ἀλλ' εἰσοεῖν τὸ βίαιον τὸ ἀμετάπτωτον, καὶ δεδοικέναι. καὶ ὅτι τὸ ἀποθανεῖν ἀμεινον, ἢ ἐν προσηκόντι γενέσθαι Θεῷ. Ταῦτα δὲ ἐν νεοηκέτι οἱ περὶ τὸν Εὐλιφᾶζ, ὑποπτάσαντες δὲ βλασφημίαν εἶναι κατὰ Θεοῦ, τὸ ποθεῖν τὸν δίχαιον ἀπαλλαγῆναι τῷ βίῳ, ἀλόγως κινεῖται ζήλῳ, καὶ ἐκταραχθέντες αὐτοῖς τῷ θυμικῷ, πλανῶνται περὶ τὰς τῆς προνοίας λόγους. καὶ νομίζοντες ὅτι δι' ἀμαρτίας μόνον πάσχουσιν οἱ ἄνθρωποι, τὴν ὑπὲρ τοῦ Θεοῦ δὴθεν αἰαλαβόντες σιωπηροῦσαν, ὅτι διχῶς, καὶ ὡς ἀμαρτωλὸν πμωρεῖται τὸν Γ' ὡς, προσηκόντῃ τῇ ἀληθύνῃ, οἱ ἐπὶ παρρημυθίᾳ ἦκουσιν, αὐτῷ γεγένησιν. Πιστοὶ δὲ τῷ, ὃ κακοποιὸς τινί, ἀλλ' οἰόμενοι τὸν ἑαυτῶν φίλον ἐπιστρέφει, καλλίονα ποιῶν, καὶ διὰ τὸ ἐν φοβῇ, ἐπὶ μετανοίᾳ προπρέπει. διὸ καὶ ὑπὸ Θεοῦ ἀγανακτεῖται μὲν, ὡς ὃ δίχαιος λαλήσαντες. Συγχωρῶνται δὲ ὡς ὃ κακοποιὸς τινί, ἀνομία δὲ μάλλον τῇ περὶ τὸν δίχαιον, καὶ τῇ πρὸς Θεὸν ἀλαβείᾳ, ποιῶντα φθιγγόμενοι. Ἔστιν ἐν ἡδὲ ἢ τῇ φίλων ἀντιλογία ἡμῶν ἀλυσιτελής, ὃ καὶ μὴ κατὰ τὸ δέον, μηδὲ ἐν καρῷ, μηδὲ ἐπὶ προσηκόντι ταῦτα ὀφείλοντες ἀκένν, γέγονε. πρῶτα μὲν ὅς διδασκόμεθα, μὴ ὡς ἔτυχεν τὸς παλαιότερος ποιῶνται, ἀλλὰ κατὰ πολλῆς ἀλαβείας, καὶ δεήσεως τῆς πρὸς τὸν Θεόν, ὅπως ἀπλῶς ἡμῶν, καὶ ἀδιασρόφως φυλάξῃ τὰς λογισμὰς. καὶ ὅτι ἡδὲ μία ὠφέλεια, μάλλον δὲ καὶ βλάβη, τῷ μὴ κατὰ τὸ δέον κινεῖν, καὶ ὑπὲρ τοῦ Θεοῦ δοκῇ ποιῶνται τὰς λόγους. καὶ τοιγαρὶν κατὰ φόβον Θεοῦ ποιῶνται τὰς λόγους. Πίσχυι ὅς ὁ πονηρὸς ἐφεδράειν ἡμῶν ταῖς διαλέξεσι, καὶ τὸ θυμικὸν τῆς ψυχῆς ἐκταράττειν μέν, ὡς αὐτὸ σκοταδεύει τὸν νῦν, καὶ τῆς ἀθλιότητος παρατραπεί, οἱ ἐπὶ ὠφελείᾳ πολλάκις σιωπαχθέντες, βλάβης αἱτοὶ ἑαυτοῖς γενώμενοι.

θα . πῶς δὲ προοιμῶ χρησάμενος ὁ Ἐλιφάζ , ἐν μέτοις πλανᾷται τοῖς λόγοις , καὶ περᾶται δεικνύων , ὡς δι' ἀμαρτίας πάχει ὁ Ἰώβ , καὶ ἐπιστρέφει πρὸς ἐπιστραμμένον , καὶ πρὸς θεοσέβειαν ἔλκει τὸν ἀμεμπτον καὶ θεοσεβῆ , καὶ παρ' αὐτὸς μέσας ἀλγυδύνας τοιαῦτα φιλοσοφίσαντα .

ΚΕΙΜ. Ὑπολαβὼν δὲ Ἐλιφάζ ὁ Θαυμανίτης λέγει .

Ο'ΔΥΜΠ. Τὸ , ὑπολαβὼν ταῖς τῶν λόγων τῶ Ἰώβ διαδεξάμενος .

ΚΕΙΜ. Μὴ πολλάκις σοὶ λελάληται ἐν κόπῳ , ἰχθυὼ δὲ ῥημάτων σε τίς ὑποίση ;

ΧΡΥΣ. Κόπον , οἶδεν ἡ γραφὴ τὴν ἀμαρτίαν λέγειν . ὡς ὅταν λέγῃ , ὑπὲρ τῆς γλώσσης αὐτῶ κόπος , καὶ πόρος . φησὶν οὖν ὁ Ἐλιφάζ , ὅρα , ὦ Ἰώβ , μήποτε ἰλάλησάς π' ἐν ἀμαρτίᾳ , καὶ διὰ τούτου νῦν ὅτω πάχεις . ἐκ εἴπερ δὲ μὴ πειραστάί σοι ; ἀλλὰ , μὴ λελάληται σοι ; ἐπειδὴ γὰρ ἔλαμψεν ὁ βίος αὐτοῦ , καὶ πολλὰ τῆς ἱερείας ὑπομνήματα ταυταχὺ πρὸς γῆς εἶχε . μὴ τότε φησὶν , εἴη , εἰ καὶ πράξεις σε καλὰ καὶ ἀγαθὰ . συμβαίνει γὰρ ἐν τοῖς ῥήμασι γεγενηθῆαι τῆς ἀμαρτίας .

ΔΙΔΥΜ. Ἡ' τὸ , πολλάκις σοὶ λελάληται ἐν κόπῳ ; δηλοῖ , ὅτι καὶ αὐτὸς σὺν πολλάκις ἐχέστω λόγοις πρὸς τινὰς περὶ τῆς κόπης θλιβεροῖς , καὶ παρὰ κλητὴν αὐτοῖς προσήγαγας ἐν κόπῳ , ταῖς τῶν συμφορῶν καὶ ταῖς θλίψεσι . νῦν δὲ πρὸς τὰ ῥήματα ὀλιγωρίας πετληρωμένα , ὡς οἷς τίς ἐστὶ φέρειν ἄλλὰ τὸ τραχύς τῶν λόγων , καὶ τὴν ἄγαν ἡσυχάζειν βυλόμενον , διανίστησι πρὸς ἀντιλογίαν .

Ο'ΔΥΜ. Οἱ μέτοι θεοδοτίων , καὶ ὁ Σύμμαχος , ὁ μετ' ἐκδῆς , εἰ ληψόμεθα λαλήσαι πρὸς σέ , κοπιᾷς , ὁ δὲ , ἰὼν ἀναλάβωμεν λόγον , μοχθήσεις . τοῖον δὲ πρὸς νοῦν παρῆλθον , οἶδ' αὖ , φησὶν , ὦ Ἰώβ , ὅτι ἐδέετο σοὶ λελάληκαμεν λυπηρὰ , ὥς σε κοπιᾷσαι . νῦν δὲ , ἐπειδὴ μὴ δυναμίθεσσιν φέρειν τῆς τραχύτητος τῶν ῥημάτων , εἰς ἀντιλογίαν ἤκδομεν . δέον γὰρ χαλεπὴν γινώσκων τῇ γενεστῶν , ἐφ' οἷς ἐκ ὧντα σε , εἰς τὸ εἶναι παρήγαγε , καὶ μεταμελείς τῇ ἐπταετημέλῳ αὐτὸν ἔχειν . μηδὲν δὲ ἀπηχέει πρὸς αὐτὸ λογισάσθαι πολμήσαντα , καθ' αὐτὸ , καὶ ἐπὶ τῇ γενεστῇ ἀποδυπέτησαι . ταῦτα μὲν ἔλεγε Ἐλιφάζ , ἀγνοῶν τῆς δυνάμει τῇ παρὰ τὸ δικαίον εἰρημεῶν .

ΚΕΙΜ. Εἰ γὰρ σὺ ἐναθέτησας πολλὰς , καὶ χεῖρας ἀτρυγέας παρεκάλεσας , ἀδυνάτους τε ἔξανέστησας , ῥήμασι γόνασί τε ἀδυνατήσας θάρσος περιέδηκας . νῦν δὲ ἦκα ἐπὶ σέ πόνος , καὶ ἡψατό σε , σὺ ἐσπόμενος .

ΧΡΙΣΟΣΤ. καὶ ΠΟΛΥΧΡ. Οὐκ εἴτε πρὸς τὴν χρημασίαν αὐτῶν κατορθωμένα . εἰ μὲν γὰρ ἀναθέσθαι τῆς πεινῆς . ἀλλ' εἰ πρὸς ἀπὸ λόγων ὠφέλησεν . ὁ δὲ λέγει τοιαῦτα ἐστὶ , μάχεται , φησὶ , τῇ παλαιᾷ ὑπολήψει τὰ παρόντα . ὁ γὰρ πολλάκις ἄλλως ἀναρρώτας τοῖς λόγοις , καὶ μονοεχὶ πε-

πτακότεις διανοήσας, ἀγαθὰς ἐλπιδας αὐτοῖς ὑποτίμενος, πῶς πόνου φέρειν ἔδωκε; ἀλλὰ ἰσχυρὰς, τῶς, πεσοῦναι. εἴρηται δὲ ἡ λέξις ἀπὸ τῶς θορυβησέως ἀπ' αὐτοῦ. καὶ τοῦτο ἐχέτω σὲ τῶν οἰκείων ὑπομιμνησκόμενον τῶν λόγων, καὶ τότε αἰδέμενον, μὴ εἰ ταῖς ἐτέρων μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐν ταῖς αὐτῶν συμφοραῖς φιλοσοφεῖν. ἐπιτίθει δὲ, ὡς, πρὸς ταῖς ἀλλοδαπὰς, μαρτυρεῖ τῷ Ἰωβ ὁ Ἐλifaζ, ὅτι καὶ διδασκαλικὸν ἔχει χάρισμα, καὶ τὸν παρακλητικὸν καὶ θεῖας χάριτος προσέφερε λόγον, ὥς καὶ ἄδυμειν τὸς ἐν συμφοραῖς παρασχεῖν, διὰ τῆς παραισέως. ταῦτα μὲν ἔγωγε τραχία τὰ Ἐλifaζ τὰ ῥήματα, τὰ δὲ ἐφεξῆς ἐκτί πρὸς τὴν τὴν παραμυθιμὴν προσώπῳ ποιότητι φθίγγεται. ἄκουε γάρ.

ΚΕΙΜ. Πότερον ἔχῃ ὁ φόβος σε ἐξὶν ἐν ἀφροσύνῃ; καὶ ἡ ἐλπίς σε καὶ ἡ κακία τῆς ὁδοῦ;

ΧΡΥΣΟΣΤ. Ὁ δὲ ἀκύλας, ἡ ὑπομονή σε, καὶ ἡ ἀπλότης τῶν ὁδῶν σε, μάταιον πλῆκει συλλογισμόν. ἐπειδὴ ἦν εἶπε, φόβος ὃν ἐφρόνισα ἡλθέμενοι, φησὶν, ὅτι ἔτος ὁ φόβος ἐν ἀφροσύνῃ καὶ, καὶ ἡ ἐλπίς σε ἀπὸ τῆς κακίας τῆς καρδίας σε καὶ. αὐοῦντος ἦν, ἀγαθὸν οὐκ οὐκ ποιεῖται προσδοκᾷ, ὥς σεαυτὸν ἡλεῖν, ἐπὶ βίῃ ἢς πονηρῆς. εἰ γὰρ ἰδάρρεις ἐπὶ κακάρυτι, μάταιος ὁ φόβος.

ΠΟΛΥΧΡ. Νῦν δέδεικται ἐπὶ τῶν πραγμάτων, ὅτι ἐν κακίᾳ ὢν, ἔλγεις, ἐλπίζειν ἐπὶ τὸν Θεόν, ὅπερ ἀφροσύνης ἐστὶ περὶ μῆλον. τὸ δὲ συναγόμενον

τοῦτον, εἰ σὺ τὰς ὁδῶν μενέεις παρεμυθήσω, καὶ τὰς ἐκ τῆς αἰσχύνης κατὰ πεισύντας ἀνέσεις, πῶς αὐτὸς περιεσῶν συμφορᾶς, αὐτοῖς φέρεις τὴν ἀληθινὰ; ψάδι ἄρα δοῦναι αὐτοῖς ἔχεις τότε, ψάδι δὲ ὑπομολῶ, ὅτι περὶ τὸν πῶν ἐπὶ τῇ πληγῇ ἐσοῦν βήθης. ἐπὶ δὲ εἰ ἀγαθὸς ὢν ἐφοβῶ, καὶ προσεδόκας μή τι πάθης ἀνέσεις, αὐοῦντος, καὶ ἔτος ὁ φόβος, καὶ ἡ ἐλπίς. τὸν ἦν ἀρεσύνει, ἔχει κατεπτεχεῖν, ἀλλὰ θάρρειν καὶ, ἔδὲ προσδοκᾷ καὶ ἐλπίζειν τὰ σκυθρωπά, ἀλλὰ μάλλον τὰ ἀγαθὰ.

ΚΕΙΜ. Μνήσθητι ὃν, τίς κατάρως ὢν ἀπώλετο.

ΠΟΛΥΧΡ. Εἰσας, φησὶ, τὴν περὶ σεαυτοῦ πρόληψιν, ἀκριβὲς τῶν πραγμάτων ἔξετασῆς γενεῶν. ἀρήσεις γάρ, ὡς ἔδὲς ἀμέμπτως βίωσας δέδωκε ποτὶ δίκην.

ΚΕΙΜ. Ἡ πότε ἀληθινοὶ ὁλόρριζοι ἀπώλοντο.

ΟΛΥΜΠ. Οὐκ ἀφ' ὧν ἐπαρξας, ἀλλ' ἀφ' ὧν ἐπαθες, κατακρίνει τὸν δίκαιον, ἀγνοῶν τὴν Θεῶν ταῖς οἰκονομίαις. τὸ δὲ ὁλόρριζοι, ἔμφασιν ἔχει τῶν παύται αὐτὸν ἀπολέσθαι τὸν πλεόν, τὰς παλῶν, τὸ σῶμα αὐτό. ἔγωγε, φησὶν, ἔχεις εἰπεῖν, ὅτι ἐπαθὸν πὶ δεινὸν ἔπεροι, ἀλλ' ἐμέχρι τῶν ἐγγόνων ἡλθεν αὐτοῖς τὰ δεινὰ, ὡς σὺ πανίστιος ἀπώλωλας. ἀλλ' ἐκ ἀπώλειται, ὡς βέλησε, ὁ ἀληθινὸς Ἰωβ.

ΚΕΙΜ. Καθ' ὃν τρόπον ἔδον τὰς ἀροτριῶντας τὰ ἄτοπα, οἱ δὲ σπάροντες αὐτὰ, ὁδῶν θεράδων ἑαυτοῖς. ἀπὸ

προσάγματ^Θ Κυρίε ἀπολύ-
ται ἀπὸ πνύματος ὀργῆς αὐ-
τῷ ἀφανισθήσονται.

ΟΛΥΜΠ. καὶ ΠΟΛΥΧΡ. Ὅτι μὲν,
ὁ ἀπείρει τις, τὸτο καὶ δείξει καὶ τὸν
ἱερὸν Ἀπόστολον, πρόδηλον. καὶ κα-
λῶς τὸτο εἶπεν ὁ Ἐλιφάξ, ὅτι εἰς τι-
μωρίαν οἱ τὰ παρανόμα δρώντες πορό-
κευται. τῆτες γὰρ φησὶν, εἶδον ἐγὼ
ὑπὸ τῷ τῷ Θεῷ τίττοντας ψῆφον, καὶ
εἰκότως. ἀξίως ἢ τῇ σφετέρων ἔργων
τὴν ἐπικαρτίαν δέχονται. οἷς γὰρ οἱ
πονηροὶ ἀπείρασι κακοῖς, κατάλληλον
ἀποκίσκονται δράγμα, τὴν κόλασιν. ἐπεὶ
δὲ δεῖ ἀροτεῖαν, εἴτα ἀπείρειν, εἴτα
δείξειν, ἀκολούθως ἐχρήσατο τῇ τρο-
πῇ τῷ λόγῳ, ἀφῶτον εἰπὼν, οἱ ἀρο-
τεῖοντες τὰ ἀτοπα. εἴτα οἱ ἀπείροντες
αὐτὰ, καὶ τότε ἀπαγαγὼν τὸ, δε-
ειῶσιν ὁδίας. ἐκεῖνο δὲ ἐκ ἐνενόη-
σεω, ὅτι οὐ πάντως εἰταῦδα αἱ
ἀνταποδώσεις. πολλοὶ ἢ τῇ φῶλα
παραξάντων ἀνελέγκτως ἀπῆλθον, μὴ
κολασθεύς. οὐ τῷ βίῳ τῷ δε, ἀλλὰ
τηρήμενοι τοῖς ἐκεῖ διχηλωτέοις. ἡ κα-
λῶς οὐκ ἀπεφῆνατο, ὅτι πάντως οἱ
ἀδικοὶ εἰταῦδα κολάζονται, ἢ ὅτι
πάντως οἱ ἀληθινοὶ καὶ δίκαιοι ἡ πε-
ριπίπτειν εἰταῦδα συμφορῆς. εἴτοι
ἢ μάλιστα ὡς ἐπὶ πᾶν πάσχουσιν, ἵνα
δοκιμασθῶσιν καὶ πλανηθεῖς ὁ Ἐλι-
φάξ ἀνθροπείῳ τῇ γραφῇ. τῆς ἢ
γραφῆς εἰσόδου περὶ τῷ Γῶβ, καὶ ἰὺ
ὁ ἀνθρῶπ^Θ ἐκεῖν^Θ ἀληθινός, αὐτὸς
φησὶν, ὅτι ἐκ εἰ ἀληθινός. εἰ ἢ αὐ-
τῆς, ἢ δὲ ἐκ ριζῶν ἀπώλη, τῆτες αὐ-
τοῖς τοῖς τέχναις, καὶ περιεσῆ.

ΧΡΥΣΟΣΤ. Τὸ δὲ, ἀπὸ προσάγ-
ματος Κυρίε, μὴ νομίσῃς, φησὶ, δαι-
μόνων εἶναι πονηρῶν, μηδὲ ἀνθρώπων

ἐπιβέλων, τὰ συμβεβηκότα. Θεὸς ἴ-
σιν ὁ κολάζων, ἔκην ἀναμφισβήτητον
δικαίαν εἶναι τῷ κόλασιν.

ΠΟΛΥΧΡ. Ἡ τὸ, ἀπὸ προσάγ-
ματος Κυρίε, τῆτες αὖ, ὑδεῖται τῶν
Θεῶν. ἀρκεῖται δὲ προσάξας εἰς τιμω-
ρίαν τῇ ὑπὸ δυνάμει.

ΟΛΥΜΠ. Τὰ δὲ, ἀπὸ πνύματος
ὀργῆς αὐτῷ, αὐτὶ τῷ, διὰ τῆς ἀπει-
λῆς τῷ Θεῷ. ἐρηται δὲ, τὸ, ἀφανι-
σθήσονται ἀπὸ Πνύματος, ὡς ἐπὶ
ἀπειρμάτων γενομένων ἀνιμαφθόνων,
ἵνα κῆραῦδα ἡ τροπὴ τηρηθῇ. ὅτι αἱ
τὰ τοιαῦτα ἀπείροντες, δείξουσιν ἐ-
πικαρτίαν.

ΚΕΙΜ. ΣΘΟ^Θ λέοντ^Θ,
φωνὴ δὲ λεαίνης, γαυρίαμα
δὲ δρακόντων ἐσβέδῃ. μυρ-
μηκολέων ὤλετο παρὰ τὸ μὴ
ἔχεν βορᾶν. Σκύμνοι δὲ λεόν-
των ἔλιπον ἀλλήλους.

ΔΙΔΤΜ. Λαμβανέει φύσιν ἀλέγων,
ἢ μόνον πᾶν μὴ χρησίμῳ τῷ γενεῇ τῷ
ἡμετέρῳ, ἀλλὰ καὶ ἐπίβελον, καὶ κατασ-
τάζει, ὅτι πᾶν τὸ ἀδικον, καὶ ὑπερήφα-
ρον, ἀτίλλουσιν ὁ Θεός. ἀπόλλυται
γοῦν, φησὶν, ὁ αὐτόματ^Θ λέων,
ὅταν βάλῃται Θεός. σβεδύνεται δὲ τὸ
ἄχρειον φθίγμα τῆς λεαίνης, διὲ ἐκ-
δειματοῖ τῇ θηρίων τὰ ἀδελφίστρα.
καὶ οἱ δράκοντες ἐταπεινώθησαν. ἤξι-
λιπε δὲ ὁ μυρμηκολέων, μὴ χορηγη-
θείτης αὐτῷ τροφῆς. καὶ οἱ σκύμνοι
τῇ λεόντων ἔλιπον ἀλλήλους, ἢ ἐκ εἰς
διαδοχὰς παραπέμπονται.

ΟΛΥΜΠ. Τὸν μέντοι μυρμηκολέοντα, οἱ μὲν ἔδῃ ὅλως εἶναι φασὶ ζῶον κατ' ἰσορίαν, ἀλλὰ καὶ σιώνουσιν ὅπως εἰρηῶσαι· οἱ δὲ ζῳόφιον εἶναι τὸτο λέγουσιν, ἐκ τῆ ὀκειανῶ τλιῷ γεέσιν ἔχον, ἥτοι ἐκ γῆς φνόμεσον. ἀπόλυνται δὲ, διὰ τὸ μὴ ἔχειν τλιῷ ἀνάλογεσαν τροφίῳ· οἱ δὲ καὶ δίχα τροφῆς αὐτὸ φασὶ διαίεσθαι ζῆν, ἔτι τῷ Θεῷ κατασκάδασαντες. πρὸς μὲν οὖν τλιῷ ἰσορίαν, πειράται δεικνύναι ὁ Ἐλιφάξ, ὅτι ἐκ ἴσιν ἀληθινὸς ὁ Ἰώβ, φυσικοῖς παραδείγμασι χρώμενος, καὶ κατ' ἐρώτησιν τὸν λόγον ποιόμενος, εἰπέ μοι γάρ, φησὶν, ὦ Ἰώβ, μὴ οἱ λείοντες τλιῷ οἰκίαν ἀλκίῳ ἀπώλεσαν; οὐ μέγχι νῦν ἰχυρόν ἐστι τὸ ζῶον ὁ λέων; μὴ ἤν δρακόντων ἐσβίοθη τὸ γυνεῖαμα; οὐ μέγχι τῷ νῦν σώζῃσι τὸ γυνεῖαμα, καὶ τὸ ἀπτόητον; μὴ ὁ μυρμηκολέων ἀπώλετο, καὶ ταῦτα μὴ τριφόμενος; μὴ ἤν λεόντων οἱ σκύμμοι ἀγεληδόν, ὥσπερ τὰ θρίμματα νέμονται; οὐ κατ' ἑαυτὸς ζῷσι; καὶ ἕκαστος ἐν ἰδιᾷ ζοῖσι, ὥς ἔξ ἀρχῆς ὑπὸ τῆ φύσεως ἐκτίγησαν; ὥσπερ ἔν, φησὶ, ταῦτα τηρεῖσι τὰς ὄρας τῆς φύσεως, καὶ τότε ἐμμεύσῃ, μικρά τε καὶ μεγάλα ζῶα, ἔτι καὶ σὺ, εἰ ἦς ἀληθινὸς ὄντως, καὶ μὴ μέγχι λόγων μόνον εἶχες τὸ θεοσεβεῖν, οὐδὲν αὐτόντων σωίτεσσί σοι, οὐδ' αὖ μεπιπέθης ἤν ὄρων τῷ Θεῷ, ὥς καὶ δικαιοφραγῶν δυσυχῆσαι. καὶ δὲ θεωρίαν, τὰς ὁρμὰς ἤν παθῶν τοῖς θηείοις ἀπεικασίον. τῷ δὲ μυρμηκολέοντι τὸν διάβολον, μύρμηκα μὲν ὄντα τοῖς ἀσεβέσι, λείοντα δὲ τῆς ἀσεβείας. εἰμὴ εὐρεῖ οὖν, φησὶ, παρὰ σοὶ τροφίῳ ὁ διάβολος, τῆς εἰμὴ ἦς ἀδικος, ἀπώλετο αὐτὸ, αὐτὸ τῷ, ἀφρακτος ἔμενε,

καὶ αἱ ἤν παθῶν προσβολαὶ ἀπισβέννυτο, καὶ διελύοντο.

ΝΕΙΛΟΥ. Τὰ ἥν πάθη ἐν ἀρχῇ μὲν ἀκαταγώνιστα, ἀλκιμώτερά δὲ γεγονότα μετ' πολλῆς τῆς ῥώμης ἐπιτίθενται, βαριῶν καὶ ἐπικίνδυνον, τοῖς ἐν ἀρχῇ τῆς πρὸς αὐτὰ μάχης ἀμελήτασι, ποιῶντα τὸν πόλεμον. διὰ τῷ καὶ ὁ Προφήτης, θρολοθρεῦσαι σπέρμα ἐκ βαβυλῶνος κελδεί. ἔως ἔτι ἐν ταῖς ἤν αἰσθήσεων ἀποθήκης εἰσὶν αἱ μορφῇ, ἀφανίσαι συμβολῶν αὐταῖς, ἵνα μὴ τῇ τῆς διανοίας ἐμπεσῇται γῇ, βλασῆσωσι, καὶ τοῖς λάβροις, καὶ κατωφερίσιν, ὑποῖς, ταῖς ἐπαλήθοις μελίταις ποποθεῖσαι, πολύχεν τὸν τῆς κακίας εἰργκωσι καρπὸν. ἔπερ δὲ προφήτης μακαρίζει τὰς μήτω τλιῷ ἀκμίῳ ἤν παθῶν ἐκδεξαμένους, ἀλλ' αὐτῇ προσηφικῶτα τῇ θηλῇ διαφείροντας, μακάριος, λέγων, ὅς κρατῆται, καὶ ἔδαφι ἐν τῇ ἐπὶ τῆς πρὸς τλιῷ κίτταν. τάχα δὲ καὶ ὁ μέγας Ἰώβ, τὰ κατ' ἑαυτὸν φιλοσοφῶν, ποιῶν τὴν αἰρίσεται, ἐν ἔδαπ μὲν θάλλειν τέκνον, καὶ βόσκον, λέγων, σε ρηθεῖσαν δὲ ταῦτα πᾶσαν βοτάνην ξηραίνεσθαι. καὶ τὸ, μυρμηκολέων ὦλετο διὰ τὸ μὴ ἔχειν βορὰν, ποιῶν τὴν σημανεῖν εἶκε. τὸ γὰρ εἰδρωτικὸν τὸ πάθος δείξει θελήτας ὁ λόγος, σωθήσεται θεῶν αὐτῷ τλιῷ προσηγορίαν, ἐκ τῆ θρασυτάτης λείοντος, καὶ ἐκ τῆ πάντων ἀπελεσάτης μύρμηκος, σωθεῖς τὸ ὄνομα. αἱ μὲν ἥν προσβολαὶ ἤν παθῶν, ἀπὲρ ἀπλῶν ἀρχονται φαντασιῶν, μύρμηκος δὲ κίλιν λανθανόντως προσέρχεται. τὰ δὲ πελάτια, ἐπὶ μέγαν θάλασσαν ὄγκον, ὥς ἐκ ἔλαττον λείοντος ἐπιδρομῆς τῷ παρατυχόντι παρέχεν τὸν κίνδυνον. διὸ καὶ τὸν

ἀγωνισίῳ, ἢ τότε παλαίειν πρὸς τὰ πάθη, ὅταν ὡς μύρμηξ προσέρχονται, δίλειρ τὴν ἀπέλκων προβαλλόμενα. ἰαὺ ᾧ ἐπὶ τῷ τῷ λέοντι ἰχμὺ φθάσῃσι προελθεῖν, δυσκατηγώριστα γίνονται· ἢ βορᾷ αὐτοῖς μὴ παρέχειν. βορᾷ δὲ τῶν, αἱ διὰ τῆς κινήσεως εἰσερχόμεναι εἰκόνες. αὐταὶ ᾧ τρέφουσι τὰ πάθη, ἕκαστον εἰδωλὸν ἐν διαδοχῇ σπλίζεσθαι καὶ τῆς ψυχῆς. ταῦτα δὲ, ὡς τὸ Ἐλιφάζ ἔτι καὶ ἡσάπτης ἐδωρήσαμεν, ἀλλ' ὡς διωαμενίων τῆς ῥημάτων, καὶ πρὸς ἀλληγορίαν τρέπεται, ὅταν ἡ χρεία καλίστη. καὶ ᾧ οἱ παλαιότεροι τῇ θεωρίᾳ ἐχρήσαντο, καὶ μυρμηχολοῦντα τὸν διάβολον εἰσήσαν. ἐπειδὴ μικρά τινα προταρασκάζων ἀμαρτανεῖν καὶ λαθραῖως ὑπεσιῶν, εἰς μεγάλα τελέματα ἐδίξων καταφρονεῖν.

ΔΙΔΥΜ. Κατὰ μέντοι τὴν ἰσορίαν, ἐπειδὴ εἶπεν Ἐλιφάζ, ὅτι οἱ ἀπείροντες τὰ ἄτοκα, ἀπὸ προσάγματος Κυεῖς ἀπολουῦνται, ἐπήγαγεν, ὅτι καὶ λῶν, καὶ δράκων τὸ αὐτὸ πέσσεται, Θεὸς βαλομενός. ὁ ποίνω καὶ ὡς τοῖς ἀλόγοις τὴν ἀταξίαν διατηρῶν, πολλὰ μᾶλλον ἐπ' ἀνθρώπων.

ΠΟΛΥΧΡ. Ἐπὶ τὸν δὲ, λέοντι τὸν Ἰώβ, διὰ τὴν βασιλικὴν σιμύεινε διώαμιν· ἀνιπτόμενος αἶμα, ὡς ἀρπακτικός τε εἶη, καὶ σοβαρὸς τῷ φρονήματι. τὸ δὲ, φωνὴ λεάνης, εἰς τὴν γυνᾶκα ἄρᾳ· εἰς δὲ τὰς παῖδας, τὸ τῆς δρακόντων γυνεῖαμα, καὶ οἱ σκύμνοι τῆς λεόντων. τὸ δὲ, ἔλιπον ἀλλήλους, θεοὶ, ὅτι τὴν ὁμόνοιαν αὐτῶν διέλυτον ὁ Θεός. πάντες δὲ ταῦτα εβεδίλυναι, φησὶν, ἐπεμβαίνων τοῖς πάθεσιν αὐτῶν. καὶ διὰ τὴν μυρμη-

χολίου· δὲ τὸν Ἰώβ ἀνιπτεται. ἀμαρτανλὸν μὲν ὄντα, διπλῶς δὲ κεντημένον ὑπόκεισθαι. ὅθεν ἐτάγει.

ΚΕΙΜ. Εἰ δέτε ῥῆμα ἀληθινὸν ἐγεγόνει ἐν λόγοις σου (ὁ δὲ Σύμμαχος πρὸς ἐμὲ δὲ ἐλάληθῃ λαθραῖως, ἐν κλοπῇ) ὅθεν αὖ σοι τῶν κακῶν ἀπώλησεν.

ΟΛΥΜΠ. Ἐκ τῆς εἰκότων, φησὶ, συλλογίσαιτο αὐτῷ, δίκλυσσε πλημμελημάτων πνὼν δεδοκέαι. εἰμὴ ᾧ μόνον ἐν λόγοις εἶχες τὸ θεοσεβεῖν, ἀλλὰ καὶ ἐργοῖς ὑπῆρχες ἀληθινός, καὶ ὅθεν π τῆς μὴ προσηκόντων παρὰ σε ἐγεύετο, οὐκ αὖ τοσούτων πείρων ἔλαβες κακῶν, τῷ Θεῷ μὴ παρορῶντος τῆς διπλῆς τὰς πράξεις.

ΧΡΥΣΟΣ. Τὸ δὲ, εἰτι ῥῆμα ἀληθινὸν ἐγεγόνει ἐν τοῖς λόγοις σου, ἀνιπτεται, ὅτι πολλάκις σιμνά πνεα εἶπεν ὁ Ἰώβ, ἦτοι εἰς ζῆλόν πνεα ἄγων, ἢ καὶ ἱέρως εἰλεω οἰκονομίας.

ΚΕΙΜ. Πότερον εἰ δέξεται με τὸ εἰς ἔξαισια παρ' αὐτοῦ; (ὁ δὲ σύμμαχος, καὶ ἐδέξατο τὸ οὖς μου ψιθυρισμὸν παρ' αὐτοῦ) φόβῳ δὲ καὶ ἡχῶνυκαπερὶνῶ ἐπιτίπτων φόβος ἐπ' ἀνθρώπους, φείκη μοι σωλυτήσε καὶ τρόμος, καὶ μεγάλως με τὰ ὅσα διέσκησε, καὶ πνεῦμα ἐπὶ πρόσωπόν μου ἐτῆλθεν· Ἐφείξαν δέ με τρεῖς καὶ σάρκες; Ἀνέστη, καὶ

ἐκ ἐτέγων. Εἶδον, καὶ ἐκ ὡμορφῇ πρὸ ὀφθαλμῶν μου, ἀλλ' ἢ αὐραν καὶ φωνὴν ἤκουον.

Οὐαὶ. Βαθὺ τὸ χεῖρον καὶ δυσκάτοπτον, καὶ πολλὰς ἐννοιών ἀτραπὸς προβαλλόμενον. ἦτοι ᾧ εἰς φόβον ἐλάγων ὁ Ἐλῖφαζ τὸν δίσκον, φησὶν, ὅτι δέησε φοβεῖσθαι, ὃ Ἰωβ, καὶ μὴ καταφρονεῖν τοῦ Θεοῦ, ἐπειδήπερ ὁ μετ' ἡμέραν κολάζει, ἀλλὰ καὶ ἐν ὕπνῳ, διὰ νυκτερινῶν ὀφθαλμῶν, ὡς καὶ ἰπέρων διηγασμένων τὰ περὶ αὐτῶν θαυμάσια, ἤκουσα, καὶ αὐτὸς ἐπειράδιω πολλάκις, ἐν ὕπνῳ φοβηθεὶς, ὡς σπυρτομένῳ με γενέσθαι, καὶ φεῖξαι με τὰς τεύχας, καὶ σπασμὸν ὑπομῖναι τῷ ὅσῳ τὴν ἀρμονίαν, καὶ δοκῆναι πνεῦμα ἐπιέναι μοι, μηδὲ μόντοι μεμορφωμένοι ὄρων· φωνῶν δὲ μόνον ἀκούων ἡρέμα, ἐκπληκτικῶς μοι προσπιπτουσῶν, καὶ τρέμον ἰμβαλλουσῶν· ἢ καὶ τοιούτων π δοκεῖ λέγειν, φοβήθη τὸν καὶ δι' ἐννοιών κολάζοντα, οὗ καὶ ἡ ἐννοία φοβερά. ἰαὺ γὰρ ποτε εἰς νέον λάβω τὴν περὶ τῆς φύσεως αὐτῆς μεγαλειότητα, καὶ πῶς ταυταχὺ τί ἐστι, καὶ ἔξω τὰ πάντες τυγχάνει, ταυτὸν ὑπομείνω τοῖς ἀσπὶ τῶν νυκτῶν, βαθείας σιγῆς κατεχούσης τὸ πᾶν, ἐν πολλῇ τῇ ἡσυχίᾳ ὑπὸ τῇ ἡχῇ τῆς νυκτερινῆς καταπτομενῆς· ὥστε καὶ φεῖξαι μοι συμβαίνειν, καὶ τρέμον ἐν ταῖς ποταμίαις ἐννοίαις, καὶ γίνομαι μετ' ἐν περὶνῶν ἀφανῶς πρὸς καὶ ἀκατάληπτα πλάματος. εἶδὲ καὶ διανασάλλω ἐπὶ πλῖον τοῖς λογισμοῖς, ἔδωκ' ἐπιγινώσκω, ἔδωκ' ἀπαλαμβάνω. τὸ γὰρ ἀνέειπεν τῷ Θεῷ διαφάγει τὴν ὀππλὴν διώκων τῆς ψυχῆς· καὶ ὅσον αὐτὸς ἀνέειπεν τοῖς λογισμοῖς, τοσούτον αὐτὸν ἡ εὐρίστις τῶ ζήτουμένου ἀπολιμπάνει. τὴν καὶ φύσιν ἐστὶν ἀκατάληπτος,

συναίσθαι δ' ἐν ὅμῳ τῇ διανοίᾳ, ὅταν αὐτὸς λεπτὸς καὶ φωνῆς ἡρεμίας ἀναψυχῆσης τὸν νοῦν, καὶ τῆς μετ' ἐργείας τῷ Θεῷ ποιήσης συναίσθαι νοεῖσθαι, τὴν μόντοι θεῶν φύσιν ἐκ ἐπιδεικνύσης. παντελῶς γὰρ ἐστὶν ἀνέφικτος, καὶ φεῖξαι γένεσθαι, καὶ σκοτεινῶν τῶν λογισμῶν παρασκαλίσσασθαι, ἢ τοιαύτη θεωρία. καὶ παραπλησίων τι γίνεται τῷ ἐπὶ τῷ αἵματι. ὡς καὶ ἐκείνον λαβεῖν ὀφθαλμοῖς ἐκ εὐεστῆς, ἢ πῶς ἔδωκε Θεὸν ἀρεῖν διωκτὴν λογισμῶν. ἀνέφικτος γὰρ νῦν, ὡς αἵματος ὀφθαλμῶν. καὶ καθάπερ ἡ φωνή, καὶ ἀνέμιαν πνεῦμα, διδόναι μετ' ἐαυτῶν τὴν συναισθῆσθαι, εἰς δὲ θεῶν ἀνθρώπου ἐκ ἐρχονται. ὅτι καὶ ἡ θεῶν φύσις. πολλάκις γοῶν ὑψώσασθαι τὸν λογισμὸν, ἔδωκε δὲ ἦτον τῆς θεωρίας ἀτωλίσθαι. καὶ Θεὸν ὁ, π ποτέ ἐστιν ἰδεῖν θεῶν, μόνος εἶδον αὐτῇ τὰς ἐργείας. ἐπιβαλὼν δὲ καὶ ὡς· ἀλλὰ μὴ φανλίσσης με τὰς λόγους, καὶ τὴν παραίωσιν. καὶ καὶ θεῶν ἀποκαλύψεως ἡξιώθω, καὶ δι' ὁνείρων ὀπτασίας ἐθεώρησα, καὶ ἀγίᾳ πλάματος ἔλλαμψιν ἐδεξάμην, καὶ οἶδα μετ' ὅτι ἀνέειπεν ἐστὶν ὁ Θεός, ἀπλὸς τε, καὶ ἀκατάληπτος τὴν φύσιν. πλὴν ὡς ἐν αὐτῇ πνὶ λεπτῇ συναί. ὅστις μοι γέγοιεν. ταῦτα δὲ φησὶν ὁ Ἐλῖφαζ, ἀφ' ὁσδεκτὸν ἐαυτῇ τὸν λόγον κατασκαλίσθαι, ἵνα ἐν οἷς μίλλει λέγειν, τίς τις εἶναι ἀξίος δόξης. τάχα δὲ φοβεῖν πειράται τὸν Ἰωβ, καὶ καὶ εἰς μετανοίαν ἐπιστρέφειν. ἄρα καὶ φησὶν, ἐκ ἐδέξατο με τὸ ὅς θεῶν πειρῶν τῷ Θεῷ, ἵνα σοὶ φανείω ἀξίωπιτος; τὸ καὶ, δέχεται, εἰ ταῦθα, αὐτῇ τῇ, ἐδέξατο, νοήσεις, πολλαχὺ τῆς γραφῆς χρόνον αὐτῇ χρόνῳ πειρείας. καὶ μὴν πολλάκις, καὶ παρ' ἄλλων ἀκηκῶς, καὶ αὐτὸς περὶ Θεοῦ λογιζέσθαι βολό-

μεν, εἰς διός καθίσταμαι, φόβη πε-
παντός πληρῶμαι, καὶ μέντοι καὶ νυ-
πεινῆς ἡχῆς (λέγει δὲ τὸτο, ἀπὸ
τῆ φύσεως συμβαινόντος. καὶ γὰρ αὖτε
τοῦ πνεύματος, ἡσυχίας ἐπιλαβέσσης τοῦ
θεοῦ, οἷά πινος ἡχῆς περιέσσης ὑπόλη-
ψιν ἔχομεν) καὶ καθάπερ αἰέμου
προσπεσόντος, αἰσθῆσιν μεν τῆς ἐνε-
ργίας ἔχω, ἐμὲν τὸ δὲ ὑποψίας λα-
βεῖν διώμαται· ὅτι καὶ περὶ Θεοῦ λογιζό-
μενος, εἰ ὅσω ἔρῃν προσδοκῶ, διαδι-
δράσκει με τῇ λογισμῶν τῇ κατανώη-
σιν, καὶ τοι γὰρ ἐδὲ ἀμειβόμενος τῆς θείας
ἐλλάμψεως. πνεῦμα γὰρ, φησὶν, ἐπὶ
προσώπῳ μου ἐπῆλθε. πὶ οὐκ οὐ φη-
σιν, ὦ Γαβριήλ, ἀντιφιλοσοφῆς; καὶ ἐ-
κατακλίπῃς τὸν Θεόν, τὸν ὅπως ὑπερ-
φυῇ; ἐ ὅσω περὶ ἐφικνεῖσθαι δοκεῖ τοῖς
λογισμοῖς, τοῦτον αὐτὸν ἢ ἀκρίβει-
α διαδιδράσκει κατάληψις, καὶ τῇ πε-
οικείαν ἐπιγινώσκει ἀδελφείαν, καὶ τὸ
ζητημένον τὸ μέγεθος.

ΚΕΙΜ. Τὶ γὰρ; μὴ καθα-
ρὸς ἔσαι βροτὸς ἐναντίον τοῦ
Κυρίου; ἢ ἀπὸ τῶν ἔργων αὐτῶ
ἀμεμπτος αὐτῶ;

ΠΟΛΥΧΡ. Ἀπὸ τῆ περὶ Θεὸν ἀ-
νεφίκτη κακίστας τῇ πόλμαν, νῦν καὶ
καὶ ἀπὸ τῆς περὶ φύσιν ἀδελφείας αὐτὸν
ἐλέγχειν πειράται, καὶ μὴ νόμιζε φη-
σιν, ὅτι ὀνειδιστικῶς σοὶ ταῦτα λέγω,
προσφέρον σοὶ ἀμαρτίας· καθόλου γὰρ
ἔδει ἀνθρώπων εἶναι ἀμεμπτος· ἀλλὰ
καὶ ἀνθρώπος λάθῃ, Θεὸν ἐ ληθί-
σεται. τὸτο γὰρ σημαίνει τὸ, ἐναντίον
τῷ Κυρίῳ.

ΟΛΥΜΠ. Ὅρα δὲ αὐτὸν ἀντιφει-
γόμενον τῷ Θεῷ· αὐτῶ γὰρ εἰπόντῃ,
ἀνθρώπος ἀμεμπτος, ὅπως φησιν, οὐκ

ἀμεμπτος, ἀπὸ τῆς οἰκείων ἐπαίρων τῇ
ψῆφον.

ΔΙΔΥΜΟΥ. Οὐκ αὖ, φησὶ, τὸτο
ἔποις, ὡς ἀμαρτημάτων ἐκτὸς ὢν, ταῦ-
τα πίπουντας. ἐπεὶ μὴδὲ εἰν ἀνθρώ-
πος φύσιν πρὸς τῇ τῇ νόμων ἀκρί-
βειαν πολιτεύεται. ἐστὶ γὰρ, ὅτι μεν,
καὶ ἐκαστοῖς, πολλαῖς δὲ καὶ ἀκ-
στοῖς περιπίπτομεν, διὰ τῇ τῆς φύ-
σεως ἀδελφείαν. τὸτο μεν τοι πειθα-
νὸν ὑπάρχον, εἰ καὶ τῇ εὐνοίαν
ἔξετάζοιτο, ἔχει τὸν ἐλεγχον. εἰ γὰρ
δὲ ἀμαρτίας ὁ περιπίπτων ἀνιάρους θλί-
βεται, ἔδει δὲ καθαρὸς, ἔδει ἐκτὸς
ἀνιάρων ὑπάρξαι αὐτόν.

ΚΕΙΜ. Εἰ καὶ ταῖς αὐτῶ
ἐπιστάς, καὶ δὲ Ἀγγέλων
αὐτῶ σχολιὸν τὶ ἐπενόησεν.

ΟΛΥΜΠ. Ἀπὸ τῆ μέζοντος τῇ
ἀποδείξει ἐπαγαγεῖν βέβαιον, καὶ πι-
στῶσθαι, ὅτι πᾶς ἀνθρώπος ὑπὸ ἀ-
μαρτίας ἐστὶ. τί γὰρ δεῖ λέγει περὶ
ἀνθρώπων, φησὶν, ὅταν οἱ Ἀγγελοι
μὴ ὦσιν ἀμεμπτοι; τρετῆς γὰρ φύ-
σεως καὶ αὐτοῖ· καὶ ὅσον πρὸς τῇ τῇ
Θεῷ ἀκρίβειαν, ἔδει αὐτοῖ, οἱ γνήστοι
αὐτῶ δέλοισι καὶ λειτουργοῖς εἰ πᾶσι τὸ
πιστὸν καὶ βέβαιον ἔχουσι. καὶ τῇ εὐ-
νοίαν ταύτῃ ὁ σύμμαχος παρέστηεν
εἰπὼν, εἰ δέλοισι αὐτῶ ἀβεβαίους, καὶ
εἰ ἀγγέλοις αὐτῶ ἐρήσει ματαιότη-
τα. μὴ ποίνω θαυμάσης, φησὶν, ὅτι
ἔπον, ὡς ἐ καθαρὸς ἔσαι βροτὸς ἐ-
ναντίον Κυρίου, ὁ ποτε ἔδει τοῖς πα-
σὶν αὐτῶ, καὶ θεράπευσιν ἀγγέλοις ἐμ-
πετίσκει, τὸ, καὶ φύσιν, καὶ ἰδραῖως
ἀμεμπτον. τῇ γὰρ αὐτῶ καὶ αὐτοῖ σω-
χονται χάριτι, ἐπείτερ αὐτῶ μόνος
τὸ ἀτρέπτον.

ΑΘΑΝΑΣ. Ἡ δὲ τῶν γεννητῶν καὶ κτιστῶν φύσις τρεπτή ἐστίν, ἅπερ δὲ ἔξω ἔσται τῆς τοῦ Θεοῦ ἰστίαις, καὶ ὅτε ἐκ ὄντων ὑποστάσα, διὰ πάντων ἀνθρωποψύχης, καὶ πάντες ἡμάρτον, καὶ ὑφερόνται τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ. ὁ δὲ διάβολος ἐν μέσῳ τῶν χερσὶν ὧν, καὶ ἀποσφράγισμα ὁμοιωσεως γενόμενος, ὤξετεσεν ἐκ τῶν ἑρᾶν ὡς ἀσραπή. καὶ, Ἀγγέλους κελυόμεν, τοὺς μὴ τηρήσαντας δηλαδὴ τὴν ἐαυτῶν ἀρχὴν. καὶ εἰπαῖν, εἰ κατὰ παίδων αὐτῶν ἐπιστάται, καὶ ἀπλῶς τὰ κτίσματα τοιαύτῳ ἔχει τὴν φύσιν, καὶ τρέπεται, μόνη δὲ ἡ θεία φύσις ἀνάλθοις.

ΟΛΥΜΠ. Τὸ δὲ σχολιόντι ἐπενόησεν, αὐτὴν τῶν τρεπτῶν αὐτῶν τὴν φύσιν καποσχάσας, ὡς εἰδέχεται καὶ μέμψως ἐντὸς γενέσθαι διὰ τῶν. Ὅπερ ἔν καὶ πεπένθασιν αἱ ἀποστατικαὶ δυνάμεις, ἐπεὶ μὴ τὴν φύσιν ἀτρεπτον ἐκληρώσαντο, θεωρητικῶς τῆς οἰκίας εἰσεως ἀπολιούσας.

ΧΡΥΣΟΣΤ. Καλῶς δὲ εἶπε, τὸ, ἐπενόησε. τὴν γὰρ σοφίαν αὐτὴ διὰ τῶν δεικνύσιν, ἵνα μὴ τὸ τῆς φύσεως αὐτῆς μεγαλεῖον ἐτάρῃ, ἀλλὰ διὰ πάντων ὧν ὑποπταγμενοὶ τῷ Θεῷ. εἶγε καὶ κατ' αὐτῶν σχολιόντι ἐπενόησε, τῶντις, ἐκόλασεν αὐτὴς ἀπολιπόντας τὸ ἴδιον οἰκητήριον.

ΚΕΙΜ. Τὰς δὲ κατοικῶντας οἰκίας πηλίνας, ὅτε ὧν καὶ αὐτοὶ ἐκ τῶν αὐτῶν πηλὸν ἐσμὲν, ἔπαισαν αὐτὰς σιτὸς τρόπον, καὶ ἀπὸ πρῶτον μέχρι ἐσπέ-

ρας, ἐκ ἑτι ἐσὶ παρὰ τὸ μὴ διωάσθαι αὐτὰς ἑαυτοῖς βοηθῆσαι, ἀπώλουντο. Ἐνεφύσησε γὰρ αὐτοῖς, καὶ ὀξηρανθήσαν, ἀπώλουντο παρὰ τὸ μὴ ἔχαι αὐτὰς σοφίαν.

ΟΛΥΜΠ. Εἰ Ἀγγέλους, φησὶν, ἐκόλασεν ἁμαρτανόοντας, τί θαυμαστὸν εἰ ἡμεῖς, πλείστον ὅσον ἐκείνων λειπόμενοι, ἀπὸ γῆς πε ὄντες, καὶ περὶ γῆν εἰλήμενοι, αὐτὰς ἡμῶν τῆς φύσεως καθελκῆσθαι εἰς πταίσματα ἀκόλως, τοῖς ἁμαρτήμασι περιπίπτοντες, τιμωρόμεθα; καὶ τὸ τοῦ Θεοῦ σοφῶς οἰκονομῶντος, ὥστε μὴ ἀπὸ τῆς ἀδεῖας, εἰς ἰσχάτιν ἀσέβειας ἐμβαλεῖσθαι. εἰ γὰρ Ἀγγέλους πνέματι πε ὄντες, καὶ ἑρᾶν οἰκῶντες, ἐκ ἁμεμῶντες πρὸς τὴν θεῖαν ἀκρίβειαν, τί αὐτὰς πάσομεν ἡμεῖς οἱ γῆνοι, καὶ γῆν οἰκῶντες; τὸ τοῦ δειλοῦ καὶ ὁ συμμαχῶν, ἐκδὲς, πῶς μάλλον ἐν τοῖς κατασκευοῦσιν οἰκίας πηλίνας, ὧν γῆν ὁ θεμελίῳ; εἰ γὰρ πλήξει Θεός, ἔτι ῥαδίως δαπανώμεθα, καὶ ἐδὲ ὅλῳ ἡμέραν ἀντέχομεν, ὡς περ λάχανα ὑπὸ σκωλήκων βρωθεύτα, ἢ ἱμάτια ὑπὸ σιτῶν δαπανηθεύτα. εἰ τῶν καὶ τὸ διωατὸν τοῦ Θεοῦ, καὶ τὴν ἀδελφίαν τὸ ἡμέτερον παρῆσαν. ὡς περ γὰρ τὰ λάχανα, ἔτι καὶ ἡμεῖς ἐσμὲν ἀδελφοί, καὶ ταχὺ ἀναλημέθα, ὡς ἱμάτιον ὑπὸ σιτῆος. Θεός δὲ ἔτι δυνατός, καὶ μετ' ἀκολίας ἀφανίζων, ὅτε αὐτὸς δειλήσῃ. ὅτι ὡς περ αἰθρῶν ῥαδίον τὸ φουῖσαι, ἔτι Θεὸς τὸ δειλῆσαι μόνον, καὶ ἀποξηρανῆαι.

ΧΡΥΣΟΣΤ. Τὸ ἔν, ἔπαισαν αὐτὰς σιτὸς τρόπον. αὐτὴν τῶν, ἀκόλως,

καὶ

καὶ τὰς οὐδύναται διέφθειρε, τὸ δὲ ἐσφύσηται, τὰς τῶν, ἡκ ἰδεῖσθαι καμά-
τε, ἀλλ' ἡβελήθη μόνον, καὶ τέλος
ἔχει τὰ κατ' αὐτός. τὸτο δὲ ἐκ μετα-
φορᾶς εἴρηται τῇ ὀργιζομένων, οἱ
ἰδοὶ ἔχουσιν, αὐτὶ ἐπιτιμήσεως τῇ
ἐμφυσήματι κεχρησθαι. τὸ δὲ, ἀπὸ
πρωΐθου ἕως ἰσπερας ἡκ ἔτι ἔσιν,
εἶπεν, ἡ διὰ τὸ τὸν Ἰωβ αὐθιμερὸν
ἅπαντα ὑποσλῶναι, ἡ ἄγε δεῖξαι, ὅτι
ὑδεῖται χρόνῳ Θεός, τὰς ἀτεβῆς τι-
μωρόμενος.

ΟΛΥΜΠ. Οὐ τὸ κείμεν, ἐμφύ-
σημα τροπικῶς ὠνόμασεν, ἐπὶ τῶν, ἐ-
νεφύσησεν αὐτοῖς, καὶ ἔξηρανθῆσαν,
ὡς ἐπὶ αἵματι φουσῶντος, καὶ αὐθῶν
ξηρανομένων, διὰ τὸ παρασησθαι αὐ-
τὸ τὴν ἔξοσιν. Μόνον γὰρ, φησὶν,
ἀποφανομένους, ταχέως τὴν τιμω-
ρίαν δέχονται, ἡκ ἀρκούντες ἀπώσα-
σαι τὴν ὀρεχθῆσαν πληγὴν. εἶτα
ἵνα μὴ δόξη λέγειν, ὅτι ἐπ' ἔξοσας
ἅπαντα πρῶτον, ἀκρίτως ἐπιφέρει
τὴν ὀργὴν, φησὶν, ὅτι ταῦτα πᾶσ-
χουσιν οἱ ἄνθρωποι ἡκ ἀκρίτως, ἀλ-
λὰ διὰ τὸ μὴ ἔχειν σοφίαν, τὰς-
σι, μὴ φοβεῖσθαι τὸν Θεόν. Ἀρχὴ
γὰρ, φησι, σοφίας φόβος Κυρίου.

ΚΕΙΜ. Ἐπικάλεσαι δὲ, ἡ-
τις ὑπακούσεται, ἡ ἂν τινὰ Ἀγ-
γέλων Ἀγγίων ὄψῃ. καὶ γὰρ ἄ-
φρονα ἀναιρῆ ὀργή, πεπλανη-
μένον δὲ θανατοῖ ζῆλος.

ΟΛΥΜΠ. Τὶ φησὶν, ὑπὲρ τὴν
ἐξίαν φθίγγῃ, ἄνθρωπος ὢν, τοσού-
τον γὰρ ἀπολιμπανέται Θεῷ ἄνθρω-
πος, ὅτι οὐ μόνον ἀόρατος ἐστὶν ὁ
Θεός, καὶ ἀκατάληπτος, ἀλλ' ἔδ' αὖ

μυεῖαίς αὐτὸν ἐπικαλέσθαι, ἀποκει-
θήτεταί σοι. τί δὲ λέγω περὶ Θεῷ,
ὅπερ γε καὶ οἱ Ἀγγελοὶ αὐτῷ ἀόρατοι
εἰσιν ἐμὴν.

ΠΟΛΥΧΡ. Εἰ δὲ δοκῆς ὁρθῶς
λελαληκέσαι, φέρε μοι τινὰ συμφω-
νεντά σοι. ἀλλὰ μὴν ὅπως ἐχρήσω τῇ
τῇ λόγων τραχύτητι, ὅτι μηδὲ Ἀγ-
γέλου διώσασαι τυχεῖν παρθεσίας, εἰ
αὐτὸν ἐπικαλίσθαι. καὶ γὰρ ἄφρονα ἀναι-
ρῆ ὀργή ἡ θεία δηλονότι, πεπλανη-
μένον δὲ θανατοῖ ζῆλος. ζῆλον, φησι,
τὸ μισοπόνηρον τῷ Θεῷ.

ΟΛΥΜΠ. Ἐμοὶ δὲ δοκεῖ, ἄφρο-
να, τὸν ἁμαρτωλὸν λέγειν, ὃν καὶ ἡ
ὀργή ἀναιρῆ, εἰ μὴ καὶ τὸν φρένιμον,
εἰ γὰρ ἐστὶν ἐκεῖ ὀργή. νοήσεις δὲ καὶ
ᾧδε, ἀφρόνως ἐργίξῃ, καὶ ζήλοισι τὰς
ἐημερῶντας, κείνων σωτῶν ἀναμάρτη-
τον, καὶ κατὰ τὸ Θεῷ θρασυώμενος.
Ὁ Θεὸς ἐκείνους περαθῆσθαι τῆς δικαίας
τῷ Θεῷ κινήσεως, ἡ καὶ ὑπὸ τῆς οἰ-
κείας ὀργῆς κατεργασθῆται. παντὶ γὰρ
ἄφρονι καὶ ὀργίλῳ, ἡ ἰδία ὀργή θά-
νατον κατεργάζεται.

ΚΕΙΜ. Ἐγὼ δὲ εἶώρακα ἄ-
φρονας ρίζαν βιάλλοντας, ἀλλ' ἄ-
δέως ἐβρώθη αὐτῶν ἡ δίαυτα.

ΟΛΥΜΠ. Οὐ δὲ Σύμμαχος, καὶ
κατρησάμενος τὴν ἀσπίδα αὐτῶν
παραχρησάμενος. ἐπειδὴ ἀντίπεπε τῷ Ἐλι-
φάζ, τὸ καὶ ἀδίκως πολλάκις ἐν ἁ-
μεία γεῖσθαι, καὶ μάστιγα τὰ
κατ' αὐτὸν τὸν Ἰωβ πρῶτον ἐν ἁ-
πραγία τυγχάνοντα, ἵνα μὴ εἴπῃ
ὁ πολὺτλας ἕτος, εἰ ὅν ἄφρον ἡμῶν,
πῶς ἐπλάττει τὸ πέν; τὸ ἀντίπι-
τον ἐπιλύων ὁ φίλος, εἶπεν, ὅτι ἀδ-

καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ, ὅτι ἀπαθὴς τινί, καὶ
βιβλῶς ἔχειν νομίξῃ τὰ ἀγαθὰ καὶ
ἀσφαλῶς, τὸτο γὰρ ἐστὶ τὸ, ρίζας
βάλλειν, ἀλλ' ἐκ ἐπὶ πολὺ διαμεῖναι.
ἀλλ' ἡ δίκαια αὐτῷ, τῆςιν, ὅτι πᾶσα
οἰκία, καὶ ἡ οὖν ἀθηνία διαγωγὴ
διακίπτεται, καὶ διαφθείρεται. ρίζαν
δὲ εἰπὼν, ὡς ἐπὶ φυτῷ, μεταφορικῶς
ἐφύλαξε τὴν τροπὴν, ἐπαγαγὼν, τὸ
βρωθῆναι. τὰ γὰρ φυτὰ, ὅν ἡ ρίζα
ἐβρώθη, ξηραίνεται. εἴπε ἐπιφέρει
τῇ ἀσεβῶν τὰ ἀποπλίσματα, ἀκ-
τικῶς μὲν λεγόμενα, ἰεριστικῶς δὲ καὶ
ἀποπλίσματικῶς, εἶπεν ἱεριστικῶς
νοούμενα.

ΚΕΙΜ. Πόρρω γείονται οἱ
υἱοὶ αὐτῶν ἀπὸ σωτηρίας.

ΟΛΥΜΠ. Ταῦτα πολλάκις πρὸς
συμβαίνει τοῖς ἀσεβέσι. καὶ γὰρ ἐκ
ληρονόμησεν ὁ τῇ ἐβραίων λαὸς τὴν
γλῶσσαν τῆς ἐπαγγελίας, τῇ προτέρων
οἰκητόρων δὲ ἀσεβείαν ἀναρεθείων.
ἐκ καὶ δὲ ταῦτα συμβαίνει ἐν τῇ
παρόντι βίῳ. αἱ γὰρ αὐταποδύσεις ἐκ
ὀνταῦθα πάντως, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ
μέλλουσι, ὥστε μὴ καὶ διακρίτως τι-
θεῖται, ὅτι καλῶς ἐρῆται τῷ Ἐλφιάζ.
τὸ δὲ, πόρρω γείονται, ἐκ ἀκτικῶς
ἐρῆται, ἀλλ' αὐτὶ τῷ ἐγένοντο, ὡς
πάντως συμβαίνει. οἱ γὰρ χρόνοι ἀ-
διαφόρως κέννται, καὶ μάλιστα ἐν τῇ
παρέσθῃ γραφῇ.

ΚΕΙΜ. Κολαβραδίησαν δὲ
ἐπὶ θυραῖς ἡσιόνων, καὶ ἐκ
ἔσαι ὁ ἔξαιρέμεν.

ΟΛΥΜΠ. Τῆςιν, ἐπιτεβήθη-
σαν, ἔλπιον. κολαβρος γὰρ
ὁ μικρὸς χοῖρος, αὐτὸ δ', ὁ μὲν α-

κύλας, ἐπιτεβήσονται, ὁ δὲ θεοδ-
τίων, κατεκλάθησαν, ὁ δὲ σύμμα-
χος ταπεινώθησαν, ἔξιδωκεν. ἀπε-
λῆς, φησὶ, νομιζήσονται, καὶ ἔδεός
λόγος ἄξιος, ἀλλοτείας θυραῖς προ-
σφθερόμενοι, καὶ ταῦτα τῇ ἐλαττώ-
ναι, καὶ ἐν ἐσχάτῃ ταλαιπωρίᾳ κα-
τασθῆσονται, ἐν ἐρημίᾳ τῆς τῷ Θεῷ
κηδεμονίας γενόμενοι, καὶ ἔδει ἔσαι
ὁ τῇ συμφορῶν αὐτὸς ἔξαιρέμενος.

ΚΕΙΜ. Α' γὰρ ἐκάνοι σωτή-
γαγον, δῖνοι ἐδονται.

ΠΟΛΥΧΡ. Ο' δὲ Σύμμαχος,
πεινῶντες φαγόντες, τῆςιν, τὰ παρα
τῇ πονηρῶν καὶ πόνος σωμαχθεῖται,
ταῦτα τοῖς ἀσεβέσι εἰς ἀπόλαυσιν
πράττειται. ἵνα εἴπῃ, ὅτι ὁ ἔξ
ἀδικίας πλετῶν, ἐκ ἀπολαύσει τῇ κτη-
θείων.

ΚΕΙΜ. Αὐτοὶ δὲ ἐκ κακῶν
ἐκ ἔξαιρέτοι ἔσονται.

ΠΟΛΥ. Οὐ μόνον, φησὶ, προσφαι-
ρεται τὸν πλεόν οἱ ἀσεβεῖς, ἀλλ' ἔδει
ἐκ τῇ σωμαχόντων αὐτὸς κακῶν ἔξαι-
ρήσονται. ὅτι γὰρ ἐδέχεται αὐτὸς,
μὴ τιμωρίαν ὑποχέειν, εἰ καὶ πρὸς
βραχὺ ἐν ἀθλίᾳ εἶναι δοκίμην.

ΚΕΙΜ. Ἐκσιφωγήθη αὐτῶν
ἡ ἰσχὺς.

ΠΟΛΥΧΡ. Τῆςιν, ἐκσιφωγήθη-
ται, δαπανηθήσεται, παντελῶς κω-
θήσεται, ἀπὸ μεταφορᾶς τῇ σιφονίζο-
μενῶν, πρὸς τὸ μηδὲν εἶναι ὑγρὸν ὑπο-
λείπειν, ὅτι καὶ ὁ Σύμμαχος, ἀ-
ναρρόφηται διψῶν τὴν δύναμιν αὐ-
τῶν.

ΚΕΙΜ.

ΚΕΙΜ. Οὐ γὰρ μὴ ῥέλθῃ ἐκ τῆς γῆς κόπῃ (ὁ δὲ σύμμαχῃ, ὅ γὰρ ῥελάσσεται ἀπὸ κόνεως ὁδυῆ) ὅ δὲ ῥε ὀρέων ἀναβλασθήσει πόνος· ἀλλὰ ἀνθρώπῃ γυνάται κόπῃ. νεοσοὶ δὲ γυτὸς τὰ ὑψηλὰ πέτονται.

ΟΛΥΜΠ. Ἡρίμα δοκεῖ παραμυθῆσαι τὸν Γάβ ἐν τοῖς. ὅ γὰρ δεῖσε, φησὶ, δυσχεραίνειν ἀνθρώπου ὄντα, καὶ πάχοντα. ὅ γὰρ ἀναλίσκων τὸ τιμωρεῖσθαι· ἀλλὰ καὶ τὰ πτηνὰ, ἀπὸ γὰρ γυτὸς καὶ τὰ ἀλλὰ λέγει, ἀπονώτερον ἡμῶν, καὶ ἡμερμώτερον ἐκληρώσαντο βίον.

ΧΡΥΣΟΣΤ. Τί οὖν; πλείονος ἀπολαύσει προνοίας; ἀπαγε. ἐπεὶ μὴ δὲ ἡ γῆ, μηδὲ τὰ ὄρη, ἐπεὶ περ ἀνάλισκων τυγχάνουσιν, φυσικὸν γὰρ, φησὶ, τὸ πρᾶγμα εἶναι ἀδύνατον διαφυγεῖν δυσπραγίαν. ἵνα οὖν μὴ λέγηται πάλιν, ὅτι δικαίος ἐστι, φησὶν, ὅτι ἡ φύσις ἢ ἀνθρώπινη τοιαύτη ἐστίν, ὅτι ἀναμάρτητος. ἀπὸ οὖν τῆς φύσεως ὁ Ἐλὶφάζ διίσχυρίζεται, καὶ φησὶν, ἀνθρώπου ἴδιον, τὸ ἐν συμφοραῖς ῥεταῖσθαι. ὡς γὰρ γεννηθεὶς, τὸ κοπιᾶν προσκελήρωται, καὶ πᾶσα ἡ ζωὴ αὐτοῦ, μόχθῃ καὶ ταλαιπωρίας γέμει. καὶ κατὰ τὸτο τῆς ἐκ γῆς καὶ ὀρέων φουμένων, ἡ ἡμετέρα φύσις ἐλαττωταί, ἔχουσα τὸ ὁδυηρὸν ἐν τῇ γενέσει καὶ αὐξήσει. καὶ τοῖς ὀρνείοις δὲ δέδοται, τὸ ἀλύτως ἔσθαι, καὶ δίχα πόνων τὴν τροφὴν ἐκλεῖναι, ἐμὴν τὴν τῶν ἐπάρχει ἀνθρώπῳ ἐκτὸς ταλαιπωρίας.

ΚΕΙΜ. Οὐ μὴν δὲ, ἀλλ' ἐγὼ δεηθήσομαι Κυρίου.

ΟΛΥΜΠ. Ταῦτα μὲν, ὡς ἐχέτω, ἐγὼ δὲ προσφάγω Θεῷ, καὶ πρὸς τὴν αὐτὴν καταφάγω βοήθειαν. ἔτα ἐκδιηγῆται τὸ Θεῷ τὴν ὑπεροχὴν, πρὸς φόβον ἐνέγων τὸν Γάβ, καὶ διὰ τὰ οἰκτεῖς προσώπῃ πρὸς μετάνοιαν ἔλκων. τὸ δὲ, ἐγὼ ὑπερηφάνως τε εἴρηται, καὶ πρὸς ἀντιδιαστολὴν τῷ Γάβ, ὡς αὐτὴν ἔλεγε, ἐγὼ δεηθήσομαι, ἐπειδὴ σὺ τῆς προσδοχῆς ἡμέλεισας.

ΚΕΙΜ. Κύριον δὲ τὸν πάντων δεσπότην ἐπικαλέσομαι, καὶ τὸν ποιῶντα μεγάλα, καὶ ἀνεξίχνιασα, ἐνδοξα τε καὶ ῥεαίσια, ὡς ἐκ ἐστὶν ἀρετῆς.

ΔΙΔΥΜΟΣ. Αἰτιασάμενος τὰς ἀφρονας, καὶ εἰπὼν ὅτι περὶ αὐτῆς, νυνὶ προνοητὴν ὁμολογῇ, καὶ δημιουργὸν τὸν Θεόν, διὰ τῆς ἐκτιθέμενης. ὅτι ἀπεικός δὲ, αὐτὸν ταύτης ἔχειν τὰς διαλήψεις, αὐτὰ σοφὸν ὄντα τὰ ἀνθρώπινα. ἔχει δὲ καὶ περὶ ἀοράτων, καὶ ὁρατῶν, διαλήψιν, περὶ ἀνεξίχνιαστων λέγων, καὶ μεγάλων, καὶ ἐνδοξῶν, ὡς τε καὶ ὑδατος. ὅτι ὕδωρ ἐστὶν διασπένδον τὰ ὑετὰ, τὸ ἐκ πηγῶν καὶ χειμάρρων, καὶ φλεβῶν, εἴη αὐτὸ λέγων. φησὶ τὸν Γάβ, ὅτι ἐγὼ ὅτι δοξάζω, ὅ δὲ φρονῶ, ὡς οἱ ἀσβεῖς, ἀλλὰ γε προνοίαν ἐπιστάμενος, καὶ εἰδὼς τὸν Θεὸν δεσπότην πάντων, καὶ καιρῶν, καὶ τόπων, καὶ πραγμάτων, ἐπικαλεῖσθαι αὐτὸν, πρέπειν τὸτο ἡγέμενος, ὅς κατὰ καιρὸς θαυμαστὰ ἐργάζεται, καὶ ἐκπληρῶς ἀξία, πρὸς ὠφέλειαν αὐ-

θρόνων, ὡν τὸ πλῆθος, ἐδὲ λόγῳ καταλίξαι οἶον τε. λέγει δὲ τὴν καθ' ἑκάστην γενεὰν ποικίλιν γενομένην φρόνοιαν, κοινῶς τε πρὸς πάντας, καὶ ἰδίᾳ πρὸς ἑκάστων. ὡς γὰρ καὶ τῶν ἀνθρώπων ἔκ τιν ἀριθμὸν εἶναι, ὅπως ἐδὲ τῆς τοῦ Θεοῦ ἐφικέσθαι φρονοίας.

ΚΕΙΜ. Τὸν διδόντα ὑετὸν ἐπὶ τῷ γλῶ, ἀποσέλλοντα ὕδωρ ἐπὶ τῷ ὑπ' Οὐρανόν.

ΧΡΥΣΟΣΤ. Οὗ πρῶτον τῆς λειτουργίας αὐτῆς, καὶ τῆς ζωῆς ἡμῶν συνεκτικόν, καὶ μεταβολῆς καιρῶν δηλωτικόν.

ΚΕΙΜ. Τὸν ποιεῖν ταπεινός ἐς ὑψ., καὶ ἀπολωλότης ὀξυγείρονται.

ΔΙΔΥΜΟΥ. Μεταβαίνει καὶ ἐπὶ τῷ κατ' ἀνθρώπους φρόνοιαν, καὶ τὸ τοῦ Θεοῦ διακείμενος περὶ τὸ Θεῖον, ὅτι αὐτὸς ὁ ὑψὲς ταπεινός, ἐκ πενήτων πλεονέκτης, ὁ ὑπερῶν ἀρχοντας, ἐκ νοσούντων ὑγιαίνοντας ἀπεργαζόμενος.

ΠΟΛΥΧΡ. Τούτου ἔν, φησὶν, ἐπιτρέψαι, ὅς τῃ οἰκείᾳ δυνάμει οἷός τε ἴσται, τῆς μὲν παρέστης ἀπαλλάξαι σὲ ταλαιπωρίας, τὴν τε ἀρχαίαν ἀποδύναμι τριμύ. παρίξει δὲ σοι καὶ τῆς ἐπικειμένων παθῶν τὴν ἰασιν, ὃ καὶ τῆς ἀπηλπισμένης ὀξυγείρων. καθόλου δὲ αὐτὸ, ἔφη, εἰς τε πάντας μεγίστην τῷ Θεῷ δεικνύς τὴν φρόνοιαν, καὶ ἰσὺν, ἐφ' ἀπάντων τὴν δυνάμιν.

ΚΕΙΜ. Διαλλάσσοντα βαλαῖς πανύργων, καὶ ἐμὴ ποιήσονται αἱ χάρες αὐτῶν ἀληθεῖς.

ΟΛΥΜΠ. Τὸν μετασφύροντα βαλαῖς καὶ μὴ ποιόντων τὸ ἀληθές, τῶν τε, τὸν μὴ συγχωρῶντα καὶ γνώμῃ τοῖς πανύργοις ἐκβαίνειν τὰ παράγματα· ἀλλὰ ῥηδὶως ὅταν θέλῃ, καὶ ποιῶν ἀνατρέποντα τὰς κακοτεχνίας· ἢ ὡς μὲν, ἀκύλας, ἀκυρῶντα. ὡς δὲ Σύμμαχος, διαλύοντα· ὡς δὲ Θεοδοσίω, διασκεδάζοντα.

ΚΕΙΜ. Οὗ καταλαμβάνων σοφούς ἐν τῇ φρονήσει. βαλὼν δὲ πολυπλόκων ὀξυγείρονται.

ΟΛΥΜΠ. Τῶν τε, ὁ ἐλέγχων ὁ πειραζόμενος, ὁ κρατῶν ἐν τῇ αὐτῇ φρονήσει, δηλονότι· ἢ ὁ τῷ παρὰ ἀνθρώποις σοφίαν, μωρίαν ἀποδεικνύς. ὁμοίον δὲ τῷ, ὁ δραστομέσος τὰς σοφὰς ἐν τῇ πανουργίᾳ αὐτῶν, πολυπλόκων δὲ καλεῖ τὰς ἀγαν συνεπείρας, καὶ ὑπέλπις καταπαλάσσοντας τὰ προκείμενα· ὅς ἀγκυλογνώμονας, διὰ τὸ σκολιὸν τῆς γνώμης, εἰσάγει προσαγορεύει, οἱ τὰς κυρίας καὶ λέξεων ἐκλέγοντες. τὸ δὲ, ὀξυγείρονται, αὐτὴ τὸ ἀχρήστες πεποίηκεν, ἠκύνωσεν, ἔξω τὸ σκοπὸν εἶναι παρεκλάσσειν. ὅπερ ὁ Σύμμαχος ὅπως ἠρμήνευσεν, βαλὴν δὲ σκολιὰ παραχθήσεται.

ΚΕΙΜ. Ἡμέρας σιναυτήσεται αὐτοῖς σκότος, τὸ δὲ μεσημβρινὸν ψηλαφήσεται τ' αὐτῶν ἴσα νύκτι. ἀπώλουντο δὲ ἐν πολέμῳ, ἀδιώατος δὲ ὀξυγείροι ἐκ χαρὸς δυνάσας· ἢ δὲ ἀδιωάτω ἐλ-

πίς, ἀδικῶ δὲ σῶμα ἐμφρα-
χθεῖν.

Ο'ΛΥΜΠ. Διὰ τῆς ἡμέρας καὶ τῆς
μεσημβρίας, τὴν ἡμερίαν ἀνίσταται,
ἵνα εἴπῃ, ὅτι εἰ αὐτῇ τῇ ἀκμῇ τῆς ἀπρα-
γίας, οἱ πονηροὶ ἀδόκητον ὑπομενῶσι
τῆς ἀθλιότητος τὴν μεταβολὴν. σκό-
τος γὰρ καὶ νύκτα, τὸ, δυσπραγεῖν
λέγει. τότε τοῖς συμβαίνει, καὶ τὴν
ἐκ πολεμίων σφραγὴν ὑποσῆναι. ὁ δὲ
κτ' Θεοῦ ταπείνως, καὶ ἔδὲ μίαν
δυνάμιν πειβεβλημένος, ἔχων τὴν
ἐκ Θεοῦ ἐλπίδα, διαφύσσεται τῇ
δυνάτει τὴν ἐπὶ τῆς αἰωνίου.

ΧΡΥΣΟΣΤ. Ταῦτα δὲ, φασί,
ποιεῖ ὁ Θεός, ἵνα καὶ ὁ ἀδύνατος ἐλ-
πίξῃ τὰ χρηστὰ, καὶ ὁ ἀδικὸς μὴ ἐ-
παύεται, ἀλλ' ἡ μεγαλορρήμων γλῶσ-
σα ἐμφραχθεῖται, καὶ ἡ ὑψηλὴ ὄψις
κατασείληται.

ΚΕΙΜ. Μακάριος δὲ αὐ-
θροπος, ὃν ἡλεγχεν ὁ Κύριος,
νεθέτημα δὲ παντοκράτορος μὴ
ἀπαυαίνει. αὐτὸς γὰρ ἀλγῶν
ποιᾷ, καὶ πάλιν ἀποκαθίστησιν.
ἔπαισε, καὶ αἱ χάρες αὐτῷ
ἰάσαντο.

Ο'ΛΥΜΠ. Μακαριστὸν καλεῖ τὴν
ἐπὶ τῷ σωφροτισμῷ παιδείαν. πα-
ρακαλεῖ δὲ καὶ τὸ ἰσθῆναι, ὡς δὲ ἀμάρτη-
μα παιδιδουμένῳ, μὴ δυσχεραίνειν,
ἰκετάειν δὲ Θεοῦ, τὸν καὶ τὴν πλη-
γὴν ἐπαγαγόντα, καὶ τὴν ἰάσιν ἐπι-
θεῖναι δυνάμενον. ὁ δὲ λέγει τοιαῦτον
εἶναι.

ΔΙΔΥΜΟΥ. Ἐλέγχει Θεός, καὶ
τὴν τῆς μάστιγος ἐπάγει νεθεσίαν,
ἔχ' ἵνα ἀπολέσῃ, ἀλλ' ἵνα σώσῃ τὸν
παιδιδουμένον. καὶ σὺ ποιεῖν μὴ καθυ-
φεῖς τὸ φρονήματος, μετ' ἀχαρείας
δέχεσθαι τὸν ἔλεγχον.

ΠΟΛΥΧΡ. Ἀλλὰ μηδὲ τὸ τῆς
πληγῆς σὲ εἰς ἀπόγνωσιν τῆς ἐπ' αὐτὸν
πειροθῆσεως ἀγάγη. καὶ πῶτο γὰρ
σφονδρίας τεκμήριον, τὸν ἡμαρτηκό-
τα ἐλέγχει. εἰ δὲ γὰρ ὀργῇ τὸτο πε-
ποίηκε Θεός, ἀλλὰ κηδεμονία, ὥστε
σὲ ἐκ τῇ συμφορῶν σωφρονισθεῖν,
καὶ τῇ ἐπαισμενῶν ἐπιγνώμονα γενο-
μενον, αὐθις τὴν οἰκίαν ἀπολαβεῖν
ἡμερίαν.

ΧΡΥΣΟΣΤ. Εἰ γὰρ αὐτὸς ἴσιν ὁ
λύων τὰ δεινὰ, καὶ πρὸς τὰς ἐναντίας
μετάγων, καὶ ποιῶν ἀπολαῦσαι βα-
θείας εἰρήνης, ἔδὲ ταῦτα ἀπὸ γνώ-
μης ἐπείρας ποιεῖ, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τῆς
αὐτοῦ.

ΣΕΒΗΡΟΥ. Ταῦτα δὲ ἐπάγειν
πρὸς τὰ συμβαινόντα δυσχερῇ, παι-
δαγωγικά.

ΚΕΙΜ. Ἐξάκις ὅτι ἀνάγκῃ
σε ὀξεῖται, ἐν δὲ τῷ ἐβδό-
μῳ, εἰ μὴ ἀφεται σὺ κακόν.

ΧΡΥΣΟΣΤ. Τίπτερον, καὶ αἰεὶ τ'
αὐτὰ ποιεῖ, ἀλλ' εἰ μὲν τοῖς πρῶτοις
ἀφίησι πῆραν λαβεῖν. καὶ δὲ ταῦ-
τα, ἔδὲ πῆραν, ὥστε μηδὲ τὸ βουδῆ-
ναί σε χρεῖαν εἶναι λοιπὸν.

Ο'ΛΥΜΠ. Ἐξάκις μὲν γὰρ, ταπεί-
σι, πολλὰκις συμβιβάζεται σοι τὰ δυ-
σχερῇ. καὶ δὲ τὴν τῶν πῆραν, ἵνα

ἀχάεις^Θ ὀφθῆς, οἱ τῷ ἰβδόμῳ, ἤγουν καὶ τὰς πολλὰς πειρασμῶς, πλάταιον ὁ Θεὸς ἐκ αὐτοῦ συγχωρήσει παθεῖν.

ΔΙΔΥΜΟΥ. Κατὰ δὲ τινὰς, ὑποβάλλουσιν οἱ εἰχνοί, ὅτι εἰς ὅσον περὶ τοῦ ἐν ἡμέραις γεγενημένου ὑπάρχει Κόσμος, τὰς ἐν αὐτῷ ὑπομένει αἰτίας καὶ θλίψεις· καὶ ὡς τις ὑπάρχει, ἔχει τὴν ἐκ τῆς σώματος τῆς χρεῖας ἀνάγκην· ὑπερβάς δὲ τὸν Κόσμον, καὶ ἐν τῇ ἑβδοματικῇ ἀναπαύσει γεγενημένος, ἐκ αἰσθητικῆς κακώσεως· ἐπεὶ καὶ τὰ ἀφιλάργυρον ἔχοντες^Θ τὸν τρόπον ἐχέειν αἰσθητικὰ ζῆμια· ὁ δὲ νῦν τοιοῦτος, ἐν τῷ νῦν αἰῶνι γυμνάσσει, καὶ ἐν τῷ μέλλοντι σε δοξάσει· ἐκ ἀνάγκης δὲ ταῖς θρασείαις, τὰς ἰσοείας ἱερομαλίζεν ἑξῆς.

ΠΟΛΥΧΡ. Ἄλλοι δὲ, διὰ τοῦτο ἐφῆς περὶ τῶν ἀπαριθμεῖσθαι τῶν ἑξῆς λυτρώσιν· λέγει γὰρ, ἐν λιμῷ ῥύσεται σε ἐκ θανάτου, ὅπερ μίαν λογιζονται συμφορὰν· ὁ δὲ πᾶν τὸ ἐπαγόμενον, ἐκ χειρὸς σιδήρου· τείνων, τὸ ἐκόλασθαι, ἀπὸ μάστιγος γλώσσης· τετάρτῳ, τὸ, ἀπὸ κακῶν ἐπερχομένων· πέμπτῳ, τὸ, ἀπὸ ἀδίκων, καὶ ἀνόμων· ἕκτῳ, τὸ, ἀπὸ θείων· ἰβδόμῳ δὲ ἐπὶ πᾶσι τὸ εἰρηνεύειν αὐτῷ τὸν οἶκον· ἄμεινον δὲ, μὴ εἰς ἀειδίμῳ ἄγειν ὡλισμένον, τὸ, ἑξῆς, ἀλλ' αὐτῷ τῷ, πολλὰς, ἀορίστως νοεῖν· παραλείπας ὅτι τῷ δικαίῳ ἐπὶ τῷ Θεῷ πεποιθεῖται, καὶ διὰ πολλῶν τούτων κατεκλάσας, ὥστε ὁρροισίαν, καὶ μὴ ἰργῇ, νομίζεν τῶν τιμωρίων γεγενησθαι, ἀκολούτως, τὸ ἐπὶ ἡγάγεον· ἐν γὰρ, φησὶ, ταύτῃ ἔχεις τῶν γνώ-

μην, πολλῶν συμφορῶν ἀπαλλάξει σε ὁ Θεός· ἐπιμένοντι δὲ τῇ ἀρετῇ, ὡς τῷ ἀρχίῳ πείραν λυτῶν συγχωρήσει, γαστρίαν.

ΚΕΙΜ. Ἐν λιμῷ ῥύσεται σε ἐκ θανάτου, ἐν πολέμῳ δὲ ἐκ χειρὸς σιδήρου λύσασε.

ΠΟΛΥΧΡ. Ἐνδείας, φησὶ, καταλάβσης, καὶ πάντων ὑπὸ λιμῷ διαφθειρομένων, ἐν ἀφθόνοισι σοι παρέξει διάγειν· οἷον δὲ καὶ ἐπὶ τῷ Γωσῆφ, καὶ τῷ Ἰακώβ γεγενηται· ἀλλ' ἔτι πολέμιον ἐπελθόντων, καὶ θημάτων τῶν χώρων, καὶ τὰς οἰκοκυίας ἡβδὸν ἀναρῶντων, τίς τίς δεινόν, οἷον γέγονεν ἐπὶ Δαυιδ, καὶ Ἰερεμίου· ὁ δὲ συγχωρήσει σε περὶ ἐν ἐν πολέμῳ· χεῖρα δὲ σιδήρου, τῶν δραστήσιον διώκων τῷ σιδήρῳ λέγει.

ΚΕΙΜ. Ἀπὸ μάστιγος γλώσσης σε κρύψει.

Τιτίσι, καὶ Λοιδόριαις κριττοῖς ἰργάσεται, ὥστε σε παρὰ πάντων ἀφαιμεῖσθαι· μάστιγας δὲ γλώσσης, τὴν τρυφήν, καὶ συκοφαντίαν καλεῖ.

ΧΡΥΣΟΣΤ. Οὐ μικρὸν δὲ καὶ τὸ, ἀλλὰ καὶ πᾶν μέγα, τὸ ῥυθῆναι ἀπὸ αὐτοῦ λαλῶντος^Θ μηδεὶς ἀγαθόν· ἔδωκε γὰρ γλώσσης χεῖρον· πάσης ἐπιβουλῆς, παντὸς ξίφους, τὸ το χαλεπώτερον, καὶ ἀφορητότερον.

ΚΕΙΜ. Καὶ ὁ μὴ φοβηθῆς ἀπὸ κακῶν ἐρχομένων.

ΠΟΛΥΧΡ. Ὁ δὲ ἀκύλας ἀπὸ ὁρροισῆς ἐπερχομένων, τί, φησὶ,

κτ' μέρος λέγω; καθόλου ἔδενός πε-
ραν λήψη κακῶ, ἀλλὰ καὶ ἄλλων ἐν τα-
λαιτωρίαις καὶ συμφοραῖς θρεταζομέ-
νων, αὐτὸς ἐν ἐλδοθείᾳ διάξῃς, καὶ
ἄφοβος διαπελίσκῃς τὸ λοιπὸν. Λι-
μὴ δὲ, καὶ πολέμῃ, καὶ λοιδωρίας,
ἀπὸ τῆς συμβάντων τῇ Γῶβ' ἐμνημό-
νησε. Λιμὴ μὲν, διὰ τὴν κατα-
λαβῶσαν αὐτὸν εὐδειαν, πολέμῃ δὲ,
διὰ τὸ ὑπὸ βαρβάρων δοκεῖν αὐτοῦ
ταῦτα πεπονθέναι. Λοιδωρίας δὲ,
διὰ τὸ ξενίζεσθαι ἐπὶ τοῖς κατ' αὐτὴν
λεγομένοις. ἵνα ἔπῃ, ὅτι ταῦτά σοι
σιωπῇ διὰ τὸ εἰς Θεὸν ἀσεβῆσαι.
εἰ δὲ ἐκ τῆς μεταβάλλῃς, ἢ τὸν ἐν
πιστὶ κίνδυνον διαφάξῃ μόνον, ἀλλὰ
καὶ, ἑτέρων παχόντων, ἐν αἰδέᾳ μίσῃ
καταστήσῃ.

ΚΕΙΜ. Αἰδίων καὶ αὐόμων
καταγελάσῃ, ἀπὸ δὲ θηριῶν
ἀγρίων ἢ μὴ φοβηθῇς. θῆρες
γὰρ ἄγεμοι ἐρλωδίσασί σοι. ἔ-
τα γνώσῃ, ὅτι ἐρλωδίσασου
ὁ οἶκος. ἢ δὲ δίαυτα τῆς σκη-
νῆς σε, ἢ μὴ ἀμάρτη.

Ο'ΛΤΜΠ. Γυνὲς, φησὶ, τῆς ἀσε-
βείας τὴν δυνάμιν, καὶ τῆς εἰς Θεὸν
καταφυγῆς, κατὰ μὲν τῆς αἰδίων
πλατὺν γελάσεις. τὰς δὲ θηριώδεις
ἀνθρώπους ἢ μὴ φοβηθήσῃ. καὶ γὰρ καὶ
ἔτι τὴν σὴν θεοσέβειαν ἀνχωόμενοι,
ἐκ ἔτι σοι πολεμεῖν αἰρήσονται, ἀλλὰ
προσέσαι σοι μὲν τῆς λοιπῶν ἀγα-
θῶν, καὶ ἢ ἐκ τῆς ἐπιβαλόντων ἀσ-
φάλεια. καὶ τότε τῇ πέρε μαθήσῃ,
ὡς ἐρλωδεῖ μέν σε ὁ οἶκος. ἢ δὲ
πάντα τὰ βίβ σε διαγωγὴ ἢ μὴ ἀ-
μάρτη, αὐτὶ τὸ, ἐκ ἔξω τῆς χρεῶν
ἐλπίδων γεοῖται, ἢ δυσπραγίῃς,

ἢ μὴ πάθῃ τι δεινόν, ἢ δὲ μίαν ἔξει
μεταβολὴν, καθάπερ νυν, ἀλλ' ἐν
ἀσφαλῇ καταστήσεται, τὸ Θεὸς διὰ
τῆς οἰκείας προνοίας διακρατῆντος τὴν
προσῆταν ἐξίσαν.

ΧΡΥΣΟΣΤ. Αἰτλῶς δὲ, ἢ μόνον
οἱ ἔξωθεν ἐρλωδικῶς πρὸς σὲ διακεί-
σονται, ἀλλὰ καὶ ἡ οἰκία πολλῆς ἀ-
πολαύεται τῆς εἰρήνης, καὶ οἱ ἐν αὐ-
τῇ ἀσάστιας, καὶ πρὸς ἑαυτὸς, καὶ
πρὸς σὲ διαμενεῖν. ἔδεν γὰρ τὰς
ἴσων τῇ κτ' τὴν οἰκίαν ἐρλωδεῖν.
τί γὰρ ὀφείλει τῆς ἔξωθεν ἀπηλλά-
χθαι πολέμων, παραχρῆς εὐδον γέ-
μοντα;

ΚΕΙΜ. Γνώσῃ δὲ ὅτι πολὺ
τὸ σπέρμα σε. τὰ δὲ τέκνα σε
ἔσαι ὥστε τὸ παμβότανον τοῦ
ἀγροῦ.

Ο'ΛΤΜΠ. Εἰρμύνης, φησὶ, παν-
ταχόθεν κυκλώσης, ἔξεις καὶ τὴν ἐκ
τῆς πολυκαλδίας μακαριότητα. ἐν ἀ-
λογίας γὰρ μέρε, καὶ τὰς τὴν κτ' τὸ
παλαιόν, καὶ ὠραίων παιδων πατὴρ ὁ
ἄπαις ἀναφανήσῃ, δίκλιν ἀρῆρης κο-
μώσης καὶ βειδομεῆς ἀσάχυσιν. ἔ-
σονται γάρ σε τὰ παιδία, εἴτῃν οἱ
ἐκγονοί, ὡς τὸ παμβότανον τὸ ἀγροῦ,
τατέιν, ὡς ἀγρὸς πάντας βοτάναις
ἀνθρῶς.

ΚΕΙΜ. Ἐλδίσῃ δὲ ἐν πά-
φῃ, ὥστε ὅτος ὥρμος, κατὰ
καιρὸν θειζόμενος. ἢ ὥστε
θημωνία ἄλωνος καθ' ὥραν συ-
γχομιοῦσά.

ΧΡΙΣΟΣΤ. Τῶσι, πᾶσι κομῶν τοῖς ἀγαθοῖς, καὶ τοῖς ἐκγόνοις τὰ κατὰ κληρὸν διατάξας, ἕως μεταλλάξεις τὸν βίον, εἰς γήρας ἐλάτας λιπαρὸν, καὶ ἕδω ἐχὼν ἰληϊκόν, οὐ χερόν, ἢ βίον.

ΔΙΔΤ' ΜΟΥ. Τὸτο ᾧ δηλοῖ, ἡ συγκομιζομένη θημωνία, τὴν πληρωσιν, καὶ πελείωσιν, καὶ ὅτι ἐπ' ἀσφαλὺς λοιπὸν τῷ ὄντι ἐστὶν ὁ πέλειος.

ΚΕΙΜ. Γδ' αὐτὰ ἕως ἐξιχνιάσαμεν, ταῦτά ἐστιν ἅ ἀκηκόαμεν. σὺ δὲ γνῶθι σεαυτῷ, ἅτι ἐπραξας.

ΠΟΛΤΧΡ. καὶ Ο' ΑΥΤΜΠ. Τετέσι, ταῦτα ἕως ἔχει, καὶ ἔκ αὐτοῖς εἶποι, ἐτέρως διακείσθαι τὰ αὐθρόπεια. Ταῦτα ἡμεῖς ἐν τῷ βίῳ ἐκ τεύρας ἔγνωμεν, καὶ παρ' ἐτέρων ἤ ἀκοῆς παρελήφαμεν, ὅτι ἕδω ἀπρονοήτον παρὰ τῷ Θεῷ, ἀλλ' οἱ μὲν παράνομοι τιμωρῶνται, οἱ δὲ ἀσεβεῖς πολλῶν ἀγαθῶν ἀπολαύσει τῇ τοῦ Θεοῦ προνοίᾳ. τῶν τοιγαρὶν ἕως ἐχόντων, σκοπεῖν σε προσήκον, ποίων ἀμαρτημάτων δίκην τινύεις, καὶ ὅπως δι' ἐπιμελείας ἤξειλώσῃ τὸν Θεόν, ἀλλὰ μὴ τινάλλως, ὡς νῦν, δυσχεραίνης.

Π Ρ Ο Θ Ω Ρ Ι Α

ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ ΠΕΜΠΤΟΥ.

ΟΛΥΜΠΙΟΔΩΡΟΥ.

ΕΠΕΙΔΗ παρήνυσεν ὁ Ἐλῖφάξ τῷ διακόνῳ πρὸς μετανοοίαν ἰδεῖν, ὡς δι' ἁμαρτίαν τιμωρμενῶν, εἰς ἀποκατὸν αὐτῷ κατέληξεν ἡ συμ-
βολή. ὃ δὲ ἔχε πείθειν ὡς ἁμαρτωλὸς εἴη, ὃ μηδὲν ἐαυτῷ συ-
νειδὼς ἀποκτενέτω· ὥστε καὶ πρὸς ἀντιλογίαν εἶδεν ὁ δῖος, καὶ ἀπολογεῖται
μεν ὑπὲρ ὧν καὶ ὅλως ἐλάλει, καὶ ἐπὶ τῇ σωτῇ τῷ ἑαυτῷ καρτερίαν ἐπιδεί-
κνυται. διὰ δὲ φυσικῶν παραδειγμάτων τῇ ἑαυτῷ λόγων παραστήσας τὸ εὐ-
λογον, καὶ Ἁγίου ἀποκαλεῖ τὸν Θεόν, καὶ ὅτι ἐπ' αὐτῷ τῷ ἐλπίδα ἔχε,
φησὶ, τῷ πε κεκρυμμένῳ αἰτίαν τῆς ἀθυμίας δημοσίῃ, δεδοικέναι λέγων
μὴ τελείως αὐτὸν ὁ Θεὸς ἐγκατέλιπεν. εἴτα καὶ τὰς οἰκείας ἔλαττωσιν συμ-
φορὰς, καὶ παραινέει μὴ πεποιθεῖναι ἐπὶ πλείῳ, καὶ διωασθεῖα· καὶ τοῖς φί-
λοις μέμφεται, ὡς τὰς αἰτίας αὐτῷ φορτικωτέρας διὰ τῇ λόγων ἐργαζομέ-
νοις, καὶ παραινέει φοβεῖσθαι, εἰς τὰ τοῖς πλησίον συμβαίνοντα βλέποντας.
καὶ κάλλιστον πάντας ἀνθρώπους διδάσκει μάθημα, ὅτι πεπραγμένον ἐστὶν ὁ βίος·
καὶ πάλιν ἐκτραγώδει τὰς οἰκείας συμφορὰς, καὶ ἑαυτῇ τὸν Θεὸν μνήμην
αὐτῇ, καὶ ἐπισκοπῇ ποιήσασθαι. καὶ αὖτις ὑπὲρ τῇ οἰκείῳ ἀπολογεῖται
λόγων, καὶ τῷ ἀνθρωπίνῳ ἔδεναι εἰς ἰκετείαν προβάλλεται, καὶ αἰτεῖ
τὸν Θεὸν ἀμνησίαν αὐτῷ χαρίσασθαι, εἴτα πεπλημμέληκεν.

ΚΕΙΜ. Ὑπολαβὼν δὲ Ἰώβ
λέγει, ἃ γάρ τις ἰσῶν σῆσαι
με τῷ ὀργῷ, τὰς δὲ ὀδυ-
νας με ἄραι ἐν ζυγῷ ὁμοθυ-
μαδὸν, καὶ δὴ ἄμμε παρα-
λίας βαρυτέρα ἔσαι.

ΟΛΥΜΠ. Τὸ Ἐλῖφάξ οὐκ ἐδιδί-
κως εἰρηκότος τῷ Ἰώβ, εἰ δὲ σὺ ἐν-
δέσσης πολλὰς, νῦν δὲ ἤκει ἐπὶ σὲ
τόν, καὶ πεθορύβησαι· καὶ ὡς ἀφι-

λοσόφῃ, καὶ μὴ διωαμένῳ ἑαυτὸν πα-
ραμυθήσασθαι, κατηγορήσαντος· Ἀ-
παρμυθήσαντος δεικνύς τῷ συμφορᾷ ὃ
δῖος, εἶπε, φησὶν, εἰδεχόμενον
ἡμεῖς σαθρηθῆναι τῷ ἐκ Θεοῦ ἔτενε-
χθεῖσάν μοι ὀργῷ ἐν σαθρῷ, καὶ
τὰς ὀδυνας ὁμοθυμαδὸν, τὰς πε τῆς
ψυχῆς, καὶ τὰς τῆς σώματος, ὡς
φανερὸν γενέσθαι ὡς καὶ αὐτῆς τῆς πα-
ραλίας ψάμμου βαρυτέρα τέ ἐστι τὰ
συναχθεῖντα μοι, καὶ ἀδυμεῖν παρα-
σκαλᾶζοντα.

ΠΟΛΥΧΡ. καὶ **ΧΡΥΣΟΣΤ.** Εἰ
 ᾧ, αὐτὶ τῷ, εἶδε γάρ. Ὁ γὰρ δὲ
 οὐταῦτα τὴν ἀθυμίαν λέγει, καὶ τὸ
 πᾶθος τῆς ψυχῆς, τὸ ἐκ τῆς συμ-
 φορῶν γινόμενον. ὀδυῖας δὲ τὰς τῷ
 σώματι ὑπὸ τῆς ἑλκῶν συμβαλλούσας.
 αἰσῶν δὲ τῇ ποσότητι τὸ πᾶθος, τὸ
 ὁμαθυμαδόν, ἔφησεν. ὁ δὲ λέγει
 τοιαῦτόν ἐστιν, ὡς ἀλλοτείοις ὑμεῖς φι-
 λοσοφεῖτε κακοῖς, καὶ πόρρω τῆς ἰ-
 μῶν συμφορῶν ἑσκαπῆς, καὶ πολλῆς
 μοι παραινέτε τῆς ἀδείας. ὡς εἶδε
 οἶόν τε τὰ ἐμὰ πᾶθη, καὶ τὰς ὀδυ-
 νας κατ' αὐτὰς λαβεῖν, καὶ κατὰ τερ-
 ρὸν τρυταλῆν τινὶ αὐτιτυλαυτῶσαι τῇ
 παραλίᾳ ψάμμῳ, τότε αὖ εὗρε
 μᾶλλον, ἢ παρ' ἐκείνης, βαρυτέραν τὴν
 πλάσιγγα. παρακαλίαν δὲ αἴμμον
 παρείληφε, διὰ τὸ ὑγρότερον εἶναι.

ΚΕΙΜ. Ἀλλ' ὡς ἔοικε, τὰ
 ῥήματά μου ἐστὶ φῶλα (ὁ δὲ
 Σύμμαχος, οἱ λόγοι μου κατὰ-
 πικροὶ) βέλη γὰρ Κυρίου ἐν τῷ
 σώματί μου ἐστὶν, ὡς ὁ θυμὸς
 αὐτῶν ἐκ πίνακος τὸ αἷμα.
 ὅταν ἄρξωμαι λαλεῖν, κεντῶ-
 σί με.

ΧΡΥΣΟΣΤ. Ὅρα δυσπραγίαν·
 ἀφ' ὧν ἐλεεινάζομαι ἐχθρῷ, ἀπὸ τῶν
 μισητῶν ἐμὴ κατὰ κεῖται.

ΟΛΥΜΠ. καὶ **ΠΟΛΥΧΡ.** Ὑμεῖς
 ᾧ οἱ εἰς παράλησιν ἦκοντες, οἰσῶν
 τῇ προδίδει διαπραττόμε, οὐκ ἐπι-
 κοῖς κειρημένοι τοῖς ῥήμασι· καὶ ταῦ-
 τα τῆς τραυμάτων ὀρωμένων, καὶ τὰς
 ἐχθρῶν εἰς ἔλεον ἐπισπᾶσθαι δύ-
 ναμειν. ἀλλ' ὑμεῖς μὲν, ἅτε εἰ δὲ

μῶν πῆραν ἔχοντες τῆς δεινῶν, ὡς
 πῖς ἀλλοτείοις φιλοσοφεῖτε κακοῖς,
 καὶ τὰ ἐμὰ ἐκφυλίζετε ῥήματα, ὡς
 αἰσῶν τυγχάνοντες, καὶ ἐκ οἰσῶντες,
 ὡς αἰ παρὰ τῷ Θεῷ ἐπεσχεθῆται τῷ
 σώματί μου τιμωρεῖαι μετὰ τινος σφο-
 δρότητος, ἐκ δαπανῶσι μὲν τὸ αἷμα,
 τετίσι, τὴν ἰχμὴ καταναλίσκῃσι,
 καὶ τὴν ζωτικὴν προσαφαιρῶνται δύ-
 ναμιν, εἰ δὲ φθίγγεται αἰσῶνως συγ-
 χωρῆσαι, ἀλλ' ἐκκόπτεται, ὅταν
 λαλήσῃ βεληθῶ. ἐγὼ δὲ εἰκότως ἀ-
 πισθῶμαι, ἅτε τῆς λόγων διωαμειν
 παρασῆται τὸ πᾶθος, καὶ τῆς ἀκρό-
 των, ἐκ τῆς ἰαυτῶν αἰσῶν, ἀλλ' οὐ
 τῆς ἰμῶν συμφορῶν, κεινόντων τὰ ῥή-
 ματα. διὰ τὸτο εἰ δὲ διωαμειν ἐλέης
 τυχεῖν, ἀλλ' ἀπλῆ δοκεῖ εἶσα αὐτῷ
 πῶ. Μόνον δὲ οἶδα τῆς ἐπεσχεθῆ-
 των τὸ αἰσῶν, ὁ ὡς τῷ ἐμῷ σώ-
 ματι πῖς παρὰ τῷ Θεῷ πληγὰς δι-
 ξάμεν. βέλη δὲ τὰς τιμωρίας λέ-
 γει. καὶ θυμὸν αὐτῶν, τὴν ἐπίκουρον
 καὶ πικρὰν ἐπιφορὰν, καὶ τὴν ὀδυῖαν,
 ὑφ' ἧς κεντῶμεν, εἰ δὲ λαλεῖν συγ-
 χωρεῖται.

ΚΕΙΜ. Τὶ γὰρ; μὴ διακε-
 νῆς κεκράζεται ὄν· ἀγελ·
 ἀλλ' ἢ τὰ σῖτα ζητῶν; εἰ δὲ καὶ
 ῥήξα φωνῶν βῆς, ἐπὶ φάτνης
 ἔχων τὰ βρώματα;

ΟΛΥΜΠ. Ὁ δὲ σύμμαχος, μὴ
 σέθεν λιμῷ ὄναγρος, παρῆτης χλῆος;
 φυσικοῖς κείρηται παραδείγμασι, καὶ
 τῆς ἰαυτῆς λόγων τὸ ἄλογον δείκνυσσι,
 καὶ ὡς διησῶς ἐκ ἐπείσθη τῇ τῷ Ἐλι-
 φαζ παραινέσει, ἀλλὰ πρὸς ἀντιλο-
 γίαν εἶδε.

ΠΟΛΥΧ. Πῶς γάρ, φησι, κακῆν
ἢ σκοπεῖτε, ὡς ἡ δὲ παρὰ τοῖς ἀλ-
γοῖς εἶναι ἡ εὐδαια φορητὴ; ὅνος τε γὰρ,
ἐπιλειψέσης τροφῆς, καὶ βῆς, μὴ ἀ-
φύου πῆς νομῆς προκειμένης, τῇ βοῇ
διασημαίνει τὸ παιδί.

ΔΙΔΥΜ. Μήγαρ ματαίως φωνῶν
ἀρίστην οὐκ ἀγρίαν, ἀλλ' ἐς δεόμε-
νῳ τροφῆς. ἀλλ' ἔδὲ βῆς μυκάται,
ἐπὶ φάτης βρωμάτων κεμεύων. ὥς
μηδὲ ἐμὲ αἰτιῶ, εἰ κράζω, καὶ τὴν
σὴν ὑπόληψιν, διὰ τὰ αἰαρά, πῆς φύ-
σεως κώδεως ὑπαρχούσης. ταῦτα δὲ φη-
σιν ὁ δίδυμος, ὅτι ὡς ἡ μάτην αἰακράζει
οὐκ, ἡ βῆς, ἀλλ' ὅταν ἐπιλείπῃ τὰ
βρώματα. ὥτως ἔδὲ ἐγὼ ἡ δύμην, εἰ
μὴ πρὸς ἰσχατον ἐληλάκεν κακῶ, ἄ-
γων τὸν Ἐλῖφαζ πρὸς τὸ μὴ μέμ-
φισθαι τὸν ὀδυώμενον, εἰ κράζει. ἡ
γὰρ ἀνάσθητον εἶναι δεῖ τὸν δίδυμον,
καὶ καρτερῶς σιρῇ τὰ θλίβοντα.
αὐτὴ γὰρ ἀρετὴ εἶναι, ὅταν αἰσθῇται
ἐπιπόνων δεχόμενός τις, ὑπερφρονῇ καὶ
ἀλγυδύνων διὰ τὸν Θεόν.

ΚΕΙΜ. Εἰ βρωθήσεται ἄρ-
τος αὐτοῦ αἰλός; ἡ δὲ καὶ ἐστὶ
γεῦμα ἐν ῥήμασι κενοῖς.

ΟΔΥΤΜΠ. Οὐ δὲ σύμμαχον,
μήτι βρωθήσεται ἀνάπτυτοι, τὸ μὴ
ἔχον ἄλα; πῶς φησὶ πενθήτομαι τῇ
ὑμετέρᾳ παρανώσει, μήτε τὸ ἄλογον
ἰχθύς, μήτε πρὸς παραμυθίαν ἐξηρ-
τυμένη; ὥστε γὰρ πᾶσι ἀρτος ἢ
βρώσιμος, ἢτοι καὶ λόγοι διάκενοι, καὶ
ἐκ ἔχοντες τὸ πιδανόν, ἢ τὸ ἄλο-
γον, πείθειν ἢ διώκονται τὰς ἀκού-
τας. γεῦμα γὰρ τὴν πείθω λέγει,
ἰπμείας τῇ τῷ λόγῳ τροπῇ. δια-
τῆτο καὶ ὁ Ἀπόστολος ἔλεγεν, ὁ λόγος
ὑμῶν πάντοτε ὡς χάριτι, ἄλατι ἡρ-

τυμένῳ, οἰοεὶ ἡδὺς καὶ νόστιμῳ,
ἐπισύφων τε ὁμῶς, καὶ καταγλυχάνων
τὰς ἀκούοντας.

ΓΕΣΙΔΩΡΟΥ. Δύο δὲ οἶμαι μη-
νῶν τὸ ῥητόν, ἢ ὅτι τὸ ψαδὲς ὀνειδος
ἢ περαιτέρω πῆς ἀκοῆς ἀφικνεῖται, ἢ γὰρ
ἄπειται πῆς τῷ ἀκούοντος διαποίας. ἢ
ὅτι καὶ μετρίοις ἀλεσι τὸν λόγον
ἡρτυῖναι, ἢ ἵνα καὶ ἡδὺς ἢ τοῖς ἀκού-
σι, καὶ τρόφιμῳ, καὶ καθάρτηται πῆς
τῆς ἀκούοντων διανοίας. ἅλεις δὲ τῷ
παραναιτικῷ λόγῳ, ἢ τῇ θείῳ λο-
γίῳ μαρτυρία, ὅτι πῆς κείσεως φό-
βος, καὶ πῆς Βασιλείας ὁ λόγος,
ἰχυρωτέρων, καὶ δρασιχωτέρων, καὶ τροφι-
μωτέρων δημιουργῶντες τὴν παρανοσίαν.
καὶ ὁ μόνον τοῖς ἄστομάχοις, ἀλλὰ καὶ
τοῖς κακοσίοις, πρόσφορον καὶ κατὰ λ-
ληλον τροφὴν ὀρέγοντες.

ΔΙΔΥΜΟΥ. Πρὸς δὲ διαύσιαν,
ἅπας λόγος κενοῦ καὶ ματαίος εἶναι,
ἐξηρημένος πρᾶξιν ὁσάντοις. τότε
παρασατικών, τὸ, ὃ γὰρ ἐν λόγῳ
εἶναι ἡ βασιλεία τῶ Θεοῦ, ἀλλ' οὐδὲν
νάμει, ἐκ ἐν κενοῖς ὑποχέεισιν,
ἀλλ' ἐν λόγῳ σιεργῇ, τὰ πῆς σωτη-
ρίας ὑπάρχει.

ΚΕΙΜ. Οὐ δύναται γὰρ παύ-
σασθαι μετ' ἡ ὀργή. βρόμον γὰρ
ὀρᾷ τὰ σῖτά με, ὥστε ὁσμὴν
λέοντος.

ΧΡΥΣΟΣΤ. ὥστε ἐν κοιῷ
θεάτρῳ πῆς οἰκουμενῆς ἐστὶν ὁ γενναῖος,
ἅπασιν διὰ τῆς συμβεβηκότων αὐτῷ
παθῶν διαλέγεται, πάντα φέρειν τὰ
συμπέπτοντα γενναῖως, καὶ πρὸς μη-
δὲν οὐδιδόναί τῃ ἐπιόντων δεινῶν. ἢ
γὰρ εἶναι, ἐκ εἶναι ἔδὲν ἀνθρώπινον πᾶ-

θας, ὃ μὴ διώταται παραμυθίαν ἐκεί-
 θεν δέξασθαι. ἃ ᾧ ἐν τάτῃ τῇ
 οἰκισμένη διασπάρται πάθῃ, ταῦτα
 ὁμῶς σιωπῶντα εἰς τὸ σῶμα ἐπέ-
 σκηψε τὸ ἐκείνου. τίς ἔν ἐστι συγ-
 γνώμη τῷ μὴ διωταμένῳ τὸ μέρος τῆς
 ἐπεσεχθείσης ἐκείνῳ δεινῶν μετ' ἄχα-
 ρείας σιγῆς, ὅς μὴ μέρος μόνον,
 ἀλλὰ ὁλόκληρα τὰ ταύτων ἀνθρώπων
 φαίνεται φέρων κακά; τί ᾧ τῷ Ἰωβ
 πενίστερον γέγονεν; ὅς καὶ τῆς ἐν βα-
 λανίᾳ ἑρριμένῳ καὶ τῆς ἐν τῇ κα-
 μινίᾳ πέτρᾳ καθάδόντων, καὶ τάν-
 των ἀνθρώπων ἀπλῶς πενίστερος ἢ
 ἔστι μεν ᾧ καὶ ἰμάτιον ἔχουσι διερ-
 ρωγές, ἐκεῖνος δὲ γυμνός ἐκάθητο, καὶ
 ὁ μόνον ἰμάτιον ἔχει παρά τῆς φύ-
 σεως, τῆς σαρκὸς τῷ περιβολῇ,
 χαλεπὴ σιηπέδον καὶ τὰτο πανταχόθεν
 διέφθειρεν ὁ διάβολος. καὶ οἱ μὲν καὶ
 καλύβη καλύπτονται, ἐκεῖνος δὲ ἀ-
 δεῖλος διενυκτέρει, καὶ δὲ τὴν ἀπὸ ψιλῆς
 γένης παραμυθίαν ἔχων. καὶ τὸ δὴ
 μέizon, ὅτι ἔστι μεν πολλά καὶ αὐ-
 πτὶς σιωπῆσαι πρὸς δεινά, δι' ἃ ἔχειεν
 αὐτὸς αὐτῷ αἰτιάσθαι, (ὃ μικρὸν τότε
 εἰς παραμυθίαν συμφορᾶς, τὸ σιωπῶ-
 ντα ἰαυτῷ δικαίως τιμωραμένῳ) ἐκεῖνος δὲ καὶ
 ταύτης ἀπερίητο τῆς πα-
 ραμυθίας, καὶ πολιτείαν ἐπιδειξά-
 μενος ἀρετῆς γέμυσεν, τὰ τῆς ἔχα-
 πτε πολλομηκότων ὑπέμεινε. καὶ οἱ μὲν
 ἤ ἀρχῆς ἐμελέτησαν τὴν συμφορὰν,
 ἐκεῖνος δὲ ἀμελέτητον ὑπέμεινε πενίαν,
 καὶ ταύτην ἐσχάτην, καὶ μετ' ἢ ἔκ
 ἐστὶν ἑτέραν δεῖν. τί ᾧ αὐτῷ τὸ γυ-
 μνῶ, καὶ μηδὲ σέγλιον ἔχοντος, πενί-
 στερον γένετ' αὐτῷ; μάλλον δὲ ἢ δὲ ἐδά-
 φος πάντως ἀπολαύειν Κύριος ἢ.
 γὰρ ἐπὶ τῆς γῆς, ἀλλ' ἐπὶ τῆς κο-
 ρύας ἐκάθητο. μία μὲν ἔν αὐτῇ
 συμφορὰ, πάντων ὁμῶς τῆς δεινῶν ὑπό-

θας εἶναι δοκεῖ τοῖς ἀνθρώποις. ἄλτερά δὲ μετ' ἐκείνῳ, μάλλον δὲ
 πρὸς ἐκείνης, ἢ τὸ σῶματος πληγὴ.
 τίς ᾧ τοιαύτην εἶδε; καὶ μικρὸν
 αὐτῷ τὸ σῶμα ἔδαπανᾷτο, καὶ πηγὴ
 σκολήκων αὐτῷ πανταχόθεν ἔβρουεν
 ἀπὸ τῆς μελῶν, καὶ διηνεκῆς ἢ αὐτῇ
 ἢ ἐπιρροή, καὶ πολλὴ πανταχόθεν ἢ
 δυσωδία. καὶ τὸ σῶμα καὶ μικρὸν
 διαρρέομενον, καὶ τοιαύτη σιηπέδον
 σιηπέμενον, ἀλλὰ τὰ σιτία ἔτοιμα, καὶ
 λιμός ἢ αὐτῷ ξένος καὶ παράδοξος.
 ἢ γὰρ δίδομένης ἡδυνάτο τὸς τροφῆς
 ἀπολαύειν, βρόμον γὰρ, φησὶν, ὁρῶ
 τὰ σιτία μου, ὥσπερ ὁσμὴν λείοντος.
 τί ταύτης τῆς τιμωρίας γένοιτο χαλε-
 πώτερον; ἢ ὕψους ἀνέπαυον, ἢ τροφή,
 ἢ τρεφεῖν ὥσπερ ὁσμὴν λείοντος, φησί.
 δυσωδὲς γὰρ τὸ θηρίον τότε μετ' ὑπερ-
 βολῆς. ἐπειδὴ γὰρ ἔχει τῷ ἀπὸ τῆς
 φύσεως πλεονεξίαν, ἔπειρος αὐτὸ τῆς
 ἄλλων φαιλότερον ἐποίησεν ὁ Θεός.
 φασὶ δὲ ὅτι καὶ τὰ λείψανα τῆς τῆς
 τροφῆς, ἀβρωτῆς εἰς τοὺς ἄλλους ζώους,
 διὰ τῷ ἐπιθυμομένῳ αὐτοῖς ἢ αὐ-
 τῷ δυσωδία. τί ἔν αὐτῇ εἶποι,
 τὸν λιμόν ἐκείνου τὸν καινόν, καὶ μὴ
 διερριμωθῆναι διωάμενον; τὸν ἐκ-
 σίον, τὸν ἀκόστον. ἢ γὰρ οἶδα πῶς
 αὐτὸν καλέσω, ἢ δὲ δέισκω ὄνομα
 ἐπιθεῖναι τῷ παραδόξῳ τῆς συμφορᾶς
 εἶδει. καὶ γὰρ παραπαιμένης ἀτείχιστο
 τῆς τραπέζης, καὶ ὀρωμένων ὄχι ἔπι-
 το τῆς σιτίων. τῆς ᾧ περὶ τὸ σῶμα
 τραυμάτων ἢ δυσωδία προαπαντῶσα,
 κατέλυε τῷ ἐπιθυμίᾳ, καὶ αὐτῷ
 ἐπιπλάττει τῷ τραπέζῳ τῆς ἀηδίας,
 καὶ τὰτο δηλῶν ἔλεγε. βρόμον γὰρ
 ὁρῶ τὰ σιτία μου, καὶ ἢ μὲν ἀνάγκη τῷ
 λιμῷ τῆς προκειμένης ἀππιδαι ἐβιά-
 ζετο, ἢ δὲ ὑπερβολὴ τῆς δυσωδίας,
 τῆς ἐκ τῆς σαρκῶν ἡνιόμενης, εἰκά

τὸ λιμὲ τλὴν βίαν . διὰ δὲ τὸτο , ὡς εἶπον , ἐκ ἔχω πῶς αὐτὸν καλίσω . ἰκόνιον ; ἀλλ' ἐβόλετο ἀπογράφασθαι τῷ προκειμένῳ· ἀλλ' ἀκούσον ; ἀλλὰ παρὴν τὰ σιτία , καὶ ὕδεις ὁκλύων λῦ .

ΓΟΥΔΙΑΝΟΥ . Τὸτο δὲ ἔ μόνον ἐκ τῆ πάθης σωίβαινεω , ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς τῶ πονηρῆς ἐιργείας . λέγεται γὰρ πολλάκις δυσωδίας τινὰς ἐμποιεῖν ὁ θεομιστής .

ΚΕΙΜ. Εἰ γὰρ δώῃ , καὶ ἔλθαι με ἢ αἰτησις , καὶ τλὴν ἐλπίδα με δώῃ ὁ Κύριος , ἀρχάμενος ὁ Κύριος τρωσάτω με , εἰς τέλος δὲ μὴ με ἀνέλετω .

Ο'ΛΤΜΠ. Αὐλὰς δὲ , καὶ Σύμμαχος , αὐτὶ τὰ ἀρχάμενος , ἐπιβαλὼν τλὴν χεῖρα , ἐξέδωκεν . τίς ἡ τῶ Ἰωβ αἰτησις καὶ ἡ ἐλπίς , λῦ καὶ πληρωθῆναι εὐχεται ; ἡ πελάτι καὶ ὁ θάνατος , καὶ τὸ μὴ ἐπὶ πολὺ παραταθῆναι τὰς βασάνας . τὸτο γὰρ ἐστὶ τὸ , εἰς τέλος μῆμε ἀνέλτω . ὁ δὲ λέγει πιστὸν ἐστὶ , μία μοι λύσις τῶν ἐστὶ τῷ θένῳ , θάνατος , καὶ ἀνάπαυσις . αὐτὸς μὲν ἐν ἑμαυτὸν ἔξαγαγεῖν ἐδυνάμην , παρακαλῶ δὲ τὸν Κύριον , ἵνα ἐπιβαλὼν τλὴν χεῖρα , καὶ μασιγώσας , ἀπαγάγῃ , καὶ μὴ ἐάσῃ εἰς τέλος ἀναιρεῖσθαι , ταπεινὸν ἐπὶ πολὺ βασανίζεσθαι . ὅπως οὐ χείρις μίρει αἰτεῖ τὸν θάνατον , ὥστε ἀπαλλαγῆναι τῆς ἀθυμίας .

ΚΕΙΜ. Εἴη δέ με πόλις , πάφος· ἐφ' ἧς ἐπὶ πετρίων ἡλλόμην . ἐπ' αὐτῆς .

Ο'ΛΤΜΠ. Αὐλὰς δὲ καὶ Θεοδοτίων , καὶ ἔσαι ἐπὶ παρακλήσεως με ἐρήκασιν . ὁ δὲ τῇ εἰχῇ διώκεις ἀπὸ τῆς , ἀρκεῖ μοι φησὶν , εἰς παρακλήσιν , καὶ παραμυθίαν , τὸ ἐν αὐτῇ τῇ πόλει ἀποθανεῖν καὶ ταφῆναι . τὸ δὲ , ἐπὶ τειχέων ἡλλόμην , αὐτὶ τοῦ , ἐφ' ἧς γαῦρος ἦμην , καὶ πεποιθὴς , καὶ μεθ' ἡδονῆς διηγόν .

ΚΕΙΜ. Οὐφείσομαι , ὁ γὰρ ἐφλάσμιον ῥήματα Ἀγία Θεοῦ μου .

Ο'ΛΤΜΠ. Οὐ φείσομαι , φησὶ , τῆς πρὸς ὑμᾶς αὐτιλογίας , ὅδε ὑπεσάλμενός φθέγγομαι , ἀλλὰ περὶ ῥησιασμένως , ἐπειδὴ ἔ σιωοῖδα ἐμαυτῷ παραβεβηκότε ἐπολιὼ τὸ Θεῷ , ὥστε καὶ δικαίαν ἡγεῖσθαι τλὴν κάκωσιν . ὁ γὰρ ἀνέχομαι ἵπτα μὲν ἔχειν κατὰ διανοίαν , ὅσαυτά δὲ τῇ γνώμῃ φέρειν ῥήματα . ἀλλ' ἂ φρονῶ , σιωῶ ἀληθείᾳ φθέγγομαι . διὰ ταύτην αὐτοῦ τλὴν γνώμην , καὶ τλὴν σιωῶ ἀληθείᾳ παρρησίαν , ἐπαυῶσα αὐτὸν ἔφησεν ἡ γραφή , καὶ λῦ ὁ αὐθροπος ἐκείνος ἀληθινός , ἀμεμπτος . ὅρα δὲ τλὴν Ἀβραμιαῖον συγγένειαν , θείρει τὸ Ἰσαὰκ , τὸ Ἰακώβ , τὸτον ἔ μόνον κατὰ σάρκα , ἀλλὰ καὶ κατὰ τλὴν δόξιν διαδόχον . περὶ μὲν γὰρ ἐκείνων ἔλεγεν ὁ Θεός , ἐγὼ Θεός αὐτῶν εἰμί . τὸ δὲ τῶν γνήσιον γεννηματὶ φησὶν ; ὁ γὰρ ἐφλάσμιον ῥήματα Ἀγία Θεοῦ με . εἶδες ἀγάπην , ὅσαν ἔχει εἰς Θεόν , πῶς ἐπὶ πάντων ἰδοποιεῖται τὸν Θεόν , ἐπαίνεσον αὐτὸν καὶ τλὴν διὰ πάντων ἀληθείαν , καὶ σκόπει μεθ' ὅσης τῆς πρὸς Θεὸν ἀγάπης , τὸς λόγους προφέρει .

ΚΕΙΜ.

ΚΕΙΜ. Τίς γάρ με ἡ ἰχὺς, ὅτι ὑπομένω; τίς με ὁ χρόνος, ὅτι ἀνέχεται με ἡ ψυχὴ; μὴ ἰχὺς λίθων ἡ ἰχὺς με; ἢ αἱ σάρκες με εἰσι χαλκαί;

ΠΟΛΥΧΡ. καὶ **ΟΛΥΜΠ.** Οὐδὲ Ἀκύλας, καὶ τί τὸ τέλος μου, ὅτι μακροθυμῶ; εἴτις, φησί, μέμφοιτο βαρυνομένω, λογιζέσθω ὡς ἀνθρώπος ὢν, καὶ ὑπὸ τῆς παθῶν σιωχόμενος, ἠναγκάσθω παροῦσαι τοιαῦτα ῥήματα, διὰ τὸ μὴ δύνασθαι ἀνάλγητος ἐνεγκεῖν τὰ κακὰ, ἵπειδὴ αὐτοὶ οὖν τὸ σῶμα, εἴκει πάντως τοῖς πάθεσι. μὴ γὰρ ἀνάληγτος, ἡ λίθινος, ἡ χαλκῆς εἰμι, φησί; καὶ ἀνθρώπος σάρκα περιέχεται, καὶ ὀλιγοχρόνιος τυγχάνω; μηδεὶς ἂν μεμφέσθω ἀλγῶντι καὶ ἀπαλλαγῶ αἰτῶντι τῆς παρόντων δεινῶν.

ΧΡΥΣΟΣΤ. Ποίαν ἔχω διώκμιν, ὥστε τηλικαῦτα καρπῆσθαι; ἔκον ἔκ ἀπὸ ἰχθὺς ὑπέμεινε, ἀλλ' ἀπὸ ἀλαβίας, καὶ φόβῳ Θεοῦ. ἡ γὰρ αὐτὸν εἰαυτὸν διεχειρίζατο. καὶ δὲ ἀχὴ τὸ πᾶν ἐπιτρέπει, καὶ ὅχι τῇ εἰαυτοῦ τύλμῃ.

ΚΕΙΜ. Ἡ δὲ ἔκ ἐπ' αὐτῷ ἐπετοίδαν; βοήθεια δὲ ἀπ' ἐμεῦ ἀπέστιν, ἀπάπατό με ἔλεος, ἐπισκοτὴ δὲ Κυρίου ὑπερεῖδ' ἐμεῖ.

ΟΛΥΜΠ. Τὰ μετ' τῷ σώματι φησι, τοιαῦτα. ὁ δὲ μάλιστα τὴν ἐμὴν αἴψαν ψυχὴν, τὸ ἐκ τῆς παρόντων περναίεσθαι, ὡς ὁ ὑπ' ἐμῇ πο-

θύμενος Θεός, εἰς οὗ τὴν πᾶσαν μετὰ τῆς ζωῆς ἐλπίδα ἀνῆρτασα, ἐγκατέλιπέ με, καὶ τῆς οἰκίας ἐπισκοπῆς, καὶ τῆς οἰκτιρμῶν ἐγγύμνωσε. διὰ ταῦτα μάλιστα ὁ δίκαιος ἠδύμει. καὶ σκοτεῖται γὰρ ἕκαστος τῇ τῇ θείᾳ περνομένῳ αἰσῇ, ὅσῃν ὁδῶν ἐμποιεῖ λογικῇ ψυχῇ, τὸ ἐποπτεύειν ἐγκαταλελειφθαι παρὰ τῷ ποθυμούντι Θεῷ. εἰ γὰρ οἱ γυναικὸς ἔρωτι τρωθεῖς, εἴτα ὑπεροφθεύτες, ἀβίωτοι ἡγῶνται τὸν βίον, καὶ ἀφορήτοις αἰαῖς βάλλονται. ἢ αὖ πᾶσοι ψυχὴ τῇ εἰς Θεὸν ἀγάτῃ τρωθεῖσα, καὶ ἐγκαταλείψιν ὑπομμενηκέα νομίζουσα; εἴτα ἐπιφέρει τὰ αὐτῷ συμβεβηκότα, καὶ ὡς ὑπὸ πτῆι παρῶσθαι ὑπὸ Θεοῦ.

ΚΕΙΜ. Οὐ προσεῖδόν με οἱ ἐγγύτατοί με, ὥσπερ χιμαῤῥὸς ἐκλείπων, ἢ ὥσπερ κύμα, παρῆλθόν με.

ΠΟΛΥΧΡ. καὶ **ΟΛΥΜΠ.** Πρῶτα με, φησὶ, ὁ Θεός ἐγκατέλιπέ με ἐν ποταμῇ κατασάντα συμφορῇ. εἴτα ἐν ποταμῇ κατέβην ταλαιπωρίαν, ὥς καὶ τῆς παρὰ τῆς φίλων ἐπιμελείας στερηθῆναι, καὶ μηδέτις παρὰ τῆς συγγενῶν γὰρ τυχεῖν φιλανθρωπίας, ἡ γὰρ προσεῖδόν με, ἐκ ἀφ' οὗ ἡμάρταν, ἀλλ' ἀφ' οὗ πέπονθα, βδελυττόμενοί με. χιμαῤῥῶ δὲ εἰαυτῶν προσομοιοῖ διὰ τὴν προλαβῆσαν ἀθηνίαν. τοῖστος γὰρ καὶ ὁ ἐν χιμῶνι ῥέων ποταμὸς, νῦν μὲν πληρῶται ὑδάτων, νῦν δὲ ξηραίνεται, καὶ ἡ χαράδρα αἰκίμος καταλείπεται. τοῖστων δὲ καὶ τὸ κύμα, μὴ ἐν ταυτοῦται μέσῳ, ἀλλὰ τότε μὲν μετρωζόμενον, καὶ εἰς ὕψος ὀγκέμενον, τότε δὲ

τῆς προτέρας ἀπραγίας, ἀλλ' ὡς περ
χιῶν, ἢ κρύσαλλον, ὑπὸ θέρμης
διαλυόμενα, ἀδιάκριτον ποιεῖ τὸν
τόπον, καὶ ἡδὲ ἵχνος ἐγκαταλιμπανέ-
σιν, ἕως ὥς μηδὲν ὄντα με ἐλογί-
σαντο, καὶ ταῦτα, οἱ διὰ γένος ἐγγύ-
τητα συμπαθεῖν ὀφείλουσι· καὶ ὅπερ
πρὸ τῆς ἐκρύψετο, φανερόν ἡ περι-
στασις ἔδεικνεν, ὅτι οὐκ ἦσαν φίλοι,
ἀλλ' ἐδόκουν. ἐστὶ δὲ καὶ ἄλλο τί χα-
λεπώτερον· οἱ γὰρ πρότερον με διὰ λα-
βόμενοι, νῦν ταῖς ἡμαῖς ἐπεμβαίνουσι
συμφοραῖς. τὸ δὲ, ἀπωλόμην, πρὸς
τίλιν ἢ πολλὰν εἶπε διάληψιν, ἀ-
πώλειαν λογιζομένων, τίλιν πάντων
ἀφαιρέσιν· τὸ δὲ, ἔξοικος ἐγενόμην,
αὐτὶ τῷ, πανίσιος ἀπόλωλα.

ΚΕΙΜ. Ἰδετε ὁδοὺς Θαιμα-
νῶν, ἀτραπὰς σαβῶν οἱ διορῶν-
τες, καὶ αἰχμύλιν ὀφειλήσασιν,
οἱ ἐπὶ πόλεσι καὶ χρήμασι πε-
ποιθότες.

ΟἸΔΥΜΠ. Ἐπὶ τοῖς ἐρμηνεύται
ἕως ἔξιδωκεν, ἀποβλέψουσιν εἰς ὁδοὺς
Θαιμῶν, ὁδοιπορίας σαβὰ προσδοκῶ-
σιν ἑαυτοῖς. τὰς ἐπὶ πλάτῃ καὶ διωα-
σίᾳ μεγαλοφρονούντας, ἐκ τῆς καθ' ἑ-
αυτὴν μεταβολῆς νοθεύει, μὴ ἐλπί-
ζεν ἐπὶ τῇ τότεν ἀδελφίᾳ. οἱ γὰρ προ-
σέχοντες, φησὶν, εἰς τὰς ὁδοὺς τῆς
Θαιμῶν, καὶ τὰς ἀτραπὰς τῆς αἰδιό-
πων (σαβὰ γὰρ οἱ αἰδιόπιες) ταῖς εἰναι,
οἱ ἐκ τῆς ἰμπερίας τῆς πρὸ τῆς κίρ-
δης προσδοκῶντες, μὴ πεποίθατε ἐπὶ
χρήμασιν. αἰχμύλιν γὰρ ὀφειλήσασιν οἱ
ἐπὶ ταῖς ἐλπίζοντες. τὰ δὲ χρεῖα
ἐπιδείκνυσιν, πάλαι μετ' ἀδελφίμων,
τότε δὲ ἐρήμια, ἐρείπια, καὶ εἰς ταῦτα
ἀποβλέψουσιν λελάει, καὶ μὴ πεισθῆναι

τῇ τῷ πλῴτε ἀδελφότητι. εἶπε δὲ τὸτο,
εἶπε ἐκεῖνο, παρακαλεῖ μὴ πεποιθεῖναι
ἐπὶ χρήμασι, ἢ διωασίᾳ, τὰς διο-
ρῶντας, ταῖς εἰς τὴν διανοίαν ἐξε-
τάζοντας, ταῦτα δὲ ἐλέγει ὑποχῶν
καὶ τοῖς φίλοις, ὅτι ὁ καὶ ἐπὶ τοῖς
προσῆσι μέγα φρονούντας ὑπερορᾷ αὐ-
τὸ εἰς ἐχάτῃ περὶ αὐτὸν ἐλάσαντ'·
ταῖς εἰς τὰ οἰκεία ἀναμνήσθητε, ὅτι τὸ
μέλλον ἀδελφόν, καὶ πάντες ὁμοίως ὑπο-
κείμεθα.

ΚΕΙΜ. Ἀτὰρ δὲ καὶ ὑμεῖς
ἐπέβητέ μοι ἀνέλεημόνως.

ΔΙΔΥΜ. Καὶ τὰς ἐπ' αἰτία ψε-
κτῇ περιπετόντας σκυθρωποῖς νοθεύου-
ντες, ἐκ ἐλέγχου, καὶ λόγου κινόμε-
ν'· αὐτὸ τὸτο γὰρ πορεύεται, ἀλλὰ
μᾶλλον εἰς ἀνδρείαν πορεύεσθαι,
τὸ γενναίως ἐπείγειν. τὸ γὰρ λέγειν,
διὰ τὴν γὰρ ἡμεῖς; βαρύνει ἐπὶ μᾶλ-
λον, ἢ πόνον κερδίσαι, καὶ γὰρ τῷ ὄντι
ἀνέλεημόνως ἐπέστησαν αὐτῷ, ἐκ τῆς
πεπλανηθῆσαι περὶ τὴν αἰτίαν τῆς ἐ-
παγωγῆς, καὶ ὅτι τὸν μὴ ὑποκείμενον
ἐλέγχω, ἐλέγχω ἐπειρῶντο.

ΟἸΔΥΜΠ. Ἐγὼ, φησὶν, ἐκεῖνοι
παρεῖδόν με· διὰ τὴν καὶ ὑμεῖς, οἱ ἡμοί-
οι φίλοι, μετ' ἐκείνων τῇ συγγενείᾳ,
ὡς παρ' αὐτοῖς με ἐκείνατε, διὰ τὴν
τῆς σώματος κώβωσιν, καὶ ἐγὼ πικροῖς
τοῖς κατ' ἐμὲ λόγοις κέχρησθε, καὶ ἀ-
νέλεημόνως ἐπείρασθε; ταῖς εἰς αὐτοῖς
ταῖς, ἐλεγκτικῶς, παρηγορητικῶς
ἐπιζήσαντες τὸ λυποῦν τοῖς ὀνείδεσι,
δύον παρακαλεῖν; εἴτε ἡ ἀείρη τοῦ
εὐλοσέφους καὶ φιλοφίλου συμβολῆς, τὸ
δεῖν εἰς τὰς ἰτέρων προσέχοντα συμ-
φορὰς, ἀλαβέτερον γίνεσθαι, καὶ περὶ
φόβον. ἐτάγει γάρ.

ΚΕΙΜΙ.

ΚΕΙΜ. Ὡς ἰδόντες τὸ ἐμὸν τραῦμα, φοβήθητε.

ΧΡΥΣΟΣΤ. Ὁρᾶτε φησὶν, μὴ δίκας θεαμένης τῆς ἀξιοῦστος· ἢ καὶ μηδὲν ἔπερον, μήτε φιλία, μήτε διεργασία, μήτε ἄλλο μηδὲν ὑμᾶς ἐπιεικείας ποιεῖ, αὐτὸ τῇ ἐμῶν τραυμάτων ἡ θωρία πολλῆς ὑμᾶς ὤφειλεν ἐμπλησθαι τῆς ἐπιεικείας.

ΔΙΔΥΜ. Κηδεμονικώτατοι δὲ εἰς ἄγιος, καὶ πρὸς τὸς μὴ ὀρθῶς διακειμένους πρὸς αὐτὸν προσφέρεται, ἀπὸ τῇ καθ' ἑαυτὸν κηκενυς διορθούμενος, καὶ ἐκ τῆς αὐτῶν διαλήψεως δεχόμενος τὴν ἀρχὴν τῆς παρακλήσεως. εἰ γὰρ πᾶς ὁ κημαρτῶν σκυθρωποῖς περιπίπτει, καὶ ὁ περιπεσὼν θεῖς ἀμαρτῶν τῶν ἐκείνου, ἡδεῖς δὲ καθαρὸς ἀπὸ ῥυτί, καὶ ὑμεῖς φοβήθητε, ἐκ τῶ ἡμετέρου τραύματος τὸν φόβον δεχόμενοι.

ΚΕΙΜ. Τί γάρ; μήτι ὑμᾶς ἤτησα; ἢ τῆς παρ' ὑμῶν ἰχθύος ἐπιδέομαι, ὥς σῶσαι με θεῖς ἰχθύων, ἢ ἐκ χειρὸς διωγῶν ῥυσασθαι με;

ΧΡΥΣΟΣΤ. Μὴ φησὶν, εἰ τινὶ ἐπαχθὲς ὑμῖν γέγονα, ὅτι μοι ἀνελιμῶνως ὅπως ἐχρήσασθε; ἢ πρὸς συμμαχίαν ἐμὴν κατὰ τῇ εἰσωντῶν ὑμῶν προειρησάμεν; ἢ δώσει τιμὴν περὶ παραμυθίσασθαι ἱκέτῶσα; ἀλλὰ μὲν ὅτι πρῶτον ὑμῶν ἐδεήθη, καὶ νῦν, ἀλλ' αὐτόματοι παρεγγέμεθε, ὥς δὴ παρακαλίσαντες· τί ἔτι τῇ ἰχθύων διαφράττετε;

ΚΕΙΜ. Διδάξατέ με, ἐγὼ δὲ κωφάσω, ἔτι πεπλανήμαι, φράσατέ μοι.

ΠΟΛΥΧΡ. Εἴτι τῇ πρὸς ἐμὴν ῥημάτων ψαλῆς, ἐλέγξατέ με, καὶ ἡ συχάσω, ἐμὰ λογιζόμενα τὰ οὐκ ἐστὶν, ἀφ' ὧν πέρηνα φορτικός. διδάξατέ με, εἰ πεπλανημένος, καὶ ἰσφαλμένος, αὐτὸ τὸν θαύματον. ἢ βαρεῖαι, καὶ ἀνυποῖσοι, καὶ συμφοραὶ; ἐκ ἐπιθυμητὸν ἀπαθναγνῶμαι τῇ ἀληθείᾳ;

ΧΡΥΣΟΣΤ. Εἰδὲ καὶ ἡμαρτηκεῖναι τί δοκῶ, καὶ τὸτο μοι γνωρίσκατε, ὅς δὲ εἶχον ἐκεῖνοι φανερά· ἐκλήματα προβάλλεσθαι, ἀλλ' ἀπλῶς ἀπὸ σεχασμῶ. καὶ ἔτι βίβ μεν εἰσάρτην, φανερόν ἐστι· ἐπὶ δὲ ἐκ ἐμῶν, ἰσοχάζοντο· ἔτσι ἀπὸ τῇ τιμωρίων.

ΔΙΔΥΜ. Καὶ τὸτο δὲ καὶ πλείστης ὅτης πρῶτης ὁ ἄγιος παιδεύει αὐτὸς, πῶς χρησονται λόγοις πρὸς τὸς εἰς περιστάσει. φησὶ δὲ, διδάξατέ με, τῶς, διδάσκειν ὀφείλετε, ἐκ ἐλέγχειν ἀκαίρως, εἰμὴ καὶ τὸτο πρὸς καὶ δόξιν δὲ ποιεῖν, καὶ τὸ λεγόμενον ὑπὸ Παύλου, ἐλέγξον, ἐπιτίμησον, παρακάλεσον εἰς πάτη μακροθυμίᾳ καὶ διδαχῇ.

ΚΕΙΜ. Ἀλλ' ὥς ἔοικε φάυλα ἀληθινὰ ῥήματα.

ΟΔΥΜΠ. Ὁσαννὴ ἔλεγε, φορτικὸν τοῖς πολλοῖς ἡ ἀλήθεια, ὅς καὶ ὑμεῖς ταῦτόν πετόνδατε· καὶ διὰ τὸτο τῆς ἐμῆς ἀληθείας ἐφραυλίζετε τὰ ῥήματα.

ΙΟΥΛΙΑΝ. Ἡ γὰρ ἔτι νοήτιον, ὅτ' αὐτὴ ἀνάβληθ' ἔσται τῆς θείας ἐπιχειρίας, καὶ ἀληθῆ λέγει τις, ἐκ ἀξιοπιστίας ἐστὶ τοῖς ἀπροαίτοις ἢ, ὅτι ὁ δυνάστης ἀγωνίσασθαι, τῆς συμφορᾶς μοι ἀντιφθγγομένης.

ΚΕΙΜ. Οὐ γὰρ παρ' ὑμῶν ἰχθὺ αὐτόμαι, οὐδὲ ἐλεγχῶ ὑμῶν ῥήμασί με παῦσαι· οὐδὲ γὰρ ὑμῶν φθέγμα ῥήματος ἀνέξομαι. πλὴν ὅτι ἐπ' ὀρφανῷ ἐπιπίπτετε, ἐνάλια δὲ ἐπὶ φίλῳ ὑμῶν.

ΧΡΥΣΟΣ. Οὐ δέομαι, φησί, τῆς βοηθείας ὑμῶν, μὴ συγκαταβητέ μοι, μηδὲ, ὡς ἐπιρῶνται βεβημένοι, ταπρὸς χάριν λαλήσητε, ἀλλ' ἐλέγξατέ με κατὰ παρρησίας. ὁ δὲ δέδοικα ὑμῶν τὴν ἐλέγχον, οὐδὲ ἐφητυχάσω τῷ λόγῳ, τὸ σιωπῶντος με καθαρῶντος, ἀλλὰ καὶ πρὸς ἑκάστου ἀντιλέγων ῥήμα, νικήσων ἐλπίζω. πλὴν ἐκεῖνο οἶδα, ὅτι ἔτι μὲ βάλλετε πικροῖς τοῖς ὀνειδέσι, μὴ τιμὴν συμφορᾶν, μὴ τιμὴν φιλίας λογιζέμενοι, ὡς οὕτως ἀπορφανισθέντα τῆς τῆ Θεοῦ βοηθείας· καὶ ἔτε ἡ συμφορὰ, ἔτε ἡ φιλία ὑμᾶς κατέκαμψεν, ἀλλ' ἐγὼ, καὶ εἰς τιμὴν ὧντιαν μοῖραν ἑαυτὸς τάξητε, ὃ παρρησιάζομαι τοῦ ἀγῶνα, ἀλλ' αὐτῶν, καὶ πρὸς ἀπολογίαν χωρήσω. οὐδὲν γὰρ ἑμαυτῷ σιωποῖδα.

ΔΙΔΥΜ. Ἀνδρείας δὲ καὶ τῶτο. πολλοὶ γὰρ πολλαῖς τῶν ἐν πειρασμοῖς φορτικῶν ἀκούοντες λόγων, ἀποκάμνουν· ἀλλ' ὁ ἅγιος ἔτε ὅλως τὸν ἐλεγχον τὸν ὑπὲρ φίλων, ἔτε τὴν λόγον πρὸς ὀλιγωρίαν ἐδέξατο, μὴ καταδεχόμενος αὐτὰ τιμὴν ἀρχίῃ, ὡς

δυναμὴν αὐτὸν σῆσαι, ἀλλὰ τὸ ἀλογον τῆς κατ' ἑαυτὸ ἐπιπληξείας, καὶ τὸ μάταιον τῶν ἐλέγχων δεικνύς, φησὶν, ὅτι ὁ παύσει με ὁ ἐλεγχῶ ὑμῶν. λόγος γὰρ χωρὶς ἔργων προφερόμενος, ἀβέβαιός ἐστι, καὶ ἄπιστος. ἀλλως δὲ καὶ μὴ ἀληθῶς ποιοῦν, ἐπὶ τῷ ἀδυνάτῳ ἔχει· ὥστε καὶ ὑμεῖς τοιοῦτον ἐλέγχον, χρώμενοι, ὃ παύσειτε τὴν ἀληθῆ λέγειν, οὐδὲ πρὸς τὴν παρ' ὑμῶν λόγον ἀρήσετε ἡτυχαζόντα.

ΚΕΙΜ. Νυνὶ δὲ ἐσβλέψας εἰς πρόσωπα ὑμῶν, ὃ ψάδομαι.

ΟΛΥΜΠ. Τετίσι, κατὰ παρρησίας ἐρῶ τιμὴν ἀλήθειαν, οὐδὲ ὑποσελόμενος, οὐδὲ ἐρυθρίασας, διδάσκον διὰ τὸ ῥητὸν, πρὸς τὸ μὴ περὶ αὐτῶν προφέρειν λόγον καταλαλίας, ἀλλ' εἰς πρόσωπον λέγειν ὃ δέει. εἴρηται γὰρ μὴ καταλάλει, μηδὲ ἡδέως ἄκβε καταλαλῶντος. ἀπαρρησιάζων δὲ καὶ τὸ λέγειν ὃ ψάδομαι, κατὰ καὶ Πάυλος, ἀλήθειαν λέγω ἐν Χριστῷ ὃ ψάδομαι.

ΚΕΙΜ. Καθίστατε δὲ, καὶ μὴ εἴη ἀδίκον, καὶ πάλιν τῷ δικαίῳ συνέρχεσθε. ὃ γὰρ ἐστὶν ἐν γλώσσῃ μου ἀδίκον, ἢ ὃ λάρυγγί μου ὅχι συνέσιν μελετᾷ;

ΟΛΥΜΠ. καὶ ΠΟΛΥΧΡ. Αὐτὸς, φησί, ὑμᾶς αὐτὸ καθίσταται μοι κριτής, καὶ δικαίως διεκδικεῖν τὰς ψήφους. πιστῶ γὰρ μηδεὶ ἀδίκον λέγειν, μηδὲ ἀσιωπῆτας, ἢ φλοῦρας προκαλεῖται λόγους. ταῦτα δὲ φησί, προκαλεῖται αὐτὸς εἰς τιμὴν διεκδικῆσαι, καὶ μονοῦχι λέγων, ὑμεῖς κριταὶ τῶν πρὸς ὑμᾶς

γίνεσθε λόγων, μόνον ἢ τὰ δικασί-
μοῖρα προσέσω τῇ ψήφῳ· ἄρξαθε,
χωρήτατε πρὸς ἀντιλογίαν, ἐγχειρί-
σατε ἰλέγξαι τῷ λόγων τὴν ἀλή-
θειαν.

ΔΙΔΤΜ. Ἐπιτρεπτικὰ δὲ ταῦτα,
καὶ ἀλεξικάκα, παιδῶντα χολῇ, καὶ
προσοχῇ, καὶ ἔξετάσει φθγγισθαι·
ὃ δηλῆται διὰ τῶ, καθίστατε, τὸ
καὶ ἀλλαχῇ εἴρηται, πρὶν ἔξετάσει
μὴ μέμψῃ. μέγα δὲ καὶ τὸ ἐπίταγ-
μα, τὸ, μὴ εἴη ἀδικον. ἢ ὅδ' μικρὸν
ὅτι λόγῳ μὴ πταίην. προτρεψάμε-
νος δὲ αὐτὸς χολάσται τῇ περὶ αὐτοῦ
ἔξετάσει, ὅπερ διὰ τῶ, καθίστατε
δὴ, καὶ μὴ εἴη ἀδικον, ἡμιλύσσει.
ἔτα ἀπαρρησίαςον προφέρει λόγον,
φάσκων, ἢ ὅδ' ἔστιν ὅτι γλώσσημα ἀ-
δικον, ἡρέμα παρακινῶν αὐτὸς, ἔ-
ξῃς εἶχον περὶ αὐτῶ διαλήψεως, ὡς
δὲ ἀμαρτίας πεπονδός. καὶ ἄλλως
ὑποσημαίνων αὐτοῖς, ὡς ἢ πρὸς ἀσύ-
νετον παρ᾿ ἄγαν ἔχουσιν, ἵνα τὸτε εἰς
τὴν περὶ αὐτῶ σκέψιν αὐτὸς διεγεί-
ρῃ, ὥς φρονίμως, καὶ σωετῶς ταύτη
χρησάσθαι.

ΟΔΤΜΠ. Ὡς δὲ ἤδη καθί-
σας αὐτὸς δικαστὴς, ἄρχεται σωη-
γορεῖν τοῖς ἑαυτῶ λόγοις, καὶ δεικνύ-
ναι ὡς ἢ μίμψιως ἀξίος ἐστὶ ποδῶν
μεταλλάξαι τὸν βίον. ἐκ δύο δὲ τῶν
αἰπῶν εὐλογον ἑαυτοῦ κατασχάζει
τὴν ἐπιθυμίαν· μίας μὲν, ὅτι καθό-
λου κινδυνῶν μεσὸς ὁ ἐπικηρος ἔτος
βίος· ἑτέρας δὲ, ὅτι πρὸς τὸ καθό-
λου καὶ τοῖς γενικοῖς φόβοις καὶ ἀ-
γωνίαις, αὐτὸς διαφερόντως τὰς ἀν-
ήκεστοις περιβέβληται συμφοραῖς, γυ-
μνάζει δὲ πῶς τὸ καθόλου τῶ βίῳ
μοχθηρὸν, καὶ φησί.

ΚΕΙΜ. Πότερον ἔχι παρα-
τήριόν ἐστιν ὁ βίος ἀνθρώπου ἐπὶ
τῆς γῆς; καὶ ὥσπερ μισθὸς ἀν-
θήμερινῶς ἡ ζωὴ αὐτῶ; ἢ ὥσπερ
θεράπων δεδοικώς τὸν Κύριον
αὐτῶ, καὶ τετόλμως σκιάς; ἢ ὥ-
σπερ μισθωτὸς ἀναμεινῶν τὸν μι-
σθὸν αὐτῶ;

ΧΡΥΣΟΣΤ. Ἄρα, φησὶν, ὑμῖν ἢ
δοκεῖ πειρασμῶν ἐμπεπλησθαι καὶ περ-
σάσεων, πάντων ἀνθρώπων ὁ βίος; καὶ ὡς
πᾶς ἀνθρώπος ἔοικεν ἀνθήμερινῶ μι-
σθωτῶ, ὃς δι' ὅλης ἡμέρας κάμνει, ἵνα
πὶ μικρὸν κομίσηται; ἢ θεράπωντι δε-
δοικὸς τὸν ἑαυτῶ δεσπότην, καὶ μόλις
ποτὲ μικρὰς ἀναπαύσεως τυγχάνοντι;
ἢ ἀπλῶς μισθωτῶ, εἰ καὶ μὴ ἀνθήμε-
ρινῶ, ἵνα μὴ τὰς πολλὰς καμὰτας
λάβῃ πρὸς μισθόν;

ΠΟΛΥΧΡ. Ἡ τὸ πάντως εὐδελον,
ὡς περὶ σάσεων μεσὸς ὁ βίος, καὶ δι-
κλιν μισθωτῶ ἀπάντες περὶ τὴν ἑαυ-
τῶν πορνῶν ζωὴν. ἄλλως ὅδ' γεωρ-
γὸς συλλέγει τροφὴν, καὶ ἄλλως ὁ
τὴν βαύαυσον μετὶ τῶν τέχνων, καὶ οἱ
ὅτι ἀξιώμασιν ἑτέρως. ἐστὶ δὲ ὅλως ἢ-
δεῖς, ὅς ἢ τῶν ἀναγκαιῶν φροντίζει,
ἀλλὰ καὶ διαλλάττομεν ἑδὲ τῷ οἴκε-
τῶν, ἀπάντες μὴ δὲ αὐνοῦντες τὸν
βίον. ὁ μὲν ὅδ' πρὸς ἢ φωρᾶται τὴν
τῷ δυνατωτέρων ἀρπαγῇ, οἱ δὲ ἐν-
τιμώτερον βιῶντες, τῷ μείζονων τὴν
πλεονεξίαν· καὶ εἶποι, τίς παρὰ τῷ
κρατάντων δημόσις, καὶ βασιλεῖς,
τῷ μὲν τὴν τυραννίδα, τῷ δὲ τὰς ἐπι-
βουλὰς. ὅνπερ τοίνυν, φησὶν, ὁ θε-
ράπων τρόπον μίαν ἀταλμαγῇ πῆς
τῶ δεσπότη βαρύτητος ἔχει τὴν εὐκ-

τα· ὅτι καὶ ἄνθρωποι τῆς ταλαιπωρίας τῆ βίᾳ λύσιν ἔχουσιν τὸν θάνατον. τὸ γὰρ, πτῶχῶς σκίας, οἶονε νυκτὸς λέγει, αὐτὶ τῷ, ἀναπαύλης.

ΧΡΥΣΟΣΤ. Διὰ τῶτων ἔν βέλεται δεῖξαι τὸ ἐπίπονον τῆ βίᾳ, καὶ βραχύ· καὶ φησὶν, ἄρ' ἐν πόνῳ γέμει μόνον, ἔχι δὲ καὶ κινδυνῶν; ἐμοὶ δὲ δοκεῖ περὶ δρακίτε λέγειν οἰκίτε ὡ ἀγωνία διὰ παντὸς οὗτος διὰ τὴν φυγὴν. τὸτο γὰρ ἐμφαίνει, τὸ, πτῶχῶς σκίας, τῶτες, τὰ μὴ παρόντα, ὡς παρόντα λογιζόμενος διὰ τὴν φόβον, καὶ ζητῶν σκότος, ὑφ' οὗ καλυφθήσεται. πλην εἰ πειρατρίειον ὁ βίος, πῶς οἶόν τί ἐστι τὸν ὡ πειρατρίειον οὐτα, πειρασμῷ μὴ περιπέσῃ; ὡς συμβαίνει μὴ ἀπὸ ἀδικίας μόνης, ἀλλὰ καὶ ἀπ' αὐτῆς τῆ φύσεως ταῦτα παθεῖν, ὅπερ ἐγὼ πέπονθα.

ΚΕΙΜ. Οὕτω καὶ γὰρ ὑπέμηναι μιλῶας κενός.

ΟΛΥΜΠ. Οὕτω πῶς, καὶ ταλαιπωρίας, καὶ φόβου. τὸτο δὲ ἔχι περὶ πάντων λέγει, ἀλλὰ περὶ ταῦτα. δείξας γὰρ, ὡς καθόλου μοχθηρὸς ὁ βίος, ἐπὶ τῇ ἰδικῶς αὐτῷ συμβεβηκότι μετέρχεται, καὶ φησὶν, ὅτι καὶ γὰρ εἰς γέγονα τῇ τὸν αἰατὸν τῶτων ἀνατλήωντων βίον, καὶ πολὺν ἤδη χρόνον ὡ ταλαιπωρίας ἔξετάζομαι. τὸτο γὰρ σημαίνει, τὸ, μιλῶας κενός.

ΚΕΙΜ. Νύκτες δὲ ὀδυῶν δεδομμένα μοι εἰσὶν· εἰάν κοιμηθῶ, λέγω, πότε ἡμέρα; ὡς δ' αὖ ἀναστῶ, πάλιν, πότε ἑσπέρα;

ρα; πλήρης δὲ γίνομαι ὀδυῶν ἀπὸ ἑσπέρας ἕως πρωῒ.

ΟΛΥΜΠ. Αὐλίας δὲ, καὶ Θεοδοτίων, τίτε αἰσθήσομαι; εἰ βέλεοδε, φησὶ, τὰ ἴδια μοι συμβεβηκότα μαθεῖν, εἰσὶ ταῦτα· αἱ νύκτες εἰς αἰάπασιν τοῖς ἀνθρώποις ὡκοτομήθησαν, ἐγὼ δὲ ὀδυῶμαι περὶ ταύτας, καὶ τὸν ἡλίον ἰδεῖν ἐπὶ δόχομαι, ὥσπερ ὡ ἡμέρα παραμυθίας τάξομαι τινος. ἡμέρας δὲ διαλαμψάσης, ταῖς ὁμοίαις ὀδυῶμαι βαλνόμενος, τὴν ἰσπίραν τοῦ θῶ. καὶ ταῦτες ἐλθούσης, ἐπὶ τοῖς ὁμοίοις κατεξετάζομαι, μέχρι τῆς ἑσπέρας ἡμέρας.

ΧΡΥΣΟΣΤ. Εἶδες καὶ τῆς νυκτὸς τὸν ἀφόρητον πειρασμὸν, τὸν καὶ αὐτὸν κλητὸν οὐτα, καὶ παράδοξον τοῖς μετὰ γὰρ ἄλλοις ἀπασιν ἀνθρώποις, καὶν μυεῖα πάχῳσι, καὶν δεσμωτρίειον οἰκῶσι, καὶν ἄλλοισιν περικίονται, καὶν συμφοραῖς θρηνῶσι, καὶν λώβλιον σώματος ἵπομεύωσι, καὶν πενία πιέζονται, καὶν νότῳ, καὶν πόνοις, καὶ ταλαιπωρίας ἐπελθούσα ἡ νύξ φάρμακον ἐπάγει παραμυθίας, ἀφίεσα τῇ πόνῳ τὸ σῶμα, αἰεῖσα τῇ φροντῇ τὴν ψυχὴν. ἐπὶ δὲ τῷ Ιωβ τῶτε, ὁ λιμὴν σκόπελον γέγονε, καὶ τὸ φάρμακον ἔλκος κατέστη, καὶ ἡ παραμυθία ποροδὴκη τίς τῇ ὀδυῶν χαλεπωτέρα, καὶ φοβερώτερος ὁ χειμῶν ἐγένετο, ὡ τῇ πᾶσιν ἀνθρώποις πάρεχέσθαι γαλιῶν. καὶ ἐφαγε μὲν, ὡ ἀπὸ κυμάτων, τῆς ἡμέρας, διὰ τὰς ἀκαρτερήτας ὀδυῶνς ἐκείνας, εὖεσκε δὲ τελευτίας, καὶ σφοδρίτης, καὶ ὑφάλης, καὶ σπιλάδας, ὡς πάλιν τῇ ὡ τῇ ἡμέρᾳ ζητεῖν κύματα· καὶ βαρὺ τὸ παρὸν ἔχων, τῷ ἀπόντῳ ἐπε-

δύμει , ἐπιπαύδων διὰ τὰς ἀλγηδέ-
ρας τὰ διασμήματα· σὺ γάρ ποτε παρ-
τρέχειν . διό δὴ καὶ αὐτὸς τὸ χηλὸν
πάθος τὸτο διηγόμενος, ἐβόα λέγων,
ἰαὺ καίμηθῶ, λέγω, ποτε ἡμέρα; ἰαὺ
ἀνάσῳ, λέγω, ποτε ἰσπέρα; τίνοι
εὐκλειε εἰπέ μοι; ὅτι μὲν γὰρ τῇ ἡμέ-
ρᾳ εἰκότως τὴν νύκτα ἐπιζητῆς, ἀπὲρ
ἀπλῆσαν πᾶσι παρέχεται τῇ μεθι-
μερινῶν καμάτων· ὅτι νυκτὶ δὲ γενέ-
μενος, καὶ γαλλῶν, καὶ λήθῃ τῇ ὀδυ-
ρῶν ἐκείνων, καὶ τῇ φροντίδων, τί
πάλιν ἐπιζητῆς τῇ ἡμέρᾳ, εἰπέ μοι;
ὅτι μοι τῆς ἡμέρας χαλεπωτέρα ἢ νύξ·
ὅτι γὰρ ἀπλῆσά μοι παρέχει τῇ πό-
ρων, ἀλλ' ἐπίτασιν, καὶ θορύβους, καὶ
ταραχάς· καὶ τὸτο αὐτὸ διηγόμενος
ἔλεγεν, ἐκφοβέις με σύννιόις, καὶ οἱ
ὀράμασι καταπλήττεις· καὶ γὰρ ἔξε-
διματῶτο, φοβερὰς ὄψεις ὀρῶν ἐπὶ
τῆς νυκτός, καὶ φόβον ἀφόρητον ὑπομέ-
νων, ἐκστασὶν πε πολλῶν, καὶ καταπλη-
ξιν· καὶ ἡ τοῖς ἄλλοις δοθεῖσα πρὸς
ἀνάπαυσιν, τότε μᾶλλον ἐπίτασις αὐτῷ
τῇ συμφορῶν.

ΚΕΙΜ. Φύρεται δέ μου τὸ
σῶμα ἐν σατείᾳ σκωλήκων·
τήκω δὲ βώλακας γῆς ἀπὸ
ἰχώρῳ ζύων.

Ο' ΑΤΜΠ. Ἐΐθε, φησὶ, μίχεις
ὀδυρῶν εἰσῆκε τὸ πρᾶγμα· νῦν δὲ
οἱ σκωλήκες τίκνουνται μετ' ἐξ ἐμῆ,
τὸ δὲ ἐμὸν καταδαπανῶσι σῶμα, καὶ
ἔτι δειμῆς ἰχώρας ἐκρέω, ὡς ἰαὺ
ὀσράκω διαπορήσω, ἔτι ἐδελήσω
βώλοις τέττας ὑποδέξασθαι, αὐτὰς πῆ-
κεσι τῆς βώλης οἱ ἰχώρις τῷ σφο-
δρῷ τῆς δειμύτης.

ΧΡΥΣΟΣΤ. Διὰ δὲ τῶ εἰπεῖν,
τήκω βώλακας γῆς, δηλοῖ, ὡς ἐκεί-
τι ὀσράκω, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, ταλαιπωρη-
θεῖς, ἀλλὰ γῇ λοιπὸν τὸτο ἐποίη-
σε διὰ πάντων μεν τοὶ παιδῶν τὰς φί-
λης, καὶ περὶ καρτείας, καὶ περὶ τῶ
ἀπώσασθαι τὴν διάληψιν, ὅτι δι'
ἀμαρτίας πάχει, ὅπως ἐκ τῆς ὑπερ-
βολῆς τῇ πόνων ἐννοήσωσιν, ὅτι ἔχ-
εως ἐστὶ φαῦλῳ, ὥστε τοιαῦτα πά-
χειν· ἔδει γὰρ αὐτὸς ἐννοῆσαι τὰ
καθ' ἑαυτὸς, καὶ ἔτι γινώσκει τὰ περὶ
τῶ Γάβ· ἀκατάπαυστοι γὰρ ὀδύνας,
καὶ ἰχώρ καὶ σκωλήκες, καρτερίαν ἀ-
μα, καὶ ἀνδρείαν ἐδείκνυν.

ΠΟΛΥΧΡ. Βαρὺ μὲν, καὶ τὸ,
ἀπλῶς ἀλγεῖν, τὸ δὲ ἠλκῶσαι,
χεῖρον· τὸ δὲ καὶ σκωλήκας οἱ ζῶν-
τι σώματι βρῦεν, τροφὴν τῷ πά-
χοντος τὸ σῶμα τιθεμένου, ὥστε νῦν
μετ' τοῖς δῆγμασι, νῦν δὲ τῇ δυσσο-
μίᾳ, καὶ πρὸς τὴν ζωὴν ἀπαιτεῖν τὸν
πάχοντα, ἐδὲ μίαν ὑπερβολὴν κα-
ταλιμπανίει, τὸ δὲ πλεον ὅτι ἔμόνον
ἰώρα καταδίσταται ὑπὸ σκωλήκων τὸ
σῶμα, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς αὐτὸ κατεῖχε
λαβὼν ὀσρακον, καὶ δῆμιος ἑαυτῷ
ἐγενότο, καὶ βώλακας ἔθηκεν· ἔκ ἐφε-
ρε γὰρ ἐδὲ γῇ τὸν ἀπορρέοντα ἐκείθεν
ἰχώρα, ἀλλ' ἔτι τὸ σῶμα τῷ δικαίῳ
διέφθαρτο, ὡς τῷ πλήθει τῇ ἰχώ-
ρων, καὶ τῆς βώλακας λύεσθαι, πη-
λῷ δίκλιν, διαβρόχες γινόμενης τῇ
ἐπιτείνῃ ὑγρότητι, καὶ ἀφόρητον τὸ
πάθος αὐτῷ, ὅτι τῷ πάχοντι μόνον,
ἀλλὰ καὶ τοῖς θεωμένοις.

ΚΕΙΜ. Ο' δὲ βίος μου ἐστὶν
ἐλαφρότερος λαλίας· (οἱ δὲ
λοιποὶ δρομέως ὀξέδωκαν) ἀ-

τόλωλε δὲ ἐν Κεῖῃ ἐλπίδι.
(ὁ δὲ Σύμμαχος αἱ ἡμέραι μὲς
ἀνῆλθον, μὴ ἔσης ἐλπί-
δι.)

ΟΛΥΜΠ. Μεταξὺ θεῶν τὰ ἤδη αὐ-
τῷ συμβεβηκότα, πελάτων ἐπάγει,
ὡς ὁ βίος αὐτῷ δίκην δρομῆως, πρὸς
τὸ πέρας ἐπείγεται, ἕδεν τῷ Χρησῶν
παντάσῃ ὑποφαίνων. τὸτο γὰρ ἐστὶ,
τὸ, αἰ κεῖῃ ἐλπίδι.

ΧΡΥΣΟΣΤ. Τάχα δὲ, τὸ, ὁ
βίος μὲ ἐλαφρότερῳ λαλιάς, διώτα-
ται μὲν τὸ πρόσκαιρον τῷ βίῳ ση-
μαίνειν, ὅτι ἐκ ἐστὶν ἐσηκώς, ἀλλὰ
λυόμενῳ, ὥστε ἡ λαλιά. διώταται
δὲ καὶ τὴν εἰς ὑπερβολὴν ὀδυρῶν δη-
λῶν, καὶ τὸ, ἄχει θανάτου ἤκειν αὐτῷ
τὰ τῷ πόνῳ. τὸ δὲ, ἐλαφρότερῳ
δρομῆως, ὅτι ὥστε ἐκεῖνοι, πρὶν ἢ
σῆναι, μεταπηδῶσιν, ὅτε καὶ ἡ δόξα,
πρὶν ἢ παραγενέσθαι, ἀφίπταται.
ἀπόλωλε δὲ ἐν κεῖῃ, φησὶν, ἐλπίδι
ὁ βίος μὲ. διατί; ὅτι ἐταλαιπώρησα,
καὶ μισθὸν ἐκ ἔλαβον, ὅτι ἐν συμ-
φοραῖς, καὶ ἕδεν ἔχω πέλῃ Χρησῶν.
εἴπα ἱάσας τὴν πρὸς τὰς φίλας διά-
λεξιν, εἰς ἄλγιν τὸ λοιπὸν διὰ μέτε
τρέπεται, καὶ φησὶ.

ΚΕΙΜ. Μνήσθητι ἔν, ὅτι
πνεῦμά μὲ ἡ ζωὴ, καὶ ἐκ ἐστὶ
ἐπαυελίσσεται ὀφθαλμός μου
ἰδεῖν ἀγαθόν.

ΟΛΥΜΠ. καὶ **ΠΟΛΥΧΡ.** ὅμοια
καὶ Δαβὶδ ἠύξατο, λέγων, αἶες μοι,
ἵνα ἀναψύξω, πρὸ τῷ μέσπελθῃν,
καὶ ἐκ ἐστὶ ἐμὴ ὑπάρξω. ὅρα δὲ τὸν

δίκαιον, ἕδαν ἀπὸ καπορθωμάτων
ἀξιοῦνται σωθῆναι ἑαυτὸν, ἀλλ' ἐπειδὴ
ὀλιγοχρόνιος ἐστὶν. πνεῦμα δὲ λέγει
νῦν, τὴν πολλὴν τὴν αἰσθητὴν, ὃ
ἀναπνέοντες ἐπισπώμεθα. καὶ ἡ καὶ
Σολωμὼν ἔφη, ὅτι καπνὸς ἐν ῥίσιν
ἡ ζωὴ ἡμῶν. ὁ δὲ λέγει τοῦτον ἐστὶ,
μνήσθητι ὅτι ἀδιάλυτος ἐστὶν ἡ αὐ-
θραπίνῃ ζωὴ, καὶ ἐπειδὴ ταύτης
ἀπορραγώμεν διὰ τὸ θανάτου, ἢ ἐτι
εἰς τὴν τοιαύτην ζωὴν ἐπαυελίσσε-
ται, ἕδεν τὰ τῷ βίῳ ὅρα ἀγαθὰ, καὶ
ἀπολαύειν αὐτῷ διωόμεθα.

ΚΕΙΜ. Οὐ περιβλέψεται με
ὀφθαλμός ὀρώντός με. οἱ ὀφ-
θαλμοὶ σε ἐν ἐμοί, καὶ ἐκ
ἐστὶ ἐμὴ, ὥστε νέφῳ ἀποκα-
θαρσέν ἀπ' οὐρανό.

ΠΟΛΥΧΡ. καὶ **ΟΛΥΜΠ.** Τὸ ἀ-
θροῦν τῷ θανάτῳ ἐνταῦθα δηλοῖ.
ἐν ἔσθῃ γάρ, φησὶ, τίς ἀπνέζει
μοι, πολλάκις οἴχομαι καὶ ἀπόλ-
λυναι. καὶ ὅτε ταχεῖά τις ἐστὶν ἡ τῷ
βίῳ πελάτῃ, ὅτι οἱ σήμερον ὀρώντες
με, ὃ πάντως αὐτοῖς βλέψουσιν. εἰ
γὰρ μόνον θελήσας, καὶ τοῖς ὀφθαλ-
μοῖς μοι ἐμβλέψας πρὸς τὸ μὴ
εἶναι, ἀπολῶμαι. τὸτο γὰρ σημαί-
νει, τὸ, οἱ ὀφθαλμοὶ σε ἐν ἐμοί,
καὶ ἐκ ἐστὶ ἐμὴ. καὶ εἴκοι νίφει διαλυ-
θῆναι, καὶ τὴν οἰκίαν σύσασιν ἀπωλί-
σαντι. τὸτο δὲ ὁ Σύμμαχος σαφέ-
σερον, ἔξεδωκεν, εἰπὼν, καθάπερ
ἀναλωθέντα νεφίλη ἀταλλαγήταται.

ΚΕΙΜ. Εἰ γὰρ αὐθραπὶς
καταβῇ εἰς ἄδην, ἐκ ἐστὶ μὴ
ἀναβῇ, οὐδ' οὐ μὴ ἐπισέψῃ

εἰς τὸν ἴδιον οἶκον. ὅθ' ἔμῃ ἐπιγνώ αὐτὸν ἔτι ὁ τόπος αὐτοῦ.

ΧΡΥΣΟΣΤ. Ἀξίον διὰ τὸ τοῦ μαλιστα θαυμάζειν τὸν δίκαιον, ὅτι περὶ ἀνάστασις ἡδεῖ ἐπιστάμενος, ὡδυνάστο μεν, ἔφερε δὲ γενναίως. ὅτι γὰρ ἔκ ἤδη τί σπαφίς περὶ τὰ μυστήρια τῆς ἐκ νεκρῶν παλιγγενεσίας, ὅτε τοῦ θεοῦ δηλόν. τῷ γὰρ ἁπᾶς, φησὶ, διὰ θανάτου εἰς τὸν αἰὲν κατελθόντι, ἔκ ἐτι δίδεται πάλιν ἀναβιώσαντι, εἰς τὸν ἴδιον οἶκον ἐπαναγρῆναι, ἀλλ' ὅδε μνήμη τότε περιλειφθήσεται, ἀφανὲς ἐκ ζώοντων γενομένο. τὸν γὰρ ἀποθανόντα ἀνάσσειν ἐχ. αἴον π.

ΔΙΑΔΥΜΟΥ. Τινὲς δὲ φασὶν, ὅτι ἢ παραρρέμενος τὴν ἀνάστασιν, τὸ τοῦ λέγειν, ἀλλὰ παρῶτον μετὰ τὸ τῷ αὐθρότων ἐπὶ κηρὸν δεικνύς, ἔπειτα ἀπ' ἁπ' ἀποθανόντων, εἰς τὸν δὲ τὸν φθαρτὸν βίον ἔχ' ὑποσρέφει, ὅδε τὰ συνήθη παρὰ τῶν ἐπιγνωσθήσεται. ὥστε, τὸ, ἔκ ἐτι ἢ μὴ ἀναβῆναι ἢ ἄδεν, συναπτόν, τὸ, εἰς τὸν ἴδιον οἶκον ἔκ ἐπιστρέφει. ἵνα εἴπῃ, ὅτι ἀναβιώσεται μεν, ὁ μὲν εἰς τὸν αὐτὸν οἶκον ἐπιστρέφει. ἀλλ' αὕτη μεν ἡ ἐρμηνεία πιδανή, ἀληθεσίαι δὲ ἡ παρ' ἑτέρους, ὅτι ἡγοῦνται τὰ περὶ τῆς ἀνάστασις ὁ δίκαιος. ὁ δὲ καὶ πλέον ἐστὶ θαυμάσιος, ὅτι μηδὲν τοῦτον ἐλπίζων, ὅτι τὴν ἀφ' αὐτῶν ἀρίστῳ κατάρθωσεν.

ΚΕΙΜ. Ἀπὸρ ὅν ὅδε ἐγὼ φάσσομαι τῷ σώματί μου, λαλήσω ἐν ἀνάγκῃ ὡν τὰ πνέματός μου. (ὁ δὲ Σύμμαχος,

διαλεχθήσομαι τῷ παρατι-
κρασμῷ τῆς ψυχῆς μου.) ἀνοί-
ξω πικρίαν ψυχῆς μου συνεχό-
μενος. πότερον θάλασσαν ἔμῃ;
ἢ δράκων, ὅτι κατέταξας ἐπ'
ἐμέ φυλακίαν;

Ο'ΛΥΜΠ. Τοιγαρῶν ἔκ ἐφησ-
χάσω, ἀλλὰ εὐξομαι καὶ διηθήσομαι
συνεχόμενος. τὰς δὲ παρ' ἑσέως ἀνάγ-
κας, καὶ τὴν καταπικρανθεῖσαν ψυ-
χήν, καὶ τὴν ἀπὸ τῆς φύσεως, εἰς
ικετηρίαν προβάλλεται, καὶ φησὶν,
ἐνόησον, ὡς διάστημα, ὅτι ἐκ ἐμὴ
μέγα τί καὶ θεῖστον τῷ σὺν κτισ-
μάτων, οἷον θάλασσα, ἢ κήτος, τὸ
τὸ γὰρ δράκοντα καλεῖ, ἀλλ' ἀπὸ τῆς
καὶ μικρὸς τις, καὶ θεοδενῶ ποιῶ-
ταις περιλειόμενος συμφοραῖς. ὥστε
δὲ τὴν θάλασσαν, καὶ τὰ ἐν αὐτῇ
κήτη, οἷοις περιέλειπται, ἢ ἔχ'
ὑπερβαίνουσιν. ὅτι μετὰ ταῖς συμφοραῖς
περιεσείχισας, ὡς ὑπεξελθὼν αὐχ-
δέστω. ὁ μὲντοι Ἐβραῖος αὐτὴν
ἐταξας ἐπ' ἐμὴ φυλακίαν, τὸν καὶ
γενεῖ. ὁ δὲ ἐν βόλειται εἰπεῖν τὸ ἐστὶν,
ὅτι ὥστε τῇ θαλάσσῃ ἐνίρρη τὰ
ὕδατα, ὥστε ἐμοὶ οἱ πόνοι, ἀλλ'
ἐκείνη μεν ἴδιον τὸ δέχεσθαι καὶ
ἀναλίσκειν ἀνταποδότης τὰ ἐπιχειρόμενα
ράματα. καὶ τῷ ἐν αὐτῇ δὲ κήτει,
μὴ ἀποσρέφειν τῷ ὕδατι τὴν
πλημμύραν. ἀνθρώπων δὲ ἐκ ἐστὶ τὸν
ὁμοίου τρόπον δυνατόν φέρειν τὰ δει-
νά. εἴτα, καὶ οἰκτιρμὸς ἐκκαλύμενος
τὸν Θεὸν ἐπάγει.

ΚΕΙΜ. Εἶπα ὅτι παρακα-
λέσει με ἡ κλίνη μου (ὁ δὲ Σύμ-
μαχος παρηγορήσει.) ἀνοίσω

δὲ πρὸς ἑμαυτὸν ἰδίᾳ λόγον
τῇ κοίτῃ μου. (ὁ δὲ Θεοδο-
τίων, συμβαδάσαί με ἐν τῇ
ἀδολεχίᾳ μου ἢ κοίτῃ μου.) ἐκ-
φοβῆς με ἐνυπνίοις, καὶ ἐν ὁ-
ράμασί με καταπλήσῃς.

ΧΡΥΣΟΣΤΟ. περ ἐπὶ τοῖς δικαίς συ-
νέβη μόνῃ, τὴν δὲ ἐν ἑτέρῳ ἔδειξεν. ἔδει
γὰρ τινὶ ἀπὸ τῆς νυκτὸς εἶχε παραμυ-
θίαν, ἀλλὰ τῇ μεθ' ἡμέρας δεινῶν,
προσθήκη μείζων ἢ τῇ νυκτερινῶν
φόβῳ φαντασία. ὅτι ὅταν χαλεπώτερα
ἐν τοῖς ὕπνοις ὑπέμενεν, ἄκουσον τί
φησὶ, διατὶ ἐκφοβῆς με ἐνυπνίοις, καὶ
ἐν ὁράμασί με καταπλήσῃς; τοῖς
σιδηρῆς αὐθροῦτος, ποῖος ἀδάμας, το-
σαῦτα αὐτὸν ὑπέμενε δεινά; εἰ ὅταν καὶ
ἐαυτὸν τῶν ἑκαστον ἀφόρητον, οὐκ ἐν-
νόησον σωλιδόοντα πότον ἡγεῖρε θό-
ρυβον· ἀλλ' ὅμως ἐκείνῳ ἀπαντα
ταῦτα ὑπὲρνευε, καὶ ἐν ἅπασιν τοῖς
συμβεβηκόσιν αὐτῷ, εἴη ἡμαρτεν, ἢ
δὲ ἐν τοῖς χείλεισιν αὐτῶν, καὶ ταῦ-
τα, μηδὲν διάλειμμα ἔχων ἐν ταῖς
συμφοραῖς ἀλλὰ καὶ νύκτωρ, καὶ μεθ'
ἡμέρας ὑπὸ τῇ παθῶν παραττόμενος.
ἐγὼ λέγειν τὰ μεθ' ἡμέρας δεινά, ἀλλ'
ἔδει ἢ νῦν αὐτῷ παρεῖχεν ἀτέλειαν·
διὸ ἔλεγεν, ἐν ὁράμασί με καταπλή-
σῃς, καὶ κατ' αὐτὸν, φημί, τῆς αὐτέως
τὸν χειρὸν, ὅτι προσδοκῶ μικρὸν ἀ-
δολεχῆσθαι με τοῖς λογισμοῖς, καὶ
ὑπνοῦ τυχεῖν, καὶ αἰαπαύτως, φοβε-
ρά μοι τὰ ἐνυπνια ἐρίσεται. συμ-
βαίνει δὲ τὸτο μάλιστα καὶ φυσικῶς
τοῖς μεθ' ἡμέρας περαζομένοις, ὥς περ
καὶ ὁ σοφὸς ἐφασκεν Ἐκκλησιαστής, ὅτι πα-
ραγίνεται ἐνυπνίον ἐν πλήθει περασ-
μῶν. εἰκὸς δὲ καὶ τὸν διαβόλου φαν-
τασματὰ τινα φοβερά δεικνύειν, ἐκ

δειματῶν αὐτῶν, καὶ ἐκταράττειν καθ' ἑπ-
τας. ὁ δὲ μακάριος ἔτος ἔπω πληροφο-
ρηθεὶς, ὡς ἐξητίθη ὑπὸ τῷ διαβόλῳ,
οἶεται τὸν Θεόν, καὶ ταῦτα, καὶ τὰς
βασάνους ἐπιφέρειν αὐτῷ. ἡ δὲ ἄρα
καὶ τὸτο τῆς διαβόλου ἐνεργείας· ἔδει
ὅτι αὐτῷ ὁ Θεὸς ἐπήγαγεν, ἀλλὰ πᾶν-
τα τῆς τῷ διαβόλῳ χειρὸς ἡ.

ΚΕΙΜ. Ἀπαλλάξῃς ἀπὸ πνέ-
ματός μου τινὶ ψυχῇ μου, (τὸ,
ἀπαλλάξῃς, αὐτὴ τῇ, ἀπάλ-
λαξον, ὁ δὲ Ἀκύλας, καὶ αἰρεῖ-
ται, φησὶν, ἀγχόνῳ ἢ ψυχῇ
μου) ἀπὸ δὲ θανάτου πᾶς ὅσά
μου. (ὁ Σύμμαχος, καὶ θά-
νατον διὰ τῆς ὀσέων μου.) εἰ
ὅταν εἰς τὸν αἰῶνα ζήσομαι, ἵνα
μακροθυμήσω.

ΟΛΤΜΠ. Ἰατὼν, λάβε τινὶ
ψυχῇ μου, καὶ ἀπαλλάξῃς με τῆς ὀ-
δυμῆς διὰ τῷ θανάτῳ, ἢ γὰρ αἰώνιον
με κατεσκάδας, ἵνα νῦν μὲν εὐγ-
κω τὰς ἀλγυδύνας, τὸν ὕστερον δὲ
χρόνον ἐν αἰαπαύτῃ ζήτωμαι. ἔδει
ὅτι αὐτῷ παρὰ τὸ σὸν δόγμα, διάσω-
τα· θνήσκον με ἐπλάσας, καὶ ἐκ α-
θανάτου, ἐπαγαγέ μοι τὸν θάνατον,
αἶελε με. ἰδὲ τὰ φορτικὰ ῥήματα.
τί φορτικὸν ἔχει; εἶπε τίς συμφο-
ρᾶν, καὶ ἦπτε τὸν θάνατον. ἐκ ἀδι-
κον, φησὶν, εἰ θνήσκῃς ἐν θανάτῳ ἐγώ.
τὸ ὅμοιον καὶ Μωϋσῆς ἰκέτελε, λέγων,
εἰ οὕτω μοι μέλλεις ποιῆν ἀπόκτει-
νόν με.

ΠΟΛΥΧΡ. Λέγων μὲν τοι ὁ Γωβ,
ἀπαλλάξῃς τινὶ ψυχῇ μου ἀπὸ τῷ
πνέματός μου, ἢ τοι τινὶ ὀδυμῇ καὶ τὸν
τόνον πνεῦμα δοκεῖ λέγειν. ἢ καὶ τινὶ

αὐτοῦ αὐτὸ καλεῖ, ἥτις τῇ ψυχῇ
πᾶ περὶ τὸ σῶμα λειτουργίας σωμα-
παλλάττειται. τὸ δὲ ὅλον εὐχεται με-
ταστῆναι τὸ βίον, καὶ ἀπαλλαγῆναι τῆς
μέλει καὶ ὁσῶν ὁδωῆς διὰ τὸ θαυμά-
τε· τὸτο γὰρ ἐστὶ, τὸ, ἀπὸ θαυμάτου.

ΚΕΙΜ. Ἀπόστα ἀπ' ἐμῆ,
κονὸς γὰρ με ὁ βίος.

Ο'ΛΥΜΠ. καὶ ΠΟΛΥΧΡ. Ο' δὲ
Σύμμαχ^{ος}, ὅτι ματαιότης αἱ ἡμέραι
με. ἐπεὶ δὲ, ἀτμός γὰρ αἱ ἡμέραι
με. πᾶσαι, φησὶ, πλῆττων με ἐν
ματαιότητι ζῶντα, καὶ ἔδει ἀσφα-
λὲς κλημενός, ὅτι ἐκλείτω, καὶ
οὐκ ἔτι ἔχω ἰχθύ^{ος}. τὸτο γὰρ ἐστὶ,
τὸ, κενός με ὁ βίος· ὅτι καὶ ἡ Δα-
βὶδ ἠύχετο, ἀπόστησον ἀπ' ἐμῆ τὰς
μάστιγας σου, ἀπὸ γὰρ τῆς ἰχθύος τῆς
χειρὸς σου ἐγὼ θείλιπον. ἐν δὲ
τοῖς ἁγίοις, καὶ τὰς κατ' ἐκτενέωσιν
Θεοῦ γινομένης παρὰ τῆς ἐχθρῶν
πληγῆς, ἐπ' αὐτὸν ἀναφέρειν, ὡς δυ-
νάμενον μετὰ πᾶσαι, συγχωρεῖται
δὲ πᾶς. ἐκ ἴσμεν γὰρ, φασὶ, τινὰ ἄλ-
λον, σὺ πάντων ἔχεις τιμὴν θείσαν.

ΚΕΙΜ. Τὶ γὰρ αὐθροπος,
ὅτι ἐμεγάλυνας αὐτὸν, ἢ ὅτι
προσέχας τὸν νῦν εἰς αὐτόν;
ἢ ἐπισκοπῶν αὐτὸ ποιήσῃ ἕως
τὸ πρῶτον, καὶ εἰς ἀνάπαυσιν αὐ-
τὸν κενῆς;

Ο'ΛΥΜΠ. Τὸ τῆς τῆς αὐθροπίας φύ-
σεως ἀπλῆς, καὶ τὸ Θεὸς περὶ αὐτὸν
τιμὴν κηδεμονίαν, εἰς ἰκεσίαν προβάλλ-
εται. τί γὰρ ἐστὶν αὐθροπος, φησὶ;
εἰς ἰδίαν φύσιν ἔδει· σὺ δὲ διὰ
πληθὺς φιλανθρωπίας ὡς ἐμεγα-

λυνας, ὅτι καὶ προσέχεν ἀξιοῖς
αὐτῷ, καὶ ἐπισκέπτεται τὰ κατ' αὐτόν
μὲν ἀποδῶν, καὶ κατ' ἡμέραν· τὸτο
γὰρ σημαίνει τὸ πρῶτον, καὶ αὐτὸ δὲ
τὸτο τὸ κολάζεσθαι τὸν αὐθροπον,
πεκμήλιον τίθεται πᾶς ὑπὸ Θεοῦ με-
γαλωσιῶν αὐτῷ. ὅπως γὰρ φησὶ,
ἀξίος ἐστὶν αὐθροπος τὸ Κολάζεσθαι
παρὰ σοῦ, ἢ τῷ καὶ ἐν διανοίᾳ σου
εἶναι· αὐτὸ γὰρ τὸ δίκας ἀκατεῖν, ὡς
ὄντος τὸ τῷ αὐθροπῷ, πεκμήλιον ἐστὶν·
ἢ ἐπισκοπῶν αὐτὸ ποιήσῃ, τῆς ἐν
αὐθροπῷ αὐτῷ. ὅρα δὲ μεμιγμέ-
να τὰ ῥήματα, τὰ μετ' ἐπιτελείας, τὰ
δὲ ὁδωῆς· καὶ μοι δοκεῖ, κατ' τὴν ἐ-
πίτασιν τῆς ἀληθινότητος ταῦτα λέγειν.
τί δὲ ἐστὶ, τὸ, εἰς ἀνάπαυσιν κενῆς;
αὐτὸ τὸ, ἀποθαῖναι κελύψεις, καὶ
ἀναπαύεσθαι. ἐπεὶ δὲ πᾶσι κενῆς καὶ
δόγμα· σὺν ἐστὶ, τὸ διαναπαύειν τὸν
αὐθροπον, τῆς ἐν, τὸ παρασκέλεσθαι
ἡμᾶς πελιδνῶν, μὴ μακρυῶν με τὰς
ἀληθινότητας; διὸ καὶ ἐπιφέρει.

ΚΕΙΜ. Ἐως τίνος ἐκ ἑαῖς
με, εἰς προίημε, ἕως αὐ κα-
ταπίω τὸν πτύελόν μου;

Ο'ΛΥΜΠ. καὶ ΠΟΛΥΧΡ. Οὐκ
ἀποδυσσεῖται ταῦτα λέγειν, ἀλλ' ἰκε-
τάων μαθεῖν, ἕως τίνος αὐτῷ τὰ τῆς
ὁδωῆς παρατείνεται· ἄρα μέχρις ὅ
μηδὲ πύσαι, μηδὲ φθίγγεσθαι τι
διωθήσῃ; τοιγαρὶν φησὶ, βραχυτά-
τον γὰρ ἰσάου με ἐν αὐτῇ, καὶ τῆς
ὁδωῆς ἐκτός με κατέστησον. τὸ γὰρ
ἕως αὐ καταπίω τὸν πτύελόν μου, εἶνα
εἴπῃ, τὸ τυχὸν τοῖς θαυμάσι πάχων.
οἷόν ἐστι καὶ τὸ τῆς Δαβὶδ, αὐτῷ μοι
εἶνα ἀναψύξω, πορτὸ μὲ ἀπελθεῖν,
καὶ ἐκ ἔτι ἐν μὴ ὑπάρξω. ὁ δ' αὐτὸς καὶ
τὸ, ἕως τότε Κύριε ὀργισθήσῃ; ἐκκαυ-

ῥήσεται ὡς πῦρ ἡ ὀργή σου; μὴ οἴητις μὴ ἡ ὑπόστασις ὁ μεμψόμενος, ἀλλ' ἰκετῶν ἔλεγε, καὶ τὴν φύσιν αὐτοῦ εἰς εἰς ἰκετεῖαν ἀνέβαλλετο. Καθὰ καὶ τῷ Ἰωβ, μὴ μίχει θανάτου τῇ ὀδυνῶν ἰκταδίῃ, ἀλλὰ μικρὸν γὺν ἰαδίῳ, παρακαλεῖ. ἔτι καὶ μεζότως ἰχμελιωτέρως τὴν Θεῷ φησὶν.

ΚΕΙΜ. Εἰ ἐγὼ ἥμαρτον, τί διωήσομαι πράξαι;

Ἀντί τῷ, εἰ δὲ καὶ ἥμαρτον τί δύναμαι σοὶ ποιῆσαι; μάλιστ' αὖτις ἐδὲ ἡ ἐμὴ ἁμαρτία εἰς σὲ ἀντρέχει. τί δὲ καὶ ἔχω πράξαι, εἴμῃ εἰς τὴν σὺν οἰκτιρμῶν καταφύγειν; ὅρα δὲ πόσον τὸ ταπεινόν· ὡσπερ αὐτίς πενὴς καταφαγὼν ἅπαντα, καὶ ἔδω' ἔχων, λίγει τῇ δεδανεικτί, τί δύναμαι σοὶ ποιῆσαι; πῶς ἀποφλήσω; πῶς ἀπολογήσομαι; ὁ δὲ Ἐβραῖος, ἀντί τῷ, διωήσομαι πράξαι; τί σὲ ἐβλαψα, φησὶν; ὡς τῆς ἡμετέρας ἁμαρτίας μηδὲν τι λυμαινομένης τῇ μακαρίᾳ ἐκείνῃ φύσει.

ΚΕΙΜ. Ὁ ἐπισάμενος τὸν γυνὴν τῆς ἀνθρώπων, διατὶ ἔθε με κατοντευκτὴν σε; ἡμὶ δὲ ἐπὶ σοὶ φορτίον.

ΟἶΔΜΠ. Οἶδα, φησὶν, ὃ ἐσπετα, οἶα ταῖς ἐννοίαις ἐμβατῶν, ὡς πολλάκις εἰς ἐμὲ πρὸς τὸν ὀρῶντες θεράποντα ταῦτα πάχοντα, καὶ παρορώμενον, βλασφημεσι τὸ σὸν ὄνομα, καὶ ἐμὶ σε τρόπον τινὰ φορτίον, βάρη ῥημάτων, καὶ βλασφημίας αἰτιᾶ γινόμενος. τὸ ἔν κατετάχτην σε, αἴτιον καταβοήσεως νοστήον, ὁμολῶ ὅτι αὐτὸς κατεβόα τῷ Θεῷ.

ΚΕΙΜ. Διατὶ ἐκ ἐποίησας τῆς ἀνομίας μου λήθην, καὶ καθαρισμόν τῆς ἁμαρτίας μου;

ΟἶΔΜΠ. Ἰκισίας καὶ ταῦτα τὰ ῥήματα. τὸ ὃν διατὶ, ὡς πολλάκις δεδοικται, ἰκετῶν καὶ κατὰ τὸν δικαίον τὴν αἰτίαν μαθεῖν τῇ πικρασμῶν. ὁ δὲ οὗτος. ἐκ εἴ φησὶ, φιλανθρώπος; ἐκ ἱκανὸς συγχωρεῖν ἁμαρτίας, καὶ καθαρὸν δεικνύει διὰ πλήθους οἰκτιρμῶν, τὸν ἁμαρτήσαντα; διατὶ μὴ ἐγὼ τῆς σῆς χρηστότητος ἀπολαύω; οἱ καὶ μὴ δὲ ἐμὲ, ἀλλὰ διὰ σουτῶν. διατὶ μέγας ὢν, ἐκαπιφρόνησάς με τῆς ἀπληθείας; ὅτε δὲ εἴκετο, μὴ παρὶς τῷ θεῷ, φιλανθρωπία ὑπερεῖδες τὰ πταίσματα, ἢ καὶ παντάπασιν ταῦτα θελήσειας; ἀλλὰ πρὸς ἴσον θεταζόμενος, ἀδυνάως ἰσράξω τῇ πεπλημμελημένων, καὶ με πεποίησας τῷ μεγέθει τῆς παρρησίας, φορτικόν σοι φαίνεσθαι, μεζονα, ἢ καὶ φέσω πρὸς τὸν ἴμὸν διασώτην φεγγόμενον, καὶ οἶον κατεντυγχάνοντα, ὅτι μὴ ἐχαρίσω μοι ἀμνησίαν, ἔτι καὶ ἥμαρτον, τρεπῆς ὢν φύσεως, καὶ ἀολίστου, καὶ ἀόλετου.

ΚΕΙΜ. Νυνὶ δὲ εἰς γῆν ἀπελδύσομαι· ὀρθρίζων δὲ, ἐκ ἔτι ἐμὶ.

ΟἶΔΜΠ. Καὶ τὸ, ὀλιγοχρόνιον τῆς ζωῆς ἐπέλειξε τῇ ἰκετείᾳ, πανταχόθεν εἰς οἶκτον τοῦ Θεοῦ ἐκκαλέμενος. τὸ δὲ, ὀρθρίζων ἐκ ἔτι ἐμὶ, τοῦτον ὑποβάλλει νοεῖν. ἐ γὰρ ἐστὶ φησὶν, ὡσπερ ὑπὲρ ὁ θαλάσσης· καὶ γὰρ τὸν ὑπὲρ οἱ ἄνθρωποι πάλιν ὀρθρίζοντες, ἐν τῇ βίῃ τυγχάνουσιν.

ὁ δὲ ἀπαξ ἀποθανὼν, οὐπὲ ὁρθρον
προσδοκᾷ, ὥς ἐστι διυπνισθῆναι, ὅτε
τὴν μετ' αὐτῶν διατελεῖν. εἰ ἔν
ἐκείνῳ προσκαίρῳ ἐγὼ καὶ ἐκύμωρος,
καὶ μικρὸν ὑπερον ἀποθανὼν, ἐκ ἐτι
ὥς θ' ἔτι αὐκασήτομαι. διὰ τὴν εὐδὴ
τὸ βραχύτατον τῷ βίῳ τιμωρίας ἐκ-
τὸς κατέλιπες; ταῦτα δὲ εἰπὼν ὁ Ἰώβ,
εὐδὼ μὲν ἐαυτῷ σωειδῶς ἀμάρτημα,

καὶ δὲ συγχάρησιν λέγων, ὅτι εἰ
καὶ ἡμαρτον, μετὰ πάντων ὀφείλω τῆς
τῷ Θεῷ φιλανθρωπίας ἀπολαῦσαι.
δέδεικται τοίνυν διὰ πάντων ἡ ἀσε-
βείας, καὶ φιλόθεου, καὶ δικαίας, καὶ
ἀμεμπτος τῷ Ἰώβ γνώμη, εἰ καὶ ἀστα-
φίσερον τῇ ἐπαγγελίᾳ τῆς λόγων ἐ-
χρήσατο.

Π Ρ Ο Θ Ε Ω Ρ Ι Α

ΚΕΦΑΛΙΟΥ ΕΚΤΟΥ.

Ο Λ Τ Μ Π Ι Ο Δ Ὠ Ρ Ο Υ.

Εἰς ἀπλογίαν τῆς νῦν εἰρημνύων ὑπὸ τῷ Ἰώβ καθιστάμενος ὁ Βαλ-
δάδ, μέμφεται μὲν αὐτὸν ὡς πολυρρήμονα· εἰς τὰς αὐτὰς δὲ τῷ
Ἐλῖφάζ καὶ αὐτὸς ἔξεκυλίσθη λόγους, τὰς ἀμαρτίας τὰς κακώ-
σεις ἀκολουθεῖν ὑπολαμβάνων. ἐπεὶ δὲ ἤδει ἀντιτίκτοντα αὐτῷ,
ὅτι εἰ καὶ Ἰώβ ἡμαρτε, διὰ τὴν οἱ παῖδες ἐτιμωρήθησαν; προκαταλαμβάνει,
καὶ φησὶν, ὅτι καὶ αὐτοὶ δι' ἀμαρτίας πεπόνθασιν· καὶ παραινέει μὲν τῷ δι-
κίῳ Θεῷ ἰκετέειν, Πειράται δὲ διὰ φυσικῶν παραδειγμάτων αὐτὸν πεί-
θειν, ὡς δι' ἀμαρτίας πάντως αἱ κολάσεις προσφέρονται. Πέπονθε δὲ καὶ αὐ-
τοὶ τὴν ὁμοίαν πλάνην τῷ Ἐλῖφάζ, τὴν ὑπὲρ Θεοῦ δῆθεν σωηγορίαν,
ἀναδεξάμενοι. καὶ ἀπλῶς τῇ φίλῳ ὁ χορὸς παριγένετο εἰς προσωπεῖον
συμπαθείας τὰ τῇ πολέμιον ἐπιδεικνύμενοι· καὶ ἐκείλονται κειμένῳ, καὶ
ἀναξάνουσι τὰ ἔλκη, ἀλλήλους διαδεχόμενοι, καὶ μηδὲ ἀναπνεῖν ἰῶντες, πολ-
λὰς κύκλους κυκλῶντες, καὶ χαλεπῶς τινα χορείαν χορεύοντες. Ἰδόμεν ἔν
τί καὶ ἔτος φθίγγεται.

ΚΕΙΜ. Ὑπολαβὼν δὲ Βαλ-
δὰδ ὁ σαυχίτης, λέγει, μέλ-
τινος λαλήσεις ταῦτα, πνεῦμα
πολυρρήμον τὸ σόματος σε;

Ο'ΛΤΜΠ. Ο' δὲ Θεοδοτίων, βα-
ρύτατον, ἔτε, παῦσαι, φησί, τῷ πλή-
θει τῶ λόγων νικήσειν οἶμεν, ὡς
λίαν φορτικὸς ἡμεῖν εἰ καὶ βαρὺς,
πληθύνων ῥήματα, καὶ φθιγγόμενος
ἀκρίτα. εἶτα, ὡς φλυαρήσαντα
μέμφεται τὸν Ἰωβ, καὶ ἵεται αὐτὸν
ἐπισομίζεν, ἐκ τῆς τῷ Θεῷ δικαιο-
κλείας, λέγων.

ΚΕΙΜ. Μὴ ὁ Κύριος ἀδι-
κήση κείνων; ἢ ὁ πᾶς πάντα
ποιήσας παράξει τὸ δίκαιον;

ΧΡΥΣ. ΠΟΛΥ. καὶ Ο'ΛΤ. Οὐχ
ὅπως φησί, πόση δικαιοσύνη ἐν τῇ κτί-
σει, πόση ἀταξία; μὴ οὐδέχεται τὸν
Θεὸν ἀκρίτον τινὶ κατάτινος ἔξευ-
κεῖν ψῆφον; μὴ ὁ πᾶς πάντα ποιήσας
δικόσμως καὶ ἀρμονίως, καὶ φιλανθρω-
πία τινὶ ἀρχὴν παραγαγὼν, ἐπὶ σὺ
μόνη τινὶ τὸ δίκαιον διετάραξεν ἰσο-
τητα, καὶ σὶ παρά τὸ δίκαιον ἐκά-
κωτεν; ἡρίμα ἐν πλήττει τὸν Ἄγιον,
ὡς καὶ τὸ δίκαιον, καὶ δι' ἀμαρτίας
υπομενόντα, τῆς αὐτῆς τῷ φθάσαντι
διαλήψως ὑπάρχων καὶ ὅτος, ὅτι δι'
ἀμαρτίας τὰ κακωτικά πάντως ἐπι-
πέμπεται. ἴδει δὲ λογίζεσθαι, ὅτι τὰ
τοιῶντα, εἰ μόνον φαύλοις, ἀλλὰ καὶ
ἀσπιδάοις συμβαίνει, ἀδιάφορον γάρ,
καὶ ὅτι θαυμαστότερός ἐστιν ὁ δίκαιος,
υπομενὼν θλίψεις καὶ πόνας. εἰπεὶ δὲ
μὴ ἔχων αὐτὸν ἐλέγξει ἡμαρτοκῶτα
εἰς τῆς ἡμῶν τρίτετα καὶ φησὶν.

ΚΕΙΜ. Εἰ οἱ υἱοὶ σε ἡμαρ-
τον ἐναντίον αὐτῶ, ἀπέστειλεν
ἐν χειρὶ ἀνομίας αὐτῶν.

Ο'ΛΤΜΠ. Ο' δὲ νῦν ὅτος. εἰ τὰ
τέκνα σε ἡμαρτον, εἰ διακρίως ἐτιμωρή-
θησαν; τὸ δὲ, οἰκτιροῦν αὐτῶ, ἔπει,
διὰ τὸ μηδεὶν λανθάνειν τὸν Θεόν.
Ὁυχεῖ δὲ, ἐν τῇ πράξει. ἵνα εἴπῃ,
ὅτι καὶ τὰς ἑαυτῶν πράξεις ἀπέλα-
βον, καὶ πάντας πλημμελημάτων δι-
κίην παρὰ τῷ σὺν παίδων εἰσεπρά-
ξατο τὸν θάνατον. καὶ ἀπέστειλεν ἐν
τῇ ἑαυτῶ χειρὶ τὰς ἀνομίας αὐτῶν,
ταῖς τε, τὰς ὑπὲρ τῶν ἀνομιῶν τιμω-
ρίας. ἀνίσταται δὲ τινὶ πτωχῶν τῆς
οἰκίας, καθ' ἡν τὰ τέκνα ἀπώλοντο.
τῶν συγγενῶν καὶ ὅτος τὸν λόγον, καὶ
τοῖς δόγμασι περιφύεται, λέγων,
ὅτι εἰ καὶ μὴ αὐτὸς ἡμαρτες, ἀλλὰ οἱ
υἱοὶ σε, μὴ προσνοήσας, ὅτι ἔπερ-
υπὲρ ἑτέρω ἐκ αὐτῶν κολάζοιτο.

ΚΕΙΜ. Σὺ δὲ ὁρθεῖζε πρὸς
Κύριον παντοκράτορα θεόμενος.
εἰ καθαρὸς εἶ καὶ ἀληθινός,
δεήσεως ἐπακέσεται σε. Ἀπο-
καταστήσει δὲ σοι δίκαιαν δι-
καιουσύνην. ἔσαι ἔν τὰ μὲν πρῶ-
τα σε ὀλίγα, τὰ δὲ ἔχαται σε
ἀμύθητα.

Ο'ΛΤΜΠ. Συμβεβλῶ σοι, φησί,
δίδωαι, τὸ Θεῷ μετ' ἀσπιδος, παντὸς
προτιμωτέρω τινὶ ἰκεσίαν ποιημένῳ.
τὸ δὲ, ὁρθεῖζε, τὸτο δηλοῖ. καὶ εἰ ὅν-
τως ἀληθινός εἶ, καὶ ἐκ ἐπίταστος,
ἀποκαταστήσει σοι βίον καὶ διαγωγὴν
πρίν σου δικάω, ἵν', ὅπως ἀπράξῃς,
ὡς ὀλίγα σε νομιθῆναι τὰ πρότερον
ἀγαθὰ, τοῖς ὑπερὸν συγκρινόμενα.

ΠΟΛΥΧΡ. Εἰ τοίνυν ἐπὶ ταῖς σεαυτὲ μὴ δυσχεραῖας πλῆγαις, ἐπιμελῶς θελήσῃς τὸν Θεόν· καὶ εἰ τὰ τῆς παλαιᾶς σου δόσεως, μὴ μέλει προσημέριον ἴδῃ, ὁρῶ δὲ λογισμῷ ταύτῃ μετίεις, ἀμνηστὴ γενόμενος ὁ διασώτης, τάχιστα σε εἰς τὴν προπαραν ἀημερίαν ἄξει, ἰσοστάσιον τοῖς ὑπὲρ ἀρετῆς πάσις τῇ ἀμοιβῇ δειξῶν· μακρὸν δὲ τί λέγας, ὅτι τὸν αὐτὸν τῇ ἀπολαύσει ἀειδμεν χορηγήσει, ἀποκρύψει μὲν ἐν τῇ φθασαυτῇ, ἢ τῇ παράχρηστομεν περικοπῇ, τὸ Θεῶν δαφνίως τῆς παρόσης καρπείας τὸς μισθὸς δωρεάν. Κατανόει δὲ, ὡς οἶται ὁ Βαλδαδ, ὅτι μὲν ἀλογίᾳς κείσθαι τοῖς διαφθοῖς, τῇ ἐν τῇ δὲ τῇ βίῃ ἀγαθῶν τῇ ἀπόλαυσιν. ὅτι δὲ διαφορῇ, εἰ καθαρὸς ἐστὶ, τίς οὐκ εἶκεν ταῦτα πάσχει. ἴσῃ τοίνυν, ὅτι καὶ καθαρὸν ὅτι ταῦτα πάσχει ἐστὶν, ὅτι εἰς ἐκπῆσιν κακίας, ἀλλ' εἰς βάσανον ἀρετῆς, καὶ γυμνάσιον. ὁ πάντως δὲ τὸ καθαρὸν καὶ ἀληθινὸν τῆς δόσεως εἰσακούσεται ὁ Θεός· ἔστι δὲ ὅτι ἀσύμφορον αὐτῇ.

ΚΕΙΜ. Ἐπερώτησον γὰρ γενεάν πρῶτῃν, ζειχνίαν δὲ καὶ γένος πατέρων. Χθιζοὶ γὰρ ἐσμὲν, καὶ ἐκ οἶδαμεν, Σκιαὶ γὰρ ἐστὶν ἡμῶν ἐπὶ τῆς γῆς ὁ βίος.

ΟΛΥΜΠ. Ζήτησον, φησὶ, τὰ παλαιότερα, καὶ ἀνερῶνσον τὰ ἐπὶ τῇ πατέρων. ἡμεῖς δὲ χθις καὶ παρὶν γεγονάμεν, χθιζοῖτε ἴσμεν, καὶ ἐφήμεροι, καὶ οὐκ ὁ βίος ἡμῶν, ὡς σκιά παρατρέχει. καὶ διὰ τὸ τὸ βίου ὀλιγοχρόνιον, ἂν γινώσκῃς τὸ ἀρεβῆ

διωάμεθα, ἂν φθέγγασθαι. Ὁ Θεὸς ἂν ἀξιώσις ἴσως διχα τῆς τῇ ἀρχαίων μνήμης, τὰ ποῖα διηγούμενοι, οἱ μὲν πρὸ πολλῶν γεγονότες, καὶ μικρὸν ὕστερον ἐκ ἰσόμενοι. τοῖσδε δὲ ὁ βίος ἡμῶν, μὴ ὅστις γεγόμεν, καὶ γεγονότες λυθῶμεθα. Καθάρτερ σκιά χλιμῆς ἡμέρας, ὅτις δόσεις ἡμῶν ἡ ζωὴ, καὶ ἀπαργαγος· ἐκ τῇ παλαιότητι δὲ πιστῶσαι τὰ κατὰ τῶν βυλόμενος, ταῦτα φησιν, ὡς αὐτὸς ἐκείνων πλείους παρατηχῶντων παράγμασι, οἷς ὁ πάντως ἐκ τῇ κατὰ αὐτὴν παρίτῃ.

ΧΡΥΣΟΣΤ. Ὁ δὲ λέγει ποῖόν ἐστιν· ἐπειδὴ ἡμεῖς ὀλιγοχρόνιοι ἐσμὲν, τὸς γενηράκοις ἐρωτῶμεν, καὶ αὐτοὶ ἀπαγγελοῦσιν, ὅτι ὡς ἀδωῶτον αὐτὸ νοτίδῃ χόρτος ἀνελθεῖν· ὅτι καὶ αὐτὸς διημοσιεύει διαμέναι ἐν δόξαμονίᾳ, καὶ ὡς ὁ διωκτὸν διδωῖν ἀδίκων κρατιώμεται· καὶ ὡς δι' ἀμαρτίας αἱ τιμωρίαι.

ΚΕΙΜ. Ἡ δὲ ὅχι δτοίσε διδᾶσσι, καὶ ἀναγγελοῦσι, καὶ ἐκ καρδίας ζεᾶσσι ῥήματα;

ΠΟΛΥΧΡ. Οἱ πρόγονοι φησὶν, ὅτι ἀρετῇ βεβιωκότις, καὶ τῆς ἐκπῆσιν δόσεως μέγιστα κατελίσκοντες μνημεῖα, ἀρχῆσι πρὸς ταῦτάσιν τοῖς νεοχέισιν. ὅτι καὶ δι' ὧν ἐπαρῶν, καὶ δι' ὧν ἐλάλησαν, διδάξασί σε, οἷα τὰ γένη τῇ αἰῶνι, καὶ ὡς ὁ παραμόνιμος αὐτοῖς ἡ ἀποργία. καλῶς δὲ εἶρηται, τὸ, ἐκ καρδίας ζεᾶσσι ῥήματα, ὅτι ἐκ καρδίας οἱ λογισμοὶ τὰ ῥήματα παραπέμπουσι, καὶ καὶ δεῖν ὅτι ζεᾶσσι.

ΚΕΙΜ.

ΚΕΙΜ. Μὴ θάλα πάπυρος ἀνὰ ὕδατος ; ἢ ὑψωθῇσεται βέτομον ἀνὰ ποτῆ ; ἐτι ὃν ἐπὶ ρίζης, καὶ ἔ μὴ θείχεσθαι ; πρὸ τῆ πιασ πᾶσα βοταῖη, ἔχει ξηραίνεται ; ὅπως τοίνυν ἔσται τὰ ἔχοντα πάντων τῶν ἐπιλανθανομένων τῶ Κυρίῳ. Ἐλπὶς γὰρ ἀσεβῶς ἀπολῆται· αἰκητός γὰρ αὐτῶ ἔσαι ὁ οἶκος, ἀράχνη δὲ αὐτῶ ἀποβήσεται ἡ σκολιή.

Ο' ΑΤΜΠ. Ὡς περ, φησὶν, ἔκ ἐν δίδεται πάπυρον, ἢ βέτομον, ἢ αὐξάνει, ἢ θείχεσθαι, τῆς τῶ ὕδατος ἰκμάδος μὴ ἀπολαύσαντα, ἀλλὰ καὶ πᾶσα βοταῖη μὴ ἀρδόμενῃ ξηραίνεται· ὅπως ἀνὰ ἀσεβείας, ἀμήχανον ἀνθρώπων ἀθλιώων διαμεῖναι. διὸ καὶ ἐπάγει, ὅπως τοίνυν ἔσται τὰ ἔχοντα τῶν ἀσεβῶν, τῆς τῆς, ἢ μέλει τέλος αὐτοῖς ἡ ἀημερία διαμῖναι, ἀλλὰ δίκην ἀράχνης τῆς μὴ ὑφισταμένης ἀφ' αὐτῶν, διαλύεται, καὶ πανέσιος ὁ ποιῶν ἀπολῆται. τὸτο γὰρ σημαίνει τὸ, αἰκητός αὐτῶ ὁ οἶκος.

ΔΙΔΥΜΟΤ. Εἰ δὲ καὶ καὶ κομψότερον περὶ πάντων διαλαβεῖν· τῶν οὐτὶ ἡ τῶν ἀσεβῶν ἐλπίς ἢ περὶ ὑψηλότης γίνεται. ἢ γὰρ ἐλπίς ἐδεῶ ἐπερὶν ἐστὶ κτ' γένος, ἢ προσδοκία ἀγαθῶν· καὶ ὁ φοβούμενος δὲ προσδοκᾷ, ἀλλ' ἐκ ἀγαθῶν. Κακῶν γὰρ προσδοκία ἐστὶν ὁ φόβος, ἀγαθῶν δὲ ἡ ἐλπίς. ἐπεὶ γὰρ ὅχι ὑψηλότης πράγματα οἱ ἀσεβεῖς προσδοκῶσιν, ἀπὸλῆνται αὐτῶν ἡ ἐλπίς. ὡς γὰρ μέντοι τοῖς ἡδέσι κακῶνται, καὶ ἐν τῶ

τοῖς μακάρων ἔχοντι ἐλπίδα· καὶ ὁ μὲν δίδεται ἐν τῇ αὐτῇ ἀρετῇ, ὡς ἐν οἰκίᾳ, μέσῳ, εὐδὲ ποτε ἔξει τὴν τοιαύτην οἰκίαν αἰκητόν. ἡ διανουσίῃ γὰρ αὐτῶ μένει εἰς τὸν αἰῶνα, ὁ δὲ φαῦλος ταύτης μὴ ἀνέχόμενος, ἐκ οἰκοδομῆς αὐτῶν, ἢ δὲ μένει ἐν αὐτῇ. πάλιν ἡ ἀράχνη ποικιλίαν ἐπιδείκνυται, καὶ ὑφίσταται φυσικοῦ κατεσκασμένη, ῥῆσα δὲ διαλύεται. ἐπιφύσσαντός τινος· τὰ τῶν φαύλων ἐν ἔργῳ, καὶ ἡ κατεσκαλὴ τῆς πολιτείας, ἀράχνη ἵοικεν ἐκ ὑφισταμένης. ῥῆσα γὰρ ἡ τῶν φαύλων ἐπίνοια, σκηπὴν οὐνομαζομένη, κατεπίπτουσα ἀλάτῳ ἐστὶν ὅπως, ὡς μὴδὲ δοκεῖν γεγενεῖσθαι ποτὲ.

ΝΕΪΛΟΤ. Τάχα δὲ καὶ, τῶν, ἐν ὕδατι μὲν θάλασσαν πάπυρον καὶ βέτομον, σερηθεῖσαν δὲ ποτὲ πᾶσαν βοταῖαν ξηραίνεσθαι, τοιούτων τι αἰνίττεται, ὅτι τὰ πάθη, τὰ τῆς διανοίας ἐμπεσόντα γῇ, καὶ βλασῆσαντα τοῖς λαύροις καὶ κατωφερέσιν ὑετοῖς τῆς ἐπὶ πᾶσιν μελέτης ποτιοδύνει, πολὺ χεν τὸν τῆς κακίας καρπὸν ἐκφέρεισιν. κωλύει δὲ τὴν τῶν φύλων, ἢ τῆς τοιαύτης ἀρδεῖας σέρησις.

ΔΙΔΥΜ. Ὡς περ αὐτῶ ὕδατος ἢ πληθύνεται ἔλθῃ. ὅπως ἀδυνάτου μὴ δεχόμενον ἐν διανοίᾳ ὠφέλειαν τῶν χρημάτων, καρπὸν προεργεῖν ὠφέλιμον. ἀρμέσει δὲ τὸ ῥητόν, καὶ ἐπὶ ἀνθρώπινον πραγματίων, ὅτι καθάπερ ἀπὸ ὕδατος ὑπὸ τῆς προνοίας ταῦτα ἀρδύεται, ἢς μὴ ἐπίστασι, ῥαδίαν ταῦτα καὶ ἀμάρτανον ἔξει τὴν διάλυσιν. πάν γὰρ καὶ μικρὸν, καὶ μέγα ἢ τὸ ἐν τῶ βίῳ, ὑπὸ προνοίαν ἐστὶ· ξηραίνεται δὲ, εἰμὴ αὐτῇ ἐποπτεύει.

ΚΕΙΜ. Εὰν ὑπεράσῃ τὴν οἰκίαν αὐτῷ, ὃ μὴ εἴη· Ἐπιλαβομένου δὲ αὐτοῦ, ὃ μὴ ὑπομένῃ.

Ο' ΑΥΤΜΠ. Κἀν γάρ, ὡς οἶον π, ἀσφαλῶς δόξῃ πράττειν, πρῶτον αὐτῷ τὰ κατ' ἐαυτὸν διατίθεται, ἐπιλαμβάνεται δὲ αὐτὸς ὁ Θεός, τῆς πληκτικῶς περιδράσθης, ὃ μὴ ὑπομένῃ, ἢ γὰρ ἐσθλὴν γίνεται. ἔπειτα ὁ Σύμμαχος, ἰρεοδῆσεται ἐκ αἰχῆς, καὶ ἐξήσεται.

ΚΕΙΜ. Ὑγρὸς γ' ἐστὶν ὑπὸ ἡλίου, καὶ ἐκ σαπείας αὐτῷ ὁ ῥάδαμνος αὐτῷ ἐξελεύσεται.

Ο' ΑΥΤΜΠ. Ο' δὲ Ἀκύλας, εὐκρίμους ἐστὶν εἰς πρόσωπον ἡλίου. ὡς περ πάντες φησὶ, καὶ βέτομος, καὶ ἰκμάδα ὕδατος ἔχουσιν, ἡλιακῶς καύσωνος ἐπιτεσσόντος, ἀποξηραίνονται, καὶ αἱ παραφυάδες αὐτῶν σήκονται. ἔπειτα καὶ οἱ ἀσεβεῖς πάσχουσιν τῆς θείας ὀργῆς ἐκπύσεως. εἰσὶν δὲ διὰ τῆς ῥαδάμνου, οἱ σημερινῶς παραφυάδας, ἢ κλάδες, ἢ αὐτῇ, τὴν ἀπώλειαν τῆς παίδων τῶν ἰσθμίων ἀντίπρῳ. νοήσεις δὲ τὸν σίχον, καὶ ὅτι, ὅτι ἐν ὅσῳ ὕγρὸς ἐστὶν ὑπὸ ἡλίου ὁ πάτυρος, τῆς ἐστίν, αἰμίτοχος ἡλίου, αὐξάνει μετὰ τῆς ἰλίου, ὑπομένει δὲ ἡλίου ἐκδιώκεται, ἀλλ' οἰομένη σήπεται, καὶ τὸ αὐτῷ αὐτῷ ἀποκίπτεται, καὶ ἀπορρίπτει· τὸ γὰρ, τὸ, ὁ ῥάδαμνος αὐτῷ ἐξελεύσεται, τῆς ἐστίν ἀπορρίπτεται διὰ τὸ σαπῆναι.

ΚΕΙΜ. Ἐπὶ συναγωγὴν λίθων κοιμάται, ἐν μέσῳ δὲ χαλίκων ζήσεται· ἐὰν καταπῇ, ὁ τόπος ψάσεται αὐτόν.

Ο' ΑΥΤΜΠ. Ὡς περ αὐτὴ διαλεγόμενος ἐν μέσοις λίθοις φουμένους, καὶ χαλίκι, μὴ διαρκύτος δὲ μίχλει πάντος, ἀλλὰ μαρμαρομένους· εἰκασίφησιν, οἱ ἀσεβεῖς τοῖς ἐν γῇ φουμένους, μὴ ἐχέσῃ βάθος, ἀλλὰ λιθώδεις καὶ σκληρὰ τυγχάνουσιν· ὅτι καὶ ὅπως ῥιζύνται, ἢ καὶ ῥιζωθῶσι, διὰ τὸ μὴ ἔχειν βάθος γῆς, ξηραίνονται, ὡς μὴ δὲ φαίνεσθαι ἐπὶ ἐν τῷ τόπῳ ἐκείνῳ. τὸ γὰρ ἐὰν καταπῇ, αὐτὴ τῷ, ἐὰν ῥιζωθῇ, καὶ βεβαίως ἐστὶν ἀδοκῇ. τὸ δὲ, ὁ τόπος ψάσεται αὐτόν, αὐτὴ τῷ, ἀφανὴς γίνεται, καὶ αὐτίγνωστος ὑπὸ τῆς συμφορᾶς· ἐπεὶ καὶ δένδρον μετὰ περριόμενον καταλιμπανέμενον, χόρτος δὲ καὶ ἐν μίαν. καλῶς δὲ εἰσὶν λίθων καὶ χαλίκων μεμνησθαι· οἱ γὰρ ἀσεβεῖς, ἐπὶ τῇ τῆς φάουλων τραχύτητι καὶ ἀνωμαλίᾳ, καὶ τοῖς σκανδαλοῖς ἐπαυπαύονται, περὶ ὧν εἴρηται, τὰς λίθους ἐκ τῆς οὐδὲ διαρρίψατε· καὶ δόξασί τινα δέχεσθαι θεοσεβείας λόγον, ἀδύνατον ἐμῶν αὐτῶν, διὰ τὸ μὴ ἔχειν ὄψιν καὶ καρποφόρον ψυχῇ.

ΔΙΔΥΜΟΤ. Τ' ἡλικότερον δὲ εἰπεῖν οἶκος ἐστὶ λίθων σωθῆσθαι καὶ τέχνῃ, πρὸς ἑτέρας εὐώσιν ἐχούτων. τοῦτον ἡ ἀρετὴ καὶ ἡ ἀγιότης, καὶ αὐτῇ ἡ μετριοτήτης τῶν πράξεων· ἐκπορτισμένου δὲ, ἡ συναγωγὴ τῆς λίθων, καὶ μίξις τῆς χαλίκων· παραπλήσιον τῇ κακίᾳ, τῇ μὴ ἐχέσῃ εὐώσιν, ἀλλ' ἀπαξίᾳ. ὁ ἀσεβὴς ἐν ἀπάσῃ τῇ διαγωγῇ ἐν οἴκῳ κακίας ἔχει, διαλελυμένος, καὶ τὰς ἐξω τῆς οἰκοδομῆς λίθους, οἱ ἔχ' ἀρμόζοντι τῇ οἰκοδομῇ τῶν πύργων, καὶ τῶν τοιμενῶν· καὶ τὰς ἀκέραιας, ὅπως δὲ ἐποικοδομῆσαι ἐπὶ τῇ διμελίᾳ τῆς Ἀποστόλου τῆς Προφητῶν.

ΚΕΙΜ.

ΚΕΙΜ. Οὐχ ἑώρακας τοιαῦτα, ὅτι καταστροφή ἀσεβοῦς τοιαύτη;

ΟΛΥΜΠ. & ΠΟΛΥΧΡ. Ταῦτα, φησί, καὶ ἐκ τῆς ἐτέρου συμβεβηκότων ὀφείλεις θεωρῆσαι. μὴ τί σοι τῆς ἐρημείων ἀμφίβολον; ἐκ ἀληθῶς ὁ λόγος ὑπέγραψε τῆς ἀσεβῶν τιμὴν ἀπώλειαν; ἄρα ἔν ταῦτα σὲ λανθάνει, τὰ πᾶσι ἐν γυνῶσιν προκείμενα.

ΚΕΙΜ. Ἐκ δὲ γῆς ἄλλον ἀναβλαστήσει· ὁ γὰρ Κύριος οὐκ ἀποποιήσεται τὸν ἄκακον.

ΟΛΥΜΠ. Ἄλλος παρὰ τὸν ἀσεβῆ ἢ ἢ αὐτὸς ὁ ἀσεβὴς. λέγει ἔν ὅτι τὸν ἀσεβῆ, καὶ ἐν τινι δυσπραγίᾳ γενήται, ἐπεριόψεται καθάπαξ ὁ Θεός. ὥστε ἢ τὸς ἐν ἀημερίᾳ ἀσεβεῖς ὁ Θεὸς ἀφανίζει, ἢ τὴν καὶ τὸς ἀκάκους, ἐὰν ἀπανθήσωσι πρὸς χαρὸν, παρασκάδζει πάλιν ἀναβλαστήσαι, καὶ ἐν ἀημερίᾳ καθίστησι· καὶ ἢ ἐπὶ εἰς τέλος ὁ ἄκακος περιοράται, ἢ ἐπὶ ὁ ἀσεβὴς εἰς τέλος λήθνεται.

ΔΙΔΥΜΟΥ. Ἐπιμένει τῇ τροπῇ τῆς βοτάνων, τὸ, ἀναβλαστήειν, πέθηκεν. ἄκακον δὲ ἐταῦθα λέγει, ὃ τὸν ἀλήθη, ἀλλὰ τὸν μὴ ἔχοντα κακίαν· ἀμφότερα γὰρ σημαίνει τὸ ὄνομα· ὅταν μὲν γὰρ λέγῃ περὶ τῆς αἰρετικῶν, ὅτι διὰ τῆς Χρηστολογίας ἤκαπαῦσι τῆς καρδίας τῆς ἀκάκων, ἀκάκους καλεῖ τὸς ἀληθεῖς, τὸς βραδεῖς τὴν νόσον. ὅταν δὲ λέγῃ ἄκακοι, καὶ ἀθεοῖς ἐκκληνῶντό μοι, τὸς δικαίους σημαίνει. καθάπερ ἔν καὶ ἐταῦθα φασί, ὅτι ἐκτίλλει μετὰ τὸν

φῶλον ὁ Κύριος, φυτὰ δὲ αὐτὸς ἐκείνη τὸν ἄκακον, ἐκείνον μὲν γὰρ τιμωρεῖται. εἰ δέ τις ἢ ἀσεβὴς, καὶ τῆς κατ' ἐτέρων κακίας ἀπέχεται, εἰ καὶ ἐν ἰσχύοις ἤξετασθῇ, πλείους γὰρ αὐτῷ τῆς οἰκείας προνοίας μεταδίδωσι.

ΚΕΙΜ. Πᾶν δὲ δῶρον ἀσεβὸς οὐδέξεται. ἀληθινῶν δὲ σῶμα ἐμπλήσει γέλωτος, τὰ δὲ χεῖλη αὐτῶν ἔξομολογήσεως.

ΟΛΥΜΠ. & ΠΟΛΥΧΡ. Εἰπὼν τὸ Θεὸς τὴν περὶ τὸς ἀσεβεῖς προνοίαν, τὴν ἀποστροφὴν αὐτῷ τὴν πρὸς τὸς ἀσεβεῖς, καὶ τὰ ὑπ' αὐτῶν προσφερόμενα, διδάσκει· εἴτα τὴν ὑπ' αὐτῶν παρεχομένην ἀφροσύνην τοῖς δικαίοις, καὶ ὑμνοῦσαν ἐγγράφει, καὶ τῆς ἀσεβῶν τιμὴν μετ' ἀσχυρίας κηρύττει ἀπώλειαν· τὰ μὲν γὰρ δῶρα, φησί, τῆς ἀσεβῶν ἐδεκτὰ παρὰ τῷ Θεῷ, τῶν γὰρ ἢ ἢ τὰς τιμὰς προσίεται, τὸς δὲ γνησίᾳ τῇ διαθήκῃ αὐτῶν ἀσεβῶντες, ἀφροσύνης ἐμπλήσων, ὡς ἀθρησκέως ἀγαλλιάσθαι καὶ δοξάζειν τὸν Θεόν. εἰκε δὲ ἐχηματισμένως λέγειν πρὸς τὸν ἰωβ, ὅτι πάλαι ἐχηματίζετο τὴν ἀρετὴν, διὰ τὸ ὅτι Θεὸς καταγνὸς τῆς ὑποκρίσεως, δίκην ἐπράξατο· ἢ τὸς δοκῶντας εἶναι τιμὰς προσίμενος, ἢ τὰ δῶρα, καὶ τὰς θυσίας, ἃς προσέφερες, ἐπεὶ μὴ ἦσαν ἀληθινὰς.

ΔΙΔΥΜ. Ἀληθινὸς εἶναι ἐκεῖνος, ὁ μὴ ὑποκρινόμενος μηδὲ ἐκμεροσίζομενος τὴν ἀρετὴν, ὁ μὴ ἐχηματίζομενος σωφροσύνην, ἀλλὰ σώφρων

ὡν, τὸ δίκαιον δικαίως διώκων· τέτων
 ἐν τῇ ἀληθειᾷ τὸ σῶμα ἐμπλήσῃ
 ὁ Θεὸς γέλωτος, τῆς τῆς, ἀγαλλιά-
 σιως· αὐτὶ δὲ, πῶς ἑομολογήσῃς,
 ἀλαλαγμῷ, εἶπον οἱ ἄλλοι.

ΚΕΙΜ. Οἱ δὲ ἐχθροὶ αὐ-
 τῶν ἐνδύσονται αἰχμῶν, δίαί-
 τα δὲ ἀσεβὸς οὐκ ἔσαι.

Οἱ μὲν τῷ δικαίῳ ἐχθροί, αἰ-
 χμῶν ὀφλήνῃ, πῶς ἐν αὐτοῖς ἐλπί-
 δῃ ἐκπεσόντες· τῷ δὲ ἀσεβῶν τὰ
 σα διαγωγή· ἀνατράπηται, καὶ τὸ
 μνημόσυον αὐτῷ ἀπολείπεται· δι' ὅλων
 δὲ καὶ ἔπος δεῖξαι ἱερὰς, ὡς ἡ με-
 ταβολὴ τῷ Γ' ὡς δι' ἀσέβειαν γέγονε.

Π Ρ Ο Θ Ε Ω Ρ Ι Α

ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ ΕΒΔΟΜΟΥ.

ΟΛΤΜΠΙΟΔΩΡΟΥ.

ΤΟΥ Βαλδαδ' εἰρηκότος, μὴ ὁ Κύριος ἀδικήσῃ κείνων; ἢ ὁ τὰ
 πάντα ποιήσας τεράζει τὸ δίκαιον; σωτρεύει καὶ ὁ Ἰωβ τῇ τῷ
 Θεῷ διχμοκροσίᾳ, φασκῶν, ἐπ' ἀληθείας οἶδα ὅτι ὅπως ἐστίν· Ἀ-
 ποφνηάμενος δὲ καὶ πολλῆς τῆς πληροφορίας δίκαιον τὸν Θεόν, φησὶν, ὅτι
 καὶ σοφός ἐστι, καὶ δυνατός, καὶ μέγας, καὶ χαλεπὸν παντὶ πρὸς Θεὸν ἀν-
 τιτείνειν· εἴτε κατασκάδῃ διὰ πλείονων τῷ Θεῷ τὸ δυνατὸν, καὶ ἀκατά-
 ληπτον, καὶ φησὶν, ὅτι ἔδεις δίκαιον παρά τῷ Θεῷ, εἰ μὴ καὶ χάριν· καὶ
 ὅτι ἔδεν μὲν σιωοῖδες ἑαυτῷ, πλὴν ἔκ· ἐν τῷ τότε διδιδύχῃται· εἴτε τῷ βίῃ
 τὸ ὀλεοχρόνιον εἰς ἱκεσίαν προβάλλεται, καὶ φησὶν, ὅτι εἰ ὡς ἀσεβὴς πο-
 λαζομαι, ἀμεινον μοι ἰὺ τὸ ἀποθανεῖν· ὑπὸ δὲ τῆς πολλῆς πρὸς Θεὸν ἀγά-
 πης τὸν ἱμπαδὴ φόβον ὑπερβαί, ἵπτιδὴ μὴ πείθῃ τὸς φίλος, ὅτι ἔ· δι' αἰ-
 μαρτίας κολάζεται, πρὸς τὸν ἀδέκατον Θεὸν ἡδῶς τὴν ἑαυτῷ λέγει δι-
 κλῶν, σφόδρα θαρρῶν τῇ τῷ Θεῷ διχμοκροσίᾳ, εἰδὼς ὅτι ἔκ· ἀνέξεται ὁ Κύ-
 ριος ἀδικῶν τι φθέγγασθαι· ταῦτα ἐν ἡ τραχυομεῖς τυγχάνουσιν τὰ ῥήμα-
 τα, ἀλλ' ὡς ἡ πρὸς τὸν πατέρα παρρησιαζομεῖς, καὶ μονοθυχὶ λήγοντος· ἡ
 θῶς σοι, ὦ πάτερ, δικάζομαι· οἶδα γὰρ ὅτι ψάσταμαι ἐκ ἀνίχη· ὁ δὲ
 ταῦτα λέγων ὑπερβαλλόντως τιμᾷ τὸν Θεόν, ὡς δίκαιον καὶ ἀληθῆ, καὶ ἀπρο-
 σωπὴληπτον· ἐκ τοιαύτης ἐν διατίτῃ τῶν πρὸς Θεὸν αἰτεῖ διαδικασίαν· καὶ
 πάλιν, ἵπτιδὴ ὅλως ἐπὶ λησῇ λαλῆσαι, σύγχωρε, φησὶν, ὦ διάποτα· αἰ-
 γὰρ περιεσῇ οὐδῶν, καὶ ὅλως φθέγγασθαι με παρτεκλάσαν, καὶ πάλιν,

τὸ φιλανθρώπου τῷ Θεῷ, καὶ ἀμνηστικόν, καὶ μεγαλόδωρον ποιοῖται, καὶ ἰκετάει ὡς ποιητὴν φέρεσθαι τῷ ποιήματι. καὶ τὸ δυνάτῃ τῷ Θεῷ παρῆσθαι, καὶ αἰτεῖται ἀναψύξεως τυχεῖν παρὰ τῆς ἐλπίδος, ἢ ἡμῶν οἶμαι, διὰ τὸ τῷ βασιλῶν ἀπαλλαγῆναι, ὡς ἵνα πληροφορηθῇ ζῶν, ὅτι ἐκ ὀργίζεται αὐτῷ ὁ Θεός, ὑδὲ ἀπορρίψει αὐτὸν εἰς σκότος, ἐκ τῆς φωτεινότητος αὐτοῦ προσώπου.

ΚΕΙΜ. Ὑπολαβὼν δὲ ὁ Γωβ, λέγει, ἐπ' ἀληθείας οἶδα ὅτι ἔτις ἐστίν.

ΟΛΥΜΠΙΟΔΩΡ. Οἶδα καὶ γὰρ, φησὶν, ὅτι ἐκ ἀδικῶν ὁ Θεός, ἀλλὰ καὶ καλῶν τὰς ἀσεβεῖς, καὶ τὸν τῷ δικαίῳ λόγον καλεῖται. δεικνύς δὲ, ὅτι τὸτο τὸ δόγμα παρ' ἑαυτῷ πάγιον ἔχει, οἰονεῖ μὲν ὅρκε πισῆται τὸν λόγον, φήσας, ἐπ' ἀληθείας οἶδα ὅτι ἔτις ἐστίν.

ΧΡΥΣ. Πόσης φιλοσοφίας ταῦτα τὰ ῥήματα; οἶδα, φησὶν, ὅτι οἱ ἀσεβεῖς ἀπόλλυνται, οἱ δὲ δίκαιοι ἔτι. ὅρας πῶς ἑδαμῶς καταγινώσκει τὸ Θεῷ ἀδικίαν.

ΟΛΥΜΠ. Οὕτω δὲ προοιμιάσαστο, τὰς ἐφεξῆς αὐτῷ λόγους προσοφθαλίσόμενος, ἵνα ὅταν λέγῃ, ἡδῶς κείνομαι παρὰ τὸν Θεόν, μή τις ὑπολάβῃ, ὅτι ὡς ἀδικὰ πάχων ταῦτα φησὶν, ἀλλ' ὅτι θαρρύνει τῇ τῷ Θεῷ δικαιοκρασίᾳ, καὶ τῇ αὐτοῦ δικαιοσύνῃ, καὶ τῇ παρὰ Θεὸν ἀγάτῃ τὰς λόγους ποιοῦντος. καὶ τὸ ἐρημέον, ἵνα μὴ ἡ καρδιά ἡμῶν, καταγινώσκει ἡμῶν, παρήσῃαν ἔχομεν παρὰ τὸν Θεόν. ὅτι μὲν οὖν ὑδὲ ἑαυτῷ σιωποῦμεν ἡμάρτημα, παρόδῃαν ἐκ τῆς αὐτῆς λόγων. ἐπιστάμεθα δὲ πάλιν, ὡς παρὰ τῷ Θεῷ ἀκρίβειαν ὑδὲ ἐστὶν ἀναμάρτητος ἐπιφέρει.

ΚΕΙΜ. Πῶς γὰρ ἔσαι δίκαιος βροτὸς παρὰ Κυρίου; εἰάν γὰρ βέληται κελθῆναι αὐτῷ, ἢ μὴ ὑπακούσῃ αὐτῷ, ἵνα μὴ αὐτάπη παρὰ εὐὰ λόγον αὐτῷ ἐκ χιλίων. Σοφὸς γάρ ἐστι διανοία, κραταιὸς τε καὶ μέγας.

ΟΛΥΜΠ. Ἀλλὰ καὶ τὸτο οἶδα, φησὶν, ὅτι ὑδὲ παρὰ τῷ Θεῷ ἀκρίβειαν δίκαιος, ἢ δ' ἐμὴ δικαιοσύνη ὁπίον αὐτῷ πᾶς ζῶν. εἰμὲν γὰρ μόνον καὶ χάριν ἐβελήτη δικαιοσύνη· εἰδὲ μὴ, ἐκ ἐστὶ παρὰ αὐτὸν τὸ σῶμα διαῖραι. δυνάται μὲν γὰρ γενέσθαι πᾶς δίκαιος συγκεῖται ἀνθρώπων, ὡς δὲ παρὰ τὸν τῷ ὅλῳ Κυρίῳ, πῶς ἔσαι δίκαιος βροτὸς; (ἢ γὰρ τυραννέει κείνων ὁ Θεός, ἀλλὰ τεθεῖται τὸν κεινόμενον, καὶ ποιεῖ αὐτὸν θελήσει, παραδέξασθαι αὐτῷ τὴν ἀπόφασιν.) ἢ πῶς οἱ ἐπὶ γῆς παρὰ Θεὸν ἰσωθῆτονται, ὡν πλείνη δὴτε διαφορὰ; εἰάν γὰρ θελήσῃ ὁ Θεός, κείνομαι καὶ ἄνθρωπος, ἀμῆχανος ὅλως ὁ ἄνθρωπος, ὑπακούσαι, καὶ διαῖραι τὸ σῶμα. ἢ γὰρ δυνάται, χιλίους λόγους λέγοντος τῷ Θεῷ, καὶ παρὰ εὐὰ γὰρ μόνον αὐτῷ πεῖν, ὅτι κακῶς ἐρέθη. τὴν γὰρ αὐτοσοφίαν ἀμῆχανον μὴ πάντα εἰδέναι, καὶ τὰ ἡμᾶς διάλαυθαίνοντα. ἀμῆχανον δὲ καὶ ἀπεφόν τι λαλῆται, ἢ ἐπιλήψιμον, τὸν σοφόν, ἢ σιωπῆσαι λόγῳ, ἀλλὰ τῇ διανοίᾳ. καὶ δὲ τὸ σοφὸν, ἔχει καὶ τὸ παντοδύναμον, καὶ τὸ τῆς φύσεως μεγαλύν.

ΠΟΛΥΧΡ. Εἴτις οὐκ ἐθέλησιν κειθίῳαι πρὸς τὸν Θεόν, ἐδὲ λόγου ἀξίεται· ὑπερφρονῶν γὰρ τῆς τῆς αὐθρόπων ἀπελείας, εὖα γὰρ πρὸς χιλίους ἐκ ἀποκρίνεται. διπλῇ τοίνυν τῇ ρητῇ ἡ διάνοια, ἡ μὲν τὸν Θεὸν ὑπερφρονῶντα εἰσαγάσσα, καὶ μὴ ἀποκρινόμενον, ἡ δὲ τὸν ἀνθρώπου τοῖσθα ἀπορροῦντα, καὶ μὴ διωάμενον αὐτεῖν.

Ο'ΛΥΜΠ. Πάλιν δὲ σημειωτέον, ὡς ταῦτα προεῖπεν ὁ δίκαιος, μονονυχί λέγων, τὸ τῷ Μακαρίῳ Δαβίδ, καὶ μὴ εἰσέλθης εἰς κρίσιν μετὰ τὸ δέλασθαι, ὅτι ἡ δικαιοσύνηται εὐαρίων σε πᾶς ζῶν· ἵνα ἐὰν ἀκώσωμεν αὐτὸν βελομένον κρινέσθαι πρὸς τὸν Θεόν, μὴ ὑπολάβωμεν, ὅτι φησὶν, ἀδίκῃ πάχῳ, καὶ διωάμαι κρινόμενος πρὸς Θεόν, ἀπελέγξαι αὐτὸν οὐ δίκαια ποῖντα· ἀταγε, πόρρω ᾧ ταῦτα τῆς τῷ μεγάλῳ καὶ φιλοφίῳ Γῶβ μεγαλουσίας· ἀλλ' ἵνα μάθωμεν, ὅτι τὰς μὲν παρά ἀνθρώποις κρίσεις φάγει, οἷα ἡ καὶ ἄγνοια λαλόντων, ἡ πρὸς χάριν τινός· ὁ δὲ πεπόνθασιν οἱ αὐτὸ φίλοι, πεπλανημένοι περὶ τὰς τῆς προνοίας λόγους, καὶ οἷομενοι Θεῷ συνηγορεῖν ἵμεν, διὰ τὸ καταψηφίζεσθαι τὸ δίκαιον. ἀξιοὶ δὲ, καὶ ἱκετάει αὐτὸν αὐτῷ καταστῆναι τὸν ἀψάδῃ Θεὸν εἰς κρίσιν, ὡς αὐτὸς διὰ τῆς τῷ Θεῷ ἀληθείας ἀποδειχθῆναι μὴ δι' ἀμαρτίας κολαζόμενους.

ΚΕΙΜ. Τίς σκληρὸς γενόμενος ἐναντίον αὐτῷ ὑπέμεινε;

ΠΟΛΥΧ. Τὸτο Ἀκύλας, καὶ Σύμμαχος. ὁ μὲν ἐπιδόσσω, ὁ δὲ, διέπλεσεν, ἔξεδωκεν. ἀλλ' οὐδὲ τραχυ

νόμενός τις, φησὶ, καὶ τῷ Θεῷ ἀτιμώρητος ἀπέρχεται, ἀλλὰ καὶ πρὸς βραχὺ συγχωρηθῇ, ἀλλ' ἐκ ὑπομνή. τίς δὲ ἐτραχυώθη καὶ τῷ Θεῷ; Φαραὼ, αὐτὸς ὁ διάβολος, εὐαντίον γὰρ Κυρίῳ παντοκράτορος ἐτραχυηλάσει· καὶ πάντες δὲ σκληροὶ γεγονόσιν εὐαντίον αὐτῷ τῷ Θεῷ, οἱ τὰς λιθίνας καρδίας ἔχοντες, πρὸς ὧς εἴρηται, οἶδα ὅτι σκληρὸς εἶ, καὶ νεῦρον σιδηροῦ ὁ τράχηλός σε.

Ο'ΛΥΜΠ. Πάλιν δὲ καὶ τοῦτο προασφαλιζόμενος· πέθεικεν ὁ Γῶβ, ἵνα γινώσκωμεν, ὅτι ἔδαμῃ τραχυώμενος, ἀλλ' ἱκετάει, καὶ θάρρῳ τῇ τῷ Θεῷ ἀληθείᾳ, τὰς λόγους προφέρει. ὁ ᾧ εἰδὼς, μὴ συμφέρον εἶναι σκληρὸν φαίνεσθαι καὶ Θεῷ, πῶς αὐτὸς ἐτραχυώτο; καίτοι, μηδὲ πολλῷ παρελθόντος χρόνου, ἀλλ' ὅτι αὐτοῖς τοῖς ἐφεξῆς λόγοις, ὅτι προοιμιασάμενος, καὶ ἱκανῶς ἡμῶν τῷ γνώμῳ ἀσφαλίσάμενος, τῷ τῷ Θεῷ διώαμιν ἐξηγῆται. μονονυχί ἐκάσω παραινῶν, μηδὲως τολμᾶν ἀντιφθέγγεσθαι τῷ ποσῶ μὲν τῷ διώαμιν, ποσῶ δὲ τῷ ἰχυῷ, καὶ τῷ μεγαλειότητι, καὶ μὴ ἀνέχομεν καὶ μηδεὶς ταραξάει, ἡ σκελίσαι τὸ δίκαιον.

ΚΕΙΜ. Οἱ παλαιῶν ὄρη, καὶ ἐκ οἷδασιν, ὁ κατασρέφων αὐτὰ ὄργῃ.

Ο'ΛΥΜΠ. Τὸτο σαφέστερον ὁ Σύμμαχος ἠρμηνεύσεν, ἔξαιρων ὄρη, καὶ ἀδελφοποιῶν αὐτά. τίς δὲ ἡ τῷ εἰχου διώαμιν; πρὸς μὲν τὸ ρητὸν· ὁ τῷ ὄρη φησὶν, ἔξαφανίζων μετ' ἀπολείας. καὶ τὸ, ὁ ἀπτόμενος τῇ ὀρέῳ, καὶ καπνίζονται. πρὸς δὲ διάνοιαν, ὁ πα-

ραφέρων τὰς ὑπερεχούσας τοῦ ποιητοῦ,
ἐκ τῆς ἀνθρώπων ἐπιβουλῆς, καὶ ἀ-
γνοούντων αὐτῶν.

ΔΙΔΥΜΟΤ. Οἶδα καὶ ἄλλα ἔρη,
Μωϋσεία, καὶ τὸς Προφῆτας, ἦρα τὸς
ὀφθαλμοὺς μου εἰς τὰ ὄρη. Χεῖρος πα-
λαῖοι τὴν πρῶτον διαθήκην, καὶ ἐκ
οἶδασιν Ἰουδαῖοι, πρὸς ἃς εἴρηται, εἰ
ἐπιστάτε Μωϋσῇ, ἐπιστάτε καὶ ἐμοί.
ὁ αὐτὸς κατέστρεψε τὰ μέγιστα θράμ-
ματος ὄρη τῆς Ἰερουσαλὴμ, καὶ τὸ ἀ-
γίσμα· ὁ αὐτὸς δὲ καὶ τὸν ἥλιον ἀ-
μαυροῖ τῇ ἑαυτοῦ λαμπρότητι, καὶ τὸς
ἀστέρας. Βαβαί; οἶα λέγει ἀνθρώπου
νοσῶν καὶ ἐλκώμενος, ὁσρακὸν ἔχων,
καὶ τὸν ἰχθῶρα ζέων, ἀνθρώπου ἐπὶ
κοπρίας καθιζόμενος; ὁ παλαιῶν ὄρη
καὶ ἐκ οἶδασιν. τίνες εἰσὶν οἱ λόγοι
ἰδωμένοι καὶ περὶ τοίων ὁρέων παλαι-
μεῶν, καὶ ὑπὸ τίνων, καὶ ἐκ οἶδασιν.
ἦλθεν Ἰησοῦς ὁ καταστρέφων τὴν κτ'
τὸ θράμμα ἐκδοχῶν, καὶ τὸς ταύτη
καὶ τὴν χάριν ἐμμενόντας, περὶ ὧν
φησὶν ὁ Ἀπόστολος, ἔφθασε δὲ ἐπὶ
αὐτὸς ἡ ὀργή· τὰ πεταλασμένον κα-
τεστράφη, πεταλαίωται τὰ τὰ θράμ-
ματος, ἀνακαταλύονται τὰ τὰ Πνύμα-
τος, ὥστε ἐκδιδόν ἡμᾶς ἐν χαριότητι
Πνύματος, καὶ ἐκ παλαιότητι θράμμα-
τος. παράδοξον ὁ Ἰησοῦς πεποίηκεν
ἐλθὼν, τὸς αὐτὸς προφῆτας, καὶ πε-
παλαίωκε, καὶ ἀνεχρίνισε.

ΚΕΙΜ. Οἱ σείων τὴν ὑπὲρ ὄ-
ρων ἐκ θεμελιῶν, οἱ δὲ σύ-
λοι αὐτῆς σαλεύονται.

ΟἸΔΥΜΠ. Στύλεις τὰ σηεῖγματά
φησιν· ἐν αὐτῷ γὰρ ἐστὶ τῷ θεμελιώ-
σαντι, καὶ σηεῖξαντι, ὡς αὐτὸς οἶδε,
καὶ σαλεύσαι. ὁμοίον τὸ ἐν ψαλμοῖς,

ὁ ἐπιβλήπων ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ ποιῶν
αὐτὴν τρέμειν.

ΔΙΔΥΜ. Κομψότερον δὲ τινὲς· οἱ
σύλοι ἦσαν τὰ Κυρίως Ἰησοῦ Χρι-
στοῦ οἱ Ἀπόστολοι. ἔτοι γὰρ παρὰ τὸν
χαρὸν τὰ πάθος Ἰησοῦ ἐσαλεύθησαν,
πάντες ὑμεῖς σκανδαλισθήσεσθε ἐν
ἐμοί ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ. σεισμοὶ δὲ
πολλοὶ γεγονόασιν ἐπὶ τῆς γῆς, ἀλλ'
οἱ γενόμενοι σεισμοί, καὶ πρὸ Χριστοῦ,
καὶ κατὰ Χριστὸν, ἐκ μέγιστος γεγονόασιν·
ἐπὶ δὲ τὰ Κυρίως Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐγέ-
γονε μικρὸς ὁ σεισμός, ἀλλ' ὅλη ἡ
γῆ ἐσείσθη διὰ αὐτὰ τὰ κέντρα.

ΚΕΙΜ. Οἱ λέγων τῷ ἡλίῳ
καὶ ἐκ ἀνατέλλει.

ΟἸΔΥΜΠ. Οὐχ ὡς ἀκούοντες τοῦ
ἡλίου, φησὶν, ἀλλὰ τὸ μεγαλεῖον τῆς
θεοῦ ἐμφανῶν.

ΚΕΙΜ. Κατὰ δὲ ἄσρων κα-
τασφραγίζει.

ΤΟΥΤΟΥ. Τετίσιον, ἀπο-
κλείει· διώεται, φησὶ, καὶ τῷ ἡλίῳ
ἐπιτάττειν κατὰ χώραν μένειν, καὶ μὴ
ἀνατέλλειν, καὶ τὰ ἄσρα ἀποκλείειν,
ὥστε μὴ φωτίζειν τὴν γῆν.

ΔΙΔΥΜ. Φέρεται δὲ, ὅτι κατὰ τὸν
χαρὸν τὰ πάθος, ἐν ταῖς τελείων ὡ-
ραῖς, ἐν αἷς ὁ ἡλιος ἐξέλτε, τιτι-
καῦτα καὶ ἀστέρες ἐφάνησαν, ὡς ἐν
νυκτί.

ΚΕΙΜ. Οἱ πανύσας τὸν ὄ-
ρανόν μόνον.

ΠΟΛΥΧΡ. Ἀλλὰ καὶ τὸν ὕρανόν, φησί, μετ' Ἀκολίας διέτετε· καὶ τὸ, ὃ ἐκτείνων τὸν ὕρανόν ὥστε δέριον. ὁ Χεῖρας δὲ καὶ τὸτον ἐπένυσεν, ὡς ψάλλει Δαβὶδ, τῷ λόγῳ Κυρίου οἱ ὅρανοί ἐξερεώθησαν. λόγος δὲ ὁ μονογενὴς τῷ Θεῷ πατρί.

ΚΕΙΜ. Καὶ περιπατῶν, ὡς ἐπ' ἐδάφους, ἐπὶ θαλάσσης.

ΤΟΥΤ' Αἴτιον. Κατὰ μὲν τὴν ἰσορίαν· ὃ καὶ τὴν θαλάσσαν φησὶν, ὑπὸ πόδας ἔχων, καὶ διὰ τὸ τῆς φύσεως αὐτὸν, διὰ πάντων ὁδῶν, καὶ πᾶσι ἐφιστάμενος. εἰσὶ δὲ θεωρητικῶς καὶ τὴν ἐνανθρώπησιν τοῦ λόγου σημαίνειν, ὅτε πρὸς τὴν ἀποστολικὴν ὁλκάδα ὁ Κύριος παρεγένετο, ἐπ' ἁκρῶν καὶ κυμάτων βαδίζων, κατὰ τὸ, ὅτι θαλάσση ἡ ὁδὸς αὐτοῦ· καὶ τὸτο γὰρ ἐνανθρωπήσας ὁ λόγος πεποίηκεν.

ΚΕΙΜ. Οἱ ποιῶν Πλειάδα, καὶ Ἑσπερον, καὶ Ἀρκτῶρον, καὶ ταμίαν Νότον.

Οἷον Π. Ἀπὸ μὲν τῆς περιφανερίων ἀστέρων τὰς λοιπὰς περιέλαβε, καὶ οἶονεῖ εἶπεν, ὃ πάντα τὸν οὐρανὸν ποικίλας Κόσμον. ἀπὸ δὲ τοῦ Νότου, καὶ τὰς ἄλλας, αἰῶνες ἐσήμανε. ταμίαν δὲ τὰς θησαυρὸς καὶ αἰμάτων ἐκάλεσεν, ἵνα γινώμεν, ὅτι ἀνέφικτοὶ εἰσὶν οἱ περὶ τῆς αἰμάτων λόγοι, ὃ δὲ Ἑβραῖος, καὶ πάντα τὰ ἀστρά τὰ κυκλῶντα Νότον, φησὶν, ὡς δηλοῦναι τὸ πλῆθος τῆς αὐτόθι φαινομένων ἀστρῶν, ὅτι τῇ τῷ ταμίᾳ προσηγορίᾳ, τῶσι, τὰ ἀστρά ταμιδόμενα ὡς τῷ νοτίᾳ μίρει τῷ ὕρανῳ. διαφέρει δὲ ἄστρον

ἀστέρων, ὅτι τὸ ἄστρον ἔξ ἀστέρων σύγκειται. ὡς ἀνεγκλήτοις μεν τοῖς τότε τοῖς ὀνόμασιν ἐχρήματο. τί ἔν αἰδικῶσι τὴν γραφὴν ὀνομαζόμενα παρ' αὐτῆς ἔστιν, ὡς ἀκούοντες οἱ ἀνθρώποι διώκονται νοεῖν.

ΒΑΣΙΛ. Μίμνηται δὲ καὶ τὸ Ἀρκτῶρος ἡ γραφὴ, ὃν μεταξὺ τῆς μηρῶν τῷ ὁρίωνος ὁρῶν κείμενον, ἀστρά ὑποκίρρον. παραπλησίως δὲ καὶ ἡ πλειάς ὑπὸ τῆς γραφῆς ὀνομάζεται, ὡς καὶ ὑπὸ τῆς ἐξωθεν, καὶ παρ' Ἑβραίων, δηλοῦναι, πολυπραγμονησάντων τὰ ἀπόρρητα. φαίνονται δὲ ἐν τῇ πλειάδι ἐπὶ ἀστέρις, σιωεχεῖς καὶ καπιπευκνωμένοι πρὸς ἀλλήλους, ὅχι δὲ ἐξ, ὡς ἑρμηνεύονται οἶονται. κένται δὲ ἐν τριγωνοειδεῖ σχήματι. Ἑσπερος δὲ λαμψρότατος ἐστὶν ἀστὴρ, ὃ αὐτὸς δὲ καὶ ἕως ὀνομάζεται, διὰ τὸ, καὶ πρὶν ἀνατέλλειν, καὶ τὴν ἑω μινύειν, ἡγνὸν τὸν ὁρῶν καὶ τὴν ἡμέραν. ὃ ἔν αἰεθμῶν πλήθῃ ἀστρῶν, καὶ πᾶσιν αὐτοῖς ὀνόματα καλῶν, καὶ τὸν αἰεθμὸν ἔχει πάντων αὐτῶν, καὶ τὰς προσηγορίας. ὀλίγοι δὲ εἰσὶν ἐκ φωνηθῆσαι, αἵ οἱ Ἕλληνας συγχεσάμενοι, καὶ τὰ λοιπὰ προσύφαναι παρ' ἑαυτῶν, καὶ μυρία ὀνομασίαις προσαγορεύουσιν· τὰς τε ἀπλανεῖς ἀστράς, καὶ τὰς πλανωμένας. τὰς μὲν διατρέχουσιν εἰς ὁδοὺς καὶ μέρη, τὰς δὲ καὶ τὸν ζωφῶρον κύκλον, δι' οὗ ὁ ἥλιος τὴν πορείαν ποιεῖται, τὰς δὲ καὶ τὸ νότον, καὶ βόρειον μέρος παραπεπηγότας κατανόμασαν, ὡς ἐβαλίσθησαν.

ΠΟΛΥΧΡΟΝ. Εἰπαῦθα μέντοι ὁ Ἰωβ εἶπεν βέβαιον, ὅτι ὁ Θεὸς διὰ τῆς κτίσεως, τὴν περὶ αὐτῶν σοφίαν ἐνεδείξατο, καὶ τὴν περὶ ἀνθρώπων

ἀγνώστου ἡμῶν εἶναι, τῶς τε οἱ πᾶσι,
καὶ ἔγω πάντων, καὶ ὑπὲρ πάντων τυ-
χαῖν. καὶ τί λέγω περὶ αὐτῶ; οὐκοῦν
καὶ τὰ κρίματα αὐτοῦ πάτη γεννητῇ
φύσει δι' ἐπιβολῆς καταλαβεῖν α-
μύχανον· πάντα γὰρ ποιεῖ, ἀοράτω
διωάμεν ταῦτα ἐργαζόμενοι, ὥς μὴ
μόνον λαμβάνωμεν τὴν αἰδοῦσαν, ἀλλὰ
καὶ αὐτὰ τὸ νῦν τὴν κατάληψιν. ἐγὼ
γὰρ ὅτε ἀμείβεσθαι ἐπιγινώσκω, ὅτε
ὀργιζόμενον ποῖσαι διώαμαι, καὶ ὑπερ-
βῆ με, καὶ παρέλθῃ, ἔκ αἰδοῦμαι.

ΚΕΙΜ. Ἐάν ἀπαλλάξῃ, τίς
ἀποσρέψῃ; ἢ τίς ἐρεῖ αὐτῶ,
τί ἐποίησας;

ΟΔΥΜΠ. Ἰδὲ, φησὶν, ἀνῆρπατεν
ἐκ τῆς Κόσμου, πῶς ἀνακομίσει τὸ ἀρ-
παγέ; τί λέγω, ἀνακομίσει; τίς
ὅλως ἐπὶ τοῖς γενομένοις ἀντιπεῖν αὐ-
τῷ δυνήσεται; ἰαὺ πλείονα συντέλειαν
ποιήσας. θελήσῃ, τίς ἀνασκάσει
τὰ αὐτῷ δοκῶντα;

ΠΟΛΥΧΡ. Ἐάν κατὰ τινος ἀπο-
φαίνεται, τίς ἀνακαλίσκεται; τίς δὲ
αὐτῷ ἐγκαλίσκει, ὥς ἢ καλῶς πεποι-
ηκότι; κατ' Ἡερότιαν ὅδε αἰτάντων δεσπύ-
ζων, ἀμείβε πείσιν, οἷς αὐτὸ βέλη-
ται, καὶ τιμωρεῖται, ὥς αὐτὸ εἶδῃ.

ΚΕΙΜ. Αὐτὸς γὰρ ἀπέγρα-
πται ὀργῇ.

ΟΔΥΜΠ. Ἐν, φησὶν, οἶδαμεν,
ὅτι ἀπαθὲς κολάζει, καὶ ἀοργήτως
τιμωρεῖται, πάντα συμφερόντως οἰκο-
νομῶν τὰ κατ' ἡμᾶς. σιωπεδοχικῶς
δὲ διὰ τῆς ὀργῆς πᾶσαν κακίαν δεδή-
λωκεν. ἢ γὰρ δὴ μόνον ὀργῇ ἀπέ-
γραπται, ἀλλὰ καὶ τὰ ἄλλα πείσῃ.

καὶ δὲ τοῦ Σύμмахου εἰπόντος, ὁ Θεὸς
ἢ ἀπαθὲς ἢ οὐκ ἔστιν, τὸ ἀφικτον
δηλοῦται τῆς θείας κινήσεως. τίς γὰρ
ἀποσρέψει χάριτα Θεοῦ κολάζοντα;

ΚΕΙΜ. Ὑπ' αὐτῶ ἐκαμψθη-
σαν κήτη τὰ ὑπ' ἔρανον.

Ο. ΔΕ ΣΥΜΜΑΧ. Τὸ κατὰ δὲ
αὐτῶ καμψθήσονται οἱ ἐπερδόμενοι
ἀλαζονείᾳ· ἵνα εἴπῃ, ὅτι καὶ τῆς ὑπερ-
ρηφάνου καταπατῆ τὴν ὀργῇ. πάλιν
δὲ ὁ μὲν Ἐβραῖος, ὑπ' αὐτῶ, ἔφη,
πάντα ἀπόλλυται, τότεσιν, ἵνα μὴ
τὴν ὀργῇ ἐκὼν καὶ φιλανθρωπικῶς
μεταβάλλῃ, ἀλλὰ τὴν ἀφάνει-
ται. ὁ δὲ ἑλληνικός, καὶ εἴπῃ,
ἵνα αἰνίσσεται τὴν μεγάλῃ, καὶ ἀμα-
χου τὴν ἰσχυρῇ ἔχον δοκῶντα.

ΔΙΔΥΜ. Πρὸς μὲν τὸ ῥητὸν καὶ
τὰ κήτη αὐτοπότακτα ἢ ἀνθρώποις,
καὶ τὰ ἄλλα ἰοβόλα θερία, εἰμὴ αὐ-
τὸς ταῦτα ἀπέταξε. πρὸς δὲ θεωρεῖν
τὰ ποιητὰς πλάσματα, τὰ κήτη ἀληγο-
ρικῶς καλέμενα, διὰ τὸ περὶ τῆς
κλύδωνος τῆς ψυχῆς διασχεῖσθαι, αὐ-
τὸς ἱεράμψῃ, καὶ ἐκτείνωσεν. ὁ γὰρ
οἰάσιν ἀνθρωπεία φύσις, πρὸς αὐ-
τὰ μὴ καμψθεῖντα ὑπὸ Θεοῦ ἀντιστῆ-
ται.

ΚΕΙΜ. Ἐάν δέ μιν ὑπακῶ-
σται, ἢ διασείνη τὰ ῥήματα
μιν. εἰάν γὰρ ὁ δῖνος, ἔκ ἐι-
σακχέσεται μιν, τὸ κρίματι
αὐτῶ δεηθήσομαι· εἰάν τε κα-
λέσω, καὶ ὁ μὴ ὑπακούσῃ, ὁ
πίστω ὅτι ἡσακήκοέ μου τῆς
φωνῆς· μὴ γνώφω με ἐκτε-
ψῃ.

ΟΛΤΜΠ. Τραχὺ τὸ χεῖρον τῷ
 το καὶ πάντες, καὶ ἔδειξεν αὐτὸν ἀκμητὶ
 παρ' ὅθι δι' αὐτὸν. Ὁ δὲ ἄνθρωπος ἐν ὅσῳ
 τῷ αὐτοῦ, ὅτι ἡμῶν ἡγούμενος, καὶ
 τῷ Ἀγίῳ Ἰωβ τὸν τόπον ἔξομαλίζον-
 τος τῷ ὁράκῳ ἐκείνῳ, ὃ καὶ τὸς ἰχθῦ-
 ρας ἀπείξε. τίς ἐν ἡ τῇ εἰχλὶν δύ-
 ναμις; ἔπειθ' ὁ Βαλδὰδ, ὅτι ὁ Κυ-
 ριος ἐκ ἀδικήσας χεῖρον; καὶ ἀπο-
 θνήσκων, ὅτι ὁρθεῖται πρὸς τὸν Θεόν
 δέοντος. καὶ ἐκ καθαρός ἐστι, τῆς δει-
 σίας σε ἐπακούσεται, καὶ ἀπονεμήσῃ
 διαγωγῇν κρείττονα τῆς πρώτης.
 πρὸς ταῦτα ὁ Ἰωβ ἀποκρίνεται, πῶ-
 δευ γνώτομαι, ὃ φίλε, ἰαὺ ὁ Κυ-
 ριος ἐπακούσεται, καὶ τὰ τῆς ἡμῆς ἁ-
 χῆς διακρίνη ῥήματα; ἰαὺ τε γὰρ δι-
 κησὶν ὁ δὲ δικαιολογούμενος πρὸς αὐτόν,
 ἐκ ἀποκρίσεται μοι. τὸ γὰρ τὸ,
 ἐκ ἐπακούσεται με, ὡς εἶπε ἀτεκνί-
 ατο, ἡ δὲ αὐτὸ τὸ κείμενον αὐτὸ καὶ τῷ
 ψῆφον ἐπικαλεσάμενος, ἰαὺ τε καλὸν
 τὸς με ἐπακούσῃ, πληροπορῶμαι, ὅτι
 γὰρ ὁραταὶ Θεός, ὅτι φωνῇ ἀνέστη.
 μάλλον μὲν οὐκ δέδοικα, μὴ ἀορά-
 τως ἐκ τείψῃ με διὰ γνώφης, καὶ κα-
 ταιγίδος, ὅτι ὅλως δικαιολογηθῆναι
 αὐτῷ ἐπαρρησά. τινὲς δὲ ἥτως ἐνό-
 σαν. ἰαὺ ἡμῶν δικαιοῶται, ὁ Θεός
 ἀποσραφήταί με. ἰεὶδὴ μὴ καὶ τὸν
 ἡμέτερον νοῦν ὁ Θεός κείνη, ἀνέριχτα
 γὰρ αὐτὸ τὰ κείμενα τῆς ἀποφάσεως.
 διὰ μάλλον τὸ κείμενον αὐτὸ δέοντος.
 ἰαὺ δὲ καὶ ἐπικαλεσάμενος τὸν Θεόν, καὶ
 θελήσῃ ἀκούσθαι με τῆς δικαιολογίας,
 καὶ δικαιοῦσά με, οὐ πιστεύω ὅτι ἐδι-
 κησέ με. ἀοράτως γάρ ἐστι, καὶ ἀγνοῶ
 τῷ κείνῳ. ὡς δέδοικα μὴ ἔξ ἀρα-
 ρῆς ἀνέλη με πλείως, ὡς καταιγίς,
 ἡπὶ γνώφης. ὁ δὲ λέγει τοιούτων ἐστίν,
 ὁ γνώφης κυκλοπρὸς πάντα χόδεα πε-

εἰλαμβανῶν ἐστὶ καὶ δι' εὐδὸς ἐν, φη-
 σί, μέρας δόξω δίκαιος εἶναι, δι' ἐπὶ
 ρε ἐλέγξει με. ἀποδείξει δὲ τῇ εἰρη-
 μέων τὰ παρόντα. ποικίλως γὰρ με
 ταῖς συμφοραῖς ἀθρόον περιέβαλεν,
 ἔδενος ἀμαρτημάτων. ἔδενος ἐπὶ πρᾶ-
 ξάμενος. ὅθεν ἐτάγει.

ΚΕΙΜ. Πολλὰ δέ με τὰ σω-
 τείμματα πεποίηκε διακρυῆς.

ΤΟΥΤ' ΑΥΤΟΥΤ'. Εἰ δὲ οἶδα,
 φησὶ, ὅτι αἰτίαν ἐκ ἐπίσταμαι, δι-
 λὺ ὅτι σωτρίβομαι. τὸ γὰρ εἰκοι-
 σημαίνει, τὸ διακρυῆς, ἢ καὶ τὸ
 φησὶ, ὅτι ἐκ ἐδῆτο ὁ Θεός δοκιμά-
 σά με διὰ βασάνων, ἥδει γὰρ πρὸ
 τῇ ἐπιστάσει. οἱ δὲ λοιποὶ αὐτὶ τοῦ
 διακρυῆς, ἀντιῶς, ἔξιδωκαν, καὶ
 ἔδωκαν.

ΧΡΥΣΟΣΤ. Τὸ καὶ ὁ Θεός πρὸς
 τοῦ διαβόλου ἔλεγε περὶ αὐτοῦ, σὺ δὲ
 ἔπας, ἀπολέσαι τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ
 διακρυῆς. τί οὐκ θαυμάσεις, ἢ ὅτι
 ὁ Θεός εἶπε, τὰ καὶ ὅτι λέγει,
 ὅτι διακρυῆς, ἐκ ὅτι ἡμαρτεν, ἀλλ'
 ὅτι ἔδεν πλέον εἶναι ἀπὸ τῆς τιμωρίας
 αὐτοῦ, καὶ τὸ καλῶς εἶδεν.

ΚΕΙΜ. Οὐκ ἔα γὰρ με ἀ-
 ναπνεῦσαι, ἐνέπληστε δέ με πι-
 κρίας.

ΟΛΤΜΠ. Τίς ἐστι, πολλῶν πλῆ-
 ρης ἐστὶ δεινῶν, καὶ ἔδεν ἀνδριῶν ἀ-
 ναπνεῦσαι δεινῶν. τοσούτῃ τῇ δει-
 νῶν ἢ ἐπίσταται, ὅτι μὴδὲ τῷ τυχε-
 σαν ἐκχεαίω ἐχεν.

ΚΕΙΜ.

ΚΕΙΜ. Ὅτι μοι γ' ἰχθυὶ κρατᾷ. τίς ἐν κέματι αὐτοῦ ἀντιστήσεται;

ΠΟΛΥΧΡ. ὁ δὲ ΣΥΜΜΑΧ. Ἐν τῇ ἰχθυὶ κραταίος ἐστὶ. πάντα, φησί, μετ' Ἰησοῦς ἐργάζεται, ἀμαχον ἰχθύν τιμω διώκων, ἑδρεύς αὐτός τοῦ πρὸς τὸ τυχεῖν γὰρ ἀντιλέγοντος. διὸ καὶ λογίζομαι αὐτὸ τιμω ἰχθυὶ, πολλὴν εἶναι ἀποφαίνομαι, τὸ, τοῖς αὐτῷ κέμασιν ἀνδίσκῳ, ὥστε τῇ ἰχθυὶ, ὅτι καὶ τῇ δικαιοκρίσει κρατῶντος, οἷς ἑδρεῖς ἀντιστήσεται. ταῦτα δὲ πρὸς τὴν φίλῃ ἀποτεινόμενος λέγει, τοὺς οἰομένους δι' ἀμαρτίας αὐτῶν καλᾶσθαι.

ΚΕΙΜ. Εἴαν γ' ὦ δίκαιος, τὸ σόμα μὲ ἀσεβήσῃ (τὸ λοιπὸν, καταδικάσθαι με). εἴαν τε ὦ ἀμεμπτος, σκολιὸς ἀποβήσομαι.

ΟἸΑΤΜΠ. Καὶ δικαιολογήσωμαι, φησί, πρὸς αὐτὸν ἀσεβήσω. καὶ ἐκ τῆς ἐργῆς ἴσως δικαιωθῶ, ἐκ τῆς λόγων μὲ κατακριθῆσθαι. εἴαν γ' πολλῶν λέγειν, ὅτι δίκαιός εἰμι, αὐτὸ τὸ εἶπεν ἀσεβεῖς εἶναι ὑπολαμβάνω. εἴαν δὲ καὶ πολλῶν εἶπεν, ὅτι ἀμεμπτός εἰμι, καὶ ἐμαυτοῦ ἀποδείξομαι, αὐτὸ τὸ σκολιὸν με δείκνυσσι, καὶ ἐκ αὐτῶν. δίκαιος γ' ὢν, ἐκ ὧν ἑλόν λέγειν αὐτὸ τὸ, ὅτι δίκαιός εἰμι. ἢ γὰρ περὶ ἑαυτοῦ ὁ δίκαιος λέγει. τότε ὅμοιον, τὸ, γέγονα ἄφρων καυχώμενος, ὑμεῖς μὲ λυσιγκάσπε.

ΠΟΛΥΧΡ. Τάχα δὲ καὶ τοιοῦτόν τι λέγει, πῶς τῇ πρὸς αὐτὸν δικαιολο-

γία χητόμαι, ἀνθρωπῶ ἀδυνῆς, πρὸς τὸν τῆς ὅλων Κυρίου διαλεγόμενος; ἵνα εἴπῃ, ὅτι διὰ τὴν Ἰησοῦν περὶ γίνεται, ἀδίκους ἀποφαίνων τὰς λόγους. εἰ γὰρ καὶ καθάρως βεβίωκα, πονηρὸς ὀφθήσομαι, τῷ Θεῷ ὑπὸ μέψῳ καὶ τῷ κατορθώματί μου ἄγειν διωκόμενος.

ΚΕΙΜ. Εἴπε γ' ἡσέβησα, ἐκ οἷδα τῇ ψυχῇ, πλὴν ἀφαιρᾶται με ἡ ζωὴ.

ΠΟΛΥΧΡ. καὶ ΟἸΑΤΜΠ. Τὸ τῷ Ἀποστόλῃ εἶπεν, ἑδρεῖ ἐμαυτῷ σαύοιδα, πλὴν ἐκ ἐν τῷ δεδοκίμαται. ἐμαυτῷ γ' ὁ συνεπίσταμαι παρανομῶσάντι, ἐν δὲ οἷδα, ὅτι κακῶς πάχω. ὁρῶν δὲ ἐν ἰσχύοις τὰ κατ' ἐμαυτὸν, εἰς ἀτορίαν καδέσθαι, ἀγνοῶν τίνα τῇ γεγενημένων αἰτίαν λογίσσομαι.

ΚΕΙΜ. Διὸ εἶπον, μέγαν καὶ δυνάσειν ἀπολλύει ὀργή, ὅπ φῶλοι ἐν θανάτῳ θηλασθῶ. ἀλλὰ δίκαιοι καταχελῶνται, παρὰ δέδονται γ' εἰς χεῖρας ἀσεβοῦς.

ΤΩΝ ΑΓΓΩΝ. Ταῦτα ἀναλογίζομαι λέγω, ὅτι τὸν οἰόμενον μέγαν εἶναι, καὶ δυνατὸν καὶ δικαιωσύν, ἀπόλλυσιν ἢ τῷ Θεῷ ὀργή, ὅτι καὶ ἀπλῶς τῇ ὀργῇ καὶ πάντα χητᾷ ὁ Θεός, εἴπερ ἐν ἀσεβείᾳ εἴη τίς μέγας, εἴπερ καὶ βίον λαμπρός. καὶ οἷδα μὲν, ὅτι καὶ οἱ φῶλοι τὰς ἐχάτας τίσσοσι δίκας ἄφρων. καταχελῶνται δὲ ὁμοῦ πρὸς τὸ παρὸν οἱ ἀσεβεῖς ὑπὸ τῇ φῶλῳ, ὡς δη-

λουότι ἡ χησιότης τῷ Θεῷ κρύπτεται, καὶ τὰ μεγάλα ταμεία τῷ ὑπερουπε-κατέροις ἀποκατεμένων. παραδίδονται ὅσοι οἱ δίκαιοι πολλάκις εἰς χεῖρας ἀσεβῶν, ὅχι ἵνα ἐκείνοι τιμηθῶσιν, ἀλλ' ἵνα ὅσοι δοκιμαθῶσι. ταῦτα πειθίτῃ σε, καὶ λέγων, καὶ πάχων Γωβ, (ἀποδείξῃς ὅτι τῷ λεγομένῳ τὰ παράγματα,) ὅς τῷ Θεῷ παρῆκετι παρεδόθη, καὶ τὰ αὐτοῦ οἱ πολέμοι ἔδοξαν διαρπάσαι, καὶ τὴν αἰτίαν ἐφ' ἣ ταῦτα ἠκονομήτο, ἠγνόη.

ΚΕΙΜ. Πρόσωπα κελτῶν αὐτῆς συγκαλύπτει. εἰ δὲ μὴ αὐτὸς ἐστίν, τίς ἐστίν; (Σύμμαχος, καὶ νῦν τίς ἐστίν;)

ΟΛΥΜΠ. Ἐπειδὴ ἐμιήθη διαβόλη, εἰρηκώς, παραδίδονται γὰρ εἰς χεῖρας ἀσεβῶν, ἀκολούθως ἐπάγει λέγων, ὅτι ἡ δὲ ἀμαρτία λυνθαίνει καὶ τῷ διακελικῶν τὴν γνώσιν, ὅτι ὑποκρίσκει διχλοσιώως πολλάκις προσερχομένη· διόπερ ἔδεις ἀναμάρτητος. εἰ δὲ μὴ πανουργία ἐχέτο, ὅς μέγας ὑπῆρχεν, ἀλλ' ἀκαταγώνιστος, ὁ τῆς ἀμαρτίας αἴτιος διάβολος. ταῦτα δὲ, ὡς Ἄγιος, καὶ Προφήτης, μετ' ἐπιχρύψεως ἐν μέσῳ τῆς διαλέξεως τέθεικεν· εἶτα πάλιν τρέπεται εἰς τὸ διηγῆσθαι τὰ κατ' αὐτὸν, καὶ τὰ ἐξῆς ἐπάγει.

ΠΟΛΥΧ. Ἐπεὶ δὲ ὅτι νοῶσι τὸν εἶχον. ἐπειδὴ εἶπε, ὅτι μέγαν, καὶ διωκτικῶν ἀπολλύει ὀργή, νῦν φησὶν, ὅτι τῷ θάρρυνται εἰδέναι τὴν διχλοκρίσιν τῆς ὀργῆς αὐτῆς, συγκαλύπτει τὰ πρόσωπα, τῶν ἐν, ἐπισκοτεῖ τὴν ἀκριβῆ γνώσιν. εἰδὲ μὴ αὐτὸς ἐστίν ὁ

ταῦτα ποίῳ, ὑμεῖς δὲ εἴπατε τίς ἐστίν.

ΚΕΙΜ. Ὁ δὲ βίος μου ἐστίν ἐλαφρότερος ὁρομέως· Ἀπέδρασαν, καὶ ἐκ ἔδοσαν. ἡ καὶ ἐστὶν ναυσὶν ἵχθυος ὁ δὲ, ἡ αἰετὶς πετομένης ζητῶντος βοραῦ;

ΟΛΥΜΠ. Τῶν ἐν, ὁ ζῦγος, εἶπε καλῶς, εἶπε φαῦλος. ὁ δὲ Σύμμαχος, ἀπῆλθεν ὁμοίως ναυσὶ ἀπὸ δούσας, ὡς αἰετὶς ἱπτάμενος ἐπὶ βοραῦ. θάττον, φησὶν, ἀπαλαττόμενοι τοῦ βίου οἱ ἄνθρωποι, τὰ κατ' ἕκαστον τῷ βίῳ ἰδεῖν ἐδιώκοντο· καὶ ὡς ἔκ ἐστι νεὺς, ἡ αἰετὶς ἵχθυος ἀρεῖν, ὅπως ἐδὲ τῆς ἀθλιότητος τῷ βίῳ γνωρίσματα· ὡς οὐκ ἔκ ἐστι νεὺς ἵχθυος ἀρεῖν ἐν θαλάττῃ, ἐδὲ αἰετὶς ἐν αἰέρι, ὅπως ἐδὲ τῆς ἀνθρωπίνης ἀημερίας περὶ μέλου καταλιμπανέται. καὶ τῶν δειγμάτων κατ' ἐμὲ, ὅς ὀλίγον τί τῷ χησιῶν ἀπολαύτας, θάττον ταῦτα παρέδραμον, ὡς ναὺς ἐπειγομένη ὑπὸ αἰέτος, ὡς αἰετὶς τοῖς ὀκυπτεροῖς τὸν αἶρα τέμνων ἐξέως· τὸ γὰρ, ἐπὶ βοραῦ κατὰ δίπτασαι, τῶν ἐν, ἐπὶ τροφῇ, τὴν ἐξῆς σημαίνει. καὶ ἡ τοῦ αἰετὸς δὲ εἰκὼν, τὴν αὐτὴν εὐνοίαν ἔχει τῇ τῆς νεὺς, μόνον τῇ διαφορᾷ τὰ παραδείγματα διαλλάττωσα.

ΚΕΙΜ. Εἰ αὖτε γὰρ ἔγωγε, ἐπιλήσομαι λαλῶν, συγχύψας τῷ προσώπῳ συνάξω, σῆομαι πᾶσι τοῖς μέλεσιν· οἶδα γὰρ ὅτι ἐκ αἰθῶν με ἔασης.

ΟΛΤΜΠ. Τὸ τοῦτο διττὸν ἔχει τινὺς εὐνοίαν· ἦτοι ᾧ τὸτο, φησὶν, ὅτι ἐὰν βέλῃσθαι τοῖς ὑπὲρ ἑμαυτοῦ χηρῶσαι λόγοις, εἰς πολὺ μῆκος ἔκτενῶ τὸν λόγον· μετὰ δὲ σέσω, καὶ σωτήριος γίνομαι, δεδοικώς, μή ποτε ἐλεγχθῆμι ἐν ἀγνοίᾳ τί πεπραχώς. ἢ μάλλον τὸτο βέλεται εἰπεῖν, ὅτι ἐὰν ὁρμήσω περὶ τῆς κατ' ἐμὲ λέγειν, καὶ διηγέσθαι, τὸ ἀπαλλαγῆς με τῆς οὐδύνης εἰς λήθην ἄγει· καὶ τὸ τῆς μνήμης μοι διόλωλε, πᾶσάν τε οὐδύνῃ ἐστὶν ἐν ἐμοί. καὶ ἀπαλλαγῶ τῆς κατεχόντων, τὰ πάντων ἀνέωξε κατ' ἐμὴν σῶματι ἢ τιμωρίᾳ. διὰ τὸτο συγκαλυφάμενος τὸ παρὶς τὸν σεράζω, καὶ ὁλοφύρομαι, καὶ κλονέμαι τὰ μέλη, εἰδώς ὅτι παρὸς τινὺς σινὺ ἀκρίβειαν ἔξεταζόμενος, ἐκ ἀδῶος, φανῆμαι, ἐδ' ἀναμάρτητος.

ΔΙΔΥΜ. Ἡ μετεϊότης τῆς ἀγίας ἐν τοῖς γνωρίζεται, καὶ μεγάλη ἀγνομωσιῇ. εἰ ᾧ καὶ εἶπεν, ὅτι δίχα ἀναφανῆναι, ἀλλ' οὐκ οἶδε, καὶ πίπτει, ὅτι ὡς παρὸς Θεὸν δοκιμασθῶν ἄσφα καθαρά οὐκ ἔστιν ἐνώπιον αὐτοῦ, ἐδ' αὐτὸς δηλονότι. διὸ φησὶν, ὅτι ἔξετασῆς με γινόμενος ἀκριβῆς, Θεὸς γὰρ εἶ, ἐκ ἀδῶος με ἰάσεις.

ΚΕΙΜ. Ἐπεὶ δὲ ἐμὲ ἀσεβῆς, διατὶ ἐκ ἀπέθανον;

ΟΛΤΜΠ. Ὁ δὲ Ἀκύλας, εἰς τί τὸτο μάττω κοπιῶ; εἰ ὅπως ἐκείττω εἶναι ἀσεβῆς, βέλτιον ἢ μοι παρὰ τῆς ἀσεβείας πλῆθῃσαι. τοῦτον καὶ ὁ Σωτὴρ ἔλεγε περὶ τῆς Ἰῆδα, ὅτι καλὸν ἢ αὐτῷ, εἰ ἐκ ἐγενήθη ὁ αὐθροπος ἐκείνος. καὶ ἔτος δὲ νῦν ὁ φιλόθεος λέγει, ὅτι ἀμεινον ἢ μοι πλῆθῃσαι,

ἢ ἀσεβείας κείνους, αἰρῆναι, τὸν θάνατον, ἢ τοσούτοις ἐνείδουσιν, ὡς παρὰ ὁμοιος, βάλῃσθαι. διατὶ οὐκ ἀπέθανον; ἐκ οἷδα τινὺς οἰκονομίαν, φησὶν.

ΚΕΙΜ. Ἐὰν ᾧ ἀπολαύσωμαι χιόνι, καὶ ἀποκαθάρωμαι χερσὶ καθααῖς, ἰκανῶς ἐν ῥύπῳ μὲ ἔβαψας, ἐβδελύξατο δέ με ἢ σολήμη.

ΧΡΥΣΟΣΤ. καὶ **ΟΛΤΜΠ.** Ἐθὺς ἢ τοῖς παλαιῖς, λοιποῖς ἀποκαθαίρειν τὰς μολυσμὰς· καὶ τοῦτο δὲ παλαιὸν ἔθος ἢ, εὐθα ἐβέλοντο δεῖξαι, ὡς ἐκ ἐκοινώνησαν τῇ δὲ τῇ ἀμαρτίᾳ, ἀπερίπτωτο τὰς χεῖρας λέγοντες, ἀδῶος ἐμὶ ἀπὸ πᾶδε τὸ παράγματος· ὡς καὶ ὁ Πιλάτος ἐπὶ τῷ Σωτῆρος πετοίηκε· καὶ ὁ Δαβὶδ ἔψαλε, νύφομαι ἐν ἀδῶοις τὰς χεῖρας μου. τὸτο ῥῶ λέγει, ὅτι ὅπως αὐτῷ καθαρὸς, οἱ ἀκριβεῖς ἔτοι ἐλεγεμοί, καὶ αἱ ἐπαχθεῖσαι τιμωρίαι, ἐκ τῆς παραλήψεως, ἱρρυπωμένον με καὶ ἀκάθαρτον ἀποδεικνύσιν· ὡς καὶ τὸν ἀπτόμενον τῆς ἱματίων μου, δοκῇ μολυνέσθαι, διὰ πλῆθος ἀμαρτιῶν ἐκάστῃ ταῦτά με πάχην ὑπολαμβάνοντος. ταῦτα δὲ φησὶ διὰ τὸ τὰς αὐτὰ φίλους, εἰς ἀποδείξιν τοῦ εἶναι αὐτὸν ἀμαρτωλόν, τὰ συμβαῖντα αὐτῷ προσφέρειν. ὁ δὲ λέγει τοῦτον ἔστιν· ὑπόδειγμα κείμαι πᾶσιν ἀσεβείας, διατὶ οὐκ ἐκ ἀπέθανον; τὸν γὰρ πονηρὸν ἐκ τῆς μέσου ληφθῆναι ἰχθῆναι, ὡς μὴ εἶναι τοῖς ἄλλοις διδάσκαλον. αὐτὸ τοῦ ἡλίου δὲ καθαρώτερος γινώσκωμαι, ἔχω κηλίδας, οὐ τινὺς τυχοῦσαν. ἀλλὰ καὶ οἱ ἔως ἰγγύταται, ὡς ἢ σολὴ τῷ σώματι, καὶ

αὐτοῖ

αὐτοὶ ἐμίσησάν με, ἡ δὲ διὰ τὴν τιμωρίαν, ἀλλ' ὡς εἰσαγγὴ καὶ μισαρόν, ὡς ἀκάθαρτον, ὅπως ἀπεγράψαντάς με· βδελυκτὸν δέ μοι γέγονε καὶ τὸ σῶμα· τὸτο γὰρ ἡ σολή. διώεται δὲ καὶ ὅπως νοεῖσθαι, τὸ, ἐβδελύξατό με ἡ σολή μου· ὅτι φάσκει με καὶ ἡ ἰσθὴς, οἰοῦντι μισήσασά με, αὐτὶ τὸ, ἐδὲ ἐδύσασθαι δύναμαι, διὰ τὸ ἄγαν ἠλκῶσθαι.

ΚΕΙΜ. Οὐ γὰρ ἦ ἀνθρώπος κατ' ἐμέ, ὃ ἀντικεινῶμαι, ἵνα ἔλθωμεν ὁ μοθυμαδὸν εἰς κρίσιν. ἦδε γὰρ ὁ μεσίτης ἡμῶν, καὶ ἐλέγχων, καὶ διακῶν ἀντιμέσον ἀμφοτέρων.

Ο'ΛΤΜΠ. Ἐπειδὴ ἡ παρόληψις ἡ διὰ τῆς βασιλείας, ἀσεβῆ τὸν δίκαιον ἀπεδείκνυε· καὶ ἐκ γὰρ ἐκ τῆς ὁρωμένων δεῖξαι ψάδῃ τινὶ ὑπόνοιαν, πρὸς αὐτὸν βέλεται κειθῆραι τὸν ἀληθῆ καὶ ἀπροσωπολήπτῳ Θεῷ, σφόδρα πεποιθὼς τῇ αὐτῇ δικαιοκρασίᾳ, καὶ μονονυχὶ λέγων, ὑμεῖς μὲν, ὦ φίλοι, ἐκ τῆς ἐπαχθεύσαν κατ' ἐμὲ τῆς ψήφου ἐκφίρεται· εἰ δὲ θελήσοι ὁ ἀψάδης Θεὸς δικάσασθαι μετ' ἐμὲ ἀπροσωπολήπτης ὢν, καὶ αὐτοαλήθεια τυγχάνων, αὐτὸς προσμαρτυρήσει, ὅτι ἐδὲ ἀμαρτήματα τὰς βασιάνες ἐπήγαγεν· ὅτι δὲ τοιαύτη εἰν ἡ τῇ δικῇ διανοία, καὶ ἐκ πολλῆς ἀγάπης, καὶ παρρησίας τῆς πρὸς τὸν Θεόν, καὶ πεποιθήσεως τῆς περὶ τινὶ αὐτῷ ἀλήθειαν, φάσκει μὲν τινὶ πρὸς ἀνθρώπου κρίσιν, πρὸς Θεὸν δὲ ἡδέως κρινεται, τὸν ἀψάδως καὶ ἀπλανῶς ἱκασα λέγοντα. ἀκῆσον αὐτῷ λέγοντος ἐν τοῖς ἐφεξῆς, ὅτε πρὸς τὸν Σωφάρ διαλέγεται, ὅς ἐκαστος τινὶ πρὸς

τὸς φίλους διάλεξιν, οἷα ἐσφαλμένῳ, καὶ ἡ κατὰ τῆς δικῆς ποιοῦσαν κρίσεως, ἐπάγει, ἡ μὲν δὲ, ἀλλ' ἐγὼ πρὸς κύριον λαλήσω, τὸν ἀψάδῃ δηλονότι, καὶ ἀπροσωπολήπτῳ, ἐλέγξω δὲ εἰσάντιον αὐτῷ, ἵνα βέληται. ὑμεῖς δὲ ἐπὶ ἱατροὶ ἀδικοί, καὶ ἱαταὶ κακῶν καίτες. ὅπως ὡς μεν τὰς τῆς ἀνθρώπων κρίσεις, ὡς ἀδίκως ἐκλύει, εἰς δὲ τὸν τῆς ψυχῶν ἱατρὸν, καὶ δίκαιον κριτὴν καταφάγει Θεόν, ἔτα καὶ ἐφεξῆς σφόδρα πεποιθὼς τῇ δικαιοκρασίᾳ τῷ Θεῷ, θάρρει, καὶ λέγει, εἶδα ἐγὼ ὅτι δίκαιος ἀναφανῶμαι. καὶ πάλιν, ἰδὲ, ἐν Οὐρανοῖς ὁ μάρτυς με, ὁ δὲ σωτὴς μου ἐν ὑψίστοις. θεωρεῖς πανταχῶς, ὡς φάγων τὰς παρὰ ἀνθρώποις ἐσφαλμένας κρίσεις, αὐτὸν αἰτεῖ τὸν Θεόν, καὶ ἀντίδικον αὐτῷ γενεῖσθαι, καὶ Μάρτυρα. ταῦτα πόσης ἀγάπης, πόσης παρρησίας, πόσης πεποιθήσεως; διὸ καὶ ὁ Θεὸς ἐπιστάμενος τὸν νῦν τῆς ἀνθρώπων, ἡ παρεσιώπησεν, εἰδὼς ἐκ ποίας δικαιοσύνης ὁ δίκαιος ἐλάλει, ἀλλὰ δέδωκεν αὐτῷ καὶ τῇ φίλων ταῖς νικητήριας, καὶ ἀπεφώνησε, μὴ δι' ἀμαρτίας αὐτὸν πᾶσχειν, ἀλλ' ἵνα ἀναφανῇ δίκαιος. ταύτην ἐν ἰγνωκίᾳ τῇ δικαίᾳ τινὶ πρὸς Θεὸν ἀγάπῃ, ὅπως τῇ ἐφεξῆς ἀναγεγραμμένων ἀκῆσσωμεν. ἵνα δὲ λέγῃ ὁ ψαλμωδός, μὴ εἰσέλθῃς εἰς κρίσιν κατὰ τὸ δόλως σε, ὅτι ἡ δικαιοσύνη σου ἐνώπιόν σου πᾶς ζῶν, μὴ τὸτο ὑμᾶς δορυβεῖται. καὶ γὰρ καὶ ὁ μέγας οἶδεν Ἰωβ, ὅτι ὡς πρὸς τινὶ θεῷ δικαιοσύνην, καὶ ἀκρίβειαν, ἐδεῖς δίκαιος. νῦν δὲ ὁ σκοπὸς αὐτῷ, ἡ δικάσασθαι πρὸς τινὶ θεῷ ἀκρίβειαν, ἐδὲ δεῖξαι τὸν δίκαιον Θεὸν ἀδίκως αὐτὸν κολάζοντα· ἀλλ' ἀπελέγξαι ψάδομεν τὰς φίλους, τὰς

οιηθεύτας δι' ἁμαρτίας αὐτὸν τιμωρεῖ-
σθαι. ὥς κ' ὁ ἀγαθὸς Θεὸς τῇ τῇ
Γ' ὡβ συνείδραμε γνώμη, κ' σαφῶς
εἶπεν, ὡς ἡ δι' ἀτίθειαν πέπονθε, ἀλλὰ
πεῖρα περὶ τοῦ βίου, δο-
κιμάζουσα τὸν γενναῖον, ἵνα ἀναφανῇ
δικαίᾳ· ἀλλ' ἀκέσωμεν τὸ αἰοδιῆμα
λέγοντες· ὁ δὲ εἰς αὐθροῦ κατ'
ἐμὲ, ὃ ἀντικεινῆμαι, ἵνα ἴδωμεν
ὁμοθυμαδὸν εἰς κρίσιν.

ΠΟΛ. Τὴτο μοί, φησὶ, συμβαίνει,
ὅχ' ὡς τὴν συνείδησιν ἐπὶ τῇ παρανο-
μίᾳ πληττομεῖω, ἀλλ' ἐπειδὴ μὴ πρὸς
ὁμοφυῇ κ' ἰσότητι τὰς λόγους ποιῶμαι.
ὡς εἶδε τοῦ, ὡς ἐπὶ ἀνθρώπων, πρὸς
σὲ τὸν ἀδίκασον κειθλιῶναι κειθλῶν.
εἴτα παρρησιαστικῶν μεσῖτα τυχεῖν
εἴχεται, λέγων, εἶδε τοῦ ὁ μεσῖτης
ἡμῶν, κ' ἐλέγχων, καὶ διακρίνων ἀνα-
μίσσον ἀμφοτέρων· ὁ λόγος ἔστω ἀκο-
λύτως ἔξομαλιζόμενος· ἐγὼ μὲν,
φησὶν, ἐπίσταμαι τὸ κατ' ἐμαυτὸν.
ἐπειδὴ δὲ οἱ φίλοι, ὁ λογισμὸς ὀρθῶς
κινέμενοι, ἐκ δὲ τῆς περιεσηκότητος
θλιβερῶν οἰονταί με δι' ἁμαρτίας πε-
πονθεῖναι, ἀρχῶμαι τῇ σῇ δοκιμα-
σίᾳ. ὡς εἶδε τοῦ ἐλίσθαι μεσῖτῳ, τὸν
ὅτι τῷ πράγματι ἀποφανόμενον. ὡ-
ς ἴσου ἑκατέρωθεν γενέσθαι κειθλῶν,
καὶ μὲν παρρησίας ἐλέγχειν τὸν ἀδι-
κῆντα, ταῦτα δὲ, ὡς ἴφημεν, θάρ-
ρων τῇ τῇ Θεῷ ἀληθείᾳ, φησὶ, κ' ὁ
βαλλόμενος τὰς φίλας διελέγχει μὴ
ἀληθῶντας. τὸ γὰρ Γ' ὡβ λέγον-
τος, ἐκ οἷδα τοιαῦτα ἡμαρτηκώς,
ὡς τοιαῦτα κολάζεσθαι. καὶ τοῦ Θεοῦ
φάσκοντος, ὡς οὐ δι' ἁμαρτίαν
κολάζει, τί ἔπρον εἶχε ὁ μεσῖ-
της ποιεῖν, ἢ σωτρέχειν τοῖς ἑκατέ-
ρων λόγοις, καὶ καταδικάζειν τὰς φί-
λας, ὡς ψάσσαμεν; ὁ δὲ κ' ὑπερον

ὁ Θεὸς ἔπραξε. εἴτα ὑπὲρ τινος
λέγοντος, κ' διατὶ μὴ τὸ σάυτ' πα-
ρετίθῃς δίκαια; διδάσκει λέγων,
εἴτι εἰ ἐπιτρέπει μοι ὁ Θεὸς παρρησια-
σάσθαι, καὶ ἀφελῆται τὰς βασάνας,
ἐπιτρέψει μοι τὸ μὴ φοβεῖσθαι, ἵνα
ὡς ἔξ αὐτῶ τὴν παρρησίαν λαβὼν,
λαλήσω, καὶ ἀπὸ καρδίας εἶπω, καὶ
τὰς ἐμὰς διχημολογίας παραδῶμαι.
διὸ ἐτάγει.

ΚΕΙΜ. Ἀπαλλάξάτω ἀπ' ἐ-
μῶ τὴν ῥάβδον, ὁ δὲ φόβος
αὐτῶ μή με θλιβεῖτω, καὶ ὁ μὴ
φοβηθῶ, ἀλλὰ λαλήσω.

ΠΟΛΥ. Τινὲς περὶ τῶ μεσῖτα ταῦτα
ροῦσιν, ὡς εἰ ὁ μεσῖτης ἀπῆλλαξε με τῆς
νῦν ἐπικημερῶν πληγῶν, καὶ περὶ
τῆς μὲν ταῦτα ὁμηγορήσάτω μοι, ὡς
εἶδεν πέισομαι, παρρησιασάμενος,
ἐλάλησα αὐτῷ, καὶ περὶ τῆς κατ' ἐμὲ
δίχα παντὸς διηλέχθην φόβου, καὶ
καθάρῳ τῷ συνειδῶτι τῆς κατ' ἐμαυτὸν
τιμωρίας τὴν αἰτίαν ἀπῆλθον. ὁ δὲ
συνεπίσταμαι ἐμαυτῷ ἄδικα. οἱ δὲ,
πρὸς τὸν Θεὸν ἐρήσθαι ταῦτα, φασίν.

Ο'ΛΥΜΠ. Ἀποσῆσάτω ἀπ' ἐμῶ
τὴν ῥάβδον αὐτῷ, τέπει, τὸ ἔπει-
κόν, κ' τὰς βασάνας, καὶ ὁ φόβος
αὐτῶ μή με θλιβεῖτω. τὸτο δὲ τὸ, θρο-
βεῖτω, ἀγχείτω, περιερεφίτω, κατα-
πλησέτω. δῆγμα δὲ ποικίται τῆς ἐπι-
τροπῆς τὴν τῆς βασάνων ἀπαλλαγῇ.

ΚΕΙΜ. Οὐ γὰρ ἔγω συνε-
πίσταμαι, κάμνων τῇ ψυχῇ μου.

Ο'ΛΥΜΠ. καὶ **ΕΥ'ΑΓΡ.** Οὕτω
πῶς, ἢ ὡς οἱ φίλοι ἀνεδίξουσιν, ὡς δι

ἀμαρτίας τιμωρμενῶ, ἢ τὸτο λέγει ὅτι
ὁ συγκαίμει τῷ σώματί μου ἡ ψυχὴ μου·
τὸ μὲν ὃν ὑπὸ τῆς πληγῆς καταβέβλη-
ται· ἡ δὲ ψυχὴ μένει ἀταπείνωτος.

ΚΕΙΜ. Στεμνὸν ἐπαφήσω ἐπ'
ἐμαυτὸν τὰ ῥήματά μου.

ΠΟΛΥΧΡ. Ἐφ' ἡσυχίας, φησὶ,
σενάξω, πρὸς ἐδεῶν διωάμεν^Θ ταῖς
ἐμαυτὸν χρίταισαι δικαιολογίας. ὅρα
δὲ πῶς ἡμᾶς ἀσφαλίζεται μηδὲν ἁ-
ποτον εἰσεῖν περὶ Θεοῦ. καὶ ταῦτα
ὃν φησὶ, σεύων, καὶ τοῖς κακοῖς συ-
νεχόμεν^Θ, ἢ καὶ Θεὸς βλασφημίαν
ἐποιῶν τινὰ, ἀλλὰ κατ' ἐμαυτὸν τὰ
τῆς ὀλιγορίας τρέψω ῥήματι. τὸτο
δὲ εἶπεν, ἐπειδὴ ἔξ ἀρχῆς εἶλεγεν,
ἀπόλοιτο ἡ ἡμέρα ἐν ἣ ἐγενήθην,
δεικνύς, ὅτι ἐδὼ καὶ Θεὸς ἐφθέγγατο,
ἀλλὰ κατ' ἐαυτὸν τὰ τῆς ὀλιγορίας ἐ-
τρέψε ῥήματι· καὶ μονονυχὶ λέγει,
ὡς καὶ Θεὸς μὲν ἐδὼ ἐδόλως φθέγγ-
ξομαι, μὴ γενοίτο. εἰδέ τι ὅλως καὶ
λαλῶ ὑπὸ τῆς ἁγῶν κακώσεως, καὶ
ἐκ ἐμῶ πολλὰκις, ἀλλὰ τῆς νύκτος τὰ
ῥήματα· δείκνυσιν ἔν, ὡς ἐκ αὐτοῦ ἐδὲ
τὰ κατ' ἐαυτὸν ἐλάλει ῥήματα, ἀλλ'
ἐφιλοσόφει, καὶ ἡγάτα τιμὴ σωπῶν,
εἰ μὴ τὸ μέγεθ^Θ αὐτῷ τῷ ὀδυῶν,
εἴτα καὶ ὁ τῷ φίλων παροξυσμός,
λαλεῖν ἠνάγκαζε. λαλεῖ δὲ ἐδὼ ἀ-
πὸ καὶ καὶ Θεοῦ, ὡς ἡμεῖς π. δι' ὅλων
αὐτῷ τῷ λόγων ἐπεδείξαμεν, καὶ ὁ
Θεὸς προσεμαρτύρησε, δίκαιον αὐτοῦ
ἀποφρῆναι^Θ. ἀπολογεῖται μὲντοι
ὑπὲρ τῷ ἀνδρὶ, ὑπὲρ ὧν ὅλως ὀλιγο-
ρὸν τι ἐφθέγγατο, αὐτὸ τὸτο τὸ, ἀν-
δρῶν εἶναι, καὶ μὴ αἰαλγῆτως τὰς
βασάνους φέρειν, καὶ αἱ τῷ συμφορῶν
ὑπερβολαί, καὶ ἡ τῆς ἀρετῆς ἀκρίβεια,
καὶ τὸ ἀτλῆν τῷ τρόπῳ καὶ ἄδολον,

ὡς ἡμεῖς πρὸς πατέρα μ^π παρρησίας
φθέγγομεν, καὶ τὸ διὰ πάντων αὐ-
τῷ τῷ λόγων μηδὲν μὲν δυσχερὲς
φθέγγασθαι περὶ Θεοῦ, δείκνυναι δὲ
μόνον, ὡς ἐκ ἀπεικότως ποθεῖ τὸν
θανάτον, καὶ ὅτι ἐκ ἀληθείας ἡ περὶ
αὐτῷ τῷ φίλων ὑπόνοια. καὶ τὸ δὴ
πάντων κεφάλαιον, αὐτῷ τῷ Θεῷ ἡ
ἀδέκαστος ψῆφος, δίκαιον αὐτοῦ ἀπο-
φρῆναι^Θ· εἰ γὰρ Θεὸς ὁ δικαίων,
τίς ὁ κατακρίνων; ὁ ἱερός τε φησὶν
Αἰτίολ^Θ.

ΚΕΙΜ. Λαλήσω πικρὰ ψυ-
χῆς μου συνεχόμεν^Θ, καὶ ἐρῶ
πρὸς Κύριον, μὴ μὲ ἀσεβεῖν
δίδασκε· καὶ διατί με ὅπως
ἐκείνας; ἢ καλόν σοι ἐὰν ἀδι-
κήσω;

ΟΛΤΜ. Μὴ περιόρα με καταπο-
νόμενον, ἵνα μὴ γέωμαι ἀδικος, τῇ
περισσότερᾳ λύπῃ καταπαθεῖς· ὡσανεὶ
εἶλεγε, μὴ μὲ συγχωρήσῃ πειραθῆ-
ναι, Κύριε, ὑπὲρ ὃ διώμαί, ἀλλὰ
πάντον τὰ κατ' ἐμὲ κακὰ, καὶ μὴ
ἐπὶ πολὺ παρατείνῃς τὰς βασάνους,
ἵνα μὴ, ὡς εἶκος, ἐκπλαγείς ἀνάκα-
λεσθον τι φθίγγωμαι, ἢ καταλειγώρῃ-
σαι ὑπὸ τῆς ἀνάγκης ἀσεβείας ἀρήσω
λόγον· τὸ δὲ, μή με ἀσεβεῖν δίδασκε,
αὐτὶ τῷ, ἀπόστητον λόγον ἀσεβείας
ἀπ' ἐμῶ· ἐδεῶν δὲ ὁ Κύριε^Θ ἀσεβεῖν
διδάσκει. τὸ δὲ, διατί με ὅπως ἐκεί-
νας; αὐτὶ τῷ, γνώριστόν μοι, ποίων με
παρανομημάτων εἰσπαράξω δίκην. τὸ
δὲ, διατί; ἐκ αἰτιολογικῶς, ἀλλ' ἰκε-
τῆτικῶς λέγει. ἢ καλόν σοι ἐὰν ἀδι-
κήσω; ὡσανεὶ εἶλεγε, ὁ καλόν σοι
δίδωται, ἐδὲ ἀρετὸν, τὸ, εἰς ἀδι-
κίαν τραπήναι με· οἰκτεῖρησαν τοίνυν·

πολλοὶ ὅτι τὰς συμφορὰς ἢ φέροντες εἰς ἀδικίαν, εἴτῃν βλασφημίαν ἐτρέψαν. ὡς ἔξ οἱκέις μέντοι, προσώπῃ, ὑπὲρ ἡμῶν πάντων ὁ Ἄγιος τὸν Θεὸν ἱκετεύει, πεφισμενῶς συγχωρεῖν καθ' ἡμῶν τὰς πειρασμοὺς, ἵνα μὴ πειραστοῖσιν λύτη καταποθῶμεν.

ΚΕΙΜ. Ὅτι ἀπείπω ἔργα χαρῶν σου, βεβλήθῃ δὲ ἀτεβῶν προσέχεις.

ΧΡΥΣΟΣΤ. Ὁρᾷς ὅτι ἢ διὰ τοῦτο βέλεται δικάσασθαι, ὡς καλῶς φράττων, ἀλλὰ τί ὠφελείμῃ, φησὶν, αὐτὴ ἡ θλίψις; δίδοικα γὰρ μὴ καὶ βλάβῃ· εἰκὸς γάρ τινος λογίσασθαι, ἢ ὅτι ἢ φρονεῖς τῇ ἀνθρώπων, ἢ ἐπλάσας, ἢ ὅτι οἱ φῶλοι μάλιστα παρὰ σοὶ ἀδοκιμῶσι, καὶ ἀρεσκασί σοι μάλιστα τὰ τέτων βεβλήματα.

Ο'ΛΥΜΠ. Πάλιν μέντοι ὡς ποιητὴν ἱκετεύει, μὴ παριδεῖν ἑαυτὸ τὸ ποῖμα· καὶ ἡρέμα μὲν πληροφορεῖται, ὅτι τῷ διαβόλῳ παραδεδόται· τῶτον ὅτι ἴσως, καὶ τὰς σὺν αὐτῷ δαίμονας, ἀσεβεῖς φησὶ· τὴν δὲ φρόνοιαν, δι' ἣν ὁ πονηρὸς αὐτῷ κρατεῖ, ἔπω μαθεῖν δεδιώχεται. διό μοι δοκεῖ καὶ ποικίλως περιστρέφει λόγους, τὸτο μὲν ἑξαπτῶν, ἀπαλλαγῆναι τῇ δεινῶν, τὸτο δὲ καὶ μαθεῖν ἐπιζητῶν, δι' ἣν αἰτίαν κολάζεται.

ΚΕΙΜ. Ἡ ὥσπερ βροτὸς ὁρᾷ, καθορᾷς; ἢ καθὼς ὁρᾷ ἄνθρωπος, βλέψῃ; ἢ ὁ βίος σου ἀνθρώπινός ἐστιν; ἢ τὰ ἔτη σου ἀνδρός; ὅτι ἀνεζήτησας τὴν ἀνομίαν μου, καὶ τὰς ἀμαρτίας

μου ἔξιχνιάσας· οἶδας γὰρ ὅτι ἔκ ἡσέβησα· ἀλλὰ τίς ἐστὶν ὁ ἐκ τῶν χαρῶν σου ἔξαιρούμενος;

Ο'ΛΥΜΠ. Μὴ ἀνθρωπίνως, φησὶ, τὰ πράγματα κείνεις; μὴ διώκται τι διαλαθεῖν τὴν σὺν ἀκρίβειαν, ὥσπερ τὰς ἀνθρώπους; μὴ τὰ ἔτη σου ὀλίγα τυγχάνει, καὶ ἀγνοεῖς τὰ πρὸ τῆς σωτῆς ἀρχῆς γεγονότα; καὶ χρεῖά σοι ἐστὶ ζητεῖν ἢ ἑξετάζειν τὰ πεπραγμένα, ὥστε γινώσκειν ὅτι μηδεὶς ἡσέβησα;

ΙΟΥΛΙΑΝ. καὶ **ΠΟΛΥΧΡ.** Ἄρα ἔκ οἶδας τὰ φρόντα, καὶ τὰ ἐσόμενα; μὴ φρόσφατον τὴν ἀρχὴν ἔχεις, ἵνα ἔξ ἀνακρίτως τὰ κατ' ἐμὲ ἐπιγνῶς, δι' ὧν ταῖς αἰτίαις μὲ παραδεδόκας; ἀλλ' ἔδεν σὲ λελήθεν, ὥσπερ τὸς ἀνθρώπους λανθάνει, ἐπεὶ μηδὲ κατ' αὐτὰς ὀλιγοχρόνιον εἶ. πῶς τοίνυν ἀνάζηταις τὴν ἀνομίαν μου; καὶ τὴν ἀμαρτίαν μου ἔξιχνιάζεις; εἰ αἴς ὅτι ἔκ ἐστιν ἀσεβεία ἢ παρὰ σὲ οἶδας. ταῦτα δὲ λέγει, μάρτυρα τὸν Θεὸν τῆς ἑαυτῷ δικαιοσύνης παρεχόμενος, ὁμῶς καὶ ἑξαπτῶν ἀγαθότητος ἀπολαύσαι Θεὸς. ἢ ὅτι τὴν εἰς ἀνθρώποις φησὶν, αὐτὸς κακίαν μιμῇ, μνησικακῶν τοῖς ἀμαρτανῶσι, καὶ ἀκρίβεις τῇ πλημμελημάτων ἀπατιῶν τὰς ἀθύνας· οἱ μὲν ὅτι ἀνθρώποι τὰ ἴσα ζητῶσι· σὺ δὲ, Θεὸς, τῇ ἀγαθότητι, ἀπὸ πολλῶν ὀλίγα ἑξετάζεις, εἰ καὶ τὰ μυχαίτητα τῇ λογισμῶν σαφῶς διαγινώσκων, σιωποῦντάς μοι ἔδεν ἐπαικῶτι.

ΧΡΥΣΟΣΤ. καὶ **Ο'ΛΥΜΠ.** Καὶ ἐγὼ οἶδα ὅτι ἔκ ἡσέβησα, ἀλλὰ συμβαίνει ἡσέβηκεναι με, καὶ ἀγνοεῖν.

ὅταν οὖν σὺ κολάσῃς, ἔδεις δι-
καιωθῆναι διώεται· ἀλλ' εἰ καὶ
μὴ ἡσέβησα τότε εἰς ἐμὴν γνώμην,
οἶδα ὅτι τὴν σὺν βελὴν ἔκ' ἐστὶν ἀ-
ποφυγεῖν, ἀπὲς τῆς, καὶ μὴ ἐμαυτῷ
σωθῆναι, ἀλλ' ἢ σὴ κρατέτω βελὴ,
ἢ κρεῖττον ἡμῶν τὰ κατ' ἡμᾶς ἐπισα-
μεν.

ΙΟΥΔΑΙΑΝ. Ἐπιστῆται δὲ δεῖ τῷ
ρήτῳ, ὅτι ἄλλο λέγει τὴν ἀμαρτίαν,
ἔπειτα δὲ τὴν ἀσέβειαν· καὶ τὴν μὲν
κοινῶς περὶ τὸν Θεὸν καὶ ἀνθρώπου
γίνεσθαι, τὴν δὲ ἰδικῶς περὶ Θεόν, περὶ
ὃν καὶ τὸ σέβειν, ἀνθρώπων ἢ σεπτὸς
ἔδεις, τὸ δὲ συναγόμενον ἐκ τῶν εἰρη-
σίων ἐστὶ· τὸ διώκεσθαι σοὶ πόρεται,
καὶ τῷ ὄντων γινώσκῃς, καὶ τὸ δι-
καιῶν σοὶ ὑπάρχει· τίς οὖν αὐτίστη-
ναί σοι διώεται; ταῦτα δὲ πάντα ὁ
Μακάριος Γ'ωβ φθίγγεται, ἡμᾶς δι-
δάσκων ἐκ τῶν πειρασμοῖς μηδεὶς
ἔπειτα ποιεῖν, ἢ ἐπὶ Θεῷ καταφάγειν,
καὶ ἱκετάειν ὡς ἀγαθόν, φέρεσθαι τῷ
ἐαυτῷ ποιήματος· διὸ εἰπὼν, ἀλλὰ τίς
ἐστὶν ὁ ἐκ χειρῶν σου ἔξαιρέμενος; ἐ-
τήγαγεν.

ΚΕΙΜ. Αἱ χεῖρες σου ἔπλα-
σαν με, καὶ ἐποίησάν με.

ΧΡΥΣΟΣΤ. καὶ **ΟΛΥΜΠ.** Ἔργον
εἰμί, φησὶ, τῷ χειρῶν σου, καὶ ἀ-
μαρτυλός. ὁρᾷς ὡς καὶ ποιητὴν γινώ-
σκει τὸν Θεόν, καὶ παρακαλεῖ φειδῶ
ποιήσασθαι τῷ ἰδίῳ δημιουργήματος.

ΔΙΔΥΜΟΥ, Διαφέρει δὲ τὸ,
ἔπλασας, τὸ, ἐποίησας. ἐπλάσαι
μὲν γὰρ τὸ σῶμα ἔξ' ὑποκειμένης
τῆς γῆς, ἥτοι τῆς γυναικὸς· πεποίη-
ται δὲ ἡ ψυχὴ μὴ ὑποκειμένης

τινός· ὡς γὰρ ἀσώματος, ἔπα καὶ ἀ-
μίει.

ΚΕΙΜ. Μετὰ ταῦτα μετα-
βαλὼν, μὲ ἐπαισας. (Ἀκύ-
λας δὲ καὶ Θεοδοτίων, ἅμα
κύκλῳ κατεπόντισάς με)

ΟΛΥΜΠ. Μετὰ τὸ ποιηταί με,
φησὶ, καὶ ἐν Ἀθηναῖς καταστῆται, εἰς
θλίψεις καὶ μάστιγας μετέβαλες τὰ
κατ' ἐμέ. τὸ δὲ ὅλον ποιεῖται. ἔδεις
ἕτερος ἀπαλλάξαι με τῷ κακῶν διώκα-
ται, πλὴν σε τῷ πλήξοντός.

ΧΡΥΣΟΣΤ. Ἀκολούθως δὲ καὶ τῆς
δημιουργίας, καὶ τῆς φρονείας αὐτὸν
ἐπισάμεν ἀρχηγὸν καὶ Κύριον, εἰς
ἄχλιν τρίπει τὸν λόγον, ἱκετάων
μνησθῆναι τῷ τῆς φύσεως ἀπλῶς, καὶ
ὀλιγοχρονίᾳ, καὶ ὅτι ἔξ' ἀρχῆς τῇ ἀ-
γαθότητι τὸν ἀνθρώπου πεποίηκε, καὶ
ὀργισθεὶς θανάτῳ ἐξημίωτε, καὶ φησὶ.

ΚΕΙΜ. Μνησθῆτι ὅτι πη-
λὸν με ἐπλασας, εἰς δὲ γῆν με
πάλιν ἀποσρέφεις.

ΟΛΥΜΠ. εἰ καὶ ἐτήγαγες, φησὶ,
ὡς ἔξ' ἐστιάζων, τὰ ὀδυνηρά, ἀλλὰ
μνησθῆτι, ὅτι αὐθενὴς εἰμί, καὶ ἐκ
πηλῶς τὴν σῖσασιν ἔχω, καὶ τὸ σῶ-
μα δηλαδὴ.

ΙΟΥΔΑΙΑΝΟΥ. Ἐκ δὲ τούτων καὶ
τὸ μεγαλοφυὲς τῷ Θεῷ ἀποδείκνυσθαι.
εἰς ποσὸν γὰρ, φησὶ, ἀγαθὸς εἶ,
καὶ σοφός, ὡς καὶ ἐκ τῆς ὕλης ταύτης
τῆς ἐπικέρους ζῶον ποιῆσαι, καὶ τῷ
νῦν καὶ λόγον χαρίζεσθαι.

ΚΕΙΜ.

ΚΕΙΜ. Ἡ ὥσπερ γάλα με ἡμελξας, ἐτύρωσάς δέ με ἴσα τυρῷ, δέρμα δέ κ' κρέας με ἐνέδυσας, ὅς εἰς δέ καὶ νάροις με ἐνέρας. ζῶν δέ κ' ἔλεϑ' ἔδω παρ' ἐμοί, ἡ δέ ἐπισκοπή σου ἐφύλαξέ μου τὸ πνεῦμα.

ΧΡΙΣΟΣΤ. Τὸ σπέρμα ἔξ' ἐσωίσταται τὸ ζῶν, γάλα ἀμελ-
χθεὶ λέγει. κ' ὥσπερ τὸ γάλα ἀμελ-
χθεὶ τυρὸς γίνεται, ἔτι καὶ τὸ
σπέρμα ἀποσάξω, καὶ συσραφὴ
φύσις γίνεται. κατὰ τὰς δὲ αὐτὴ ἐστὶ
πρώτη τὸ ἐμβρύον· τὸ γὰρ καταβλη-
θεὶ εἰς τὰς αὐλάκας τῆς ὑτέρας
σπέρμα, ὅταν συσραφῇ, οἷα τυρὸς,
κ' παγὴ, γίνεται φύσις, ὅπερ λοιπὸν
διαπλάττεται, ἢ ὡς ἡ γραφή φησὶν,
ἔξεικονίζεται, καὶ δέχεται ὥσπερ χα-
ρακτῆρα, κ' συμπήγνυται μετ' ἡ ὑγρὰ
φύσις, εἰς δὲ δέρμα, κ' κρέας, ὅς εἰς
π' κ' νεῦρα μερίζεται τὸ καταβλη-
θεὶ. ταῦτα μετὰ τοιαῦτα καθ' ἑαυτὰ,
παρὰ τῆς μετὰ ψυχῆς, ζωτικὸν ἔχει
κίνημα, ἀναχωρησάτης δὲ, ἀργὰ κα-
ταλείπεται. εἰ μόνον δέ, φησὶ, ζῶν
ἔδω παρ' ἐμοί, ὅπερ τὸ τῆς δημιουργί-
ας οἰκείου σημαίνει, ἀλλὰ καὶ
ἐλαίον ἐποίησας μετ' ἐμῆ, δι' ἧς ἡ
προνοητικὴ χάρις δηλεῖται, κ' παρὰ
πάντα τὸν βίον προνοίας ἀπὸ τῆς
τῆς σῆς. τότε ὧ, τὸ, ἡ ἐπισκοπή σου ἐ-
φύλαξέ με τὸ πνεῦμα, τοῖσι καὶ με-
τὰ τὸ γενέσθαι, τῇ σὴ προνοίᾳ τὸ ζῆν
κινήματα. καὶ ἀπλῶς, ὅλῳ τῷ ὁ-
δῷ. κ' ἀρμονίαν τῆς συστάσεως τοῦ σώ-
ματος ἀταγγέλλει, διὰ π' τῇ πρὸ τῶ-
ν καὶ αὐτῇ προκειμένων.

ΟΔΥΜΠ. Ὡς γάλα γὰρ με,
φησὶν, ἡμελξας, ἦτοι ἀπὸ χοῦς διὰ
τὸ λεπτότατον, ἢ διὰ τὴν ἀπεριματι-
κὴν λόγον μάλλον. ἐτύρωσας δέ, το-
πίειν, ἐπηξας ὡς τυρὸν, ἢ διὰ τὴν ἔξ'
ἀρχῆς τῆς πλατῆς σύμψηξιν, ἢ καὶ
διὰ τὴν ἐν τῇ μήτρᾳ σύστασιν. τὸ
δὲ, ἐνέρας νάροις, ἀντὶ τῆς, σπιρίρα-
ψας, τὸ δὲ, ζῶν ἔδω παρ' ἐμοί καὶ
ἔλεϑ', κ' ἡ ἐπισκοπή σου ἐφύλαξέ με
τὸ πνεῦμα, ἀντὶ τῆς, διὰ μόνον φι-
λανθρωπίας καὶ ἐλεῶν, ἔξ' ἡς οὐτὼν
ἡμᾶς εἰς τὸ εἶναι καὶ ζῆν παρήγαγε.
ἡ δὲ σὴ περὶ ἡμᾶς πρόνοια τῷ ἡ-
μετέρῳ διατηρεῖ σύστασιν.

ΠΟΛΥΧΡ. Τάχα δὲ καὶ ἐκπλήτ-
τεται, πῶς ἐν μήτρᾳ τὸ βρέφος ἐν
τοσαύτῃ ὑγρότητι συνεχόμενον ἢ δια-
φθείρεται· τὸτο ἔν, φησὶν, ἐκ αὐ-
τοῦ ἐγένετο, μὴ σὲ φιλανθρωπικῶς δια-
κρατῆντος τῷ φύσει. εἰ ὧ μὴ ἡλπί-
σας, ἐκ αὐτοῦ ἐν τῇ ὑγρότητι τῆς μή-
τρας ἔξ' ἡ τὸ βρέφος. δι' ἑλῶν δὲ ὁ
κατασκάλλει, ἐκεῖνο ἐστὶν· ἐποίησας
ἡμᾶς ἀγαθότητι, εἴτα θανάτῳ κατε-
δίκασας, ἀλλ' ὅμως ἐκ ἀφείλου τῷ ἔ-
ναι τὸς ἀνθρώπου, ἀλλ' ἀθανάτους τῇ
διαδοχῇ κατέστησας, πλείω περὶ
ἐκαστον ἐνδείξάμενος πρόνοιαν. καθ'
ὧν ἔξ' ἀπὸ τῆς ὑποδείξεως τῆς τῇ αὐ-
θρότων γούνης τὸ εἶναι τῶνδε δειδωρη-
σαι, ἐκ ἐνὸς διαφθείρεσθαι ἐν τῇ μη-
τρὶ νηδύϊ, ἀλλ' ἐκ τῆς αὐτῆς σπέρμα-
τος, καὶ ὅς εἰς ἐπηξας, κ' μυελὸν ἐπη-
ξας, κ' νεῦρα διέτενας, καὶ φλέβας
ἐφύσησας, κ' αἷμα ταύταις συνέχεας,
κ' σάρκα ἐμάλαξας, καὶ δέρμα πε-
ριέτενας, κ' οἶον σῶμα περιέβα-
λεις. ὁ τοσαύτην ἐν φιλανθρωπίᾳ
περὶ ἐμὲ ἐπιδειξάμενος, τοσαύτην πρό-
νοιαν, τοσαύτην σοφίαν, περιεργᾶς;

ΚΕΙΜ. Ταῦτα ἔχων ἐρσεω-
τω, οἶδα ὅτι πάντα δυνάσαι,
αἰδωατὰ δέ σοι ἔδω.

Ο'ΛΤΜΠ. Ταῦτα, φησί, τὰ δόγ-
ματα παρ' ἐμαυτῷ πάγια κειτημένος,
ὅτι καὶ ἐκ τῶ μη ὅντος εἰς τὸ εἶναι
παράγειν δυνάτος εἶ, καὶ πλὴν ῥά-
βλῳ, καὶ γαλακτώδη ἔσταν, ὡς σοφὸς
καὶ δυνάτος, ἐς αὐθρόν σου σὺ σάσιν ἐρ-
γάξῃ, καὶ ὅτι ἐλεήμων εἶ, καὶ ζῶης,
χωρηγός, καὶ ὅτι πολλὴν τῇ κατ'
ἡμᾶς ποιῆς προνοίαν· καὶ ἀπλῶς τὸ
δημιουργικόν, τὸ προνοητικόν, τὸ κρι-
τικόν λογίζομεν, ἃ δηλῶται διὰ
τῶ, ζῶῃ καὶ ἑλπίος, καὶ Ἐπισκοπῇ, οἶ-
δα ὅτι δυνάτος εἶ, καὶ τῇ πα-
ρόντων ἀληθειῶν τὸ σὸν ἀπαλλάξαι
ποίημα. ὅρας πῶς σεβασμῶς μέμνη-
ται τῷ δημιουργῷ, καὶ χάριν ἐμολογεῖ
τῆς ποιήσεως, καὶ τῆς περὶ ἡμᾶς προ-
νοίας, ἅπτερ ἐστὶν ἀσεβὴς ὄντως,
καὶ λίαν ἄχαίριτος, καὶ τῇ τοῦ
Μακαρίου Ἰωβ πρέποντα θεοσεβεῖα.

ΚΕΙΜ. Εἴαν τε γὰρ ἀμάρ-
τω, φυλάσσης με· ἀπὸ δὲ ἀ-
νοίας μου ἐκ αἰδῶν με πεποίη-
κας.

Ο'ΛΤΜΠ. Πρίτει, φησί, τῇ σῇ φι-
λανθρωπία νεῖμαί τι καὶ συγγνώμης τῷ
σῷ ποιήματι, καὶ μὴ σφόδρα ἀκρι-
βῶς, ὡς πάντε ἐπισάμεσον, πάσας
τὰς πράξεις μου καὶ τὰ παραπτώμα-
τα ἐπιτρεῖν. ὣνταῦτα δὲ πάλιν ὁ
Ἅγιος τὸ οἰκεῖον πρόσωπον ὑποσησά-
μεν, ὑπὲρ ἡμῶν ἱκετεύει Θεόν, τὸ
κοινὸν γὰρ τῆς ἀνθρωπότητος πρόσω-
πον ὑπελθὼν, φησὶν, ὅτι ἔδεός σε
λανθάνει, διάσωτα, ἀλλὰ καὶ ἐπι-

τρεῖς ἡμῶν τὰ ἔργα. (τὸτο καὶ ἐπὶ,
τὸ, φυλάσσης.) καὶ εἰ πολλάκις τὸς
ἀμαρτανούντας μὴ παραχρῆμα χολά-
ξῃς, πλὴν ἢ διὰ τὸτο καὶ αἰδῶνός
ἐας. ἀλλ' ἐκ ἐπ' ἐμοῦ, φησὶ, τῇ ἰσῇ
ἐκρήσω ἀγαθότητι, ἀκριβῆς τε ἔξετα-
σῇς τῇ ἐμῶν πλημμελημάτων γενό-
μεν, καὶ δίκας ὑπὲρ αἰσάντων ἀπαι-
τήσας.

ΔΙΔΥΜ. Εἰκότως δὲ τὸτο λέ-
γει, ἐπειδὴ γὰρ δημιουργὸν καὶ προνοη-
τὴν ἑαυτῷ οἶδε τὸν τῇ ὅλων Θεόν,
ἀκολούθως καὶ περὶ μακροθυμίας αὐτοῦ
διδάσκει· ἐπίσταται γὰρ καὶ αὐτός,
καὶ τὸν Μακάριον Δαβὶδ, ὅτι ἐκ
ὀργῆς ἐπάγει κατ' ἐκαστὴν ἡμέραν,
φυλάττει δὲ τὸν ἀμαρτανούντα, καὶ
βυθόμεν αὐτὸν ἀμαρτανεῖν. καὶ
τὸ, ὃ βέλεται δὲ τὸν θάνατον τῷ
ἀμαρτανῷ, ὡς πλὴν μετανοοῖαν. τὸ δὲ,
ἐκ αἰδῶνός με πεποίηκας, οἱ ἄλλοι, ἐκ
αἰδῶνός με, ὃ καθαρίσας με, ἔπον.

ΚΕΙΜ. Εἴαν τε γὰρ ἀσεβή-
σω, οἶμοι· εἴαν τε ὦ δίκαιος,
ὃ δυνάμαι ἀνακύψαι.

Ο'ΛΤΜΠ. Ο' δὲ Ἀκύλας, καὶ δι-
καιωθεῖς, ἐκ ἀρῶ κεφαλῇ· ὁ δὲ νῦν
ἔπος· εἴπε ἀσεβὴς εἶμι, φησὶ, τὸτο μοι
πάντων τὸ χεῖρισον· ἐγὼ δὲ καὶ πολ-
μήσω εἰπεῖν, ὅτι δίκαιος εἶμι, ἔδεός
μοι ὥστευθεο ὀφελ· πῶς μέντοι
ἀμφισβητῆμαι διὰ τὰ πάθη· ἐγὼ
μεν καὶ ἐμαυτῷ ἔδεός σιωοῖδα, αἱ δὲ
συμφοραὶ βαρεῖαι ἔσταν ἀντιφθέγγον-
ταί μοι, καὶ ἐκ ἑωσὶ με ἀναιεῦσαι.

ΔΙΔΥΜΟΤ. Τάχα δὲ καὶ ποιῶ-
ν τι λέγει· εἴπε προαιρετικῶς ἀμάρ-
τω, οἶμοι· εἴπε ὡς ἐκ τῆς τῷ Ἀδάμ

παραβάσεως, καὶ εἰς ἡμᾶς διαβαλόνσης ἐκ διαδοχῆς τῆς ὀφείλης, πάλιν ἔδ' ἔτις ἀνακύψαι διωήσομαι, ὡς παντὸς ἀπηνάγμευος ρύτις. ἢ ὅ ἀμαρτημάτων, τὰ μὲν ἐκ προαιρέσεως τῆς ἡμετέρας ὑφίσταται, οἷς καὶ κόλασις ἐπιταί· τὰ δὲ ἐκ προγόνων, οἷς καὶ χάρισις χαιρῶσθαι.

ΚΕΙΜ. Πλήρης γὰρ ἀτιμίας ἐμί· ἀγρόδομαι γὰρ ὥσπερ λέων εἰς σφαγίῳ.

Ο'ΛΥΜΠ. Ἐν οἶδα, φησὶν, ὅτι ἀτιμία με κατακέχυται, καὶ ὥσπερ λέων εἰς σφαγίῳ ἀγρόδομος, ὅτω πανταχόθεν ταῖς τιμωρίαις βάλλομαι. ἔοικε δὲ λέοντι ἑαυτὸν παρεικάσαι, διὰ τὴν προτέραν Ἀδαιμονίαν, καὶ Ἀδώνειαν ἀρχικὸν ὅ τὸ ζῶν.

ΠΟΛΥΧΡ. Σαφές ἐρου δὲ ἔχει τὸ ἱβραϊκόν, ἰάν τε γὰρ, φησὶν, Ἀδωνὴς ὦ, ὡς λέων πιάσει με, τέττιν, ἐγὼ ὁ διωκτὴς καὶ γαῦρ, λέωντος δίκλι, τῇ πειρᾷ δόξη, καὶ ἀφθορία τῶ πλῶτε, ὥσπερ ἄρκυσι τοῖς δεινοῖς πθήραμαι, ἔδὲ μίαν διάλυσιν ἢ δεινῶν δεικνῶν.

ΚΕΙΜ. Πάλιν γὰρ μεταβαλὼν, δεινῶν μὲ ὀλέκεις.

ΠΟΛΥΧΡ. Ἀκύλας δὲ καὶ Θεοδοτίων, καὶ ἐπιστρέφας ἐθαυμάσοντας ἐν ἡμοί, ἡ διώκαις τῷ εἶχε αὐτῇ. Λέωντος εἶχον ὀδύς καὶ κράτος προτέρον, νυνὶ δὲ ἐκ παραδόξου μεταβολῆς πελειετράτη μοι τὰ τῆς ἀτυχίας, καὶ ἀπώλετο ἰχὺς καὶ ἡ δόξα. ἀγχίσροφον γὰρ τὴν προτέραν ἀημελίαν ἐργασάμενος, εἰς ἐχρήτην κατέστησας

συμφορὰν, μεταβαλὼν ἀπὸ τῆς πρώτης Ἀδαιμονίας εἰς ἀτιμίαν, ἡ καὶ ἀπὸ δεινῶν εἰς δεινότερά με προάγων.

ΚΕΙΜ. Ἐπ' ἀνακαινίζων ἐπ' ἐμὲ τὴν ἔτασιν με.

Ο'ΛΥΜΠ. Οὐκ αἰήσι, φησὶ, τὰ δεινὰ, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ πλείον αὔξεται, καὶ αἰὶ κτηνοποιεῖται τὸ κακόν. ἵνα εἴπῃ, ὅτι ποικίλαις περιβάλλομαι συμφοραῖς, καὶ ὅτι ἔοικα τοῖς προτέρον μασιχθεῖσι, καὶ αὐτοῖς, καὶ πολλὰς εἰς ἑτέραν θλίψεσιν καὶ βασάναις ἄλλαις φερομένοισι.

ΠΟΛΥ. Εἰς θλίψεσιν γὰρ με ἢ ἡμαρτημάτων συνεχῶς ἄγει. τὸ μὲν, διὰ ἢ ἐπ' ἀλλήλων πληγῶν, τὸ δὲ, τὸ πλείους κατηγορεῖς ἐκ ἢ συμφορῶν ἐργάζεσθαι, ἐκάστου οὐκ ἐδίζοντος ἐπ' ἀσεβείᾳ, καὶ τὰς ἀδυνάμεις ἀπαιτῶντος.

ΚΕΙΜ. Ὁργὴ δὲ μεγάλη μοι ἐχρήσω.

Ο'ΛΥΜΠ. Τέττι, σφόδρα τῇ κατ' ἐμὲ ἐχρήτω τιμωρία. ὀργίῳ ὅ τὴν τιμωρίαν, φησὶ, τὴν μεγάλως αὐτῇ ἐπιβεβημένῳ, καὶ τὴν ἐπίπονον ἀγωγίῳ, ἐμὴν πάθῃ. καὶ ἐν ταῦτα δὲ πάλιν τὸ μέγεθος ἢ θλιβεῶν ἐμφαίνει, ὅτι ἀποκάμνων, ἀλλὰ παρὶς τοῖς φίλοις γυνῶναι, ὅτι ἡ ὑπερβάλλουσα αὐτῇ ὀργή, ἐπὶ ἀμαρτίας ἐστίν, ὡς ὑπερῶν, εἰ συμβάλλοιεν αὐτῇ τὸν βίον.

ΚΕΙΜ. Ἐπήγαγες δὲ ἐπ' ἐμὲ περατήματα.

ΠΟΛΥΧΡ. Τετίσι, ἀτασίμει τοῖς πρὸς τὸ πᾶν ἐκδίδωκας δεινοῖς· περαπεία ᾧ καλῇ πᾶ ἐπισρατ-θεύδα αὐτῷ κακά, δεισιεὺς δὲ ἀρχεται εἰπαῦθα, καὶ γνώμης θεουεβὲς σιωὶ ὁ θυρμῷ τῷ προσήκοντι.

ΚΕΙΜ. Ἰνὰ τί ἔν ἐκ κοι-λίας με δῆξαγες, καὶ ἐκ ἀπέθανον; ὀφθαλμοὺς δέ με ἐκ οἶδε, καὶ ὡσπερ ἐκ ὧν ἐγνω-μῶν; διατὶ γὰρ ἐκ γαστρὸς ἐς μνήμα ἐκ ἀπηλλάγην;

ΟΛΤΜΠ. καὶ ΠΟΛΥΧΡ. Ταῦτα καὶ ὁ ἐκκλησιαστής ὑπερον εἶπε, Μακαρίζων τὸν θανόντων ὑπὲρ τὸν ζών-τα, καὶ τὸν μὴ γεγόμενον ὑπὲρ ἀμ-φοτέρων. τοιαύτη δὲ περιπέπτωκεν ὁ αὐθραπῶ ὀδυνηρᾷ ζωῇ, διὰ τὸ μὴ μέναι παρά Θεῷ, μηδὲ φυλάξαι τὰ θεῖα προσάγματα. ὁ δὲ Μακάριος ἰὼβ ἰσχύει τὸν θάνατον, ἢ μόνον διὰ τὰς ἀλγηδόνας, ἀλλ' ἐπειδὴ περ καὶ τὸ χρόνος παρατεινόμενος, καὶ τῇ παθῶν αὐτῷ ἐπιτεινόμενων, ὑπὸ πτελέω πλείαν ἐγκατάληψιν ὑπομεμενηκεῖναι παρά Θεῷ· τότε δὲ ἐξήτο καὶ ὡς τῇ πρώ-τῃ ῥῆται, καὶ αὐτίς νῦν, δι' ὅλα δεῖ-ξαι βυλόμενος, ὡς ἔδε μεμπτός, ἔδε βλάτφημος, τῇ πικρῶν ἀλγη-δόνων ἀπαλλαγῇναι ποθῶν, διὰ τὸ θανάτου. φησὶν ἔν, ὅτι τότε μελ-λοντά με περιπίπτειν, ἀμεινον ἢ μη-δὲ τὴν ἀρχὴν γενοῖσθαι, ἢ γεγόμενον παραχρῆμα εἰς μνήμα ἀποσείσθαι. εἰ ᾧ καὶ μὴ μισθῶν ὑπὲρ ἀγαθοε-ργίας ἰκομιζόμεν, ἀλλ' ἐχὶ καὶ τὰς ποσαῖταις καπεξανόμεν βασιλῶν.

ΔΙΔΥΜΟΥ. Ὅρα δὲ, ὅτι τῇ

προσποσόντων αὐτῷ περαπείων ἐπι-μνηθεὶς ἐπὶ τῇ πρώτῃ αἰτίᾳ τῇ παθῶν ἀνατρίχει, τετίσι, τὴν πα-ράβασιν, καὶ τὴν ἐκ φθορᾶς γεένειν. ἔδαμῃ μεν καὶ τῆς ποστέρας τῆ αὐ-θραπῆς ποιήσεως χετλιάζει· τὸ δὲ περαπείῃ τῆς ὡς βίῃ φθορᾶς, ἡγεί-ται χαλεπὸν, κοιλίας πε καὶ γαστρὸς μνημονίων. ἡμεῖς γὰρ ἑαυτοῖς τῇ πα-ραβάσει τὴν ὀδυνηρὰν ταύτην ζωὴν ἐπισηγάγωμεν.

ΚΕΙΜ. Ἡ* ἐκ ὀλίγου ἐστὶν ὁ βίος τῷ χρόνῳ με.

ΟΛΤΜΠ. Πάλιν τὸ ὀλιγοχρόνιον εἰς ἰκισίῳ προβάλλεται, καὶ αἰτεῖ δεχθῆναι αὐτῷ διὰ τῆς τῇ βασιλῶν αὐτέως, ὅτι δὴ ἔλεων τὸν Θεὸν κέ-κῃται. ὅτω γὰρ διδάχθεις τὴν αἰ-τίαν τῇ περασμῶν, ὡς δίκως ὀλιγο-ρεῖ, καὶ παράττεται. τίς ᾧ, φησὶν, ἄγνοε, ὡς πρότκαιροι ὄντες οἱ αὐ-θραπῶν, βαρὺ νομίζουσιν ὡς τελευτω-εῖαις δεξαζέσθαι.

ΚΕΙΜ. Ἐ' αὐτὸν με ἀναπαύ-σασθαι μικρὸν, πρὸ τῷ με το-ρβῶθῃναι ὅθου ἐκ ἀνάσρεψω.

ΔΙΔΥΜΟΥ. Εὐχῆς τρόπῳ ταῦτα προφέρει. ἢ γὰρ αἱ ἐπιχειμεναι ἀ-νία μικραὶ τυγχάνουσιν, ἔδε ἀνάσρεψ-τως ἔφερε τὰς ἀλγηδόνας· τῶτο γὰρ ἐκ ἢ ἀνδρείου, εἰ ἐκ ἡθαιέτο. δι-δάσκει δὲ, ὅτι καὶ Θεὸς δυναμέει ὑπέ-μειναι, δι' ὧν εὐχεται, ἀχαλίστως λέ-γων, ἐκεχειρίσθαι μοι τῇ πόνων παρά-χῃ, προσκαίρω ὄντι, καὶ εἰς αἰὶ ἀ-πόλυσθαι μέλλοντι. τῶτο γὰρ δηλοῖ, τὸ, πορβῶθῃναι, ὅθου ἐκ ἐπανελάσει-ται. καὶ δόγματι διδάσκει καλ-

λίσον, ὅτι ὁ ἀπαξ ἤλθων τῷ βίῳ,
ἡκίτις εἰς τὸν δετὸν βίον ἐπαναστρέφει,
ὡς μυθολογοῦσιν οἱ τὰς μεταστωμα-
τώσεως πραττόμενοι· εἴτα διηγείται
τὴν ἐν ᾗδε κακὰ, ἵνα γνωμεν οἶον ἡ-
μᾶς ἐλαθέρωσεν ὁ σωτὴρ, εἰπὼν τοῖς
ἐν δεσμοῖς ἤλθτε, καὶ τοῖς ἐν τῇ
σκότει ἀνακαλυφθῆναι.

ΚΕΙΜ. Εἰς γλῶσσοι σκοτεινῶν
καὶ γνωφεραῦ, ἡς γλῶσσοι σκοτὸς
αἰώνιος.

ΠΟΛΥΧΡ. ὁ δὲ ΣΥΜΜΑ. Σκε-
τομενὸν θανάτω, ὁ δὲ Εὐβραῖος εἰς
γλῶσσοι σκοτεινῶν ὑπὲρ τὸ σκοτὸς, εὐ-
δα, φησὶν, ἡ ἐστὶν αἰεσις, ἀλλ' ἀτε-
λῆστον κακόν· καὶ παράδεισιν δὲ
ἔδειξε τὸ θανάτω τὸ βαρύν· εἰταῦ-
θα μεν ὅτι ἐν νυκτὶ τίς γενόμενος,
ἀπαλαγλῶ προσδοκᾷ ἡμέρας ἐπιλα-

βάσεως, ἐκεῖ δὲ ἀπελθόντα ἐκ αἰεσις
εἰς τὸν βίον ἐπαναστρέφει, καὶ ἐπιμελῶν
τῇ συγχέσει, ἐπάγει.

ΚΕΙΜ. Οὐδ' ἐστὶ φέγκος,
ὅδε ὅραζεν ζωὴν βροτῶν.

ΟΛΥΜΠ. Ἀντὶ τῷ, ὅτι τάξις
ἡλὶς καὶ ἄστρον· ἡ ἐστὶν, ὅτι τῶν αἰ-
θρηπῶν πραγμάτων κατὰσασιν εἰς
ἰδεῖν, ἵνα εἴπῃ, ἀνομίαν καὶ τῶν
πολιτικῶν· ταῦτα λέγει, δεδοικώς,
μὴ εἰς μὲν καὶ βασιλῶν πλεῖστη
καὶ καὶ ἐτασμών, ἐν πλεῖσιν τῶν προ-
σώτων τῷ Θεῷ ἀπορρίψει γεγονώς, καὶ
καὶ ἀσεβῶν ἐν τῷ ᾗδε καταλειθῇ,
οἱ τινες τὸ αἰώνιον οἰκῶσι σκοτὸς καὶ
τῷ τῷ σωτῆρι φωνῶν· φωτὸς γὰρ
ὄντος καὶ φύσιν τῷ Θεῷ, οἱ ἐξω τῷ προ-
σώτων αὐτῷ βαλλόμενοι, ἐν σκότει
τυγχάνουσι.

Π Ρ Ο Θ Ε Ω Ρ Ι Α

ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ ὈΓΔΟΥΤ.

Ὁ ΛΥΜΠΙΟΔΩΡΟΥΤ.

ΤΠΟΤΑΔΗΝ τῷ Γῶβ διαλεχθέντος, σφοδρότερον ὁ Σωφάρ διαμάχεται, καὶ πρῶτον μὲν ἐπὶ πολυλογία σκώπτει τὸν Ἀγίον. ἔπειτα μέμφεται ὡς εἰρηκότα, ὅτι καθαρὸς εἰμὶ καὶ ἁμωμῶ· καὶ οὐ νεροπῶς ἐκ ποίας διαδέσεως ἤθελε κένεσθαι πρὸς Θεόν, εἴθε, φησὶν, ἢ τῷ διωκτὸν διχαμολογήσασθαι σοι Θεόν, ἵνα καὶ ἐκ τῆς σοφίας αὐτῆ, καὶ ἐκ τῆς διωκόμεως γνῶς, ὡς κατ' ἀξίαν σοι ἀπονέμων, ἐτιμωρήσασε. ἔπειτα δείξας τῷ Θεῷ τὴν διώκω, καὶ τῷ ἀνδρῶτι τὸ ἀπλῆς, παραινεῖ τῷ Γῶβ εἰς Ἀχλὺν τραπιδεῖν, καὶ μετανοῆσαι ἐφ' οἷς πρῶτον ἡμαρτεν. Οὕτω δὲ ἔσθαι αὐτῷ ἴλεον τὸν Θεὸν κατασησόμενον, τῶν τε παρόντων δεινῶν ἔξω γενέσθαι, καὶ τὴν πρῶτον ἀδαιμονίαν ἀπολαβεῖν.

ΚΕΙΜ. Τ'πολαβὼν δὲ Σωφάρ ὁ μιναιῶ· λέγει, ὁ τὰ πολλὰ λέγων, αὐτακῶσεται. (ὁ δὲ Σύμμαχος, μὴ ὁ πολυλάλῃ ἀναιτίρρητος ἔσθαι;)

Ὁ ΛΥΜΠ. Παρακλησίως τοῖς ἄλλοις καὶ ὁ Σωφάρ ἐπιφέρεται τῷ Γῶβ, ἢ καὶ σφοδρότερον. ἠγνοήκασι γὰρ ἐπίσης τὴν τοῦ δικαίου διάθεσιν, ἢ περὶ Θεῷ χρώμενος ἐλάλει. διὸ δὴ καὶ συνηγορεῖν οἰόμενοι, Θεῷ προσκρούοντες ἔλαθον.

ΠΟΛΥΧΡ. Οἶα γὰρ, φησὶν, ὁ Σωφάρ; τῷ μὲν πλήθει τῆς ῥημάτων νομίζεις περικηκεῖν, ὥστε ἡμᾶς καὶ ἡτυ-

χίαν ἄγοντας καθεδεῖσθαι ἐκπεπληγμένους τῆς λόγων τὰ ῥήματα· ἴοσι δὲ, ὡς ἡκω αὐτὸς ἀτοκρινόμενός τε καὶ ἐλέγξων τὸν λόγον, σὺ δὲ ἄκχε. ὁ δὲ γλῶσσαν ἔχων εἰς τὸ λαλεῖν, ἔτ' καὶ ἀκοῆς κεκτῆται εἰς τὸ ἀκχεῖν.

ΚΕΙΜ. Ἡ καὶ ὁ εὐλαλῶ οἶεται εἶναι δίκαιος.

Ὁ ΛΥΜΠ. καὶ **ΠΟΛΥΧ.** Οὐκ ἐπλήθει λόγων, φησὶν, ἢ τὰ διαχόου κένετα φύσις. οὐδὲ τις εὐσομῶ καὶ ἀεπῆς, ἥδη παρὰ τὸτο δίχαμος. ἀλλ' ἔστι καὶ πρὸς τὰς γοργὰς καὶ ἀτροχάλης λόγους αὐτίρρησις. σὺ δὲ, ὡς εἶπε, τῷ πλήθει τῆς λόγων εἶναι τὸ διαχόου προσεῖναι τὴν μοῖραν. ἀλλ' εἴτη, ὡς ἔδεν γενναῖον, οὐδὲ ἀναιτίρρητον ἐφ' ἧς,

μὴ ὅτε ἐπειδὴ φθίγγασθαι δυνάσται ,
ὅδη καὶ δίκαιος εἶ .

ΚΕΙΜ. Εὐλογημενὺς γεν-
νητὸς γυναικὸς ὀλιγάβις .

Ο'ΛΥΜΠ. Κερδαίνει ὅτε μὴ δε-
νὰ τὰ μὲν ἰδεῖν, τὰ δὲ παθεῖν, ἢ τὰ
βίβι θάπτον ἀπαλλαττόμενος , καὶ τὸ
μὴ πολλὰ ἁμαρτεῖν , λέγει δὲ τὸτο ,
ἐπισομίζων ὡς τὸν Ἰωβ διχλαῦντα
ἑαυτὸν , ἢ καὶ τὴν ἡμετέραν ζωὴν οἰκ-
τιζόμενος , ὡς πολλὰς ἐπισπασμένῳ
συμφορὰς , καὶ ἐπώδιων , καὶ διὰ τὸτο
μακαρίζων τὸν μὴ ἐπὶ πολὺ αὐτῇ πα-
ραμείναντα .

ΚΕΙΜ. Μὴ πολὺς ἐν ῥή-
μασι γίνε , ἢ ὥς ἐστὶν ὁ ἀντι-
κεκρυμμένος σοι .

ΠΟΛΥΧΡ. Μὴ ἐπειδὴ , φησὶν , ἡ-
μεῖς ἢ δυνάμεθα , ἢ ἢ βεβλόμεθα ἀν-
τιλέγειν σοι , διὰ τὸτο πλήθυνε ῥή-
ματα , καὶ ἐπαίνει σαυτὸν ἀκαίρως , καὶ
εἰς ἑδὲν δίδω , ἢ γὰρ ἐπαίνεσθαι σε ,
μᾶλλον ἢ μίμνεσθαι ἔχομεν , ὅτε
τοῖς ἑαυτῷ κεχρημέσιν ἐπαίνοις , καὶ
διακροῆς λέγοντα μασιχθῆναι . τὸτο
δὲ λέγεις , δίδωσι ὅτι ἐστὶν ὁ ἐστρέπων
σε .

Ο'ΛΥΜΠ. Τάχα δὲ , ἐπειδὴ Θεοῦ
ἤπτετο ὁ Ἰωβ , καταστῆναι αὐτῷ εἰς
κρίσιν , μὴ μάτῳ , φησὶ , φλοῦρει ,
ἢ γὰρ ἔχεις Θεὸν ἀντικεινόμενόν σοι .

ΚΕΙΜ. Μὴ ὥς λέγε , ὅτι
καθαρὸς ἡμῖ τοῖς ἔργοις , καὶ
ἄμεμπτος ἐναντίον αὐτοῦ .

ΧΡΥΣΟΣΤ. Καὶ μὴ αὐτὸς εἶ-
πεν , ἐπ' ἀληθείας εἶδα , ὅτι ἢ ἐστὶ
βροτὴς καθαρὸς ἐναντι Κυρίου . ὅρας
πῶς ἐναντία ἐγκαλῶσιν .

ΠΟΛΥΧΡ. Κατηγορεῖς , γὰρ φη-
σὶ , τῆς ἐσχάτης ἀξίον , ταῖς τῷ Θεῷ ,
ταῖς ἑαυτῷ συγκρίνοντα πράξεις , μαρ-
τυρεῖν ἑαυτῷ δικαιοσύνης ἀκρίβειαν .
ὡς εἶγε μὴ ἡμαρτες , ἢ αὐτὸ σκυθρω-
ποῖς περιέπιπες . ταῦτα δὲ φασὶν οἰό-
μενοι , ὅτι ἀδίκησις ἐστὶ τῆς φρονοῦσας ,
ἢ τὰτε τῆς καθαρότητος ὁμολογία .

ΚΕΙΜ. Ἀλλὰ πῶς αὐτὸ ὁ
Κύριος λαλήσει πρὸς σέ , καὶ
αὐοίξῃ χάλη αὐτῷ μετὰ σοῦ ;
ἢ τα ἀναγγελεῖ σοι δυνάμιν σο-
φίας , ὅτι διπλῶς ἔσαι ἢ καὶ
σέ , καὶ τότε γνώσῃ , ὅτι ἀξιά
σοι ἀπέβη ἀπὸ Κυρίου , ὃν ἡ-
μάρτηκας .

Ο'ΛΥΜΠ. καὶ ΠΟΛΥΧΡ. Εἶθε
φησὶν , μὴ Θεὸν διαλεχθῆναι σοι , καὶ
τῆς αὐτοῦ σοφίας τὰ ἀπόρρητα παρα-
στῆσαι τῷ λόγῳ . (τὸτο γὰρ μινύει ,
τὸ , ἀναγγελεῖ σοι δυνάμιν σοφίας ,)
ἵνα μαθὼν τὴν αὐτοῦ σοφίαν , καὶ πῶς
κατὰ δικαιοσύνην ὑπεροχῇ , μηκέτι
τολμήτης λέγειν , ὅτι καθαρὸς εἰμι ,
καὶ ἄμεμπτος ἄλλα γινώσκῃ ὅτι τὸ κατ'
ἀξίαν ἀπεύριμέ σοι ὁ Θεός , ἰσομέ-
τρως τοῖς ἁμαρτήμασι τὰς τιμωρίας
ἐπαγαγών . τὸ δὲ , ὅτι διπλῶς ἔσαι ἢ
κατὰ σέ , τὸτο δηλοῖ πολλήν , φησὶν ,
ἢ ὑπεροχὴν τῷ Θεῷ , πρὸς τὸν λέγον-
τα , ὡς περ σὺ , σοφὸν εἶναι καὶ δί-
καον . εἰ οὖν καὶ σοφώτερος ἡμῶν καὶ
δικαιότερος , σοφῶς καὶ δικαίως ἐπίγα-
γέ σοι τὰς τιμωρίας καὶ τὸτο ἔγνωσ

αὐ εἰ ἐλάλησε πρὸς σὲ Κύριος, καὶ σωθήσῃ σε καὶ τὴν σοφίαν ἑαυτοῦ. τίπε δὲ κατανοήσας τὴν κατὰ σοφίαν αὐτῶ καὶ οἱ τοῖς πικροῖς ἐπαγωγῶν, ὅτι ἐκ ἀμυνόμενος, ἀλλ' ἰατρικῶς καὶ πρὸς ὑγιάν ψυχῆς, ἐπάγει τὰς θλίψεις, σωφρονέσθω αὐ κατέστη· καὶ σωιδῶν ἑαυτῶ πε, καὶ τῷ Θεῷ τὸ διάφορον, καὶ οὕτως μέζονα ἢ κατὰ τὴν σεαυτοῦ ἐτόλμησας φύσιν, κλίνεσθαι πρὸς τὸν διαπότην ἰλούμεν αὐτὴν, μηδὲ τῷ ὑπ' αὐτοῦ γενομένῳ σωίῃς τὴν γνώσιν, κατέβαλες αὐ τὴν ὀφρύν· καὶ τὸ μέγεθ' ἧς θείας σοφίας καὶ διωάμεως γινῆς, ὁμολόγησας, οὕτως ἀξίαν τῷ ἀμαρτημάτων τὴν δίκην ὑπέχεις.

ΚΕΙΜ. Ἡ' ἴχν' Κυρίου ἀρήσας, ἢ εἰς τὰ ἔχματα ἀφίκω, ἃ ἐποίησεν ὁ παντοκράτωρ.

Ο' ΑΤΜΠ. Ἀνέφικτά σοι, φησὶ, τὰ τῷ Θεῷ, καὶ τὰς ἰδὲς αὐτῶ τῆς φρονόας ἀρεῖν ἀμύχανον, ἢ ἄξι τέλους τῷ βαλδμάτων αὐτῶ φθάσαι, ἢ τῷ ποιημάτων. πολλὰ δὲ λέγειν, ὅτι ἀρχὴν ἢ τέλος αὐτῶ ἀρήσεις. (ἔχματα δὲ τὰς ἐμβάσεις λέγει,) ἐδ' αὐ εἶποις, ἐπὶ τὴν μετ' ἀρχὴν ἐχ' ἀρήσεις, τῷ δὲ τέλους ἐφικίῃσαι διωήση. τὸ γὰρ χρόνοις ἀπέραντον καὶ αἰδίου τῷ Θεῷ, οἱ πεινοῖα ληφθῆναι ἀδιώκτον.

ΚΕΙΜ. Τ' ψηλός, ὁ ἔρανος καὶ τί ποιήσας; βαθυτέρα δὲ τῷ ἐν ἄδ' αὐτῶ οἶδας; ἢ μακρότερα μέτρα γῆς, ἢ εὐρεῖς θαλάσσης.

Ο' ΑΤΜΠ. καὶ ΠΟΛΥΧΡ. Πῶς δ' αὐ ἐφίκω, φησὶ, πόσον ἐστὶ τὸ ὕψος τῷ ἔρανω; τὸτο δὲ σημαίνει, τὸ, καὶ τί ποιήσεις; αὐτὶ τοῦ, ἀμύχανήσεις ἀρεῖν, ἢ τίνα εἰσὶ τὰ ὑπὸ τὸν ἄδιν. καὶ τί λέγω τῷ ὑπεράνω τῷ ἔρανω, ἢ τὰ κατωτέρω τῆς γῆς; οἶδας τῆς θαλάσσης τὸ πλάτος, ἢ τῆς γῆς τὸ μέτρον πόσον ἐστὶν, ἢ ὅπως αὐτὴ γέγορε, καὶ ἐπὶ τίνος ἐσηκε τῆς ἔδρας; ἀλλὰ λαμβάνω τέπαν ἕδ' εἰδεῖν αἰαζονόσαιο. εἰ οὐκ αὐτὰ ὁρώμενα, καὶ ὑπὸ Θεῷ γεγόμενα διαφάγει τὴν ἡμετέραν κατάληψιν, καὶ ἐκ ἐστὶν εἶπεν τίσι μέτροις περιώλειςαι ἢ πε γῆ καὶ θάλασσα, πῶς οὐ τῶς ἐχάτης θρασυπέτ' πρὸς αὐτὸν ἀντιτένειν τὴν γλῶσσαν.

ΔΙΔΤΜ. Δεῖξαι δὲ βέλεται διὰ πάντων τῶτων, ὅτι ἢ τῷ ἀνθρώπων γνώσις μεμετρημένη ἐστὶ, μὴ ἀρικνωμένη τῷ Θεῷ κειμάτων, καὶ νῦν γὰρ ὁ ἔρανος, φησὶ, ἐστὶ, καὶ ἄδ' βαθυτέρα, καὶ μακρότερα γῆς, καὶ τῷ εὐρεῖ τῆς θαλάσσης, λέγει τί περὶ αὐτῶν, εἰ διώσας. ἀνίσταται δὲ ἴσως, ὅτι καὶ ἐπιχειρήσει τίς περὶ γῆς καὶ θαλάσσης, καὶ ἔρανω λαλῆσαι, ἀλλὰ τὰ ὑπὲρ ἱκεῖνα ἀγνοεῖ.

ΚΕΙΜ. Ε' αὐ δὲ κατασρέψῃ τὰ πάντα, τίς ἐρεῖ αὐτῷ τί ἐποίησας;

Ο' ΑΤΜΠ. καὶ ΠΟΛΥΧΡ. Ἰ' να εἶπ' ἀνέφικτος ὢν τὴν φύσιν, ἀκατάληπτος ἐστὶ, καὶ εἰς τὴν κατ' ἑκάστον οἰκονομίαν. εἰ οὐκ καὶ τὰ πάντα ἀνατρέψαι βιληθῇ, τίς ἀντρεῖ τοῖς αὐτῶ νάμασι, καὶ τῇ πασῇ θεσίῃ, καὶ τὸτο αἰ ληθῶς λέγει, καὶ πρὸς τὸν σκοτὸν τὸν φέροντα· τίς δὲ αὐθίσσεται τῷ βε-

λήματι τῷ Θεῷ; ὁμοιον τῷτο, τῷ, μὴ ἔρει τὸ πλάσμα τῷ πλάσαντι, π με ἐποίησας ἕως; ἐπειδὴ δὲ εἶπε, ἰαὺ καταςρέφη τὰ πάντα, τίς αὐτεῖπαι; ἵνα μὴ δόξη λέγειν, ὅτι καὶ σὲ κατ' ἔξοχον ἐτιμωρήσατο, ἀδίκως ἐπήγαγεν.

ΚΕΙΜ. Αὐτὸς γὰρ οἶδεν ἔργα αὐόμων· ἰδὼν δὲ ἄτοπα, ὁ παρόψεται.

ΤΩΝ ΑΥΤΩΝ. Ταῦτα, φησί, ποιῇ, τὰς ἐκείσε παράξεις εἰδὼς, καὶ τὴν τῇ γινομένων αἰτίαν, καὶ ἐκ αὐξήσεως καταλιπαίων τὰ ἀνθρώπεια, ὁδὲ τὰς ἀμαρτανούντας ἐκτὸς τιμωρίας ἀφιεῖ, ὡς δυνατὸς ποίνῃ καὶ σοφὸς, καὶ δίκαιος, αὐομέντα σὲ ὁ παρεῖδεν, καὶ ἐτιμωρήσατο. σαφὲς δὲ ὅτι δι' αὐτοῦ εἶπε, τὸ ἰαὺ καταςρέφη, καὶ δεικνύς τῷ Θεῷ τὸ, ἀναπόδρασον, ἐπήγαγεν, ὅτι οἶδε τὰ τῇ ἀνθρώπων ἔργα, μὴ παρορῶν τὰ πταίσματα.

ΚΕΙΜ. Ἀνθρώπου δὲ τὴν νάλλως νήχεται λόγοις, βροτὸς δὲ γεννητὸς γυναικὸς ἴσα ὄνῳ ἐρημίτη.

ΔΙΔΥΜ. Τὸ τῆς Θεῷ γνώσεως ἀσφαλὲς παραβάλλων ταῖς τῇ ἀνθρώπων ἐπιβλαῖς, νήχεσθαι αὐτὸς ματαίως ἔφησε, μὴ δυναμένους πᾶσαν τὴν τῷ Θεῷ γνώσιν λογισμῷ περιλαβεῖν. διὰ δὲ τὸ ἱρημίτη ὄν, παρῆσθαι τὸ σφόδρα νοθεῖς αὐτῶν πρὸς τὴν κατάληψιν τῇ κριμάτων, ὑπερβολικῶς χῶμενος τῷ λόγῳ.

Ο'ΛΥΜΠ. καὶ ΠΟΛΥΧΡ. Τὸν ἱρημίτην ὄνον, διὰ τὴν αὐτοπάκτον παρέλαβον, αὐριττόμενος τὸν ἱώβ, ὡς τὸ πρὸς Θεὸν αὐτοπάκτον. ὁ μὲν γὰρ Θεὸς, φησί, ποσῶτος ἐσὶ, καὶ τοιοῦτος, καὶ τὰ κατ' αὐτὸν τοιαῦτα, οἷα καὶ λογίσασθαι φοβερόν· οἱ δὲ ἀνθρώποι εἰκὴ καὶ μάτῳ φλυαροῦσιν, ἔδεν ὄν, καὶ τὸ διπλὲς τῆς φύσεως, ὅσον πρὸς τὴν θείαν σοφίαν καὶ ὑπεροχὴν, διαφέροντες; τὴν ἄλλως τε πλανῶνται περὶ τὰ θεία, ὡς ἀντία τῆς τῷ Θεῷ φύσεως δοξάζοντες, καὶ ἔδεν τῇ βοσκημάτων διεκλινοχασί, τῇ ἐν ποσὶ πλῖον εἰδῶς ἔδεν. καθάπερ καὶ ὄνος ἐν ἐρήμῳ, τῆς ὁδὸς διεξοδὸν ἐκ ἔχων διὰ τὸ ἄβατον, μηδὲ διωάμενος εἰς πέρας ἀφικέσθαι τῆς ἐρήμης, ὥστε οὐκ ἔδ' ὁ νηχόμενος εἰς πέρας θαλάσσης, ἵνα εἴπῃ ὅτι ἐχ' ὡς λογικοὶ σιωπᾶσιν ἀπὸ τῇ ὀρωμένων τοῦ Θεῷ τὴν πε σοφίαν καὶ τὴν διώαμιν, ἀλλὰ θρεμμάτων δίκῳ περὶ τὰ παρόντα εἰλημενοι, ὁ δὲ ἄξιον λογικῆς φρονέει φύσεως.

ΚΕΙΜ. Εἰ γὰρ σὺ καθαράν ἔδ' τὴν καρδίαν σε, ὑπτιάζεις δὲ χεῖρας πρὸς αὐτὸν, εἰ αὐομόν τι ἐστὶν ἐν χερσὶ σου, πόρρω ποιήσον αὐτὸ ἀπὸ σε, ἀδικία δὲ ἐν διαίτησε μὴ αὐλιότητῳ.

Ο'ΛΥΜΠ. Ο' δὲ Σύμμαχος, αὐτὸ τὸ, ὑπτιάζεις χεῖρας πρὸς Θεόν, ἀπλώσεις πρὸς αὐτὸν τὰς παλάμας σε, ἐκδέδωκεν. οἱ ἐν χρόνοι ἐνταῦθα ἐνηλλαγμένοι εἰσὶν. ὁ δὲ νῦν ὅτος, ἐτί μοι πείθει, φησί, τὰ κάλλιστα συμβαλλόντι, καθάρου σε τὴν καρδίαν καὶ τῇ ἀδίστῳ σοι πεπαραγμένων αἰ-

ποβολῇ ποιησάμενος, εἰλικρινεῖ-
σελθε τῷ Θεῷ διατίθει, καὶ τὰς χεῖ-
ρας ἀμώμης εἰς Θεὸν ἐκτίτασον, δεή-
θητί πε τῷ Θεῷ, καὶ πάντα παρανο-
μῶν, καὶ μηκίτι ἀδικήσης, ἢ παρανο-
μήσης, μηδέπ φαῦλον λείψανον ἐν
σοὶ ἀπομεινάτω. ἀλλὰ καὶ συμβῇ σε
ἐν ἀρχῇ τῇ ἀδικεῖν γενέσθαι, μὴ πα-
ραμένειν ἐν τῷ σῶ βίῳ ἢ κακίᾳ, εἰ
γὰρ ὅπως ἴλεων ποιήσῃ τὸν Κύριον,
καὶ καθαρὸς ἐν πᾶσι δεχθήσῃ, ἔπον-
ταί σοι τὰ δε, ἅπερ ἐφεξῆς φησί· καὶ
τὸ ὅλον πᾶσαν δυσπραγίαν ἀποδυσά-
μενος, εἰς τὴν ποτέραν ἐπανήξῃς δι-
δαμονίαν.

ΚΕΙΜ. Οὕτω γὰρ ἀναλάμ-
ψα σε τὸ πρόσωπον, ὥστε ὕ-
δωρ καθαρὸν.

ΠΟΛΥΧΡ. Παραδείγματι τὴν ἐπὶ
τὸ κρεῖττον ἔδειξε μεταβολῇ. ὥστε
φῶν, οἱ ῥυπῶντες τὸ σῶμα ἀπο-
πλυνόμενοι, ἢ δὲ ἴχνος φέρουσι τῆς
προλαβόντος αἰδεῖας· ὅτι καὶ αὐτὸς
μεταβαλλόμενος τὸν τρόπον, τῇ τοῦ
Θεοῦ προνοίᾳ πάντως ἔχεις τὴν ἀφθο-
ρίαν, ὥστε μηδὲν μνημόσμων περι-
ληφθῆναι τῆς παύσης ταλαιπωρίας.
τὸ οὖν ὥστε ὕδωρ καθαρὸν, ὡς αὖτε
ἀπὸ ὕδατος διειδεσάμε ἴση λαμπρότης,
καὶ ἀκηλίδωτος, ἢ ὥστε μὴ τὸ διε-
ιδεῖς γενέσθαι τὸ ὕδωρ, ἐκ ἡμφαίνεται
τι τῆς ὕλης, ὅπως ἐδὲ μὴ τὴν κα-
θαρὰν ἀποραγίαν, δολωδίστι καὶ πε-
ρασικόν. τὸ δὲ ἀναλάμψει τὸ πρό-
σωπόν σε, αὐτὴ τῇ, ἄλλος αὐτὴ ἄλλο
δεχθήσῃ, ὥστε καὶ τὸ ὕδωρ τὸ πα-
ραγμῆν καὶ πιδολωμῆν, ὅταν κα-
ταστῇ. διπλὴν ἐν τῷ καθαρῷ, τὸ μὲν
ὡς καθαῖρον, τὸ δὲ ὡς ἔχων πνῆ κα-

θαρότητα. ὥστε καὶ τὸ ἀγνόν, τὸ
μὲν ὡς ἡγνισμένον, τὸ δὲ ὡς ἐμποῖον
ἄλλοις τὸν ἀγνισμόν. ὡς τὸ, ὁ φόβος
Κυρίου ἀγνός, ταπείνω, ἀγνοτοίος. πάν-
ταῦτα πόινω καθαρὸν ὕδωρ, ἥτοι ὡς
καθαρισμὸν ἐμποῖον τοῖς ῥυπαρμένοις,
ἢ ὡς αὐτὸ διειδεῖς χηματίζον, καὶ ἀ-
δολωτον.

ΚΕΙΜ. Ἐκδύσῃ δὲ ῥύπον,
καὶ ἢ μὴ φοβηθήσῃ.

ΠΟΛΥΧΡ. Ἐπειδὴ ὁ Γ' Β.,
ἔφη, ἱκανῶς ἐν ῥύπῳ μὲ ἔβα-
ψας, πρὸς ἐκεῖνο ὁ Σωφῶν, φησὶν,
ὅτι καὶ τῶτον τὸν ῥύπον, ὁ ἐπὶ τὴν
δυσπραγίαν, ἀποδύσῃ, καὶ ἐδὲ ἐπὶ φο-
βηθήσῃ μήτι σοὶ ἐν τοῖς ἐφεξῆς δυ-
σπραγεία ἀπαντήσῃ.

ΚΕΙΜ. Καὶ τὸν κόπον ἐπι-
λήσῃ, ὥστε κύμα παρελθόν,
καὶ ἢ μὴ πτοηθήσῃ.

Ο'ΛΤΜΠ. Ἀλλ' ἐδὲ ἴχνος ὑπολει-
φθήσεται σοι τῷ κόπῳ, ἐδὲ μνημό-
σμων τῷ συμφορῶν, ὥστε ἐδὲ κύ-
ματος παρελθόντος ἴχνη κατελειμμέ-
νεται. ἀφοῖβος δὲ ἴση λοιπὸν, γαλη-
νισσάντων ἐπὶ σοὶ τῷ κακῷ. ἡδὲ δὲ
πάντως ὥστε γαλιῶν μὴ χημῶνα,
ὅπως ἀκληρία μὴ τὴν δυσκληρίαν.

ΚΕΙΜ. Ἡ δὲ δ' ἐχέσου, ὥ-
στε ἐως φόρος.

Ο'ΛΤΜΠ. καὶ ΠΟΛΥΧΡ. Ἀνὰ τῇ
καθαρᾷ καὶ αἰίσαν, ἢ, φωτίζεσθαι τῆς
ψυχῆς σε τὴν ἐκ τῷ κακῷ σκοτομη-
ρίαν. εἰπω Ἀγγελῶ τῆς περιφανῆς
ζωῆς.

ΚΕΙΜ.

ΚΕΙΜ. Ἐκ δὲ μεσημβρίας
ἀνατελῇ σοι ζωή.

Ἡ δὲ τότε λέγει, ὅτι ὡς ὁ ἥλιος ἐν
μεσημβρίᾳ, διαλάμψει σε ἡ ζωή· ἡ
μεσημβρία τὴν συμφορὰν λέγει, κα-
τὰ τὸ τῆς γραφῆς ἔθος. ἔτι δὲ καὶ ὁ
Προφήτης λέγει, ὡς πῶς καυματῶ
μεσημβρίας, αὐτὶ τοῦ, ἔσαι σοι ἐν
συμφορᾷ τὸ Θεῷ ἢ ἀντίληψις. ἐκ
μεσημβρίας ἔν, τῆςιν, ἐκ τῆ ἐπι-
πταμένῳ καύσωνος, λέγει δὲ, τῆς πα-
ρῆσης θλίψεως, ἀνατελῇ σοι ἡ τοῦ
Θεοῦ ἀντίληψις. ἢ ἐπειδὴ ἐν μεσημ-
βρίᾳ ὑπὲρ κεφαλῆς ὧν ὁ ἥλιος, ἔτι
ὑπὸ Θεῷ ποιεῖ τιμὴν σκιά, ὅτε ἐμπρο-
σθεν, φησὶν, ἔτι ἐπειδὴ νῦν ὥσπερ
ἐν μέσῳ ζυγῶ, ἐπὶ ζυγῶ κεῖται τὰ
καὶ σέ, ἐκ ταύτης σε τῆς ἀμφικρή-
μυς καταστάσεως, ἀναλάμψει σε ἡ
ζωή, ἰαὺ μετανοήσης.

ΚΕΙΜ. Πεποιθώς τε ἔσῃ,
ὅτι ἐξί σοι ἐλπίς.

ΠΟΛΥΧ. Κἄν θαρρήσης λοιπὸν,
φησὶν, ὡς ἔχων εἰς Θεὸν τιμὴν ἐλπί-
δα, καὶ ὑπ' αὐτῷ βοηθούμενος. ὁ δὲ
Ἀκύλας, ἐν ἐλπίδι κοιμηθήσῃ, ἔφη,
τιμὴν αἰνιττόμενος ἀνάπαυσιν.

ΚΕΙΜ. Ἐκ δὲ μερίμνης καὶ
φροντίδος ἀναφανῆταί σοι εἰ-
ρήνη.

ΟἸΛΥΜΠ. καὶ ΠΟΛΥΧΡ. Τὰς
δὲ, νῦν ἔχοντας μερίμνας ἐπωδύνες,
φροντίδας, γαλλωιαῖά τις καὶ εἰρηνι-
κὴ κατάστασις διαδίξεται· πάσης δὲ
ταραχῆς καὶ φροντίδος, ἢ καὶ Θεοῦ
φροντίς ἡλιδύεται. Φροντισίον οὖν
τῷ εἰς δόξιν ἡκόντων.

ΚΕΙΜ. Ἡ συχάσῃς γ', καὶ
ὅκ ἔσαι ὁ πολεμῶν σε.

ΠΟΛΥΧΡ. Εἰ ταῦτα, φησὶ, ποιή-
σαις, καὶ τῆς ἀτεβείας ἐπιμελόμε-
νος, πάντας παρανομῶν, καὶ μὴ θε-
αδικίας αὐξάνῃ τὰ καὶ τὸν οἶκον πα-
δάσοις, ἐν ἀφθονίᾳ πάντων γινόμε-
νος, ὅκ ἔτι δείσεις τιμὴν ἐκ τῆς πο-
λεμίων ἐφοδῶν, ἀλλ' ἔτι βαθείας ἀ-
πολαύσεις εἰρήνης, ὡς ἀπολέμητον
τὸν λειπόμενον διαβιώναι χρόνον.

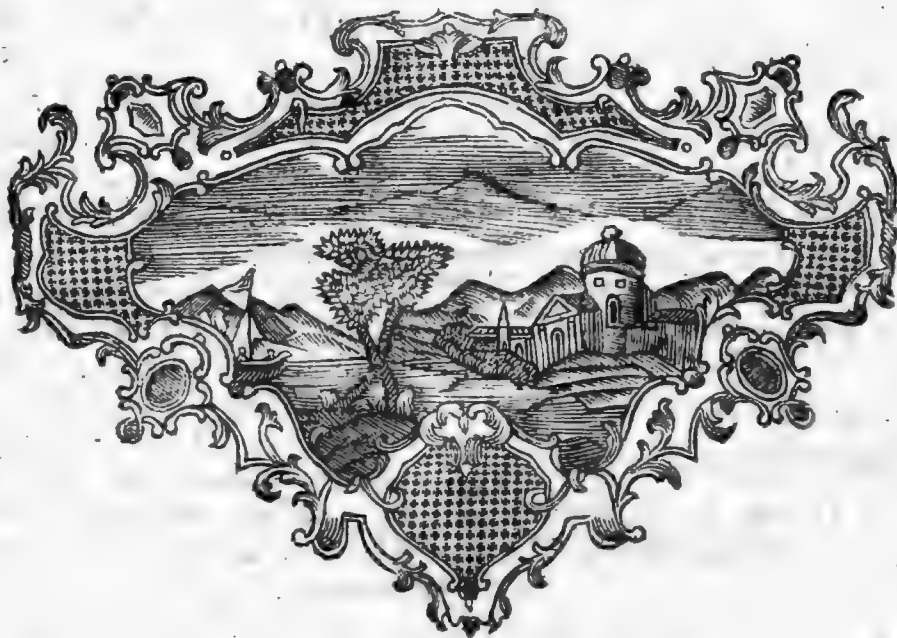
ΚΕΙΜ. Μεταβαλλόμενοι δὲ
πολλοὶ σε δεηθήσονται· σωτη-
ρία δὲ αὐτὰς ἀπολέψει. ἢ γὰρ
ἐλπίς αὐτῶν, ἀπώλεια· ὁφ-
θαλμοὶ δὲ ἀσεβῶν τακῆσον-
ται.

ΠΟΛΥΧΡ. καὶ ΟἸΛΥΜΠ. Οἱ δὲ
νῦν φησὶ, περιορῶντες σε διὰ τὰς συμ-
φορὰς, καὶ ἐπεμβαίνοντες σοι, ὕσε-
ρον σε δεηθήσονται, ὅταν αὐτὰς ἢ
παρὰ Θεῷ σωτηρία καταλείπη, καὶ
μηδὲ μίαν ἔχουσιν ἐλπίδα. τότε δὲ
καὶ τακῆσονται αὐτῶν οἱ ὁφθαλμοὶ
ἐπὶ τῇ σῇ ἀημερίᾳ, ὑπὸ τῆς φθόρου
δηλονότι· ἐκ δὲ τῶν τῆς λόγων ἐπὶ
συνιδεῖν, ὅτι πρὸς πᾶσι τοῖς κα-
κοῖς, καὶ τινὰς ἐπέστηεν ὁ διάβολος
ἐπιγέλων, καὶ ἐπεμβαίνειν ἐν ταῖς τῆς
Γῶβ συμφοραῖς. ἀλλ' ἔτι φησὶ, καὶ
τὸ ἐν συμφοραῖς ἐξεταζόμενοι, τῆς
παρὰ σὲ ἐπικρείας τυχῶν παρδάου-
σιν, οὐ μὲν καὶ ἐπιτάσσονται ὧν
προσεδόκησαν, ἀλλ' αἱ ἐλπίδες αὐτῶν
ἀπολῶνται μὴ ἐπιτυγχάνουσαι· ἡ
δὲ γὰρ ἐδέχεται τὰς παρανόμους
πράττειν ἀσφαλῶς, ἀλλὰ τοῖς δει-

νοῖς περιπετωκόις, οἳ ὅσω μετα-
βολῇ ἐλπίζουσιν, ὑπὸ τῆς συμφορῶν
φθάνου διαφθαρῶναι, ἢ τινὲς ἀ-
γαθὴ τυχεῖν. οὐταῦθα μὲν τοὶ πο-
νηρὲς τινὰς κινίπται, καὶ τὴν λύ-
πην αὐτῶν τὴν γινόμενὴν ἐπὶ μετα-
βολῇ τῶ ἀνταρτοῖς περιπετωκό-
ις· περὶ ὧν καὶ ἀποφαίνεται, ὅτι
νεκρωθήσονται, τῇ ἐπὶ σοὶ πονηρῶν
ἐλπίδων ἐκπετωκόις, καὶ τῷ φθόνῳ
τακῆσονται, τὴν σὺν εὐφρασίαν
διωρῶντες, ἢ καὶ Θεοδοτίωνα, οἱ ὁ-
φθαλμοὶ αὐτῶν ἐκλήψουσι, τῷ

σιν, ἀποκαμῶσιν ἐν τῷ ὄραν ἐπὶ πο-
λὺ, καὶ προσδοκῶν τὴν σὺν πάλιν
εἰς ἀτυχίαν μεταβολῇ, μὴ ἔχοιεν
δὲ ταῦτα ἰδεῖν. ταῦτα δὲ πρὸς ἑτε-
ρου μὲν λεγόμενα δι' αἰμαρτίας κα-
κῶς πάχοντα, καλῶς ἐλέγετο. οὐδὲ
ἢ ἀπόβλητοι τῇ φίλων τῷ Γωβ οἱ
λόγοι, ἰσὺν ἑπερου λὺ πρόσωπον τὸ νε-
θετόμενον, καὶ καὶ τῆς προσσηκῆσης
λέγωνται διαρίσεως. ὁ δὲ δίχαι,
καὶ μάλλον ἀλγεῖ, εἰδὼ μὲν ἐαυτῷ
σωκεδῶς, ὡς ἀσεβῆς δὲ νεθετόμε-
νος, εἰς μετανοίαν.

Π Ρ Ο Θ Ε Ω Ρ Ι Α

ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ ΕΝΝΑΤΟΥ.

Ο Λ Υ Μ Π Ι Ο Δ Ὠ Ρ Ο Υ.

ΕΦΟΔΡΟΤΕΡΟΝ τῷ Σωφάρ χρησαμένῳ τοῖς λόγοις, καὶ διὰ τῆς τῷ Θεῷ σοφίας, καὶ διωάμεως περαδεύτος, τὸτο μὲν φοβῆσθαι τὸν δίκαιον, τὸτο δὲ καὶ δεῖξαι ὅτι ἐκ ἀδίκως πάχει· Χλευάζει ἡ Ἰώβ τὸν Σωφάρ, ὡς τὰ ὁμολογημένα δι' ἀποδείξεων βεληθεύει κατασκάσαι. ἔτι καὶ αὐτὸς μεγαλοπρεπῶς ἔξηγῆται τὰ περὶ τῆς τοῦ Θεῷ σοφίας καὶ διωάμεως, δείκνυς ὅτι σωιωτέρως αὐτῶν ἐστὶ περὶ τὰ θεῖα καὶ μέμφεται μὲν τὸς φίλους, ὡς ἂν διωηθεύτης θεραπευτικὸς λόγος εἶπεν. αὐτὸς δὲ ἐπὶ τῷ δίκαιῳ Θεῷ ἠδὴ λέγει τὰ προσόντα αὐτῷ, σφόδρα θαρρῶν τῇ τῷ Θεῷ διαμαχομένῳ καὶ αἰτιάται τὸς φίλους, ὡς παρὰ τὸ δίκαιον τῷ ὑπὲρ Θεῷ διαμαχολογίαν ἀναλαμβάνοντας, καὶ φησὶν, ὅτι καὶ μυριάκις δόξεται ὑπὲρ Θεῷ λαλεῖν, λαλήσει δὲ Μ^τ δόλῳ καὶ παρὰ τὸ δίκαιον, ἐκ ἀποδείξεως ὑμᾶς ὁ φιλαλήθης Θεός· τὸ δὲ εἰσαυτίον, αὐτὸς σωτηρίας ἐλπίζει τῷ ἑαυτοῦ, ὡς ἀδελφῶς καὶ καθαρῶς ἂν φρονεῖ Μ^τ παρρησίας ἐπὶ τῷ Θεῷ διαλεγόμενος, καὶ φησὶν, οἶδα ἐγὼ ὅτι δίκαιος ἀναφανῆμαι πρὸς ἀληθῆ Θεόν καὶ δίκαιον σωὶ ἀληθείᾳ φθεγγόμενος. ἔτι τρέπεται καὶ εἰς αἴτησιν πρὸς Θεόν, καὶ παρακαλεῖ συγγνώμης τυχεῖν, ἔτι καὶ ἡμαρτε. καὶ τὸ τῆς φύσεως ἀδελφῆς εἰς ἰκεσίαν προβάλλεται, φάσκων, μηδεὶς ἀνθρώπων εἶναι καθαρὸν, καὶ μίαν ἡμέραν εἰς τὸν βίον προσέλθῃ. Δείκνυσι δὲ καὶ παράδεισιν, ὡς καὶ τῇ φυτῶν ἀδρανέστερος ἐστὶν ὁ ἀνθρώπος, καὶ ἰκετεύει τὸν Θεόν ὡς ποιητῇ, φείσασθαι τῷ ἰδίῳ δημιουργήματος, καὶ ἄξιόν μὴ πρὸς ἀκλειβεῖς ἐλθεῖν ζητήσεις καὶ ἐλεγμούς. Θαυμάζεται δὲ ἄξιον, πῶς ἐν τοιαύταις συμφοραῖς καὶ βασάνοις ἐκ ἔκπληγῃ, ἢ κατέπεσε· πῶς ἔδεν αὐτὸν τῇ ὑπὸ τῇ φίλων λαληθεύτων διέλαθεν, ἀλλὰ καὶ πρὸς πάντα ἀπαντᾷ, καὶ δόγματα λαλεῖ, καὶ ἄξιως Θεῷ τὰς περὶ αὐτῷ κέκτηται ὑπολήψεις, καὶ ἐν μέταις ταῖς βασάνοις, ὡς μὴ ὦν ἐν σαρκί, ἀλλ' ὅλως ἐν πνύματι φιλοσοφεῖ.

ΚΕΙΜ. Ὑπολαβὼν δὲ ἰὼβ λέγει, ἅπα ὑμᾶς ἐς αὐθροτοί; ἢ μεθ' ὑμῶν πελάτῃσιν σοφία;

Ο'ΛΤΜΠ. Μόνες, φησὶν, ἑαυτοὺς κείνετε αὐθρότοις, εἰδότες τὸ μεγαλεῖον τῶ Θεοῦ, καὶ τὸ λογικὸν ἀκριβῶς διασώζοντας· καὶ οἶεσθε μήτε τινα ἢ πρὸ ὑμῶν γεγενῆσθαι σοφόν, μήτε ἴσασθε μεθ' ὑμᾶς, ἀλλ' ἐφ' ὑμᾶς τὴν πάντων πελάτῃσιν σοφίαν, ὡς μηδεὶς ἄλλον μετέχειν αὐτῆς. ταῦτα, πέρας σὺν ὑμῖν λήφεται, ἐφ' ἑπερον δὲ ὁ μεταβήσεται, ἀλλ' οὐ ὑμῖν μόνος ἡ τελειότης τῆς σοφίας περιγραφήσεται. ταῦτα δὲ λέγει ὁ κατεπαρόμενος αὐτῶν, ἀλλ' ἀχθόμενος ἐφ' οἷς παρὰ τὴν ἀλήθειαν λαλεῖσιν, ἐπάγει γὰρ.

ΚΕΙΜ. Κάμοι μὲν καρδία καθ' ὑμᾶς ἐστίν.

Ο'ΛΤΜΠ. Τὴν αὐτὴν ὑμῖν, φησὶν, εἰμὶ ἔχων φύσιν, ἥδ' αὐτὸς ἀγνοῶν τὰ τοιαῦτα διώμαται· αὐθρότος ὃ εἰμὶ καὶ γὰρ, καὶ πάντως ἐκ ἀκαρδίου. βόλεται δὲ εἰπεῖν, ὅτι σωίσει μὲν ὑμῶν ὁ Λέτομαι, ἀλλὰ συνίημι καὶ γὰρ ὥσπερ ὑμεῖς, καὶ ἐκ ἀτολάλεκα τὴν καρδίαν, ὡς περὶ τιμῶν λέγεται τὴν καθήκασαν ἐνέργειαν ἀπαβαλόντων τῆς ψυχῆς, τῇ δὲ μεγίστῃ ἢ κακῶν βεβλημένος, πρὸς τὸ λοιδορεῖσθαι ὑπάρκειμαι.

ΚΕΙΜ. Δίκαιος γὰρ αὐτὸς καὶ ἀμεμπτος ἐγνωθήσεται εἰς χλόασμα.

ΠΟΛΤΧΡ. Τὸτο δὲ πάντων, φησὶ, θεϊότατον, ὅτι εὖ βίης, καὶ ἔδῃ μιᾶν κατηγορίας ἀφορμῇ παραχόμενος, ὑμῖν ὑπεράνδρῳ παῖνιον.

Ο'ΛΤΜΠ. Καὶ ἴσκει μὲν περὶ αὐτῶ λέγειν· Καθολικὸν δὲ ἐκτίθεται λόγον, ὅτι οἱ σαρκικοὶ, τὰ ἢ δειγμάτων καὶ πνευματικῶν, μωρίαν ἡγνῆται· καὶ τὸ εἰρημένον, ψυχικὸς αὐθρότος ὁ δέχεται τὰ τῶ πνεύματος· δείγμα δὲ αὐτὸν ἐνταῦθα λέγει, ὅτι τὴν πλείαν ἀρετὴν αὐτῶ μαρτυρῶν, ἀλλὰ τὸ μηδεὶς ἡδίκηκεν αὐτῶν, τὸ μηδεὶς ἢ ἄλλων ἔχειν ἐγκαλεῖν αὐτῶν, καὶ εἰ ἐγὼ, φησὶ, μηδὲν ἡδίκηκας τοιαῦτα πάχω, πόσω μάλλον ὁ πονηρὸς;

ΔΙΔΤΜ. Ἐπισημῶναι δὲ, ὅτι ἔταν μὲν τὰ ἐλάττωτα λέγει, αὐτῶ πρῶτα γὰρ, καὶ γὰρ ἐστὶν ἐπιδεικτικὸς δι' ἀτυφίαν· ἔταν δὲ τὰ μέζονα καταλέγει, εἰς τὸ καθόλου αὐτάγει τὸν λόγον· ὥσπερ ὅν αὐτῶν μόνον καὶ, φησὶ, μὴ γελάδωσαν οἱ δειγμοί, ἐπὶ τοσαύτων ὃ πάχυσιν, ἐφ' ὅσον ὁ Θεὸς βέλειται.

ΚΕΙΜ. Εἰς χρόνον γὰρ τακτὸν ἡτοίμασο πεισῶν ὑπὸ ἄλλων, οἷκας τε αὐτῶ ἐκπορεύεσθαι ὑπὸ ἀνόμων.

Ο'ΛΤΜΠ. Ἐνταῦθα οἱ τὴν ἐμαρμενίαν δοξάζοντες, φασὶν, ὅτι ἰδὲ καὶ ἡ γραφή λέγει ὅτι ἑμάρτο αὐτὸν παθεῖν, καὶ ὅτι ὤκισεν ὑπὸ Θεοῦ ἐλάττωτα τὸτον ὀφθελῶν, ἢ πρῶτον ὑποδεδεσέων· ἀλλ' ὁ τὸτο ἡ γρα-

φη λέγει, μὴ γένοιτο· ὁ δὲ ὑπ' ἀνάγκην
 τὰ ἡμέτερα πάσῃ, ἢτε φυσικῇ
 ἢτε, ἢτε ποικιλικῇ, ἢτε περαιο-
 κα, τὰ μὲν δὲ τῇ τῆς φύσεως αἰθε-
 ρείᾳ προσκαπτιόν, τὰ δὲ τῇ αὐτῆς
 ποικιλικῇ, τὰ δὲ τῇ τῷ Θεῷ κυβερ-
 νήσει, πρὸς τὸ συμφέρον ἐπί τινα
 χρόνον ἡμῖν ἐπιφέρεισθαι συγχωρήσῃ,
 ἀλλ' ὅτι ἐν μέτρῳ διοικῶν τὰ κατ'
 ἡμᾶς ὁ Θεὸς τοῖς τῆς ἐαυτοῦ προνοίας
 λόγοις, οἳ δὲ καὶ μέλει πόση συμπε-
 ρόντως δεῖ πάσχειν ἡμᾶς, καὶ κατὰ μέ-
 τρον ἐπάγει τὸς περαιοσμούς.

ΚΕΙΜ. Οὐ μὲν δὲ ἄλλα
μηδεὶς πεποιθέτω πονηρὸς ὢν
ἀνθρώπος ἔσεσθαι, ὅσοι παροργί-
ζουσι τὸν Κύριον, ὡς ἔχει καὶ ἔ-
τασις αὐτῶν ἔσθαι.

ΠΟΛΥΧΡ. καὶ Ο'ΛΥΜΠ. Οἶ-
 δέ με, φησὶν, ἀγνοεῖν τὰς τῆς παρο-
 νοίας λόγους, καὶ τοι καὶ τότ' ἐκ ἑ-
 λαττον ὑμῶν γινώσκω, καὶ αἶδα ὥ-
 σπερ καὶ ὑμεῖς, ὡς ἐκ εὐρεῖν εἰς Θεοῦ
 ἡμαρτηκότα μὴ δύναι δίκην. δῆλον
 γὰρ τὸτο καὶ ὠμολογημένου, ὡς ἐκ ἀ-
 τιμώρητος ἡ ἀμαρτία, καὶ ἀνέξετα-
 σοι μένουσιν οἱ τὸν Θεοῦ παροργίζον-
 τες· καὶ χλευάζη τις τὸν δίκαιον,
 καὶ καταδιωκεσθῇ, ἐκ ἔσαι αἰδῶσθαι,
 καὶ ἐκνικήσῃ αὐτὸν τῷ δοκεῖ, παρορ-
 γίζει γὰρ ὁ τοιοῦτος τὸν Θεόν, ἔσαι δι'
 πάντως βξέτασις τῇ παρὰ τῶν καὶ
 κρίσις.

ΚΕΙΜ. Ἀλλὰ δὴ ἐρώτησον
πετράποδα, εἰάν σοι ἄπωσι, πε-
ταναὶ δὲ ἔραντο, εἰάν σοι ἀπαγ-
γείλωσιν· ἐκδιήγησαι γῇ εἰάν
σοι φράσῃ, καὶ ὁδηγήσονται σοι

οἱ ἰχθύες τῆς θαλάσσης· τίς
 οὐκ ἔγνω ἐν πᾶσι τοῖς
 ὅτι χάρις Κυρίου ἐποίησε ταῦτα;
 εἰ μὴ ἐν χειρὶ αὐτοῦ ψυχὴ πάν-
 των ζώντων, καὶ πνεῦμα παντός
 ἀνθρώπου· ὅς μετ' ὧν ῥήματα
 διακεῖται· λάρυγγί δ' ἐστὶ γόε-
 ται.

ΧΡΗΣΟΣΤ. ΚΑΙ Ο ΑΥΤΗΡ. ΕΠΕΙ-
δὴ μέγα ἔκκεινοι ἐφρόνεν, ὡς τιμὴ τοῦ
Θεοῦ ἔχοντες γινῶσιν, τίτῃ χάριν ἀπο-
φαίνεται, ὅτι πάντα ἡ κτίσις οἶδε τὸν
δημιουργόν, καὶ ἐκ αὐθρόποισ τὸ το δη-
λον μόνον, ἀλλὰ καὶ ἀλόγοις, καὶ αὐτῇ
τῇ ἀναισθητῇ γὰρ, ἡ τοίνυν ὡς μέγα π
καὶ θαυμαστὸν εἰρηκίτες ἔτω, διακρίσει;
δεῖ γὰρ πάντας τὸν ποιητὴν ἀπολαύσαι,
καὶ εἰδῆς ἀγνοεῖ. πρὸς πλείονα δὲ ἐ-
τροπὴν τοῦ Σωφάρ, ὑπερβολικῶς ἔ-
πει, ἐπερώησεν τὰ ἄλογα καὶ ἀψυ-
χα, ἃ καὶ αὐτὰ διηγείται δοῦσαν Θεῷ,
τῷ φαίνεσθαι ἔτω φθέγγεσθαι, καὶ
μὴ λαλῶσι. τῆς γοῦν τοῦ Θεοῦ διωά-
μεως ἐπαυδαύοντα, καὶ φωνῇ λάβο-
σιν, ἰρῶσιν, ὅτι δημιουργὸς ἐστὶ τῇ ἔ-
λων Θεός, καὶ τιμὴ σοφίαν ἀνέριςτος,
καὶ τῇ ποιητῶν τιμωρός, καὶ ὅτι ὑπὸ
τὴν χεῖρα αὐτῷ πάντα ἐστὶ, καὶ ἡ ζωὴ
τῇ ζώντων, καὶ ὁ θάνατος, καὶ ἐπιμύς
ἔχει ποιεῖν, ὃ αὐτῷ περὶ ἑκάστου βολά-
σῃται, καὶ πάντα συνέχει καὶ διακρα-
τεῖ, τιμὴ π ψυχῇ τῇ ἀλόγων, καὶ
τὸ Πνεῦμα τῇ αὐθρόπων. εἰ τοίνυν
τὰ ἄλογα, εἰ ἐφθέγγετο, ὅπως αὐτῷ
ἀπήγγελλε περὶ Θεοῦ, πόσῳ γε μάλ-
λον ὁ αὐθρῶπος, ὁ ἐμφυτὸν ἔχων τὸ
λογικόν, ὡς περ ἀμέλει καὶ ὁ λαρυγ-
διακριτικὸς ἐστὶ τῇ γλώσσῃ, καὶ τῇ ἔς
τῇ φωνῇ. τίνα δὲ τῇ ἀντιγραφῇ,
αὐτῇ τῷ, ἔς, νοῦν, ἔχουσι. λέγει οὖν

051

ὅτι ὡς ἄνθρωπος ἐπὶ διακρίσει
βρωμάτων ἅπαντες ἔχομεν, καὶ κοινὸν
ἀνθρώπων, τί, τίς τροφῆς μεταλαμ-
βάμεν; ἢ τίς καὶ νοῦν εἰς γνώσιν Θεοῦ
εἰλήφαμεν, δυνάμετον εἰδεῖν τὰ πε-
ρὶ τῆς αὐτῆς σοφίας καὶ δυνάμεως; νῦν
μεν γὰρ νοητὰ, αἰσθητὰ δὲ τὰ αἰσθη-
τὰ διακρίνει; καὶ κοινὸν ἡμῖν τὸ, καὶ
δημιουργὸν εἰδεῖν τὸν τῆς ὅλων Θεόν.

ΚΕΙΜ. Ἐν πολλῷ χρόνῳ
σοφία, ἐν δὲ πολλῷ βίῳ ἐπι-
σῆμη.

ΧΡΥΣΟΣΤ. καὶ ΟΛΥΜΠ. Ἐμοὶ
δοκεῖ καθάπερ αὐτῶν. μὴ γὰρ νο-
μίζητε, φησὶ, τὸ παῦλιν ἀρκεῖν. εἰ γὰρ
καὶ νῦν ἔχομεν διακρίνοντα, ἀλλ' ὅμως
καὶ χρόνῳ δεόμεθα πολλῷ ὥστε ἀρεῖν. ὁ
γὰρ φρόνιμος παλαιόμενος προκόπτει
τῇ σοφίᾳ. καὶ τάχα τότ' οὕτως εἰπεῖν,
ὅτι καὶ οὕτως, ἢ ἀκόμα, καὶ χρόνῳ εἰς ἐπι-
σῆμιν προσέλαβον. Ἀκύλας δὲ καὶ
Σύμμαχος, ὁ μὲν, ἐν παλαιαῖς σο-
φίᾳ, ὁ δὲ, ἐν μακροχρονίᾳ, δι-
δάσκει, παρὰ ἀνθρώποις πόρῳ ἀνυομι-
νῇ, καὶ χρόνῳ ἐγγινομένη, παρὰ δὲ
Θεῷ τελήσεται.

ΚΕΙΜ. Παρ' αὐτῷ σοφία καὶ
δυνάμεις.

ΟΛΥΜΠ. Παρ' αὐτῷ τῷ Θεῷ δη-
λοῦνται αὐτὸς γὰρ εἶναι ἡ πηγὴ τῆς σο-
φίας καὶ δυνάμεως, ὁ καὶ τοῖς ἄλλοις
ταῦτα διδόναι; καὶ τὸ μὲν, περὶ Θεοῦ
τὰ μέγιστα φρονεῖν, πάντες ἄνθρωποι
κρίνεται. τὴν δὲ ἐκείβη τῇ ὥν τῇ
κρίσει γνώτω, καὶ τὴν κατὰ πάντων
δυνάμιν ἔχει μόνος Θεός, καὶ πάντα
ἀποκατατάσκει, ἢ ἐκείβη καὶ ἀγνοία τοῦ

μέλλοντος, ἀλλ' ἐκείβη ἐκείβη τὴν
γνώσιν ἔχων.

ΚΕΙΜ. Αὐτῷ βελὴ καὶ σύνε-
σις.

ΠΟΛΥΧΡ. Τῇ δυνάμει τὴν βου-
λήν συνήψε καὶ τὴν συνέσιν. ἔδεν
γὰρ ἀβέλως, ἢ ἀτυχεῖς ποιεῖ, ἀλλ'
ἐν σοφίᾳ τὰ πάντα. ἐστὶ δὲ δυνάμεις
καὶ βελὴ τῷ Πατρὶ ὁ Υἱός, καὶ τὸ
ψαλλόμενον, ἐν τῇ βελῇ σε ὠδήγη-
σάς με.

ΚΕΙΜ. Ἐὰν καταβάλλῃ, τίς
οἰκοδομήσῃ; ἔὰν κλέσῃ κατ'
ἀνθρώπων, τίς ἀνοίξῃ;

ΟΛΥΜΠ. Τῷ παντοδυνάμει προ-
σέθηκε, καὶ τὸ ἀνεμφύετον, καὶ τὸν
ψάλλοντα, σὺ φοβερός εἶ, καὶ τίς ἀν-
τιστήσεται σοι; ἢ οὐκ ἀγνοεῖ, φησὶν,
ὅτι καὶ σοφός ἐστὶν ὁ Θεός καὶ δυνάτος,
καὶ πάντα μετ' ἀποκρίσεως ποιεῖ ὅσα καὶ
βέλεται, καὶ οὐδὲς ἰκανὸς ἀντρέψαι
τὰ αὐτῷ δοκῶντα. ἀπόδειξις δὲ τῆς
δυνάμεως τὰ ὑπάρχοντα. εἰ γὰρ τινος
θανάτου καταψηφίστηται, τίς τὸν
ἐπελθεῖν κωλύσει δυνάται; εἰ δὲ ἀ-
ποκτεῖναι μετ' ἐβλήθη, ἐπὶ δυνάμει
δὲ τὴν ζωὴν κατατράπηται πνί, τίς
ἀρκεῖ παραμυθήσασθαι; ἢ γὰρ αὐτὸν
κατ' ἡμῶν διὰ τὰς ἡμῶν ἀμαρτίας,
ἀναισθητῶς ἐκβήσεται.

ΧΡΥΣΟΣ. Ἡρεῖα δὲ ὁ δίδας τὸν
περὶ φρονείας λόγον διδάσκει τὸς αὐ-
τιλέγοντας αὐτῷ. εἰ γὰρ καὶ ἐτίθετο
φρόνησιν, ἀλλὰ γε οὐκ ἀντιπῶσαι περὶ-
πύτου. λέγει δὲ, ὅτι τῷ βελῇ κατ'
αὐτὸν τίς ἀντίστανται; ἐστὶ γὰρ τὸν μετ'
ἀρετῆς περὶ τὸν, τὸν δὲ ἐν περὶ τῆς

ση, τὸν δὲ κόσμον πεπισμένον, καὶ ὅλως ἐν διαφοροῖς συμπτώμασι Θεοῦ βελήσει συμβαίνοντι, ἄλλον καὶ ἄλλον κατελημμένον, καὶ μηδεὶα διωάμενον ἀπώταται τὸ κεκρυμμένον, καὶ ἡ ἀποδείξις ἀπὸ τῆς μειζόνων καὶ ὁμολογημένων.

ΚΕΙΜ. Ἐὰν κωλύσῃ τὸ ὕδωρ, ξηρανῶ τὴν γῆν· ἔαν δὲ ἐπαφῇ, ἀπώλεσεν αὐτὴν κατὰ τρέψας.

ΤΟΥΤΟΥΤΟΥ. Καὶ ἐπὶ τῇ τῶν υἱῶν, τῷ αὐτῷ ἀπολείται τὰ πάντα, ὡς ἐπὶ Ἡλίου· καὶ ἐπαφῇ τῶν τῇ γῇ, ὡς ἐπὶ τῇ Νῶε, κατακλύσει αὐτήν, καὶ ἀφανίσει. ἔτι τὸ εὐλογον τῆς ἀποδείξεως, τοῦ ἕκαστα τῇ περὶ Θεοῦ γινόμενων, μὴ αὐτὸν ἄλλον διωάσαι ποιεῖν, ἢ αὐτὸν, διὰ τῆς ἐξῆς διδάσκει, φάσκων.

ΚΕΙΜ. Παρ' αὐτῷ κράτος καὶ ἰχὺς, αὐτῷ ἐπισήμη καὶ σωεσις.

Ταῦτα, αὐτῷ μόνῳ πρότεσι, τὸ πάντα καὶ γινώσκων ποιεῖν. συμβαίνει δὲ τῷτο εἰκότως, ἐπεὶ δὴ πάντων δεσπότης, ἄφατον ἔχει τὴν δυνάμιν. αὐτῷ ἐπισήμη καὶ σωεσις, γινώσκων τῇ ὄντων ἀκρίβειαν, καὶ κυβερνήσις σωφράτη.

ΚΕΙΜ. Διάγων βελόταις αἰχμαλώτης, κρατὶς δὲ γῆς ὄξευσεν.

ΧΡΥΣΟΣΤ. καὶ ΠΟΛΥΧΡ. Καὶ ταῦτα τῆς προνοίας ἔργα· καὶ γὰρ τῷ Θεῷ θελήματι, καὶ τῇ κρείττει, καὶ βε-

λάται αἰχμαλῶται ἄγονται, καὶ κρείται μεθίσανται· ἴσως δὲ τῷτο, οὐ περὶ τῆς ἐν πολέμῳ γινόμενων δορυλατῶν, φησὶν, ἀλλὰ περὶ τῆς μέγα φρονούντων ἐπ' ἀγχινοῖς· ὡς εἰ λέγοι, σφάλλει καὶ τὰς σοφίας, καὶ τὰς διακριτικὰς περιτρέτει, καὶ τὰς τὰ στρατεῖα τοῖς ἄλλοις ἐπηγεμενός, πρὸς τὴν αὐτὴν ἀκρίβειαν ἀπαιτήτως ἀποφαίνει, καὶ εἰς ἀβελίαν ἄγει. ταῦτα τὴν αὐτοῦ παρὰ, καὶ Ἀκύλας, καὶ Σύμμαχος· ὁ μὲν γὰρ, ἀπάγων συμβέλος λάφυρα, φησὶν· ἡ δὲ, ἄγων βελόταις εἰς ἀβελίαν. ὅρα δὲ, ὅτι ἄμαχον δέξας τῷ Θεῷ τὴν δυνάμιν, ἀπάντων αὐτὸν μεζονα καὶ σοφίαν δείκνυσιν· διαρρῖν δὲ τὸν λόγον, εἰς τὰς καὶ τὸν βίον λαμπρότης, καὶ τοὺς ἐν ἀσεβείᾳ νομιζομένους μεγαλούς.

ΚΕΙΜ. Καθιζάνων βασιλεὺς ἐπὶ θρόνος, καὶ περιέδωκε ζώνην ὀσφύας αὐτῶν.

ΟΛΥΜΠ. Ἀλλὰ καὶ αὐτὴ τῷ Θεῷ ἡγεσία, τὸ, μηδεὶα χωρεῖ αὐτὸν βασιλεύειν. καὶ περιέδωκε ζώνην ὀσφύας αὐτῶν. ὁ δὲ Σύμμαχος, καὶ περιζώνων αὐτὸς χοινίῳ καὶ λαγόνων, αὐτὸ τοῦ, καὶ μεταβάλλων αὐτοὺς εἰς οἰκίας.

ΚΕΙΜ. Ἐξαποσέλλων ἱερεῖς αἰχμαλώτους, δυνάσας δὲ γῆς κατέσρεψε.

ΤΟΥΤΟΥΤΟΥ. Οὐδὲ γὰρ τῇ ἱερῶν φείδεται παρανομένων, ἀλλὰ τοῖς κακῶς ἄρχουσι αὐτὸς συναπολλύει. ἵνα εἴπῃ, ὅτι καὶ οἱ μέγιστοι παρὰ ἀνθρώποις εἰς ἕδαν αὐτῷ εἰσὶν· εἰ μὲν

οὐ τὸς ἐκ ὀρθῶς χρωμένους τῇ ἱερω-
σιῇ λέγει, δηλοῖ ὅτι ἔδὲ ἐκείνων
φείδεται, καὶ καλῶντος· εἰ δὲ τὸς
εἰς δῖον χρωμένους τῷ ποράγματι, ση-
μαίνει ὅτι καὶ τότε πολλάκις, ὡς τὸς
περὶ Δαυιδ καὶ Ἰησοῦν τὸν τοῦ Ἰωσε-
φιδ, εἰς αἰχμαλωσίαν ἤξαποσέλλει ὁ
Θεός, καὶ διὰ τὸ χηρίσμον τοῦ ἄλλου
πλήθους, ὅσον γὰρ ἐφ' οἷς ἱερατικῶν
ἔσται, ἐκ ἧσαν ἄξιοι αἰχμαλωσίαν ὑ-
ποσχεῖναι. τὸ δὲ, διωκόμενος γῆς κατέ-
σπευεν, ὅμοιον τῷ πορὸ αὐτοῦ, κε-
τὰς δὲ γῆς ἤξεισιν.

ΚΕΙΜ. Διαλλοίσεων χεῖλη
πιστῶν.

ΤΟΥΤΟΥΤΟΥ. Πιστὺς αὐτῶθα
λέγει, τὸς ὀφείλοντας ὡς ἀληθῶν-
τας πιστεύειν· ὅπερ ὁ Σύμμαχος ἐ-
σαφηνίσεν, ἐκδὲς, περὶ τῶν χεῖλη
ἀπλανήτων, τῶν καὶ τῶν δοκαμῶν
εἶναι ἀπλανησάτων τὰς βελὰς εἰς τὴν
ναυτίαν μετίσσειν, ὡς ἐπὶ τὸν Βα-
λαάμ πεποίηκε.

ΚΕΙΜ. Σωῖεσιν δὲ πρεσβυ-
τέρων ἔγνω.

Ἀντὶ τῆς, ἔδὲ αὐτὸν διαλανθαί-
νει, ἀλλὰ γὰρ ἀπ' ἀρχῆς τῶν σω-
τῶν τὰς κινήσεις, διώκονται ταύτας ἀ-
νατρέπειν, ὡς μηδὲ εἰς ἔργον ἐκβαί-
νειν. ὁ δὲ Σύμμαχος, καὶ ἐπισήμιον
γερόντων ἀραιῶν ἐκδίδωκεν· ἵνα ἐ-
πὶ, ὅτι καὶ τῶν ἐκ τῆς χεῖρας τὴν πο-
σλαβόντων τὴν δοκῶσαν σωῖεσιν ῥα-
δίως ἀνατρέπει, καὶ πολλῶν χεῖρων ἔ-
γνωσαν.

ΚΕΙΜ. Ἐκ χεῖρων ἀτιμίαν ἐπ'
ἀρχοντας, ταπεινὸς δὲ ἰάσατο.

Ταῦτα μάλιστα τὸν Θεὸν δείκνυσιν
θαυμαστὸν, τὰ παρὰ ποροδοκίαν τοῖς
ἀνθρώποις ἀπαντῶντα. ὅμοιον τῷ, τὸ
καθεῖλε διωκόμενος ἀπὸ θρόνου,
καὶ ὑψώσε ταπεινός.

ΚΕΙΜ. Ἀνακαλύπτων βα-
θέα ἐκ σκότους, ἤξηγαγε δὲ
εἰς φῶς σκιάς θανάτου.

ΟΛΤΜΠ. Πρὸς μὲν τὸ ρητὸν, ὁ
καὶ τὰ πᾶσι ἀδήλα φανεροποιῶν, καὶ
τὰ σωεστικὰ μὲν ἤξεγων εἰς τὴν
φανῆ· ἢ καὶ τὸς ἐκ κινδύνου, καὶ πλη-
σίον ὄντας θανάτου διασώζων· σκιά
τὸ θάνατον τὸν κίνδυνον καλεῖ. πορὸ
δὲ διανοῖαν, εἰκε ποροφητικῶς τὴν
τοῦ Κυρίου παρυσίαν καταγγέλλειν, ὅς
εἴτε τοῖς ἐκ δεσμοῖς, ἤξελατε, καὶ
τοῖς ἐκ τῆς σκότι, ἀνακαλύφθη· καὶ
ἐπέσπευεν τοῖς ἐκ σκότι, καὶ σκιά θά-
νατου καθεμενῶν.

ΚΕΙΜ. Πλανῶν ἔσθη, καὶ
ἀπολλύων αὐτὰ· Κατασρωννύων
ἔσθη, καὶ καθοδηγῶν αὐτὰ.

ΤΟΥΤΟΥΤΟΥ. Τὸ πεποίηκε
τοῖς Ἰσραηλίταις, τὸς μὲν ἤξελαθόν-
τας ἤξε Αἰγύπτου, καὶ ἀπειθήσαντας
πλανήσας, ὡς τὰ κῶλα ἐπισον ἐκ
τῆς ἐρήμου· τὸς δὲ τῶν καὶ καθοδη-
γήσας ἐκ τῆς γῆς ἐταγγελίας, ἐκ
τῆς οἶον κατασρῶται, καὶ ἤξεμαλίσσαι
αὐτοῖς τὴν ὁδόν.

ΠΟΛΥΧΡ. Ἀμφοτέρω οἱ εἰχοι
τὸ αὐτὸ δηλοῖ· ἐκ πολέμου γὰρ,
φασί, βεληθεῖς εἰς φυγὴν τρέπει τὸ
πλήθος, καὶ ὑπὸ διελίας πλανῶσαι
παρασκάλλει· ὁ πορὸτερον μὲν ἐπὶ
Χαναανῶν γεγενηται, πελάταιον δὲ

ἐπὶ Ἰουδαίων ἡμαρτηκότων εἰς Θεόν. καὶ
μὴ καὶ πολεμεῖ, φησί, καὶ τῇ δεξιᾷ
τῇ πολεμίων ἐπιπίπτειν παρασκιδάξει,
μονομαχίᾳ καὶ καθοδηγῶν εἰς ἀπώλειαν
καὶ εἰς θάνατον. ἔδ' οὖν δὲ τῇ γραφῇ,
καὶ τὴν αὐτοπροαίρετον πλάνην ἡμῶν
ἐπὶ τὸν Θεὸν ἀναφέρειν, διὰ τὴν ἀ-
μετρον αὐτῆς μακροθυμίαν καὶ παρα-
χώρησιν.

ΚΕΙΜ. Διαλλάσων καρδίας
ἀρχόντων γῆς, Ἐπλαιήσε δὲ
αὐτὰς ἐν ὁδῷ ἢ ἐκ ἡδυσαν.

Ο'ΛΥΜΠ. καὶ ΠΟΛΥΧΡ. Ὁμοίον
τι καὶ ὁ Ψαλμοῖς εἴρηται, ἀθετεῖ
δὲ λογισμὸς λαῶν, καὶ ἀθετεῖ βασιλεὺς
ἀρχόντων. ὁ μὲν τοι Θεοδοτίων, τὸ
διαλλάσων, μεθιστῶν, φησὶν, ὁ δὲ
Σύμμαχος παρατρίπων. ὁ δὲ Ἀκύλας
ἀφιστῶν, εἰς μίαν οἱ τρεῖς ἐρχόμενοι
εὐνοίαν. ὡς εἰ λέγει, ἢ μόνον τὸς
πολλὰς εἰς φυγὴν τρίπει, ἀλλὰ καὶ
τὸς ἀνδρείας, καὶ τῇ λοιπῶν ἀρχεῖν
δοκῶντας. οἷον δῆτι καὶ ἐπὶ Σεδικίᾳ
γένετο, ἐδ' αὐτῆραι χεῖρας τῷ βαρ-
βάρῳ διωθεύτος, ἀλλὰ διαδραύτος,
καὶ πρὸς τὴν ἐφοδὸν μόνον. μέμνηται
δὲ τῶν, ὡς διωαμεῶν ἐπὶ πραγ-
μάτων ἀρμοσθῆναι, ἔγω γὰρ τὸ καί-
ριον τῇ φωνῇ τῶν δειχθήσεται.
ἔτι καὶ τὰ τοῖς φάγασιν ἔξ ἀνάγκης
συμβαίνοντα διηγούμενος, φησί.

ΚΕΙΜ. Ψηλαφήσαιαν σκό-
τος, καὶ μὴ φῶς, πλανηθεή-
σαν δὲ ὡπερ ὁ μεθύων.

Ἰνα εἴπῃ, ἔδ' οὖν οἱ τοῖστοι διαλάτ-
τησι, τῇ ὁ ζοφερῷ σκότει ἀφαιρη-
μεῶν τὸ φῶς, πρὸς τὴν τῇ προκει-
μεῶν παραξίν. καὶ ὑπὸ τῷ μεγίστῳ

δὲ τῇ συμφορῶν ἔδ' οὖν τῇ ὑπὸ κρα-
πύλης περιφερομένων διόρισσι, τὸ δὲ
ψηλαφήσαιαν σκότος, καὶ πλανη-
θεήσαν, ἐκ ἀκτικῶς λέγει, ἀλλὰ
τὸ συμβαίνον δηλοῖ, τέπει, ψηλα-
φῶσι, καὶ πλανῶνται.

ΚΕΙΜ. Ἰδὲ ταῦτα ἐώρακέμε
ὁ ὀφθαλμὸς, καὶ ἀκήκοέμε τὸ ἔς,
καὶ οἶδα ὅσα καὶ ὑμῶν ἐπίσταθε,
καὶ ἐκ ἀσυνετώπερος ἐμὶ ὑμῶν.

Ο'ΛΥΜΠ. καὶ ΠΟΛΥΧΡ. Ταῦτα,
φησί, καὶ αὐτῇ τῇ πείρᾳ ἔγνω, καὶ
λεγόντων ἐπὶ ἡμῶν ἤκουσα, τέπει καὶ ἐκ
τῇ πραγμάτων κατέλαβον, καὶ διδα-
χῇ παρίλαβον, καὶ ἐπαιδίδην περὶ
Θεῶν. καὶ εἰ τῇ ἡλικίᾳ ἐλάττω ὑμῶν
εἶναι δοκῶ, ἀλλ' ἔδ' οὖν εἰς σωίσιν
λείπομαι, καὶ ἐκ ἡμῶν εἰς τὴν τῇ
θεῶν ἔδ' οὖν, καὶ ἔδ' οὖν ὑμῶν ἐμὶ πε-
ρὶ ταῦτα καταδείξω.

ΚΕΙΜ. Οὐμὴ δὲ ἀλλ' ἐγὼ
πρὸς Κύριον λαλήσω.

ΔΙΔΥΜ. Αἰτιασάμενος τὸς φίλους
ὡς σφαλλομένους, φησὶν, ὅτι πρὸς
Κύριον λαλήσω, τὸ ἀπαρρησίασαν αὐ-
τοῦ δεικνύς.

Ο'ΛΥΜΠ. Ὁρᾷ ὡς ἐπὶ τῷ διχαίᾳ
κειτῇ, καὶ τῇ τῇ ψυχῶν ἰατρῇ, βέ-
λειται τὰ καθ' ἑαυτὸν ἔξετασθῆναι,
θαρρῶν τῇ τῇ Θεῷ διχοκλεισίᾳ, ὡς
τῇ φίλων καὶ σφαλλομένων, καὶ αὐτῇ
θεραπεύσας φαρμάκων, καὶ λόγων πα-
ρακλήσεως, ἐπιτελόντων, αὐτῷ τὸ
τραῦμα.

ΚΕΙΜ. Ε'λέγξω δὲ ἐναντίον
αὐτῶ ἐὰν βέληται.

ΤΟΥ ΑΤΤΟΥ. Ἀντί τῷ, ἀποδείκνυμι τὰ κατ' ἡμῶν, εἰ καὶ ὑπόθεσιν τὸτο δίδει καὶ ἐπιτρέπει. οἶδα γὰρ ὅτι αὐτὸς τῷ αἰτίᾳ τῆς κακώσεως ἐτίσεται. ὅμοιον τῷ, τὸ, ἄρτι ἢ ἀνθρώπου κείνῳ; καὶ τὸ, ὁ δὲ ἀνακείνων με Κύριός ἐστιν, ἰαὺ ἔν ὁ Θεός, φησὶν, ἐπιτρέψῃ μοι, αὐτῷ διακάζοντος, ἐλέγξω ἡμᾶς ψάδομενός, οἱ τὰς νότις τοῦ κάμνοντος ἐπιτελείετε, ψάδομενοι παρησίας τῷ ἐπαγγελίᾳ, ἀλλὰ καὶ τῷ πρὸς ὑμᾶς ἀμιλλᾷ παρήτω· εἰδὲ Θεὸς βέλοιο κείνῳ τὰς ἡμᾶς παράξῃς, ὑποσέσονται τῷ διχολογίᾳ.

ΚΕΙΜ. Ὑμῆς δὲ ἐξ ἐῖατροὶ ἄδικοι, καὶ ἰαταὶ κακῶν πάντες.

ΠΟΛΥΧΡ. ὁ δὲ ΣΥΜΜΑΧ. Προσίδιδε ψάσματι, καὶ ἰατροὶ ἐπιπλασσί με, κατασκάδοντες ἄλογα, παρεῖλκον, φησὶν, τὸ πρὸς ὑμᾶς διαλέγεσθαι, οἷ γε ἐπὶ θεραπείᾳ ἀφικόμενοι, πλήττοντες τοῖς λόγοις ὡς βέλῃσι, χαλεπωτέρᾳ τὸ πάθος τῷ ἐκ τῆς πόων ὀδυμῇ ἐπάγετε, τὰς ἰδιωτικὰς τῆς ἰατρῶν μιμέμενοι, οἱ τῷ διὰ φαρμάκων θεραπείᾳ καταλιπόντες, ἐπιδεικνύσιν αὐοήτας τὰ ἀρρώσωντος τὰ τραύματα.

ΔΙΔΥΜ. Ἀδίκῳ δὲ ἰατρός ἐστὶ καὶ τὸ πρὸ χειρὸν, ὁ ἄλλα βοηθήματα παρὰ τὰ συμφέροντα προσάγει τοῖς κάμνοσι. διττῶς δὲ τὸτο γίνεται, ἢ ἐξ ἀπειρίας τῆς ἰατρῆς, ἢ ἐκ κακοηθείας. ἔτσι δὲ οἱ ἐλεγχόμενοι, ἐξ ἀμαθείας μᾶλλον ἢ ἐκ κακουργίας, ἔλεγον τῷ Ἰώβ, ὅτι δι' ἀμαρτήματα πάσχεις, οἰόμενοι παρακλήσεως πο-

σάγειν λόγους· ἄδικοι οὖν καὶ τὸ ἀγνοεῖν τῷ αἰτίᾳ. τὸ δὲ, ἰαταὶ κακῶν πάντες, εἴη αὖ λέγων, καὶ τῆς οἰομένων μεγάλα περὶ ἑαυτῶν, ὡς δυναμείων ἰάσασθαι τὰ περιστατικῶς ἑτέροις συμβαίνοντα.

ΚΕΙΜ. Εἴη δὲ ὑμῖν κωφεῦσαι, καὶ ἀποβήσεται ὑμῖν σοφία.

ΠΟΛΥΧΡ. Ἀμείνων ὑμῖν, φησὶν, καὶ τὸ σιγᾶν, τὰ ὑπὲρ λαλεῖν· μᾶλλον ἢ αὖ σωίστως ἀπληγέκαθε δόξαν, καὶ ἐνομιόθητε φρόνιμοι· ἵνα ἤκη, ὡς αὐοήτοι παράττετε, πλήττοντες τὸν παρακλήσεως δεόμενον.

ΧΡΙΣΟΣΤ. καὶ Ο'ΛΥΜΠ. Ὅταν γάρ τις τὰ μὴ λόγον ἔχοντα φθέγγηται, βέλτιον σιγᾶν, καὶ σιωπῶν μᾶλλον εἶναι σοφός, ἢ λέγων. καλὸν γὰρ τὰς τοιαύτας, σιωπᾶν, ἢ τοιαύτοις ἐπαλλεῖσθαι ῥήμασιν· ἢ μὲν γὰρ σιωπῇ τῶν ὑποκρίσιν ἔχει σοφίας· ἐνεὸν γάρ τις ἑαυτὸν ποιήσας, δόξει φρόνιμος εἶναι· ἢ δὲ καλῶς παροξύνει τὸν πάχοντα. καὶ σὺ τοῖσι μὴ φιλάσσει, οἱ τοῖς τοιαύτοις λόγοις μὴ σαλῆς, μιμῶ δὲ μᾶλλον τὰς ἀγίας, εἰδὼς ὅτι σατανικὰ εἰσὶν αὗται ὑποβολαί, καὶ διάβολός ἐστιν ὁ ἐνεργῶν ἐν τοῖς ἐνεδίδῃσιν, ἵνα σε τῆς πίστεως, ἀφελύσῃ, καὶ πρὸς προθέσεως παύσῃ τῆς ἀγαθῆς. οἷδε γὰρ ὁ πανῶργος, ὅτι ὁ μὲν πόνος ἐδὼ σὲ βλάπτει, ἀλλὰ μᾶλλον σωίσει παρὰ τῷ Θεῷ. τὸ δὲ παύσασθαι τῆς προθέσεως, τὸτο μεγάλως βλάπτει. ὅτι ἔν ὧν μεγάλως σὲ πειράζει, τοσούτῳ μᾶλλον ἀποκοπῇ τῇ ἀρετῇ· καὶ ὅσω ἐλιγώρῃ σὲ βιάζεται, τοσούτῳ μᾶλλον μακροδύ-

μεν, καὶ ὑπόμεινε, καὶ λέγε, ταῦτα πάντα ἤλθεν ἐφ' ἡμᾶς, καὶ ἐκ ἐπιλαθόμεθα σὺ. καὶ οὕτως κραταιώθης πρὸς τὰς πειρασμὸς, ὁ μὲν διάβολος ἀποσραφίζεται εἰς τὴν ὀπίσσω κατηχούμενος, μνημονεύει δέ σὺ ὁ τῷ ὅλῳ δεσπότης, καὶ ἀναψύχει μεν ὡς διττῶς, ἀκούσῃ δὲ καὶ ταῦτα, εὖ δὲ λείψαγα. καὶ καὶ πιστὴ, ἐπὶ ὀλίγα ἢ πιστὸς, ἐπὶ πολλῶν δὲ κατεστήσῃ. μνησθῆτι τῆς ὑπομονῆς τοῦ Ἰώβ, τοῦ μήτε ἐν ἄθυμιά, μήτε ἐν πειρασμῷ περιτραπέυτος, τοσαῦτα ἐν ἐκάσῳ πρᾶγματι μακροθυμήσαντος καρπερῶς, ὥς αὐτὴν ἀπολάβῃ διπλᾶ παρὰ Θεοῦ, καὶ μαρτυρηθῇ μίχρην οὐκ, ὅσα πείνουσιν, ἵνα φανῇ δίχμος τοῖς πάνσιν.

ΚΕΙΜ. Ἀκούσατε δὲ ἔλεγχον τὸ σῶματός μου, κείσιν δὲ χαλίων μου προσέχετε.

ΠΟΛΥΧΡ. Προσέχετε, φησὶ, τὸν νοῦν τοῖς κατὰ παρρησίαν λεχθησομένοις, καὶ τῇ κρίσει μου, τῆς δὲ διηκολογίας μου.

ΔΙΔΥΜ. Κατανοήσατε ἃ μέλλω λέγειν εἰς ἔλεγχον ὑμῶν, καὶ ἐνοήσατε εἰ κεκειμενῶς φθίγγομαι. σῶμα δὲ καὶ χεῖλη, αὐτὴ τὸ λόγος, φησὶν, ἐλέγχει δὲ ὁ ἅγιος, ὡς ἅγιος, καὶ κρίνει ὡς πρέπει αὐτῷ. ὁ γὰρ ἁγίον ἐλεγχων ἔχει ὁ δίχμος, ἐδὲ ψαδῶς τὸ ποιεῖ, ἀλλὰ κεκειμενῶς καὶ νομῖμως κηται τῷ ἰλίγχῳ, καὶ τῇ κρίσει. σῶμα δὲ δίχμῳ μελετήσεται σοφίαν, καὶ ἡ γλῶσσα αὐτῇ λαλήσεται κρίσει.

ΚΕΙΜ. Πότερον ἔκ ἐναντι Κυρίου λαλήσῃ; ἐναντι δὲ αὐτοῦ φθίγγεσθε δόλον; ἢ ὑποσελεύσθε;

Ο'ΛΥΜΠ. Ἀπάρχεται τοῦ ἐλέγχε, διδάσκων αὐτὸς, ὅτι πάντες ὁ προφέρουσιν, ὁρῶντες τὸ Θεῷ φθίγγονται, ἀλλὰ καὶ τὸν δόλον ὡς κατεσάντι αὐτὸ προσφερόμενον αὐτοῖς ἀπαγγέλλει διορθώσεως ἑκείνου, ἵνα παύσωνται τῆς τοιαύτης διαθέσεως, ὡς ἔχουσιν τὴν ἐφορῶντα Κόσμον. καὶ φησὶν, ἐκ ἐνοήσῃ, ὅτι ὁ Θεὸς ἐπακούει τῶν λόγων ὑμῶν; πῶς οὐκ τολμᾷτε εἰς ἐπὶ πρὸς αὐτὸ παρὰ τὴν ἀληθείαν φθίγγεσθαι, ἢ λήσῃτε αὐτὸν ῥαδιουργήσας; τὸτο δὲ, τὸ, ἢ ὑποσελεύσθε; τῆς δὲ, ἔρα δύνασθε πρύψαι αὐτόν; ὁ δὲ Θεοδοσίον, ἢ πρὸς αὐτοῦ λαμβανέτε; ὁ δὲ Εἰβραῖος, δυσωπῶν λέγει, τῆς δὲ, δεδοίκατε κατὰ Θεῷ λέγειν, καὶ διατῆτο πρὸς χάριν λέγετε. σκοπήσατε οὐκ τὰ κατὰ ἑαυτὸς ὑμῖν οἱ δοκῶντες Θεῷ συνηγορεῖν, εἰμὴ τὰ ἐναντία τοῖς λόγοις τῇ γνώμῃ ψηφίσῃτε, ἀλλὰ μεν πρὸς ἑμὲ εἰδότες, ἵπρα δὲ καταψαδόμενοι· ὑπὲρ γὰρ τῷ Θεῷ λαλήτε χηματιζόμενοι τὴν ἀληθείαν, δόλον δὲ, τῇ ὑπόκεισιν ἐκάλισεν.

ΚΕΙΜ. Ὑμῶς δὲ αὐτοὶ κείται γίνεσθε· καλὸν γὰρ εἶναι ἐξιχνιάσῃ ὑμᾶς. εἰ γὰρ τὰ πάντα ποιοῦντες προσεδήσεσθε αὐτῷ, ἔσθ' ἡττον ἐλέγξει ὑμᾶς.

Ο'ΛΥΜΠ. καὶ **ΠΟΛΥΧΡ.** Ὑμῶς φησὶ, κρίνατε εἰμὴ ἀληθῆ λέγω, ὅτι ἰαὺ τὰ κατὰ ὑμᾶς ἀναζητήσῃ Θεός, καὶ μυριάκις ὑπὲρ αὐτῷ λαλεῖν δοκῇτε, καὶ πολυπλάσῃνα τῇ εἰρημενῶν, καὶ πέρα τῶν προχαρείσῃτε αὐτῷ, ἀδίκας ὡν τῷ κείσιν, εἴσιν τῷ κατὰ ὑμῶν ψῆφον, ἐλέγχων τῆς γνώ-

μης τὸ ὑπελόν, καὶ δεικνύς ψαυόμε-
νος, ἔδεν ἑλαττον, ἢ εἰ κατ' αὐτοῦ
ἐλέγετο· ὥς συμφέρειν μοι τὸ, ἤε-
τασθῆναι ὑμᾶς, ὑμῖν δὲ ἐκ ἀγαθόν.
ἐπιτίθει δὲ, ὡς παύταχ' μέμρεται τὸ
ψῦδος ὁ δίκαιος, καὶ ὑπὲρ Θεοῦ τίς
λέγειν δοκῇ. διόπερ αὐτὸς ἂ φρονεῖ,
σὺ ἀληθεῖα καὶ μὲν παρήστικας δια-
λέγεται. ἐφ' ᾧ καὶ Θεὸς αὐτὸν ἀποδεί-
χεται, αὐτὸς ὢν ἡ ἀλήθεια. φησὶ
γοῶν πρὸς τὰς φίλας ψαυόμενους, ὑ-
μᾶς αἰρῆσαι κελίς, εἶπατε, μήτι
ἀγαθόν ἐσσι, ἰαὺ τὰς ὑμετέρας λόγους
ὁ Θεὸς ἤξετάσῃ; ἢ πάντως, ἢ πρὸς
κακὸν ὑμῖν ἐσσι τὸ πρᾶγμα, εἴπερ
αὐτὸς μισθὸν τὸν ὑπόκεισιν, καὶ τὸ
ψῦδον.

ΚΕΙΜ. Εἰ δὲ καὶ κρυφῇ
πρόσωπα θαυμάσεσθε, πόπερον
ἔχῃ ἡ δίνη αὐτοῦ τροβήσῃ ὑ-
μᾶς; (ὁ δὲ σύμμαχος, μὴ
κρυφὰ πρόσωπον αὐτῷ δυσωπη-
θήσεσθε; μὴ ἔχῃ ἡ κίνησις
αὐτῷ πτοήσῃ ὑμᾶς;) ὁ φόβος
δὲ παρ' αὐτοῦ ἐπιπесᾶται ὑ-
μῖν, ἀποβήσεται δὲ ὑμῶν τὸ
γαυρίαμα ἴσα ἀποδῶ, τὸ δὲ
σῶμα πῆλινον.

ΔΙΔΥΜΟΥ. Οἱ αἰετοὶ κελίς,
παραγμάτων ἐσὶν ἤξετασις, ἐκ εἰς
πρόσωπον βλέπει τῇ κεινομένων· ἰαὺ
ὥς οἱ κεινόμενοι πλύστοι, ἢ ἄρ-
χοις, ἢ κατ' ἄλλῃν ἤξεσιν ὑπερί-
χουσι, ἐκ εἰς τὸ πρόσωπον αὐτῶν
σκοπεῖ, ἀλλ' εἰς τὰς πράξεις αὐτῶν
κεῖται. ὅτε ὅς πλυστὸν προσείδεσθαι δεῖ,
ὅτε πρῶτος τὴν εὐδαιαν ἐλεῦντας,
παρορᾷ πὲρ δίκαιον· διὸ εἴρηται, οὐκ
ἐλεήσεις πτωχόν ὃ κρείσσει.

Ο' ΑΤΜΠ. Οἱ δὲ νῦν τῇ τοῦ Ιωβ
ῥημάτων τῷ αὐτῷ; εἰ καὶ χαρίζομενοι,
φησὶ, τῷ Θεῷ, καὶ ὡς αἰδέμενοι
αὐτῷ τὸ πρόσωπον, κρυφίως λαλεῖτε,
ἀλλὰ μὲν ἔχουσι κατὰ διάνοιαν, ἔτε-
ρα δὲ φθγγόμενοι, ἄρα ἔχῃ ἡ συ-
στροφή καὶ ἡ ἔκτασις· τὸ γὰρ ἐστὶν ἡ
δίνη αὐτῷ, πειτρίψει ὑμᾶς καὶ φοβή-
σει, καὶ ἡ μεγαλαυχία ὑμῶν καὶ τὸ
οἶμα ταπεινωθήσεται, καὶ ἡ μὲν τὴν
ὀργὴν ὑμῶν κατῆσται τῇ λαθραίως
κρινόντων, καὶ διὰ τὸ ἀπελιζομένων,
ἔδεν ἔπερον ἀποδείχθησεται, ἢ ἀπο-
δῶ, καὶ ὅτι ἔδεν ἄλλο, ἢ πηλὸς
τυγχάνετε; αὐτῷ τῷ, ἀλαζονέεσθε πῆ-
φρα ὄντες καὶ πηλὸς, καὶ ἀσύγνωστοι
πρὸς τὰ ἐπεσεχθεύτά μοι δεινὰ καθε-
σῆκατε, ἐκτὸς υπάρχοντες συμφορῶν,
καὶ ἔδεν τὸ πολλοσύν τῇ ἡμῶν παθη-
μάτων ὑπομῖναι δυωάμενοι.

ΠΟΛΥΧΡ. Εἰ γὰρ κατ' ὑμῶν ἀ-
γαπήσας ὁ Θεός, ὑμῖν ἀπειλήσῃ,
εἴσεσθε ὑμῶν ἔδεν ἔσαν τὴν μεγα-
λαυχίαν, καὶ οὐ μόνον τὴν παρῆσαν
φιλοσοφίαν, καὶ τὴν ἐπὶ τὸ κατερεῖν
παραίνεσιν ἀπαρτίψετε, ἀλλὰ καὶ πε-
δυξέσεσθε τῷ δει. ὅς τῷ τοῖς τὸ φοβε-
ρὸν εἰδείξει τῷ Θεῷ σωτόμως, καὶ κεί-
νους φοβήσας, καὶ ὑπὲρ ἑαυτῶ ἀπολο-
γησάμενος. ὁ δὲ Εἰβραῖος ἔπει, φη-
σὶν, ἰαὺ ἀποσείψῃ τὸ πρόσωπον αὐ-
τῷ, παραχθήσεσθε, κατ' ἔμφασιν δι-
δάσκων, ὡς τῇ συμφορῶν τὸ μέγα-
θος, ἀρκῶσα ἀπολογία τῷ τραχύτη-
τος τῇ ῥημάτων γίνεται.

ΚΕΙΜ. Κωφάσατε ἵνα λα-
λήσω, καὶ ἀναπαύσωμαι θυ-
μῷ, ἀναλαβὼν τὰς σάρκας μου
τοῖς ὁδοῦσιν.

ΟΛΤΜΠ. Ἀγε , φησὶ , ἡσυχίαν , καὶ σωπῶντες ἀκούσατέ με , ὡς αὐτὸς φθιγγόμενος λάβω πρὸς παραψυχὴν τῆς ἐπικειμένης ὁδῶς , καὶ αὐαπαύτωμαι παραμυθούμενος διὰ τῆς λόγων τὸ πάθος . τὸτο γὰρ ἴσως δηλοῖ , τὸ , αὐαλαβῶν τὰς σάρκας με τοῖς ὁδοῖσι , ταῖσι , σέρων με καὶ ὁδυνώμενος διαλεχθήτομαι . λαλήτω δ' ὁμως μίαν παραμυθίαν τῇ πόνων ἡγούμενος , τὸ περὶ τῆς κατ' ἑμαυτὸν κατὰ παρρησίας διαλεχθῆναι , τὸ τὰ παθήματά με εξαγορεύσθαι τῷ σόματί μου .

ΧΡΥΣΟΣΤ. Ὡς περὶ γὰρ οἱ τὰς σάρκας ἑαυτῶν καταδάκνοντες ἐν ταῖς ὁδῶσι , ἔχουσιν τινὰ παραμυθίαν . ἔγωγε καὶ ἐγὼ ταῦτα φθιγγόμενος , ὁρᾷς ὅτι ἔχῃ ἑαυτὸν δικαιῶντος καὶ τὰ ῥήματα , ἀλλὰ παραμυθία τις τῆς ὁδῶς δια τοῦ λόγου ἀνακτωμένης τὸ σῶμα , καὶ ἀνακαμφίζοντος τὴν ψυχὴν .

ΔΙΔΥΜ. Τάχα γὰρ τρόπον τινὰ ἐταναπαύει τὰς φίλους . ἰπεί ὅτι αὐτὸς ἡττίαςατο πρότερον , ὡς παρακλητόρας κακῶν ὄντας , οὐ γὰρ παρεκάλεω ὡς ἔδει , ἀλλὰ μάλλον τὴν λύπην ἡγειρον καὶ τὴν ὁδὴν τῷ δῆθεν παρακαλούμεν . νῦν λέγει , ὅτι λήξω τὸ πρὸς ὑμᾶς θυμοῦ , αὐαλαβῶν τὰς σάρκας με τοῖς ὁδοῖσι , ταῖσι , ἔκτετι κατ' ὑμῶν ὀργίσομαι , ἀλλὰ κατ' ἑμαυτοῦ .

ΚΕΙΜ. Ψυχὴν δὲ με θήσω ἐν χειρί . ἐὰν μὲ χαρώσῃται ὁ διωγῆς , ἔπειτα καὶ ἤρκει , ἡ μὲν λαλήσω , καὶ ἐλέγξω ἐναντίον αὐτῶ .

ΟΛΤΜΠ. Τίθῃμι , φησὶ , τὴν ἐμὴν ψυχὴν εἰς εὐχύρον , ἔτοιμος ὢν ἡδίως τὴν ὑπὲρ τῆς λόγων ὑπομένειν δίκην , καὶ ἀνελθεῖν θέλη ὁ ἀρξάμενός με βασανίζειν Θεός . εἰμὶ γὰρ τ' ἀληθῆ φθιγγόμενος , ἔτοιμος εἰμι ὑπομένειν ὅ , τι αὐτῷ τῷ Θεῷ δοκῇ . πλὴν οἶδα ὅτι διελέγξω ψάδομενός .

ΠΟΛΥΧΡ. Νοήτετε δὲ καὶ ἔτις . μονονυχὶ τὴν ψυχὴν με ἐπὶ τῆς χειρός με φέρω , περιμενῶν τὸν θάνατον , τῷ Θεῷ τῇ παρατίσει τῆς τιμωρίας ἐπὶ δυνάμει τὴν ζωὴν κατασκάσαντος . ἀλλ' ὁμως ἀνευδίαςως τοῖς πρὸς ὑμᾶς χηρῶμαι ἐλέγχοις . αὐτῶν τὸν πληζάντα ὡς δεσπότην , κειτὴν εἶναι βεβλόμενος ἰσορροπῶν , καὶ τῇ χειρὶ τὴν ἐμὴν ψυχὴν ὑποτίθῃμι , καὶ ἔτοιμός εἰμι θανάτῳ παραδίδεσθαι , εἰ τὸτο βέλεται , ὃ ἤδη κακῶν με ἀπαρξάμενος δεσπότης .

ΚΕΙΜ. Καὶ τὸτο μοι ἀποβήσεται εἰς σωτηρίαν . ὅ γὰρ ἐναντίον αὐτῶ δόλῳ εἰσελεύσεται .

Ταῖσι , τὸτο μοι ἐστὶ παραμυθία , τὸ , ἐναντίον τῷ Θεῷ τὰληθῆ λέγειν , καὶ διελέγχειν ὑμᾶς ψάδομένους . ὁρᾷς πῶς θάρρει τῇ τῷ Θεῷ διαβολικείᾳ . καὶ καθάπερ ὑμεῖς , φησὶ , ἔπειτα διανοίας φθιγγόμενος . οἶδα ὅτι ἔδω ἐστὶν ὑπερβου πρὸς αὐτῷ , οἶδα ὅτι ἐπὶ ἐπὶ προσίται δόλον , ἐδὲ ἀρέσκειται τῷ ἐχηματισμένῳ ὑμῶν τῇ λόγων .

ΔΙΔΥΜ. Δι' ὅλων δὲ περὶ τῷ διχῶν ἐστὶ , παιδεῖσαι τὰς φίλους τὴν αἰτίαν τῇ ἐπιπόνῳ , ἵνα κερδήσῃ αὐτὸς μὴ ἐναντία δοξάζειν . σωτηρίαν

ἦ τοῦτο ἰλογίζετο, τὸ, τὰς γυνῶραι
τὸν περὶ τὰς τῆς προνοίας λόγον, ὅς
φανερῶσαι βεβλήμεν, ἔλεγε, τὸ,
ἐλέγξω· πολλάκις ἦ ὁ ἐλέγχος τὴν
ἀπόδειξιν σημαίνει. τὸ ἔν αὐτῇ δὲ
αὐτὴ παρασηται θίλων καὶ τὸ ἀλα-
βεῖ, λέγει, ὅτι ἂν λέγω, Θεὸς ὁρῶν-
τος φθίγγομαι· ὁ ἦ ὅσον τε ἀπάτῃ
τινὰ γενέσθαι Θεῷ, ἢ δόλον εἰσελ-
θεῖν ἐνώπιον αὐτοῦ.

ΚΕΙΜ. Ἀκούσατε, ἀκούσατε
τὰ ῥήματά μου, ἀγγεγελῶ ὑ-
μῶν ἀκούστων.

ΧΡΥΣΟΣΤ. Βέλομαι, κερθῆναι,
φθῆναι, ἢ παραιτῆμαι τὸ δικαστήριον,
καὶ οἶδα ὅτι ἢ κατακερθίσομαι. εἰς
ἀκολῶν δὲ τῶν ἐπ' αὐτῷ λεγομένων τὰς
φίλος παρακαλῶν, πρὸς πλείονα δυ-
σώπησιν, διπλασιάζει τὴν παράκλη-
σιν· ἔωρα ἦ αὐτὸς δυσαναχεύοντας
ἐπὶ τοῖς ἐλέγχοις, ἐφ' οἷς ἀπαρακα-
λύπτως ἀκρωμένων αὐτῶν παρρησιά-
σιν δὲ λέγει. ὁ ἔν διπλασιασμός,
τὸ, ἀκούσατε, ἢ τὴν ἀθυρίαν παεί-
νησιν, ἢ φοροχίμῃ ἐνεργάσασθαι
βέλεται, ἵνα βεβαίως ἀκούσιν. ἐνε-
σι γὰρ ποτε πληγείτης τῆς ἀκοῆς τῇ
φωνῇ, διὰ τὸ μὴ προσέχειν τὸν νῦν,
μηδὲ ἀκηκοέναι· διὸ καὶ ὁ σωτὴρ διε-
γείρων τὰς ἀκούσας εἰς τὸ γρησῆς
ἀκούειν, ἔλεγεν ὁ ἔχων ὥστε ἐκούειν,
ἀκούειν.

ΚΕΙΜ. Ἰδὲ ἐγὼ ἐγγύς ἡ-
μὶ τῷ κέματός μου, οἶδα ἐγὼ
ὅτι δίκαιός εἰμι ἀνθρώπων. τίς
ἦ ἐστὶν ὁ κερθισόμενός μοι,
ὅτι νῦν κωφώσω καὶ ἐκλείψω;

ΠΟΛΥΧΡ. καὶ ΟΛΥΜΠ. Διδα-
σκαλίας ἀρχὴν τοῖς φίλοις καὶ νῦν
καταβάλλεται, παιδῶν ὅτι ἢ δι' ἁ-
μαρτίας πάσχει, καὶ φθῆσιν, ἰδοὺ εἰς
κρίσιν καθίσταμαι, θάρρῶν τοῖς ἐμῶν-
τι δικαίοις· καὶ τῆς παρρησίας τὴν
αἰτίαν διδάσκων, ἐπάγει, τίς γάρ
ἴσιν ὁ κερθισόμενός μοι, ὡς ἡδίκημε-
νος δηλαδὴ τί παρέμεινεν; τίς ὁ ἐλέγ-
ξων ἐφ' ἁμαρτίας, ἵνα δείσας ἡτυ-
χίαν ἀγάγω; τὸ ἦ ἐκλείψω, αὐτὶ
τὸ, κωλυθήσομαι λαλεῖν· ἢ γὰρ Ε-
βραῖος, ἵνα μὴ λαλήσω, ἔχει· ἢ
ἀλαζονεία δὲ τὰ τὸ φθῆσιν, ἀλλὰ πρὸς
τὸ παιδεύσαι αὐτὸς, μὴ ἐπὶ παρα-
τὴν ἀληθῆ διάληψιν ἔχειν περὶ αὐ-
τῷ· ἴσθ' ὅτι γάρ τις περὶ αὐτοῦ λέ-
γει χρηστὰ, μὴ προθέμενός τὸ
ποιεῖν, ὅταν ἄλλως ἢ διακείμενός τις
περὶ αὐτοῦ. φέρε ἦ, εἰ τις ἐγκεχερι-
σμένός τινὰ διακονίαν εἰς τὰς δεο-
μεύς ἀποπληρῶται, διαβάλλοιτο ὡς
σφειριζόμενός, ἢ καὶ αὐτὸν αἰτια-
σώμεθα, ὅτι ἀπολογίας εἶδει λέγον-
τα, ὅτι καὶ τὰ ἱμά παρέχον τοῖς
δεομένοισι, πρότερον τὰ τὸ μὴ εἰρηκίτα.
ὅπως ἔδεν τὸν Ἰωβ αἰτιατέον, ἢ φι-
λαυτίας, ἀλλὰ τῆς εἰρημότητος αἰτίας
εὐεκα, καὶ παρρησίας καθαρᾶς λέ-
γοντα, οἶδα ὅτι ἢ δίκαιός εἰμι ἀνθρώπων
καὶ δικαιοκρατῶν, ἐφ' ἢ καὶ φθίγγο-
μαι· διὸ ἢ δὲ ἐκλείψω, τὰ τῆς ἐ-
σιωπίας, καὶ τεύθειν ὑπόδικον ἐμῶν
τὸν ποιήσω καὶ ἀναπολόγητος, ὡς ἐκ-
λειπτῶν μοι δικηλογίων.

ΚΕΙΜ. Δυσὶν δέ μοι χρη-
ση, τότε ἀπὸ τῶν προσώπων σου
ἢ κρυβήσομαι.

Ο'ΑΤΜΠ. Πρὸς Θεὸν ἔτρεψε τὸν λόγον· ἰαὺ τὰ δύο ταῦτα παράσχῃς μοι, παρρησιάσσομαι πρὸς σὶ, ἀνθρώπων μὲν ᾧ ἔδεις ἐλέγχει, πρὸς σὶ δὲ δίχα ὑποσολῆς διαλέξομαι ἀτμεύως. ὁ μὲν τοι Ἀκύλας, καὶ ὁ Θιοδοτίων, αὐτὶ τῷ, δεῖν δέ μοι χεῖρη, πλὴν δύο μὴ ποιήσης μετ' ἐμῶ, ἡξέδωκαν. ὁ δὲ Ἐβραῖος αὐτὶ τῷ, ἢ κρυβήσομαι ἀπὸ τῷ προσώπῃ σου, ἢ ἐκκλινῶ ἔχει, τιτίειν, ἡξ ὀφθαλμίας σοι εἰς πείαν ἐλάσσομαι, ἰαὺ τὰ δύο μοι ταῦτα παράσχῃς· τίνα δὴ;

ΚΕΙΜ. Τίτῳ χεῖρα ἀπ' ἐμῶ ἀπέχε, καὶ ὁ φόβος σου μή με καταπληροσέτω.

ΠΟΛΥΧΡ. Τιτίειν, ἀπάλλαξόν με τῆς παρέσης συμφορας, τίτῳ τιμωρὸν ἀποσῆσας χεῖρα, καὶ πληροφόρησόν με ὡς ἐκ τῆς διηκολογίας νενηκῶτα, ἢ τιμωρήσῃ, αὐτίτῳ τίτῳ πρὸς σὶ παρρησίαν, ὡς ἀμαρτίαν λογιζάμενος, μὴ μὲ φοβήσης, μὴ μοι τὸ ἀξίωμα τῷ Θεῷ παραγάγῃς, καὶ κενῶμαι. ἡμαρτον παγῶ, λέγω, ἀλλὰ πολλῶ μείζονα ἀπολαμβάνω, φησὶν.

ΚΕΙΜ. Εἴπα καλέσῃς, ἐγὼ δέ σοι ὑπακούσομαι· ἢ λαλήσεις, ἐγὼ δέ σοι δώσω ἀντιτάκεσιν.

Ο'ΑΤΜΠ. Οἱ δὲ λοιποὶ σαφίειρον ἡξέδωκαν, λαλήσω, καὶ ἀποκλειῇ μοι. εἰ ταῦτα, φησὶν, ὑπάρξει μοι παρὰ σὺ, καὶ γινώσκω ὅτι ἐμεύως διαχεισθαι πρὸς ἐμὲ, ἀπαίτησον τῇ βεβιωμένων ἀθωίας, καὶ ὑπέχω τὸν λόγον, καὶ ἐρωτώμενος εἰς ἀπολογία

ἔρχομαι. διὰ πλεόνων δὲ τίτῳ πρὸς τὸν Θεὸν ἰαυτῇ παρρησίαν γνωρίζει, ἵν' ἐν τῷ αἰγῶνι τὰς φίλας εἰς τίτῳ ἀληθῇ περὶ αὐτῷ διάληψιν. τὸ ᾧ ἱκετάειν κρυβήσωμαι, καὶ ἀφόβως εἰπὲν, καὶ διηκολογήσασθαι πρὸς Θεόν, παραστατικὸν εἰς τὸ εἶναι αὐτὸν δίκαιον.

ΚΕΙΜ. Πόσαι εἰσὶν αἱ ἀμαρτίαι μου, καὶ ἀνομίαι μου; δίδαξόν με τίνες εἰσὶ; διατὶ ἀπ' ἐμῶ κρύπτη, ἡγήσῃ δέ με ὑπεραντίον σοι; ἢ ὡς φύλλον κινούμενον ὑπὸ ἀνέμου, ἀλαβηθήσῃ; ἢ ὡς χόρτῳ φερόμενῳ ὑπὸ πνέματός ἀντίκεινταί μοι; ὅτι κατέγραψας κατ' ἐμῶ κακὰ, περιέδηκας δέ μου νεότητος ἀμαρτίας.

ΠΟΛΥΧΡ. Πάλιν διὰ τὰς φίλας τὰ τοιαῦτα λέγει, ἵνα ἐκεῖνοι μάθωσιν, ὅτι ὁ ἔχων ἀμαρτίας ἐλίσσεται Θεόν. καὶ αὐτὸς πρὸς αὐτὸς εἰπὼν, τὸ, οἶδα ὅτι δίκαιος ἀναφανῶμαι, πρὸς τὸν Θεόν ἀλαβῶς λέγει, δίδαξόν με ποίων ἀμαρτημάτων δίκαιον εἰσεπορεύω, τὸ, ἢ πότε, ἢ περὶ τίνων γενομένων· τίτῳ ᾧ αἰτίαν ἐπιθυμῶ μαθεῖν τῇ κολάσει, καὶ ποίων πλημμελημάτων ἐκτίνων δίκαιον ταῦτον ὑπομενῶ. διατὶ δέ, διάποτα, ἀποκρύπτεις με τὰς ἀμαρτίας μου, καὶ ἡ γῆ μὲ πολέμιόν σοι; ὁ μικρὸν ᾧ εἰς παραμυθίαν τοῖς τιμωρῆσέοις, τὸ μαθεῖν τὴν αἰτίαν τῆς κολάσεως. εἰρηται δὲ καὶ τὴν πρὸς τίτῳ τῇ φίλων διάληψιν. εἶποι ᾧ, φησὶ, νομίζουσιν, ὅτι ὑπεραντίος μοι τυγχάνεις, οἰόμενοι δὲ ἀμαρτίας με πάτχειν.

ἀλλ' ὅτι μετ' ἁμαρτήματά ἐκ αὐτοῦ εἶπεν ἔχεις, εὐ οἶδα. ὅρα δὲ ὥσπερ ἐχθρόν ἐς πολέμιον πολλὰς ἐβόησας ταῖς πληγαῖς, καὶ πῶς λιγύχῃ ἐχθρόν ἠγύσασθαι τὸν ἐδὲ φύλῃ διαφέροντα, ὥσπερ ἀλαβόμενος τὸν αἰδέσθῃ. ἐρωτῶ ἔν, διατὶ ἀπ' ἐμοῦ κρύπτη, διατὶ παρατῇ εἰς μέσον ἀγαγεῖν με τὸ κρίμα, διατὶ ὡς ἐχθρῷ κίχνησαι τῷ ἐς φύλῃν ἀδρανέσθῃ, ἅπερ αὐτὸς δοκῆσάυτος ἐκπίπτει.

ΧΡΥΣΟΣΤ. Καὶ τίχα ἀλαβόμενός με, ἀγνοῶν τῆς φύσεώς με τὸ ἀπέλθαι, ὅτι φύλῃ, ἢ χόρτῃ ὑπ' αὐτῆς φερόμενός μεθεν διαφέρω. τίτος ἔν εὐεκεν, ἢ διάποτα, ἀπεφώνω κατ' ἐμὴν ηλικαύτην ἀπόφασιν, τὸ ὅδ, κατέγραψας κατ' ἐμὴν κακὰ, ἦγεν κακώτερος, ἢ μεταφορᾷ τῇ βασιλείῃ, τῇ ἡράματι τὴν ἀπόφασιν ἐκφερόντων, τὸ δὲ, ἀντίκεισάι μοι, αὐτὶ τὰ ὡς αὐτὶ κειμένῳ ἐτάχης τιλὴ κόλασιν. ἵνα εἴπῃ ὅτι ὡς ὁ δεσπότης κτ' ἐξασιάζοντος, οἰκίῃς, μετ' ἐξουσίας τιλὴ κατ' ἐμὴν ὤλειςας τιμωρίαν· τὸτο γάρ, τὸ, κατέγραψας· ἔτω δὲ ἔφη φυλάξας τῷ δεσπότη τὸ πορίον.

ΟΔΥΜΠ. Ἡ τὸ, κατέγραψας κακὰ, αὐτὶ τὰ, ἀπεσημῆνω πάν εἴτι καὶ ἡμαρτον ἐκ νεότητος, ὥς εἶναι σοὶ αἰέμνησον. ὡς ὅδ ἀπορῶν, καὶ ἐκ ἐχθρῶν αἰτίαν ἀρεῖν τῇ γεγενημένῳ, πανταχόσε περιάγει τὸν λογισμόν. καὶ μὴ σωκιδῶς αὐτῷ ὡς τελείῳ ἀνδρὶ ἁμαρτήματα, φησὶ, μήποτε ὦν ἐπράξα μεράκιον ἐτι ὦν, ἐκείνων με νῦν δίκην εἰσπραττή; ὅρῃς πῶς οἶδεν αὐτοῦ ἀμαρτυλῶν, καὶ ἀπὸ τῆς ἡλικίας βύλεται τυχεῖν συγγνώμης,

ἢ καὶ ἀπὸ τῆς ἡλικίας δεῖξαι αὐτοῦ ἀμαρτυλῶν.

ΚΕΙΜ. Εἴθε δέ με τὸν πόδα ἐν κωλύματι.

ΠΟΛΥΧΡ. καὶ **ΟΔΥΜΠ.** Ἀκούλας δὲ, καὶ Σύμμαχος. ὁ μετ' ἐν παλαιπωρίᾳ, ὡς ὑπὸ ξύλον εἰρηκτῆς, ὁ δὲ, ἐν ξυλοτιδίᾳ, ἔξιδωκεν. ἐτίμενε δὲ τῇ μεταφορᾷ· εἰρηκτῆς ὅδ, ὅτι κατέγραψας κατ' ἐμὴν, καὶ ἀπεφώνω κόλασιν, καὶ ὑπὲρ ὧν ἐν νεότητι ἡμαρτον ὑπὲρ τῶν με τιμωρῇ, ἐπήγαγεν, ὅτι καὶ ἐπέδησάς με τρόπον τινὰ τοῖς δεινοῖς, ὥς μὴδὲ πικρτέρῳ διώκεισθαι προβλέψαι· ἵνα εἴπῃ, ὅτι ἀκριβῶς ἐφύλαξας τὰ κατ' ἐμὴν ὡς οἱ ἐν τῇ ξυλοτιδίᾳ δεσμευτῆς τὴν καταδίκης· ὁ γὰρ Ἀκούλας ἔως ἐκδέδωκε, καὶ ἔθηκες ἐν ξυλοτιδίᾳ τὸν πόδα με.

ΚΕΙΜ. Εἰφύλαξας δέ μου πάντα τὰ ἔργα.

ΔΙΔΥΜ. Οἶδεν ὁ μακάριος τὸ ὑπὸ τῷ Δαβὶδ εἰρημεῖον, Ἅγιος ὦν, ὅτι ὁ Θεὸς ἐ παρατηρεῖται πάσας τὰς αὐνομίας τῇ πταιόντων· ἀλλὰ παιδάων τὰς φίλῃς πάλιν, δι' αἰτίαν πάχει, ὅτι δι' ἀγῶνα τὸ ποροκείμενον εἰρηκεν, ὡς τῷ Θεῷ πάντα τὰ ἔργα φυλάξαντος, καὶ ἀκριβῶσαντος, καὶ ἔως ἐπαγαγόντος αὐτῷ τὰ ἀνίστα· ἵνα ἐκ τῶν ἐνοήτων, ὅτι τὸ μέγεθος τῇ τοσούτων ἐπαγωγῶν, ἐδὲ ἀμαρτίας ἐσιν, ἀλλὰ δι' ἀγῶνα, καὶ σκοπὸν ἀνδρείας.

ΚΕΙΜ.

ΚΕΙΜ. Εἰς δὲ ῥίζας τῆς πο-
δῶν μὲς ἀφίκε.

ΠΟΛΥΧ. Οὐ δὲ Ἑβραῖος, τὰ δὲ
ἰχθυήσας ποδῶν μὲς περὶ χαράττεις.
κατὰ μὲν ἔν τῷ ἑλληνικόν, φησὶν, ὅτι
καὶ τὰ τυχόντα τῆς πορὰς μὲς πε-
ριεργάζη, καὶ αὐτὰς τὰς αἰτίας, καὶ
τὰς ἀρχάς, καὶ ῥίζας τῆς διαβάσεως
μὲς τῆς πορὰς ἐπιτηρεῖς, καὶ τὰ
λεπτότατα τῆς πορείας μὲς διετάξεις,
ἵνα μοι χάλασιν ἐπαγάγῃς, ὥς οἱ φί-
λοι μὲς διακένται, δι' αἰμαρτίας μὲς
πάσχειν λογιζόμενοι, καὶ ὅτι αἱ τῆς
νεότητος αἰμαρτίαι νῦν μοι περιετέθη-
σαν. ὁ δὲ Ἑβραῖος, τὸ, περὶ χαράτ-
τεις, ἴφη, ἀντὶ τῆς, περιετοιχίσεις
μὲς τοῖς δεινοῖς, ὥς μὴδὲ μίαν τῆς
κακῶν ἀρίστην διέξοδον.

ΟΛΥΜΠ. Οὐρα δὲ, πῶς δι' ὅλων
τῶν τῆς φύσεως ἀδελφῶν εἰς ἱκετηρίαν
προβάλλεται, φύλλω παρειαζών τὸν
ἄνθρωπον, καὶ χόρτῳ τῇ δὲ κακίᾳ
περιεφερομένῳ, καὶ ἀσκήσας παλαιου-
μένῳ, καὶ αὐτῇ ταχίως μαρτυρομέ-
νῳ, καὶ σκιά παρατρεχέσῃ. τὸν τοῦ-
τον ἔν, φησὶ, δέσποτα, εἰς ἀκρίβει-
ας ἔλεγχος, καὶ λεπτῶς τὰ κατ'
αὐτὸν διετάξεις;

ΚΕΙΜ. Οὐ παλαιῖται ἴσα
ἀσκή.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἐδεῖξεν μὲν
τὸ τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως ἀπὸ τῆς
δύο ἡδὴ παραδειγμάτων, διὰ τε τῆς
φύλλου τῆς ἀπορρίοντος, καὶ διὰ τῆς χόρ-
της τῆς διὰ τὸν ἀντικλον ἐναρμονομένης τοῖς
πλάσμασι· νῦν δὲ καὶ ἑτέρα κέχρηται
εἰκόνι, δι' ἧς παρείσῃσιν, ὅτι καὶ πορὰ

τῆς τιμωρίας αὐτῇ ἡ φύσις ἀδελφῆς·
αὐτοδιαλύτῃ ὄντος τῆς σώματος ἡμῶν,
καὶ παλαιεμένης ἀσκήσας δίκην, ἡ κατ'
τὸν Σύμμαχον, ὁμοίως σπητιδόνι.

ΧΡΙΣΟΣΤ. Πάλιν τὸ μέγεθος
λέγει τῆς συμφορᾶς, πάλιν τὸ ἀπ-
λῆς τῆς φύσεως κωμῶδει. τίς δὲ ἐν-
κεν ἀσκήσας παρειαγεῖν; ὅτι καὶ ἐστὶν ὁ
ἀσκήσας, πνεῦμα μόνον ἔχων· τὸν καὶ
τοῖς πολλοῖς ἐδεῖξεν, ὅτι ἀ-
σκήσας ἐστὶν πεφυσημένος. μή μοι ἔν,
φησὶ, τὸν ὄγκον ἴδῃς, μὴδὲ τὸ δέρμα
διαταθεῖ, ἀλλ' ἐνὶ στήθεσσι τὰ εὐδον,
καὶ ὅφει πολλῶν τῶν κενότητων.

ΚΕΙΜ. Ἡ ὥσπερ ἱμάτιον
σητόβρωτον.

ΔΙΑ ΤΟΥ Σητοβρώτου ἱματίου
τὰ σωματικά πάθη δηλοῖ, ἐδὲν ἦ-
τον τὸ σῆτος διατρώγοντα τὰ σώμα-
τα, καὶ κατεσθίουτα.

ΚΕΙΜ. Βροτὸς ὡς γεωμητὸς
γυναικὸς ὀλιγόβιος, καὶ πλή-
ρης ὀργῆς.

ΟΛΥΜΠ. Τὸ, πλήρης ὀργῆς, ὁ
Ἀκύλας, πλήρης κλονήσεως ἐκδέδω-
κεν· ἵνα εἴπῃ, ὅτι καὶ ὀλιγοχρόνιος
ἐστὶν ὁ ἄνθρωπος, καὶ ὁ βίος αὐτῆς
μετὰ παραχῆς· πάντες γὰρ φθαρτοί,
ἐκ φθαρτῶν γενομένοι, καὶ ἐ μακρῶν
τῶν χρόνων τῶν ζωῶν περιεστραμένῳ
ἔχοντες, δορυβῆ, καὶ παραχῆς μετὰ
τὸν βίον κεκτῆμεθα, ἡ καλῶς καὶ
ἀγανακτήσεως τῆς ἀπὸ τῆς Θεῆς πάντας
ἐσμὲν ὑπὸ δουλοῦ, ταῦτα δὲ εἶπε, καὶ
συγγνώμῃ αὐτῇ εἶπε καὶ ἡμαρτε,

καὶ ἔλαον ἐπιζητῶν ἐπὶ τῇ ἀνθρω-
πίνῃ ταπεινότητι.

ΚΕΙΜ. Ἡ ὥσπερ αἰῶνος ἀν-
θῆσαν ἔξεπescen. ἀπέδρα δὲ
ὥσπερ σκιά, καὶ ὃ μὴ εἶ,

ΠΟΛΥΧΡ. Παραπλήσιον τόποις καὶ
ἡ Δαβιτικὴ λύρα μέλῳ ἀνακρούεται,
Πνέματικῶς κελαδῶσα, ἀνθρώπος ὡ-
σεὶ χορτὸς αἱ ἡμέραι αὐτοῦ, ὡσεὶ αἶθος
τῷ ἀρχῇ, ὅπως ἔξαιθήσει. καὶ πάλιν,
αἱ ἡμέραι αὐτοῦ ὡσεὶ σκιά παράγουσι.
πάνταυδα ὁ Ἰώβ τὸν ἀνθρώπον εἰκτι-
ζόμενος, διαφέρει παραδείγμασι τῷ
ἐπίκηνον τῆς φύσεως παρεῖν, φησὶν,
ὅτι καὶ δόξη εἶναι τις ἐν περιφανείᾳ,
καὶ ἀνθεῖν ἐν ταῖς τῷ βίῳ κοιλάσι,
μικρὸν ὕψιστον πίπτει καὶ ἀπόλλυται,
καὶ σκιᾶς δίκλιν παρελθὼν τὸν βίον,
ἐδὲ μνημόσυνόν τι τῷ ζῶσιν ἀφήσιν.
ὅρας πῶς ἐκ ἀπὸ τῷ δίκλιν εἶναι,
ἀλλ' ἀπὸ τῆς ἀπελείας τῆς φύσεως, βέ-
λεται ἀπαλλαγῆναι. τῶτον ἴδει ἔξαι-
τῆσθαι, φησὶ, τῶτον ἴδει ἀδυναμία ἀ-
παιθῆναι, τὸν σήμερον ὄντα, καὶ αὐριον
ἐκ ὄντα; ταῦτα ὃ ἐκινίπται, λέγων.

ΚΕΙΜ. Οὐχὶ καὶ τότε λό-
γον ἐποίησω, καὶ τῶτον ἐποίη-
σας ἐσελθὼν ἐν κρίματι ἐνώ-
πιόν σου;

ΠΟΛΥΧΡ. καὶ ἸΟΥΔΙΑΝ. Τε-
τίσι, τὸν ὅπως ἀσθεῖν εἰς λόγον ἄ-
γεις, καὶ εἰς κρίσιν, καὶ ὡς πολέμιον
κρίνεις; οἱ δὲ ὅτε τὰς εἰχὰς ποιοῖ·
σύ με εἰς ζήτησιν τῆς ποιούσης αἰτίας,
καὶ ἡ σὴ ἀγαθότης κινεῖ· ὃ ὅτι πρὸς
τὸ ἀπείρις τῇ ζωῇ εἶδες, ἀλλὰ καὶ λό-
γον αὐτῷ μετέδωκας, καὶ ἐπολλύ αὐ-

τῷ παρέχει, καὶ κρίσιν αὐτῷ ποιεῖν
ἐπηγγείλω· ταῦτα οὐ μὲν κινεῖ πρὸς
παύσησιν.

ΔΙΔΥΜ. Τάχα δὲ καὶ τὴν περὶ
τὸν ἀνθρώπου φρόνησιν ἐπὶ ταῦτα σα-
φηνίζει, ὅτι ὡς εἰκαίως καὶ ὡς ἐτυχεν
ἐν τῷ βίῳ αὐτοῦ παραμερόντος, ἀλλ'
ἐκ κρίσεως Θεοῦ, μὴ ὑπερβαίνοντος τὸν
παρ' αὐτῷ πταγμένον χρόνον. ταῦτα
δὲ ὅτι ὡς εἰμαρμένης κρατέσης λι-
κτεόν, ἀλλ' ὡς τῷ θελήματος τῷ Θεῷ
ὅροις καὶ μέτροις ἕκαστα διατάξαμέ-
νου.

ΚΕΙΜ. Τίς γὰρ καθαρὸς ἔ-
σαι ἀπὸ ρύπτου; ἀλλ' ἐξ ὧς, εἰ
καὶ μία ἡμέρα ὁ βίος αὐτοῦ
ἐπὶ τῆς γῆς.

ΧΡΥΣΟΣΤ. Ὅρας πάλιν ἐπὶ τὴν
φύσιν καταφάγοντα, καὶ ἀπαλλαγῆναι
ζητῶντα, ὃ μόνον διὰ τὸ ἀπείρις, ὃ
δὲ διὰ τὸ ἐλιγοχρόνιον, ἐδὲ διὰ τὸ
ἀδυναμία γέμειν ἐν τῷ βίῳ, ἀλλ' ὅτι
ἐδὲ δικαίον καθαρὸν εἶναι.

ΟΛΥΜΠ. Τί γάρ, φησὶ, μακρὰ
δεῖ περὶ ἀνθρώπου λέγειν, ὅτι γε καὶ
αὐτὴ ἡ ἀνθρωπίνη γενέσις ἐκ αὐτῆς
ρύπτου καὶ ἀμαρτίας τυγχάνει; ὅθεν
καὶ βαπτίζεται τὰ βρέφη, τὸν διὰ τῆς
παραβάσεως τῷ Ἀδὰμ ρύπον ἀπο-
πλυόμενα. τῶτον δὲ λέγει, διὰ τὸ
ἡσθενηκεῖν τὴν φύσιν ἐκ τῆς ἐν Ἀ-
δὰμ παραβάσεως, καὶ ἀδολοφῶν γενο-
μενῇ εἰς ἀμαρτίαν, καὶ μέντοι καὶ
διὰ τὴν ἐκ φιληδονίας γενέσιν, ὃ
μὲν ὡς σωσιστομένης ἡμῶν τῆς ἀμαρ-
τίας· μὴ γενέσιν.

ΣΕΒΗΡ. Ἄλλως δέ, ὁ βίος πῇ μὲν σημαίνει τὸ κοινὸν τὸ το ζῆν, πῇ δὲ τῷ πολιτείᾳ· βίον γὰρ λέγεται τις καὶ κατὰ τῷ ἐν πράξει διαγωγῇ, καθὼς φησὶ καὶ τὸν τὰς ἀρετῶν μετιόντα, αἰετον βίον βίον. τὸ τοῖνυν εἰρημενον τῷ Ἰωβ, ὃ περὶ τοῦ κοινῷ, καὶ ἐπὶ πᾶσιν ἀνθρώποις ἴσθι λήλεκται, καθ' ὅν τις προελθὼν ἐκ γαστρὸς, περὶ τὸν αἶρα, καὶ τρεφόμενος ζῇ καὶ βιοῖ· ἀλλὰ περὶ τῷ βίῳ τοῦ διὰ τῆς πράξεως τῆς κατ' ἀρετῇ καὶ κακίᾳ γνωριζομένου, καὶ περὶ πολιτείας τῆς ἐν ἡλικίᾳ, καὶ εἰς κρίσιν λοιπὸν ἀγομένης παρὰ Θεῷ, καὶ ἡ κολλήσεως, ἢ ἐπαύων ἀξιωματικῆς καὶ τὸ ἐμφανῶν προεῖπεν, ὅτι καὶ τοῦτον ἐποίησας ἐσελθεῖν ἐν κρίματι ἐνώπιόν σου· τῇ δὲ νηπίῳ ὁ βίος εἰς κρίσιν ἐκ ἔρχεται. φησὶ τοῖνυν, ὡς εἰ καί τις καθ' ὑπόθεσιν τὸν ἐν πολιτείᾳ βίον ἡμέραν μόνον μίαν βιώσκει, καὶ σφοδρὰ ἢ διὰ τῆς ἀρετῆς οὐδὲ σκῆψας, ἔχ' ἔχει τὸ ἀπταίστον, οὐδὲ φανήσεται καθαρὸς ῥύτι τῷ Θεῷ ἀμαρτίας, παρὰ σοὶ κενόμενος τῷ τῆς ὅλων Θεῷ· ἢ γὰρ καὶ πράξει, ἢ γὰρ τί καὶ νῦν ὑπολιθαίνει. καὶ οἱ προὔπεναι δὲ τὰς ψυχὰς λέγοντες, καὶ προσημαρτεῖναι, ἐλέγχονται ἐκ τοῦ λέγεσθαι, ἐπὶ τῆς γῆς, ἀλλὰ μὴ πρὸ τῆς γῆς ῥυτῆσαι.

ΚΕΙΜ. Ἀειδητοὶ δὲ μῆνες αὐτῆ παρ' αὐτῶ· εἰς χρόνον ἔσθ, καὶ ὃ μὴ ὑπερβῇ.

ΠΟΛΥΧΡ. Οἱ μὲν, φησὶν, ἡμέραν βιώσας ἀποθνήσκει, τῷ δὲ μῆνι εἰσὶν ὠλισμένοι πρὸς ζωὴν, ἄλλοι δὲ χρόνος· πάντως δὲ καὶ τῶν ἀποθανόντων δεῖ, καὶ τὸ χρόνον πληρῶσαι· τῷ

τοῦ εἶναι, ὅρον αὐτῶ ἐταξας, καὶ ὃ μὴ ὑπερβῇ.

ΙΟΥΛΙΑΝ. Τετίσιον, ἀδιώκτον αὐτῷ εἶναι μὴ πελάπτει· θάνατοι δὲ ἐτάγονται, τῇ ὁρῶν τῆς ζωῆς πληρωθέντων, ὅς περὶ ἑκάστου ἐπῆξε ἡ διακρίσις τῷ Θεῷ πρόνοια· ὁ πλάσας δὲ ἡμᾶς καὶ ψυχώσας Θεός, ἰδίᾳ ἰδωκεν ἐκαστὴν ψυχὴν διαγωγῇ, καὶ ἄλλοις ἄλλως ὅπως ἐπῆξε τῆς ἡμέρας· τὸν μὲν γὰρ ἐπὶ πλείον παραμῆναι τῇ παρουσίᾳ τῆς σαρκὸς ὠκονόμησε, τὸν δὲ θάπτου ἀπολυθῆναι τῆς δισμων τῷ σώματι διετάξατο, καὶ τὰς ἀρήτας ἐαυτῶ τῆς σοφίας καὶ τῆς δικαιοσύνης λόγους.

ΚΕΙΜ. Ἀπόσα ἀπ' αὐτοῦ ἵνα ἡσυχάσῃ, καὶ ἡδονήσῃ τὸν βίον, ὡς περὶ ὁ μισθωτός.

Ο' ΑΥΤΗ. Ἐλθὲ εἰς οἶκτον, δέσποτα, τῷ ὅπως ἀπλῆς, καὶ ὀλιγοβίς, καὶ ἀπόσπαστον σε τὸ ἐτασικὸν ἀπ' αὐτῶ, ἵνα ἀνὰ πᾶσιν δίκῃ μισθωτῶ, καὶ τὰς πολλὰς καμάτας, ὀλίγῳ δὲ εἰσίων ἀνάπαισιν· τινὰ δὲ τῆς ἀντιγραφῶν ἔχουσι, ἀπόσα ἀπ' ἐμῶ, ἵνα ἡσυχάσω, καὶ ἡδονήσω τὸν βίον με, ὡς περὶ μισθωτός· τὸ ὀλιγοχρόνιον δὲ πάλιν, καὶ ἐπίκουρον, καὶ ταλαιπωρον παριστῶν, φησὶ, καταπονόμενοι με καὶ ταλαιπωρούμενον κέλευσον ἐν ἡσυχίᾳ εἶναι.

ΠΟΛΥΧΡ. Πᾶσαι τῆς κατ' ἐμῶ τιμωρίας, ἵνα εἰ καὶ μὴ τῆς προτέρας ἀφθονίας τε καὶ δόξης ἀπολαύω, τῆς γὰρ μισθωτῶ τύχοιμι αὐτέως· ἐκείνῳ μὲν γὰρ μέτρον ἐστὶ τῆς πόρων, καὶ τῆς ἡμέρας παρελθούσης εἰς ἀνάπαισιν

χωρεῖ, ἰμοὶ δὲ σιωπῶ τὸ κακόν,
καὶ κοιμηθῶ, λίγω, τότε ἡμέρα· καὶ
ὁ ἀνάσσει, πάλιν, τότε ἑσπέρα·

ΚΕΙΜ. Ἐστὶ γὰρ δένδρον ἐλ-
πίς· εἰ γὰρ ἐκκοπῇ, ἐπ' ἐπαν-
θήσει, καὶ ὁ ῥάδαμν^Θ αὐτῷ
ὅτι μὴ ἐκλείπῃ, εἰ γὰρ γεράσῃ
ἐν γῇ ἢ ῥίζα αὐτῷ, ἐν δὲ
τέτρῳ πελάτῃ τὸ σέλεχ^Θ
αὐτῷ, ἀπὸ ὁσμῆς ὕδατος ἀν-
θήσει, ποιήσει δὲ θεισμὸν
ὥσπερ νεόφυτον· αὐτὸν δὲ πελά-
τῆσας ὥχετο, πεσὼν δὲ βροτὸς
ὅς ἐτι ἐστίν.

ΟΛΥΜΠ. Ἀλλὰ καὶ φυτῶν ἀπλεί-
στερός ἐστιν ὁ ἄνθρωπος. ἐκεῖνα γὰρ καὶ
ἐν τῷ τομῷ διώκονται ἐπανθῆσαι,
καὶ κλώνας ἀναβλαστῆσαι, ἀρδεΐας ὑ-
δάτων τυχόντι, καὶ ποιεῖν θεισμὸν,
τῆσι, καρπὸν· ἄνθρωπος δὲ ἀπαξ
ἀποθανὼν, ὅς ὡς τὸ δένδρον ἐν ἐλ-
πίδι κατέστηκεν, ἀλλὰ τέλειον ἀπόλ-
λυται, καὶ ἐκ ἀνακληθήσεται, ἐδὲ ἐν
τὸν βίον παλινδρομήσαι διώκεται· οἱ
μεν γὰρ ἐνταῦθα πολιτῶσάμενοι, ἀ-
πειλῶσονται ἐκείσε· οἱ δὲ ἐν ἐκείνῃ
τῇ λήξει γενόμενοι, ἐκ ἐνταῦθα ἐ-
παναστραφήσονται.

ΠΟΛΥΧΡ. Εἰκότως ἐν ἡγῶ αἰσιν
ζητῶ, ἐπεὶ μηδὲ μὲν θάνατον ἐξί τι-
να προσδοκίαν τῇ ἀγαθῶν λαβεῖν.
ἀλλὰ τὰ μεν δένδρα, εἰ καὶ ἐκκόπτε-
ται, αὖτις ἀναβλαστῶν· ῥάδαμνον
γὰρ τὸν κλάδον λίγει, τὸν μὲν τῷ
ἐκτομῷ φέρμασόν τε καὶ αὐξανόμενον·
ἄνθρωπος δὲ μηδὲ μία τῇ ὁμοίῳ ἐλ-
πίδι λείπεται. ταῦτα δὲ, φησὶν, ὁ δι-
κῆρος τῷ παραδείγματι τὸ ἀπλείς πα-

εἰσὼν τῆς φύσεως· εἶγε δένδρον μεν
καὶ ὑπὸ τῷ χρόνῳ παλαιωθῇ, καὶ τέ-
λειον ἀφανισθῇ, ὥστε καὶ ξηρανθῆναι,
πάλιν αὐτὸ ἀρδεΐας ἐν τῷ πορώτερον
ἀρχῇ καθεύδεται· ἄνθρωπος δὲ οἱ-
χόμενος, ἐκείνῃ ἐπανακάμπτει, ἰστέον
δὲ, ὅτι τὸ, ὡς πέτρα, ὁ Εἰβραῖος
ἐν ποδιᾷ ἔχει, ἀκολουθῶς τῷ πορῷ
αὐτῷ εἶχω, καὶ τῇ φύσει τῷ πράγ-
ματος. Ἀκύλας δὲ καὶ Θεοδοτίων, ὁ
μεν ἐν χοί, ἐ δὲ ἐν τῷ χώματι
εἴρηκε, σιωπῶντες καὶ αὐτοὶ τῷ Εἰβραί-
ῳ, οἱ καὶ αὐτὶ τῷ, ὁ ῥάδαμν^Θ, ὁ
κορμός θείδωκεν, πάλιν δὲ ὁ μεν
ἐλλειψικός, ποιήσει θεισμὸν, ἀπὸ τῷ
πέλῃ εἴρηκεν· ὁ δὲ Εἰβραῖος ἀπὸ τοῦ
πράγματος, ποιήσει καρπὸν· σώζε-
ται δὲ ἐν ἑκατέρῳ ἡ αὐτὴ εὐνοία. εἰ
ἐν τῷ γηράσκειν ἐν τῇ γῇ καὶ ἐν πέ-
τρῃ σέλεχ^Θ, ἀνάσταται ἀπὸ τῆς
ὁσμῆς τοῦ ὕδατος, ὥσπερ τὸ νεόφυτον·
εἰκὸς ἡμᾶς θειγερομένους τῇ διωκίμῃ
τῷ Ἀγίῳ Πνεύματι, ἀναβλαστῆσαι
ἀφθαρσίαν, ἢ κατὰ φύσιν εἰλήφα-
μεν, καὶ ποιῆσαι θεισμὸν, ὥσπερ τὸ
νεόφυτον, καὶ εἰς παλαιὸν καταπέτω-
μεν ἄνθρωπον.

ΚΕΙΜ. Χρόνῳ γὰρ σπανίζε-
ται θάλασσα, ποταμὸς δὲ ἐ-
ρημωθεὶς ξηρανθῇ· ἄνθρωπος
δὲ κοιμηθεὶς, ὅτι μὲν ἀνάσσει,
ἕως αὖ ὁ ἔρως ὅτι μὴ συρρά-
φῃ, καὶ ἐκ ξυπνισθῇσονται ὅς
ὕπνε αὐτῶν.

ΤΟΙΣ Αἴτιοις. Ἀντὶ τῷ, χρό-
νῳ σπανίζεται θάλασσα, ὁ Σὺμ-
μαχος, ὡς ἐκρεῖ ὕδατα ἀπὸ θαλάσ-
σης, ἐκδέδωκεν. ἐ δὲ νῦν ἔτος, ὡς-
τέρ φησὶν, ὕδωρ ἀπὸ θαλάσσης ἐκ

ρίαν, οἷόν ἐστι τὸ ἐκ τοῦ πόντος κατὰ
 ρεύμα, καὶ ὡς ποταμὸς ξηραίνεται,
 εἶπεν χεῖμαρρος, ὡς ὁ Ἐβραῖος λέ-
 γει, ὅπως ἀνθρώπος ἀποθανών, ἀφανὴς
 γίνεται· καὶ ὡς αὐτὸς ὁ ἕρως παλαιω-
 θῇ, καὶ ὁ Κόσμος σωθήσεται, ταῦ-
 τιν, ὡς σωτηρίας, ἢ μὴ συρράφῃ,
 αὐτὶ τῷ, ἢ μὴ σωαρηθῇ. συρράφῃ
 γὰρ εἶπε τὸν ἑρμὸν τῇ ζύξιν τῇ
 μελῶν. ἀλλὰ μὲν ἐκ εἰς τὸν ἕρως
 ἀλλαγῆναι, ἢ παλαιώσῃ τινα ὑπο-
 μῖναι, ἀδιάλυτον αὐτὸν τῷ Θεῷ κα-
 τὰ σκλάσαντος· ὅπως ὑδὲ τῷ ἀνθρώ-
 πῳ ἐστὶν ἀνάστασις, εἶπεν Ἰουδαῖος.

ΧΡΥΣΟΣΤ. Τάχα δὲ ὡς ποταμὸς ἐν
 τοῖς ποταμοῖσι καὶ φυτῶν ὡκυμορῶ-
 ρος ὁ ἀνθρώπος ἀπεδείκνυτο· ὅπως καὶ
 ταῦτα θαλάσσης καὶ ποταμοῦ ὀλιγο-
 χρονώτερος· ὅτι γὰρ θάλασσα, ὅτε
 ποταμὸς διακόπτεται, ὁ δὲ ἀνθρώπος
 τῷτο ὑπόκειται. εἶδε γὰρ τῷτο μὲν,
 ὥστε ἀποθανεῖν ἡμᾶς, καὶ πάλιν ἀνα-
 ζῆναι, ἀλλ' ἐκ εἰς τῷτο. θάλασσα μὲν
 ὅτε σπέννυται, καὶ πάλιν πληρῆται,
 νῦν μὲν ὡξανομένη, νῦν δὲ λήγ-
 σαι, καὶ ποταμοὶ ξηραίνονται, αὐτὸς
 μένει· ἀνθρώπος δὲ ἐκ αὐτοῦ ἀποθανῇ,
 ἐκίετο πρὸς ζωὴν ἐπανέεισι. καὶ ταῦτα
 μὲν πρὸς τὸ ρητόν. ἐστὶ δὲ κατ' ἀλ-
 ληγοίαν, δένδρῳ ἐλπίς, αὐτὶ τῷ,
 ἀνθρώπῳ· ἰαὺ γὰρ ἐν παραπτώματι
 γενήται, μετανοήσῃ δὲ, καὶ γενήται
 ἐν τῇ γῇ τῆς ἀσβεβείας, καὶ ἐν τῇ
 πέτρῃ, ἡγοῦν τῇ ἀσβεβείᾳ πίσει, ἐκ
 τῷ ὕδατος τῆς παλιγγενεσίας, ἢ ἐκ
 τῷ δακρύῳ τῆς μετανοίας ἀναβλαστή-
 σει· ὁ δὲ τῇ παρατροπῇ καὶ τῇ ἀ-
 μαρτίᾳ ἀποθανών, ὑδὲ μίαν ἔχει
 χηρὴν ἐλπίδα· καὶ χρόνῳ μετὰ τῷ
 μέλλοντι ἀφανίζεται ἡ ἀμαρτία, θά-

λασσα τροπικῶς ὀνομαζομένη· ὁ δὲ
 διάβολος καὶ οἱ αὐτῷ πειρασμοὶ ξη-
 ραίνονται. οἱ γὰρ μὲν πλάτυσαντες ἐκ
 θαφάνίζονται, πειμνύνοντες τὴν ἀ-
 νάστασιν.

ΚΕΙΜ. Εἰ γὰρ ὄφελον ἐν ἁ-
 δῇ με ἐφύλαξας, ἐκρυψας δὲ
 με ἕως αὐτοῦ παύσηταί σοι ἡ ὀρ-
 γή, καὶ τάξῃ μοι χρόνον, ἐν
 ᾧ μνήσῃ με ποιήσῃ. εἰ γὰρ
 ἀποθανῇ ἀνθρώπος, ζήσεται
 σωτηλέσας ἡμέρας τοῦ βίου
 αὐτοῦ.

ΟΛΥΜΠ. Αἰτίαν ἀποδίδωσι τοῦ
 ποθεῖν τὸν θάνατον, καὶ δείκνυσιν ἐκ
 ἀπεικίας ἀρετετέρων τὴν ἐντεῦθεν
 ἀπαλλαγὴν τῆς ἐπιδιώκων ζωῆς. εἶδε
 γὰρ, φησὶ, μὴ ζῶντα με ἐπὶ ζῆας, ἀλλ'
 ἀποθανόντα ἀνέδωκεν ἐμὴν. εἶδε τὸν
 χρόνον τῷτον ὃν ὀργίζῃ μοι, ἐν τῷ ἁ-
 δῇ με ἐφύλαξας, καὶ μὴ ἐτελεύτησας με
 παντελῶς, ἀλλ' ὥρισας χρόνον κατ' ὃν
 τῆς σῆς ἀξιώσας με προνοίας, τῇ
 παθῶν ἐλπίδω· ἰαὺ γὰρ ἀποθανῇ
 ἀνθρώπος, σωτηλέσας τὰς ἡμέρας
 τῷδε τῷ βίῳ, ἐκ εἰς ἀνυπαρξίαν χω-
 ρεῖ, ἀλλὰ ζῇ τῇ ψυχῇ, πειμνύνων
 τὴν ἀνάστασιν. καὶ ὅπως μετὰ ἱερωνύ-
 μου τὸ ρητόν, δεδομένης τῷ, ὅτι ἡλ-
 πιζεν ὁ δίκαιος ἀνάστασιν. νοηθῆσεται
 δὲ καὶ ὅπως, τὸ, ἰαὺ ἀποθανῇ ἀνθρώ-
 πος, ζήσεται, ἵνα εἴπῃ, ὅτι τῇ βα-
 σάνῳ ἀκαλλάττεται· ὁ γὰρ μὴ ζῶν,
 ὁδὸς ἀνίσταται, ὁδὲ οἱ δὲ ἀλγύν.

ΚΕΙΜ. Ὑπομνήσῃ ἕως αὐ-
 τὸν πάλιν γενώμαι· ἢ καλέσας,
 ἐγὼ δὲ σοι ὑπακούομαι.

ΤΟΥΤ' ΑΤΤΟΥΤ'. Ακύλας δέ, καὶ Θεοδοτίων, καὶ Σύμμαχος, οἱ μὲν ἔλπιον ὥς αὐτὸν ἔλθῃ τὸ ἀλλαγμά μου· ὁ δὲ ὥς αὐτὸν ἔλθῃ ἡ ἀγία φύσις μου. ὁ δὲ πρὸς ἑστέ· ἰαὺ εἰ ἄρα φυλαχθῶ, προσδοκῶ τὴν παλιγγενεσίαν, καὶ τὴν ἐπὶ τὸ κρεῖττον ἀλλαγὴν, καὶ ἀλλοίωσιν, ὅτε σὺ μετ' οὐκ ἔτι τοῖς νεκροῖς ἀνάσῃς. ἐγὼ δὲ ὑπακούομαι· σημαίνει δὲ διὰ τὸτο, τὸ, ὡς εἰ ῥοπή ὀφθαλμοῦ γίνεσθαι τὴν ἀνάστασιν.

ΚΕΙΜ. Τὰ δὲ ἔργα τῆς χειρῶν σου μὴ ἀποποιῶ. ἤρμηνυσας δέ μου τὰ ἐπιτηδύματα, καὶ ἔμην παρέλθῃ σε ἐδὲν τῆς ἀμαρτιῶν μου· ἐσφράγισας δέ μου τὰς ἀνομίας ἐν βαλαντίῳ, ἐπισημήνῃ δὲ ἔστι ἄκων παρέβην.

Ἀπὸ τῆς βίβλου σφιδῶμαι, φησὶν, ἀπὸ τῆς ἔργου εἶναι χειρῶν σου, ἀπὸ δὲ διηγοσιῶνς ἑδαιμῶς, ἐδὲ ἀπὸ τῆς διωκόσθαι σε ἀπατήσαι· ἀναπόδραστος γάρ σου ἡ γυνῆς, καὶ αἰδμητά σοι τὰ τῆς ἐμῆς βίβου διαβήματα, καὶ ἑδὲν σε λήλῃς τῆς ἐμῶν· ἀλλ' ἐμπεριέληφας αὐτῶν καὶ τὴν πίστιν, καὶ τὸν αἰδμόν, καὶ ἄνωξ ἤρμηνυσας, καὶ ἤρμηνυσας, καὶ ὡς εἰ βαλαντίῳ ἐπεσώρδσας, καὶ κατέκλειπας τὰς ἀνομίας μου, ἐφ' ᾧ μηδὲ μίαν παραπολιέσθαι, ἀλλὰ πατῶν ἀπαιτεῖσθαι τὰς δίκας. καὶ δέον δὲ διὰ τὴν τῆς φύσεως ἀφένειαν παρεῖναι τὰ ἐπτασμεῖα· τὸτο μὲν ὁ πεποίηκας, λεπτῶς δὲ καὶ ἀκριβῶς πάντα ἤρμηνυσας, καὶ αὐτῶν τῆς ἀκρίβειας ἀπῆλθας δίκην, οἶονεῖ ταῦτα ἀπογραφάμεν· ταῦτα δὲ φησὶ, Θεὸν μὲν ἴνετόν,

μὴ ἀκριβῶς ἤρμηνυεν τὰ κατ' ἡμᾶς· ἡμᾶς δὲ διδάσκων, ὡς ἑδὲν διαλαύσαι τὴν ἀπλῆν τῆς Θεοῦ κατανόησιν τῆς ἡμετέρων, εἴτε ποιοῦμεν, εἴτε ἀκούομεν· ἐπισημήνῃ δὲ, ὅτι καὶ τῆς ἀκρίβειας ὑπέρομεν λόγους.

ΚΕΙΜ. Καὶ πλὴν ὅρος πίπτον διαπεσῆται, καὶ πέτρα παλαιωθήσεται ἐκ τοῦ τόπου αὐτῆς· λίθους ἐλέαναν ὕδατα, καὶ κατέκλυσαν ὕδατα ὑπτία τῆς χώματ' τῆς γῆς, καὶ ὑπομονὴν ἀνθρώπου ἀπώλεσας.

Ο' ΛΥΜΠ. Ο' σοφὸς Ιωβ ἀνιγμὰτα λαλεῖ, εἰτεῖδῃ καὶ πολλὰ τῆς φύλων δι' ἀνιγμάτων ῥηθέντα σωῆκεν αὐτὸς ὡς σοφός, ἑδαιμῶς τὸν νοῦν ἐκ τῆς ἀληθοῦς περιπατήσας, ἀλλ' εἰ μίσοις αὐτοῖς τοῖς πάθεσι φιλοσοφῶν· εἰκεν ὅτι εἰ τοῖς τὸν Θεὸν ἰκετάειν μὴ ἐπὶ πολὺ παρατείνειν αὐτῷ τὰς συμφορὰς, μήπως τίς αὐτῷ καὶ ὀκλασμός γενηταί, καὶ ἤρμηνυσθαι· εἰ γὰρ καὶ ὅρα φησὶ, καὶ πέτρα τῆς γῆς παλαιῖται καὶ πίπτει, καὶ τοὺς σερρότατος λίθους λελάει ἡ συχὴ τῆς ὕδατων ἐπίρροη, καὶ τὰ ἀνίσχηκτα τῆς γῆς χώματα, καὶ εἰ ὑπτίως κείμενα, ἡ τῆς ὕδατων φορὰ κατακλύζει, καὶ παρασύρει, δέος μὴ τῇ συνεχείᾳ τῆς πειρασμῶν, καὶ τῇ μήκει τοῦ χρόνου πάθω τί καὶ γὰρ τῆς ἀβελήτων, καὶ ἀπείτω πρὸς τὰς συμφορὰς· τὸ δὲ, ὑπομονὴν ἀνθρώπου ἀπώλεσας, αὐτῷ δὲ Σύμμαχος ἔτι, προσδοκίαν ἑκάσθῃ ἀνδρὸς ἀπολήτης, ἐκδεδωκε, τὸτο σημαίνει, ὅτι ἐκτός τῆς ἀνῶθεν βοηθείας ἑδὲν εἶναι, ἐδὲ τὰς τῆς πειρασμῶν νικητὰς ὑπομένειν δύναται.

ΠΟΛΥΧΡ. Τάχα δὲ κακὴν ὀφίσιν, ὅτι τὰ μετ' ὀφθ. πικρὸντα μένει, καὶ πέτρα παλαιμενὴ ἔκ εἰς τέλῳ ἀφανίζεται· ἀνδρῶν δὲ εἰς τέλῳ διαφθείρεται, καὶ ἔδει ὑπομένει αὐτὴ κατάλειμμα. τότε καὶ τὰ ἐφεξῆς παρῆσαν.

ΚΕΙΜ. Ὡς αὐτὸν εἰς τέλῳ, καὶ ὥχτο· Ἐπῆρσας αὐτῷ τὸ πρόσωπον, καὶ ὤρασε.

Ο'ΛΥΜΠ. Πάλιν περὶ τῆς ὑδενείας τῶ ἀνθρώπου πρὸς Θεὸν ἀποδύρεται, καὶ τὸ ὀλιγοχρόνιον πρὸς παρῆσαν καὶ ἰκισίαν παραβάλλεται. ὡς γὰρ ἐπὶ αἵμα, καὶ χυλὸς, ἡ τιμὴ τῆς κεφοτάτης, ἰαυ, φησὶ, μόνον ὠδήσθη αὐτὸν, ἡ ἐπιστήμη αὐτῷ τὸ πρόσωπον ἀπειλητικῶς, καὶ ἐμβειδῶς προοχῆς, ἀθῆως ἀποσέλλεται, καὶ οἰχεται, αὐτὶ τῶ, ἀποθνήσκει, καὶ ἀφανὴς γίνεται· τὸ γὰρ ὤρασε, καὶ ὤρασε.

αὐτὶ τῶ, ἀλλόττειν ἐαυτὸν αὐτὸν ἀπιδείξας, καὶ ἀπεπέμψω.

ΚΕΙΜ. Πολλῶν δὲ γνωσμένων τῶ ὑῶν αὐτῶ, ἔκ οἶδεν, εἰ δὲ ὀλίγοι γινώσκονται, οὐκ ἐπίσταται· ἀλλ' ἡ αἰσάρες αὐτῶ ἤλγησαν, ἡ δὲ ψυχὴ αὐτῶ ἐπείσθησε.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἐπῶδιον, φησιν, ἔχει τὴν ζωὴν, καὶ ἐκαστὸν περιμενὼν τὸν θάνατον, οἱ ἀθυμῶντες κατῆλκε. τί δὲ ὄφελος ἀνθρώπου οἱ ὀδυνῶντες ζήσαντι, καὶ οἱ πενθεῖ ψυχῆς, ἐκ τῆς μετ' αὐτὸν ἐσομένης; καὶ γὰρ εἰς πλῆθος ἐκτανθῇ αὐτῶ ἡ γονή, καὶ εἰς ὀλίγους περισθῇ, αὐτὸς ἀπαξ ἀποθανὼν ὄγνωσι. ἡρέμα δὲ πάλιν ἡμᾶς διδάσκει, μὴ μεγάλοι εἶναι τὴν ἀπαιδίαν, ἡ πολυπαιδίαν· τῷ γὰρ ἀπαξ ἀποθνήσκειν μέλλουσι, τότε ἔδει ὄφελος, μάστιγα ὅτι καὶ ἐκαστὸν ἑαυτῷ, ἀλλ' ἔκ ἀλλοτρίου.

Π Ρ Ο Θ Ε Ω Ρ Ι Α

ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ ΔΕΚΑΤΟΥ.

Ο Λ Τ Μ Π Ι Ο Δ Ω Ρ Ο Τ .

ΠΡΟΤ' Ιὼβ προοιμιασάμενος, καὶ εἰρηκότῃ, πότερον ὑμεῖς ἐσε αὐ-
θρωποι; ἢ μεθ' ὑμῶν πελάτῃ σοφία; καί μοι μεν ἐν καρδίᾳ
καθ' ὑμᾶς εἰσὶν. Ἀδύς ὁ Εἰλιφάξ πρὸς τὸτο ἰσάμενος, φησὶ,
πρὸς τὸν Ιὼβ, ὅτι ἔδειπτε ὁ σοφὸς ἐπιδεικτικῶς τὴν ἑαυτοῦ προα-
γὴν σοφίαν, ὅτερ σὺ πεποίηκας, καίτοι γε ἔδει ἀναγκῶν εἰρηκῶς, ὥς ἐκ
τῆς σῶν ῥημάτων, καὶ ἀφοβος ὡν δέκνυσαι. εἴτε γὰρ, πρὸ πάντων αὐθρώπων
γίγονας, ἢ καὶ πρὸ αὐτῆς τῆς κτίσεως; ἢ μύσης τῆς τοῦ Θεοῦ σοφίας κατέσης,
ὅτι σωτῆρ ἀποδίδως τὴν γνῶσιν; πῶς δὲ καὶ ἐτόλμησας εἰπεῖν, ὅτι ἄμεμ-
πτός εἰμι; καὶ δέχαι ἀναφανῆμαι; ὅτε γε ὅτε Ἀγγελοι, ὅτε ἑρανοὶ, μή-
τοι γε αὐθρως ἀκάθαρτος, δυνάται εἶναι καθαρὸς, πρὸς τὴν τοῦ Θεοῦ κα-
θαρότητα. μάθανε τοίνυν παλαιὸν καὶ ἀληθινὸν λόγον, ὅτι δι' ἁμαρτίας αἱ
κολάσεις τοῖς αὐθρώποις ἐπάγονται. ἔτα λέγει καὶ τὰ τοῖς ἀσεβέσιν ἴσως
συμβαίνοντα. καὶ ἀληθῆς μεν ὁ λόγος, ὅτι καὶ δι' ἁμαρτίας αἱ κακώσεις.
πλὴν ἂν πάντοτε αὐταποδοτικῶς ἐπιφέρονται, ἀλλ' ἴδ' ὅτε καὶ γυμνασικῶς,
ἵνα δοκιμασθῶσιν οἱ δέχαιοι. ὥς ἐκ τῆς ποροσηκῆς διαρίσεως ταῦτα
εἰρηκῶς ὁ Εἰλιφάξ, πάλιν ἐπληξε τὸν Ιὼβ, σωτῆρας αὐτὸν τοῖς δι' ἁμαρ-
τίας πάχυσιν. σὺ δὲ ἄθρει, ὅπως ἐν Κόσμῳ ποιεῖνται τὰς διαλέξεις οἱ τοῦ
Ιὼβ φίλοι, καὶ τῶ εὐδὲς λαλήντος, οἱ ἔπειροι σιωπῶσιν, αὐτιπαραχωρῶντες ἀλ-
λήλοις, καὶ ἐκ ἐπιδεικτικῶς πρὸς ἑαυτῶν παρεμβάλλοντες λόγους, ἀλλ' ἕκαστος
αὐαμένει ἕως αὐτοῦ ὁ λέγων πληρώσῃ. ἔτω καὶ Παῦλος τοῖς ἐν Ἐκκλησίᾳ πορο-
φητάς ἐπιτάττει ποιεῖν, ὅμως καὶ τάξιν αὐτοῖς ἐπιτιθεῖς, καὶ τὸ ἀσύγχητον
τοῖς λεγομένοις φυλάττειν. διὰ τὸτο ἔν παλιν ὁ Εἰλιφάξ πρὸς τὸν Ιὼβ
ἀποκρίνεται, ἐπειδὴ περ αὐτὸς πρῶτος ἀντικατέστη τῷ Ιὼβ, ἔτα ὁ Βαλδὰδ,
καὶ μετ' ἐκείνου ὁ Σωφάρ. καὶ τὴν ποροσηκῶσαν τοίνυν τῇ λόγων διαδο-
χῇ, πάλιν αὐτὸς ἴσεται πρὸς τὰ εἰρημεύα, καὶ φησὶν.

KEIM.

ΚΕΙΜ. Ὑπολαβὼν δὲ Ἐλιφάξ ὁ θαιμανίτης λέγει, πότερον σοφὸς ἀπόκρισιν δώσει σωέσεως πνεῦμα, ἢ ἐνέπλησε πόνον γαστρός, ἐλέγχων ἐν ῥήμασιν οἷς εἰ δὲ, καὶ ἐν λόγοις οἷς εἰδὼ ὄφελος;

ΧΡΥΣΟΣ. Ἐπειδὴ εἶπεν ὅτι καὶ μοι καρδιά καὶ ὑμᾶς ἐστὶ· καὶ ἐκ εἰμὶ ἀσωετώτερος ὑμῶν· ἀπὸ τούτων ἀδελφῶν αὐτὸν βάλῃ· ἰδὲ ἦ, φησὶν, ὁ σοφός, ἢ λέγων πάντα εἰδεύει, οἷα ἀποκρίνεται. ἐνέπλησε δὲ πόνον γαστρός, ταῖς ἐξ, πρὸς παραμυθίαν αὐτῷ τὰ ῥήματα ἔρηται, ἢ πάθος γέμει. ἐν τρεπτικῶς δὲ ταῦτα λέγει πρὸς τὸν Γῶβ, δύο κατηγορῶν αὐτὸ, ὅτι μάλιστα μὲν ὁ σοφὸς ἐκ ἐπιδεικτικῶς προφέρει τὴν σοφίαν ὅπερ σὺ πεποίηκας· ἔπειτα δὲ ἢ ἐλάλησας, ὡς ἐλέγχων ἡμᾶς, ἢ ὡς δῆθεν πάχων ὑπὲρ τῆς ἀληθείας, καὶ τὴν τῶν γαστέρα πληροσόμενος, τὸτο ἦν δηλοῖ, ἐνέπληστε πόνον γαστρός, ματαίως ἐφθέγγω καὶ ἀνωφελῶς, καὶ εἰς εἰδὼ δέον· ὡν εἰς πόνον ὁ σοφός ποιεῖ, ἀλλὰ τὸναντίον ἅπαν, καὶ ἀποκρίσιν δίδωσι σωετιλί· καὶ ὡς ζηλωτὴς ὑπεραλήθη τῇ ἀληθείᾳ, ἢ ἐξελέγχων τινὰς βέληται, εἰς προφέρει λόγους αἰνιγμένους, καὶ ὅς εἰδὲ, ὥς ἐκπλήσται πόνον γαστρός, εἰς πικρῶς διαλέγεται, ὥς ἐκπλήσται τὸν πόνον ἢ τὸν καύσωνα τῆς ἑαυτοῦ διανοίας, ὅπερ σὺ πεποίηκας.

ΚΕΙΜ. Οὐ καὶ σὺ ἀπεποιήσω φόβον; (ἀνθ' οὗ ὁ Θεοδοτίων, εἰ γὰρ σὺ παρητήσω φόβον.) σωετελέσω δὲ ῥήμα-

τα ποιῶντα ἐναντί τῷ Κυρίου; (ὁ δὲ Σύμμαχος, καὶ ἀναίδω ὁμίλησας ἐναντία τῷ Θεῷ)

ΟΛΥΜΠ. Ἀπετόλμησας, φησὶ, ἢ ἀφόβως ἐλάλησας, πρὸς Θεὸν ἐλάλησας κείμενος· καὶ τολμηρῶς ἐφθέγγω καὶ τῷ Θεῷ, εἰδὼ δέσας, εἰδὼ συνειδὼς τὸ πρὸς Θεὸν διάφορον τῆς σῆς φύσεως. τρώτω δὲ θεοσεβείας, ὡς ὑπὲρ Θεῷ, ταῦτα λέγουσιν οἱ περὶ τὸν Ἐλιφάξ, ἵσως διὰ τὸ ἀπαρρησίαν τῇ τῷ δικαίᾳ λόγων, ἢ προφέρειν ἀπὸ καθαρῶ τῷ συνειδότης, βλασφημεῖν αὐτὸν οἰόμενοι.

ΚΕΙΜ. Ἐνοχὸς εἰ ῥήμασι σώματος σου, εἰδὲ διέκρινας ῥήματα διωκτῶν, ἐλέγξαί σε τὸ σὸν σῶμα, καὶ μὴ ἐγώ, τὰ δὲ χεῖλη σου καταμαρτυρήσονται σε.

ΠΟΛΥΧΡ. καὶ ΟΛΥΜΠ. Θρασύως αὐτῷ διαλέγεται, ὡς πρὸς μὴ δίκαιον προφέρειν τὰς λόγους· οἶεται δὲ ἢ ἐκ τῆς αὐτῆς λόγων ἐλέγχειν αὐτὸν, φάσκων, ὅτι ἐκ τῆς σεαυτοῦ ἐλεγχθήσῃ λόγων, ἢ ἐκ τῆς οἰκείων ῥημάτων κατακλεισθήσῃ. εἰ γὰρ εἰδὼ τὴν ἡμετέραν παραίνεσιν ὅπως ὅσαν λυσιτελῇ, μὴ κατανενοηκῶς, μηδὲ διακρίνας τὰ τῆς ἐν σοφίᾳ διωκτῶν ῥήματα, ἢτοι τῆς πρὸς σὺ παλαιότερων σοφῶν, ἢ καὶ ἡμῶν τῆς σῶν φίλων, ὅπως ἐλάλησας ὡς μὴ ἀλλαχόθεν, ἀλλ' ἐκ τῆς σῶν λόγων καταδικάζεσθαι σε, ἐκὼν τοῖς παρὰ σὺ λεχθεῖσιν ἀντιπαρξέτασιν τὰ πράγματα· ὅτω ἦν ἵσως καταγνώσῃ σου.

τῶ, ἀλογώτατα θρασυώμενος. διχό-
θεν μέντοι τὸν λόγον ἐλέγχει, ἀπέ-
πε τὸ χροῖς καὶ τῆς συνέσεως, λέ-
γων.

ΚΕΙΜ. Τὶ γάρ; μὴ πρῶτος
ἀνθρώπων ἐγεννήθης; ἢ πρὸ
θινῶν ἐπάγης; ἢ σωτήριμα
Κυρίου ἀκήκοας; ἢ συμβέβη-
σσι ἐχρήσατο ὁ Θεός; ἃς δὲ
σὲ ἀφίκετο σοφία; τί γάρ οἶ-
δας, ὃ ἔχ οἶδαμεν; ἢ τί συ-
νιᾷς σὺ, ὃ ἔ καὶ ἡμεῖς;

Ο'ΛΤΜΠ. καὶ **ΠΟΛΥΧΡ.** Μὴ
πρὸ πάντων, φησὶν, ἐγενῶ, καὶ πρὸ
αὐτῆς τῆς πίστεως, ὥς τε διὰ τὸν
χροῖον ἀπάντων εἶναι σοφώτερον; μὴ
ᾧ δὴ πρὸ πάντων αὐτὸς εἶ, ἵνα ἀπὸ
τῆ χροῖα τῆ μακρῇ μάθῃ; ἢ παρὰ
τῶ Θεοῦ τί ἀκήκοας; οὐδὲν ἡμῶν
ἐλπιονάξεις καὶ τὸ εἰδέναι. ἐπειδὴ ᾧ
εἶπω ὁ Γώβ, ὅτι ὁ μακρῷ χροῖα
σοφία λείπεται, ἔκῃ ἰάλως, φησὶν,
μὴ ᾧ πρὸ πάντων ἀνθρώπων ὑπέστης,
καὶ ἄχει τῶ νῦν διατείνας τὸν βίον,
ἐλειόνων πραγμάτων πείραν ἔχῃ κας
παρὰ τὰς ὁμοφυεῖς; ἀλλὰ μὲν ἔδιδ-
αίρεις τῷ ἄλλων ἀνθρώπων, ἐδὲ ἔξω
τῆ φύσεως αὐτῷ ὑπάρχεις, ὥς τε
πλείοντι τῷ ἄλλων κατεληφέναι· ἔ-
δὲ πρὸ θινῶν ἐπάγης, ἢ, ὡς ὁ Ἑβραῖος
φησὶν, συνελήφθης. θινὰς δὲ λέγει
τὰς βανὲς, εἶπεν τὰς ὑψηλὰς, καὶ
δυσβάτας; καὶ ψαμμῶδεις τόπος. ἐδὲ
σωτήριμα Κυρίου ἀκήκοας· αὐτὸ ἢ,
ὁ μὲν Ἀκύλας, ἀπόρρητα, ὁ δὲ Θεο-
δοτίων, μυθήριον, ὁ δὲ Σύμμαχος
ὁμιλίαν, ἐξίδωκεν. ἵνα εἴπῃ, μὴ τὰ
πρὸ τῆς πίστεως ἐπίσασαι, ὡς καὶ
πρὸ βανῶν γεόμενος; ἢ συμβέβη

σσι ὁ Θεός ἐχρήσατο, ἐπειδὴ μέγα
ἐπὶ σοφίᾳ φρονεῖς; προβαλὼν τί τῷ
ἡμῶν ἐκ ἐγνωσμένων, καὶ δεῖξον ὡς
ἡμᾶς ὑπερβέβηκας. καὶ τοι τί ξέρον
γινώσκεις, ὃ ἡμεῖς ἐκ ἐπιστάμεθα;
πλέον γὰρ τῷ ἀνθρώπινον, καὶ τῷ
ἐν μέτῳ τρεφομένον, ἔκ αὐτοῦ ἔχοις
εἶπεν. ταῦτα δὲ φατίν, ἵνα αὐτὸς ὡς
ἀφικνουμένους τῆς ἀκριβοῦς παραστήσω-
σιν.

ΔΙΔΥΜΟ. Προβαλόμενος τοί-
μῳ ὁ Ἑλιφάξ τὸ τῷ κειμάντων ἀν-
εξέρχοντον, ἐκ τῶν οἶεται περὶ τρέπον
τὸν δῖον εἰς τὸ οἶεσθαι, ὅτι μὴ δι-
έτερον, ἢ δι' ἀμαρτίας πάχων, ταῦταις
αὐτὸς ἐσχεόμενος· ἐδὲ ᾧ αὐτὸς συμ-
πληρῶν Κυρίου καὶ ἀκηκοῦς, ἢ ἀφι-
κομένῳ ἔχει πρὸς αὐτὸν τὴν σο-
φίαν, ἵνα διάληψιν ἔχῃ περὶ τῶ
Ἀγίου, ὡς δι' ἀμαρτίας πάχοντος.
ποινοποιεῖ δὲ αὐτὸν τοῖς πάσιν ἀνθρώ-
ποις εἰκότως, ἅπε ἀγνοῶν αὐτὸ τὸ μέ-
γεθος τῆς ἀρετῆς, ἐκ τῶν αὐατρε-
πων δῆδες τὸ οἶεσθαι αὐτὸν δῖον.

ΚΕΙΜ. Καί γε πρεσβύτης,
καί γε παλαιὸς ἐν ἡμῖν, βαρύ-
τερος τῶ πατρὸς σε ἡμέραις.

Ο'ΛΤΜΠ. καὶ **ΔΙΔΥΜΟΤ.** Ἀλ-
λά τί λέγεις, φησὶν, ὅτι ὁ χροῖος σε
σοφώτερον καποχάλασεν; ἀλλ' εἰς τίς
ἔξ ἡμῶν τῷ τεινῶν τυχόν, ἔχῃ μόν-
ον σὸ, ἀλλὰ καὶ τὸ σὸ πατὴρ πα-
λαιότερος, εἶπεν πολυχρονιώτερος, καὶ
Σύμμαχον. ἢ ποῖναι τῶ, φησὶν,
ὅτι εἰ καὶ ἐπὶ χροῖα ἄχεις, εἰσὶ παρ'
ἡμῖν παλαιοί· ἢ ἐκεῖνο τάχα, εἰ καὶ
πρεσβύτης ὑπάρχεις, καὶ παλαιός,
ὅτι ἡμῖν προγενέστερος τυγχάνει, ὅς καὶ
τὸ σὸ πατὴρ βαρύτερος, ταῖς, γη.

ραλνώτερος γένοιεν, ὃ πλείον τι ἡμῶν ἐπίσταται. καὶ ταῦτα ἀπὸ αὐθεντίας ἀλαζονικῶς ὁ Ἐλιφάζ λέγει.

ΚΕΙΜ. Ὀλίγα ὦν ἡμάρτηκας μεμασίγωσαι.

ΧΡΙΣΤΟΣΤ. Ἐπειδὴ ὁ Ἰωβ εἶπε, τίνες εἰσὶν αἱ ἁμαρτίαι μου, δίδαξόν με· τότε χάριν πληθύνει ἁμαρτιῶν αὐτοῦ οὐκ εἰδίζετο ὁ Ἐλιφάζ, καὶ φησὶν, ἴδοι ὡς πρὸς σύγκρισιν τῇ σῶν ἁμαρτημάτων, ἱλαφρῶς ἐτιμωρήθης, καὶ ἐκ αὐταξίας τῇ πλημμελημάτων δίδωκας τῷ δίκῳ. εἴτα ἐπεὶ μηδὲν ἔχει δεικνύναι τῷ Ἰωβ ἁμάρτημα, ἐκ τῇ λόγων αὐτῷ πειράται κρίνειν, λέγων.

ΚΕΙΜ. Μεγάλως ὑπερβαλλόντως λελάληκας.

ΠΟΛΤ. Τὸτο λέγει, ὅτι ἡμάρτηκας, καὶ διὰ τὸτο μάστιγας ὑπομένεις· ἐπειδὴ δὲ τὸτο ὑφίσταμενος, ἀδικίαν προσάπτεις τῷ Θεῷ, βαρίπρον γέγονέ σε τὸ ἁμάρτημα. δέον γὰρ καὶ νῦν σὲ πληγῆναι, ὑπὲρ τῆς κατὰ Θεὸν θρασυότητος, πίπτοντας ἔδεν, τὸ Θεὸν αἰεξικακίᾳ νενικηκότος τῷ κατ' αὐτὸ βλασφημίᾳ· ἵνα εἴπῃ ὅτε δέον σὲ μεταμελείᾳ σωφρονιστερον γεῖναι, πολμηρῶς εἰς διαδικασίαν Θεῷ ἐλθὼν ἐπεχείρησας. διαλείμενοι ὅδ' περὶ αὐτοῦ, ὡς ἁμαρτύνοντος, εἴτα ἀκούοντες ἡμεῖς ἐκ καθαρότητος προέφερε λόγους, πόλμων ἡγῶντο τὸτο, καὶ ὑπερβολῶν ἀλαζονείας, ματαίως καὶ ἀνοήτως· διὸ φησὶν Ἐλιφάζ.

ΚΕΙΜ. Τὶ ἐτόλμησεν ἡ καρδιά σου; ἢ τί ἐπήνεγκαν οἱ ὀφθαλμοί σου; ὅτι θυμὸν ἔρρηξας ἐναντι Κυρίου, ὀξήγαγες δὲ ἐκ σώματος ῥήματα τοιαῦτα;

ΠΟΛΤ. Ἀνθ' ὃ ὁ Σύμμαχος, τί ὅτι ἐπῆρσε ἡ καρδιά σου; ταῦτα πῶς ἐκ ἐφείξας καὶ μόνον ἀνοήσαι τὴν πρὸς Θεὸν κρίσιν; ὃ μόνον, φησὶν, ἐτόλμησας ἀνοήσαι, ἀλλὰ καὶ φθίγγεσθαι ἐπαρητήσω, πολμηρῶς τῇ ψυχῇ αὐτοφθαλμίσας Θεῷ, καὶ ὅλον σε τὸν θυμὸν κελύσσας εἰς Θεόν, καὶ διαλεγόμενος ἡ σφάρα, ἀλλὰ καὶ θυμῷ ἐκεῖνος τῷ φωνῶν, καὶ πλείη τῇ τῇ ῥημάτων ἐχρήσω βαρύτητι, καθαρότητα ἔργων σιωπῇ μαρτυρῶν.

ΔΙΔΥΜΟΤ. Θυμὸν γὰρ ἡγῶντο τῷ ἐκ καθαρότητος ὑπερβαλλέσθης παρρησίαν· ὅπερ αὐτοῖς στανέβαινον ἐκ τῆς σαθρᾶς αὐτῇ ἀρχῆς, ἥς αὐτοὶ ἑαυτοῖς ὑπέδεικτο, βλασφημίαν ἡγόμενοι τῷ εὐλογῶν τῇ λόγων ἐλπίσειαν. διόφρασι, τί ποσῶν ἰδρασίων, ὅτι καὶ ἀντεβλέψας Θεῷ, καὶ ὡς ἀγανακτῶν κατ' αὐτὸ τοιαῦτα ἰφθίμῳ ῥήματα;

ΟΔΥΜΠ. Ἡ ὀφθαλμὸς φησὶ τὸ ὁρατικὸν καὶ νοητικὸν τῆς ψυχῆς. πῶς ἔν, φησὶ, τῇ διανοίᾳ σου ὅπως ἐτόλμησας ἀρθῆναι, καὶ μετ' ὀργῆς ὡς ἀδικα πάχων, πρὸς Θεὸν διαλεχθῆναι, οἷός τις ἁμάρτητος τυγχάνων;

ΚΕΙΜ. Τίς γὰρ ὦν βροτὸς, ὅτι εἶσαι ἀμεμπτος; ἢ ὡς ἐσό-

μεν^Θ δίκαι^Θ γεννητὸς γυναικός;

Οὐδὲ Ἐβραῖος, καὶ πῶς διαγνωθήσεται γεννημα γυναικός; ἵνα εἴπῃ αὐτῇ ἡ φύσις πάθεισιν ὑποκειμένα, εὐχολός ἐστι πρὸς τὴν ἀμαρτίαν.

ΔΙΔΥΜΟΤ. Ἰδὼν δὲ τῷ μὴ ἐχόντων ἀρετὴν, τὸ δυσχερὲς λογίζεσθαι τὴν ταύτης ἀνάληψιν, καὶ διακρίνειν, ὡς μηδεὶς αὐτὴν ἔχοντος. καὶ δὲ καὶ ὁ προκείμενος λέγει, σφαλλόμενος διὰ τὴν τῶ σώματος, ὡς εἶκος, ἐκείνῳ· τίς γάρ, φησὶν, ἀνθρώπος ὢν, διώκεται ἀμειπτος εἶναι, ἢ ἐταγγίλεισθαι, ὅτι δίκαιος ἴσθαι, ὡς σωτὴν νομίζεις;

ΚΕΙΜ. Εἰ καὶ Ἀγίων ἔπιδειξαι, Οὐρανὸς δὲ ἔστι καθαρός ἐναντίον αὐτῶ (ὁ δὲ Σύμμαχος^Θ, ἰδὲ ἐν Ἀγίοις αὐτῶ ἑδῆς ἀτρεπτος, εἰ δὲ Οὐρανὸς ἀσπιλ^Θ) ἵα δὲ ἐβδελυγμέν^Θ καὶ ἀκάθαρτος ἀνὴρ, τίνων ἀδικίας ἴσα ποτὶς.

ΠΟΛΥΧΡ. Σκότησόν φησι, τίς πότε ἀνθρώπων ἀκηλίδων ἔχει τὸν βίον; εἴτερ μηδὲ τὸς πάσαις Ἀγίαις, οἷον τὸν Ἀβραάμ, τὸν Μωϋσέα, ἐκ τὸς κατέλιπε μέμφως· καὶ ἥ τῷ Ἀβραάμ καὶ τῷ Μωϋσῇ ὀργισθεὶς φαίνεται ὁ Θεός. καὶ πῶς αὐτὸς ἀλαζονικῶς δικαιοσύνης ἀκρίβειαν, ὅπου γὰρ ὁ μόνον οἱ Ἄγιοι, ἀλλὰ καὶ πάντα τὰ λοιπὰ, καὶ τὰ δοκῶντα εἶναι ἀταθῆ, δέχεται τινα τῆς ποροτάτης καταστάσεως ἀλλοίωσιν; πλὴν ἢ περὶ

ἀμαρτημάτων λέγει ἐπὶ Οὐρανῷ, ἀλλὰ βέλεται δεῖξαι, ὅτι μόνη τῷ Θεῷ ἡ φύσις ἐστὶν ἀαλλοίωτος, καὶ μόνος αὐτός, ἐστὶ καθαρός· διὰ τὸτο εἶπεν, εἰ δὲ Οὐρανὸς ἐνώτιον αὐτῷ καθαρός· εἰ ἥ καὶ λαμπρὸς τὴν φύσιν κατέσκηκεν, ἀλλ' ὅν θίφει ὑποδραμόντος, καλύπτεται τὸς αὐτῷ λαμπηδόν^Θ ἡ δαύαμις. εἰ τίνων ἔπε τὸς Ἄγίαις ἐστὶν ἄρεσιν, εἴπε Ἀγγέλους, ἔπε ἀνθρώπους, τὸ παράπαν πταίσματος ἐλάτρεος, ἥτε Οὐρανὸν ἐπὶ τῆς οἰκείας αἰεὶ καθαρότητος, ἀλλὰ καὶ αὐτὴ ἡ τῷ Οὐρανῷ καθαρότης, πρὸς τὴν σύγκρισιν τῆς τῷ Θεῷ καθαρότητος, ἀκάθαρτος· πῶς ἢ τολμηρὸν, ἀνθρώπων ἐπὶ ἀγνοίᾳ πράξεων αὐχέν; τί δ' αὖ εἴποιμεν περὶ ἀνδρὸς τῷ βδελυκτῷ καὶ ἀκαθάρτῳ, ὅς ἴσα πόματι τὰς ἀδικίας ἐκπίνει; τὸτο δὲ εἶπε διὰ τὸ προαιρετικῶς τὸς ἀνθρώπους ἀμαρτάνειν, καὶ ἢ καὶ πείρασιν, ἢ ἔξ αἰάγκης, ἀλλὰ καὶ ἡδονῇ, ὡς περ ἀμέλει καὶ ὁ διψῶν πίνει. τὸ δὲ καὶ Ἀγίων ἢ πεισθεὶς διωκτὸν καὶ ἔπε νοήσαι, ὅτι καὶ αὐτοὶ οἱ Ἀγγελοὶ τριπτοὶ γεγονάσι τὴν φύσιν, ὡς καὶ τινὰς αὐτῷ ἀπολιθῆναι τῆς οἰκείας στάσεως· εἰ δὲ καὶ αὐτοὶ τριπτοὶ, πῶς οἷόν τε ἀνθρώπων εἶναι ἀμειπτον; καὶ αὐτὸς ὁ Οὐρανὸς ἢ καθαρός ἐστιν, ἢ καθεαταῖ· ἀλλ' ἐπίπροσθεν τῷ Θεῷ. τὸ μὲν τοι, ἵα, ἢ μὲν χρῆσις τῷ λόγῳ καὶ ἡ ἀκολασία, πόσω μᾶλλον, νοῦν, καὶ μή τοι γε· ἢ δὲ κοινὴ σωήθεια ἀφίς.

ΚΕΙΜ. Ἀναγγελῶ δέ σοι, ἀκούε με· ἃ δὴ ἐώρακα ἀναγγελῶ σοι, ἃ σοφοὶ ἐρῶσι, καὶ ἔκ ἐκρυψαν πατέρες αὐτῶν.

αὐτοῖς μόνοις ἐδόθη ἡ γῆ, καὶ
ἐκ ἐπὶ ἡλθεν ἀλλογενὴς ἐπ' αὐ-
τούς.

Καθυσθεὶς πῶς ἀφ' ὧν δέξαί μιν,
φῆσι, τὴν διδασκαλίαν, καὶ σοφὸν
ἄκε λόγον, ὃ νωτέρον, ὃ δὲ παρ' ἐμῷ
ἡδερμμένου, ἀλλ' οὐ οἱ παλαιότερων πα-
ιδες παρὰ πατέρων διεδέξαντο, ἀλλ' ἡ
δὲ εἶναι τούτου, καὶ ἡ πείρά μοι παρα-
δίδωκε. οἱ γὰρ τὸν σοφὸν τούτου πα-
ραδόντες λόγον, ὅτι θεοσεβεῖς ἐτύ-
χανον, καὶ τοιούτου τρόπου ἐπεδέξαν-
το, ὥστε πῶς παρὰ τῷ Θεῷ τυχόντες
προνοίας, μόνοι εἰ αἴσθη γενέσθαι,
καὶ μετ' αἰδίας καὶ ἀπαράχως τὴν
ἐαυτῶν οἰκῆσαι γλῶ, εἰδὲς αὐτοῖς πο-
λεμῖς ἐπιθρόντος. καὶ γὰρ καὶ τῷ
το γέρας ἡμῶν ποῖς τότε ἀσπεύει, τῷ
μηδὲν ὑπὸ πολέμιων πάσχειν, ὡς οἱ
περὶ τὸν Ἀβραάμ Γαακ, Γακὼβ,
Μωσὴν, καὶ Ἰησοῦν. δοκεῖ δὲ πῶς ἀλα-
ζονικῶς ταῦτα τῷ Γαβ λέγειν ὁ Ε-
λιδάξ.

ΔΙΔΤΜ. Η' τάχα, ὃ προδίδει
ἀλαζονικῶς, ἀλλὰ τῷ νομίζειν αὐτὸν
εἶναι ἀμαρτίας εἶναι, καὶ διὰ τούτου δε-
ῖσθαι πῶς παρ' αὐτῷ παραινέσει. καὶ
ἐκείνους οὗτος, εἰ καὶ μὴ κατ' ἐτίγνω-
σιν θείαν, ἀλλὰ τῷ θαυμάζειν τὸ
ὑπερβάλλοντα σωῖσθαι, ὅμοιον λέγειν
τῷ φάσκοντι ῥητῇ, τῷ πιστῷ ὅλθ' ὁ
Κόσμος τῷ χρημάτων, τῷ δὲ ἀπί-
στο ὑδ' ὀβολός. καὶ γὰρ πολλοὶ τῶν
ὑπάρχοντων ἀπίστοι, ὃ δεσπότης, ἀλλὰ
δὲ ἄλλος ἐστὶ τῷ χρημάτων. τῷ γὰρ
μαμωνᾷ δοῦλε. τίς δὲ ὁ παλαιὸς
λόγος, ὡς παρὰ τῷ ἀρχαίων φησὶ
μεμαθημένοι, ἐτάχεν.

ΚΕΙΜ. Πᾶς ὁ βίος ἀσεβὴς
ἐν φροντίδι. (αὐτὸς δ', ὁ μὲν
Ἀκύλας, ἐν ὁδῷ ἐξέδωκεν.
ὁ Θεοδοτίων, ματαιῶται. ὁ δὲ
Σύμμαχος ἀλαζονδίζεται.) ἔτι
δὲ ἀειδητὰ ἐδομεῖα δυνάστη.
(πάλιν ὁ Σύμμαχος, καὶ ἀει-
δητὸς ἐπὶ κεκρυμμένους ἰχυ-
ρῶ) ὁ δὲ φόβος αὐτῷ ἐν ὧσιν
αὐτῷ. ὅταν δοκῇ ἡδὲ ἐρρωδῆναι,
ἤξει αὐτῷ ἡ καταστροφή.

ΠΟΛΥΧΡ. Ο' δὲ λέγει τοιούτων
εἶναι. οἱ μὲν Ἄγιοι τῶν τούτου τῶν τρόπων
διλύονται τὴν ζωὴν. ὁ δὲ ἀσεβὴς
καὶ εἰ ἀφθονία διάγειν δοκῇ, ἐκ
ἀσφαλῶς βιοῖ, ἀλλ' αἰετ' ἀπαραγμῆτος
εἶναι, καὶ εἰ φροντίδι, πρόσκαιρος
αὐτῷ ἡ δυναστεία, πείφορός ἐστιν,
ἐοικὼς αἰετῷ τῷ δέος ἔχοντι πῶς
ὡστὶ, καὶ οἷον ἐσθλόν. ἀμαρτῶ-
ν γὰρ καὶ δέδοικεν, αὐτὸς ἐαυτῷ τῷ
Συνειδότη κατήγορος γινόμενος. καὶ
αἰετ' ἀφ' ὀφθαλμῶν ἔχει τὸν φόβον,
ὡς ἐν ὧσιν αὐτῷ τὴν μέλυσαν
ἀπώλειαν. αἰετ' εἰ ὑπονοῖα ζῇ, καὶ εἰ
ταῦτα δοκῇ εἶναι ἀσφαλῆς εἶναι, ἤξει
αὐτῷ ἀδόκητος ἡ καταστροφή τῆς δοκῆ-
σης δυνάστεως, καὶ τὴν ἐχάτην ὑπο-
στήσεται τιμωρίαν. ὁ δὲ Ἑβραῖος αὐ-
τῷ τῷ, ἡ καταστροφή, ἡ σκύλας,
ἔχει, ἐμφαντικώτερον παρ' ὧν τὴν
ἐννοίαν. ὁ τοιούτος καὶ δυναστῶν θρα-
σύνηται, ἵσω ὅτι ἀειδητὰ ἔτι ἔχει,
ἐκ ἡ δυναστεία πολυχρόνιον αὐτὸν
ποιεῖ. ἐπιμετρεῖται γὰρ τοῖς ἀνθρώποις
χρόνος παρὰ Θεῷ πρὸς τὸ αὐτῷ κρί-
μα. καὶ ἐν ἀλαζονδίᾳ ὁ δυνάστης,
ἀλλ' ὁ βίος αὐτῷ βραχύς, καὶ τὰ
ἐπὶ αὐτῷ ὀλίγα. ὁ δὲ ἀειδητὸς κί-

κρυπταί παρὰ τῷ Θεῷ, καὶ ἄδηλός ἐστι· πλὴν ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ δυνάσσεαι, πάλιν τιμωρία περιτίττει. πάλιν δὲ τὸν Ιὼβ ἐν τοῖς αἰνίτται, ἐπὶ βραχὺ ἀφραγῆσαντα, ἔτι συμφορᾷς περιτετυκότες.

ΚΕΙΜ. Μὴ πισδέτω ἀπογραφήναι ἀπὸ σκότους, ἐντέταται γὰρ ἡδὴ εἰς χεῖρας σιδήρου (ὁ δὲ Σύμμαχος, προσκοπᾷ γὰρ εἰς μάχαιραν) καταπέταται δὲ εἰς σίτα γυνφίν· οἶδε δὲ ἐν ἑαυτῷ, ὅτι μένει εἰς πῶμα· ἡμέρα δὲ σκοτανῇ αὐτὸν εροβήση, ἀνάγκη δὲ καὶ θλίψις αὐτὸν καθέξει.

ΟΛΤΜΠ. Σκότος λίγει τὴν τιμωρίαν· μὴ πισδέτω ἔν, φησὶν, ἀτιμώρητος μένει ὁ ἀσεβής· θεῖον γὰρ ἐστὶν ἐσθλάμα, ὑπὸ σιδήρου αὐτὸν ἀναρεθῆναι, καὶ ὑπὸ γυνφῶν δαπανηθῆναι, ἄτακτον κείμενον· ὥς εἰ πρὸς τὴν ἀημερίαν ἀφορῶν ὁ ἀμαρτάνων, εἰδὲ μίαν μεταβολὴν ἐλπίζει, ἐαυτοῦ ἀπατᾷ· ἡδὴ γὰρ τῇ ἀτοφᾷ ὑπὸ τιμωρίαν κείται, καὶ τεύθει ἐαυτῷ ἐπιστάσειτε κόλασιν, ἥ περ διὰ τὸ σιδήρεον καὶ τῇ γυνφῶν σημαίνεται, εἰ καὶ τῇ ἀνέξικακίᾳ Θεὸς τὴν μεταβολὴν αἰταιεῖ τῷ τρόπῳ· μὴ καταγνῆς ἐαυτὸν, τὴν ἰσχάτιν δώσει δίκην, ὡς μηδὲ ταφῆς ἀξιοθῆναι, ἀλλ' ἄτακτος ριφείας βόρᾳ τοῖς οἰωνοῖς γενήσεται· ὁ χαλεπὸν εἰς πτωρίαν τοῖς τότε νεόμιστο· χαλεπώτερον δὲ τῆτο, ὅταν αὐτὸς διὰ τὸ σωειδὸς ἐαυτῷ τοιαῦτα μαντάληται καὶ ἀπολογη· καὶ αὐτὸς γὰρ Σωεπίσεται ἐαυτῷ τὴν μέλλουσαν πῶσιν, καὶ ὅτι μίλλει ὑπὸ σκότος εἶναι, καὶ

κλόνησιν, καὶ θλίψιν, καὶ αἰάγκην· οἶδε γὰρ τὸ σωειδὸς τὸ ἀμαρτάνωντος, ὅτι ἡ τῆς φάτων ἐπιτηδελμάτων ἐργασία πῶμα ἀγεί, καὶ ὡς μεταμελήσῃ αὐτῷ Συμφορᾷς καταλαβέσης, ἥνικα ἐν ἀμνηχανίᾳ κατασῆς, καὶ εἰδὲ μίαν διάλυσιν ἀείσκων τῆς κακῶν, ἀλλὰ διαταραττόμενος, ἐκ τῆς κολάσεων, ἐν ἡμέρᾳ σκοτεινῇ, περὶ ἧς εἴρηται ἐν ἀμῶς, ὅτι ἡ ἡμέρα Κυεῖς, σκότος ἐστὶ, καὶ ὡς φῶς, εἴπεται τὸ διάφορον ἀσεβῆς, πρὸς τὰς παρανομίας, ὅρα δὲ, ὅτι τὸ ἀμαρτυλῆ καὶ ὁ βίος ἐν παραχῇ, καὶ ὁ θάνατος ἐλευθερὸς, καὶ κατὰ τὸν κοινὸν νόμον τῆς φύσεως, ἀλλὰ βία, καὶ πολέμῳ, καὶ μάχῃ· καὶ κατὰ θάνατον εἰδὲ ταφῇ καὶ κηδείᾳ· καὶ ὁ μόνον τὸ ἄτακτον κείσθαι, ἀλλὰ καὶ σίτα γυνφίν εἶναι· εἰδὲ δὲ ξερίζεσθαι, ὅτι ἔτος τοιαῦτα φθίγγεται· ἡδὴ γὰρ εἴρηται, ὅτι ἔσως ἐκ παρακυσμάτων ἀρχαίων αὐτὸν ἀποφέρει· διὰ πάντων μέντοι κατασκαδάζει, ὅτι δι' ἀμαρτίας πάσχει ὁ Ιὼβ.

ΚΕΙΜ. Ὡς περ γρατῆγός πρωτοστάτης τίπτων, ὅτι ἦρχε χεῖρας ἐναντίον τῷ Κυεῖς, ἐναντι δὲ Κυεῖς παντοκράτορος ἐτραχηλίσσιν· ἔδραμε δὲ ἐναντίον αὐτῷ ὕβρη ἐν τάχει νώτῃ ἀσπίδος αὐτῆς.

ΟΛΤΜΠ. Πρωτοστάτην λίγει τὸν ὅς τοῖς πολέμοις τῷ γρατῇ ἀπορηγέμενον· ὥς περ τοῖς τοῖς τοῖς τῇ ἐαυτῷ διωάμει θάρρων, καὶ ἀπορηγῶν τῷ πολέμῳ, καίαν λαβὼν τὴν πληγὴν, εἰδὲ μίαν ἔχει σωτηρίαν ἐλπίδα· ἔτι καὶ ὁ ἀσεβής ὡς χεῖρας αὐτῶν Θεῷ, καὶ ὁ μέχει βελῆς,

ἀλλ' ἐπὶ τῇ ἔργων τῇ καὶ τῷ Θεῷ
ἐπιδεικνύμενος τρεχύντα, καὶ τὸν
χρηστὸν ἀποσπώμενος ζυγόν, εἶπεν τῷ
αὐτῷ κηδεμονίαν, καθάπερ δαμάλις
γαυριῶσα, τὸ τραχήλῳ τὸν ζυγόν
ἀποβάλλουσα, καὶ ἀποσκιρτῶσα πρὸς
τῷ ζάγλῳ, καὶ μονοεσχὶ τρέχων
εἰς τὸ συμβαλεῖν αὐτῇ πρὸς παρὰ τα-
ξιν· καὶ ὡς πρὸς ὁμοφυῇ καὶ συσά-
δῳ τρόπῳ τινὰ πρὸς αὐτὸν ἀντι-
παρπαττόμενος, οἷά τινα παχύναν
ἀσπίδα τῷ ὑπερηφανίᾳ ἐπιφερόμε-
νος, θάρρῳ τοῖς ἀμυντικοῖς αὐτῷ,
καταβάλλεται καὶ πίπτει, οἷά τις
στρωπεδῶν ἄρχων, ὡς ὑπ' ἀντιπάλη
τῷ Θεῷ τιτρωσόμενος· τὸ γὰρ, οἷ
τάχῃ νῦν ἀσπίδος αὐτῷ, ἵνα εἴπῃ,
ὅτι δοκῶν τοῖς ἔξωθεν ἡσφαλίσθαι,
κρίττων ἴσθαι τῆς τῷ Θεῷ πληγῆς
οἰόμισε. τινὲς δὲ, τὸ, ὡς πρὸς φωτο-
στάτης, ἀντὶ τῷ, ὡς πρὸς ὁ διάβολος,
οἰόησαν· αὐτὸς γὰρ ἐτραχηλίσσεν
ἐναντί· Κυρίου· ὡς ἔν ἐκεῖνος ἐπισεν,
ὅτι καὶ πᾶς ὁ Θεὸς ἀντιτείνων.

ΚΕΙΜ Οἷτι ἐκάλυψε τὸ
πρόσωπον αὐτῷ ἐν ζέατι αὐτῷ
(ὁ δὲ Σύμμαχος, ἐπεκαλύφθη
ῥ) καὶ ἐποίησε πεισόμενον
ἐπὶ τῷ μηρίῳ. (πάλιν ὁ
Σύμμαχος, καὶ ἐτάχυνε τιμε-
λῳ καὶ τῆς ψόας).

ΟΛΥΜΠ. Οἱ ἀτραφεῖς ὑπὸ τῶ
ἄγαν τρυφῆς τιμῇ παχύνονται τὸ
πρόσωπον, καὶ διπλῶματα καὶ πει-
σαρκώσεις ποιοῦσιν ἐπὶ τῷ μηρίῳ, αὐ-
τὸ πεισόμενον καλεῖ, ὡς συνείχοντα
τὸς μηρῖς, καὶ οἷον θλίβοντα, καθά-
περ τὸ πεισόμενον τὸν τραχήλον.
ὡς πρὸς ἔντοι, φησὶ, τοῖς τοῖς γίνον-

ται· ὅτι καὶ ὁ ἀντιβῆς διὰ τὸν πλε-
τον καὶ τῷ τρυφῇ θρασυῖται, ὅδε
μῖαν τῆς παρὰ τῆς ἀμειρίας μεταβο-
λῳ πρὸς τοὺς ἀλλοῦς· ἀλλ' ὑπὸ ταύτης παν-
ταχόθεν περιβρόμενος, καὶ σαρκικῇ
δυνάμει πεποιθὼς, εἰς ἀντίστασιν ἐπαί-
μεται τῷ καὶ τῷ Θεῷ, καὶ πολυμῇ
τοῖς αὐτῷ διατάγμασι. διὸ καὶ ὡς
ἀντιμαχόμενος τῷ Θεῷ, ὑπ' αὐτῷ κα-
ταβάλλεται. ἀντὶ δὲ, τῷ, ἐκάλυψε
πρόσωπον αὐτῷ, ὁ Ἐβραῖος τῷ καρ-
δίᾳ, ἔχει· ὡς πρὸς λέγων, τὸ βλε-
πτικόν τῆς ψυχῆς ὑπὸ τῆς τρυφῆς ἐπη-
ρώθη, ἀντὶ δὲ τῷ, πεισόμενον, πει-
λῳ, καὶ διπλοῖδα, ἔχει τῶς, πο-
λυτρεφίᾳ καὶ σαρκὶ ἐαυτὸν ἡξίδωναι,
ὡς καὶ διπλοῖδας ἔχειν ἐπὶ τῷ μη-
ρίῳ ἐκ τῆς πολυσαρκίας. ὁ δὲ Σύμμα-
χος, καὶ ψόας, ἐρμηνεύσεν. εἰς
δὲ τῷ αὐτῷ εὐνοίαν ἀπαντα πλεῖ.

ΚΕΙΜ. Αἶνος δὲ αὐτῷ ὁ
βρας.

ΠΟΛΥΧΡ. Καὶ εἴη δοκεῖ, φησὶν,
εἰς Θεὸν πλεῖ διασπαρτῆσαι, καὶ τῷ
το τιμωρίας ἄξιον. ὁ γὰρ εἰ ἀδι-
κίας ζῶν, καὶ τῷ ἀσέβειαν ὑποκει-
νόμενος, ὑβρίζει Θεόν, ἀλλ' ὁ τιμῇ,
οἰόμενος λανθάνειν αὐτὸν ἐφ' οἷς ἀπό-
τως διασπαρτῆται. ἄλλως δὲ, ὅδε
ὡραῖος αἶνος εἰ σώματι ἀμαρτυλῷ,
καὶ τὸ γεγραμμένον.

ΚΕΙΜ. Αὐλίσθη δὲ πόλεις
ἐρήμους, ἐσέλθοι δὲ εἰς οἶκους
ἀοικήτες· αὐτὸ δὲ ἐκάνοι ἡτοίμα-
σαν, ἄλλοι ἀποίσονται.

ΔΙΔΥΜ. Τῷ παντὶ ἡ ἐρημία
τῷ ἀσεβῶν λίγει, ὡς ἀντὶ πόλεων
ἐθλωμένων, καὶ οἶκων, ἐρημίων αὐτῶς

οἰκεῖν ὑπὸ πενίας· ὁ τοιοῦτος γὰρ, φησί, ἢ οἰκείων ἐκπετῶν, καὶ πασης τῆς ποροτάσης διωασείας, τὰς ἐρήμους καταδιώξει· ἔσθ' οὖν τοῖς φλογούσι, τὰς τυχόντας ἢ τῶν πρὸς σωτηρίαν καταλαμβάνειν, οἱ οἷς γινόμενοι τὸν οἶον ποτὶ διαφύγοιεν κινδύνων· ἔκ' αὖν ὁ ἀτεβὴς ἔσται οἱ τῶν τοῖς, τῆς ἐκ τῆ πλότης ἀλαζονείας ἀξίαν τὴν δίκλιν διδὼς τῇ ποροτάσει ἀξίας τὴν μεταβολὴν, καὶ τὰ σὺν πολλῇ δὲ τῇ πόνῃ συλλεγέτω, εἰς ἀλλοτρίους μεταστήσεται· εἴτα αὖτις τὴν καὶ τῶ ἀτεβὴς πτωχείαν, καὶ μόνον μὴ πλετὴν αὐτὸν ἀποφανόμενον, ἀλλὰ καὶ ἢ ὑπαρχόντων ἐκπίπτειν διαβιβάζομενος· ἐπάγει γάρ.

ΚΕΙΜ. Οὐτε μὴ πλεττιοθῇ, ὅτε μὴ μόνῃ αὐτῷ τὰ ὑπάρχοντα.

Τοῖσι, καὶ μόνον τὴν ποροτάσαν ἔσθ' οὖν ἐκ αὐξήσει, ἀλλὰ καὶ ποροσπολίσει, καὶ ὅτε κηρύσσεται τὰ μὴ ὄντα, ὅτε φυλάξει τὰ ὄντα.

ΚΕΙΜ. Οὐ μὴ βάλλῃ ἐπὶ τὴν γλῶσσαν, ὅδε μὴ ἐκφύγῃ τὸ σκότος, τὸν βλασὸν αὐτῷ μαράναι ἀνεμῶ· ἐκπέσοι δὲ αὐτῷ τὸ ἄνθ'· μὴ πισδέτω ὅτι ὑπομνή, κενά γ' ἀποβήσεται αὐτῷ· ἢ τομὴ αὐτῷ πρὸ ὥρας φθαρήσεται, καὶ ὁ ράδαμν' αὐτῷ οὐ μὴ τυκάσῃ· τρυγηθῇ δὲ ὡς ὁμφαξ πρὸ ὥρας, ἐκπέσοι δὲ ὡς ἄνθος ἐλαίας.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Μεταφορικῶς ὡς ἐπὶ δένδρε ἀθάλας, καὶ πρὶν γηράσκει ἐκπενομένη, καὶ ἐπὶ οὗτος οἱ τῷ αὐτῷ μαράνομενος, εἴτα διέγραψε τὸν ἀτεβὴν, καὶ μέχρι τέλους ἀναιρέωντα· τὸ ἔν, καὶ μὴ βάλλῃ ἐπὶ γλῶσσαν, αὐτῷ τῷ, ἐκκατῇ, καὶ ἐκτί ἐπὶ τὴν ποροτῆραν ἀναιρέων ἀφίξεσθαι· ἔλαβε δὲ τὸτο ἐκ μεταφορας ἢ φυτῶν, ἢ ξηρανομένων πρὸ τῆς αὐξήσεως· ἵνα εἴπῃ, καὶ μνημόσμων περιληφθήσεται· τὰ γὰρ δένδρα οἱ ὅσοι μὲν ἴσονται, καὶ σκίαν ποιεῖ, ἀποτμηθεῖν δὲ ἐκτί· καὶ τὸτο ἐκκατῶς· τὰ γὰρ σώματα ποικιλικὰ ἢ σκίαν ποιεῖ, σώματος δὲ μὴ οὗτος, ἀδυνάτου σκίαν εἶναι· τὸ δὲ ἐκτί ἐκφύγῃ τὸ σκότος, αὐτῷ τῷ πτωχεύει αὐτὸν ἀπώλεια διαδίδεται, καὶ ἀναπόσπαστον ἔχει τὴν κόλασιν· ἀλλὰ καὶ μαράνῃσεται, φησὶν, ὁ ἀτεβὴς, ὡς φυτὸ βλασὸς ὑπὸ αἵματος· ἢ δὲ ἀναιρέων αὐτῷ καὶ δόξα ὡς ἄνθος ἐκπέσεται· κατὰ τὸ, κατὰ δόξα αὐτῷ ὡς ἄνθος χόρτε· βλασὸν δὲ λέγει τὸν ἐκγονόν, ἐκ μεταφορας ἢ δένδρου· ἵνα εἴπῃ, οἱ ἐκγονοὶ αὐτῷ ἀφανισθῇσονται, καὶ ἢ τῷ Θεῷ τιμωρία ἀναλώσει αὐτὸν σὺν τοῖς παισὶ, δίκλιν καύσωνος φλογώδους, ὡς καὶ τοῖς ὑπερὸν λείψανον καταλιπεῖν μνήμης· τὸ δὲ, μὴ πισδέτω, ὅτι ὑπομνή, αὐτῷ τῷ, μὴ ἀσφαλῇ τὰ κατ' αὐτὸν νομιζέτω· ὁ ἀτεβὴς πταίων εἰς Θεόν· κενά γὰρ αὐτῷ ἀποβήσεται, τῶν τοῖς, ἀπὸς ὁ πόνος αὐτῷ εἰς ἀνύμνητον χωρήσει, μὴ τοῖς θεοῖς νόμοις ἀκόλυστα φράττοντι· ματακότης γὰρ εἰν αὐτῷ πᾶσα φράξις, διὰ τὸ μηδὲν ὑφιστηκὸς ἔχειν· ὅθεν καὶ τὸ ἄνθος αὐτῷ ἐκπίπτει, καὶ ὁ βλασὸς μαράνεται, ὅτι

ὃ μὲν καρπὸν τελείας καρπῶ. τὸ δὲ, ἡ τομὴ αὐτὴ πρὸ ὥρας φθαρήσεται, ἐν αὐτῷ ἡλικία τελευτήσει, φησί, καὶ πρὸ ὥρας ὑπομενῇ τὴν θάνατον. ἔλαβε δὲ αὐτὸ ἐκ μεταφορᾶς τῇ ἀμπέλῳ, αἱ τῷ μὲν καθήκοντι καρπῷ τεμνόμεναι, καρποφοροῦσι· πρὸ ὥρας δὲ τὸ τοῦτο ὑπομνησθαι, διαφθείρονται. φησὶν ἔν, ἐστὶ πρὶν ἢ τῇ οἰκείῳ ἀπολαύσει, τέλει ἀπολείται. τὸ δὲ, πρὸ ὥρας, ὡταῦθα τὸ τῆς πλετοφορήσεως λέγει, καθ' ὃ λέγομεν, ὥραν εἶναι τρυγητῆ. ἐν τοιαύτῳ τάφῳ γὰρ ὁ Ἰωβ ἐλήλυθεν, ὡς οἶτος ὤριμος καὶ καρπὸν θειζόμενος. ἀεργασία δὲ Θεὸς ἐστὶ, τῆς κακίας τὸν βλαστὸν πρὸ ὥρας φθαρήναι· ἐπεὶ καὶ ἰατρὸς τῷ ἐπιφθονομένῳ λύμῳ τῷ σώματι πολλάκις διὰ σιδήρου ἐκτέμνει, καὶ εἰς πάντα πρὸς αὐτὸν τὰ αἰσχροτά, ἕως ὅτε τὸν σκοπὸν τῆς ὑγιαίνοντος ἀποπληρώσῃ. τὸ δὲ, ὁ ῥάδαμνος αὐτῷ ἐμὴ πυκάσῃ, ὅπερ ὁ Σύμμαχος, ἐκ ἀδαλήσει εἶπε, αὐτὴ τῇ, ὃ μὲν κομῶν τοῖς ἀγαθοῖς. πυκάσαι γάρ ἐστι, τὸ, τοῖς κλάδοις συσπιάσαι· ῥάδαμνος δὲ ἐστίν, ὁ τῆς φύλλοις κομῶν τῷ δαυδρὶ ἀκρίμων, καὶ σκιαῶ ἐκπλῶν· εἴρηται δὲ παρὰ τῷ ῥαδίως δαμαζέσθαι ἀπὸ καύτωνος ἢ πνευ ἀλλὰ αὐτῆς, ὡς ἀπαλὸς καὶ προεξέχων. εἴτα ἐπιμείνας τῇ μεταφορᾷ, πάλιν διὰ τοῦ ὁμοειδέος τῷ ἄωρον διέγραψε πλάτῳ· τῇ δὲ ἀγαθῶν τῷ ἐκπτώσει, διὰ τῆς ἀπορροῆς τῶ αὐθις τῆς ἐλαίας· ὡσανεὶ εἶπεν, ὅτι πᾶσα ἡ δοκῶσα αὐτῷ ἀπραγία ἐλέγχεται, καὶ πίπτει, καὶ μαρμαίρεται, τοῦ αὐτοῦ, ὃ ἐστὶ ἀρχὴ καὶ προοίμιον καρπῶ, καὶ ὁ βλαστὸς, καὶ ὁ καρπὸς, ὑπὸ προσβολῆς περασμῷ ἔξωθεν ἐπισεισθῆς, ὡς ὑπὸ καύσῳ αἵμα φθειρόμενα καὶ διαρρυϊσόμενα. τὰς συμφορὰς δὲ

διελθὼν, τὸ πέρας τῷ ἀσεβῶς θανάτου ἀποφαίνεται, λέγων.

ΚΕΙΜ. Μαρτύριον γὰρ ἀσεβῶς θάνατος.

ΧΡΥΣΟΣΤ. Τίτιςιν, ἐλέγχον, κατηγορία, μαρτύριον τοῖς ἄλλοις ἀνθρώποις, ὅτι ἔτι δεῖ παθεῖν ταῦτας. καὶ θαυμαστὸν, φησὶν, ἔδει. οἰκτρὸν γὰρ ἀπάντων τῇ ἀσεβῶν τὸ τέλος, τίτιςιν, δειγμάτων τῆς τῇ ἀνθρώπων ἀσεβείας ὁ αὐτῶν θάνατος, τίτιςιν, τὸ αἰσχρὸν τέλος δεικνύει τὰ κατ' αὐτὰς. ὡς γὰρ τῷ Ἀημερίῳ σημεῖον δικαιοσύνης ἐτίθετο, ἔτι καὶ τῷ δυσπραγίᾳ, φανερὸς γνώρισμα, ἡ μαρτύριον ἀσεβῶς θάνατος, τίτιςιν, δῆλος καταφανής, ἔδει ἀγνώστου. εἰ δὲ βέλει, καὶ ὡς νόησον, ὅτι ἡ τῆς κακίας πλεονεργία θάνατον ἀπεργάζεται, ἐν τῷ κοινῷ, ἀλλὰ τὸν τῆς κολασίσεως.

ΚΕΙΜ. Πῦρ δὲ καύσει οἰκῆς δωροδεκτῶν.

ΟΛΤΜΠ. Πῦρ φησὶ τῷ θείῳ ὀργῇ καταφλέγεσθαι πανεσίς τῆς ἀπλήρους καὶ πλεονέκτας, καὶ δῶρον τὸ δίκαιον καταπαροδιδόντας. ἔχει δὲ ὁφείλειαν τὸ ῥητὸν, καὶ κατὰ τὸ πρόχειρον, ὅτι οἱ δωροδοκῆντες, πάντως ἐπὶ ἀδικήμασι καὶ ἀπειθήμασι τὸ τοῦτο ὑπομένουσι.

ΚΕΙΜ. Ἐν γαστρὶ δὲ λήψεται ὀδυῖας, ἀποβήσεται δὲ αὐτῷ κενά. (ὁ δὲ Ἀκύλας συνέλαβε καὶ ἔτεκεν ἀνωφελές.) ἡ δὲ κοιλία αὐτῷ ὑπόισι δόλον.

Ὀδυῖας, φησὶν, ὁ ἀσεβὴς μελετᾷ
 τὰς καθ' ἑτέρων, καὶ δόλον ἔχων ἐν
 ἑαυτῷ, βεβλάται πῶς τινὰς ὀδυήσῃ·
 διὰ τὸ καὶ ἡ ἐκβασίς αὐτῷ καὶ τὸ πέλ-
 λος κερὸν εἶναι, καὶ ματαιότητι ἰσικὸς.
 τὸ δὲ ὑποίσει δόλον, διὰ τὸ ἐκ προ-
 αϊρέσεως ὑποδέχεσθαι τὰ κακά· κοι-
 λίαν δὲ, ὅλον τὸ ἐντὸς χωρίον φησὶ,
 καὶ αὐτῷ τῷ ψυχρῷ· δόλον δὲ τῷ
 πᾶσαν κακίαν, ὡς τῆς ψυχῆς αὐτῷ δόλον
 φερύσης· ἢ τοίνυν τὸτό φησιν, ὅτι ὁ
 φαῦλος κηρύσσει κατ' ἄλλων ὀδυῖας, καὶ
 Πατὴρ εἶναι πονηρῶν γεννημάτων· εἰς
 ἑδὲ αὐτῷ ἀποβήσεται, ἡ καθ' ἑ-
 τέρων ὠδυνήσῃσα, καὶ συνληφθεῖσα
 ἀνομία καὶ δολιότης· ἢ ὅτι ὁ ἐν ἀσε-
 βείᾳ πλεῖν, δίκῃ καὶ τικτεσθῶν,

περιώδῃσιν ἐπὶ τοῖς κτηθεῖσι γενήσε-
 ται, καὶ ἡ ἐκβασίς αὐτῷ κερὸν, καὶ μα-
 ταία· χαλεπωτέρα γὰρ ἡ συμφορὰ
 τοῖς ἐν περισσίᾳ καθίστηκε· πλείστα
 γὰρ σωμαγωγῶν ἑδὲ ἀποίσεται κέρ-
 δον, καὶ Θεὸς δίκῃ αὐτὸν τῆς ἀρπα-
 γῆς ἐσπαραττομενός, καὶ ἑδὲ πλείων
 ἔσται τῆς πηλαιπωρίας, καὶ ὑφίσταται
 καὶ ἄλλοτείων ἔργον· ἵνα εἴπῃ, ὅτι σὺ
 πολλὰ καμῶν, ὦ Ἰωβ, καὶ ἐκ τῆς καθ' ἑ-
 τέρων ἀδικίας σωμαγωγῶν, ἑδὲ ἐν-
 πύθεν ἀπώρῃσιν, ἀξίαν τῆς πονηρίας
 δεδοκῶς τῷ δίκῃ· τὸν γὰρ δόλον
 οὐ καθ' ἑτέρων εἰσγάσω καὶ ἐβεβλάσω,
 ἤγουν πλεῖν ἐπ' αὐτῷ τιμωρίαν, αὐτὸς
 ὑποστήσῃ· κοιλίαν δὲ τῷ διαύοισιν,
 ἥτοι τῷ ψυχρῷ λίγῃ.

Π Ρ Ο Θ Ε Ω Ρ Ι Α

ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ ΕΝΔΕΚΑΤΟΥ.

Ο Λ Υ Μ Π Ι Ο Δ Ὠ Ρ Ο Υ.

ΠΡΟΤ' Ελifaζ ειρηκότος, τὰς κολάσεις τοῖς ἀσεβέσιν ἐπιφέρει· ἄνθρωπος τὸτο ἔθνος ὁ Γῶβ ἀπαντᾷ, καὶ φασὶν, ἀκήκοα τοιαῦτα πολλά· μέμφεται δὲ τοῖς φίλοις, ὡς ἐκ εἰδοσὶ παρακλητικὰς προσαγαγὴν λόγους· καὶ αἰσθάνεται μετ' διαβόλου παραδιδόμενος ὑπὸ Θεοῦ, τὴν δὲ αἰτίαν ἀγνοεῖ. εἰτα λέγει τὰ περιέχοντα δεινὰ, καὶ αἰτεῖ μὴ παρασπληνῆσαι τὰ κατ' αὐτόν· καὶ Θεὸν ποιῆται μάρτυρα τῆς ἐκ τῶν σωηθῆσιν, καὶ ποθεῖ τὸν θάνατον· καὶ πάλιν ἐκδιηγείται τὰς συμφορὰς, οἷς ὀδυρμὸν κατακλήων τὸν λόγον.

ΚΕΙΜ. Ὑπολαβὼν δὲ ὁ Γῶβ λέγει, ἀκήκοα τοιαῦτα πολλά.

Ο Λ Υ Μ Π. Τοιαῦτα, φασὶν, οἷα λέγετε πολλάκις ἀκήκοα, ὡς τὰς ἀσεβεῖς αἱ κολάσεις ἐκδιέχονται· ὥς καὶ σὺ τὰ κατημαξήμενα μοι εἰρηκας, καὶ προφάσεις παραινέσεις ὠνείδισας· κοινὰ γὰρ ταῦτα πάντων ἐσὶ τὰ ῥήματα, ἵπεί καὶ ῥῆμον τοῖς ἐν συμφορᾷ τοῖς μηδὲν πάσχοντες μακρὰν παρατείνειν τὰς παραινέσεις.

ΚΕΙΜ. Παρακλητόρες κακῶν πάντες.

Ἀνθ' οὗ, ὁ μὲν Ἀκύλας, παράκλητοι πόνων· ὁ δὲ Θεοδοτίων παράκλητοι κόπων· ὁ δὲ Σύμμαχος σαφές·

ρον, παρηγορῶντες πάντες ἐπαχθῆς ἐσὶ.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ Τῆ ΘΕΟΛΟΓΟΥ.

Εἶχε γὰρ καὶ ἡ φίλων τὸς γνησιωτάτους, παρακλητορας κακῶν, ὁ θεράπων· οἱ τὸ μὲν πάθος ἰώρων, τὸ δὲ τὸ πάθος ἀγνοῦντες μυθήλιον, ὁ βάσανον ἀρετῆς, ἀλλὰ κακίας ἐσπραξιν, τὴν πληγὴν ὑπελάμβανον· καὶ ἐκ οἰομίζον μόνον, ἀλλ' οὐδὲ πρὸς τὸ δεινὸν ὀνειδίζοντες· ὅποτε καὶ ἐν διακαίᾳ ἐπαχε, σοφίζεσθαι τὸ λυτὸν εἶναι παραμυθίας ῥήμασιν.

Ο Λ Υ Μ Π. Ὑμεῖς ἐν, φασὶν, ἐσὶ κακοὶ παρακλητορες, διὰ ἡμῶν λόγων ἐπιτείνοντες μοι τὰ πάθη· καὶ ὡς εἰκεν, ὁ σωτήριον τῶ σκοτῶ διασφάττει· ἐλθόντες ἡ παρακαλῆσαι, πλήτ.

τούτες διαπλέετε πολλαῖς βασάνοις
ταῖς λοιδορίαις τὸν μηδὲν ἡδικοῦτα.

ΚΕΙΜ. Τὶ γάρ; μὴ ταῖς
ἐς ῥήμασι πνύματος; ἢ τί
παρνοχλήσει σοι ὅτι ἀποκρί-
νη; καὶ γὰρ καὶ ὑμᾶς λαλήσω.

ΠΟΛΤΧΡ. Ἀντί τῶ, ταῖς οἷα
ἔχοντα, εἰ δὲ καθήκοντα λαλεῖτε. τίς
δέ σε ὁλως παρόξυνεν ἵνα ἕως ἁγί-
λως διατείνη πρὸς με; εἴτε ᾧ, νό-
μοις τίς ἐστὶ, πρὸς πάντα τὰ λεγό-
μενα ἀπομάχουσαι; ἢ ὑπότινος συ-
νωθεῖσθε εἰς τὸ πάντως ἀντιλέγειν
τοῖς παρ' ἐμοῦ; πλὴν ἐπειδὴ ὅπως ἐ-
κρίνατε, καὶ ὁ λέγων, ὡς θέλει λα-
λεῖ, καὶ γὰρ καὶ ὑμᾶς λαλήσω, καὶ
ὁρῶ τὴν σωτηρίαν ἀντιφθιγγόμεναι
πρὸς ὑμᾶς.

ΚΕΙΜ. Εἰ ὑπόκατό γε ἡ
ψυχὴ ὑμῶν ἀντί τῆς ἐμῆς.

Τὸ, εἰ, ἀντί τῶ, εἴθε, κέται,
ἔτα ᾧ ἔδωκε Σύμμαχον· ὁ δὲ
Ἀκύλας, ὀφελον.

ΚΕΙΜ. Εἴτ' ἐναλῶμαι ὑ-
μῖν ῥήμασι, κινήσω δὲ καὶ
ὑμῶν κεφαλὴν.

ΣΕΒΗΡΟΥ. Ὁ γενναῖος Γωβ
ᾧ ὑπαρχόντων γυμνωθεῖς, καὶ τὸν
χωρὸν ᾧ παίδων ἀποβαλὼν, καὶ τῇ
πικροτάτῃ πληγῇ τῇ ἑλκευ ἐγκατε-
ρῶν, ᾧ φίλων αὐτῶ καταφιλοσοφούν-
των τὸ πάθος, καὶ ἀπεδαζόντων δι-
κλον ἀποφαίνειν Θεόν, τὸν τότε αὐ-
τὸν τοῖς δεινοῖς ἔξεταζοῖται συγχω-
ρήσαντα, πρὸς αὐτὸς εἶπεν ἐπὶ καί-

αῦ, μὴ ἀποθανομένους ὧν ἐκείνος διὰ τῆς
πείρας ἠδυνέτο. Ἐβαλόμην ἐν τοῖς
ἐμοῖς εἶναι τὰ ὑμέτερα, καὶ ὑμᾶς αὐ-
τ' ἐμῶ εἶναι τὰ πάχοντα· καὶ εἶπον
αὐ, καὶ ἐκίβην κεφαλῇ, ὡς ἐφ-
δόμεον τοῖς ὑμετέροις κακοῖς, καὶ
ταῦτα ἐποίησεν, ὡς ἐμῶ· καὶ τότε
ἔγνωπ μὴ φιλοσοφεῖν ἐν ἀλλοτριῶν
κακοῖς. πλὴν καὶ νῦν ἐρῶ, καὶ γὰρ
φέρει μοι τὸ πρᾶγμα παραμυθίαν.

ΟΛΤΜΠ. Ἐστὶ δὲ καὶ μὴ ἡθὺς
ἀναγνώσκειν ἕως· εἰ ἦτε ὡς τοῖς ἐμοῖς
κακοῖς, ἄρα ἐνηλόμην καὶ ὑμῶν
τοῖς ῥήμασιν, ἢ ἐκίβην καὶ ὑμῶν τὴν
κεφαλῇ; ἔδαμῶς· ἀλλὰ λόγοις αὐ-
τοῖς ἐπὶ ῥῶστα παρακλητικοῖς. ταῦ-
τα δὲ σωτρίων τῇ ἐννοίᾳ, καὶ ἐπὶ
τῇ ἐρμηνείᾳ ἕως ἐκδέδωκεν·
εἰ ὑμεῖς τοῖς ἐμοῖς ὑπέκεισθε παθε-
σιν, ἐτέροις προσεγενομένῳ αὐτοῖς
λόγοις, καὶ ἐκίνησα αὐτοὺς ἐπὶ ὑμῖν τὴν
κεφαλῇ, συμπαθῶς δηλονότι, καὶ
ἐπὶ ῥῶστα αὐτοῖς ὡς τῷ σώματί μου·
αὐτὸς ὅς οἱ ἐβδόμηκοντα.

ΚΕΙΜ. Εἴη δὲ ἰχὺς ἐν τῷ
σώματί μου· κίνησιν δὲ χαλεῶν
εἰ φέισομαι.

ΤΟΥ ΑΓΤΟΥ. Εἴθε, φησὶν,
οἷόν περ μοι τῷ λόγῳ παραστήται
τὰ πάθη, καὶ ὅς αὐτῶ παρῆκα ἄχρεις
ὅς ὑπ' ἐψὶν ἡγάγον τὰς συμφοράς· ἡ-
τα ᾧ ἴσως μόνως συγγνώμονες ἐγε-
γόνειν, εἴτε ἐγεγόνει μοι ἰχυρῶ τῶν
καὶ ἀνκεκαλυμμένη γλώσση κεχρη-
σθαι πρὸς ὑμᾶς. ἔτα ἐρωτηματικῶς
τὰ ἐξῆς ἀναγνώσκει.

ΚΕΙΜ. Εἰ αὖ γὰρ λαλήσω,
ὅς ἀλγήτω τὸ τραῦμα; εἰ αὖ

δὲ καὶ σιωπήσω, τὸ ἔλαττον
τρωθήτομαι;

Ο'ΛΥΜΠ. Ἀντί τῷ, ναὶ πάντας
ἀλγήσω. ὁ δὲ λέγει τὰ τοῦ ἐσθῆ, ὅτι
καὶ τι ὑπὸ τῆς ἀληθοῦς προαχθῶ
φθίνεσθαι, ὁ μένον παραμυθίας ἐκ
ἀξιώματι, οὐδὲ ἐνδύσεται ὁ πόντος μου,
καὶ Σύμμαχον, ἀλλὰ καὶ χείροσι πε-
ριπίπτω, ἐκαστὸς με ὡς βλάσφημον
κλώνοντος. εἰ δὲ καὶ σιωτῇ σέβεται τὰ
ὀνειδῆ βεληθείην, αὐτὸ μόνον φιλοσο-
φίας δόξαν ἐκ ἀποίσομαι, ἀλλὰ τὸ
ναυτίον μεζόνως ὡς παρανομοῦ κει-
θήτομαι, τῆς σιωτῆς ἀπὸ τὰ περὶ τὰ
λεγόμενα σιωπιδότος γίνεσθαι νομιζο-
μένης. εἰ ποῖναι, καὶ λαλῶν, καὶ σιω-
πῶν, πάντως ἀλγεῖν μέλλω, ἀμεινον
τὸ λαλεῖν, ἵνα μὴ δόξω τῇ σιωτῇ
συγκατατίθεσθαι τῇ ὑμετέρᾳ κατηγο-
ρίᾳ.

ΔΙΑΔΥΜ. Τάχα καὶ τῶν γνησιῶν
αὐτῶ πρὸς τοὺς φίλους διάθεσιν ἐπιδεί-
ξασθαι θέλει· ὅτι ἐμοὶ μέλλει τῆς
ὑμετέρας σωτηρίας. διὸ εἰ καὶ ἀλγῶ,
χρῶμαι τῇ παραινέσει· εἰ δὲ καὶ ἀλ-
λοι ἀλγύντες ἀρχόνται τῆς κατ' ἐμὴν
αἰτίας, ἀλλ' ἐμοὶ, φασὶν, ἡ σω-
τηρία τῇ φίλων προκελετῇ.

ΚΕΙΜ. Νυνὶ δὲ κατὰ κοτόν
με πεποίηκε, μωρόν, σισηπό-
τα.

Ο'ΛΥΜΠ. καὶ **ΧΡΥΣΟΣΤ.** Οὐκ
ἀρκεῖ, φησὶν, ὅτι κολάζομαι, ἀλλὰ
καὶ αὐόητος εἶναι δοκεῖ· ἡ δὲ τιμωρία
κατέκυλίσσε, καὶ κατέκοψέ με, καὶ κα-
πώησεν, ὡς μικρὸν δοκεῖν, καὶ τῇ κα-
πότῃ ἐκτελεῖται φρεσὶν· ἡ τάχα κα-

κείνο λέγει, ὅτι σιωπώρηται ὁ Θεός
τοὺς φίλους περὶ ἐμὴν ὑπολαμβάνειν,
ὅτι ἀσάλητος εἰμι ἐν ταῖς συμφο-
ραῖς. μωρόν γὰρ ἐπταῖναι, αὐτὸ τῷ,
αἰαίοθητον, εἶπε· διὸ σιωπῇ τὰ τοῦ
τῷ, σισηπότα, διὰ τὸ τὰ σισημμέ-
να τῇ μελῶν ἀφῆρησθαι τῶν αἰσθη-
σιν.

ΚΕΙΜ. Καὶ ἐπελάβομεν· εἰς
μαρτύριον ἐγενήθη.

Ἐπερὰ δὲ ἀντίγραφον, ἐπελάβομεν
ἐμὴν ἔχει. κατὰ μὲν οὖν, τὸ, ἐπελά-
βομεν, ὡς ὁ Σύμμαχος, κατέδησας
με ἀδιαλείπτως ἐν ζυγῷ, ἔξεδωκε,
πρὸς τὸν Θεὸν λέγει, ὅτι οἱά τις αὐ-
δρεῖται ἅμα τε ἡψωμεν τὰ μικρὰ καὶ
ἀδυνάτους, καὶ ἁδύς, εἰς παράδειγμα
γέγονε πᾶσιν, ὅτι δι' ἁμαρτίας κολ-
άζομαι. καὶ δὲ τὸ ἐπελάβοτό μου,
ὡς πρὸς τοὺς φίλους λέγει περὶ τῷ
Θεῷ, ὅτι κατέδησας με, εἰς ἐλεγχόν
μοι ἀντικατέστη, καὶ τὸ, εἰς μαρτύ-
ριον ἐγενήθη, αὐτὸ τῷ, ἡ ἐμὴ αὐ-
δρεία πᾶσιν ἔξεδωκεν ἔξεδῃ. ἀλη-
θεστέρᾳ δὲ ἢ προτέρᾳ ἐκδοχῇ, ὅτι
ἐπειδὴ ἐτιμωρήσατό με ὁ Θεός, ἀπαν-
τες τὰ ἀφορμῶν τῆς κατ' ἐμὴν κατη-
γορίας ποιοῦνται, οὐδὲ μίαν τῆς ἐμῆς
ἀσβεστίας ἔξεδωκεν ποιοῦντος· τὸ οὖν
εἰς μαρτύριον, αὐτὸ τοῦ, εἰς κατηγο-
ρίαν.

ΚΕΙΜ. Καὶ ἀνέστη, εὐ ἐμαὶ
τὸ ψευδὸς με, καὶ πρόσωπόν
με ἀνταπεκρίθη.

Ο'ΛΥΜΠ. καὶ **ΠΟΛΥΧΡ.** Τοῦτο
σαφέστερον εἶπεν ὁ Σύμμαχος, καὶ
ἀνέστη μοι καταψιδόμενος, καὶ πρὸ-

σωπόν μου ἀντιλήγων μοι. ταῦτά μου, φησί, πάχοντος, εὖρον πορόφασιν οἱ καταψάδόμενοί μου, ὡς καὶ κατὰ πρῶτον μου ἀνερυσθείσως αὐταποκρίνασθαι, καὶ λέγειν ὅτι δι' ἀμαρτίας πάχω. καὶ ἐχώρησεν ἡ κατ' ἐμὲ κατηγορία, ἔχυστα μὲν ὕδωρ λέγειν ἀληθές, κρατῆστα δὲ τοῖς πάθεισιν, ἐκαστα ἕκ ἐκ τῆς πραγματίων κείνουτος, ἀπὸ δὲ τῆς συμβαινόντων φέροντος τὸν ψῆφον. λέγει μὲν οὖν, τὸ, αἰεὶς τὸ ψεῦδος μου ἐπὶ τῆς κατ' αὐτὸ ψάδηνγορίας προσωποποιῶν τῆς κατηγορίας τὸ εἶδον. βύλεται δὲ εἰπεῖν, ὅτι ἡμεῖς αἰετῆτε ψάδόμενοι κατ' ἐμὲ, ἡκιστα μὲν τὴν ἀλήθειαν αἰδούμενοι, σιωπῶν πολλὰ δὲ τῇ θράσει τὴν πρὸς ἐμὲ ἀντιλογίαν ποιῶμενοι.

ΚΕΙΜ. Ὁργῇ χρησάμεν κατέβαλέ με, ἐβρυσεν ἐπ' ἐμὲ τὸς ὀδόντας.

Ο'ΛΤΜΠ. Ταῦτα εἰ μὲν περὶ Θεοῦ λέγει, τὸ σφοδρὸν τῆς ὀργῆς σημαίνει, ὅτι ὡς οἱ τείζοντες τὸς ὀδόντας ὑπὸ τῆς θυμῆς, ἔτις ἐχρήτατό μοι· εἶδε περὶ τοῦ διαβόλου καὶ τῆς δαιμόνων, αὐτολεξεί περὶ τῶν καὶ ὁ μέγας ψάλλει Δαβὶδ, ἐβρυσαν ἐπ' ἐμὲ τὸς ὀδόντας αὐτῶν. ἐπειδὴ γὰρ ὡς λέων πειράχεται ζῆτων τινὰ καταπίη, οὐδὲν ὡς λέων καὶ βρύχεσθαι λέγεται.

ΚΕΙΜ. Βέλη περσῶν αὐτῶ ἐπ' ἐμοὶ ἔπεσαν.

ΤΟΤ' ΑΤΤΟΤ'. Εἰ μὲν περὶ Θεοῦ τὸ λεγόμενον, τὴν ἀθρόον δεικνύσιν τῇ ἐπιβουλῇ αὐτῶ κακῶς· ἵνα

εἴη, ὅτι αἱ τιμωρίαι, ὡς περὶ τινες πειραταὶ, ἀδοκῆτως ἐπιπετώκασι μοι· εἶδε περὶ τῆς διαβίης, πειρατὸς αὐτῶ λέγει τὸς ὑπεργύντας αὐτῶ δαίμονας.

ΚΕΙΜ. Ἀκίσιν ὀφθαλμῶν ἐνῆλατο.

Ο'ΛΤΜΠ. καὶ **ΠΟΛΥΧΡ.** Καὶ τοῦτο σαφές ἐστιν ὁ Σύμμαχος ἡρμήναισεν εἰπὼν, οἱ ἐναντίον μου ὥζωνται τὸς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν ἕκαστος εἰς ἐμὲ· ὡς εἶπαι τὸ δηλούμενον τοῖσιν, ὅτι ἡ μόνον ἐν τῇ βρύχειν τὸς ὀδόντας τὴν κατ' ἐμὲ ὀργὴν ἐφερναν, ἡ ὁ Θεὸς συγχωρῶν, ἡ ὁ διάβολος ἐφερῶν, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ ὀργῇ κατ' ἐμὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς, καὶ δεινοποιεῖν αὐτῶς, καὶ λοξόν τι καὶ ἄχρειον ἐσορᾶν, καὶ μετὰ τοῖσιν χήματος φοβεῖσθαι, ἐν ἀλλοθί μοι. πῶς δὲ ὅπως ἐνόησαν, ὅτι κακίας ὡς ἐγκε κατ' ἐμὲ τὰς πληγὰς, καὶ ὡς βέλει καὶ ἀκουτίοις, καὶ τῇ ἐμῶν ὀφθαλμῶν ἐτρωτέ με. ἀκίδες γὰρ εἰσὶ τὰ τῇ βελῶν σιδήρια. ὀφθαλμῶν δὲ ἐμνημόνευσε τὸ βαρὺ τῆς πληγῆς σημαίνων.

ΚΕΙΜ. Ὁξὴ ἔπαισέ με εἰς τὰ γόνατα.

Ο'ΛΤΜΠ. Σφοδρῶς, φησὶν, ἔπληξέ με, ὡς ἐκλελύσθαι με τὰ γόνατα καὶ καταπεσῆν.

ΚΕΙΜ. Ὁμοθυμαδὸν δὲ κατέδραμον ἐπ' ἐμοί.

Αἱ τῆς Θεοῦ δολιχαὶ τιμωρίαι, ἡ οἱ τῆς διαβόλου πειραταί. λέγει δὲ ταῦτα τὰ συμβεβηκότα αὐτῶ, τὴν αὐ-

ὑπαρχόντων ἀπώλειαν, τὴν τοῦ σώματος κάκωσιν.

ΚΕΙΜ. Παρέδωκε γάρ με ὁ Κύριος εἰς χεῖρας ἀδίκων, ἐπεὶ δὲ ἀσεβεῖσιν ἐρρίψέ με.

ΠΟΛΥΧΡ. Ὁ δὲ Σύμμαχος, εἰς χεῖρας ἀσεβῶν ἐβαλέμε, αἰτίας τὰτο παράδεισις· ταῦτα δέ μοι, φησὶ, συνέβη τῷ Θεῷ με τοῖς ἐχθροῖς ἐκδεδωκός, οἷς τὰ ἐμὰ διηρπάγη· ἀδίκους δὲ καὶ ἀσεβεῖς, τὸς περὶ αὐτοῦ λέγει, ἢ τὰς φίλους.

ΚΕΙΜ. Εἰρλωδόντα διεσκέδασέ με.

ΤΟΥΤ' ΑΥΤΟΥΤ'. Καὶ τὸτο δὴ, φησὶ, χαλεπώτατον, ὅτι ἐν αἰδέα μου μίσση καθεστώς, ἥς ἐκ πάντων μοι προσέσης λιτῆρας, ἀθρόον ἀφείλετο τὴν κτῆσιν, καὶ τοῖς παρανόμοις ὀρθήκεν εἰς ἀρπαγὴν.

ΚΕΙΜ. Λαβὼν με τῆς κόμης διέτιλε.

Ο' ΑΥΤΟΥΤ' Κόμην τὸν Κόσμον καὶ τὴν ἀποργίαν, φησὶ· ἵνα εἴπῃ, ὅτι τὴν ἐν αἰσέσει μου διαγωγὴν, καὶ τὴν ἀθλιότητα, καὶ τὴν ἀπορίθειαν ὑφείλετο, καὶ διεσκέδασέ με. ὁ δὲ Εὐβραῖος, λαβὼν μὲ τῷ τέροντος διέπαξε ἐκ μεταφορᾶς τῇ κατ' ἐμὴν καὶ θυμὸν παλαιόντων, καὶ τῷ τραχέλει ἐπιλαμβανομένων τὰ ἀντιπαλαιόντος, καὶ εἰς γλῶσσαν αὐτὸν καταρρακτοῦντων μετ' ἐπιβλασφῆς.

ΚΕΙΜ. Κατέσχησέ με ὥσπερ σκοπὸν· Ἐκύκλωσά με λόγχοις, βάλλοντες εἰς νεφρὸς μου, ἢ φειδόμενοι.

Τῷ Θεῷ, φησὶ, σήσαντός με ὥσπερ τινὰ σκοπὸν, ἐπὶ τῷ τὰς ἀπάντων δέχασθαι βολὰς, ὥσπερ τισὶ βολαῖς κατὰ τῶν νεφρῶν μου κατηκύντισαν, ἵνα εἴπῃ, ὅτι καὶ τῇ ἀποκρύφῳ καὶ κρυφύῳ. τῷ δὲ παραδείγματι, τὸ κρυφίον παρέσχε τῆς πληγῆς· τὸ δὲ ὥσπερ σκοπὸν, ἀντὶ τοῦ, ὥς κατὰ σκοπὸν βαλεῖν, ὥς πάντας ἐμοὶ ἐπιτοξάειν, ὃ καὶ ἐποίησαν· κύκλω γάρ με πειρασάμενος, ἐπιμελῶς τὰς κατ' ἐμὴν ἐχθρῶν πληγὰς, καὶ ἀνηλεῶς ἅπαντα διεσκέδατο, μὴ φειδόμενος· τοῦτο δὲ εἶπεν, ἐπειδὴ μὴδὲ λείψανον περὶ ἐλπίσθη. ἐπειδὴ δὲ εἶπεν, ὅτι σκοπὸς τίθειμαι πασι, καὶ τοξάομαι, ἐπιμελῶν τῇ μεταφορᾷ, ὡς κατὰ τῇ ἀπλάγχυνων πληγῆς, φησὶν.

ΚΕΙΜ. Εἰσέχεαν εἰς τὴν γλῶσσαν μου χολίαν μου.

Ταῖσι· ἐρμήν με πάντων κατέσχησαν· κενώσαντες εἴτι μοι ζωτικὸν ὄλῳ.

ΚΕΙΜ. Κατέβαλόν με πτώμα ἐπὶ πτώματι.

Διὰ τὸτο, τὰς ἀλλοκαλιὰς αἰνίττει τιμωρίας, καὶ ὅτι ἄλλας ἐν ἄλλαις συμφορῶν ὑπέμεινε.

ΚΕΙΜ. Εἰδραμον πρὸς με δυνάμενοι.

ΠΟΛΥΧΡ. Τρεῖς-ἡμέρας ἑσθλάσαν εἰς τὸν διαρπαγὴν ἧς ἐμοὶ διαφερόντων, καὶ τὰ κτ' γινώσκω ἐπιδραῶν, τῆς τοῦ Θεοῦ ὀργῆς δάλωτόν με καταστῆσάσης.

ΚΕΙΜ. Σάκκον ἔρράψαν ἐπὶ βύρσης μου.

Ο'ΛΥΜΠ. Ἡ τούτο λέγει, ὅτι μεμελαυνώταί με τὸ δέρμα διὰ τὴν ἧς παθῶν ἐπίτασιν, ὡπὲρ τις ἐκ τειχῶν πεποιημένον σάκκος· ἢ, ὅτι ὡπὲρ οἱ σάκκον φορῶντες κατατρυχούται τὸ σῶμα, ὥτως ὅλος κατατρυχόμεν· ἢ ὅτι ἐκ τῆς λαμοφῆς καὶ καὶ βασιλικῆς ἐσθῆτος, ὑπὸ τῆς ἀγῶν πενίας σάκκον περιβέβλημαι, καὶ εἰς πενθικὸν χῆμα κατίστω, ἔδεν λείψανον τῆς προλαβούσης ἀημερίας φέρων.

ΚΕΙΜ. Τὸ δὲ εἶναι μου ἐν γῇ ἐσβέβη.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἀντὶ τοῦ, ἡ δυνάμις, καὶ ἡ ἀποραγία μου πᾶσα, καὶ ἡ προσδοκία μου ἀξία καὶ τιμὴ, ἀπὸ ἐσβέβη καὶ ἠφανίσθη.

ΚΕΙΜ. Ἡ γαστήρ μου συγκέπαιται ἀπὸ κλαυθμοῦ, ἐπὶ δὲ τοῖς βλεφάροις μου σκία.

Γαστέρα τὴν ψυχὴν φησὶν, ἢ διὰ τὸ ἀποκρυφόν καὶ ἄωρατον, ἢ ὡς ἀναδοτικὴν ἧς ἐκ τῶ λόγου τροφῶν. λέγει ἔτι ὅτι ἡ ψυχὴ μου συγκέπαιται καὶ ἀτάσως διακρύνει, ὥστε καὶ ἡ ὀπτική ἧς ὀφθαλμῶν μου κατεβλάβη δυνάμις· ἢ καὶ ὑπὸ τῆς ἀθυμίας οἱ σκότει διαίγω. ἀλλὰ δὲ ἀντίγραφον,

σκία θανάτου ἔχουσιν· ἵνα εἴπῃ, ὅτι καὶ τὸ ὀφθαλμῶν μου ἔχω τὸν θάνατον.

ΚΕΙΜ. Ἀδίκον δὲ ἔδωκεν ἐν χερσὶ μου, δόχην δὲ μου καθάραι.

ΔΙΔΥΜ. Χείρονά μοι, φησὶ, τὴν ἀθυμίαν ἱμποιεῖ, καὶ μάλλον με ἀνίστα, τὸ μηδὲν ἑαυτῷ σωτηριεῖν φανέον· ἐγὼ γινώσκω τί, εἰμὶ ὅτι ὀρθῶ λογισμῶ τὰς πρὸς Θεὸν ἐποιούμην ἰκεσίας· διὸ καὶ ἐξορίζομαι ἐφ' οἷς ταῦτα ὑπομένω. Ἐπιστήμιαι δὲ, ὅτι καθάραι ἐν τῇ δικαίᾳ δόχῃ, καὶ παντὸς πάθος ἀμύνης, μὴ ρεμβασμὸς ὑπομένεσθαι, μηδὲ ὑπὸ φροντίδων καταπυλωμένη.

ΚΕΙΜ. Γῇ μὴ ἐπικαλύψης ἐφ' αἵματι τῆς σαρκός μου, μηδὲ εἴη τόπος τῇ κραυγῇ μου.

Ο'ΛΥΜΠ. καὶ ΠΟΛΥΧΡ. Εἰς συμπάθειαν δὲ ἐκκαλυμμένον τὰ ῥήματα, εἰ καὶ ἀκριβῶς εἴρηται. λέγει δὲ, μὴ σιωπῆσης, ὡ γῇ, τὰ κατ' ἐμὲ, μηδὲ συγκρύψης τὸ ἐμὸν αἷμα, τὸ ἀδίκως ἐκχεόμενον ἐκ τῆς σαρκός μου, ἀλλὰ κραξάτω, ὡς τὸ τῷ Ἀβελ, καὶ ἐκκάλεσαι τὸν Θεὸν εἰς ἐκδικίαν αὐτὸς τῇ σῶματι τὰς ἰχθῦρας ἔχουσα· καὶ ὁ αἷρ μὴ ἐτίχοι με τὴν κραυγὴν, μηδὲ εἴη ὁ τόπος καὶ ἀποκρυβῇ, καὶ εἰς λήθην ἔλθοι τὰ κτ' τὰς ἐμὰς ὀδυρμούς, ἀλλὰ εἰς ἔραν ὀδασάτω τῆς φωνῆς μου ὁ κύριος, ἵν' ὁ Θεὸς ἧς γινόμενον κακῶν ἐκδικῇ καταστῆς, καὶ τὰς αἰτίας ἀμυνόμεν, τὸτο γὰρ ἀπασὶ δείξῃ, ἧς ἐμοὶ βεβιωμένων τὸ ἄμεμπτον· ἔστος

δὲ τὸτο τοῖς ἐν δεινοῖς ἔσσι, τὰ κα-
κά αὐτῶν μὴ θέλειν καλύπτεσθαι. το-
σούτου ἀπέχω, φησὶ, τὸ σωειδέσθαι
ἐμαυτῷ πονηρά, ὥς βέλομαι πάντας
ὁρᾷ ἃ πάχω. ταῦτα δ' αὖτε ἀμα-
κῶς καὶ προφητικῶς εἶπας, μακάριε· οὐ
ᾧ ἀπεκρύβη τὰ κατὰ σέ, ἀλλὰ πάν-
τες ἀνὰ σῶμα ἔχομεν ἀνθρώποι τὰ
σα παλαιόματα, καὶ τὴν αὐδραίαν,
καὶ τὴν ὑποκριτὴν, καὶ τὰ ἐπὶ τοῖς
βραβεῖα, καὶ τὰς σεφανῆς, καὶ τὴν ἀ-
νάμνησιν.

ΚΕΙΜ. Καὶ νῦν ἰδὲ ἐν ἑ-
ρανοῖς ὁ μάρτυς μὲν, ὁ δὲ συ-
νίσωρ μὲν ἐν ὑψίστοις.

Ο'ΛΤΜΠ. καὶ ΠΟΛΥΧΡ. Εὐγε
ψυχῆς καθαρᾶς, καὶ ἀγάτης ἀνυπερ-
βλήτης, καὶ σωειδήσεως ἀληθινῆς,
τὸν πάντα ἐφορῶντα ὀφθαλμὸν πρὸς
μαρτυρίαν ἐπικαλεμένης. τὸ Θεὸς ᾧ,
φησὶ, τὴν κρίσιν καλῶ, ὅς τῃ ἀ-
πάντων ἀκριβῆ τὴν γνῶσιν ἔχων, καὶ
ἐκ ἀπὸ τῆς φαινομένων, ἀλλ' ἀπὸ τῆς
ἀληθείας τὴν ψῆφον φέρων, μάρτυς
τῇ παρίμῳ λεγομένων εἶναι διώκα-
ται.

ΚΕΙΜ. Α'φίκοιτό μὲν ἡ δέη-
σις πρὸς Κύριον, ἐναντι δὲ
αὐτῷ ζῆσοι μὲν ὁ ὀφθαλμός.

ΧΡΥΣΟΣΤ. Μονονυχὶ λέγει, ἀ-
κῆσοι ταῦτα ὁ Θεός, ἴδοι ταῦτα ὁ
Θεός, ἐπιβλέψας πρὸς τὰς ἐκείνης,
καὶ δακρύοντα κατελήσας, ἀνίσχοιτό
μοι δικάσαι πεπονθότι κακῶς. ἀλλὰ
καὶ τὸτο σοὶ πρὸς ἔργον ἔξειβη, αἰο-
διμε· ἰδεῖν γάρ σε τὰ παλαιόματα
τὰ ὁ μέγας ἀγωναστής, καὶ ἐπὶ κρι-

σέ σε τῆς ἐκείνης, ἐπεὶ δὲ σε τὰ ἐκ-
είνη δάκρυα, διὸ καὶ τῇ ἀγῶνι πρὸς
αὐτίαν ἐπληροφόρησε. γίνεται δὲ τὸ
ζῆσθαι ἐναντι Κυρίου τὰ δάκρυα τοῖς
μακαρίως κλαίουσιν.

ΚΕΙΜ. Εἴη δὲ ἔλεγχος ἀν-
δρὶ ἐναντι Κυρίου, καὶ ἡ ἀν-
δρώπεια τῷ πλησίον αὐτοῦ.

ΠΟΛΥΧΡ. Παράχοι, φησὶν, ὁ
Θεός, ἐμοὶ περὶ τοῖς πλήξασιν, ἐμαυ-
τὸν ἀπρόσβλητον καὶ γενοίτο μοι αὐτοῦ
δικάζοντος, διαλεχθῆναι πρὸς τὸς
ἀντιλέγοντας, ἔς δὲ καὶ πλησίον αὐτοῦ
φησὶν, ὡς φίλος· ἀνδρὰ δὲ καὶ ἡμῶν
ἀνθρώπων, ἐαυτὸν ὀνομάζει· καὶ πέποι-
θεν ὅτι σαφῆ γενοῖται τὴν κρίσιν,
ὡς ἐπὶ ἀνθρώπων γινόμενῃ, ὥς
μηδεὶς λαθεῖν, ἐκ μεταφορᾶς αὐτὸ
λαβὼν τῇ ἀρχόντῃ, τῇ ὑπὸ ταῖς
ταύτων ἀκοαῖς ἔξεταζόντων τὰ πράγ-
ματα. προφητικῶς δὲ εἶπε καὶ τὸτο.
διακῆσας ᾧ Θεὸς τῇ ἐκατέρωθεν τοῖς
μέρισιν εἰρημεύων, αὐτὸν μετ' ἐδικαίω-
σε τὸς δὲ αὐτῷ κατεδικάσσε φίλος.

ΚΕΙΜ. Εἴη δὲ ἀνδρώπεια
ἡ καὶ ἡ ἀνδρώπεια, ὅδ' ἡ ἐκ ἐπανα-
στροφῆς, πορεύσομαι.

Ο'ΛΤΜΠ. Πάλιν τὸ ὀλιγοχρόνιον
εἰς ἐκτελείαν προβάλλεται διδάσκων
ὅτι, ὅτι οἱ ἀπαξ ἀποθανόντες πάλιν
δρομῆσαι εἰς τὸνδε τὸν βίον ἢ διώκον-
ται. ταῦτα δὲ φησὶν, αὐτῷ γενοῖται
πρὸς τὸ θάνατον, μεγίστην κρίσιν
παραμυθίαν τῇ πραγματικῇ τὸν ἐλεγ-
χον.

ΚΕΙΜ.

ΚΕΙΜ. Ο'λέομαι πνέματι φερόμεν^Θ· δέομαι δὲ παφῆς, καὶ ὁ τυγχάνω· λίσσομαι κάμνων, καὶ τί ποιήσας;

Ο'ΛΥΜΠ. Ἐν ταραχῇ, φησί, τὴν ψυχὴν κατέστηκα, ὑπὸ μεν τῆς παθῶν γενοχωρέμεν^Θ, ἔδωκα δὲ κριτικὴν τῆς ἀδικίας ἔχων, καὶ ἔπε τῆς δεινῶν ἐλδθεῖαν ἀέριον, ἔπε τοῦ βίου ἀπαλλαγῆναι, ἀλλ' ἀτόλυνται πάντα καὶ τοῖς λογισμοῖς περιφερόμεν^Θ, καὶ πρὸς πάντα ἀφορῶν τὰ ἔμοι συμβεβηκότα· διὸ καὶ ποθῶ τὸν θάνατον, καὶ ἀποεῖα συνέχομαι, τέτε τοχὴν μὴ δυνάμενος· τί γὰρ, λίσσομαι, αὐτὴ τῇ, διατόρεμαι, ἔπει, ἦτοι, ἀντιβολῶ τῇ παραδοθῆναι· πλὴν ὁ τυγχάνω, φησί, τῆς ἐπιθυμίας, ἀλλὰ παραλελογίσμαι· ὅρα ὅν ὅτι, καὶ ἀρχῆς ἐλέγομεν, ὡς ποθεῖ μεν τὸν θάνατον, καὶ θεὸν ἡ αὐτὴ χεῖρα αὐτὸν ἑαυτὸ καταστῆναι, ἀλλ' ἔχ ἑαυτὸν θεῖον, τιμῶν τὸν σωθῆσαντα.

ΚΕΙΜ. Ἐκλεψαν δέ με τὰ ὑπάρχοντα ἄλλοτελοι.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Οἱ ἵππεῖς, φησί, καὶ πολέμιοι μετ' ἑξοσίας ληίσάμενοι τὰ προσόντα μοι ἔχοντο· ἐγὼ δὲ ὡς πελάγιος εἰ μὲν τῇ κακῶν σαλῶν, ὅδε μίαν τῇ συμφορῶν ὁρῶ λύσιν.

ΚΕΙΜ. Τίς ἐστὶν ὁτος; τῇ χεὶ με συνδεθήτω· ὅτι καρδίαν αὐτῶν ἐκρυψας ἀπὸ φρονήσεως, διὰ τὸτο ὅ μὴ ὑψώ-

σης αὐτός· τῇ μερίδι ἀνάγγελαι κακίας.

ΠΟΛΥΧΡ. Τότε τῆς εἰχῆς τινὲς ὅπως ἐρμηνεύσων· τίς ἐστὶν ὁ θεῶν μοι δικάσταται; συνδεθήτω τῇ ἐμῇ χεὶ, ἵνα κοινῶς ἀπαχθῶμεν, πρὸς τὸ θεῖον δικαστήριον, ἐπὶ θεῶν κριθήσομενοι· καὶ τις οἴηται με τιμῶν ἄλλως αὔξειν τὰ παράγματα ὡς μικροψυχία, παρελθὼν ἐλεγξάτω τὸν λόγον, καὶ ἴσως τῇ λεχθεῖται τὸν πρὸς ἐμὲ ποιούμενος κρίσιν. ἔπει περὶ τῆς φίλων φησὶν, ὅτι δοκῶντες εἶναι φρόνιμοι, κρύπτουσι τὴν ἑαυτῶν βαλὴν, συνειδότες μὲν ὡς αὐτοὶ με κατηγορεῖν ἔχουσιν, ὡς δὲ θεὸς δὴθεὶ συνήγοροι καταψαδόμενοι με. καὶ ὁ θαυμάσων εἰ τοῖς παρ' ἐμὲ λεγομένοις ἀντιφθιγγονται· τὴν γὰρ τῇ χειρόνος μοῖραν ἐμπροσθεν τῇ καλῇ τίθενται. ταῦτα μὲν ἔπει φησὶν· ἐμοὶ δὲ τίτε ἡγόμενα ἐπισκοπεῖτε, καὶ τὰ ἐπόμενα, δοκεῖ καὶ τὴν μετὰ τὰ ἀκλόβως ἐκείνοις λέγεσθαι. ἔπει ποιεῖται ὅτι ἐκλεψάν με τὰ ὑπάρχοντα ἄλλοτελοι, καὶ ἠπάστατο αὐτὸς ὡς ἀδίκος καὶ πλεονέκτας· ἵνα δὲ μὴ ἡ κακία κατακαυχᾶται τῆς ἀρετῆς, μηδὲ πλείον ἔχουσιν οἱ φῶλοι τῇ ἀγαθῶν, δέεται τοῦ θεοῦ, ὥς τυπηνῶται, καὶ ὑπαγαγεῖν τῇ τῇ δικῇ χεὶ τῆς ἀρπαγῆς· διὸ φησί, τίς ἐστὶν ὁτος; ὁ ἀδικῶν δηλαδὴ, καὶ πλεονεκτικώτατος; μὴ αὐτοῦ ἐαδῆται, ἀλλὰ κωλυθήτω, ἐπιχειρήτω, ὑπὸ τῇ ἐμῇ χεὶρα γερότω δόσμιος· καὶ ἐπειδὴ τὴν ἑαυτοῦ καρδίαν πόρρω ἐπαίησε τῇ συνετῶν, καὶ ἀγνοησῶν νοημάτων καὶ βαλμάτων, διὰ τὸτο μὴ συγχωρηθῆται ὑψώθῃ, πολλὸν μὲν οὕτως κατενεχθήτω καὶ καταβληθήτω, καὶ τὴν τῇ πᾶ-

Θ^ς ἀναγγελάτω τῇ μερίδι τῆς κα-
κίας, ταῖς, τοῖς ὁμοτρόχοις αὐτοῦ,
ἵνα μὴδὲ αὐτοὶ τολμῶσι τὰ ὅμοια,
ἀλλὰ γένηται τούτοις διδασκαλία καὶ
σωφρονισμὸς ἢ ὅτι εὖδὲς ἀδίκῃ συμφο-
ρᾷ καὶ τιμωρίᾳ, καὶ τρόπον τινὰ αὐτοὺς
ἐκείνοις ἀναγγελῇ ὅτι πέπονθεν, εἰς ταύ-
την δέ με τὴν διαύσιον ἤγαγε καὶ ὁ με-
τά τινα ῥήματα κείμενος εἶχος, ὅς
ἐστι, ὡς ἐν δ' ἑλῇ, λέγεται, δίχμος ἐπὶ
παρανόμῳ ἑταναςαίῃ, χοίρῃ δὲ πιστὸς
τῷ ἰαυτῷ ὁδῷ. ἐν μὲν τοι τοῖς με-
ταξὺ τὰ ἰαυτῷ πάθῃ διηγείται ὁ δί-
χμος, καὶ φησὶν.

ΚΕΙΜ. Ὁφθαλμοὶ δὲ ἐφ'
ὑοῖς ἐπάκησαν.

Ο'ΛΥΜΠ. Τὸν ἐπὶ τοῖς πᾶνοις ἀ-
διάληκτον κλαυθμὸν ἐτραγωδεῖ, ὅ-
ρα δέ, ὡς ἔκ ἔπει, οἱ ὀφθαλμοὶ με
ἐπὶ τῇ ἀπωλείᾳ τῇ ὑπαρχόντων ἐπά-
κησαν. μικρὸν γὰρ ἐκινῶν ἐποίητο
λόγον. ἀλλ' ἐπὶ τῇ τῇ πέκνῳ ἀδρόα
πλάτῃ· ἐπὶ ᾧ τούτοις, ὡς συμπαθῆς,
περιήλγησεν.

ΚΕΙΜ. Ἐ"θ^ς δέ με θρύλ-
λημα ἐν ἔθνεσι, γέλως δὲ αὐ-
τοῖς ἀπέβλω.

ΠΟΛΥΧΡ. Πᾶνταχ^θ, φησὶ, τὰ
κατ' ἐμὲ θρύλλεται, καὶ καταγέλαστος
γίγνομαι· τῆς αὐτῆς τῆς συμφορᾶς ἢ ὑπερ-
βολῇ, ὡς μὴδὲ τὰς πόρρωθεν διαλα-
θεῖν, ἀλλὰ τὰ κατ' ἐμὲ ἅπαντες διη-
γεῖσθαι. καὶ διὸν ἐπὶ τούτοις ἰλεῖσθαι
με, ἐπὶ τῇ τῇ ἀφαιρήσει τῇ προσόν-
των, ἐπὶ τῇ τῇ παιδῶν ἀπωλείᾳ, ἐκ
τῇ οἰκτιρῶν γελῶμαι ὀδυρόμενος.

ΚΕΙΜ. Πεπῆρωνται γ' ἀπὸ
ὀργῆς οἱ ὀφθαλμοί μου.

Ο'ΛΥΜΠ. Ταῖς, ἡμᾶρ ὁρῶνται
ὑπὸ τῆς κατ' ἐμὲ ὀργῆς ἐπειχθεῖ-
ται μοι κακῶν. δακρύων γὰρ ἐπὶ τῇ
ἀδρόα τῇ παιδῶν πλάτῃ, μικρῷ καὶ
τὰς ὀφθαλμοὺς διέφθαρσεν.

ΚΕΙΜ. Πετολιόρχημαί με-
γάλως ὑπὸ πάντων.

ΠΟΛΥΧΡ. Τὸ με μάλιστ' ἀ-
κνέει καὶ ῥέειν παρασκάλλει τοῖς
δάκρυσιν, ὅτι τῆς τοῦ Θεοῦ ὀργῆς εἰς
τούτῳ με καταστῆσάσης τιμωρίας, οἱ
δοκῶντες φίλοι, καὶ ἐπὶ παρακλήσει
ἀφιγμένοι, χλῆλιν πετοίλνται, ὡς
ἐπ' ἐδελὶ δυσαναχετόντα, καὶ ἀλλ^θ
ἀλλοθεν, δίχλιν πολεμῖν, πλάττειν
τοῖς λόγοις φιλοτιμεῖται, καὶ πάντι
ταῖς ἐμῇς συμφοραῖς ἐπιμβαίνουσιν.

ΚΕΙΜ. Θαῦμα ἔχων ἀλη-
θινὸς ἐπὶ τέτῳ.

Ο'ΛΥΜΠ. Οὐμὲν οἱ τῆς ἀληθείας
μεταποιούμενοι, ὥστε ὑμεῖς διεπείθ-
σαν, ἀλλ' ἔκπλάγησαν, διαπορῶντες
ἐφ' οἷς πάντα πέπονθα. τὸτο δὲ ἴσως
καὶ τῆς φίλης αἰνιττόμενος, λέγει, ὡς
ὁ τῆς ἀληθείας μεταποιούμενος, ἀλλ'
ἀπλῶς Θεῷ χαρίζεσθαι θέλοντας.

ΚΕΙΜ. Δίχμος δὲ ἐπὶ πα-
ρανόμῳ ἑταναςαίῃ.

ΤΟΥ ΑΤΤΟΥ. Ὡς μὲν περὶ
ἐτέρου λέγει, περὶ ἰαυτῷ δέ, φησὶν·
ἐπειδὴ γὰρ φροῖτε, μὴ ὑψώσης τὰς

ἀδίκους, τὸ ἐναντίον, φησί, γένοιτο, τὸ τὸν δίκαιον κατιχύεται τὸ παρανόμους. ὅσοιτοι μὲν γὰρ δίκαιον παράνομοι ἐπαύευσαν· οὐκ δὲ ἀμειψθήτω ἡ τῆς, ἐσαυλαγίῃ τὰ πράγματα, καὶ κρατεῖταισαν τῇ ἀδικίᾳ καὶ φαύλων οἱ δίκαιοι.

ΚΕΙΜ. Σχόση δὲ τιςὸς τὴν ἑαυτῷ ὁδὸν, καθαρὸς δὲ χεῖρας ἀναλάβοι θάρος.

Τῷ δὲ ἀκτικῶς εἶρηται, καταστάλλω εἰς τὴν ἀρχαίαν ἀμειψίαν. ὁ δὲ Θεοδοσίῳ ἐκδὸς, καὶ ἀντίκειται δίχαιος ἑαυτῷ ὁδῷ, καὶ ἀφίεσιν ὡς ἀχλὺ νοθεύει τὴν λόγον, ἀλλ' ὡς αἰτίας παρὰθεσιν, εἰ γὰρ κρείττων, φησί, φαίνεται τὸ παρανόμους ὁ δίχαιος, καὶ οὐ κατιχύεται μίχτι τέλος ἡ κακία τῆς ἀρετῆς, τί συμβήσεται; οὐ σκανδαλίζεσθαι ὁ τῆς ἀρετῆς ἐργάτης, οὐ ζήλωται τὰ ἀχλὺται· ἀλλὰ πᾶν, ὡς εἰκός, μικρόν τι τὸ λόγῳ παρετραπῇ, πάλιν τῆς οἰκείας ὁδῷ ἀντίκειται, καὶ βαδίζειται κατ' ἀρετῇ. τοιούτων τι καὶ Δαβὶδ ψάλλει, ἔτι καὶ ἀφήσει Κύριος τὴν ῥάβδον τῇ ἀμαρτυλῶν ἐπὶ τὸν πλῆρον τῇ δίχαιῳ, ὅπως αὐτὸς μὴ ἐκτείνωσιν οἱ δίχαιοι ἐν ἀνομίαις χεῖρας αὐτῶν. παραπλήσιον καὶ τὸ τοῦ Γωβ. ἔσω, φησί, τὰ ἐμὰ ἐν ὁδοῖ· τῶς ἄλλοι εὐστραφῶν ἐν τῇ ὁδῷ τῆς ἀρετῆς; εἰμὴ παρ' ἐλπίδας ἐκβαίῃ τὰ πράγματα, καὶ μεταστέται ἐκ τῇ ἀδικίᾳ εἰς τῆς δίχαιας τὰ τῆς ἀμειψίας; πῶς ὁ καθαρὸς ἔξει θάρος, εἰμὴ πειρασθήσεται τὰ τῆς ἀτυχίας τοῖς ἐσαυλάσι, καὶ οἱ διαγῆς κατιχύσκει τῇ ὑπερωτίῳ; τῷ δὲ κατορθωθήσεται ἐκ τῷ κατ' ἐμὲ παραδείγματι, εἰ τὴν ἀρετῇ ἀδαιμονίαν

ἀναλάβομαι, καὶ τῆς ἀδικήσαντας πεπαισθεύτας ὁψομαι. ταῦτα δὲ πάλιν ὁ ἅγιος ὑπὲρ πάντων εὐχεται. ὁδὸν αὐτῶν πειρῶν, ἀλλ' ἀπορίστω πειρῶν δίχαις πάντας προσώπων πλὴν ἀχλὺ ἐποιήτατο.

ΚΕΙΜ. Οὐ μὲν δὲ ἀλλὰ πάντες ἐραῖδετε, καὶ δεῦτε δὴ· οὐ γὰρ δέξινκω ἐν ὑμῖν ἀληθές.

ΟΛΤΜΠ. Πάντες, φησὶν, αὐτῶς ἀγανακτεῖτε, τῶν παρ' ἐμὲ λεγομένων, καὶ πρὸς ἀντιλογίαν παρασκεύαζεσθε, ὡς ἐπὶ πολέμῳ τῶν λόγους παραταττόμενοι, καὶ ἕκαστος τῷ ἐτέρῳ ἐταμῶν, ὡς αὐτὸ πᾶσιν ὁδῶν ὑπὸ πάντων πληρωθῇ. ἐριχύταται τοιγαρὺν ἀλλήλους, καὶ συγκροπήσεται καὶ συσφίγγεται, καὶ οἷον τινα συναπτισμὸν ποιησάμενοι, ἔτι ἐλθῇ. καὶ γὰρ τῶ πάντες ὁμοφωνεῖτε, καὶ μυριάκις ἀντήκετε, διελέγξω ὑμᾶς μὴ ἀληθεύοντας· εἰ γὰρ προσώπων ὑμῖν ὁρῶ τὴν ἀλήθειαν.

ΚΕΙΜ. Αἱ ἡμέραι μὲ παρῆλθον ἐν βρόμῳ, ἐρράγη δὲ τὰ ἄρθρα τῆς καρδίας μου.

ΠΟΛΤΚΡ. Πάλιν ἔρχεται τὰ συμβεβηκότα αὐτῷ διηγέσθαι, δεικνύς ὡς ἐκ λόγους ποιεῖ τὸν θάνατον, καὶ φησὶ, πολλὴς ἤδη μοι παρώχθηκε χρόνος, καὶ πρὸς τὸ τέλος ἐλαύνω, ἐν ἀνδία τὰς ἡμέρας τείψας, καὶ παρείδησαν, καὶ διελύθησαν μὲ τῆς ψυχῆς οἱ τόνοι· εἰ δὲ καρδίαν τὸ ἡγεμονικὸν λέγει, τὸ, ἐρράγη τὰ ἄρθρα τῆς καρδίας μου, ἔτι νοήσωμεν,

αὐτὶ τὸ, ὑπὸ τῆς ἀθυμίας μικρὸν καὶ εἰς παραφρόνησιν ἐχώρητα.

ΚΕΙΜ. Νύκτα εἰς ἡμέραν ἔθνηκα, φῶς ἐγγύς ἀπὸ προσώπου σκότους.

ΟΔΥΜΠ. Τὴν νύκτα, φησὶν, ἀπασαν ἀγρυπνῶν ὡς ἐν ἡμέρᾳ διητέλεσα, προσδοκῶν καὶ τὸ φῶς τῆτο δὲ φυσικῶς πάχυσεν οἱ ἐν ταῖς νόσοις ἀγρυπνῶντες, ἀχόμενοι τὴν ἡμέραν ἰδεῖν καὶ τῆς ἡμέρας αὐτῆς ἐπιλαβῆσθαι, ὡς ἐν νυκτερινῇ ἡσυχίᾳ, θρήνων ἔδω ἱλαττον ὑπὸ τῆς ὀδυμῶν διετέλεν· τὴ δὲ ὅλον, σωήπτω, φησὶ, τὰς νύκτας ταῖς ἡμέραις, ἔδεῖα χαιρὸν ἔρημον θρήνων καταλιπαίων. τάχα δὲ λέγων, φῶς ἐγγύς ἀπὸ προσώπου σκότους, ἐκεῖνο εἰσέκε λέγου, ὅτι καὶ αὐτὸ τὸ φῶς ὑπὸ τῆς ἀθυμίας ἐμακραῖν μοι σκότους ἔδοκει· κατ' ἐκεῖνο δὲ τὸ ἀλλαχῇ εἰρημεύον περὶ τῆς ἀθυμῶντων, δύσεται αὐτοῖς ὁ ἥλιος μεσημβρίας. ὅχι ὡς τὸ ἄσπερ διώοντος, ἀλλ' ὡς τῆς λυκαμεύων καὶ τὴν ἡμέραν νύκτα λογιζομένων, καὶ μὴ ἀπολαύοντων ἡδέως τοῦ φωτός.

ΚΕΙΜ. Εἰ μὴ ὑπομένω, ἄδης με ὁ οἶκος, ἐν δὲ γνώφῳ ἔσρωπαί με ἡ σρωμνή. Θάνατον ἐπεκαλεσάμην πατέρα με εἶναι, μητέρα δὲ με καὶ ἀδελφὴν, σατερίαν· πᾶς ἐν με ἔστι ἐξὶν ἡ ἐλπίς; ἢ τὰ ἀγαθὰ με ὀφθαλμοῖς; ἢ μετ' ἐμὸν εἰς ἀδελφὴν καταβήσονται; ἢ ὁμοθυμαδὸν ἐπὶ χώματος καταβησόμεθα;

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἀλλὰ δὲ, φησὶ, καρτερεῖν ἵνα πλείον προσγενηται; διατὶ δὲ ὑπερίγκω, καὶ μὴ διλήτω τὸν θάνατον; ἢ ἥδ' ἐπάρηται, καὶ μὴ δέλομαι; ἢ κοινὸν ἀπασιν ἀνθρώποις τὸ ἀποθανεῖν; ἢ καὶ ἡδὴ ἀπασιν οἶκος; ἢ ἐκεῖ πάντες τῆς οἰθαδέ καταλήγουσι πόνων; τῆτο ἥδ' λέγει, ἐν γνώφῳ ἡ σρωμνή με, ἐν τῷ ἀφειγγεῖ χωρίῳ ἡ ἀνάπαυσις τῆς οἰθαδέ πόνων· διὰ τῆτο μὲν ἐν αὐτῇ πατρὸς ἔχω τὸν θάνατον, καὶ διχρῶς αὐτὸν ἐπελθεῖν μοι ποδῶ· αὐτὴ δὲ μητέρα, τὴν τὴ σῶματ' σῆψιν καὶ ἀνάλυσιν, τὴν δὲ ἀνάγκης συμβαίνεισαν μετ' τὴν πλάτῃ, τὴν αὐτῇ δὲ καὶ ὡς ἀδελφῇ ποδῶ, καὶ πᾶσι τοῖς τῆς φιλίας ἐνόμασι καταπαύομαι· καὶ τῆτο φημί, ὡς ἡδὴ τὴ σῶματ' ὑπὸ τῆς λωβώσεως ὀδωδότης, καὶ νεκρὸς καὶ πεπληκτός φέροντος εἰκόνα· μὴ ἥδ' οἶσθε; ὡς τὰ οἰθαδέ ἀπελπίσας, ἐκ ἡδὴ πλετῆν προσδοκῶ· μὴ οἰδέχεται τίνα μετ' ἐαυτοῦ καταγαγεῖν εἰς ἀδὴ τὸν πλετῆν, ἢ τὴν οἰθαδέ δόξαν; μὴ μετ' οἰθαδέ ἀγαθῶν διώσμαι ἀπελθεῖν ἐπὶ χώματ', ταῖς ἐν, ἐν τοῖς καταχθονίοις; ἀλλὰ μὲν τοῦτο ἔστι· ποία τοιγαρὶν ἐλπίδι ὑπομένω, ὅτι γε μικρὸν ὑπερον ἀποθανεῖν ἀπέκείται πάντως, πάντα τὰ οἰθαδέ καταλειποτά; ἐπὶ ταῖς ἥδ' ἔδω ἔτερον προσδοκῶ, ἢ θάνατον, καὶ ἀνάπαυσιν μίαν ἡγάμαι τὴν πλάτῃ, ἐν ἡ κατασας, ὅδε μίαν μνήμην ἔχω τῆς ἀλγηδόνων· ὥστερ δὲ οἱ πεπληκτοὶς ἡδεμίαν τῆς παρόντων προσδοκίαν ἔχουσιν, ἔτις ἔδ' αὐτοῖς ἐλπίδα τίνα τῆς ἀφαιρεθείτων ἐπὶ κέκτημαι· ἀλλ' εἰ καὶ τίνας τοιαύτας

ἐμῶν ὑποτίνω ἐλπίδας, ὥς ἔοικεν
οὐχ ἡσυχάζειν, μάστιγι πεχλυῶς ἐπ' ἑδὲ
νι βεβαίω, καὶ κατασφύρω τὸν βίον,
ἑδὲ μίαν ἀπόλαυσιν τῇ ἀγαθῶν λα-
βῶν. τότε δὲ ὧδε ἔχοντος, εἰκότως,
ἐπελθεῖν σωτήριως τὸν θάνατον ὡς
πατέρα ποθῶ· ὥσπερ ἡ οἱ παῖδες,
παραμυθίαν ἔχουσιν τοὺς γονεῖς, ἔγωγε
ὡς ἑδὲ οὐκ ἔχω τιτὸν ἀνάτασιν,
ἢ ὡς τῷ θανάτῳ καὶ τῇ ἀναλύσει.
παραδείγμασι δὲ τὸ ἐπιτεταμένον πα-
ρέστη τῇ δεινῶν. ὥσπερ ἡ φησὶ,
τὰ ἔμβρυα ὡς τῇ μητρὶ νηδυῖ ζῆν
δοκεῖ καὶ περιέχεται, ἔχει δὲ πατέρα
τὸν ἀπείραντα, ἔγωγε δὲ εἰς φῶς πα-

ρελθόντα, ὡς ὑγρότητι καὶ ἰχθῶρι
πλήσῃ περιέχεται· τὸν αὐτὸν τρόπον
καὶ αὐτὸς, φησὶ, διάκειμαι· ὁ μὲν
ἡ θάνατος ἔγωγε ἀφίκεται, ἑδὲ ἔχει
πατέρα, ὡς δὲ πατὴρ ἀκείωνται, καὶ
καθάπερ ὑπὸ γαστρὸς τινὸς τῇ πα-
θῶν περιέχει, ἑδίδοτε τῇ δεινῶν ἀ-
παλλάττων, ἑδὲ ἐλπίδα σωτηρίας ὑ-
ποτίνων· ὁ μὲν τοιγαρὶν καὶ ἡμᾶς ἐδί-
δαξε, μὴ περιέχεσθαι τῇ ὡς τῷ βίῳ
καλῶν. ἑδὲ ἡ αὐτῶν ἡμῖν συνεξέρ-
χεται ἐκ τῶδε τοῦ βίου· καὶ ἰκανῶς ἀ-
πολελόγηται τῷ μὴ μάστιγι ἐπίπο-
θεῖν τοῦ θανάτου, τοσούτοις ἀλγεσι τοῖς
περιαντλόμεσθαι.

Π Ρ Ο Θ Ε Ω Ρ Ι Α

ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ ΔΥΟΚΑΙΔΕΚΑΤΟΥ.

Ο ΔΥΜΠΙΟΔΩΡΟΥ.

Δ ΤΣΧΕΡΑΓΝΕΙ ἑ Βαλδὰδ ἐπὶ τῇ τῷ Γῶβ μακρηγοσίῃ· ἡ δὲ δει-
φῶν, ἀλόγων δίκην σιωτῶντας παρακαθῆναι. εἶπε, ὡς πολλὰ-
κις τῷ Γῶβ εἰρηκότος, ὅτι ἐπιποθεῖ τῷ σώματι ἀπαλλαγῆναι,
τὶ φησὶ, σοβαρῆν, καὶ πολλάκις λέγεις, ἡδῶς ἔξε μοι τὸ σῶματ^{ος}, καὶ
σιμνύνης τὰ κατὰ σαυτὸν, ὥστερ ἢ ὡν ἀνδρῶτος εἰς, ἀλλὰ Κόσμος ὅλος;
τὶ δὲ ἐὰν ἀποδῶν, γερικὴ γίνεται σωπῆλαι; εἶπε ταῦτα εἰρηκός, σφίρει
τὸν λόγον εἰς τὰ τοῖς ἀσεβέσι συμβησόμενα, ὡς τὰ καθόλου μεν λέγων,
ἐν ἀσεβείᾳ δὲ σκώπτων τὸν δίκαιον.

ΚΕΙΜ. Ὑπολαβὼν δὲ Βαλ-
δὰδ ὁ Σαυχίτης λέγει, μέ-
χει τίν^{ος} ἢ παύση; ἐπίχει,
ἵνα καὶ αὐτοὶ λαλήσωμεν. δια-
τί δὲ ὥστερ τὰ πετράποδα σε-
σιωπήκαμεν ἐναντίον σου;

Ο ΔΥΜΠ. Ὁ Σαυχαίων τύρανν^{ος}
τυραννικῶς διαλέγεται, μέχει τί^{ος}
γάρ, φησὶ, ἢ παύση; ἐπίχει, μὴ
οἷς πρὸς ἄλογα τὰς λόγους ποιεῖν,
καὶ ἀποπέδῃ ὅτω διαλέγῃ, δίδου δὲ
μᾶλλον καὶ ἡμῖν τὸ λαλεῖν χώραν,
τὰς σαυτὸ συσίδου λόγους.

ΠΟΛΥΧΡ. Ὅτε γὰρ εἴκεν οὐχ
ἔσυχάζεις, ταῖς σαυτὸ πλημμελείαις
λογιζόμεν^{ος} τὰς κατὰ τοῦ σώματος

ἐπειχθείσας πληγὰς; ἀλλὰ τούτου
αἰφὺς τὸν λογισμόν, κατὰ τοῦ Θεοῦ
δρασμῶν, ὥστερ ἔξεπίπδεις, καὶ ταῦ-
τα σιγῶν βελομένους κινῶν ἡμᾶς πρὸς
λόγους· οὐ γὰρ προσήκον, καθάπερ
πρὸς ἄλογους τινας, ἐφισυχαῖσεν τῇ
κατὰ Θεοῦ βλασφημίᾳ.

ΧΡΥΣΟΣΤ. Ὅρῃς αὐτὸς κεινομέ-
νης αὐτῷ, ὅρῃς βελομένους ἐπισομί-
ξεν αὐτὸν. τὸτο ὅχι παραμυθμενῶν
εἶναι, ἀλλὰ τὸναντίον παροξυνόντων
αὐτὸν καὶ σκωπόντων. ἐπίχει, φησὶ,
ἵνα καὶ αὐτοὶ λαλήσωμεν. διατί γὰρ
παρεγενόμεθα; ὅχι ἵνα καὶ αὐτοὶ λα-
λήσωμεν; ὅρα τί^{ος} φιλοτιμίαν· αἰ-
σχρῶν ἡγνῶνται καὶ ἀλογίαν ἐχάτην,
τὸ σιγῶν. οὐ πλέον ἀποίστη, φησὶ,
αὐτὸς νικήσας ἡμᾶς καὶ πειλεγμονῶς.
ὅρα πᾶν αὐτῷ μακρηγοσίαν ἰγνα.

Λουῖτες, ὅτε μεμφομένους καὶ αὐτω-
μένων. Λογικοί, φησὶ, γεγόναμεν ὅ-
αὐτοὶ καὶ σὺ, μὴ πλέον ἔχεις τὴ νό-
μιζε.

ΚΕΙΜ. Κέχονται σοι ὄργη.

Διούται τῷ κατ' ἐρώτησιν ἀνα-
γνωσκέσθαι. τί ὅτι ὁ Θεὸς ἐν ὀργῇ σοι
ἐχρήτατο; διὰ τὸ τὸν Ἰωβ εἰπεῖν, ὀργῇ
χρησάμενος ἀπέβαλέ με. διούται καὶ
θεϊστικῶς καὶ ἀποφατικῶς νοηθῆσαι. ὡς
καὶ σαυτὴ καὶ τῆς σῆς ψυχῆς ὀργίζε-
σαι, ὀργάνῳ σοι κέχρηται ἡ ὀργή.
τὸ γὰρ, ὀργίζεσθαι σε καὶ Θεῷ, καὶ
καθότι ἐπὶ τῇ μανίᾳ, τοσαύτη
κεχρηθῆσαι τῇ λόγῳ τραχύτητι, καὶ
εἰς ἀποδυαπίστην χωρεῖν, αὐτὴ καὶ κά-
τω τὸ θανάτου μνημονεύοντα, ἔδει ἐ-
πὶ εἶναι, ἢ κατὰ τῆς σαυτοῦ ψυχῆς
τῇ ὀργῇ ἐκπέριεσθαι. ταύτην τὴν ἐν-
νοιαν καὶ Θεοδοσίῳ παρίστω, ἐκδὸς,
δικραζὼν ψυχῇ αὐτοῦ οἱ θυμῷ
αὐτοῦ.

ΚΕΙΜ. Τὶ γὰρ ; εἰς τὸ α-
ποθανῆς , εὐοίκητος ἢ ὑπ' ἔρα-
νόν ; ἢ κατασφραφίσεται ὄρη ἐκ
θεμελίων ;

Ὁ ἌΤΜΗ. Τὴ νομίζεις, φησὶν·
ὅτι τῇ σῇ συζῶσει, καὶ ὁ Κόσμος
σωθῆσεται; καὶ μεγαλιώδεις τὰ κατὰ
σάουτόν, καὶ ὡς τὸ πᾶν ζημιὰ περ-
βάλλων, ἔτι τὸν θάνατον ἐπ' αὐτῶν;
ὡς περὶ τοῦ πᾶς ὑφ' ἡλίου. Ζημιούμενος ἐπὶ
τῇ σῇ πελάτῃ, καὶ ὡς γενικῆς γινόμε-
νης συνπλείας, ἔτι διαλέγῃ, καὶ ὡς
τῆς σῆς μετ' ἀποδοτικῆς ἐξόδου τὰ αὐ-
θράντα, ἐκ ποδῶν δὲ γενομένων, ἐκεί-
νους τῷ ἔλεον καθίσωτος τὸ θεῖον.

ΚΕΙΜ. Καὶ ὥς ἀσθεν
σβεισθήσεται, (ὁ δὲ Σύμμα-
χ[⊙] μόνον) καὶ ἔκ ἀπο-
βήσεται αὐτῶν ἡ φλόξ. (αὐτ[⊙]
ὁ δὲ θεοδοσίαν, ὁ λαμπρ[⊙], ἐκ
δέδοκε) τὸ ὥς αὐτῶ σκότος
ἐν δαίτη, ὁ δὲ λυγρ[⊙] ἐπ'
αὐτῶ σβεισθήσεται.

ΠΟΛΥΤΗΡ. Πάλιν ἰδοι, φησὶν, ὅτι
 καὶ διαλαμψωσιν οἱ ἀστέρες, καὶ
 εἰς ὕψος δόξης ἀρθῶσι, τὸτο γὰρ αἰ-
 νίττεται διὰ τῆς φλογος, χήσῃ τὸ
 κατ' αὐτὸς πλεῖς σπαντίαν πάντας με-
 ταβολῶν, καὶ γραφήσεται μεν τῇ ἀ-
 στέρος τὸ φῶς εἰσκότος ὡς πάση αὐτῇ τῇ
 διαγωγῇ, τῆς τε, πάντα τὰ κατ' αὐ-
 τὸν δυσπραγία κατ' ἐξῆς καὶ πρὸς
 βραχὺ δόξῃ ὡς ἀήμερις διάγειν, δι-
 κλῶ πάντας δώσει, τὸ οἰκίῃ φωτὸς,
 ἀποβαλὼν πλεῖς φαιδρέντη, ὡς μηδ'
 εἰ πάποτε ὤφθη, εἶναι γνωσίμῳ. ὁ
 δὲ λύχνος ἐκ' αὐτῷ, ὅτι ἐστίν, ἡ
 αὐωδὴ ἐπικημέρῃ αὐτῷ λαμπρό-
 τος, καὶ πάντα τὰ κατ' αὐτὸν κατα-
 γάζεσθαι, ἀποσβεσθήσεται τῆς γὰρ
 κατ' αὐτὸ τιμωρίας σιγχθείσης, ἀπα-
 σα ἡ περὶ αὐτὸν δόξα διαρρεῖ. ὁμοιω-
 μακρῶς δὲ ἐλάησατο τῇ λέξει τὸ φω-
 τὸς, ἐπειδήτερ οἱ ὑπὸ φωτὶ βαδίζον-
 τες οἱ προσώποισι.

ΧΡΥΣΟΣΤ. Ὅρα δέ μοι τιῷ πο-
νησίῳ· λέγοντες γάρ, ὅτι μεγάλα
κακὰ τοῖς ἀσεβέσι συμβαίνει, ταῦτα
λέγουσι τὰ κακὰ, ἅπερ ὁ Ἰωβ ὑπέ-
μεινε. καὶ τὸν λόγον πλέκουσιν διὰ τῆς
τῶν συμφορῶν, ὥσπερ ἐνδείκασθαι
βελόμενοι, ὅτι αὐτὸν αἰνίττονται· ἄ-
κχε γὰρ οἷα λέγουσι.

KEIM.

ΚΕΙΜ. Θηρόσαιαν ἐλά-
χισοι τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ·
σφάλαι δὲ αὐτοῦ ἡ βουλή·
(αὐτὸς δὲ ὁ Θεοδοτίων, καταρ-
ράξει αὐτὸν ἡ βουλή αὐτοῦ·)
ἐμβέβληται δὲ ὁ πῦρ αὐτῷ ἐν
παγίδι· ἐν δυκτίῳ ἐλιχθῆναι
ἐλθοῖσαν δὲ ἐπ' αὐτὸν παγί-
δες.

Ο'ΛΥΜΠ. Ἐκ μεταφορᾶς τῆς θη-
ρωμένων ὀρνέων ἡ ζώων, ταῦτα εἶπε,
τὸ ἀδιεξόδατον διὰ τῶν δηλῶν τῆς
κακῶν, ἐν οἷς περιέληπται ὁ ἀσε-
βῆς. ὥστε γὰρ τὰ ζῶα, φησὶν, ὑπὸ
τῶν παγίδων ἢ τῶν δυκτίων γινόμενα,
διεκδιῶναι λαίπρον οὐ διῶνται· ἔτι καὶ
οἱ ἀσεβεῖς ἀναποδράσας ἔχουσιν τὰς
καταλαμβανούσας αὐτοὺς συμφορὰς· καὶ
τὸ δὴ χαλεπώτερον, ὅτι πολλακίς καὶ
ὑπὸ διωγῶν τινῶν, ἀλλ' ὑπὸ ἐλαχί-
στων καὶ ἀπλῶν τῶν τῆς ὑπαρχόντων
ὑπομένουσι σέρησιν, πάσης αὐτῶν τῆς
βελῆς εἰς τὸναντίον περιτρεπομένης·
ἵνα εἴπῃ, ὅτι σὺ ὁ κωλύμενος ἐπὶ
δικμοσύνῃ, δι' ἀμαρτίας τῆς οἰκείων
ἐκπέπτωκας, καὶ ἀφυκτοῖς κακοῖς συ-
νεληφθῇς, ὥστε τῷ τῆς παγίδων καὶ
δυκτίων ἡνίκατο παραδείγματι.

ΚΕΙΜ. Κατιχύσει ἐπ' αὐ-
τὸν διψῶντας.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Κραταῖωται,
φησὶν, ὁ Θεὸς τὰς ὀρεγομένας ἐμφο-
ρηθῆναι τῆς ὑπαρχόντων τῶ ἀσεβοῦς·
καὶ τὰς ἐπιθυμῶντας ἀρεῖν κατ' αὐτῷ
διωκατωτέρως αὐτῷ ἀπεργάζεται· καὶ ὁ
μεν ἐκκείσεται πρὸς τὸ πάσχειν διὰ
τῶν τῶ Θεῷ ἀποφασιν, ἄλλοι δὲ τὴν
νομίαν αὐτῷ ἔχουσιν.

ΚΕΙΜ. Κέκρυπται ἐν τῇ
γῇ χοινίον αὐτῷ, καὶ ἡ σὺλ-
ληψις αὐτῷ ἐπὶ τείβον.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Καὶ τοῦτο ἐκ
μεταφορᾶς εἶπε τῆς ἐκ λίθου κατα-
σκάσμενων θηράτων, ἃ τῇ γῇ κα-
τακρύψαντες οἱ θηραταί, τὰ ἐπικα-
θήμενα τῆς ὀρνέων αἵρεσι τῷ χοινίῳ
σιωμάγοντες τὸ λίθον. ὥστε γὰρ, φη-
σὶν, οἱ θηρόντες κρύπτουσιν εἰς γλῶ-
τῃ δικτῆν τὸ χοινίον, καὶ πόρρωθεν
καθήμενοι, ἀποσκοπῶσιν, εἰ γέγονε πε-
ρὶ τὸ δίκτυον τὸ θήραμα, ἔτι ἐλ-
κόντες τὸ χοινίον συλλαμβάνουσι τὴν
ἄρσεν ἀδοκήτως τοῖς ἀκρῶσι περιτε-
σθῶσιν. ἐκεῖναι γὰρ τὰ ὀρνεα ἀφανῶς
περιπίπτει, ὥς ἐφ' ἐτοίμῳ τρέχοντι
τροφίῳ· ἔτι καὶ οἱ ἀσεβεῖς ἀδεῶς
θηράτουντες τὰ κακὰ, λαμβάνουσι σφᾶς
αὐτοὺς ἀπεροδοκήτους περιβάλλοντες
συμφορὰς καὶ δυσπραγίας· σημαίνει
δὲ καὶ τὸτο, ὅτι τὸ χοινίον τῶ ἀσε-
βῆς, τῶν ἐσιν, ἡμεῖς αὐτῷ κατακίχω-
σαι, καὶ ἔξ ὧν ἡμαρτι δέσμιος γίνε-
ται, καὶ ἐν πάσαις, ταῖς πείραις αὐ-
τῷ σφίγγεται· καὶ τὸ, ὅτι παγίδι
ἢ ἐκρυψάν, συνεληφθῇ ὅπως αὐτῶν.
τὸ δὲ, ἡ σὺλληψις αὐτοῦ ἐπὶ τείβοις,
τοῦτον εἶναι· αἱ ἐφοδοὶ ἐν ταῖς ἐρήμοις
γίνονται· ὁ δὲ ἀσεβῆς, φησὶν, ὡς ἐν
ἐρήμοις, ἀλλ' ἐν αὐταῖς μέγας ταῖς
ὁδοῖς συλλαμβάνεται, τῶν ἐσιν, ἔτι
ὧν ἐν τῇ ἀημερίᾳ τῶν ἀνθρώπων ὑπο-
μένει μεταβολῇ.

ΚΕΙΜ. Κύκλω ὀλέσαιαν
αὐτὸν ὀδυῦμαι.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Οὐ μέγιστον πα-
θῶν, φησὶν, ἵσταται τῷ τοῦτον τῷ

θυνα, ἀλλὰ καὶ θανάτῳ δίδωσι δίκην. ἢ τὸ, κύκλῳ, αὐτὶ τοῦ, πανταχόθεν ὁδωηρὰ αὐτῷ συμβήσεται.

ΚΕΙΜ. Πολλοὶ δὲ περὶ πόδας αὐτοῦ ἔλθοιεν ἐν λιμῷ σενῶ.

Ἐπερὰ δὲ αὐτίγραφα ἔως ἔχουσι πολλῶν δὲ περὶ πόδας ἔλθοι ἐν λιμῷ σενῶ, αὐτὶ τῷ, εἰς ἐσχάτῳ ἀποείαν ἐλάσοι, ὡς καὶ ὑπὸ πόδας πολλῶν πίπτειν, καὶ δέοσθαι ὑπὲρ τροφῆς. καὶ δὲ τὸ πρῶτον, πολλοί, φησὶν, ἔσονται περὶ τὰς πόδας αὐτοῦ, τρέψιν, ὑποσκελίζοντες αὐτὸν ἐν λιμῷ σενῶ, ἵνα εἴπῃ, ὅτι τῇ καταλαμβανύσῃ αὐτὸν συμφορᾷ.

ΚΕΙΜ. Πῶμα δὲ αὐτῷ ἢ τοίμασαι θῆαισιον. βρωθήσων αὐτῷ κλώνες ποδῶν, κατέδεται δὲ αὐτῷ τὰ ὠραῖα θανάτῳ. ἐκραγῇ δὲ ἐκ διαίτης αὐτοῦ ἰασίς.

ΠΟΛΥΧΡ. Ὁ θάνατος αὐτῷ, φησὶν, ἔσαι τοῖς πᾶσιν θῆαισιον, καὶ ἡ ἀδόκητῳ αὐτοῦ πῶσις τοῖς ὀρωσι κατὰ πληγίς, καὶ ὁδὲ εἰς ἐσχόντες παρατέμψῃ τὸν πλοῦτον. κλώνας γὰρ τὰς παιδας λέγει, πόδας δὲ τὰς φράξεις. σύσαςις ᾧ πῶς τῇ κατέρων οἱ παῖδες τυγχάνουσιν. ἢ κλώνας ποδῶν, τὰ βλασημάτα τῇ πορειῶν, φησὶν ἵνα εἴπῃ, ὅτι ὁ ἀσεβὴς οὐκ ἀεδωθήσεται, πίπτων πῶμα θῆαισιον. ἀλλὰ καὶ τὰ ὠραῖα αὐτοῦ, τρέψιν, τοὺς παῖδας, ἀπλήγως δαπανήσῃ θάνατος. ταῦτά δὲ φησὶν, ἀνιπτόμενῳ τῷ ἀπαιδίῳ αὐτοῦ διὰ τὰς παρανομίας ἐπεπινέχθαι, ἐπειδήπερ ὁ ποσῶν του διὰ τῶν τῇ φραγμάτων ἀπώ-

λειαν ἐδυχεράνε. φαίνεται γὰρ καὶ τέλος φιλοσοφῆσας ἐπὶ τῇ διαρπαγῇ τῇ κτημάτων. διὰ δὲ τὸν τῇ παίδων θάνατον μάλιστα εἰδείχθη. τὸ δὲ ἐκραγῇ ἐκ διαίτης αὐτῷ ἰασίς, αὐτὶ τῷ, αὐέλεις. ἔσαι τῷ ποιῶν ἢ τῇ διαρπαγῶν ἀποκατῆσας, καὶ ἀνίατα καὶ ἀθεράτῳ αὐτῷ τὰ συμβήσόμενα.

ΚΕΙΜ. Σχοίη δὲ αὐτὸν ἀνάγκη αἰτίᾳ βασιλικῇ.

ΧΡΥΣΟΣΤ. Τρέψιν, ἀπαραίτητος πτωχεία ἢ τῷ Θεῷ. εἶδὲ ἀνθρωπίνῳ λίγῃ, αἰαμίγνυσι καὶ τὰ μὴ συμβαῖντα αὐτῷ, ἵνα μὴ δόξῃ δι' αὐτὸν λέγειν. ὁ δὲ λίγῃ πτωχὸν ἔστιν. οὐχ ὑπὸ τῇ ὑποδεδεγμένῳ ἢ παρανομίας πέσσεται θανάτῳ, ἀλλὰ παρὰ τῇ κρατύντων εἰς συμφορὰς κατασῆσεται. ὁ δὲ Ἀκύλας ἐμφαντικώτερον θῆδωκε, καὶ ἐπιβήσεται αὐτῷ τῷ βασιλέως ἀνυπαξία, τρέψιν, παρὰ τῷ βασιλέως ἐπέλθοι αὐτῷ ἢ τῇ ὑπαρχόντων σέσησις.

ΚΕΙΜ. Κατασκληνώσῃ ἐν τῇ σκληρῇ αὐτῷ ἐν νυκτὶ αὐτῷ.

ΟΛΥΜΠ. Ἐπερὰ δὲ αὐτίγραφα, αὐτὶ τῷ, ἐν νυκτὶ αὐτῷ, ἐν σώματι αὐτῷ ἔχουσι. κατὰ μὲν οὐκ, τὸ, ἐν νυκτὶ αὐτῷ, αὐτὶ τῷ, ἐν ζώῳ καὶ ἐν νυκτὶ ἀφειγγεί ὅλη αὐτῷ ἔσαι ἢ διαγωγῇ. κατὰ δὲ τὸ, ἐν σώματι αὐτοῦ, ἵνα εἴπῃ, ὅτι ἐισέλθεται εἰς τὸν τόπον, ὅτε κατασκληνοῖ καὶ πῶς ἐσχάτης πενίας, μηδὲν ἔπερον ἔχων ἢ τὰ ἰαυτῷ σῶμα. ταύτῃ τῇ ἐννοίᾳ καὶ ὁ Θεοδοτίων συντρέχει, ὅπως εἰρηκῶς κατασκληνώσῃ ἐν τῇ σκληρῇ αὐτῷ ἀνυ-

παρξία. ὁ δὲ Ἑβραῖος ἔχει, κατα-
σκηνώσει ἐν σκηναῖς ἕχ' αὐτὸ, πλείον
τί λέγων, αὐτὶ τὸ, ἀλώμενος διαπι-
λίσσει ἐν ἀλλοτείοις.

ΚΕΙΜ. Κατασπαρήσονται τὰ
ἄπρεκτῇ αὐτῷ θείῳ.

ΤΟΥΤΟΥΤΟΥ. Οἱ δὲ Θεοδο-
πίων, λικμηθήσεται ἐπὶ ὠραιότητι αὐ-
τῷ. θείον, τὸς ὀργῆς ἰδείξει τὸ ἐπιτι-
ταμένον· ὡς γὰρ φησὶ, πυρὸς ἐνε-
χθεύτος ἐπὶ τῆς γῆς ἅπαντα ἀπόλλυ-
ται· ἐπὶ καὶ τῇ ἀσεβῶν ἢ δοκῶσα
ἀημερία ἐκποδῶν γίνεται, καὶ πάντα
τὰ κατ' αὐτὸς εἰς ἀκαρτίαν καταλή-
ξει, ὡς ὑπὸ θείῳ κατασπαρεύτα· ὡς
ἐπὶ τῆς σοδομίπδος, ἡ πῦρ ἐπαφῆς
ὁ Θεὸς ἐπέφρωσεν. ὁμοίον εἶπε καὶ Δα-
βὶδ περὶ τῇ ἀμαρτυλῶν, πῦρ, καὶ
θείον, καὶ Πνεῦμα καταυγίδος, ἢ με-
εἰς τὸ ποιεῖν αὐτῶν.

ΚΕΙΜ. Ὑπὸ κάτωθεν αἱ
ρίζαι αὐτῷ ξηρανθήσονται, καὶ
ἐπαύωθεν ἐπικεσῆται θερμὸς
αὐτῷ.

Ἀλλὰ καὶ πᾶτά, φησιν, ἀσφάλεια
τῷ ποιῆται, τὰ γὰρ ἡ ρίζα, ἐλε-
χθήσεται, ἕθενος ἀρκύντος πρὸς τὴν
τοῦ Θεοῦ ἀπόφασιν ἀντιστῆναι, καὶ τις
φησὶν, ὑπόνοια βλασφήμους γενήται,
ταχέως ἐκκοπήσεται, καὶ συνδιαφθα-
ρήσεται τοῖς προσώπων ἢ δοκῶσα πε-
ριφάνεια. ἐκ μεταφορᾶς δὲ αὐτὸ ἔλα-
βε τῇ ἐκπνυομένων δένδρων.

ΚΕΙΜ. Τὸ μνημόσμιον αὐ-
τῷ ἀλώοιτο ἐκ γῆς.

ΤΟΥΤΟΥΤΟΥ. Τησίην, εἰς
λῆθην τοῖς πᾶσι κατασῆσεται ὁ ἀσε-
βῆς· ἀπολῶνται γὰρ οἱ παῖδες αὐτῷ,
οἱ δὲ μνημόσμιον εἰσι τῇ γεννησάν-
των.

ΚΕΙΜ. Καὶ ὑπάρξει ὄνομα
αὐτῷ ἐπὶ πρόσωπον θωπέρω.

Τὸ ὄνομα αὐτῷ, φησὶν, ὅπως ἔσται
σκαῖον καὶ ἀποτρόπαιον, ὡς ἕκαστον ἀ-
κούντα τῆς προσηγορίας σρέφειν θω-
πέρω τῷ λέγοντος τὸ αὐτῷ πρόσω-
πον, μυσταττόμενον καὶ αὐτῷ τῷ
ὀνομασίαν αὐτῷ.

ΠΟΛΥΧΡ. Οἱ δὲ Σύμμαχος, καὶ
οὐκ ἔσται ὄνομα αὐτῷ ἐπὶ πρόσωπον
ἀγορᾶς· ἵνα εἴπῃ, ὅτι ὅτε φίλοι, ἢ
πε ἀλλοτεῖοι διώκοντες τοῦ ποιῆται με-
μνησθῇ, τῇ προσφώνῳ ἕκαστον εἰς κα-
τηγορίαν ἀγασθῶν.

ΚΕΙΜ. Ἀπώσσει αὐτὸν ἐκ
φωτὸς εἰς σκότος.

Ἀντὶ τῷ, θὲ ἀημερίας, καὶ τῆς ἐν
πῦρ λαμψρότητος, εἰς δυσπραγίαν,
καὶ τῷ ἐκ ταύτης ἀδυμνίαν ἀπελαθῆ-
σεται.

ΚΕΙΜ. Οὐκ ἔσται ἐπίγνωσις
ἐν λαῷ αὐτῷ, ἕθεν σεσωσμέ-
νῳ ἐν τῇ ὑπ' αἰθρῶν ὁ οἰκῶ
αὐτῷ.

ΤΟΥΤΟΥΤΟΥ. Οἱ δὲ Ἀκύλας,
εἰ γονεῖς αὐτῷ, καὶ εἰ ἐγγονοὶ ἐν τῷ
λαῷ αὐτοῦ· ὁ δὲ νῦν ἔστος· εἰ φρόνι-
ρον, φησὶν, οἱ διατιθεῖτες κακῶς
παύονται, ἀλλ' οὐδ' αὖτε ἐκ αὐτῶν εἰ-

πάξωσι συμφορὰν. ἡ δὲ διαδέχεται
τις τὸν αὐτὸν οἶκον, ὃ πικρὸν, ἐκ ἐγ-
γοῦ, παρωλεθείη τῇ ἀπάντων δια-
φθειρομένων.

ΚΕΙΜ. Α' Μ' ἐν τοῖς αὐτοῦ
ζήσονται ἕτεροι.

Α' Μ' εἰ γὰρ τι περὶ ληφθῆναι τῶ
τοιούτῳ, εἰς ἀλλοτεῖς ἡ τότεν ἢ κτή-
σις μεταστήσεται, πάντα πάντα τῶ
Γωβ συμβέβηκε δίχα τῆς βασιλικῆς
αἰάγκης, ἡ δὲ αὐτῷ ἴσως εἶπεν ὁ
Βαλδαδ, ἵνα μὴ δόξη δι' αὐτὸν λέ-
γειν· πλὴν ἔχ' ὡς ὤϊτο Βαλδαδ, δι'
ἀμαρτίας.

ΚΕΙΜ. Ε' π' αὐτῷ ἐς οὐρανὸν
ἔχαστοι. (ὁ δὲ Α' κύλας, ἐν
τῇ ἡμέρᾳ αὐτῇ ἀδημονήσασιν
ὑπερον.) πρῶτος δὲ ἔχε θαῦ-
μα.

Ο' ΑΤΜΠ. Πρῶτος λέγει τοὺς ἐπὶ
τῆς αὐτοῦ γειᾶς παροβύτας· ἐχάσας
δὲ, τὸς μετ' αὐτῶν. θαυμάσασιν οὐδ',
φησὶ, ἡ οἱ ὀρώντες τῇ ἀσεβῶν τλῶ
πτῶσιν, ἡ οἱ τὰ κατ' αὐτὸς ὑπερον ἀ-
κοῇ παραδεχόμενοι· ἡ τὸς μετ' ἡμῶν
ἔχει φόβος, περὶ τῇ κατ' αὐτοὺς δε-
δοικότας, οἱ δὲ παροβηκότας, ἡ πᾶ-
ραν ἔχοντες παρὰ γμάτων, ἐκπληζονται
ἐπὶ τῆς παρὰ γμάτων.

ΚΕΙΜ. Οὗτοι εἰσιν οἱ οἶκοι
ἀδίκων, ὅπως δὲ ὁ τόπος τῇ
μὴ εἰδότην τὸν Κύριον.

ΠΟΛΤΧΡ. Ἀπὸ τοῦ, ταῦτα κλη-
ρονομήσασιν οἱ ἀσεβεῖς, ἃ παροῖτε, δη-
λονέπ. ἀποφαντικῶς δὲ γὰρ ὅπως εἰρη-
κῶς, πάντας ταῦτα ἔσαι τοῖς ἀσεβε-
σιν, ἡμαρπ, μὴ παροῖτε τλῶ διαίρε-
σιν· ὁ γὰρ πάντας ὁ παῦδα αὐτοῖς ἡ
ἀπόδοσις, ἀλλὰ γὰρ ὁ τῷ μέλλοντι
αἰῶνι.

Π Ρ Ο Θ Ε Ω Ρ Ι Α

ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ ΤΡΙΣΚΑΙΔΕΚΑΤΟΥ.

Ο Λ Υ Μ Π Ι Ο Δ Ὁ Ρ Ο Υ.

Ο Γ' μεν φίλοι τῷ Γ' ἐπιτιμῶσιν ὡς περὶ τὰ θρασυνομενῶν· ὁ δὲ ὡς βαρεῖς ὄντας ἐν τοῖς ἀνείδισιν αἰτιάται, καὶ φησὶν, ὅτι τὸ το μόνον ὑμᾶς γινῶναι θέλω, ὅτι Θεὸς ἐστὶν ὁ πᾶς ἀνηκίστες μοι ταύτας πληγὰς ἐπαγαγὼν, ἵνα τῷ γινώσκῃ, φοβηθῇτε μὴ τοῖς ἰσχυραίοις καὶ ὑμᾶς περιβάλλῃ κακοῖς. Μῆμφεται δὲ ὡς καὶ προσώπων αὐτὸν κακολογῶντας. δῶμεν ἥ, φησὶν, ὅτι μὴ καθήκοντος φθίγγομαι, ἀλλ' ὑμᾶς ἐκ ἰδὲ φίλος ὄντας ἐπιτεῖβειν μοι πᾶς συμφορὰς. ταῦτα πρὸς τὰς φίλους εἰρηκῶς, πάλιν ἐκδιηγείται τὰ σιωπῶντα αὐτὸν δεινὰ, ἑαυτὸν πε πείθων κακείνης, ὡς ὑπὲρ ἀνθρωπίνης ἀμαρτίας αἱ τιμωρίαι, καὶ ἐχθρῶ μάλλον εἰσὶν αἱ τοιαῦται πληγαί· ὅντας ἥ ἐχθρὸς ἐν ὅς αὐτῷ χρώμενος, ἢ καὶ αὐτὸς τῷ αἰτίῳ ἡγνέει πᾶς συγχωρήσεως. ἔτι παρακαλεῖ ἵνα, εἰ καὶ μὴ ὡς δίκαιον ἐπαυχώμενται, ἀλλ' ὡς φίλον ἐλεήσωσι· καὶ ἐπ' ἔχεται γραφὴ παραδοθῆναι αὐτὸ τὰ ῥήματα, ἵνα διαδόσιμα καὶ ταῖς ἐφεξῆς γενῶνται γενεαῖς· ὁ δὲ καὶ γέγονε, καὶ ἐκ ἀτίτυχέ γε πᾶς ἀχθῆς ὁ δίκαιος· καὶ μέμφεται τοῖς φίλοις ὡς ἀνὰ ζήτῃσι πῶς αὐτὸν τοῖς λόγοις πλήξωσι, καὶ παρακαλεῖ πάντας τῷ ἀνείδισμῳ, τὸ Θεὸς τὸ κείμεν διδλαβεμένους.

ΚΕΙΜ. Ὑπολαβὼν δὲ Γ' λέγει, ἕως τίνος ἔγκοπον ποιήσῃτε ψυχῷ μου;

ΩΡΙΓΕΝΟΣ. Περὶ σώματα βαρεῖα ἐπιθίμενα ζώων σώμασι κάμνουν ποιεῖ τὰ βασάζοντα, ὅπως εἰσὶ πρὸς λόγοι βαρεῖς, ὅς ἀκῆσας τὴν κάμνει ὡς ὑπὸ βάρους πιεζόμενος πᾶς διωκόμενος τῷ λόγῳ, τῷ ἀνείδισμῳ, καὶ χαλεπῶς, ἢ ἐπὶ λοιδορίας εἰρημέων· ὡς καὶ νῦν ὑπὸ Βαλδασὶ εἰρημέων, οἶκον φορτὴν αἰσθηθεὶς βαρὺς ἐ

Γ' κάμνων τῇ ψυχῇ, φησὶν, ἕως τίνος ἔγκοπον ποιήσῃτε τὴν ψυχὴν μου, καὶ ὡς φορτίον βαρὺ βαρυνέτω κατ' ἐμὲ τοὺς λόγους; ὅπως ἐπὶ τυραννικοῖς εἰσὶν αἱ τὰ σαυχαίων τυράννων λόγοι· ὅς ἀκῆσας ὁ Γ' λέγει τὰ φορκαίμενα. οὐχ ὅπως γὰρ καθικνέται ψυχῆς ἀνθρώπου ἄλλο τι ὡς λόγος σκληρὸς· πολλάκις γὰρ πρὸς ὑπομένειν βασάνους σώματι προσφερομένας, λόγους δὲ ὑπέμεινεν, ὁ μὲντοι γε τέλειος ἀδελφὴς, εἰ καὶ κάμνων, ἀλλ' ὑπομένει τὰς χαλεπὰς λόγους· ὕβριν γὰρ

ὑπομένειν μεγάλῃ ἀνδρὸς ἐστὶ· διόπερ
 ἐν τοῖς ἀνδραγαθήμασιν ἑαυτὸν ὁ Ἀπό-
 στολὸς λέγει, λοιδορούμενοι ὀλογύ-
 μοι, βλασφημώμενοι παρακαλούμεν.
 καὶ νυνὶ δὲ ὁ Γωβ ἐστὶν ὁ τῆς ἀθλητῶν
 γενναϊότητος ὁ πεῦτα λέγων, ὃ καὶ τὸ
 βιβλίον ἔδωκε ἄλλο Ἰεραρίτης περιέ-
 χει, ἢ τινὶ ἀνδρείᾳ αὐτὸ καὶ τινὶ ὑ-
 πομονῇ, ἀλλ' ὅμως αἰσθάνεται τῆς
 καμάτων ὧν κέκμηκε ἀπὸ τοῦ λόγου
 τῶ σκληρῷ τῆς ἱληλυθότων αὐτὸν ἐπι-
 σκοπῆσαι. καὶ ἐπειδὴ ἡ τοῦ λόγου βα-
 ρύτης, ὡς περὶ φορτίον ἐπιθεσμένον
 τῇ ψυχῇ, κάμνει αὐτὴν παρασκά-
 ζει, διὰ τοῦτο, φησὶν, αὐτὸς ὅτι, ὦ
 φίλοι, ταῖς τοῦ σώματος ἀλγηδύσι
 προσΐдите τὸν τῆς ψυχῆς πόνον, μάλ-
 λον κεντούντες τοῖς ῥήμασιν, ἢ τὰ
 πάθη τὸ σῶμα.

ΧΡΥΣΟΣΤ. Οὐρα οὐ μόνον ἔδωκε
 ἐκφέρειν ἀπὸ τῆς παραμυθίας, ἀλ-
 λά καὶ τὸν αὐτὸν ποιῶντας, συμφορά-
 τοντας τῷ διαβόλῳ, καὶ συμμαχοῦ-
 ντας, καὶ καθαιρῶντας τοῦ δικαίου τινὶ
 ἰσχύϊ. ἐπάγει γάρ.

ΚΕΙΜ. Καὶ καθαιρῆτε με
 λόγοις;

Αὐτῇ, τῷ καταβαλεῖν ἀποδάσκει ταῖς
 ἀντιλογίαις τὰς ἐμὰς διηκολογίας, καὶ
 πολεμίων δίκῃ αὐτῇ βελῶν τὰς λόγους
 πέμπει, ἅχθεις δὲ τῆς ψυχῆς τὸν εὐσασιν
 ἐκλύσαντες, ἀδικῶν ἀπετρέχοντες τινὶ
 νίκῃ· ἔκ ἤρκεισε τὰ παρελθόντα,
 ἀλλὰ καὶ νυνὶ οἱ τρεῖς, ὡς ἔξ ἐσὸς σώ-
 ματος, τὰ αὐτὰ φέρειν.

ΚΕΙΜ. Γινώτε μόνον ὅτι ὁ
 Κύριος ἐποίησέ με ὅπως.

Ο' ΑΥΤΗΜΠ. Ἀ' βλέπει, φησὶ, πε-
 ρὶ ἐμὲ, μὴ λογίζησθε ἄλλοθεν ἢ ἡ-
 λυθεῖναι μοι ἢ ἀπὸ τοῦ Θεοῦ, εὐνοίαν
 τοίνυν λαβόντες τῆς ἐμῆς συμφορᾶς,
 καὶ τὸ μέγεθος ταύτης κατανοήσαντες,
 καὶ ὡς ἡ ἐπίστασις τῆς δεινῶν ἔδωκε ἱ-
 χνός τῆς προτέρας ἐπιφραγίας σιωπῶ-
 ρησε περιλειπθῆναι, καὶ ὡς τινὶ αὐ-
 τινὶ πείκειν φῶσιν, λογισάμενοι,
 φοβήθητε, μὴ ἀδελῶς ταῖς κατ' ἐμὴ λοι-
 δωρίας ἀμαρτανούντες, δίκην ὑπόχητε,
 τὰς αὐτὰς ἐμοὶ δεχόμενοι πληγὰς· ὃ δὲ
 ἐμοὶ ταῦτα ἐπάγων, διώκεται καὶ ὑμῖν
 ἐπαγαγεῖν· διὰ τούτων δὲ εἰς φόβον
 αὐτὰς ἐκφέρει, δεικνύς, ὅτι τοῖς ὑπὸ
 τῇ Θεῷ πτωρμένοις οὐ χεὶρ ἐπεμβαί-
 νειν, ἀλλὰ θλίβεῖν καὶ φοβεῖσθαι· οἴου-
 νεὶ λέγων, μὴ ὅπως ἐπεμβαίνετε μοι
 κάμνοντι, μὴ ἰλεῶντες, μηδὲ συμπα-
 θῶντές με τῇ περιστάσει, μὴ καὶ ὑμεῖς
 τοῖς αὐτοῖς περιπέσητε, τινὶ αὐτῷ ἱ-
 χοντες φύσιν.

ΚΕΙΜ. Καταλαλήτέ μου,
 ἔκ ἀίχμυόμενοι με ἐπὶ κησθε
 μοι.

Ο' ΑΥΤΗΜΠ. Καὶ κατ' Θεοδοτίωνα,
 καὶ Σύμμαχον, τὸ το δέκατον κατηχῶ-
 ντά με· βαρὺ μὲν, φησὶ, καὶ τὸ ἀ-
 πόπτων καταλαλεῖν· ὑμεῖς δὲ ἀνερυ-
 θιάσως, καὶ κατ' πρόσωπον λοιδορεῖ-
 τέ με, καὶ προσεπεμβαίνετε μοι, μὴ
 ἰλεοῦντες μηδὲ συμπαθῶντές μου τῇ
 περιστάσει.

Ο' ΡΙΓΕΝ. Πολλάκις καταλαλήτης
 κακῶς ποιοῦν· ὅταν δὲ ἀπερθελεύσῃ
 εἰς πρόσωπον λέγει ἐκείνους, ἔκ ἰλέγ-
 χων, ἔδωκε τὰ ληθῆ λέγων, ἀλλ' ὁνει-
 δίζων καὶ ὑβρίζων.

ΚΕΙΜ.

ΚΕΙΜ. Ναὶ δὴ ἐπ' ἀληθείας, ἐγὼ ἐπλανήθην, παρ' ἐμοὶ δὲ αὐλίζεται πλάνη, λαλῆσαι ῥήματα ἃ ἔκ' ἔδει, τὰ δὲ ῥήματά με πλανᾶται, καὶ ἔκ' ἐπὶ καρδίᾳ· ἔα δὲ, ὅτι ἐπ' ἐμοὶ μεγαλιώεσθε, ἐναίλλεσθε δέ μοι ὀνείδεα.

Ο'ΛΤΜΠ. Καθ' ὑπόθεσιν ὑμῖν, φησὶ, δίδωμι ὡς ὑπολαμβάνετε, ὅτι διὰ τὰ ἀμαρτήματα ταῦτα πάχων· δεδοσθαι καθ' ὑμᾶς, ὅπ' πῃς ἀληθὲς ὁδὸς ἐξω γίγονα, δώμεν ὅπ' κατ' ἀληθειαν ἐγὼ πλανῶμαι, καὶ ψάλλομαι τοῖς ὑπὲρ ἑμαυτῶ λόγους, καὶ ἀσεβῆς ὢν διχαστυώλῳ χηματίζομαι, καὶ οὐ κατὰ καρδίαν τὰς λόγους προφέρω, ἐστὶ δὲ ἐν ἐμοὶ πλάνος, ἢ κατὰ τὰς λοιπὰς ἀγνοήμα, καὶ οὐ κατὰ τὸ δέον φθίγγομαι· ἀλλ' εἰ καὶ καθ' ὑπόθεσιν τοιαῦτα ἐπεποιήκειν, οἷα ἔκ' ἔδει, εἰ καὶ τοιαῦτος ἦμινα, καὶ δέον με πάσαι ἀσεβείας ἐτιμελόμενον, νυνὶ τίνω ἐκ τῶν ἔργων ἔχειν παρρησίαν· τὸτο μὲν οὐ πεποίηκα, ἀποκρίνομαι δὲ ὡς διπλῶς. ἄρα ἐκ ἐχθρῶν ὑμᾶς βλέποντας τὰς μάστιγας, τὰς ἰχῶρας, τὰς σκώληκας, τίνω ἀπώλειαν τῆς ὑπαρχόντων, αἰδεσθῆναι καὶ συγγινώσκειν ὑπὸ ἀλγηδόνων φθιγγομένῳ; μάλλον δὲ ἐμεινῶς μοι ὀνειδίζετε, ἀλλ' ἐναλλόμενοι, ὡς οἱ ἐπιμεβαίνοντες καὶ καταπαύοντες, καὶ ταῦτα ἔτι πάχοντα καὶ τολαιπορόμενον.

ΚΕΙΜ. Γινώτε ὅτι Κύριός ἐστιν ὁ παράξας.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Τετίσιον, ὁ ὅτι

ποσαύτη συγχίτη τὰ κατ' ἐμὲ καταστήσας. ὁ δὲ Εὐραῖος, αὐτὶ τοῦ, ὁ παράξας, ἐπληξεν, ἔχει. τίνω δὲ ὁ τῷ προσιμῷ ῥῆσιν αὐτῶν πείθειν, εἰς φόβον αὐτοὺς καταστήσαι βυλόμενος, καὶ παῦσαι πῃς ἀντιλογίας· ἐνοήσαντες γάρ, φησὶ, τὴν κατ' ἐμὲ πλῆγην, δείξατε μὴ καὶ ὑμεῖς τοῖς αὐτοῖς περὶ πίστην.

ΚΕΙΜ. Ο'χύρωμα δὲ αὐτῷ ἐπ' ἐμὲ ὕψωσεν.

ΠΟΛΥΧΡ. Λογίζεσθε, φησὶν, ὅπ' ἐκ ἀπὸ σκοπῆς ἀλγυνώομαι, καθάπερ ὀχυρώματι καὶ τείχει πρὶ τοῖς θηνοῖς κυκλωμένος, καὶ ταῖς συμφοραῖς περικληόμενος· οἶονα δὲ ὑπὸ τείχος πῃς περιστάσεως εἰμι, ὃ ἐδιώομαι φάγειν ἕως ἢ κείνη ὁ Θεὸς καθελεῖν αὐτό. νοήσης δὲ καὶ ἔτι τὸν σίχον· ὡς περὶ διατέχισμα μετὰ ἐμὲ καὶ αὐτοῦ ὕψωσεν ὁ Θεός, ἵνα εἴπῃ· ἀπέστησεν ἀπ' ἐμὲ τίνω οἰκίαν βοηθῆσαι.

ΚΕΙΜ. Ἰδὲ γελῶ ὀνείδεα, καὶ λαλήσω.

Ο'ΛΤΜΠ. Τὸτο πολλαχῶς ἐστὶ νοησῆναι· ἥτοι καὶ τὸτο φησὶν, ὅπ' ἐπὶ τῷ ὀνείδει ὑμῶν γελῶν, καὶ λαλεῖν νομίζομαι· ἢ, ὅπ' λέγων μετ' ἀληθείας τὰ κατ' ἐμὲ ὡς ἔχει, καὶ παραδέχεσθαι με τὰς λόγους, ἀλλὰ διὰ τὸ ἀνελπεῖν μοι ὑμᾶς, δοκῶ μηδὲ εἰρηκεῖσαι· ἢ ὅπ' βέλτιον τὸ γελῶν ἐπὶ τοῖς ἡμετέροις ὀνείδεσι, καὶ μὴ ἀποκρίνεσθαι, ἀλλὰ καταφρονεῖν αὐτῶν ὡς ψάδων. τί καὶ ἐποιμι, μήπως πῃς ἀποφάσεως δεικνύσης πῶτερον ἐγὼ τ' ἀληθῆ λέγω, ἢ ὑμεῖς;

ΚΕΙΜ.

ΚΕΙΜ. Κεκραίξομαι, καὶ ὀ-
δαμῶ κείμεα.

ΠΟΛΥΧΡ. Οὐδεὶς ἀκούει, φησὶν,
ὅδε· δικάζει, ὅδε· βλέπω, ἔκ ἔχω
τὸ ἀπελθεῖν· ταῦτα ἐλεῖται ὁ χεῖ;
ἐπιβάλλει δὲ καὶ ὅδε, εἰ δὴ καὶ πρὸς
τὸν Θεὸν βοήσω, εἰς φανερόν ἀτασιν
ὀνύχημι τὰ κατ' ἐμὲ, ὃ τυγχάνω τῆς
ικασίας· ὁ γοῦν Σύμμαχος ἔπα φη-
σιν, ἰαὺ κρωγᾶσω ἀδικώμενος, ἐκ
ἐστακωθήσομαι.

ΟΡΙΓΕΝ. Ναι, ἰαὺ κράζω, ὀδα-
μῶ τὸ κείμεα με ἔρχεται, ἐπ' ἀθλῶ,
ὥτε ἔλεγεν, ὥσπερ τις ἀθλητὴς ἐν τῇ
σαδίῳ κεκράγῃ, καὶ ὀδαμῶ τὸ κείμεα
με οἰσάται· ἐτι γὰρ παλαιῶ· ἰαὺ
μὴ πλίσσω τὸ πάλαισμα, ἔκ ἔρχεται
τὸ κείμεα τὰ φεφάνε, καὶ ταῦτά φαμεν,
ἵνα μὴ κατηγορώμεν τὰ Θεῶν, ἐτι το-
σαῦτα πάχαι ὁ Ἰωβ, καὶ ὀδαμῶ τὸ
κείμεα, ταπείνῃ, ἢ ἀπόφασιν τῆς ἐλπί-
δος, καὶ τῆς τῇ δεινῶν ἀπαλλα-
γῆς.

ΚΕΙΜ. Κύκλω περιωκοδό-
μημαι, καὶ ὃ μὴ διαβῶ· ἐπὶ
πρόσωπόν μου σκότος ἔδετο.

ΟΛΥΜΠ. Οἱ δὲ ἄλλοι, ἀπὸ τῆς,
ἐπὶ πρόσωπόν μου, ἐπὶ ἀτρατοὺς ἔξι-
δωκαν· ἀδιεξίτητά μοι, φησὶ τὰ κα-
κά, καὶ ἔπα τοῖς δεινοῖς πεκύκλωμαι,
ὥτε μὴδὲ ἔχειν διέξοδον· ὡς γὰρ οἱ
κυκλοτερῶς ὑπὸ τείχος ἀπεληγμένοι,
ἢ ἀορασίᾳ πᾶς ὄψις ἐμποδιζόμενοι,
περαιτέρω προελθεῖν οὐδύνανται· ἔτι
ἀμύχανον τῇ συμφορᾷ ἔξω γενέ-
σθαι· ἐπικότασέ με, ἔκ ἔχω τὸ ἀ-
πελθεῖν, ὅδε βλέπω, ὅδε δυνάμαι,

ὡς ἐν ὀχυρώματι καὶ φρενὶ καθυγ-
μενῶ.

ΚΕΙΜ. Τὴν δὲ δόξαν ἀπ' ἐ-
μοῦ ἔξεδυσον, ἀφῆλε δὲ σέ-
φανον ἀπὸ κεφαλῆς μου.

ΠΟΛΥΧΡ. Πᾶσαί με, φησὶν, ἀ-
ποργίαν περὶ εἶλε, δέξαν γὰρ, τὸ
ποικίλον λέγει τῆς ἀπορίας· ἵνα εἴη
τὰ περὶ κτήματα, καὶ τὸν πλοῦτον, καὶ τὴν
ἀπαιδίαν, καὶ τὴν ἔξωθεν πρὸς τι-
εἶλε, καὶ τὸ σώματος τὴν ὑγίειαν.
ταῦτα γὰρ διὰ τῆς ῥητῆς ἐδήλωσε.
σέφανον δὲ ἀφῆρῆσαι, λέγει, ἢ ὅτι
καὶ αὐτὸς βασιλῆς ἐτύγχανεν, ἢ καὶ
τὴν πᾶσαν ἀημιερίαν, καὶ μὴνύει τὰ
ἐκόμενα.

ΚΕΙΜ. Διέπασσέ με κύκλω
καὶ ὀχόμην· ἔξεκοψε δὲ ὥσπερ
δένδρον τὴν ἐλπίδα μου· θανῶς
δέ μοι ὀργὴ ἐχθρήσατο· ἠγήσα-
το δὲ με ὥσπερ ἐχθρόν.

ΟΛΥΜΠ. Μεληδὼν, φησὶ, διέ-
πασσε, τὴν προσηύσαν πτῆσιν ἀφῆ-
λετο, τὴν ἐκ τῆς ἀπαιδίας μνήμην
ἠφανίσε, πᾶσαί με χησιλὴ ἐλπίδα
ὡς δένδρον ἔξεκοψε· ὥσπερ δέ τις
ἐχθρὸς ὀργὴν χρώμενος, ἔπα τὰ κατ'
ἐμὲ διετκέδασε, καὶ κατὰ τὸ σώματος
ἠνεγκε τὴν πληγὴν, καὶ ὡς πολέμιον
ἐτιμωρήσατο, καὶ βαρύτερον· καλῶς
δὲ ἔπει, τὸ, ὥσπερ, ὃ γὰρ ἐμπα-
θῶς, ὅδε ὡς ἐχθρὸς ὁ Θεὸς κολάζει
ταῦτα δὲ ἔπει, καὶ τὰς φίλους καὶ ἐαυ-
τὸν πείθων, ὡς ὑπερέβαλε μέτρον αὐ-
θραπίνων ἀμαρτημάτων ἢ τιμωρία·
καὶ ὅς ἀληθῶς, ὃ δὲ ἀμαρτίας, ἀλ-
λά κατὰ γυμνασίαν ἔταχεν ὁ δίκαιος.

ΚΕΙΜ.

ΚΕΙΜ. Ομοθυμαδὸν δὲ ἤλ-
θον τὰ παρατήρια αὐτῷ ἐπ'
ἐμοί.

ΠΟΛΥΧΡ. Ο' Θεοδοτίων διέ, καὶ
Σύμμαχ^ο, ὁ μὲν μονόζωνοι, ὁ δὲ
λόχοι ἐξέδουκεν. ὁ δὲ λέγει, τοῖσιν
ἐστὶ καὶ ταυτὸν ἀπαστα αὐτὸ συμφε-
ραί μοι ἐπῆλθον. τὸ γὰρ, τῷ προσόν-
των τὸ μὲν τι περιλειφθῆναι, τὸ δὲ
ἀπολείδαι, φέρει τινὰ παραμυθίαν
τῷ παθόντι. τὸ δὲ, ἀπάντων ἀθρόως
σερηθῆναι, βαρυτέρην ἰποίει τὴν ὁδύ-
νην.

ΚΕΙΜ. Ταῖς ὁδοῖς μὲ ἐκύ-
κλωσαν ἐγκάθετοι.

Ο' ΛΥΜΠ. ἐκ μεταφορᾶς τῆς πο-
λεμίων τὸτο εἶπεν, οἱ λόχοι καὶ ἐ-
νέδρας πανταχόσε ἰσῶντες, ἀθρόον
πάντες ἐπέρχονται, ἀπολαβόντες ἐν
μέσῳ τὸν σευδρόμενον. ἵνα εἴπῃ,
ὅτι πανταχόθεν μὲ περιεσείχισαν οἱ
ταῖς ἀλγηδοναῖς ἐπιφέροντες, καὶ ὁδὸς
τις τοῖς ἐπιέσιν οἱ ἀπολαβόντες ἐγί-
νοντο, ἄλλος ἄλλον δεχόμενοι, καὶ
τῇ συνεχεῖ τῇ δεινῶν ἀγγελίᾳ βαπτι-
ζόντες τὴν διάρροϊαν. Ἐγκάθετοι δὲ εἰσὶν
οἱ δόλιοι, οἱ τῷ κακῷ ἐγκείμενοι, οἱ σευ-
δρόντες καὶ καταβλάπτοντες, εἴτε ἀν-
θρώποι, εἴτε δαίμονες. ὁδοὶ δὲ, δι' ὧν
τὴν πορείαν οἱ διαρπάσαντες αὐτὴν τὴν
περιεσίαν ἐποίησαντο.

ΠΟΛΥΧΡ. Τίτις περιεσείχιδεν
τοῖς δεινοῖς, καὶ ἐπέμεινέ μοι τῆς Συμ-
φορᾶς τὸ μέγεθος. ἠΐξῃσε τὸ δεινόν,
τὸ μὲν ἀπὸ τῆς πάθης, τὸ δὲ ἀπὸ τῆς
χρόνης.

ΚΕΙΜ. Α'π' ἐμῶ ἀδελφοί μὲ
ἀπέστησαν, ἔγνωσαν ἄλλοτεῖς,
ἢ ἐμέ. φίλοι δέ μὲ ἀνελήμο-
νες γεγονόασιν. ὁ προσεκοιήσαν-
τό με οἱ ἐγγύτατοί μὲ, καὶ οἱ
εἰδότες μὲ τὸ ὄνομα ἐπελάθο-
τό μὲ. γάρονες οἰκίας, θανά-
παιναί τε μὲ, ἀλλογενῆς ἡμεῶν
ἐναντίον αὐτῶν.

ΤΟΥ Α'ΤΤΟΥ. Ταῦτα καὶ ὁ
μέγας Δαβὶδ ὀλοφυρόμενος ἔλεγεν,
ἐπελήθην ὥστε νεκρὸς ἀπὸ καρδίας,
ἐγενήθην ὥστε σκιῶ ἀτολῶλος. καὶ
νῦν ὁ Γῶβ, καὶ ἐγὼ ἀπὸ τῆς συγ-
γενῶν ἔχον, φησὶ, παραμυθίαν, ἀ-
δελφὲς γὰρ τὸς αὐτῷ προσήκοντας λέ-
γει, ἀλλ' ἀπέστησαν ἀπ' ἐμῶ, ὥστε
γνώμης ἀμάρτημα τὸ πάθος μιση-
σαντες, καὶ τὸς μηδὲν αὐτοῖς προσήκον-
τας τῆς ἐμῆς συγγενείας ἀφ' ἑαυτῶν
ἀλλὰ καὶ οἱ καὶ τῆς ἑδαμονίας φί-
λοι οὗτοι, καὶ τῆς δυσπραγίας γε-
γόνασιν ἐπίβουλοι. ἀλλὰ καὶ οἱ τὸ
γεῖρας οἰκειότεροι εἶναι δοκῶντες διὰ
τὴν φιλίαν, ὃ μόνον ἐκ ὥστεραν το-
σούτοις βληθέντα τοῖς δεινοῖς, ἀλλὰ
καὶ ἐν πολεμίων ἔστησαν τάξει. καὶ
ἀνήμεροντι μὲν μοι προστίσαν οἱ γνώ-
ριμοι. ἐγγυτάτος γὰρ λέγει τὸς γεῖρας
πλησιάζοντας. νῦν δὲ ἐκ οἷός τις τῆς
αἰθρώτων τοῦ Γῶβ, ἀλλὰ καὶ παρὰ
τοῖς οἰκείοις, μισός μοι τὸ πάθος αὐ-
τὸ. Συμπαθείας ἀνέξωμαι. καὶ οἱ
μικρῷ πρότερον δι' αἰδῶς ἔχοντες καὶ
δεδοκότες παρὰ φαῦλον τίθενταί με
νῦν. καὶ οἱ τὸ ἐμὸν ὄνομα, καὶ τὴν δό-
ξαν εἰδότες πρότερον, ὡς μηδὲ τὴν
ἀρχὴν γνόντες, διάκεινται. ὅρα δὲ ὅτι
καὶ τὸν οἶκον αὐτῷ ἐκάνεστηεν ὁ διά-
βολος. καὶ οἱ ἐκτός γάρ, φησὶ,

μόνον, ἔδὲ οἱ γείτονες, ἀλλὰ καὶ οἱ οἰκέται, ὃν τὴν ἔξοσιν εἶχον, ὡς ἔδὲ τὴν ἀρχὴν ἐγνωκόπεις με, διετίθησαν, καὶ ὡς ξένου καὶ ἀλλογενῆ παρέδραμον.

ΧΡΥΣΟΣΤ. Πολλὴ ἡ πείρα τῆ διαβολῆς. οἱ περιλειφθέντες αὐτῷ οἰκίων, χαλεπωτέρων εἰργάσαντο τὴν συμφορὰν τοῦ ἀπειλθόντων. ἐκεῖνοι μὲν γὰρ ἔδωκ' ἐπίνοιαν λοιπὸν, ὅτι δὲ καὶ ὠνεΐδιζον, καὶ παρήκουν, καὶ κατ' αὐτὸ ἐλάλουν, καὶ τὰ λοιπὰ ἐπραττον, ἄτερ ἐκάνει.

ΚΕΙΜ. Θεράποντάς με ἐκάλεσα, καὶ ἔχ' ὑπήκουσεν.

ΟΛΥΜΠ. Τῆς ἐκ τοῦ λοιπῶν παρακλητικῆς ἐς ἡμεῖς καταστὰς, τὴν ἐκ τοῦ οἰκετῶν εἴησαν θεράπειαν. καὶ ταῦτα ἐκείνων, διήμαρτον τῆς γνώμης. καὶ τὸτο δὲ τοῦ σφοδρὰ ἀλγεινῶν, τὸ ἐς νόστον κείμεσον καλεῖν τὸν ὀφείλοντα ὑπηρετεῖν, καὶ μὴ ἀκέεσθαι. δεῖ δὲ ἡμᾶς τῷ ὑποδείγματι τῷ μεγάλῳ Ἰωβ προσέχοντας, μὴ ὀργίζεσθαι κατὰ τοῦ ὑπηρετῶν, μήτ' αὖ γυνῇ, μήτ' αὖ οἰκίῃς, μήτ' αὖ υἱὸς ἢ ὁ παρκεῶν.

ΚΕΙΜ. Στόμα δέ με ἐδέετο, καὶ ἐκέλευον τὴν γυναῖκά με.

ΠΟΛΥΧΡ. Ἀλλὰ καὶ αὐτὴ, φησὶν, ἡ γυνὴ με παρορᾷ. μὴ ἀκυσθεῖσα γὰρ ἐφ' οἷς κακῶς συνεβύλας, καὶ αὐτὴ λυτεῖν ἐπεχείρει.

ΚΕΙΜ. Προσεκαλόμεν δὲ κολακῶν υἱὸς παλλακίδων με,

οἱ δὲ εἰς τὸν αἰῶνά με ἀπεποιήσαντο.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Κατὰ μὲν τὸ πρόχειρον καὶ παλλακίδων λίγαι τὰς ἐκ ἐκ νομίμων γάμων, ὡς ἔχειν Ἀβραάμ ἐκ τῆς Ἀγαρ τὸν Ἰσμαήλ, καὶ Ἰακώβ ἐκ τῆς Βάλλας τὸν Δαὺ καὶ Νεφθαλείμ. ἡ γὰρ ἀπηγορεύετο παρὰ τὴν ἡ ἐκ τοῦ τοιαύτου παιδοποιῆα, διὰ τὴν τὸ γένος αὐξήσιν. σαφές ἐστιν δὲ ὁ Σύμμιχος ἔφη, καὶ τὰιδων με. κατὰ γὰρ τὸ οἶκε τὴν ἔξοσιν ὁ διάβολος, ἡ κατ' ὅλε τὴ γυναικὸς ἐλαβε. καὶ βαρυτέρα ἡ πληγὴ εἶναι δοκεῖ, τοῦ συγγενῶν ἐς ἡμεῖς τυγχάνοντων. ἡ γὰρ παράδεισις μέζονα τὴν ὀδυνίαν ἐργάζεται. καὶ μάλιστα ἐπειδὴ πρότερον αὐτὸ δέομενοι νῦν ἐς συμφορὰς παρέβλεπον, οἱ δὲ εἰς τὸν αἰῶνά με ἀπεποιήσαντο. ὁ δὲ Θεοδοσίω, καί γε ἀφροσύνην ἀπώσαντο, εἰς τὸν αἰῶνα, τῆς, τῶν πλῶς, ὅτι γὰρ ὁ λέγει περὶ τῶν, ὁ δὲ καὶ φαίνεται λέγων, ἡλθον. τῶν γὰρ ἐς τὴν συμφορὰν ἀπώλυνται.

ΚΕΙΜ. Ὄταν αἰσῶ, κατ' ἐμὲ λαλήσιν.

ΟΛΥΜΠ. Ἰσως καὶ αὐτοὶ λέγοντες τὸν μιᾶρον, τὸν ἐλαγῆ, τὸν ἐκάθαρτον, τὸν διὰ τῆς αἵμαρτιῶν αὐτῶν τιμωρόμενον. ἡ ταῦτα μὲν ἔδαμῶς, τὸ δὲ τοῖς πολλοῖς ἐπὶ ταῖς μακρῶς νόστοις συμβαῖνον, μέχρι τίνας ἐπὶ λῶν; τί βαρὺ φορτίον καὶ ἀχρεῖον κείται τῇ γῇ; τὸ δὲ, ὅταν αἰσῶ, ἡτοι ὅταν αὐτὸς ἀτοχωροῦμαι, ἡ ὅταν ἀφ' ὑποθέσεως ἡγεροῦμαι κατὰ τὴν εὐκτα πρὸς ἑαυτὸς λέγασιν, ἔγω πένητος; ἐπὶ ζῇ ὁ ἄδης ὅτος;

ΚΕΙΜ. Εἰς δὲ ἡγάπηκα, ἐπαγέσθαι μοι.

ΧΡΙΣΟΣ. Φίλοι, φησὶν, ὑπὸ τῆς πρώτης σωμιλιάντων γέγονα, καὶ πολλοὶς ἔχον τὰς πρώτας ἀγαπώντας· οἷτοι γὰρ σωμιλιόι μου προΐοντα βλέποντες, καὶ τῆς αὐτῆς δειόμενον παραμυθίας, ὡς ἀποτρόπαιον· ἐφυγον· οἷτοι ἀκραιφνέοι φρόνουν, καὶ τῆς παρ' ἐμὲ ἐπικρείας δειόμενοι, καὶ μαῦτοι καὶ διεργετηθέντες παρ' ἐμὲ, διέδισαν μοι κακά· τοιοῦτόν τι καὶ Δαβὶδ ψάλλει, ἴδωτο κατ' ἐμὲ κακά· ἀντὶ ἀγαθῶν, καὶ μὴ αὐτὴ τῆς ἀγαπήσεώς μου.

ΚΕΙΜ. Εἰς δὲ ἡγάπηκα, ἐπαγέσθαι μοι. Σάρκες μου, τὰ δὲ ὅσα μου εἰς ὁδὸν ἔχεται.

ΠΟΛΥΧΡ. φησὶν, τὰ ἔξωθεν συμβαίνοντα, μέμνηται λοιπὸν καὶ τῆς τοῦ σώματος παθῶν, ὅτι καὶ τὸ δέσμα καὶ αἱ σάρκες ὑπὸ τῆς ἰχώρων ἐφάρησαν· ζῶντος δὲ, φησὶν, ἐσαπῆσαν αἱ σάρκες μου, καὶ τὰ ὅσα μου ὡς ὑπὸ ὁδόντων θηρίων τινῶν καπιδοῖται. καὶ δὲ τὸ δέσμα, καὶ τῆς σαρκῶν ἐμνημόνευσεν· ἵνα εἴπῃ, ὅτι εἰς βάθος ἐχώρησε τὸ δεινόν, ὥστε μοὶ καὶ ἀπαραιμήτως εἶναι τὸ πάθος· ὅπερ Ἀκύλας ὅπως ἔειπεν, ὅτι δέσματί μου, καὶ ὅτι κρία μου, ἐκολληθῇ τὸ ἔσθῃ μου· ἵνα εἴπῃ, ὅτι ἐπάκησαν αἱ σάρκες μου, καὶ τὸ δέσμα γυμνοῖς τοῖς ὀστέοις κεκώληται· τὸ δὲ, τὰ ἔσθῃ μου εἰς ὁδὸν ἔχεται, σαφές ἐστιν ὁ Σύμμαχος ἠμυνάσας, καὶ Ἰερεμίου τὸ δέσμα μου ὁδὸν ἔχεται, καὶ τὴν σῆψιν δηλαδὴ, ξηραίνοντο, καὶ ἀπορρηγνύμενον· καὶ δὲ τὸς ἐβδομήκοντα ἐκδεδώκεν, τὰ ὅσα μου

εἰς ὁδὸν ἔχεται, ἐκείνο εἰκοι λέγειν, ὅτι αἰάτα πάχω, ἔπειτα καὶ τὰ ἀνάληψα τῆς μωρίων, ὡς τὰ ὅσα, καὶ ἰλδύτρα ὁδὸν κατέστηκεν, ἀλλ' ὡς ὑπὸ ὁδόντων τινῶν καπιδοῖται.

ΚΕΙΜ. Εἰς δὲ ἡγάπηκα, ἐπαγέσθαι μοι. Σάρκες μου, τὰ δὲ ὅσα μου εἰς ὁδὸν ἔχεται.

ΠΟΛΥΧΡ. Εἰρηνικῶς περὶ τῆς φίλων καὶ συγγενῶν, ὧν καὶ γυναικός, ἐπὶ μὲν καὶ τῆς ἀξιομενῶν φρόνουν τῆς αὐτῆς κηδεμονίας, ὡς ἅπαντες διὰ τὴν συμφορὰν ὑπερεῖδον· ἀκαλῶς ὡς παρὸς παρόντας τὰς φίλους, καὶ ἀνελιμῶν ὁρῶντας τὰ πάθη, φησὶν, εἰ καὶ μὴ ὡς δίκαια λέγοντα ἐκαστῶν· ἀλλ' ὡς φιλάνθρωποι ἐλπίσασθε· καὶ οἶκτον λάβετε καὶ διδοῦναι, εἰς τὰ ὑπὸ Θεοῦ μοι συμβεβηκότα ὁρῶντες, διδόμενοι μὴ τῆς ὁμοίων περὶ παρὰ Θεοῦ· ὅς καὶ ἐπὶ ἀμαρτίας ἐπλήσθη, ἀλλὰ κατ' ἡσυχίαν τὰς συμφορὰς ἐπήγαγεν.

ΚΕΙΜ. Διατί με διώκετε ὡς παρὸς καὶ ὁ Κύριος, ἀπὸ δὲ σαρκῶν μου ἐκ ἐμπόπλου;

ΟΛΥΜΠ. Τίνος ὡς ἐκεῖ ἐπιτίθει τὰς συμφορὰς, ὅσα οἶκτον ἐπὶ ἐμοὶ λαμβανόντες, καὶ ταῦτα ὁρῶντες τὸ δεινόν; διατί δὲ τῇ θείᾳ ὀργῇ συνεπιτίθει, καὶ ἀκόρις τῇ τῆς λόγων βαρύτητι κέχρησε, κατ' ἐμὲ, καὶ πάντας καὶ γυναικὶ Θεοῦ τὸ ποιεῖν; εἰ γὰρ καὶ αὐτὸς τιμωρεῖται, ἀλλ' ἡμᾶς φιλάνθρωπος εἶναι βούλεται· φιλάνθρωπος ἡμᾶς τὴν εἰς ἀλλήλους ἀπαιτῇ ὁ Θεός, καὶ ὑπὸ αὐτῇ παρὰ δέμας, τὸ ὅτι, διατί με διώκετε, ὡς παρὸς καὶ ὁ Κύριος; ἀντὶ τὸ,

ἴσως μὲν ἔχει ἂν τι καὶ κατηγορεῖν με
Θεός, τί δὲ ἄρα καὶ εἰς ὑμᾶς ἡμαρ-
τον; ἔτατε ἢ ᾧ ἐκ ἀρετῶν ὑμῶν, τὸ
ἔγω μοι διαφθαῖναι τὸ σῶμα; τὸτο
ᾧ δὴ λόγοι λέγων, ἀπὸ δὲ σαρκῶν καὶ
ἐκ ἐπιπλοῦτε. ἄλλως δὲ ἱκανοὶ εἰσιν
οἱ ὀνειδιστικοὶ λόγοι καὶ σαρκασταπα-
νῶν. δεῖσμεν ἂν καὶ ὑμεῖς τὴν λοι-
πώσας, εἰδότες ὅπως πλῆττομεν δι'
αὐτῆς τῆς ἀδελφῆς ἡμῶν.

ΚΕΙΜ. Τίς γὰρ αὖ δοίη
γραφῆναι τὰ ῥήματά μου, πεθῆ-
ναι δὲ αὐτὰ ἐν βιβλίῳ εἰς τὸν
αἰῶνα, ἐν γραφῇ σιδηρῇ καὶ
μολίβῳ, ἢ ἐν πέτραις ἐγγλυ-
φῆναι; οἶδα γὰρ ὅτι ἀνυμῶς
ἔστιν ὁ ἐκλύειν με μέλλων ἐπὶ
γῆς.

ΠΟΛΥΧΡ. Εὐχεται τὰ καθ' ἑαυτὸν
ἀνεκλείπτω παραδοθῆναι γραφῇ, ἵτοι
τὰ τῆς συμφορᾶς, ὥστε ταῦτα θεῶν οἶόν
τινα θηρᾶσθαι συμπαθεῖαν, ἔπειδὴ
φέρει τινὰ καὶ πῶτο παρὰ μυστίαν· ἔπε-
τα τὸ βίβ, τὰ δὲ τὰς ἀρεταῖς, αἱ
ἡμαρτύρει αὐτῷ, ὅτι ἐκ ἦν πονηρός.
ἔγω γὰρ θάρρῳ, φησὶν, εἰδέναι ἡδίκη-
κώς, ὥστε ἰσχυρόμην, ἥτις ἐλὼ,
γραφῇ παραδοθῆναι τὰ κατ' ἐμέ, καὶ
τοῖς μετ' ταῦτα γενέσθαι γνώρισμα,
ἐκκαῶτε τῷ σιδηρῷ, σφός τὸ ἐπὶ το-
λῶ παραπεμφθῆναι τὸν χρόνον, καὶ
δῆλα ἰδιὰ τῆς ἀναγνώσεως γενέσθαι
τοῖς ἄλλοις. ταῦτα δὲ ὡς περὶ αὐτο-
λογῶν λέγει, εἰδὲ ὡς φίλαυτος, ἀλλ'
ἵνα σκοπὸς τῆς ὑπομονῆς ἢ τοῖς μετέπει-
τα. οὐκ οὐκ δὲ αὐτὸ λέγει, ἀπὸ
τῶν πρὸς Βυλομοῦς ὡς ὅτι μαλίστα ἐπὶ
πλεῖστον διαμεῖναι τὰ ἀναγεγραμμένα
διὰ γραφῆς σιδηρᾶς ἐπὶ μολίβδῳ

οἷτι θεῶν τὰ γράμματα ταῖς σήλαις,
ἢ καὶ ταῖς πλαξίν ἐγκολάπτειν· τὰ
ᾧ δὲ ἐκ μολύβδῳ γραφόμενα δυτεζά-
λεπτα. ἵνα ὡς περ, φησὶ, Θεός, ὁ
τιμωρόμενος ἀπελάττον ἔχει τὴν φύ-
σιν, ἔγω καὶ τὰ κατ' ἐμέ ἀνέπλησα
ἐγγόνει, καὶ ἀνελύθην εἰς γλῶ· ὡς
ἀπάντες αὖ ἠγάθησαν τὴν ἐμὴν
ὑπομονὴν, ἀφόρητον ἦν ἐμοὶ Συμ-
βαῖναι καὶ τὴν ἀκολῶ κείροντες, ὡν
ὑμεῖς γε τὴν θείαν ἀνελειμμένην πα-
ραπέμπετε· οἶδα γὰρ ὅτι καὶ ἐγὼ ἐκ-
λυθῶ, ταῖς, πλάττω, ἀλλ' ὁ
Θεός αἱ διαμεσῇ, ὁ δυναμένος καὶ
κατ' ἐμὴν ἐμὴν πλάττω, δι' οἰκίας
ἐπικρίτως, γνώρισμα πάντι τὰ κατ'
ἐμὴν καταστῆσαι. ὁ δὲ καὶ γέγονε κατ'
ἐμὴν τὴν δικαίαν αἴτησιν, ὑπὸ Μωσέως,
ὁ Σολομῶντος, γνώμη Θεῶν, καὶ ἐκ ἐ-
σερήθησαν αἱ ἐκκλησίαι τῷ τηλικύτῳ
ὡς τοῖς περὶ αὐτοῖς παραδείγματος,
ἀλλ' ἀνεγράφη καὶ κατ' ἐμὴν τὸν Μακάριον
κατ' Θεῶν Συμμετῶν καὶ ἐπίκουρον,
ὡς καὶ τινὰ ἦν Ἀποστόλων λέγειν
ἡμῶν, τὴν ὑπομονὴν ἰὼβ ἡκάστα-
πε, καὶ τὸ πλῶ Κυρίως εἶδε. πόθεν
δὲ ἡκάσταμεν, ἢ πόθεν εἶδομεν,
ἀλλ' ἢ ἀπὸ ταύτης τῆς Συγγραφῆς;

ΧΡΙΣΤΟΣΤ. Ἰδὲ γὰρ ἐγράφη, ἐκ
ὧν γραφῇ σιδηρῇ, ἀλλὰ πολλῶ μαλ-
λον μονιμωτέρῳ ἢ ἥπτεν· ἐκεῖνα μὲν
γὰρ, εἰ καὶ ἐγένετο, χρόνος ἀνάλωτε,
ταῦτα δὲ μηζόνως ἐγράφη.

ΚΕΙΜ. Ἀναστήσαι τὸ δέρμα
μου τὸ ἀνὰ τὰς ταῦτα.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Εἶδε, φησὶν,
ἀνστήσαι ὁ Θεός τὸ δέρμα μου τὸ ὑ-
πομείναν ταῦτα. δῆγμα δὲ ἐπιθεῖν
διδασκόμεθα ἐκκλησιαστικῶν, ὅτι τὸ

σῶμα τὸ τοὺς πειρασμοὺς ὑπομένου
 καὶ τὰς βασάνων, αὐτὸ σωίζεται τῇ
 ψυχῇ, ἵνα καὶ τῆς δόξης σιωπολαύ-
 σῃ· διὰ τὸτο εἶπε, τὸ αὐαντλῶν
 ταῦτα. ἔγάρ δικαίον, ἄλλο μὲν πά-
 χειν, ἄλλο δὲ αἰνίσασθαι. ἄρα ἤδει
 περὶ αἰνίσσεως, ἐμοὶ δοκεῖ, καὶ περὶ
 αἰνίσσεως σώματων, εἰμή τις λέγει
 αἰνίσασθαι εἶναι τὴν ἀπαλλαγὴν τῆς
 κατεχόντων αὐτὸν δεινῶν. καλῶς δὲ
 αἰτίαν τίθησι ἄλλογον τῆς μεταβολῆς·
 αὐτὸς, φησὶν, ἐτλησεν, αὐτὸς καὶ ἰά-
 σεται, καὶ ὁ τοῖς δεινοῖς περιβαλὼν,
 αὐτὸς καὶ καθαρόν τῇ παθῶν αἰναι-
 ξει καὶ τὰτὶ τὸ δύσλινον σῶμα· ὅφει
 γὰρ ποτὲ τῆς πολυπαθείας ἀταλὰ-
 ξας, ἐπεχειρίαν τῇ ἐπιεικείων πα-
 ράχοι πόνων. ὁ μὲντοι Θεοδοτίων ἐκ-
 δὲς, ὁ ἀγχιστὲς μὲ ζῇ, καὶ ἔρχαν
 ἐπὶ χώματος αἰνίσσεται, παθεῖ σωά-
 πτειν τὰς δύο εἰχῆς, καὶ ἔτι αἰναι-
 νώσκειν· οἶδα γὰρ ὅτι αἰναιός ἐστιν ὁ
 ἐκλύειν με μέλῳ ἐπὶ γῆς, αἰνίσσεται
 τὸ δερμά μου τὸ αὐαντλῶν ταῦτα. ὁ δὲ
 νῦν ἔπος· ἀθανάτος ἐστιν ὁ Θεός, ὃ
 γὰρ ἐτμὲν· ἐμὲ δὲ εἰς γλῶ ἀνα-
 λύσας διὰ θανάτου, πάλιν ἐκ γῆς
 ἐγερῆ διὰ τὸς αἰναιώσεως· ἡ καὶ τῆς νέ-
 σαι ἐκλύσας, τῆς εἶναι, ἐλθεύσας πάλ-
 λιν ἀνακαίνισαι τὸ δερμά μου τὸ τοῖς
 ἰχώροι διαφθαρεύ. αὐτὸς γὰρ ἀλγεῖν
 ποιεῖ, καὶ πάλιν ἀποκαθίστησιν, ἀπο-
 κτείνει, καὶ ζωοποιεῖ· διὸ ἐπάγει.

ΚΕΙΜ. Παρά γὰρ Κυρίου
 ταῦτά μοι συνετελέσθη, ἃ ἐγὼ
 ἐμαυτῷ συνετίξασμαι.

ΠΟΛΥΧΡ. καὶ ΟΛΤΜΠ. Οὐ γὰρ
 ἐστὶ φησὶν, ἀνθρωπίνη ἐπὶ ἡρεσας· καὶ
 γὰρ τὰ συμβαῖντα περὶ τὰ θρήμμα-
 τα καὶ τὰ πᾶνα, ἐκ τῆς συμβαῖντων μοι

περὶ τὸ σῶμα οἶδα Θεὸς πληγῆς ὄντα.
 διὰ τὸτο φησὶν, ἱκανὸν ἔχω διδάσκα-
 λον, τὸ ἰχάνην εἶναι τὴν πληγὴν,
 τὰ συμβαῖντα μοι ταῦτα· οἶον ὡς ὅταν
 λέγῃ, βρωμὸν γὰρ ὁρῶ τὰ σπτά με·
 ἐκ ἐστὶ ταῦτα νῦν φυσικῆς, πάλαι
 γὰρ αὐτὸ ἀπηγόρευσε τὸ σῶμα· Θεὸς μοι
 ταῦτα ἐπὶ ἡγάγειν, ἃ μόνῃ οἶδεν ἡ ἐ-
 μὴ ψυχῇ· ἔδειξεν γὰρ ὅτι σιωπολαύ-
 νεται τῇ κακῶν, ἔδει ἐπιδεῖν διώκεται,
 ὡς ὁ πᾶχων ἐγὼ, τῇ δεινῶν τὸ μέγε-
 θος. αὐτὸς γὰρ γινώσκω ὁ ὑπὸ τῆς
 παθῶν κεντόμενος, καὶ ἡ ὄψις δείκναι
 νῦν διδάσκαλός τοις νῦν ἔχοντι γί-
 νεται.

ΚΕΙΜ. Α" ὁ ὀφθαλμός μου
 ἑώρακε, καὶ ἐκ ἄλλος.

ΠΟΛΥΧΡ. Τὸτο δὲ ἴφη, πλήτ-
 των τὸς φίλους, ὅτι καὶ ὁρῶντες καὶ εἰ-
 δότες τὰ δεινά, ἑμῶς διαβάλλειν ὡς
 μικροψύχως φέρονται ἐπιχειροῦσιν.

ΚΕΙΜ. Πάντα δέ μοι συνετε-
 τέλεσαι ἐν κόλπῳ.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Αἰτίαν ἀποδί-
 δωσι τοῦ μόνον αὐτὸν τὰς ἑαυτοῦ
 συμφορὰς εἰδέναι, καὶ μονοθυχί, φη-
 σὶν, εἰκότως ἐγὼ οἶδα τὰ ἐμὰ πάθη,
 πάντα γὰρ τὰ δεινά ἐπεσεχθῆντα μοι
 τρόπου τινὰ συνεκολλήθησάν μοι· ὁ γὰρ κόλπος
 πανταχῶ ἐπὶ τὰ ἀδιασώστες καὶ ἀ-
 χρεῖς λαμβάνεται παρὰ τῇ γραφῇ
 ὡς τὸ, ἀπόδος τοῖς γένεσιν ἡμῶν
 ἱσταπλάσιονα εἰς τὸν κόλπον αὐτῇ.
 ὁ μὲντοι, Θεοδοτίων ἔτις ἔδωκεν,
 ἔδωκεν οἱ νεφροί μου ἐν τῇ κόλπῳ
 μου· ἵνα εἴπῃ, ὅτι καὶ αὐτοὶ οἱ νεφροί
 καὶ πάντα τὰ ἐντός μου διεφθάρη.

σαν ἐν ἐμοί· ὡς ἐστεύθεο νοεῖν ἡμᾶς,
ὅτι καὶ τὸ πᾶντα μοι σωτητέλεσται
ἐν κόλπῳ, ἐρήται αὐτὶ τὸ πᾶντα
μοι τὰ σπλάγχνα σωτητέλεισθαι
καὶ διεβρώθησαν εὖδον, ὡς ὑπὸ τῆς
σηπεδόν· διαφθαρεύτα.

ΚΕΙΜ. Εἰδὲ καὶ ἐρεῖτε, τί
ἐρῶμεν ἐναντι αὐτῶ; (αὐθ' ὁ
ὁ Σύμμαχος, λέγετε δὲ, πῆ ἐστὶν
ὃ διώξομεν αὐτόν;) καὶ ρίζαν
λόγου ἀρήσομεν ἐν αὐτῷ; (ὁ
δὲ Εἰβραῖος, καὶ ἀμαρτήματα λό-
γου, λέγει.) ἀλαβήθητε δὴ
καὶ ὑμᾶς ἀπὸ ἐπικαλύμματος.
(πάλιν ὁ Σύμμαχος, ἀλαβή-
θε ὑπὲρ ἑαυτῶν τιμὴν μάχαι-
ραν.) θυμὸς γὰρ ἐπ' αὐόμους
ἐπελόσεται· καὶ τότε γνώσον-
ται πῶς ἐστὶν αὐτῶς ἡ ὕλη.

ΟΛΤΜΠ. Κατὰ δὲ τὰς λοιπὰς,
ὅπως γνῶτε ὅτι ἐστὶ κρίσις. τὸ μεῖστοι
δηλούμενον ἐν τέτοις τοῖς ῥήμασιν ἐκεί-
νῳ ἐστὶν· ἐπειδὴ, φησὶν, αὐτὶ παρα-
κλητικῶν λόγων κατ' ἰδίαν σκοπεῖτε,
ποιᾶς ἀντιλογίας εὕρητε, καὶ ὡς οἱ τὰς
ρίζας ἐπιζητῶντες, αὐχινάζετε μετὰς λό-
γους, πόθεν με λάβηθε, καὶ ποῖον ἐν
τέτοις ἀμαρτήματα φωράσθητε· καὶ τῶν
πραγμάτων ὑπὲρ ἐμῶ μαρτυρούντων,

αὐτοὶ ἀπὸδετε, ὡς αὐτὸ μὴδὲ ὑπὸ τῆς
ἀληθείας ψηφίσθητε με ἀνάλυσιν·
ἀλαβήθητε δὴ, μὴ ἐν προσημίᾳ
τὸ θέλειν Θεῷ σωτηγορεῖν καταψη-
φίσθητε με. τὸ τοῦτο ὅσον σημαίνει, τὸ
ἀπὸ ἐπὶ καλύμματος. καὶ φοβήθητε ὅ-
πως ἀκρίτως με κατηγορεῖτε, μήποτε
ὁ ἀποστολολήτης Θεὸς, εἰς κρίσιν
καταξῶς, κατ' ὑμῶν ὀργηθῇ, καὶ
δικίῳ ὑμᾶς εἰσπράξῃ τῆς ἀλόγου
θρασύτητος· καὶ ὅσον ἀνάλυσιν τὰ τοιαῦ-
τα καταλιμπανῇ. εἰ δὲ αὐτὸς κινή-
σῃ κατ' ὑμῶν, τότε γνώσεσθε ὡς ὁ-
δεῖ ὑμῶν ἐστὶν ἡ ὕλη, ἀλλ' ἀνόητος
ὕμιν φανέται ἢ ἐπὶ γνώσει τῷ καλῷ
οἴησις, καὶ ἢ ἐπὶ τοῖς προσώποις ἀδεια·
ὕλην γὰρ οἶκε λέγειν, ἢ τὸν ὄχλον
τῶν ῥημάτων, ἢ τὸ πλεονεξίᾳ περι-
στῆναι ἐγὼ δὲ ἀνοήτων εἰς βάθος τὰ
ῥήματα, καὶ ἑπεὶ τί ἐν τέτοις κα-
τανόω. εἰ γὰρ τὸ τοῦτο, φησὶ, λέγετε, ὡ
φίλοι, ὅτι φανερόν με καὶ ἐκκείμενον ἀ-
μαρτήματα ὑδὲ ἔχω, λανθάνει δὲ ἐν
ἐμοὶ κρυπτόμενον τί πλημμέλημα, ὡ-
σπερ ρίζα βοτάνης τινὸς ἐν τῇ γῇ καλυ-
πτομένη, καὶ διὰ τὸ τοῦτο ὡς ἐν πονηρί-
ᾳ, ταῦτα πάχων· ὀφείλετε καὶ ὑμεῖς
τὰ αὐτὰ φοβεῖσθαι ἀπὸ ἐπικαλύμμα-
τος, τυτίσιν, ἀπὸ τῆς δικαιοκρείας
Θεοῦ, καὶ ὅτε γνωσόμεθα ἕκαστος, ὅτι
ἐστὶ κρίσις καὶ πόλασις τιμὴ ὕλην κα-
τεπίσσει.

Π Ρ Ο Θ Ε Ω Ρ Ι Α

ΚΕΦΑΛΑΙΟΤ ΤΕΣΣΑΡΕΣΚΑΙΔΕΚΑΤΟΤ.

Ο Λ Υ Μ Π Ι Ο Δ Ω Ρ Ο Τ.

ΩΣ πολλὰ καὶ καλὰ δόγματα αὐτὸς τε εἰπὼν ὁ Σωφάρ καὶ ἡ λοι-
πὴ φίλων εἰρηκότων, ἤλπιζε μὲν μηδεὶ ἐπὶ τὸν Γῶβ αὐτὸ λέγειν.
ἰκεδὴ δὲ οἶδεν αὐτὸν διαρρῦντα τοῖς ἑαυτὰ δικαίοις, καὶ ταύτας αὐ-
τῶν τὰς λόγους ἀμυνόμενον, ἔξω ἦν ἐλπίσεύων γεγυῶς, ὅχι ὅπως, φησὶν,
ὑπελάμβανον ἀντιρῆναι ταῦτα. εἴτε καὶ πρὸς τὰς φίλους φησὶν, ὅτι ὅχι ὅπως
ἀκριβῶς κατανοεῖτε τὰ ὑφ' ἡμῶν αὐτῶν λεγόμενα, καὶ τὰ ὑπὸ τῷ Γῶβ, ὡς περ
ἐγώ· πλὴν ἐγὼ ὅσα ἢ σωίστες ὑπαγορεύει. εἴτε καταλέγει τὰ κατὰ τὰς ἀσε-
βεῖς, ἅτι δρῶσι, καὶ ἃ πάχυσσι κατὰ θείαν δίκην, καὶ ὅτι ὁσίων τὰ κατὰ
τὴν αὐτῶν ἀσφαγίαν ἔδει διαφέρει, καὶ ὅτι ἔδει αὐτοῖς σωιζέσθαι ἐκ τῆς
δὲ τῷ βίῃ, εἴμῃ ἢ αὐτῶν ἀσέβεια. πολλὰ δὲ εἰρηκῶς τὰ τοῖς ἀσεβέσι συ-
ναυπησόμενα, ταῦτα ἔφη μείδα ἔχειν ἢ ἀσεβῶν, τῶν αὐτοῖς κτήμα, καὶ
κλῆρον δίδοσθαι παρὰ θεῶν· πάλιν δὲ ἐκ ἑγῶ, ὅτι τὰ συμβαίνοντα, ὅτι πᾶσι
οἱ ἀμαρτίας γίνονται, ἀλλὰ καὶ κατ' ἄλλας οἰκονομίας· ἀλλ' ὅδε ἐπὶ τῷ
προσώπῳ τῷ Γῶβ ταῦτα καλῶς ἐλέγετο. ὥς οἱ καλοὶ λόγοι, ἐὰν μὴ κα-
λῶς λέγωνται, καὶ κατὰ ὁρμῆς διαδέσεως, καὶ προσηκῆσθαι διαδέσεως, καὶ
ἐπὶ κυρτῇ καὶ προσώπῳ ὑποκειμένῳ ἐπιπιδείξαι πρὸς τὰ λεγόμενα, καὶ εἶτα
μᾶλλον, ἀλλὰ μίμνῃς ἀξιοί.

ΚΕΙΜ. Ὑπολαβὼν δὲ Σω-
φάρ ὁ μιναιὸς λέγει, ὅχι ὅπως
ὑπελάμβανον ἀντιρῆναι σε ταῦ-
τα· καὶ ὅχι σωίστε μᾶλλον ἢ
καὶ ἐγώ· κινδύνον ἐντροπῆς μου
ἀκύνεσθαι, καὶ πνεῦμα ἐκ τῆς
σωσιέσεως ἀποκρίνεται μοι.

Ο Λ Υ Μ Π. καὶ Π Ο Λ Υ Χ Ρ. Εἰ ταῦ-
τα οὐκ εἰς τὸν ἱβαφῶν οἱ ἑλληνισαί-

μενοι, ἀλλὰ πολὺ τὸ σφίοντος καὶ
τῆς ἀληθείας διήμαρτον, καὶ τὸ σκοπεῖν
ἐκ ἐφίκοντο. ἔφασαν γὰρ ὡς ὁ Σωφάρ
πρὸς μὲν τὸν Γῶβ εἶπεν· ἐκ ὧν
σε κατὰ ἡμῶν τῶν τοῖς χηρῶν τοῖς
λόγοις, καὶ πικρὸς ἡμᾶς νομίζεν τὰς
τὰ συμφέροντα εἰσηγμένους· πρὸς δὲ
τὰς φίλους γραφεὶς εἰρηκεν, ὅτι ὑμεῖς
ὅτι πάντων κατανοεῖτε τὰ λεγόμενα ὑπὸ
τοῦ Γῶβ, ὡς ἐγώ. εἴτε πάλιν πρὸς
τὸν Γῶβ ἀποκρίνεται, καὶ φησὶν, ὅτι

ἀκούομαι σὺ τῆς παιδείας, δι' ἧς
ἡμᾶς εὐκότως ἐντρέφας, καὶ τὸ Πνεύ-
ματος τῆς σωτηρίας σου, δι' ὃ καλῶς
ἡμῖν ἀποκρίνῃ. ταῦτα δέ, φασὶν, ὁ
Σωφάρ κατ' εἰρηνεῖαν εἶπεν, αὐτὶ πῶ,
εἶδεν σωτηρίαν, εἶδεν διδασκαλίαν, εἶδεν
ὅσον ἡμᾶς ἐντρέφει, θελάληκας. καὶ
ταῦτα μὲν οἱ θρηνηταί· πῶ δ' ἀλη-
θεῖα ἴδμεν δοκεῖ. εἴτε γὰρ πολλοί-
βαν πρὸς τὸν Σωφάρ ὁ Ιὼβ, εἴτε
ὅμοι ἐστὶ ἀνθρώποι, ἢ μεθ' ὧν πλ-
ηροῖται σοφία, καὶ οἱ μετὰ καρδίᾳ
καθ' ἡμᾶς ἐστὶ. καὶ μετ' ὀλίγα, εἴη δὲ
ὡμῖν κωφεῦσαι, καὶ ἀποβήσεται ὡμῖν
σοφία. ἀκούσῃ δὲ ἔλεγχον τῆς σό-
ματός μου, κρίσιν δὲ χεῖλων μου προ-
σέχει, κωφίσαντα ἴνα λαλήσω. ἀ-
ναγγελῶ γὰρ ὧν ἀκούοντες, πρὸς
ταῦτα τὴν ἀπόκρισιν καὶ ἀντιλογίαν ὁ
Εὐφροσύνη ἐποίησατο· ὁ δὲ Σωφάρ ὤδι-
νε μὲν τὴν ἀντιρήσιν, αἰσχροῦ δὲ
παυθῆναι τὸν Εὐφροσύνη, καὶ τίπτε αὐτοῦ
ἀποκριθῆναι πρὸς ὃ ἤκουσεν, ἐπι-
τοίμην καὶ ὁ Εὐφροσύνη λαλῶν ἐπαύσα-
το, καὶ ὁ Ιὼβ πάλιν πρὸς ἐκεῖνον τὴν
παρέκθετον ἀντίθεκε, διαδέχεται αὐτὸν.
ὁ Σωφάρ τὸς λόγους, καὶ ἀποκρίνεται
πρὸς ὃ πρότερον ἤκουσεν πρὸς τοῦ
Ιὼβ, καὶ φησὶ πρὸς αὐτὸν, ἡμῶν σε
ὁ Ιὼβ, πολλῶν πρὸς σὲ καὶ καλῶν
ἐρημιῶν λέγων, ἡσυχία· ἄγε
σωθῆσόμερον ταῖς παραινέσεσιν, ἢ
μὴν ἀντιφθέγγασθαι πρὸς ἡμᾶς τοὺς
σὺς φίλους, καὶ εἶπεν, ὅτι ὁ σωτὴρ,
εἶδεν νοῦν πλεον τι παρ' ὃ ἐγώ· ταπει-
νωθῆναι μὲν οὐδ' οὐκ ἐπὶ μάλλον ἐντελέμ-
βατον, καὶ εἶπεν, ὅτι ἡμᾶς τὸς παι-
δωντας με, καὶ ἐντρέποντας, ἡδῶς
δέχομαι, καὶ ἀκούομαι τῶν ὑπερέρας
νυθισίας, καὶ ὁμολογήσω, ὅτι ταῦτα
ἅπερ μοι ἀποκρίνεις καὶ λαλεῖς,
πνεῦμα ὁρῶν ἐστὶ σωτηρίας σου· δι-

τὴν ἀντίαν αὐτῶν, ἐαυτῶν μεθ' ὁσφίαν
καὶ σωτῆσιν ἐμαρτύρησας, ἡμῶν δὲ σ-
γῶν ἐπέμψας, καὶ ἀκούοντες διδάσκον-
τες, ὡς τῆς σωτῆς μακροῦ ἡμῶν πρε-
πόσης, ἢ τῇ λόγῳ.

ΚΕΙΜ. Μὴ ταῦτα ἔγνωσ αὐ-
τὸ τὸ ἐπ', ἀπ' ὃ ἐπέδη ἀνθρώ-
πος ἐπὶ τῆς γῆς.

Ο' ΑΤΜΠ. Μὴ γὰρ πρὸς ἡμῶν γέγον-
νέ, φησιν, ἀπ' ὃ ὁ κόσμος ἐγενετο·
εἶδεν παραδόξον γίνεται, εἶδεν μία
κωφότητα, εἶδεν ἐλαττωσὶν. εἶδεν πάν-
τοτε ἀδίκως τιμωροῦσθαι τὸν παρὰ
Θεοῦ; τὸ δέ, ἐπὶ τῷ ἐπ', ὁ Σύμμα-
χος, αἰ' αἰῶνος, ἐκδίδωκεν.

ΚΕΙΜ. Εὐφροσύνη δὲ ἀσε-
βῶν πτώμα θεαίστιον, χαρμο-
νὴ δὲ παρανόμων ἀπόλαυσα.

ΠΟΛΥΧΡ. Οὐκ εὐδελόν, φησιν,
ὅτι εἰ καὶ πρὸς Βραχὺ σωτὴρ τῶν
παρανομήτων διάγειν ὁ Εὐφροσύνη,
ἀλλ' ὅμως χαλεπωτέρην ὑπερὸν τὴν δι-
κὴν ὑπέστησαν, ὅσα καὶ ὑπὲρ πλείονων
δωρεῶν ἀχάριστοι πρὸς Θεὸν πεφύκα-
σιν. ὁ γὰρ διὰ βίου ἔχουσι τὴν τῆς
προσόντων ἀγαθῶν ἀπόλαυσιν, ἀλλ'
ἢ ὁ Εὐφροσύνη καὶ ἀφραίνονται, ἀπα-
λεῖα τῆς αὐτῶν ψυχῆς ἔσαι, καὶ πτώ-
μα θεαίστιον· σαφέστερον δὲ αὐτὸ ὁ
Εὐφροσύνη λέγει, ἢ γὰρ ἀγαθῶν,
φησὶ, τῆς ἀσεβῶν πρὸς Βραχὺ, καὶ ἡ
χαρμονὴ αὐτῶν πρὸς ῥοτὴν. σωτὴρ
δὲ τῶν καὶ Σύμμαχος, καὶ Ἀκύλας, ὁ
μὲν λέγων, ὅτι ἀθανάτια ἀσεβῶν, ἐπ'
ὀλίγου· ὁ δέ, καὶ Εὐφροσύνη ἀποκρι-
τῶν αὐτῶν.

ΧΡΥΣΟΣΤ. Εἰ δὲ ἀφροσύνη αὐ-
τῶν πῶμα θανάσιον, καὶ ἡ χαρμὴν
αὐτῶν ἀπώλεια, πῶ τὴν ἀπώλειαν θή-
σομεν; εἰπέ μοι. πῶ πλὴν ὀδυῖν, καὶ
τὴν ἀθυρίαν;

ΚΕΙΜ. Ἐὰν ἀναβῇ εἰς Οὐ-
ρανὸν αὐτὸς τὰ ὥρα, ἡ δὲ θυ-
σία αὐτοῦ νεφῶν ἀψήται. ὅταν
γὰρ δόκη ἡδὴ κατεσπείχθαι,
τότε εἰς τέλος ἀπολείται. οἱ δὲ
εἰδότες αὐτὸν ἐρῶσι, πῶ ἐσίν;
ὥσπερ ἐνύπνιον ἐκτετασθὲν οὐ
μὴ ἄρεθῇ. ἔπειτα δὲ ὥσπερ
φάσμα νυκτερινόν.

ΟΛΥΜΠ. καὶ ΠΟΛΥΧΡ. Μή μοι,
φησὶ, τὰς θυσίας εἶπες, αἷς πρῶτον το
θεῖον ἐνίμεις. ὁ γὰρ παρὰ νόμος ἐάν
θρανομήκεις δορυφορίας προσάγῃ,
καὶ ἐάν δόξωσι αἱ θυσίαι αὐτῶ τῇ νε-
φελῶν ἀππῶσαι, καὶ δόξῃ τὰ ἀγαθὰ
βεβαίως ἔχειν, Θεὸς μὴ προστεμενέου
τὰς τῆ ἀδικίας καρποφορίας, εἰς τί-
λος ἀπόλλυται, ἔδεν ἐκ τῆ ἐπιπλά-
σων θυσίων ὠφελήσεις. ἔ γάρ τῃ
πρόχημα τῆς ἀσβεβείας αἰδεῖται Θεός,
ἀλλ' ὑπὲρ τῆς πλεονεξίας τὴν δίκην
ἐσπράττειται. καὶ ὁ παρὰ πάντων ἀσε-
βῆς νομιζόμενος ἑσπερον, κολαδοῖς
ἐλέγχεται μόνον ἐπὶ σκηνῆς ἔχων τὴν
ἀσβεβείαν. ὡς γὰρ οἱ κατ' ὄναρ πλε-
τύντες, ἐκ ἀσφαλῆ τὴν κτῆσιν ἔχου-
σιν, ὅρος δὲ τῆς ἀημερίας ὁ ὕπνος αὐ-
τοῖς, οὕτως ἔδὲ τῷ παρανόμῳ βεβαία
τῇ ἀγαθῶν ἡ ἀπόλαυσις, ἀλλ' οὕτως
οἴχεται τὰ κατ' αὐτὸν; καὶ εἰς αὐτο-
παρξίαν χωρεῖ, ὡς ἐνύπνιον, καὶ
φάσμα νυκτερινόν. ὡς τὰς ἑσπε-
τερον εἰδότες αὐτὸν, μετ' ἐκτλήσεως

λέγειν, πῶ ἐσίν; αὐτὶ τῷ, πῶ ἡ δό-
ξα; πῶ ἡ διωασεία; πῶ ἡ τιμή; πῶ
ὁ πλῆθος; πάντα μάταια, εἰς τὴν μη-
δὲν αὐτῷ κατέληξεν ἡ ὑπερηφάνεια.
ὅπως ἀδρόως αὐτοῦ ἡ ἀπώλεια γίνε-
ται, ἵνα μὴ ἐοικῇ καὶ φυσικῶς ἀ-
κολαδίαν τὴν συμφορὰν εἶναι. ἀλλὰ
καὶ θεῖαν τινὰ δυνάμιν καὶ παραδο-
ξον. μή μοι λέγε αὐριμίας μόνον, ἀλ-
λά καὶ θυσίας προστεύχῃ ὁ ἀδικος,
ἔδεν ὀφείλει. ἐκκρίπταν οἱ τῆ ἀδι-
κίας καὶ πλεονεξίας καρποφορῶντες, εἰ-
τα δοκῶντες ἀσβεβεῖν.

ΟΡΓΙΓΕΝ. Καὶ ὁ αἰρετικὸς ὅταν
εὖζηται, ὅταν ἡ θυσία αὐτοῦ ἀναβῇ
τῇ ὑψηλοῖα, ὅταν δοκῇ κατεσπεί-
χθαι, τότε εἰς τέλος ἀπολείται. ἡ γὰρ
ἀρχὴ αὐτῆς λογίζεται αὐτῷ εἰς ἀμαρ-
τίαν. οἱ δὲ εἰδότες αὐτὸ τὰ σφάλμα-
τα ἐκκλησιαστικοί, ἐρῶμεν, πῶ ἐσίν
οἱ τοῦτοι ἐνυπνιάζοντες, καὶ ἀνα-
πλάττοντες αὐτοῖς σφάλματα, καὶ τῇ ἀ-
ληθείᾳ τὴν διανοίαν ἐπερείδουσι σφαλ-
λόμενοι, καὶ γίνονται ὥσπερ ἐνύπνιον
ἐκτετασθὲν, ὁ δὲ μὴ ἄρεθῇ. τοιοῦτον π
καὶ Δαβὶδ ψάλλει, οἱ δὲ ἐχθροὶ τοῦ
Κυρίου τῆς ἐλπίου. καὶ πάλιν ἄμα τῇ
δοξαδύου αὐτὸς καὶ ὑψωθῆναι, ἐκ-
λείποντες ὡς καπνὸς τῆς ἐλπίου. καὶ
ὡς ἐνύπνιον τῆς ἐλπίου.

ΚΕΙΜ. Ὁ φθαλμὸς παρέ-
βλεψε, καὶ ὁ προσήσθη, καὶ
ἔκτετι προσήσθη αὐτὸν ὁ τοπος
αὐτοῦ.

ΠΟΛΥΧΡ. Ὁ ἄταξ, φησὶν, ἐν
ρακῶς τῶν αἰσθητῶν, ἔκτετι αὐτοῦ βλέ-
πει. ἐν ὅσῳ γὰρ νομίζεται, ἀδύνατον
εἶναι, ἀπόλλυται. ἰσημαίνει δὲ διὰ

τότε τὴν ταχέως ἀπώλειαν· ἀλλ' ὁ δὲ ἐπίγνωστος εἶσαι ἐν τῷ ἰδίῳ τόπῳ, τοτέσιν ἔδὲ μνημόσυμον αὐτῷ περιλειφθήσεται· ὅμοιον ἡ Δαβιτικὴ λύρα ψάλλει, εἶδον τὸν ἀσεβῆ ὑπερυψώμενον, καὶ ἐταυρόμενον ὡς τὰς κέδρος τῆς Λιβάνου· καὶ παρήλθον, καὶ ἰδὼς ἐκ λυῶ, καὶ ἐξήγησα αὐτὸν, καὶ ἔχ' ἀρέθῃ ὁ τόπος αὐτῷ.

ΚΕΙΜ. Τὰς ἡμέρας αὐτῷ ὀλέσασιν ἡττονες, αἱ δὲ χάρες αὐτῷ τυρσάσασιν ὀδυῖας.

Ο'ΛΥΜΠ. Τὰς μὲν ἡμέρας αὐτῷ, φησὶν, αἰαιρῶσιν ἐλάχισοί τινες, καὶ κρατῶσιν αὐτῶν ὑποδείξεραι, καὶ εἰκότως, ὅτι μνημεῖον τῆς κατελεγκῆς ὑπῆρξαν ἀσεβείας· σπέρμα δὲ ἀσεβῶν ἡξολοθρῶθήσεται· αὐτὸς γὰρ αὐτῷ διὰ τῆς οἰκείων πράξεων ἡξάττει τὴν πυράν· πυρρὸς γὰρ ἡ λαμπράς, χεῖρες δὲ αἱ πράξεις· αἱ δὲ ἐν πράξεσι αὐτῷ ἡξάψουσιν αὐτῷ κόλασιν, δηλονότι, τῷ ἀσεβεῖ, ὃ ἡ ποροδολὴ λογίζεται εἰς ἀμαρτίαν· ὅμοιον ἡ ποροφητεία λέγει, πορῶσθε τῷ φωτὶ τῆς πυρὸς ὑμῶν, καὶ τῇ φλογὶ ἡ ἡξεκούσαστε.

ΧΡΤΣΟΣΤ. Καὶ ἀπὸ τούτου μὲν τοι δῆλον, ὅτι θεόλατὸς εἶναι ἡ πληγὴ, ὅτε οἱ χεῖρας κατακρατῶσι τῆς μειζόρων, καὶ περιγίνονται τῆς ἐχόντων ἰσχυροὶ ἀπερρίμμενοι· αὐτὴ γεμῖναι, τῇ, τυρσάσασιν ὀδυῖας, ὁ μὲν Ἀκύλας ἐπιστρίψασιν ἔπειν, ὁ δὲ Σύμμαχος, ἐποίησιν.

ΚΕΙΜ. Ὅσα αὐτῷ ἐνεπλήθυσαν νεότητος αὐτῷ, καὶ μετ' αὐτῷ ἐπὶ χρώματος κοιμηθήσεται.

Ο'ΛΥΜΠ. Ἐνεπλήθυσαν οἱ τόνοι τῆς ψυχῆς αὐτῷ νεωτερικῆς ἐπιθυμίας· ἔδωκε δὲ ἀποίσεται κέρδος ἐκ τῆς τρυφῆς τῇ θανάτῳ ἀφανίζοντος πάντα, ἀλλ' ὁ δὲ συγκαταβήσεται τι αὐτῷ ἐν τῷ τάφῳ, εἰμὴ αὐτῷ αὐτῇ ἡ ἐπιθυμία, τοτέσιν, αἱ ἀδικοὶ πράξεις.

ΚΕΙΜ. Ἐὰν γλυκανθῇ ἐν γόματι αὐτῷ κακία, κρύψα αὐτὴν ὑπὸ τὴν γλῶσσαν αὐτῷ.

ΠΟΛΥΧΡ. Ἡ δὲ τοι, φησὶ, ταῖς κατ' ἐτέρων συσχλαῖς· καὶ τὸ βαρύπρον ὅτι ἐκ ἐδήλα τὴν κακίαν, ἀλλὰ καὶ τὸ λελευθῆς τὴν συσχλαίαν ἐργάσατο, καὶ κρύπτων αὐτὴν ὑπὸ τὴν γλῶσσαν αὐτῷ, πανέργως καὶ ἐπιελότως, καὶ πάντα μετ' ὑποκρίσεως διέλεγετο· καὶ ὁ μετεγίνωσκεν ὅτι πονηρῶμενος, ἀλλ' εἰς ἔργον ἦγε τὰ βελάματα.

ΚΕΙΜ. Οὐ φέσεται αὐτῇς, καὶ ἐκ ἐγκαταλείψα αὐτῷ, καὶ συνάξα αὐτῷ ἐν μέσῳ τῆς λαρυγγος αὐτῷ, καὶ ὁ μὴ διωθθῇ βοηθῆσαι ἑαυτῷ.

Ο'ΛΥΜΠ. Ἀφειδῶς, φησὶ, καὶ ἀπλῶς ἀνθίσταται πῆς κακίας, καὶ περιέζεται, καὶ ὡς περ τινὰ τροφὴν ἡ δειῶν μετ' ἡ δονῆς αὐτῷ συνάξει ἐν τῇ φάρυγγι, τατέσι πικρῶς κατασκληρύνων τὴν κατ' ἐτέρων βλάβην, ὅπως ἐγχειρεῖ τῇ πράξει· ἐν δὲ τῷ παρῶ κατ' οὐν ὑπομεῖσι ταῖς τιμωρίας, ἔδωκε ἐπαμύνα τῷ κακῷ ἡ κακία δυνήσεται· ἡ γὰρ κατ' ἐτέρων συσχλαῖ, οὐ μόνον ἐκ ὀνίνησί τι, ἀλλὰ ἐκ τῆς

ἐναντίων, καὶ τιμωρίας αὐτῷ πορῶ-
ντες γίνεται.

ΚΕΙΜ. Χολὴ ἀσπίδου ἐν
γαστρὶ αὐτοῦ.

ΠΟΛΥΧΡ. Ὡς περὶ ἀσπίς, φησὶ,
πεπλήρωται ἰὸς, καὶ ἔξεμει πῆς γαστρός
ἐνὶ καὶ βελήδῃ· ὅπου καὶ ἔστι τὸν
καὶ τὰ πλησθέντων πόνοισι ἐκ τῆς
παραλαβῆς σκληρείας ἐργάζονται. ὁ
δὲ Ἐβραῖος ὅπως ἔχει, καὶ ἐγένετο
ἰὸς ἀσπίδων ἐν ἐγκράτει αὐτοῦ, ἀπα-
ραττομένων αὐτῷ, δηλαδὴ, ὅτι ἐπὶ
ὑπὸ τῆς κακίας, καὶ ὑπὸ ἰὸς ὁφείας· ἵνα
εἴπῃ, ὅτι ἡ ἀδικία, ὁ μόνον ἐλυσί-
ται τοῖς χαλεποῖς, ἀλλὰ καὶ διαφθεί-
ρει αὐτὸς, καὶ ὁμοζήμιοι.

ΚΕΙΜ. Πλεῖτος ἀδίκως συ-
ναγόμενος ἔξεμεθήσεται.

ΟΛΥΜΠ. Τίτις, καὶ ὁδῶν
ἐκχυθήσεται. πάντα μὲν γὰρ ἐάσε-
βης φράττει, ὥς τὰ ἀλλοτεία λα-
βεῖν, καὶ πρὸς τὸν βλέπει τὸν σκο-
πὸν τὰ παρ' αὐτῷ γινόμενα· ἐπὶ δὲ
ἐγκράτει τῇ ὅλων εἶναι δόξῃ, τότε
τὸν πλεῖτον εἰς ἑτέρως μεταφερόμενον
ᾔψεται. καὶ γὰρ ὅπως αὐτὸν ἐν ἀ-
σφαλείᾳ ἔχη, ὥς περὶ ἐν κοιλίᾳ, τα-
χὺς αὐτὸν ἀποβαλεῖ καὶ ὁδῶν,
τὸ γὰρ εἶναι, ἔξεμεθήσεται· ὅπερ
συμβαίνει τοῖς ἀδίκως πλεῖστοι, τὸ
Θεὸς τιμωρῶμενος, καὶ τῇ πηθεύων
ἀλλοτείνοντες.

ΠΟΛΥΧΡ. Ὁ δὲ νῦν ἔπος· ὁ ἀ-
σεβής, φησὶ, πλεῖστον τὸν ἀδίκον
πλεῖτον ὅταν δόξῃ καταπεποκέραι,
τίτις, ἐν βελήδῃ ἔχειν, τότε ὥς περ

τὴν δηλητήριον φάρμακον ἀπὸ ἰὸς ἀ-
σπίδος κατασπινδασθεῖ, διέξμενος
τὴν θείαν ὀργὴν, ὅλον ἔξεμει τὸν
ἔξ ἀδικίας συναγόμενον πλεῖτον. ση-
μαίνει δὲ ὅτι ὥς περ, οἱ ἀπὸ τῆς δη-
ληθείας εἰς ἑμετον κινούμενοι· ὅπου καὶ
ἔπος καὶ ἀπαργμὸς καὶ ὁδῶν, ὅλον
τὸν αὐτὸν ἐκφορεῖ πλεῖτον.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Οἶδα καὶ ἄλλον
πλεῖτον ἀδίκως συναγόμενον, τὸν ἐν
τοῖς λόγοις τῇ αἰρέτικῳ, οἱ ἔχουσι
μαθήματα ἐναντία τοῖς δόγμασι τῆς
ἀληθείας ἐν γαστρὶ αὐτῶν, ἃ ἐκ ἐπι-
γλυκίας, ἀλλὰ χολὴ ἀσπίδου, τίτι-
ς, πονηρὰ· ὥς εἴρηται ἐν Διπερονο-
μίῳ ἐν ὧν Μοῦσῆος περὶ τῶ οἶνε
τῆς διδασκαλίας αὐτῶν, ἐκ γὰρ ἀμ-
πέλο Σοδομων ἡ ἀμπελὶς αὐτῶν·
ἀλλ' ὁ ἀγαθὸς Θεὸς ἐκ ἐάντων αὐτὸς
πλεῖτον ἀδίκως συναγόμενον ἔχειν αἰ-
εὶ ἐν αὐτοῖς, ἀλλὰ ποιήσει αὐτὸς ἔξε-
μῆσαι. Ἀγγελὸς γὰρ κατ' ἀργε-
σίαν Θεὸς ἔξελευσεν αὐτὸς ἔξ αὐτῶν
κακῶς οἰκοδομηθείσης οἰκίας, ἥτις ἐ-
στὶν ἐκκλησία πονηρομένων. ἐπάγει
γὰρ.

ΚΕΙ. Ἐξ οἰκίας αὐτοῦ ἔξε-
λεύσεται αὐτὸν Ἀγγελος.

ΟΛΥΜΠ. Κατὰ δὲ τὸ ῥητὸν,
Ἀγγελὸς τις τῇ εἰς τιμωρίαν πεναγ-
μένων, πάντων αὐτὸν ἔξωσιν τῇ
ἀγαθῶν, δηλονότι, τὸν ἀδίκον· ἀπὸ
γὰρ τῆς οἰκίας τὸ πᾶν ἐτήκωντο, οἱ
δὲ λοιποὶ, αὐτὶ τὸ ἔξ οἰκίας αὐτοῦ,
ἐκ γαστρός ἔξεδωκαν· ἵνα εἴπωσιν, ὅτι
ὡς ἐκ γαστρός, ἐκ τοῦ σώματος τὴν
ψυχὴν τὸ ἀδικεῖν ὁ Ἀγγέλῳ ἔξε-
λεύσεται, καὶ βίαιως αἰελεῖ.

ΚΕΙΜ.

ΚΕΙΜ. Θυμὸν δὲ δρακόν-
των θηλάσκειν, αἰέλοι δὲ αὐ-
τῶν γλῶσσα ὄφως.

ΤΟΙ ΑΤΤΟΙ ΟΥΤ, φησὶν,
ἔσαι εἰς πατήρῃ χωρῶν ἀπώλειαν,
καὶ ὑπὸ τῆς ἰδίας κακίας ἀναλωθήσε-
ται, ὡσπερ τις ὑπὸ ὄφως θηχθεῖς,
ἢ δρακόντων ἰὸν καταπίων· διὰ τοῦτο
τὸ θυμὸν τὸν ἰὸν ἐσήμανε· καλῶς δὲ
εἶπη, θηλάσκειν, ἵνα εἴπῃ, ὅτι
προαιρετικῶς καὶ καθ' ἑδονὴν, ὡσπερ
τι γάλα, τῆς κακίας τὸν θανατηφε-
ρον ἰὸν ἀμίλγων, σιμαύξεται μεν
αὐτῇ, καὶ πολιοῦται κατ' αὐτῇ, ἀπὸ
δὲ αὐτῆς ἀναρῆται· γλῶσσα δὲ ὄφως
ἐστὶν ἢ τὸ τουνρὲ λαλῶντος τῆς σαυ-
ντίας.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ὅρα δὲ πᾶσα καὶ
τῇ ἐπεροδόξῳ ἀπόκειται διὰ τὰ ἀσεβῆ
δόγματα· διὰ τοῦτο προσέχωμεν ἑαυ-
τοῖς, μήποτε ἐν πειρασμολογίαις συλ-
ληθῶμεν ἀπὸ ἀρετικῆς διδασκαλίας,
καὶ ἐκπίσωμεν τὸ μυστήριον τῆς ἐκκλη-
σίας.

ΚΕΙΜΕΝ. Μὴ ἴδοι ἀμελ-
ξιν νομάδων, μηδὲ νομάς μέ-
λιτος καὶ βετύρα. (ὁ δὲ Σύμ-
μαχος, ῥᾶθρα) εἰς κενὰ καὶ
μάταια ἐκοπίασεν, πλεόντων δὲ
ὅς ἐγδύσεται, ὡσπερ σκύχνος
ἀμασσητος, ἀκατάποτος.

ΠΟΛΥΧΡ. Ὁ δὲ ἀρπαγῆς πλε-
τεῖν ὀκνομεν, ἐκ ἀπολαύσει τῇ κη-
θεύων τὸ Θεὸς διὰ τῆς τιμωρίας τῇ
προσόντων ἀφαιρεμένῳ τῷ κτήσι·
ἐκ γὰρ τῇ ὑποκειμένων ὑποδειγμάτων

τῶν περὶ σὶαν σημαίνει· ἀλλ' ἔσαι
αὐτῷ τὰ τῇ ματαίων καμάτων, ὡσπερ
σκύχνος· σκύχνος δὲ ἐστὶ βοταμῆτις
ἐπὶ καλυμένη, ἐτραχυῖαι διωα-
μένη τῷ γλῶσσῳ τὸ διαμασσωμένη,
ἄβρωτος, ἀκατάποτος, διὰ τὸτο,
ἐπειδὴ ἀμασσητος. λέγει δὲ, ὅτι ὁ μὴ
πένη τὰ ἀγαθὰ, ἔδιδε μὴ εἰς τέλειαν
αὐτῇ ἀπόλαυσιν ἔλθοι· ἀλλ' ὡσπερ
τῷ βοταμῇ ἐκένει, καὶ ἄγαθόν τις
φιλονεικήσει διαλεῶνας τοῖς ὁδοῖς,
καταπίειν ἢ διώεται· ἐπὶ καὶ ὁ τῇ
ἀλλοτρίων ἀπολαύειν ἔδιδον, ἔδεν
τῇ πόνοι ἀποίσταται κέρδους· πρὸς
δὲ τὸν Ἰωβ μονονοχὶ λέγειν ἵοικε·
μὴ θαύμαζε ἐν πάντα σοι ἐκ ποδῶν
καίσει, τὰ γὰρ δὲ ἀρπαγῆς σοι κη-
θεύτα, ταῦτα δικαίως ὁ Θεὸς ἀφεί-
λετο· συλλόγισαι δὲ ἐκ τῇ ῥηθέν-
των, ὡς αὐοήτως περὶ τῷ τὰ πλεόντες
συλλογῶν ἐπαδάσας, ἔδιδε μίαν γυν
ἐχει τῇ συλλογῶν ἀπόλαυσιν.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Καὶ ὁ ἐπεροδόξος
δὲ ὁ βλέπει ἀμελεῖν νομάδων· νομά-
δες δὲ εἰσὶ ψυχὰν νεμόμεναι ὑπὸ τῇ κα-
λῶ ποιμένι, καὶ νομῶν ἀείσασθαι·
καὶ τὰ δόγματα δὲ τὰ κατὰ τὸ Θεῷ,
ἔδεν ἔχει γλυκύ, ἀλλὰ στυφνὰ ἐστὶ καὶ
πικρά.

ΚΕΙΜ. Πολλῶν ἀδυνάτων
οἴκους ἔθλασε, δίαυταν δὲ ἥρ-
τασε, καὶ ἔκ ἐρησον· ἔκ ἐστὶν
αὐτῷ σωτηρία τοῖς ὑπάρχουσιν.

ΠΟΛΥΧΡ. Ὡσπερ αὐτὸς τὰ τῇ
ἀδυνάτων ἥρτασε, καὶ ἐκ ἀποκατέστη-
σεν, ὅπως ἔδιδε τὰ αὐτῷ διασωθήσεται.
ὁ ἑτέρους, φησὶ, διαπέθεικε, τὰτα κεί-
νεται, ὡσπερ γὰρ αὐτὸς οἴκους ἀδυνά-
των ἔθλασε, τῶντιν, ἀνήλως συνί-

τειψε, τὴν δὲ πᾶσαν αὐτῆς περι-
σίαν ἤρπασε, καὶ ἐκ ἀπέδωκε. τὸ γὰρ,
ἐκ ἴσησεν, αὐτὶ τῷ, ἐκ ἀποκατίη-
σεν, εἴρηται· ὅπως ἔδὲ τὰ αὐτῷ
δικτωθήσονται, ἔδὲ αὐτῷ σωθῆσαν
περιποιήσονται, ἀλλὰ ταύτης ἕνεκα
τῆς αἰτίας ἀπόλυται τὰ κτηθέντα, καὶ
εἰς ἐκγόνους ἢ παρατίμπεται. ἡ δὲ τῷ
Συμμάχῳ ἐκδοσις ἐπεὶ ἡμῖν παρῆν-
σιν ἐννοιαί· δοκεῖ γὰρ λέγειν, ὅτι
τὴν ἀλλοτριάν οἰκίαν αὐτῷ ἤρπασεν ὁ
ἑδικθῶ, ὁ διωθήσεται καὶ τὸ δοκῶν
αὐτῷ ἀνοικοδομησά, καὶ καλλωπίσαι,
ἀλλὰ πορότερον αὐτὸς οἰχάσεται.

ΠΡΙΓΕΝΟΤΣ. Καὶ ὁ ἐπερόδοξος
δὲ, ἰαύτη εὐρὴ ἀόθεῃ ἐν τῇ πίσει,
ἀόθεῃ ἐν τῇ ὑγιεί διδασκαλία, τῷ
τον ὑποσυχῶ. καὶ ἐστὶν ἀληθῶς περὶ
τῷ διδασκάλῳ ἐπερόδοξον εἶπεν, ὅτι
πολλῶν ἀδυνάτων οἴκους ἐθλάσεν, ἤρ-
πασε δὲ τὴν δίαυταν τῷ δεξαπατί-
τῃ· καὶ μὲν ταῦτα ἐκ ἴσησιν αὐτῷ,
ἔδὲ γὰρ διώκεται σῆσαι τὸ ψεύδῳ.

ΚΕΙΜ. Ἐν ἐπιθυμίᾳ αὐ-
τῷ ἢ σωθήσεται. ἐκ ἔσιν ὑπό-
λημμα τοῖς βρώμασιν αὐτῷ.

ΠΟΛΥΧΡ. Ἐπιθυμήσας, φησὶ,
τῆς ἀλλοτρίας, καὶ λαβὼν αὐτὰ, ἔδεν
ἔχει κέρδος, ἔδὲ διασώσῃ αὐτὴν ἐκ τῆς
ἀλλ' ὅτι τὰ πάντα κατέχει ἀπώλεια,
ὥστε μὴδὲ περιλειφθῆναι τι τῆς κτηθέν-
των· ἀλλ' ἔδὲ ἔχει καταλειλημμένων
βρώματα, ὑπὸ τῆς ἀγῶν πενίας ἔδεν
ἔχων ὁ καταλείψει. αἰνίττεται δὲ ἐν
ταῖς τῷ κατεχέσσαν τὸν Γῶβ ἔχά-
πην πενίαν καὶ ἀπορίαν. ὅτι καὶ Σύμ-
μαχῶ ἐκδέδωκε, χῶν αὐτὸς ἐπεδόμεν,
ὁ διασώσῃ, ἐκ ἀπολείψει ἀπὸ τῆς
τροφῆς αὐτῷ.

ΚΕΙΜ. Διὰ τῷτο ἐκ αὐθῆ-
σα αὐτῷ τὰ ἀγαθὰ· ὅταν δὲ
δοκῇ ἡδὴ πεπληρωθῆαι, θλι-
βήσεται· πᾶσα δὲ ἀνάγκη ἐπ'
αὐτὸν ἐπελόμενα, ἔτις ἡ
πληρωθῆαι γαστέρα αὐτῷ.

ΟΛΥΜΠ. Ἰσως μὲν οὐκ ἔδὲ θαν-
θήσῃ αὐτῷ τὰ ἀγαθὰ, ἀλλ' ὅμως τῷ
αὐθῆν μαρτυρήσεται· εἰ δὲ καὶ δόξῃ
πλήρης εἶναι, καὶ πᾶσι κομῶν τοῖς ἀ-
γαθοῖς, τότε πᾶσα ἀνάγκη αὐτὸν καὶ
θλίψις καταλήψεται, ὥστε πληρωθῆαι
τὴν ψυχὴν αὐτῷ ὀδυῶν. ταῦτα πο-
ρετικὰ ἡμῖν, ἵνα ἀφισώμεθα τῆς
ἀλλοτρίας· εἴγε ὁ ταῦτα πώμεν,
ὅταν ἐν ἀφιδόμοις εἶναι δόξῃ, τότε τὴν
ἐσχάτῃ ἀποσῆσεται ἔνδειαν, ὥστε ζη-
τεῖν ὅπως πληρωθῆαι τὴν γαστέρα αὐ-
τῷ κελεύει ἔσσαν καὶ εἰδεῖ.

ΚΕΙΜ. Ἐξαποσῆλαι ἐπ' αὐ-
τὸν θυμὸν ὀργῆς, νίψαι ἐπ'
αὐτὸν ὀδυῶς.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ὁ δὲ Σύμμα-
χῶ, ἐπιβρέχει δηλονότι ὁ Θεός·
ταῦτα, φησὶν, ὑποσῆσεται ὁ ἀσεβὴς,
τῷ Θεῷ ὀργίλως τὴν κατ' αὐτὸν πύμ-
ποντες πληγὴν ὀξείαν καὶ ἀλλεπάλλη-
λον, δίκην ὑπὲρ φορῆς, ὀδυῶς ἐπ'
αὐτὸν ἀφίεται· ἄκρως δὲ αὐτὸν τι-
μωρῶμεν, νιφετῶν δίκην, κατα-
κλύσει αὐτὸν ταῖς ὀδυῶσις.

ΚΕΙΜ. Καὶ ἐμὴ σωθῇ ἐκ χα-
ρὸς σιδήρης· τρώσαι αὐτὸν τὸ ξον
χάλληον· διεξέλθοι δὲ διασώ-
ματος αὐτῷ βέλος.

ΠΟΛΤΧΡ. Κατὰ μεταφορὰν ταῦτα ἔρηκε ᾧ ἐν πολέμοις κακίᾳς ὑπὸ σιδήρε λαμβανόντων πληγὰς, καὶ ὑπὸ ἰχυρῶν τύχων κατατοξασμένων· τὸτο γὰρ σημαίνει, τὸ, χάλκεον· ἵνα εἴπῃ, ἔπ' ὁ ἰχυρὸς Θεὸς, διωκτὴς κίχεται τῇ κτὶ ᾧ ἀσεβῶν ὀργῇ· καὶ ἔκ ἐν ἐν ἐν αὐτῷ τιμωρμένῳ διαφυγεῖν, ἀλλ' ὡς ὑπὸ βέλεος τὸ σῶμα διαπερυνηθεὶς σφοδρῶς διαπεμφθέντος, ὅπως ὁ ἀσεβὴς τιμωρηθῇται. τῇ γεμίῳ μεταφορᾷ ἐπαργῶς τὸ προκείμενον παρέστη, σημαίνων τὴν κτὶ ᾧ ἀσεβῶν Θεῷ τιμωρίαν ἰχυρῶν.

ΚΕΙΜ. Ἀστρα δὲ ἐν διαίταις αὐτῷ περιπατήσασαν.

Ο'ΑΤΜΠ. Ἐπεὶ δὲ αὐτίγραφα, μὴ περιπατήσασαν ἔχει· ἵνα εἴπῃ, ὅτι καὶ μία αὐτῷ λαμπρότης ὑποληφθήσεται. κτὶ δὲ, τὸ περιπατήσασαν, αὐτὴ τῷ, φοβερά αὐτὸν ἐκδηματῶσι φαντάσματα· ἥτοι δὲ, τὸ ἡρημῶσαι δηλοῖ τὰς οἰκίας, ὡς καταστράπτειν ἐν αὐταῖς τὰς ἀστέρας, ᾧ ὀρόφων ὄντων ἀνακαλυμμένων· ἢ καὶ σκηπτὸς λέγει· ὅτι καὶ Ἀκύλας ἐκδίδωκε, καὶ ἀστραπὴ ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ πορεύεται ἐπ' αὐτὸν, αὐτὴ τῷ, ἐκ προσώπου τῷ Θεῷ, τῶς ἐν, ἐκ προσώπου σκηπτὸς καὶ κεραυνοὶ κτὶ τῷ ἀσεβῶς ἐκείνῳ. ἐστὶ δὲ καὶ ἄλλως νοῆσαι, ὅτι ἀστρα τὰς δικαίας ἐνομάζει, ὡς φωστῆρας ὄντας ἐν Κόσμῳ· καὶ ἰκεδὴ ἐν τοῖς ἐμπροσθεν εἰρηται, ὅτι αὐτοὶ ἐκείνῳ σωτήραγον, δίκαιοι ἔδονται. τὸ αὐτὸ καὶ νῦν ἔπειθ' λέγει, ὅτι τὰ ἀστρα ἐν ταῖς ᾧ ἀσεβῶν διαίταις περιπατήσασιν, τῶς ἐν, οἱ δίκαιοι τὰ ἐκείνων ἀγαθὰ παραλήψονται.

ΚΕΙΜ. Ἐπ' αὐτῷ φόβοι, παῦ δὲ σκότος αὐτῷ ὑπομένει.

ΠΟΛΤΧΡ. Ἐν σκότῳ, φησὶ, καὶ φόβοις ἔσαι τὰ κτὶ τὸν ἀσεβῆ· πρὸς ᾧ τοῖς ἄλλοις, καὶ σκότος αὐτοῦ ἐκδέχεται. ὁ δὲ Ἀκύλας, ἀποκρύπτει τοῖς ἐγκειμένοις αὐτῷ, ἰξίδωκεν, ἑπὶ τὸν αἰνιττόμενον, ὅτι φόβος προσηγασμένος κρύπτεται ὁ ἀσεβὴς ἐν τοῖς ἀποκρυμμένοις αὐτῷ, τῶς ἐν, ἐν τοῖς λαυθαύνοις καὶ ἀποκρύφους, ἐν τῷ σκοτεινῷ· ὅπως ἐγὼ νοῶ, καὶ τὸ παρὰ τοῖς ἐβδόμηκοντα, παῦ σκότος αὐτῷ ὑπομένει, ὅτι πᾶς τόπος ζωῆς καὶ ἀφειγγίης καταπληρότι τῷ ἀσεβεῖ προσδοκηθήσεται, καὶ ζητηθήσεται εἰς καταφυγὴν.

ΚΕΙΜ. Κατέδεται αὐτὸν πῦρ αἰκαυσον.

Ο'ΑΤΜΠ. Ἀκύλας, καὶ Θεοδοτίων, καὶ Σύμμαχος, οἱ μὲν, μὴ φουσηθεὶς, ἔξιδωκαν· ὁ δὲ αὐτὸς φουσηματος. κτὶ μὲν τὸ φοβερόν, τὸ μὴ ἐκ προνοίας ἀναφθεῖν, ἀλλ' αὐτομάτως κατερχεσθαι, οἷον ἐδόκει τὸ καταφάγον τὰ ποιμένα τῷ Ιωβ καὶ τὰς ποιμένας, περὶ ᾧ καὶ αἰνιττεται. κατὰ δὲ τὸ κρυπτόμενον, αἰκαυσον πῦρ ἐστίν, ἥτοι τὸ κατὰ σιωπῆσιν ἢ καὶ τὸ ὑποκείμενον ἐν τοῖς μέλλουσι δίκαιότητοις· μυστήριον γάρ τι μαθησόμενοι περὶ τῆς ἐκείνῃ πολεμίας, ἵνα φυλασσόμεθα αὐτῷ παθεῖν, πῦρ ἔπειθ' αἰκαυσον κατέδιδται τὸν ἀσεβῆ. τὸ δὲ παρ' ἡμῖν τὸτο τὸ ὑλικόν, ἐπ' ἐν αἰκαυσον, βλέπομεν ᾧ αὐτὸ· ἐκείνῳ δὲ αἰκαυσὸν ἐστὶ τὸ πῦρ, τὸ ἐπὶ τὰς ἀ-

μαρτυρῶν ἐρχόμενον, ὃ εὖδον αὐτὸς καίει· ἐκὼν δὲ λήθης· εἰκόνα λαβὼν τὸ πυρὸς ἐκὼν, νοεῖ μοι τὸν εἰς ὑπερβολὴν πυρίσσουντα, καὶ ὑπὸ πυρὸς φλεγόμενον, ὃς καταφλέγεται, ἡδυνός αὐτῷ πρὸ ἐξωθεν πῶτα, καὶ εὖδον πῦρ προσαγαγόντος· ὅχι ἀρήσῃς ὅψει τὸ πῦρ ἐν αὐτῷ, ἔγκηται δὲ καὶ ἐκκαίει αὐτὸ τὰ ἀπλάγχθρα· ὅπως ἀπὸ τῆς ἀμαρτημάτων πυρέττων τις ἐκκαίεται.

ΚΕΙΜ. Κακώσαι δὲ αὐτὸ ἐπὶ ἡλύτος τὸν οἶκον.

ΟΛΥΜΠ. καὶ **ΠΟΛΥΧΡ.** Τίτις, ξένος τις καὶ ἀλλογενής· τίτις δὲ εἰς εὐδελίᾳ τῆς ἀγαθῆς ἀσθενείας τὸ ἀσέβως παρείληπται· ἐπὶ ἡλύτου καλεῖ τὸν ὑπολειπόμενον τὸ οἶκον, ἢ ἀσφῶς δὲ μετεπὶνέκται εἰς τὸ ἐλλεινικόν· ἵνα εἴη, ὅτι καὶ μέλει ἐνὶς χωρήσει· ἡ τιμωρία, ὥστε μηδὲ μνημόσμων αὐτὸ περιληφθῶναι.

ΚΕΙΜ. Ἀνακαλύψαι δὲ αὐτὸ ὁ Οὐρανὸς τὰς ἀνομίας, γῆ δὲ ἐτακασαὶ αὐτὸς.

Πᾶσα φύσις, ἡ φύσις ἐχθρὰν τῷ Θεοσυγχῇ· καὶ τὰ μετὰ τῆς θεσιῶν καὶ Οὐρανοῦ ὑποσέσεται, τὸν Θεὸν ἐχὼν πολέμιον, τὰ δὲ ἐκ γῆς, τῆς αὐθράτων αὐτῷ ἐπαρισσμενῶν· καὶ Οὐρανὸς μετὰ ἀνακαλύψει τὰς ἀνομίας αὐτῶν, τῆς θείας δίκης ἐκφανερῆς τὰ κατ' αὐτὸν, ὅτι τῷ αὐθρᾷ ἐπιτέμνει τὴν ἐπὶ τοῖς ἀμαρτήμασι κόλασιν· αὐτὴ δὲ ἡ γῆ πολεμήσει αὐτῷ, ὁπλιτικὰς ἐκτάττωσα φάλαγγας· ταῦτα δὲ εἶπεν, ἵνα δὴ τῷ Γαβ τὰ μετὰ ποιμένα, καὶ οἱ παῖδες, τὰ μετὰ τῆς αὐθρᾷ αἰώνως μετὰ πνεύ· οἱ δὲ καὶ τῷ αἰεὶ πνεύ.

ματι, ὑπὸ δὲ ἡ οἰκία δυνάμει κατέπεσε, διεφθάρησαν· αἱ δὲ βοῶν Ἀγγέλαι, καὶ ὄντων, καὶ τῆς καμύλων, κατὰ δὲ ὑπὸ τῆς πολεμίων διηρατῶνσαν· κατασχάζει δὲ ὁ Σωφάρ, ὅτι πάντα δι' ἀμαρτίαν ἐπ' αὐτὴν ἐσημύχθη.

ΚΕΙΜ. Ἐλκύσαι τὸν οἶκον αὐτὸ ἀπώλεια εἰς τέλος.

ΟΛΥΜΠ. Τίτις, τανώλεθρος διαφθάρησεται, καὶ πάντα ἡ παρά Θεὸς κόλασις ἐτιδραμεῖται, ἥνικα αὐτὸς καταψηφίσηται τὴν τιμωρίαν.

ΚΕΙΜ. Ἡμέρα ὀργῆς ἐπέλθοι αὐτῷ.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Καθ' ἡν ἡ θεία κατ' αὐτὸς κινεῖται δίκη, εἴτε τὸ ἐκ περιτομῆς εἰς Θεὸν ἀσεβήτατος, εἴτε τὸ ἐπεροδοῦν, εἴθ' ὅπως ποτὲ ἀσεβὴς αὐτῷ μίσις εἴνῃ ἡ δηλομένη ἐκ τοῖς προειρημένοις.

ΚΕΙΜ. Αὕτη ἡμερὶς ἀνθρῶπις ἀσεβὴς παρά Κυρίου, καὶ κτῆμα ὑπαρχόντων αὐτῷ παρά τὸ ἐπισκόπευ.

ΟΛΥΜΠ. Τίτων, φησὶ, παρά τῷ Θεῷ τάσσεται ὁ ἀτίβης, καὶ τὸ τέλος τῆς πολλῆς κτήσεως ἡ τιμωρία· ἵνα δὴ ὁ κτησάμενος τὰ ἀγαθὰ, καὶ ἡδύτο· τῆς θείας λειτουργίας, δίδεται αὐτῷ κτῆμα καὶ μίσις, τὸ πλήρωμα τῆς ὀργῆς παρά τὸ τὰ πάντα ἐπισκοπεύοντος Θεοῦ· ἀκούτες δὲ οἱ ἐτίσκοποι, ὡς ὁ Θεὸς ταύτην κέκληται τῇ προσηγορίᾳ· παρά τῇ γραφῇ πρεῖτω.

σαν τῆς προσηγάρας τὸ ἄξιωμα,
ἐπαγρύπῳ τὰ καὶ τῷ ποίμῳ ἐπι-
σκοποῦντες, καὶ τίσει, καὶ βίω ἀνι-
πιλῆτω, καὶ διδασκαλία σημειω-
μενοί· μαδίτωσαν τὶς ἐπίσκοποι
ἐνθάδε ὀνομάσθῃ, καὶ ἐκεῖνα εἰκόνα
παντὶ τρόπῳ φιλοτιμηθῶσαν φορεῖν·
ὡς περὶ ἡ ὁμιησάμενοι εἰκόνα βα-
σιλικῇ, τιμᾶται ἐν τῷ καλῷ αὐ-

τῷ μιμήσασθαι, τιμᾶται δὲ καὶ ἐν
τῷ αὐτῷ κεκοσμηκεῖν· ἔτι μακά-
ρι· ἐπίσκοποι, ὁ νοήσας τὸν ἀλη-
θινὸν ἐπίσκοπον, καὶ ζήλων αὐτοῦ,
καὶ γινόμενος ὡς ἐν ἀνθρώποις Θεός,
καὶ ἔχων ἐπίσκοπον τὸν ποιῶντα αὐ-
τὸν ἀληθῶς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ἐπίσκο-
τον.

Π Ρ Ο Θ Ε Ω Ρ Ι Α

ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ ΠΕΝΤΕΚΑΙΔΕΚΑΤΟΥ.

Ο ΑΥΤΗ ΠΙΘΔΩΡΟΤ.

ΕΦΙΛΟΙ ΤΩ ΓΩΒ ΕΙΔΟΥΝΤΕΣ ΕΝΙ ΠΑΡΕΚΛΗΣΙΝ, ΚΑΙ Τῷ ΑΓΙΩΣΤΩ ΣΥΜ-
ΦΟΡῶΝ ΑΥΤΟΠΤΑΙ ΓΕΝΟΜΕΝΟΙ, ὡς μὲν Ἀσεβεῖς ἔδει ἔσπον τρεῖς Θεοῦ
ἐλογίσαντο· ἀγνοῦντες δὲ ὡς τέραις καὶ βάσαν· ἀρετῆς ἢ πλη-
γῇ, ἀμνησὺν ἐκείνου καταδικάζονται μὲν τὸν ΓΩΒ, ὡς ἐφ' ἀμαρτίας
πάχοντα, δεικνύοντες δὲ τὸν Θεὸν ἀποφῆσαι, ὡς ἐκ ἀδίκως αὐτὸν τιμωρησάμε-
νον. ὁ δὲ ἀνδρείοτατος ΓΩΒ, ὁ δὲ αὐτὸς μὲν ἀδικούντι τρεῖς Θεοῦ ἐλογίσα-
το, ἔδει ἀπεμφάνισσαν εἴληφε δόξαν τρεῖς τῆς πάντα καλῶς καὶ δικαίως δι-
κῆς προνοίας τῷ Θεῷ· ὁ δὲ αὐτῷ σωειδὼς τῆς τηλικαύτης τιμωρίας
ἐπ' αὐτοῦ, ἐκ ἀνέχεται τῆς ἀδίκης τῇ φίλων κατακρίσεως· πολλῶν δὲ περὶ
τέτοις γενομένων αὐτοῖς διαλέξεων, καὶ τῷ τῷ Σωφῶν ἐπ' ἀσεβεῖν πάλιν αὐτὸν
καταδικάζοντος, φησὶ πρὸς αὐτὸς, ἀκούσατέ με τῇ λόγων, ἵνα γινώτε ὡς ὁ
παρακλητικὸν προσηγάγετε λόγον, ἀλλ' ἐσφαλμένως καὶ κατ' ἀγνοίαν προ-
φάσεις παρὰφέρειτε· διελέχων δὲ τῷ ἀγνοίαν, προβληματικῶς φησὶ πρὸς
αὐτὸς, εἰ οἶδατε τῆς προνοίας τὰς λόγους, ἀποκρίνατέ μοι, διατί ἀσεβεῖς δι-
διδάσκοντες, καὶ πάντα χόδον αὐτοῖς ἀφ' ὧν τρεῖς τὰ ἀγαθὰ; καὶ ὁ δι-
καστὴς διάγνῃσι, θεομάχα φθεγγόμενοι ῥήματα; πλὴν ἀλλὰ καὶ αὐτῶν ἡ
ἀληθεία μετατίπτει· πῶς δὲ καὶ ὁ μὲν τις ἐν πλῶν καὶ πάσῃ τῇ παρὰ
ἀνθρώποις δόξῃ πλῆτῃ τὸν βίον, ὁ δὲ ἐν πικρίᾳ ψυχῆς, ἄδενός τῃ ἐν
τῷ βίῳ μεταχρὺν ἀγαθῶν; εἴτα διὰ μίση κακῆς ἡκῆ, πότερον ἔχει ὁ Κυ-
ρίος ἐστὶν ὁ διδάσκων σωῖσιν καὶ ἐπὶ ἡμῶν δεικνύς ὡς ἀνέριστα καὶ ἀκατα-
ληπτα τὰ τῷ Θεῷ ῥήματα, καὶ ὁ πάντως ἡμῶν γνώριμος τῆς πάντα καλῶς
διοικήσεως προνοίας οἱ λόγοι.

KEIM.

ΚΕΙΜΕ. Ὑπολαβὼν δὲ ὁ Ἰῶβ λέγει, ἀκούσατε, ἀκούσατέ με τῶν λόγων, ἵνα μὴ ᾖ μοι παρ' ὑμῶν αὕτη ἡ παράκλησις.

Ο'ΛΤΜΠ. ὁ δὲ ΣΥΜΜΑΧΟΣ, Καὶ γενέσθω τὸ μεταβέβημα ὑμῶν. ὁ μὲν διπλασιασμός, τὸ, ἀκούσατέ με, ἵτοι προσοχὴν ἐνεργάσασθαι βέλεται, ἢ καὶ τὴν τῆς ψυχῆς ἄθυμίαν ἐμφαίνει. ὁ δὲ νῦν τοῦ εἰχῆς τοιαῦτος· δέξασθε τὰ παρ' ἐμοῦ λεχθησόμενα, ἵνα μαθόντες ὅτι μὴ κατὰ λόγον ποιῆσθε τὴν παράκλησιν, μεταβεβήσθητε, καὶ ἀμείψητε τὴν τῶ λόγῳ οἰκονομίαν καὶ μεταχείρησιν. ὡς νῦν γε ἡ παράκλησις ὑμῶν οὐκ ἐστὶ παράκλησις, ἀλλὰ προδήκη τῆς ὀδυρῶν. Ἐπιξάνετε γάρ μοι τὰ τραύματά, τὰς συμφορὰς ἐνεδίζοντες.

ΠΟΛΥΧΡ. Δέξασθε, φησι, λέγοντα καὶ ἐγώ, ὡς αὖ γινώτε μὴ παρακλήσεως, ἀλλ' ἀγνοίας ἀφερέτες λόγους· ὡς πρὸς ἅπαντας δὲ ἀποκρινόμενος λέγει, ἐπειδὴ καὶ μίαν εἶχον περὶ τῶν λεγομένων τὴν γνώμην· ὁ δὲ διπλασιασμός, τῆς ψυχῆς τὴν ἄθυμίαν ἐμφαίνει· ταῖς τῶν, ἵνα μάθῃτε, ὅτι ὅδε κατεπῆμαι παρ' ὑμῶν, καὶ ὅτι, οὐχ ὅπως εἶχε ταῦτα.

ΚΕΙΜ. Ἀρατέ με, ἐγὼ δὲ λαλήσω· ἢ τ' ὁ καταγελάσεται με.

Ο'ΛΤΜΠ. ὁ δὲ ΣΥΜΜΑΧΟΣ. Καὶ κατὰ τὸν λόγον μὲν εἴσεται, διττὴ δὲ ἡ εὐνοία· ἵτοι ὅδε τὸ λέγει, ἵσταμένατε, καὶ βασάσατέ με λέγοντα,

καὶ οἶδα ὅτι ἐὰν ἐπιστήσῃτε τοῖς παρ' ἐμὲ λεγομένοις, εἴσεται, καὶ παιδείσεται καταγελῶντές με. ἢ, ὅτι ἀναβασάσατέ με, καὶ ἀνερθώσατε ὑπὸ τῆς νύκτος συγκαμπτόμενον· κατὰ δὲ τὸ εἰπεῖν με ἃ βέλομαι, πάλιν με ἐπὶ τῆς προτέρας καταστήσατε κατακλίσειν.

ΔΙΔΤΜ. Ἀτὶ τῷ, ἐνίγκατέ με τὰς λόγους, βασάσατέ με λέγοντα, λογιζόμενοι ὅτι οὐχ ὑβερσιακῶς ῥῶμαι τῷ ἐλίγχῳ, ἀλλὰ πρὸς ἐτίσασιν.

ΚΕΙΜ. Τί γάρ; μὴ ἀνθρώπων με ἢ ἐλεγεῖς; ἢ διατὶ οὐ θυμωθήσομαι.

Ο'ΛΤΜΠ. Εἰς ὀργὴν με, φησὶν ἐκκαλεῖσθε, τοιαῦτά με καταψάλλομενοι. ἐπεὶ τίς ἀνθρώπων ἐλεγεῖται δαίσαται ἀτιβῆ γεγονότα, ἢ ἀρταγα, καὶ τῆς ἀλλοτείου ἐρασίου, ὡς ὑμεῖς ἀπεφύνασθε; ἐπεὶ οὐ μὴ ἐστὶ τις ὁ ἐλέγχων με, πῶς οὐ δικαίως θυμωθήσομαι κατ' ὑμῶν; ὅτι περὶ ὧν οὐκ οἶδατε, διαβεβαῶσθε, κατηγοροῦντές με; ἢ καὶ κεῖνο λέγει ὅπερ ὑπερον ὁ ἀπόστολος· εἶπεν, ἐμοὶ δὲ εἰς ἐλάχιστον ἐστίν, ἵνα ὑφ' ὑμῶν ἀνακείδω· ὁ δὲ ἀνακείνων με Κύριός ἐστι. διὰ τὸ οὐκ εἰς ὀργὴν κινῆμαι, ὅτι τὸ σαφὲς οὐκ εἶδότες τὴν θείαν προλαμβαίνετε Κεῖσιν.

ΚΕΙΜ. Εἰσβλέψαντες εἰς ἐμὲ, θαυμάσατε, (ὁ δὲ Ἀκύλας, ὁξαπορήθητε· ὁ δὲ Σύμμαχος, ἀφθογγοὶ γίνεσθε.) χάρα θάυτες ἐπὶ σιαγόνι (οἱ λοιποὶ ἐπὶ σόματι).

ΤΟΤ' ΑΤΤΟΤ' ΟΙ μεθ' ἡνυχίας ἀκούοντες, ὡς τὰ πολλὰ τὸν ἀγκῶνα τῷ ἄκρῳ μηρῷ προσερείσαντες, καὶ τῇ χειρὶ τὸ πρῶτον ἐκτανακλιναντες, τοῖς λεγομένοις τὸν νῦν προσέχουσιν. λέγει ἔτι ὅτι μεθ' ἡνυχίας καὶ προσοχῆς ἀκούσατέ με· ἵνα θαυμάσητε τὰ λεγόμενα· καὶ ἔτι μὲν τινὲς τὸν σίχον ὀνόησαν· κατ' ἐμὲ δὲ κελτῶν ἐκείνων φησὶν· ἀναλογιζόμενοι τὰ κατ' ἐμὲ, θαυμάσατε, καὶ εἰς ἀμνησίαν παρέστη, μὴ ἐξίσκουτες αἰτίαν δὲ ἣν πάχω, καὶ ἡξατορηθέντες, καὶ μὴ ἔχοντες τι εἶπεν, τὸν πῖς σιωπῆς δεσμὸν τῷ σώματι ἐπίθετε· ὅτε πέρα πάντες λόγου τὰ ἐμὰ πάθῃ καδίστακα, ὡς ἀμνησὸν εἶναι ἐπὶ τῶν σιγῶν δὲ ἀπορίαν, ἢ προσιπῶς ἀποφάνισθαι, καὶ καταγινώσκην με.

ΚΕΙΜ. Εἰς τὴν γὰρ μνηστῶ, ἑσθ' ὁδὰκα, ἔχουσι δὲ με τὰς σάρκας ὀδυῖναι.

ΤΟΤ' ΑΤΤΟΤ' Καὐταῦθα οἱ ἐρμηνεύσαντες διήμαρτον. καὶ πάλιν γὰρ, φησὶν, ἐγὼ, καὶ σιωπῶν ἐπιμνησθήσομαι τῇ μελλόντων ρηθῆσθαι· καὶ ὅς ἐστιν ἐμφιλοχῶρηται τῷ λόγῳ αἱ πολιορκῆσαι με τὰς σάρκας ὀδυῖναι. ὁ δὲ Σύμμαχος, αὐτὶ τῷ, ἑσθ' ὁδὰκα, ἐκδὸς, θορυβῶμαι, τῶτο, οἶμαι, δηλοῖ, ὅτι ἐγὼ καὶ μόνον μνηστῶ τῇ ἐμῶν κακῶν, παρὰ τοῦ καὶ θορυβῶμαι, καὶ ὅδε τῷ μνηστῶ ἀπαθῶς φέρω, ἀλλὰ καὶ ἡ ἀλγὴν με τῷ σώματι πρὸς ἐαυτὴν ἀντιτεταγῆ, καὶ ἐκ ἐμ' ἐμ' τῆς προσήκουσας ἀρμονίας ποιῆσθαι τὸς λόγους.

ΧΡΥΣΟΣΤ. Οἶρα πανταχοῦ πῶς ἀπολογεῖται, πῶς τὰς ὀδυῖας προτί-

θησι, πῶς λέγει τὴν αἰτίαν τῇ ρηθῆσθαι ἐκείνων, ὅτι ἐκ οἰκοδου, καὶ ἀπὸ κατὰσάσεως τινος, ἀλλ' ἀπὸ παραχῶδες ψυχῆς καὶ ἐκκοπσμένων λογισμῶν ταῦτα φθίγγεται.

ΚΕΙΜ. Διατὶ ἀσεβεῖς ζῶσι, πεταλαίωνται δὲ, καὶ ἐν πλῆτῳ; καὶ τὰ ἐξῆς ἕως τοῦ σίχου ις'.

ΟΛΥΜΠ. Ἐπειδὴ περ οἶδε σοφοὶ τινὲς εἶναι, καὶ τὰς αἰτίας εἰδέναι, καὶ ὡς ταῦτα πάχω, ἐρωκῶμαι μοι φράσκει. πῶς πολλοὶ πολλὰς ἀσεβείας καταγινώσκω ἐν πλῆτῳ; καὶ ἀφθύνως μὲν αὐτοῖς ἀνίστημι· καὶ τὰς καρπῆς; ἐφθύνονται δὲ τῇ ἀπειθείᾳ, καὶ πανταχοῦ αὐτοῖς σιωτῶνται τὰ ἀγαθὰ; καὶ ὅδε ἡ ἀλογος αὐτοῖς φύσις τοῦ ἐδουαρῆγε; μέντοι δὲ ἐν ταῖς ἀπραγίαις ὡς πρόβατα, αὐτὰ τὰ ἀφρόντιδες, οἰοῦνται θεῖας τινὲς καὶ ἀθανάτους μοίρας ἐπειλημμένοι, καὶ ἀνθρωπίνης τληπαθείας ἐξω τυγχάνοντες; καὶ ἀφροσύνη δὲ αὐτοῖς καὶ τὰ τέκνα διαπλεῖ, καὶ μεσικοῖς ὀργάνοις ἐπιτέρπεται; καὶ ἐν ἀφθύνῃ πολλῇ τῇ διόντων παρὰ πάντα τὸν βίον ἰορτάζονται, καὶ σιωπῶνται τοῖς ἀγαθοῖς; καὶ ταῦτα ἐλαργῶς θεομαχῶντες, καὶ ὅδε μίαν τῇ θεῶν ἐπιτολῶν λαμβάνοντες ἐφοίαν; τοιαῦτα μὲν τῇ σίχων ἡ διωκίς· καὶ δὲ ἴσως καὶ ἕκαστον σίχων κατ' ἐαυτὸν ἐξετάσται.

ΚΕΙΜ. Διατὶ ἀσεβεῖς ζῶσι, πεταλαίωνται δὲ, καὶ ἐν πλῆτῳ;

ΧΡΥΣΟΣΤ. Τοῖσδ' οὖν καὶ Δαβὶδ ψάλλει, ἰδὲ ἔτι οἱ ἀμαρτωλοὶ καὶ

ἄθλωντες εἰς τὸν αἰῶνα κατέχον πλῆ-
τε. καὶ νῦν ὁ Γαβ εἰς τὴν μὴν, φη-
σί, θαυμάσαι καὶ, ὅτι αὐτὴ τοιότηας
ποιαύτας λαμβάνουσι τὰς ἀμοιβὰς,
ἀλλ' ὅτι καὶ αὐτὴ ἡ ἀποραγία χείρο-
νας αὐτὰς ποιεῖ.

ὍΡΙΓΕΝΟΤΣ. Τὸ μέντοι πε-
παλαιώθηται ὡς πλεον, ἔπειτα, αὐτὴ
τῇ, ἐκ εἰσὶ νεοπλῆτοι, ἀλλ' ἐκ νεότη-
τος, καὶ μέλει γήρως πλεονῶντες διε-
τέλεσαν.

ΚΕΙΜ. Ο' ἀπόρος αὐτῶν καὶ
ψυχῶν, τὰ δὲ τέκνα αὐτῶν ἐν
ὀφθαλμοῖς.

Ο' ΛΥΜΠ. Τετάρτη, εἰς αὐ-
τοῖς ἀγούσῃ, ἀλλὰ πάντες γόνιμοι,
ἀπέρμα, καὶ τέκνα ἔχουσι. τὰ γὰρ
εἰσι, τὸ, καὶ ψυχῶν, αὐτὴ τῇ, ὡς καὶ
εἰς πατὴρ εἰσι. τὸ δὲ, τὰ δὲ τέκνα
αὐτῶν εἰς ὀφθαλμοῖς, ὁ Σύμμαχος
διαμενεῖ ἐμπροσθεν αὐτῶν, ἔδωκε.
γλυκύ γὰρ πατράσι θάμα παιδες
ὀρώμενοι, καὶ τοῖς παιδικοῖς αὐτῶν
ψιλαίσμασι τέρποντες.

ΚΕΙΜ. Οἱ οἴκοι αὐτῶν ἀ-
θνησσι, φόβος δὲ ὀδαμῶν,
μαζίξ δὲ παρὰ Κυρίε ἐκ ἔστιν
ἐπ' αὐτοῖς.

Η' ΔΟΝΤΑΙ', φησι, τοῖς τέκνοις
ἄθλωνται, εἰδὲ διδλαβῶνται, εἰ δε-
δοίκασι τῆς ἀποραγίας μετέπαιον, εἰ
δέχονται πληγὴν θεήλατον. τινὲς δὲ
τὸ, ὁ ἀπόρος αὐτῶν καὶ ψυχῶν, εἰ
περὶ τὸ ἀπέρματος τῶν παίδων εἰση-
σαν, ἀλλὰ περὶ τῶν εἰς τὴν γῆν κατα-
βαλλομένων ἀπερμάτων. ὡς εἶναι τὸ
λεγόμενον τοῖσιν ἐκμῶσιν αὐτοῖς τὰ

λήϊα, ὀδαμῶν ἀπορία. καὶ ψυχῶν
δὲ καὶ κατ' εἰς ἑκάστον παρ' αὐτοῖς. ἡ
τῶν ἀπερμάτων δαψίλεια, ἀμείνων δὲ
οἶμαι ἡ προτέρα ἐκδοχή.

ΚΕΙΜ. Η' βῆς αὐτῶν ἐκ ὡ-
μοτόκησεν. (ὁ Σύμμαχος, ἐκ
ἔξέτρωσε, τέτρετον, ἀπελῆ, καὶ
νεκρῶν γόνιμῳ ἡ γεωργικῇ βῆς
ἐκ ἤνεγκε.) διεσώθη δὲ αὐ-
τῶν ἐν γαστρὶ ἔχουσα, καὶ ἐκ
ἐσφαλῶν.

Ο' δὲ Α'κύλας, δάμαλις αὐτῶν.
εἰς πάλιν εἶπη, ὅτι ἡ βῆς ἐκ ἔξ-
βαλλεν ἀπελῆς τὸ ἐγκυμονούμενον, εἰδὲ
ἄλλω τὸ ἐμβρυον ἀπεκύησεν, ἀλλὰ
διεσώθη, καὶ τέλειον ἔτεκε, καὶ ἐκ
πέτεχε. τινὲς δὲ περὶ γυναικὸς εἰρη-
στα ταῦτα ὑπέλαβον, ὅτι καὶ παρ'
αὐτοῖς γυναικες ἐκ ἔξέτρωσαν ἀμ-
βλωθεῖδια.

ΚΕΙΜ. Μένουσι δὲ ὡς πρό-
βατα αἰώνια.

Η' τοι τὸ τὸ, φησιν, ὅτι μένουσιν αὐ-
τοῖς καὶ τὰ πρόβατα ὡς αἰώνια, μηδε-
μίας λοιμώδους νόσου ἢ φθορᾶς αἰδουό-
μενα. ἢ, ὅτι αὐτοὶ μένουσι μακρόβιοι,
καὶ εἰς πληθὺς ἐπιδιδόντες, κατὰ περ
τὰ πρόβατα, καὶ ταῖς ἐπιγοναῖς τῶν
ἀθανάσιων μιμούμενοι.

ΚΕΙΜ. Τὰ δὲ παιδία αὐ-
τῶν προσαίξουσιν, ἀνὰ λαβόντα
ψαλτήριον, καὶ κιθάραν, καὶ
ἀφραίνονται φωνῇ ψαλμῶν.

ὍΡΙΓΕΝΟΤΣ. Ἀλλὰ πατέρων ἀ-
δαμονία, τῶν παίδων ἡ ἀφροσύνη,
ὡς ἀποπληρῶσιν αὐτοὶ, καὶ κιθάρας,

καὶ τύματα, ὅρ' ὧν αἱ μεν ἀκοαὶ κα-
ταλῶνται, αἱ δὲ τῆς ψυχῆς ἡδοναὶ
διεγείρονται, καὶ οἱ παρόντες τῇ ἀκο-
λάσῃ μελωδία κατακλῆνται, ἣν οἱ
τῷ ἀσεβῶν παῖδες ἀσελγῶς ἐργάζον-
ται, ταῖς ἐπιταμεύαις νύκτας τὰς
χεῖρας ἑαυτῶν ἐπιβάλλοντες, καὶ πρὸς
τῷ φωνῷ τῷ ὀργάνων ἐπικροτῶντες.

ΚΕΙΜ. Σωυτέλεσαν δὲ ἐν
ἀγαθοῖς τὸν βίον αὐτῶν.

ΤΟΥ ΑΤΤΟΥ. Τετίσιν, ἔδεν
διάλειμμα τῆς ἀποραγίας αὐτοῖς ἐ-
γένετο, ἀλλ' οἱ βίῳ πελείῳ τοῖς σω-
ματικοῖς ἀγαθοῖς ἐντροφῶντες διετέ-
λεσαν, καὶ πέρας αὐτοῖς ἀδαιμονίας
τὸ τῆς ζωῆς πέρας ἐγένετο, παραπα-
θείσης μέχρι πελάγους τῆς ἀημερίας.

ΚΕΙΜ. Εὐ δὲ ἀναπαύσει
ἄδ' ἐκοιμήθησαν.

ΤΟΥ ΑΤΤΟΥ. Ἀνὰ τὸ, μί-
χει θανάτου ἀναπαύομενοι, καὶ ἀδυ-
μῶντες ἀβασάνισοι εἰς ἄδην κατέρχον-
ται· ἢ, ὅτι ἐδὲ αὐτὸς ὁ θάνατος πι-
πρὸς αὐτοῖς γίνεται, ἀλλ' ὥσπερ ὕ-
πνῶντες, ὅπως ἀπὸ θνήσκεσιν· ἢ ὅτι
οἱ μεν ἄλλοι ἐν τῷ ζῆν κακοπα-
θεῖσι καὶ τυλαιπωρεῖνται, ἀποθανόν-
τες δὲ ἀναπαύονται· ἔτσι δὲ πε-
ρὶ ὧν ὁ λόγος, πάσαν τὴν ζωὴν ἐν
ἀθλίῳ διλυνοῦσιν, ὅπως εἰς τὴν ἐν
τῷ θανάτῳ ἤλθον ἀνάπαυσιν.

ΚΕΙΜ. Λέγει δὲ Κυρίῳ,
ἀπόστα ἀπ' ἐμοῦ, ὁδοῦς σε εἰ-
δεῖν ἐ βόλομαι.

Σωεκτηνομεῖν, φησὶ, βίῳ παν-
τὶ τὴν ἀπάθειαν ἔχουσι, καὶ ταῦτα

τὸ Θεὸν ἐναργῶς ἀφιστάμενοι, καὶ
ἀνερυθείαςως λέγοντες πρὸς αὐτὸν,
τί παρενοχλεῖς ἡμῖν, νόμους ἐπιτίτ-
των; τὰς ἐπιτολὰς σε ἀπαναινόμεθα,
καὶ εἰδεῖν ταύτας ἐ θέλομεν, ἐδὲ οἱ-
κεῖως ἔχειν πρὸς αὐτάς, ἢ περιπατεῖν
ἐν αὐταῖς.

ΚΕΙΜ. Τὶ ἱκανὸς, ὅτι θα-
λάσσομεν αὐτῷ; καὶ τίς ὠφέ-
λεια ὅτι ἀπαντήσομεν αὐτῷ;

Ο ΑΤΜΠ. Ὡς ἐκ προσώπου τῷ
ἀσεβῶν ὁ λόγος· εἰσὶ δὲ, τῷ, ἐ-
πεὶ ἄφρων ἐν καρδίᾳ αὐτῷ, ἐκ ἐστὶ
Θεός. τίς γὰρ ἐστὶ φησὶν, ὁ ἱκανός,
τετίσιν, ὁ παντοδύναμος λεγόμενος
Θεός; τί δὲ πλέον ἡμῖν εἶναι παρ'
αὐτοῦ, ἵνα διὰ τὸτο τὴν αὐτῷ λα-
τρείαν καὶ θεραπεῖαν ἐλώμεθα; τί δὲ
ὠφελήσεται ἡμῶν, ἐὰν εἰς τὴν αὐτῷ
προσκύνησιν ἐπιτίττοντες ἴλθωμεν; τὸ
γὰρ, ὅτι ἀπαντήσομεν, φασὶν ἐκ με-
ταφορᾶς τῇ τοῖς ἐνδόξοις προσώποις
προανισταμένῳ, καὶ τιμῆς χάριν εἰς
ἀπαύτησιν αὐτοῖς ἐρχομένων. εἴτα τί-
θησι τὴν αἰτίαν δι' ἣν τὰ τοιαῦτα
λέγουσιν, ἵνα δείξῃ, ὅτι ἄπουον ἔχον
τῷ ἀγαθῷ τὴν ἀπόλαυσιν.

ΚΕΙΜ. Εὐ χερσὶ γὰρ ἡ
αὐτῶν τὰ ἀγαθὰ.

Ταῦτα διανοῶντες φησὶν, οἱ ὅσοι
μὴ κολλάζονται, ἀλλ' οἱ ἀφθένους διά-
γουσι τοῖς βιωτικοῖς ἀγαθοῖς, τῷ
Θεοῦ πῶς ἀνέξικακῶντος, καὶ φα-
σὶν, ἔχομεν πάντα ἐν χερσὶν, οἰ-
κοδεν κτώμεθα τὰ ἡδύα· τί πλέον
ἡμᾶς ὠφελήσεται Θεός, ἵνα τὰς ὁδὸς
αὐτοῦ καὶ τὰς ἐπιτολὰς τηρῶντες ποιῇ-
σωμεν;

ΚΕΙΜ. Ἔργα δὲ ἀσεβῶν
ἐκ ἐφορᾷ.

ΤΟΤ' ΑΥΤΟΤ' Ἐδοξέ τισιν ὡς
ἀπὸ τῆς ἀσεβῶν εἶναι καὶ ὅτος ὁ λό-
γος, φασκόντων, ὡς εἰκός, ταῦτα
Θεὸς ἐφορᾷ; περὶ ταῦτα καταγίνεται;
ἡμεῶν ἡδὲν αὐτῷ μέλλει τῆς παρὰ
ἀνθρώποις φραττομεῶν. τάχα δὲ καὶ
τῷ Ἰωβ ἀρμόσῃ τὰ ῥήματα, θαυμά-
ζοντι τῷ Θεῷ τὸ ἄγαν μακρόθυμον,
καθ' ὃ ἢ κολάζει παρὰ πόδας τὰς ἀ-
σεβεῖς, ἀλλ' ἀτιμωρητὶ τὰ τῶν ἀ-
μαρτανῶν, ὡς αὐτῷ εἰμὴ ἴσως τὰ παρὰ
αὐτῷ γινόμενα.

ΚΕΙΜ. Οὐ μὲν δὲ ἀλλὰ καὶ
ἀσεβῶν λύχνος σβεσθήσεται,
ἐπελάσεται δὲ αὐτοῖς ἡ κα-
ταστροφή· ὠδῖνες δὲ αὐτὰς ἔξ-
σιν ἀπὸ ὀργῆς· ἔσονται δὲ ὡ-
σπερ ἄχυρα ὑπ' αἵματος, ἢ ὡ-
σπερ κονιορτός ὃν ὑφέλετο λαί-
λαψ· ἐκλείπει ἡδὲ τὰ ὑπάρ-
χοντα αὐτῷ.

ΟΛΥΜ. Εἰ καὶ ἀνέξικα ἐστὶν, φησὶν,
ὁ Θεός, ἀλλ' ἐν πάσι μετελάσεται τὰς
ἀσεβεῖς, καὶ ἀποσβεσθήσεται μὲν αὐ-
τοῖς ἡ τῆς βίης λαμπρότης, ὡσπερ
λύχνος αἷμα πυλῶντος, ἢ τῆς ἐ-
λας ἐκλιπόντος· πικροὶ δὲ πόνοι αὐτὰς
διαμετρίονται, μιμνήμενοι ὠδῖνας τικτέ-
σης· λικμηθήσονται δὲ καὶ τὰ αὐτῶν ἅ-
παντα, καὶ εἰς ἑτέρως μετεσθθήσου-
νται, ὡσπερ ἄχυρα ὑπὸ πυλῶντος, ἢ
κόνις ὑπὸ λαίλαττος, καὶ ἢ διαδί-
ξονται ταῦτα οἱ παῖδες αὐτῶν· εἰς παῖ-
δων δὲ ἄγει, τότε, ἐκλείπει ἡδὲ τὰ
ὑπάρχοντα αὐτῷ, καὶ τὰς ἑβδόμητον

τα, καὶ τὸ, ὁ Θεός κατακρύψει τοῖς
ἡμίονοις αὐτῷ ἀδικίας αὐτῶν, καὶ Θεοδο-
τίωνα. ἐπειδὴ γὰρ τὰ τέκνα τὰ ἀσε-
βεῖς καὶ τὴν κακίαν πατρῴζουσιν, εἰκό-
τως, φησὶν, αὐτὸν περὶ τιμωρηθήσεται ὁ
Θεός, καὶ τοῖς παῖσιν αὐτῶν ταμιεύσι-
ται τὰς ἀδικίας αὐτῶν, τῶντιν, τὴν
ὑπὲρ τῆς ἀδικίαν κολάσας, καὶ ἐκ ἑσθῆς
εἰς αὐτὰς διαβῆναι τὸν πατρῶον κλη-
ρον· ὁμοιον, τὸ, ἀποδιδὼς ἀμαρτίας
πατέρων ἐπὶ τέκνα.

ΚΕΙΜ. Ἀνταποδώσει πρὸς
αὐτὸν καὶ γινώσεται.

ΤΟΤ' ΑΥΤΟΤ' Ὁμοιον, τὸ,
γινώσεται Κύριος χεῖματα ποιῶν.
ἴσταν ὅτι ὁ ἀσεβὴς τῆς θείας ἀνταπο-
δόσεως περσθῇ, τότε αἰσθάνεται καὶ
γινώσκει, ὅτι Θεός ἐφορᾷ τὰ φρατ-
τόμενα, καὶ ἐστὶν τις τῶν ἀσεβῶν ἀ-
ποκειμένη ποινή· ἐπειδὴ ὅτι ἐν ἀφθί-
νοις διάγων θύβεισεν εἰς Θεόν, καὶ
καὶ ἐκ ἐφορᾷ αὐτὸν ὡς τὸ τὰς ἀμαρ-
τανῶν, ἀλλ' ἀτιμωρήτως ἐστὶν, τότε
χάλεν τῆς ἡμαρτημένων αὐτὸν δυνάμεις
ἀπαιτῆς, ὡς αὐτῷ διὰ τῆς πληγῆς ἐτι-
γνώ τὴν περὶ τὸ Θεὸν δικαιοκρίσιαν, καὶ
τὴν αὐτῷ ἀδικίαν καὶ ἀσέβειαν.

ΚΕΙΜ. Ἰδοὺσαν, οἱ ὀφθαλ-
μοὶ αὐτῷ τὴν ἐαυτοῦ σφαγὴν
ἀπὸ δὲ Κυρίου μὴ διασωθῇ·
ὅτι τὸ θέλημα αὐτῷ ἐν οἴκῳ
αὐτῷ μετ' αὐτῷ, καὶ ἀειθμοὶ
μυῶν αὐτῷ διηρέθησαν.

ΣΦΑΓΗ' Ἄγει τὴν ἀπώλειαν,
ἢ τὴν πῦσιν, καὶ Σύμμαχον· αὐ-
τότης ἐν, φησὶ, τῆς ἰδίας ἀπωλείας
καταστήσεται, ἡδὲ μίαν ἔχων ἐκ Θεοῦ

βοήθειαν, ἐπειδὴ τὸ οἰκεῖον δέλημα
τὸ πονηρὸν, ἀλλ' ὃ τὸ τῷ Θεῷ τὸ ἀ-
γαθὸν προοικεῖται· ἀλλὰ καὶ πρό και-
ρῷ πλάττει, φησί, διαιρεθῆσεται ὃ
ὁ χρόνος αὐτῷ τῆς ζωῆς, ἢ καὶ Θεο-
δοπῶνα, καὶ Αἰύλαν, ἡμιστάσσεται,
καὶ ὀλιγοχρόσι· οἰχήσεται· τοῦτον
καὶ τὸ ἐν ψαλμοῖς ἐκεῖνο περὶ τῆς ἀ-
σεβῶν εἰρημείον, ὅτι ἡμῶς ἡμιστάσῃ
ταῖς ἡμέραις αὐτῆς.

ΚΕΙΜ. Πότερον ἔχει ὁ Κύ-
ριός ἐξω ὁ διδάσκων σωέσθιν
καὶ ἐπισήμιον;

Ο' ΔΕ ΣΥΜΜΑΧ. Μὴ τὸν Θεὸν
διδάξει τίς ἐπισήμιον; ἰτεῖδῃ αὐτῷ
ῥω εἶπε, τὸς μὲν τῆς ἀσεβῶν παρ' αὐ-
τὰ κολάζουσαι, τὸς δὲ παρ' ὅλον τὸν
βίον ἀτιμωρήτας μένειν, ἐστὶ δὲ ὅτε καὶ
τὸς μηδὲν ἡμαρτηκότας συγχωρεῖσθαι
πάσχειν· ὡς τινι λόγῳ, φησί, Θεὸς
ταῦτα ποιεῖ, ἔχ' ἡμέτερον εἰδεῖναι, εἰ-
μήγε αὐτὸς ὁ Κύριος θελήσει σωε-
τίσαι τινὰ καὶ τίλι περὶ τῶν ἐπισή-
μιον χαρίζασθαι; ταῦτις γὰρ τῆς δο-
κῆς παρὰ ἀνθρώποις ἀνωμαλίας τίς
τὸς λόγους οἶδε; τίς τοῖς τῆς προνοίας
ἐμβατλάει κρίμασι; ἢ πάντως εἰδὲς,
εἰμή ὁ τῆς γνώσεως Κύριος, ὁ μὴ
δεόμενος τῷ διδάξαντος, ἀλλὰ καὶ
ἄλλως σοφίζων χάριτι.

ΚΕΙΜ. Αὐτὸς δὲ σοφὸς
διακρίνει.

Μόνος, φησί, τὰς τῶν αἰτίας
οἶδεν ὁ πάντορος Θεός, ὁ καὶ τῆς
παρὰ ἀνθρώποις σοφὸς διακρίνων, καὶ
τὸς μὲν θεοτόφους ἐγκρίνων, τὸς δὲ
τῶν ἀνθρωπίνων μετιόντας σοφίαν
ἀποδοκιμάζων.

ΚΕΙΜ. Οὗτος ἀποθανῆται
ἐν κράτει ἀφροσύνης αὐτῆς, ὁ-
λος δὲ ὀπαδῶν καὶ ὀθινῶν,
καὶ δὲ ἔγκατα αὐτῆς πλήρη γέα-
τος, μυελὸς δὲ αὐτῆς διαχά-
ται· ὁ δὲ πελάτῃ ὑπὸ πικρίας
ψυχῆς, ὁ φαγὼν ὑδὸν ἀγα-
θόν, ὁμοθυμαδὸν δὲ ἐπὶ γῆς
κοιμῶνται, σαπεία δὲ αὐτὸς
ἐκάλυψεν.

Τὰ αὐτῶν. Τῶν, φησί, τὰς λόγους
τίς οἶδεν, εἰμή Θεός; πῶς ὁ μὲν τις
ἀφρων καὶ ἀσεβὴς ὢν, ἐν τῇ ἐπικρα-
τείᾳ τῆς ἀφροσύνης ἀποθνήσκει, τῷ
μυελῷ τῆς ὀρέων ἀρδόμενος, κατὰ
Σύμμαχον, τῶντις, πλήρης πάσης
σαρκικῆς ἀπαθείας καὶ ἀεξίας· τὸτο
γὰρ σημαίνει διὰ τῆς πίστεως τῆς
σαρκῶν καὶ μυελῶν. ἔπερ' δὲ, ἴσως
καὶ δίκαιος, μὴ γλυκανθεῖς, μη-
δὲ μετωχῶν μηδενὸς ἀγαθῶ τῆς ἐν
ἀνθρώποις, πελάτῃ τὸν βίον, καὶ ἀμ-
φότεροι τὸν κοινὸν ὑπομένουσι θάνατον,
καὶ τίλι αὐτῶν τῷ σώματος σῆψιν τε
καὶ ἀνάλυσιν. πῶς ταῦτα γίνεται, καὶ
διατί; πῶς ὁ μὲν τις πελάτῃ ἐπικρα-
τίας αὐτῆς τῆς ἀφροσύνης, τῶντις,
τῆς ἀμαρτίας, ὁ δὲ τῶν ἀντιῶν, καὶ ὁ-
μοίως ἀμφω σήπονται; ἔχ' αἰὶν τε ἐν
ἐκ τῷ κοινῷ τῷ ἴδιον σωιδεῖν. κοινὰ
γὰρ ἀμφοῖν τὰ πᾶσι συμβαίνοντα.
Θεὸς δὲ μόνος τὸ διακρίνειν τίλι τῶ-
ν διαφορὰν.

ΚΕΙΜ. Ὡς οἶδα ὑμᾶς,
ὅτι τόλμη ἐπέκεινέ μοι (ὁ δὲ
Σύμμαχος, οἶδα τὰς ἐνδυ-
μήσεις ὑμῶν, καὶ τὰς ἐννοίας

ὕμῶν τὰς ἀδίκας κατ' ἐμᾶ.)
ὥς ἐρᾶτε, πῶ ἐσὶν οἶκος ἄρ-
χοντος ; καὶ πῶ ἐσὶν ἡ σκέπη
τῶν σκλυωμάτων τῶν ἀσεβῶν ;

Ο'ΛΤΜΠ. Ταῦτα ἐννοῶν, φησί,
καὶ ὅτι μόνῃ ὁ Θεὸς τῷ ἀκριβῇ
καὶ ἰσχυρῇ κατέληψιν, οἶδα ὅτι
ὁμῶς ὁ γινώσκει, ἀλλὰ θράσκει κατε-
πειθαυμένῃ με, ὡς ἀσεβὴς καὶ ἁμαρ-
τανῶν, καὶ τῷ θείῳ παραλαμβάνον-
τες κρίσιν, λέγει, πῶ ἐσὶν ὁ οἶκος
τῶ πρὶν ἡδαιμονῶν ; πῶ τὸ γένος ;
πῶ τὰ ὑπάρχοντα ; πῶ ὁ πολὺς πλοῦ-
τος ; πῶ ἡ τῇ οἰκοδομημάτων κατα-
σκή ; οἴχεται ταῦτα πάντα τοῖς ἀσε-
βίστι, διόλωλεν, ἔξηφανισται· ἐ-
δὲν ἡδαιμὸν περιλήλειπται, ἐκ ἰσχυ-
ρῆς λείψανον, ὁ μνημόσυμον· παρὰ ταῦ-
τα καὶ τὸ σὸν ἔξεταζε, καὶ ὅρα ποίας
καὶ τὰ κατὰ σὲ μερίδος ἐσὶν.

ΚΕΙΜ. Ἐρωτήσατε παραπο-
ρομένους ὁδὸν, καὶ τὰ σημεῖα
αὐτῶν· ἐκ ἀπαλλοτριώσετε
ὅτι εἰς ἡμέραν ἀπωλείας καφί-
ζεται ὁ πονηρὸς, εἰς ἡμέραν ὀργῆς
αὐτῶ ἀπαχθήσονται.

Πλὴν, φησί, εἰ καὶ ἀνωμαλία τις
ἐν τῷ δὲ τῷ βίῳ ὁράται, ἀλλ' ἐγὼ
ὑδιδῶμι πλέον ἔχειν ἀρετῆς τῇ κακίᾳ·
φημί δὲ, ὅτι ὡς πρὸς τοῖς ὁδοιπόροις
τοῖς τῷ ὁδὸν παραπορομένοις δηλὰ
εἰσι τὰ τῆς ὁδοῦ σημεῖα, καὶ τὰ κατα-
γώγια τὰ μὲν τῷ ὁδοιτορίᾳ ἐκα-
στον ὑποδεχόμενα· ὅτι καὶ οἱ τῷ ὁ-
δὸν τῷ βίῳ παροδόντες πῶ πελάτισε-
σιν, ἐκ ἀσυμφανί. καὶ ὡς πρὸς κα-
ρὸν ὁ πονηρὸς ἐταίρηται, καὶ μετρωίη.

ται, ἀλλ' ἄξιον πάντας τῆς αὐτῆς πο-
νηρίας καὶ κατὰλληλου εἰρηται τὸ κα-
τάλυμα· ἡμέρα γάρ τις αὐτῶν ἀπω-
λείας καὶ θείας ἐργῆς ἀπεκδέχεται.
τὸ δὲ καφίζεται, σωτηρεῖται μὲν, ὁ
Σύμμαχος, ὑπεξαλειθίζεται δὲ, ὁ
Ἀκύλας ἐκδίδωκε· δηλαῖ δὲ, ὅτι φυ-
λάτνται καὶ ταμιεύεται εἰς ἡμέραν κο-
λάσεως.

ΚΕΙΜ. Τὶς ἀπαγγελεῖ ἐπὶ
προσώπῳ αὐτῶ τῷ ὁδὸν αὐ-
τῶ ; καὶ ὁ αὐτὸς ἐποίησε, τίς
ἀνταποδώσει αὐτῷ ; καὶ αὐτὸς
εἰς τὰ φθῶς ἀπηνέχθη, καὶ αὐτὸς
ἐπὶ σορῶν ἠγρυπνησεν ;

ΤΟΥ Α' ΤΤΟΥ. Ὡς περ, φη-
σιν, ἰαὺ ἐρωτήσωμεν τὴν τῇ ὁδῶν δια-
γνώμονας, πῶ μὲν αὐτῇ ἡ ὁδὸς ἀπά-
γει, πῶ δὲ ἐκείνη, καὶ ἀκούσωμεν, φέ-
ρε εἰπεῖν, ὅτι ἡ μὲν εἰς ἀναπαύσεως
καταλήγει, καὶ χαλκίως καταγωγὰς,
ἡ δὲ εἰς ὀρη πλάτῃ, καὶ ἐρημίας, καὶ βάρα-
θρα, ἐκ ἀπαλλοτριωμένη αὐτῇ τὰ ση-
μεῖα, τῆς τῆς, ἐκ ἀποτοίμια, ὡς
ἀπαδοκιμάζομεν, ἀλλ' ὡς οἰκία καὶ
σαφῇ, καὶ ὁμολογούμενα, ὅτι ταῦτα
δεχόμεθα καὶ πιστόμεν, ὅτι πάντα
καὶ πάντως τοιαῦτα εἰρητομεν, οἶα καὶ
ἐκῆσταμεν· ὅπως εἶδει καὶ τοῖς παρανο-
μοῖς γνωρίζομαι τὸ πᾶν τῆς αὐτῇ
ζῶης τε καὶ πολιτείας. τίς ἐν τῷτο
ποιήται ; τίς κατὰ πρόσωπον, καὶ μὲν
παρρησίας τῷ ἐν πονηρίᾳ ζῶντι καὶ ἀ-
δρομέντι ἀπαγγελεῖ τῷ ὁδῶν αὐτῶ,
καὶ τὸ ταύτης συμπέρασμα ; τίς δὲ
ἀρα, καὶ ἀτάσθαλον τι καὶ ὑβριστικόν
εἰς αὐτὸν ἐργάσαιο, ἀμυνῆται αὐτὸν,
καὶ τοῖς ἰσοῖς ἀμείψεται ; τίς δὲ μη-
δὲν ὑποσελάμεν, διδάξει αὐτὸν

τῆς φύσεως τὴν ἀπέλειαν, καὶ εἰς συμμάχῳ αὐτὸν ἀγάχοι, ὅτι βραχυτάτα δρόμον εἰς βίαν δραπεύων, εἰς τὴν φρενὶ ἀπερὲχθῆσεται, καὶ τὰς πολλὰς αὐτῷ φροντίδας καὶ ἀγρυπνίας ἡ σφοδρὴ ἐκδίδεται, καὶ οἱ τρεῖς πῆχες, καὶ ὀλίγοι λίθοι, καὶ κόπης βραχεῖα τοῦ τῷ σώματος πληθὺν συγκαλύπτουσα, νοήσεις δὲ καὶ ὧδε· τίς τῷ ἀτελεῖ εἰς πρῶτον εἶποι, θάνατον εἶναι τὸ πέλθῃ τῆς αὐτοῦ πολιτείας; ὥστε κατασυνήναί τε αὐτὸν, καὶ τὴν σφοδρὴν λογιζόμενον ὑπὸ φροντίδῃ ἀγρυπνεῖν.

ΚΕΙΜ. Ἐγλυκαίνθησαν αὐτῷ χάλικες χειμάρρους, καὶ ὅπισθ' αὐτῷ πᾶς ἀνθρωπῶς ἀπελάσεται, καὶ ἐμπροσθεν αὐτοῦ ἀναρίθμητοι.

ΟΛΥΜΠ. Τί βέλεται ὁ χειμάρρους ἐπαῖνδα, τί δὲ οἱ γλυκαίνόμενοι χάλικες; τίς ὁ εἰς τέτοις κρυπτόμενος νῆς, ἢ ἔχω πῶς ἢ τὰς χάλικας τῷ κόλπῳ τῆς διανοίας ἀτφάλως εἰσποδῶμαι, ἢ τὸν χειμάρρην ἀπορροκόπτης νῶν διαβήτομαι, διχά τινος ὁδηγῶ καὶ συγκαίμεντος. αὐτὸς ἔν, ὃ μακάριε, ὁ πάντα φιλοσοφῶν, ὑπόλαβε ἡμᾶς, καὶ ξενάγησον, καὶ μὴ ὑπὲρ ἡμῶν ἀποσῆς, ὥς ἐπὶ τὴν λείαν ὁδὸν ἀπαγάγῃς, δι' ἧς ἀδυστορήσομεν, καὶ τῆς ἀληθείας ἐκ ἀποσφαλιστόμεθα. ὡς νῦν γε κενότατοι ἐν τειρόδῳ ἀπληρημέσοι, ἐκ οἵδαμεν τοιαύτην ὁδὸν ἀννοίας βαδίσσομεν. ἄρα ἦ τὸ τοῦ λίγους, ὃ σοφὴ καὶ γενομένη; ὅτι τῷ ἀσεβεῖ καὶ φιλαμαρτήμονι καὶ αὐτὸ τὸ χειμάρροειδὲς ὄρυγμα, τὸ μετὰ πελάθῃ τὸ σῶμα αὐτοῦ ὑποδεχόμενον, καὶ οἱ ἐπιβλασθησόμενοι σῶματι λίθοι καὶ

χάλικες γλοκύτι δοκῶσιν, ἀλλ' ἔκ' αἰδέας ἡδὲ ξενίζον λαγίζομεν, ὅτι οὐ μόνον αὐτὸς πεινῆται, ἀλλ' ἀπειροὶ μὲν ἤδη πρὸ αὐτοῦ τὸ ποτίεον τὸ τοῦ ἔτιον, πάντες δὲ πάντας μετ' αὐτοῦ πίνονται. ἢ τὸ τοῦ μὲν ἔχῃ, ἐκεῖνο δὲ φῆς; ὅτι καὶ τοσαύτη τις ἀφορία πρὸ πονηρῶν γενήται, ὥς καὶ τὴν ἀκαρπὸν γῆν, ὅσοις τις ἢ πεχαραδρωμένη καὶ λιθώδης, καρποφόρον αὐτῷ γενέσθαι ὁμῶς ἔδεον ἡττον θιγῆτες εἶναι, ὥσπερ πάντες ἀνθρώποι, ὅσοι τε γεγόνασι, καὶ ὅσοι γενήσονται. ἢ τῶν μὲν ἔδεον, ἄλλο δὲ τι τυγχάνῃ παρὰ σὺ μουσικῶς γνωμολογούμενον; ὅτι οἱ καὶ χειμάρρους χάλικες, τρέψιν, ἢ τρεχούσης καὶ ἀνωμαλίας τὴν παροδικῆς τῆς καὶ ποταμίας βίης, καὶ οἷον χειμάρρους παρατρέχοντος, ἐν ἡδονῇ ἐπὶ τῷ ἀσεβεῖ, καὶ τοῖς ἡδέσι τῷ Κόσμῳ διελγόμενος, ἔδῃ ἐπὶ τῷ θανάτῳ ξενίζεται, οὐκ οἶ μὲν ὑπὲρ ἡμῶν, οἱ δὲ ὑπὲρ ἡμῶν, πάντες δὲ ὁμῶς ὑποσπόμεθα.

ΚΕΙΜ. Πῶς δὲ παρακαλεῖ τέ με κενά; τὸ δὲ ἐμὲ καταπαύσασθαι ἀφ' ὑμῶν ἔδῃ.

ΤΟΤ' ΑΥΤΟΥ. Οἱ χησῖναι, φησὶν, ἔδῃ ἀκρίως τὴν πρὸς ἐμὲ παρακλητικὴν ἐποίησάτε· ὃ δὲ ἐψυχάζοιτο, μάλλον ἢ τὰ τραύματα αὐτῶν ἔσῃ, καὶ ἔδῃ ἰσχυρὸν κήρυκα, ὃς με δυσητηθεύτα στήθεσι, καὶ παύσασθαι ἀφ' ὑμῶν· ἀλλ' αἱ ἀντιρήσεις ὑμῶν ἀνέπιστημόνως ἐληφθῆσαν, καὶ διὰ τὰ ἐκ ἡδονῆς ἡται τὴν ἐμὴν λύπην καταπαῦσαι, ἢ ἐμὲ κατασιγᾶσαι τῷ ἀναιτήρητῳ τῷ ἀποδείξεως ἐπιστομίσθευτε.

Π Ρ Ο Θ Ε Ω Ρ Ι Α

ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ ΕΚΑΙΔΕΚΑΤΟΥ

Ο Λ Υ Μ Π Ι Ο Δ Ω Ρ Ο Υ .

ΕΣΩΠΤΟΝ ΜΕΛ' ΟΙ ΦΙΛΟΙ Τὸν Γ' ὦβ' ἰδ' ἀμαρτίας, τὴς κακίας. Ἐ
 αἰσχύης ἵεντο τοῖς πλημμελοῦσι, ἀποφανόμενοι ὁ δὲ τοῖς παρ'
 αὐτῇ ἀντικειδισάμενος, προβληματικῶς αὐτὸς ἠρώτηεν, εἰ ταῦτα
 ὅτως, ὡς ὑμεῖς φασ, πάντοτε καὶ πάντως γίνεται, τίνι τῇ τροπῇ,
 ποδῶν ὁρῶμεν ἢ ἀσβεβῶν μέχρι τέλους ἐδωληδεύτας, καὶ τὸν βίον σὺν ἐη-
 μερίᾳ ἀνταλίσσαντας; πρὸς ταῦτα ὁ Ἐλιφάζ ἀπορεῖ μετ' ἀντεπορεύσασθαι
 εἰς ἑπείρας δὲ τρίτεται ὕβρις, καὶ ἀπληγέστερον περισβεῖται τὸν δίκαιον, ἐγ-
 κλήματα περιτιθεῖς αὐτῷ, ἃ τοῖς φανλοτάτοις ἢ ἀνδράσιν μάλιστα ἔχειν ἔμε-
 λαι. ἰκανῶς δὲ αὐτῶν ἐκλίνας τὰς ὕβρις, εἰς παραλυσίαν τρίτεται, καὶ συμ-
 βάλῃ πρὸς μετανοίαν ἐπιστρέφει, ὡς αὐτῇ τῆς θεῆας ἐμελείας ἐπιτυχῶν,
 τὴν τε παλαιὰν ἑδαιμονίαν ἀπολάβει, καὶ ἔλπει τὴν παιοδοιῶμον τῇ Θεῷ
 κῆσαιτο δέξασθαι. πρὸς μὲν οὖν τὸν Γ' ὦβ' ταῦτα λεγόμενα, ἀναρμότως ἔχει,
 χρήσιμα δὲ ἄλλως· ὅς ἦ κακίας μόνον ἀποσπῶν διδάσκει, ἀλλὰ καὶ ἀγα-
 θεργεῖν ἐπαυδῇ, ὡς τῆς θεῆας δίκης ὁ μόνον τὰς ἐπιπιδέοντας κακίας,
 ἀλλὰ καὶ τὰς μὴ τὰς ἀγαθὰς ἐπιδέοντας πορεύει, τὰς τιμωρίας καὶ δυπο-
 βαλῆσθαι. ἐπειδὴ τοίνυν, χρήσιμα εἰσι τὰ ἢ φίλων ῥήματα, καὶ ἐκμελῶς
 πρὸς τὸν δίκαιον ἐρίεται, διὰ τὸτο, καὶ ἡ θεὰ χάρις γραφῇ παραδοθῆναι
 ταῦτα φρονιμῆσται· τὰ ἦ οἰκονομῆσται ἀπὸ τῆς Ἁγίας πνεύματος ἀναγρα-
 φῇς ἀξιοθῆναι, διὰ τὸτο ἀναγράφεται, ὑπὲρ τὰ τὸν εὐτυχῶντα ὠφελῆ-
 σαι ἐκ τῆς ἀναγνωστικῆς· εἰμὴ οὐ χρήσιμοι ἦσαν οἱ λόγοι τῆς τειῶν
 ἢ παραγενομένων πρὸς τὸν Γ' ὦβ', ἐκ αὐτῆς ἡ πρόοδος εἰς τὴν Βίβλον πῦ
 Γ' ὦβ' ἐποίησεν ἀναγραφῆναι καὶ τὸν λόγον τῆς τειῶν· ἔστι οὐκ ἀπληθύνει
 ἀπὸ τῆς λόγων αὐτῶν θεωρῶνται τοῖς δόγμασιν, ὅρα δὲ τὰ ὑπάλτιον περὶ τοῦ
 μόνον ὅτι αἰτιῶνται τὸν Γ' ὦβ', οἰόμενοι αὐτὸν πάχειν διὰ τὰ ἡμαρτημένα αὐ-
 τῷ, ὅχ' ὁρῶντες, ὅτι καὶ ἄλλα πολλὰ αἰτιάσιν τὴ συμβαίνειν ἀνθρώποις τὰ
 τοιαῦτα. ἀλλ' ἰδομεν τί φησὶν ὁ Ἐλιφάζ πρὸς τὸν δίκαιον.

ΚΕΙΜ. Τὸ λαβὼν δὲ Ἐλifaζ ὁ θαιμανίτης, λέγα, πότερον ἔχῃ ὁ Κυεῖος ἐστὶν ὁ διδάσκων σὺν ἑσὶν καὶ ἐπισήμῳ.

Ο'ΑΤΜ. Τὸ τοῦ Ἰωβ ἐρηκτός, σωτρεῖται τῷ λόγῳ καὶ ὁ Ἐλifaζ, καὶ φησὶν, οἶδα καὶ γὰρ ὅτι τὰς λόγους διὰ ὅς ὁ μὲν περ ἀπεβῆς ὡς ἀδυνάτεος, ὁ δὲ καλῶνεται, ὁ μόνος σοφὸς οἶδε Θεός· οἶδα δὲ καὶ τὸτο, ὅτι Θεός μὲν, ὡς καὶ αὐτὸς ἔφη, τῷ ἀγαθῷ ἐστὶ δότερ, ἢ δὲ κακίᾳ τὰς καλῶν διδῶν.

ΩΡΙΓΕΝ. Τίς τὸ δόγμα τῶτο, ὅτι ἀληθινὸς διδάσκαλος ἀρετῆς, ὃ δυνάται εἶναι ἄνθρωπος· ὁ διδάσκων γὰρ ἄνθρωπον γινώσκων, καὶ ἐν ψαλμοῖς ἀναγγελλεται, ὅτι ἐκ ἄλλου ἐστὶν ἢ Θεός· διδάσκει δὲ Θεός ἐκλάμπων τῇ ψυχῇ τοῦ μαθητεύοντος ὑπ' αὐτοῦ, καὶ τῷ διανοίᾳ φωτίζων τῷ φωτὶ τοῦ ἀληθινῷ, τῷ ἑαυτοῦ λόγῳ· οὐκοῦν πάντες ἄνθρωποι διδάσκει ἡμᾶς διδάσκων, διδασκαλικῶς ἐκλάμπει χάριν, πάλιν ὁ Κυεῖος ἐστὶν ὁ δὲ αὐτῶν διδάσκων ἡμᾶς· καὶ αὐτὸ δὲ τὸ σωτεῖν, καὶ διανοιχθῆναι τὰς καρδίας ἡμῶν εἰς τὸ τῷ Θεῷ μαθημάτων παραδοχῇ, καὶ Θεῷ γίνεται χάρις.

ΚΕΙΜ. Τί γὰρ μέλει τῷ Κυεῖῳ, εἰάν σὺ ᾤσῃ τοῖς ἔργοις ἀμειπτός, ἢ ὠφέλεια, ὅτι ἀπλώσῃς τῷ ὁδόν σου;

Ο'ΑΤΜΠ. Οὐ δὲ Σύμμαχος, μή καὶ ἔχεις ἱκανὸς ἵνα διακωδῇς; ἢ κερδαίνει καὶ ἄμωμος ἡ ὁδός σου; ἐπειδὴ,

φησὶ, μέγα ἐπὶ σωτῇ φρονεῖς, ὡς ἀμειπτός, δεδοῦν εἶναι σε τοῦτον· τί οὖν, εἰπέ μοι, περιποίησας Θεῷ, δίκαιος ὢν, καὶ ἐν ἀπλότῃ καὶ ἀκακίᾳ ζῶν; τίς σῶνται τῷ Θεῷ ὀνησίς; μή γάρ τι εἰς τὴν αὐτοῦ ὠφέλειαν συνπλεῖ, εἰάν σὺ ᾤσῃ δίκαιος; ἐπειδὴ γὰρ αὖν καὶ κατὰ ἔλεγον, ὅτι ὁ Θεός ταῦτα ἐποίησε, καὶ διὰ τῶν πάχων, θέλει δεῖξαι, ὅτι ὁ παρά τῷ Θεῷ ταῦτα γίνεται, ὅτε γὰρ κερδαίνει σῶνται, ὅτε βλάπτειται, ὅτε φοβεῖται τινα· τὸτο γὰρ δηλοῖ τὸ ἐπαγόμενον.

ΚΕΙΜ. Ἡ λόγον σου ποιῶμενος ἐλέγξα σε, καὶ συνήσε- λούσεται σοι εἰς κρίσιν;

ΩΡΙΓΕΝ. Πρὸς τὸτο εἰποιμεν αὖ, ὅτι ὁ φροντίζων ὁ Θεός, μή ποτέ τι αὐτὸς βλάβῃ ἐλέγχει τὸν ἀπεβῆ, ἀλλὰ λόγον ποιῶμενος τοῦ φρονεῖν, καὶ ἀεργεῖν αὐτῶν.

ΧΡΙΣΟΣΤ. Οὕτως ἐστὶ φιλανθρώπος, ὥς καὶ κρίνων ἡμᾶς ἐπιτρέπει λέγειν πρὸς αὐτὸν, ὡς μετ' ἡμῶν κρινόμενον, περὶ ὧν βεβλόμεθα. φησὶ γὰρ ἐν Ἡσαΐα, δεῦτε, καὶ διαλεγθώμεν. τὸ δὲ, διαλεγθώμεν, τοῦτον ἐστὶν· εἴη μὲν ἔχεις ἐξελέγξαι, ὡς μὴ τὰ δέοντα πεποιχότα, λέγε, καὶ γὰρ, ὁ, τίποτε ἔχω ἐρῶν, πείτω σε καταδικάζων σὲ ἄξιον εἶναι τὸ καταδικασθῆναι.

Ο'ΑΤΜΠ. Ἐπροι δὲ ἀναγνόντες, τί γάρ; ἔτι σίζαντες, τὰ ἐξῆς ἀποφωτικῶς ἐπάγουσι, μέλει τῷ Κυεῖῳ εἰάν σὺ ᾤσῃ τοῖς ἔργοις ἀμειπτός, τὰς εἰς, ἐν φροντὶ τίθεται τὸ ἀμειπτός εἶναι τὸν ἄνθρωπον· καὶ ἀπο-

σδεῖς ὧν, ἰδίαν ὀφίλειαν νομίζει τὸ ἡμᾶς ἑξηπλωμένους καὶ δαψιλῶς μετῆναι τὰ ἀγαθὰ. διὰ τὸτο καὶ σὺ πολλὴν ποιούμενος ἠρώοιαν, ἡλεχξέσε, καὶ ὡς περ εἰς κείσιν αὐτίκα διασκέμενός σοι, διαγῶς ἐκείνῃ. ἀμεινον δὲ οἶμαι, ὅτι ἦδη τὰς εἰχὰς ἀνὰ γινώσκῃ, καὶ κατ' ἐρώτησιν.

ΚΕΙΜ. Πότερον ἔχῃ ἢ κακία σὺ ἐστὶ πολλή, ἀναερίδμητοι δέ σὺ εἰσὶν αἱ ἀμαρτίαι;

ΤΟΤ' ΑΤΤΟΤ. Ἐκ τοῦ πληθους τῆς συμφορῶν εἰκάζει τῇ ἀμαρτημάτων τὸ πλήθος. σκόπει ὅν, φησί, πᾶσι καὶ σαυτὴν, μὴ ἦτον παχὺς ὧν ἠδίκησας. ἐκ ἀποφανομένου δὲ ταῦτα, ἀλλ' ἀμφιβάλκοντος, ὡς αὐτοῖς, μήποτε λαθὼν πολλὰ ἡμαρτιες, καὶ διὰ τὸτο ἴσως ἕως ἀπίστα βεῖ.

Ο'ΛΤΜΠ. Πάνυ πολλὰς ὁρῶ ἀμαρτηλὰς, καὶ εἰδὼς αὐτῶν τηλικούτοις περιπέττειν, οἷοις σὺ εἰκέτως ἔν φημί, ἔχῃ ἀπλῶς γεγενησάσθαι ἀδικον, εἴη πάχους τοιαῦτα, οἷα εἰδὼς τῇ κακῶν, ἀλλ' οἱ πιστοῖς γεγενησάσθαι, δηλονότι, τῇ πλείονα κακίαν, ὑπὲρ τὰς ἄλλας ἐχέσθαι. εἰκὸς γὰρ διὰ τὴν ἀναερίδμητόν σου τῇ πταισμάτων ταῦτά σοι ἐτεληλυθενῆαι. οὐ πρότερον δὲ ὠνόμασε τίλιν ἀμαρτίαν, εἴτα τίλιν κακίαν, ἀλλὰ πρῶτον τίλιν κακίαν, τίλιν φάλλιν ἔξιν, εἴτα τὰ ἀπὸ τῆς φάλλης ἔξως ἀμαρτανόμενα, καὶ καὶ ἀναερίδμητα φησὶν εἶναι. τίθησι δὲ αὐτὰ καὶ κατ' ἐξῆς.

ΚΕΙΜΕΝ. Ἡνεχυράζεις δὲ τὰς ἀδελφὰς σου διακευῆς.

ΤΟΤ' ΑΤΤΟΤ. Ο' δὲ Σύνμαχος, αὐταῖς τῆς μετὰ ὀφείλοντας, ὡς ὀφείλοντας εἰσχυρὰ τῇ δῆθεν κεχρυσθμενῶν σοι μάτλιν ἀπῆτης, καὶ ταῦτα πρῶτης οὕτως. ὑπολαμβάνει δὲ τὸτο περὶ τῆς ἰσθμῆς τούτου ἡδὲ αὐτὸν πλῆστον, καὶ ὑπὸ πτῆν ἀπὸ τοῖσιν πρῶτον πορῶν πλῆτειν αὐτὸν. διὸ φησὶν, ἡνεχυράζεις διὰ κευῆς, τῆς τῆς, μετὰ ἐπωφελόμενος. προσεπιτείνων δὲ πάλιν ἀλλήν αὐτὰ ἀμαρτίαν φησὶν.

ΚΕΙΜ. Ἀμφιάσιν δὲ γυμνῶν ἀφάλας.

Καὶ πῶς εἰλῶ τὸν γυμνὸν ἐκδύειν γυμνὸς ἔν τας ἀγὰν πρῶτης ναυτῶν, τὰς γυμναμένους, καὶ ἐπὶ εἰς ἰσθμῆς μὴ ἀπορῶντας, τῆς τῆς, ἀπῆτης αὐτοῖς τίλιν πρῶτην, ἀφελόμενος καὶ τὸ εἰς ὁ μόνον εἶχον ἱμάτιον. εἰς τοτὶ λαβὼν ἀμφιάσματα, εἰ γυμνὸς, ἀλλὰ πλῆστιν, ἔχοντος ἀποκεῖμενα ἐδυματὶ πολλὰ. εἰ μὲντοι γε χιτῶνα ἔχῃ τις εἰς, καὶ τῶτον τὸν χιτῶνα φράσσει τὸ ἀπατεῖν τὸ ἐμὸν, ἐκδύσω, μὴ ἐλεῆσας ἐκείνον τὸν γυμνόν, ἀμφιάσιν τοῦ γυμνὸς ἀφελόμενῳ. πολλὰ δὲ τοιαῦτα ἐν ἡμῖν γίνεται. ὅταν δα νείζωμεν, ὅταν πρὸς ὀφειλέτης πράγματα ἔχωμεν, πολλὰς ἀφελόμενος ἡμῶν εἰς ὑπερβολὴν πέτεται, μὴ δυνάμεθα ἀποδοῦναι καὶ ἡμεῖς τὰ ἀπλάγχνα ἡμῶν ἀποκλείσαντες, καὶ μὴ βλέποντες ὅτι γινώσκῃ τῆς καὶ πέντα, καὶ μόλις τρίφεται ἀπὸ τῆς ποιεῖσμεν πικρῶς, ἰσθμῆς καὶ τῆς τῆς ἔχοντες παρ' αὐτοῖς. ταῦτα οὐκ λέγει ἐγκάλων τῇ ἰσθμῆς, ὅτι ἀμφιάσιν γυ-

μῶν ἀφείλε. ἴσως δὲ καὶ τὸ μὴ δεῦναι τῷ γυμνῷ ἱμάτιον, ἀφαίρεισιν ὀνομαζέει· ἀποστερητὴς γὰρ ἐστὶ καὶ πλεονέκτης, καὶ ὁ μὴ ἐκδύων τὸν γυμνόν, καὶ ὁ μὴ τρέφων τὸν ἄρτε δειόμενον.

ΚΕΙΜ. Οὐδὲ ὕδωρ διψῶνταις ἐπότισας.

ΟΛΤΜΠ. Οὐκ ἂν μόνον τὸ ἀδικεῖν, ἀλλὰ καὶ τὸ μὴ διεργεῖν ὑπέρδικον. ἐπισήμηναι δὲ μέχρι ποῦ τις διεργασίας ἐκτείνειν ὀφείλομεν, ὁ ποτε ὑπέρδικον τὸ μὴ ποτίσαι διψῶντας, ὡπερ ἐν καὶ ποθεῖς ψυχῇ ὕδατος μισθὸν λαμβανόμεν. πολλὴν μείτοι ἀπανθρωπίαν τοῦ Ιωβ καταψηφίζεται, ὥς μηδὲ ὕδωρ τλιῷ ἀδάπανον χεῖν, παρέχοντας, καὶ τὸ μείζον κακόν, τῷ διψῶντι. ταῦτα δὲ πάντα κατηγορηματὰ εἰσι, καὶ ἀληθῶς ψεκτὰ· ἀλλ' ἐν ἀληθείᾳ ἐπὶ τῷ Ιωβ, οὐδὲ καλῶς περὶ αὐτὸ ἐλέγεται.

ΚΕΙΜ. Ἀλλὰ πανώντων ἐξέρησας ψωμόν.

Τί λέγω, φησὶν, ὅτι ἂν παρέχες τῷ δεομένῳ, ὅποτε καὶ τλιῷ μικρὰν παραμυθίαν τῷ ἄρτε παρὰ τῷ πεινῶντος ἀφείλε; ψωμόν γὰρ λέγει τὸ τμήμα τῷ ἄρτε, ὡπερ καὶ ἐν τῇ Ρ' εἴρηκεται, βάψεις τὸν ψωμόν σε ἐν τῷ ὄξει. λέγει ἐν, ὅτι καὶ ἤν' ἀναγκάζουν τροφῶν ἐξέρησας, ἢ διεχυράζων, ἢ ἤν' καμνόντων τὸν μισθὸν ἢ διδόν, ἢ ἄλλο τι ἁμαρτανῶν. τοιαῦτα γίνεται ἐν ταῖς πικραῖς ἀπαιτήσεσιν, οἷοτε αὐτὸν τοῦ ψωμόν ὃν ἔχει τις εἶναι, καὶ μὴ ἔχει ἄρτον ὁλόκληρον, ἀραιρῶμεν ἀπ' αὐτοῦ λέγοντες, ἀλλ' ὀφείλεις.

ΚΕΙΜ. Ἐθαύμασας δέ τινων πρόσωπον.

ΟΛΤΜΠ. καὶ ΩΡΙΓΕΝ. Τίσι, καὶ τίς κείσεις, οὐ δικαίως, οὐδὲ ἀταξῶς, ἀλλ' ἀνθρωπαριστικῶς ἐποίησας· προσωπολήτης γὰρ γέγονας, καὶ διακάζων ἐς μεν θεῆρις, ἐς δὲ ἱπταίνης, τῆς μεν ταπεινῆς βιαζόμενος, τῆς δὲ ἐν δυνατείᾳ θαυμάζων καὶ τιμῶν. ἄλλο καὶ τὸ αἵμαρτημα, αἵμαρτημα γὰρ καὶ τὸ θαυμάζειν πρόσωπον, ὁ δὲνα εἶναι πλοῦτός ἐστι, θαυμάζω αὐτὸ τὸ πρόσωπον, τὸν δὲ πένητα κατακατῶ, ἐπειδήτερ κζῖωμα ἐκ ἔχει.

ΚΕΙΜ. Ωκισας δὲ πτωχὸς τὸς ἐπὶ τῆς γῆς.

Αὐτὸ τὸ, τλιῷ πτωχὸν ἀπέτειψας· τὸς γὰρ πτωχὸς καὶ χαμαιπετὴς ἐπὶ πλείον ἐπὶ τῆς γῆς κείσθαι παρεσκῆσας. τίνα δὲ ἤν' αὐτιζάφω, αὐτὸ τὸ ὠκισας, ἐκοίμησας, ἔχει· ἵνα εἴπῃ, καὶ αὐτῷ ἤν' πτωχὸν τλιῷ τραμυλῷ ἀφείλε, ὥς ἐπὶ τῷ ἐδάφει αὐτὸς θεῖ ἀνάγκης κοιμάσθαι, μηδεὶ ἔχοντας ὑπερορεσμένον· ὥς διὰ ταῦτα, φησὶ, ταῖς πολλαῖς ταύταις περιπέττικας συμφοραῖς, καὶ πανταχόθεν οἱ κορδύντες περιέστησαν, τὰ ἀδίκως ἀρταγεῖν λαμβανόντες.

ΚΕΙΜ. Χήρας δὲ θξαπέσειλας κενάς.

ΤΟΤ' ΑΥΤΟΤ' Η', ἤν' προσόντων αὐταῖς ἐγύμνωσας, ἢ μάλλον προσελθούσας, καὶ ἐλεημοσυνῶν ζή-

τάσαις ἔδεο δέδωκας, ἀλλὰ ἀπετέμψω μηδὲν λαβέσθαι ἀπὸ τοῦ ἐπικινδυνου οὐκ τὸ παροῦν τὰς κτ' ἐνίαν αἰτῶντας τί λαβεῖν· ἰδὲ γάρ, τὸ μὴ μεταδύναται ταῖς χήραις, εἰς ἀμαρτίαν λογίζεται. προσέχων, ἰαὺ χήρα ἡμῶν εἰσέλθῃ εἰς τὴν οἰκίαν, μήποτε κενὴ αὐτῇ ἔσται. λωμεν κτ' δυνάμει ἕκαστος πρὸς ὃ ἔχει πληρωσάτω τὸν κόλπον τῆς χήρας.

ΚΕΙΜ. Ὁρφανὲς δὲ ἐκάλωσας.

Οὐκ ἀπέχε, φησὶν, ἔδε τῆς πρὸς τὰς ὀρφανὰς βλάβης. τὸ δὲ τὰς ὀρφανὰς καὶ ἀβοηθήτους κακῶν, ἰσχυρὰ κακίας γνώρισμα. ἔδεα μὲν γὰρ δεῖ κακῶν, ἔξαιρέτως δὲ καὶ φεῖδεται τῶν ὀρφανῶν. περὶ γὰρ τῶν ἀβοηθήτων ψυχῶν πολεμεῖν ὁ Θεὸς ἐνετείλατο, πλείον ἢ παρὰ τὰς ἄλλας ἀνθρώπους, πτωχοί, χήραι, ὀρφανοὶ δύνανται βοηθείας· διὸ καὶ διὰ Ἡσαΐε, φησὶν ὁ Θεός, ῥύσασθε ἀδικώμενον, ὅταν δηλαδὴ ἄρπαξῇ καὶ βιαίοις περιπεσὼν, ὥσπερ ὑπὸ χειρὸς τῆς βίας αὐτῶν παρασύρηται. κείνατε ὀρφανῶν· ἐπειδὴ γάρ, διὰ τὸ ἀκαταφρόνητον τῆς ἡλικίας ἔδε ἀγαγεῖν εἰς κρίσιν τοῖς ὀρφανοῖς τὰς ἀδικούντας ῥάδιον, ὑμεῖς τοῖς ἐσερχομένοις τῶν σωτηριῶν παρ' ἑαυτῶν τὸ ἐκ τῆς ἡλικίας ἐσθίου ἀναπληρώσατε. καὶ δικημώσατε χήραν· καὶ τὸ τὸ πρῶτον ἐν πολλοῖς κατὰ τὸν βίον ἔκαττάται· ἀπεκρίβαντο γὰρ τοῖς βελομένοις ἀδικεῖν ἢ χηρεῖα, ἥς παντοίως ἀντιλαμβάνεσθε, τὸ ὀφειλόμενον δίκην ἀποδιδόντες αὐτῇ.

ΚΕΙΜ. Τοιγαρὶν ἐκύκλωσάν σε παγίδες, καὶ ἐσώσασέ σε πόλεμος. ἔξαισι.

Ο'ΛΤΜΠ. Ὁ δὲ Σύμμαχος, καὶ παράσχει σε φόβος. ἔξαισιος. παγίδας φησὶ τὰ συμβεβηκότα αὐτῷ, μοναχὶ λέγων, ἐντεῦθεν περιεκύκλωσάν σε αἱ συμφοραί, ἐντεῦθεν ἢ τῶν ὑπαρχόντων διαρπαγή, ἐντεῦθεν ἢ ἄκρα πένια, καὶ τὸ δορυβεῖσθαι σε καὶ ταρατπεῖσθαι ἐν τῇ ὀξείᾳ μεταβολῇ τῆς ἀφαιρέσεως, ἀπὸ τῆς ἀδικήσεως ἑτέρας, ἀπὸ τῆς ἀφαιρέσεως σε εἶναι.

ΚΕΙΜ. Τὸ φῶς σοι σκότος ἀπέβη, κοιμηθεύτα δὲ ὕδωρ σὲ ἐκάλυψε.

Οἱ δὲ ἄλλοι, καὶ πληθὺν ὑδάτων καλύψαι σε. διὰ τὸ, φησὶν, ἐκ φωτός εἰς σκότος μετέστη τὰ κτ' σ', ἐκ τῆς λαμπρᾶς ἀδαιμονίας εἰς τὴν στυγερὰ καὶ σκυθρωπὴν δυστημερίαν καὶ κοιμηθεύτα, ἦγον ἀμελεμενῆτα, καὶ μὴ νήφοντα, ἢ μὴ προσδοκῶντα, οἱ τῶν περασμῶν ἀπέκλυσαν καὶ ἔξαισάν σου χεῖρας. ἢ τὸ, κοιμηθεύτα, εἴτε πρὸς ἑμφασιν τῆς ἀδρόου αὐτῷ πάντα συμβλῆναι τὰ πεπραγμένα, καὶ ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ.

ΚΕΙΜ. Μὴ ἔχῃ ὁ παῖς ὑψηλὰ ναίων ἐφορᾷ; τὰς δὲ ὕβρι φερομένης ἐταπένωσεν.

Ο'ΛΤΜΠ. Ἀλλὰ νομίζεις ὅτι οὐ βλέπει Θεὸς τὰ γινόμενα; ὁ ἐν ὑψηλοῖς κατοικῶν, καὶ τὰ ταπεινά ἐφορῶν, καὶ μὴ πάντα σκοτῶν, τὰς ὑπὸ

τῆς ὑβριτικῆς ἕξως ἐπηρεαζόμενος τὸ φρόνημα καταφέρει καὶ τυπτεῖται. ἔπειτα οὖν καὶ σὺ τὰ ὑβριστικά ἐκείνα ἑώραξας, διὰ τὸτο ταῦτα πίτονδας καὶ πεταπύσσεται.

ΚΕΪΜ. Καὶ ἄπας τί ἔγνω ὁ ἰχυρὸς; ἢ καὶ τὸ γνόφου κείνη; νεφέλη ἀποκρυφὴ αὐτῷ, καὶ οὐχ ὁραθήσεται, καὶ γυῖρον ἔβρανθ' διαπορεύεται.

ΤΟΥΤ' Αὐτοῦ. Μεγάλῳ ἀσέβειαν καὶ αὐτοῖαν τῷ Ἰωβ, ὁ Ἐλιφάξ καταψηφίζεται. εἰκὸς γάρ, φησὶν, ὅτι σὺ ἔλεγες καὶ σαυτὸν λάθρα ἀμαρτανῶν, τί ἔγνω ὁ ἰχυρὸς; διώσεται πάντα ἐγκοκύναι ὁ Θεός; διώσεται δὲ κείναι καὶ τὰ ἐν γνόφῳ, καὶ λειληθῶς πραττόμενα; ὅς ἔδειτο νεφῶς ἀποκρυφίῳ αὐτῷ, καὶ διὰ τοῦτο ὡς οὐχ ὁράται, ὥς οὐδὲ ὁρᾷ καὶ ταῦτα, αὐθιγὲν ἀπ' ἔβρανθ', καὶ τὰ ποσὺν διασημάτων. ἀμείνον δὲ διελεῖν εἰς δύο πρὸς εἰς, καὶ τὰ μὲν πρῶτα τῷ Ἰωβ ἀναθεῖναι, τὰ δὲ δέτερα τῷ Ἐλιφάξ ἀπονεῖμαι. σὺ μὲν οὖν, φησὶν, ὦ Ἰωβ, ὑπώπτεσθαι ὅτι λήσῃς Θεόν, τὰ ἄτοπα ἐν κρυφῇ ἐργαζόμενος, καὶ ὅτι ὃ κείναι ὁ Θεὸς τὰ ἐν σκότειν πραττόμενα, ἅπερ μὴδὲ γνῶς αὐτά· ἐγὼ δὲ ἀποφηνάμην αὐτῷ, ὅτι πάρεσι πανταχῶς ὁ Θεός, οὐχ ὁράται δὲ νύφει καλυπτόμενος. ὅτι δὲ πάντα περιέχει, καὶ ὅθεν αὐτὸν διαφάγει, δηλὸν ἐντεῦθεν· τὸν γὰρ κύκλον τοῦ ἔβρανθ' διαπορεύεται, καὶ οὐκ ἀτόπτε πάντα κατασκέπτεται, καὶ οὐκ ἔστιν ὅς ἀποκρυβήσεται ἀπ' αὐτοῦ.

ΚΕΪΜ. Μὴ τείβον αἰώνιον φυλάξεις, ὡς ἐπάτησαν ἄνδρες δίκαιοι, οἳ συνελήφθησαν ἄωροι; ποταμὸς ἐπιρρέων οἱ θεμέλιοι αὐτῶν, οἱ λέγοντες, Κύριε, τί ποιήσῃ ἡμῖν; ἢ τί ἐπάξεται ἡμῖν ὁ παντοκράτωρ; ὅς δὲ ἐνέπλησε τοὺς αἰκας αὐτῶν ἀγαθῶν.

Οἱ δὲ Σύμμαχοι, ἀντὶ τῆς, συνελήφθησαν ἄωροι, ἀλώττονται πρό κηρῶν, ἔξεδωκε καὶ Θεοδοτίων μὲν, ἀντὶ τῆς, ἐπάξεται, ἐργάζεται, ἔλεγε· καὶ ἀντὶ τῆς, ὅς δὲ, αὐτοῖς δὲ. περὶ σκελὲς καὶ τὸτο τὸ χωρίον, καὶ τοῖς καθ' ἡμᾶς δυσδιόδοτον. τίνες γὰρ οἱ τῷ αἰώνιῳ τείβον, καὶ ταύτῳ τινὰ ἔσαν κατήσαντες δίκαιοι, ὧν ποταμὸς οἱ θεμέλιοι, καὶ ὧν ἡ ἄλωσις ἄωρος, οὐκ ἔχομεν ἀσέχως νοῆται καὶ ἀποφηνάσθαι. ὡς δ' ἐν εἰκάται οὐκ ἀρετῇ τῷ Ἰωβ, ἀλλ' ὑπέκλειν ἀρετῆς μαρτυρεῖ, μονοεχὶ λέγων· μήποτε καὶ σὺ ὦ Ἰωβ, ὥς ἐφύλαξας τῷ ἀρχαίῳ ὁδῷ τῆς ἀρετῆς, ὡς ἔρτινες μόρφωσιν ἀσεβείας περιεκείμενοι, καὶ δοκῶντες πατεῖν τῷ ὁδῷ τῆς δικαιοσύνης, οὐ μὲν καὶ ἀληθῶς ταύτῳ βαδίζοντες· οἱ καὶ διὰ τῷ σκελῇ τῷ τῷ, καὶ τῷ πεπλασμένῳ ἀλάβειαν, πρό κηρῶν ἔξετμήθησαν, καὶ τῷ βίῳ ἔξετερίθησαν, καὶ ἡ δοκῶσα παρ' αὐτοῖς ἀσφαλῶς πεπηγεύει, καὶ οἷον πεδωλιώσθαι ἀποραγία, ὡς ὑπὸ ποταμῶν παρεσύρη. ταῦτα δὲ πεπόνθασιν, διὰ τὸ μονοεχὶ λέγειν, ὅτι ἐδιώκεται αὐτοῖς ὁ Θεὸς ἀταγαγεῖν τιμωρίας, ὅδε ἀγαθὰς ἀμείψασθαι, κακῶς εἰδέπε. παρ' αὐτῷ γὰρ ὡς αὐτοῖς τὰ ἀγαθὰ

ἐφ' οἷς ἐπὶ ἡλπιζον, καὶ ἂν βεβαίως ἔχουν
ἐπίσταν· εἰ οὐκ καὶ σὺ κατ' ἐκείνους
ἐφρόνεις, εἰκότως ταῦτα πείνουσας.
τάχα δὲ τείβον αἰώνιον τὰς οἰκονο-
μίας τῷ Θεῷ ὁ Ἐλῖφαζ ὀνομάζει,
καὶ φησὶ· μὴ διώσασαι ἐπιτηρῆσαι τὴν
τείβον τῆς θείας προνοίας, καὶ τὸς
λόγους καθ' ὧς καὶ δίκαιοι πολλακίς δυ-
σημερεῖσι, καὶ παρὰ τῆς ὥρας ἐταίρυσιν;
εἴπα εἰκαστικῶς ἐπάγει, ὅτι τὸτο ἴσως
πάχυσιν, διὰ τὸ μὴ νομίζειν παρὰ
Θεῷ εἶναι κίτοις τὰ ἀγαθὰ.

ΚΕΙΜ. Βουλὴ δὲ ἀσεβῶν
πόρρω ἀπ' αὐτῶ.

Ο'ΛΥΜΠ. Ἀ' οἱ ἀσεβεῖς βολάου-
ται μακρὰν εἰς τὸ Θεῷ· βολάονται
γὰρ ἔδω ἰγίς, ἀλλὰ πάντα ὅσ' αὐτὰ
τῷ καλῷ καὶ τῇ ἀληθείᾳ.

ΚΕΙΜ. Ἰδόντες δίκαιοι ἐγέ-
λασαν, ἀμεμπτος δὲ ἐμυκτή-
ρισεν· ἐμὴ ἠφανίσθη ἡ ὑπό-
στασις αὐτῶν, καὶ τὸ κατά-
λειμμα αὐτῶν καταφάγεται
πῦρ.

Τῷ ΑΥΤΟΥ. Τὴν βολὴν, φησὶ,
ἢ ἀσεβῶν φάλλιν ἔσαν, ἰδόντες οἱ
ἀσεβεῖς, διετώδασαν αὐτὸς. οἱ μὲν
γὰρ ἀσφαλῶς αὐτοῖς ἠδράσθαι τὰ
ῥαγμάτα γενομίκασιν, σιωβῆν δὲ
αὐτοῖς παν' τὸναντίον· ἠφανίσαι γὰρ
αὐτοῖς ἡ ὑπόστασις, αὐτοὶ δὲ ἄρδιν
ἀπώλοντο· καὶ τις ὑπελείφθη, καὶ ὁ
πυρὸς δαπάνη γέγορε.

ΚΕΙΜ. Γενῶ δὴ σκληρὸς
ἐὰν ὑπομάνης· εἴπα ὁ καρπὸς
σε ἔσαι ἐν ἀγαθοῖς.

Ο'ΛΥΜΠ. Εἰπὼν δὲ γενικῶς περὶ
ἢ ἀσεβῶν, ὅτι κακῶς βολάμενοι
ἔχολοθράδονται, φησὶ, καὶ παρὰ τὸν
Ἰωβ, ὅτι εἰ καὶ σὺ σκληρωθεὶς τὴν
καρδίαν, καὶ αὐτίτυπα βολάσῃ πρὸς
Θεόν, τῇ πείρᾳ μαθήσῃ, ὡς αὐτοί-
σος ἡ θεία δίκη· καὶ ἔδω ὁ καρπὸς σε
ἔσαι ἐν ἀγαθοῖς, τῶν οἱ παῖδες,
οἱ τάχα εἰσὶ καὶ τὸ κατάλειμμα· εἰ
ἐν ἐκείνοι, οἱ ἀσεβεῖς δηλονότι, εἰαν-
τίμενοι τῷ Θεῷ ὑπέστησαν, καὶ κα-
πώλοντο αὐτοὶ τε καὶ τὸ κατάλειμμα
αὐτῶν, ἠγῶν τὰ τέκνα, πείρασον καὶ
σὺ, καὶ ἐπίμεινον τῇ σκληρότητι, ἰαὶ
ἄρα ὑποστήσῃ.

ΚΕΙΜ. Ἐκλαβε δὲ ἐκ στό-
ματος αὐτοῦ ἔξηγορίαν, καὶ ἀ-
νέλαβε τὰ ῥήματα αὐτοῦ ἐν
καρδίᾳ σε.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἡ' τὸτο λέ-
γει, ὅτι μετέβαλε τὸν τρόπον, καὶ
ἀνέλαβε τὴν θεῖαν νόμον· ἡ ὅτι ἔξα-
γόρασον τὰ ἡμαρτημέα σοι, καὶ τοῦ
λοιπῶ τὸς λόγους τῷ Θεῷ φύλαττε.
τῆς διπλῆς δὲ ταύτης ἐννοίας ἐκείθεν
ἔχον τὰς ἀφορμὰς· τὴν ἔξηγορίαν
ἐξήτην κατ' ἐμαυτὸν τί σημαίνει· καὶ
εὖρον παρὰ τῷ Συμμάχῳ, αὐτ' αὐτῆς,
ἔχομολόγησιν, παρὰ δὲ τῷ Αἰνύλᾳ, νό-
μον· φησὶ οὐκ ἔτι μετὰ τὸν εὖρα,
ἔχομολόγηται περὶ ἢ ἀμαρτημέ-
των σε, τὸν δὲ τρόπον τῆς ἔξηγορίας
παρὰ τῷ Θεῷ διδάχθη· καὶ δὲ τὸν
ἔπρον, δέξαι παρὰ Θεῷ νόμον, καὶ
τὴν λόγους αὐτῆς, ἐγκαρδίως ποιῆσαι.

ΚΕΙΜ. Εἰδὼ δὲ ἐπιστραφῆς,
καὶ ταπεινώσῃς σεαυτὸν ἐναν-

τίον Κυρίε, πόρρω ἐποίησας ἀπὸ διαίτης σε ἀδικον.

Σκληρωόμεθ' μετ', φησί, εἰκότως πάχεις τὰ τῶν ἀτιβῶν· ἐὰν δὲ μεταβάλῃς, καὶ ταπεινώσῃς σεαυτὸν ὑπὸ τῷ κραταίῳ χεῖρα τῷ Θεοῦ, εἰδὲ σοι ἀπαντήται ἄτοπον.

ΚΕΙΜ. Θήσῃ ἐπὶ χώματι ἐν πέτρᾳ, καὶ ὡς πέτρα χεμάρρῃ σωφείρ.

ΟΛΥΜΠ. Αὐτὸς δὲ ὁ Σύμμαχος, καὶ ἐν τῷ ἀκροτόμῳ ὡς ὀχετὸς χυσίς περυσίν. βέλεται δὲ εἰπεῖν, ὅτι ἐὰν μετανοήσῃς, καὶ πόρρω ποιήσῃς ἀπὸ τῆς διαγωγῆς σε πᾶσαν ἀδικίαν, τεθήσῃ ἐπὶ τῆς γῆς ἐν πέτρᾳ, τετίσῃ δὲ μετακινήσῃς ἀπὸ τῆς ἀδαιμονίας, ἀλλ' ἐν ἀσφαλείᾳ καὶ βεβαιῶς οἰκήσεις τῷ γλῶ, καὶ ἐκ σωφείρ, εἴσα γίνεται χυσιὸς κάλλις, καὶ λίθοι πέτραιοι, καὶ χεμάρρῃ ῥίων χυσιὸς ἐπελάσεται σοι. φασὶ δὲ τινὲς τῶν ἱρμυδιτῶν, τὴν σωφείρ, ἱρμυδομελίαν κάλλιτον, τὴν ἀφεικίαν εἶναι· κέχρηται δὲ ἡ γραφή τῇ λέξει ταύτῃ, ὅταν περὶ πλάτος διαλέγηται.

ΚΕΙΜ. Ἔσαι ὄνσε ὁ παντοκράτωρ βοηθὸς ἀπὸ ἐχθρῶν, καθαρὸν δὲ ἀποδώσει σε, ὥσπερ ἀργύριον πετυρωμένον. ἔπα παρρησιαθήσῃ ἐναντίον Κυρίε, ἀναβλέψας εἰς τὸν ἕραν ἱλαρῶς· ἀξιαμύνε δέ σε πρὸς αὐτὸν, ἐσακχέσεται σε, δώσε δέ σοι ἀποδῆναι πᾶς ἀρχάς, ἀ-

ποκαταστήσει δέ σοι διαίταν δικαιοσύνης, ἐπὶ δὲ ὁδοῖς σου ἔσαι φέγγος.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ὑγιὲς οὐδ' αὖτε δόγμα ὁ Ἐλιφάξ λέγει· οἶεται ᾧ τὸν Γωβ, διὰ τὰ ἀμαρτήματα πάχειν, καὶ ὅτι ὑπομένει καθαίρεται δὲ αὐτὸ τὸ πάχειν, καὶ καθαίρομενος, ὥσπερ χρυσὸς ἐν χυσιᾷ, δοκιμὸς ἀποδείκνυται, καὶ τὸ ἀλλόττειον ἀποθίμενος, καὶ πάσης κακίας ἀμειγῆς γενοῦς. φησὶν ἔν, ὅτι ἐὰν καὶ σὺ ὑπομένης τὰ συμβεβηκότα σοι, ἀποδώσει καθαρὸν ὥσπερ ἄργυρον πετυρωμένον ὁ Θεός· καὶ καθαρὸς γενόμενος παρρησίαν ἔξεις, ὡς ἀποθίμενος τὰ ἀμαρτήματα, καὶ ἱλαρῶς τὸ πρόσωπον ἑαρήεις εἰς τὸν ἕραν ἀκαταγνώσκει σωιδότι τὰς ἐκτείας ποίμενος· καὶ τι εὐχὴ καὶ ὑπόχρη τῷ Θεῷ, αὐτὸς ἐπιχύσει σε πρὸς πέρας ἀγαγεῖν τὰς πρὸς αὐτὸν ὑποχρήσεις· αὐτὸς γὰρ ἐστὶν ὁ ἐνεργῶν ἐν ἡμῖν καὶ τὸ θείον, καὶ τὸ ἐνεργεῖν ὑπὲρ τῆς ἀδοκίας· αὐτὶ μὲντοι τῷ, δώσει δέ σοι ἀποδῆναι πᾶς ἀρχάς, ὁ Θεοδοτίων, καὶ οὐκ εἰς ῥῆμα, καὶ σαθῆται σοι ἡ εὐδωκία, τετίσιν, ἅπαν ὁ αὐτὸς σωτὴρ καὶ τυπώτης, ὃ διαπεριτέταται σοι, ἀλλὰ βεβαιωθήσεται καὶ κυρωθήσεται· καὶ ἀπλῶς εἰπὲν, ἅπαντα σοι τὸ ἀρμώξαν διχρῶν παρέξει διαγωγίαν, καὶ πᾶσαι αἱ ὁδοὶ σε κατὰ δωθήσονται ὑπὸ τῷ Θεῷ ποδηγούμενος φωτός· ἢ καὶ αἱ πράξεις σε λαμπραὶ καὶ ἐπίδοξοι γενήσονται.

ΚΕΙΜΕ. Ὅτι ἐταπεινώσας σεαυτὸν, καὶ ἐράς, ὑπερηφανώσασατο.

Ὡς μὲν περὶ ἑτέρῳ δοκεῖ λέγειν, πρὸς δὲ τὸν Γῶβ ἐ λόγῳ· διὰ τὸ το, φησὶν, ἴσαι ταῦτα τῇ μετανοῦντι, ὅτι ἐκτείνωσεν ἑαυτὸν, καὶ εἶπεν, ὅτι οὐδίκως αὐτὸς ἐπέση ἀπὸ κενδεῶ, ἐπειδὴ ὑπερηφανώσατο.

ΚΕΙΜ. Καὶ κύφονται ὀφθαλμοῖς σώσει, ῥύσεται αἰδῶν.

ΤΟΥΤΟΥ. Ἀπὸ τῆς πειρασμῶν δηλονότι, καὶ τῆς θλίψεων, τὸν ταπεινόφρονα, τὸν κάτω βλέποντα διὰ τὸ δοσιμειδῆτον, καὶ ἀπαρρησίασον, καθάπερ ὁ ἐν ἀγγελίοις δικαιωθείς τελώνης.

ΚΕΙΜ. Καὶ διασώζητι ἐν καθαρίαις χερσὶ σε. (αὐτὸς ὁ Σύμμαχος) καὶ διαφάξεται καθαρότητι χειρῶν ἕκαστος.

Τῶν, φησὶν, ὅπως ἔχοντων, καὶ ἕκαστος ἐκ τῆς οἰκείων καθαρῶν διαγνόμενῶν πράξεων, τί μέλλεις, καὶ τοῖς φάυλοις ἔργοις διαπορεύεις; ἀλλ' οὐ καθαρὰς πλημμελημάτων τὰς χεῖρας τῶν, ἐκ τῆς κρίσεως δεινῶν σεαυτὸν περὶ τῶν; ὁ μὲν οὖν Ἐλῖφάζ ἐταῦθα τὸν λόγον κατέπαυσε· ἡ δὲ παραίνεσις πρὸς μὲν τὸν δίχρον, τὸν αἰ πρὸς Θεὸν μετάνοια, ἀκατάλητος ἐστὶ πρὸς ἡμᾶς δὲ ἐὰν λέγεται, διχῶς λεχθήσεται, μετανοῶν ἐφελοντας, καὶ Θεῷ ταπεινώσει μετάνοιας.

Π Ρ Ο Θ Ε Ω Ρ Ι Α

ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ ΕΠΤΑΚΑΙΔΕΚΑΤΟΥ.

Ὁ ΑΤΜ ΠΙΟ ΔΩΡΟΤ.

Ὁ Μὲν Ἐλῖφάζ ἀνέκτιστος ὕβρισι περιέβαλε τὸν δίκαιον, τὸς τῆς ἐκ τῶν ἡτεβηκότων ἀρᾶς αὐτῷ περιδείξ· ὁ δὲ δίχρος, οἶδα, φησὶν, ὡς ἐκ τῆς ὑπερῶν λόγων, ἀλλ' ἐκ τῆς ἐμῶν ἔργων κενδῆσεται τὰ κατ' ἐμέ. εἰ γὰρ καὶ τιμωρεῖται Θεὸς, ἡδῶς ἐπ' αὐτῷ πᾶσι παρὰ θεῶν δίκαια, καὶ τῶν ἡ αὐτῷ περιμενῶ ἀπίστων, σφόδρα πεπαιδῶς αὐτῷ τῇ ἀληθείᾳ. εἶπε τῷ Θεῷ τὸν ἀόρατον εἰρηκῶς καὶ ἀκατάληπτου, πάλιν ἀπορεῖ πρὸς τὰς φίλους, ἐπειδήτις ἐπ' ἀσεβείᾳ με κείνεται, καὶ δείγμα ποιῶν τῆς ἡμαρτιασμένων τὰς ἐμὰς συμφορὰς, ἀποκρίνασθε μοι, διατί πολλὰ καὶ ἀνέκτιστος ἀραττόντων τῆς ἀσεβῶν ὅτι ὁ Θεὸς ἀνέκτιστος, ὡς μηδὲ ἐπισκοπῶν τὰ ἀραττόμενα; εἶπε ἡ παρασάμενος τὰς αἰτίαι, φησὶν, ὅτι δώσωσιν ποτε καὶ αὐτοὶ δίκην, εἰ καὶ ἐπὶ πολὺ διήρκεσαν διὰ τὴν ἀνέκτιστον τῇ

Θεὸς· Ὁ αὐτὸς δὲ τῇ τῆς οἰκείων λόγων ἀληθείᾳ, εἰμὴ ταῦτά, φησιν, ἀληθῆ, ὁ βεβλόμενος ἐλεγχέτω. τοιοῦτος μὲν ὁ υἱὸς τῆς τῆς Ἰωβ ρήμάτων· αὐτὸς δὲ λοιπὸν ἕκαστα ἰδόμεν.

ΚΕΙΜ. Ὑπολαβὼν δὲ Ἰωβ, λέγει, καὶ δὴ οἶδα ὅτι ἐκ χειρὸς μου ἡ ἐλεγξις ἐστὶ, καὶ ἡ χάρις αὐτῶ βαρεῖα γέγονεν ἐπ' ἐμῷ συναγμῷ.

ΟΛΥΜΠ. Οἶδά, φησιν, ὅτι ἐκ τῆς αὐτῆς χειρὸς, τισίν, ἐκ τῆς πληγῆς, καὶ ἐκ αὐτῶν ἐπαρῆσα, δοκεῖτε τὴν ἐλεγχὴν ἐπάγειν· καὶ ὅς βαρέως ἐπέθετο μοι ὁ Θεός, ὥς με σναῶν. τινὲς δὲ ὅπως ἔξεδίζαντο τὰς εἵχας· ἔδεύα, φησὶ, τῇ κατηγορίᾳ ὑμῶν ποιῆσαι λόγον, καὶ ὅς ἔξ ὧν ὑμεῖς ψάδην ὡρῶν, ἀλλ' ἔξ ὧν ἐγὼ ἐπαρῆσα κειμήσιμα· βαρέως μὲντοι ὁ Θεὸς ἐτιμωρήσατό με.

ΚΕΙΜ. Τίς δὲ ἄρα γνοίη, ὅτι ἔυροίμι αὐτὸν καὶ ἔλθοιμι εἰς τέλος; (ὁ δὲ Σύμμαχος, ἕως τῆς ἐδρας αὐτῶ.) εἵποιμι δὲ ἐμῷ κρέμα, (ἀνθ' ὃ πάλιν ὁ Σύμμαχος, προδήσω ἔμπροσθεν αὐτῶ κρίσιν.) τὸ δὲ σῶμα μου ἐμπλήσεται ἐλέγχων, γνοίω δὲ ἰάματα ἅμοι ἐρεῖ· (ὁ δὲ Σύμμαχος, ρήματα.) αἰδοίμην δὲ τίνα μοι ἀπαγγελεῖ, καὶ ἐν πολλῇ ἰσχύϊ ἐπελδύσεται μοι. (ὁ Σύμμαχος, διαδιδάσκειται μοι.) ἦτα ἐν ἀπειλῇ μοι οὐ κηθήσεται. (ὁ Σύμμαχος, μόνον αὐτὸς μὴ ἐπιτιθέσθαι μοι)

ἀλήθεια γὰρ καὶ ἐλεγχος παρ' αὐτῶ. ὁ βεβλόμενος δὲ εἰς τέλος τὸ κρίμα μου.

ΧΡΥΣΟΣΤ. Τὸ μὲν ἐκ τῶ λόγου σωπαγόμενον τὸτό ἐστὶ· τίς ἄρα μοι δώη τὸν Θεὸν ἀκούοντά με, καὶ ἀποκρινόμενόν μοι; ἐδικαίωσε γὰρ αὐτὸς τὰ δὲ κατὰ μέρος, εἶδε καὶ, φησὶ, ἀρεῖν τὸν Θεόν· εἶθε καὶ ἄλλοι τὸ θεῖον θρόνον ἐλθεῖν, καὶ παραστυῶναι, καὶ ἐντυχῆν αὐτῷ, καὶ δικασάσαι, καὶ τῷ ἐκείνῳ ἀπόφασιν δέξασθαι· εἶδε παρὰ τὸ θεῖον ἐκεῖνο βῆμα γεγονώς, ἀπωλοφράμην πάντα τὰ κατ' ἐμὴν ἀπειλούντα, εἵποιμι δὲ καὶ τὰ ἐμοὶ βεβιωμένα· ἵνα ἐκ αὐτῶ λέγων, ἀπὸ ἐπαρῆσα, καὶ ἀπειλούντα, τῇ πέρᾳ μάθω ποῖον ἐκφέρει τῷ κρείνῳ, καὶ τί πρὸς ταῦτα λέγει ἰάμα τῆς ἐμῆς ἀπορίας· καὶ πόπρον ἰσχυρῶς ἐπεξέρχεται με σφοδρότερον τιμωρόμενος, ἢ ἀνίστα τῆς ἀπειλῆς. εἰ γὰρ καὶ πολλῇ ἰσχύϊ κηθήσεται μοι, καὶ ἀπειλῇ, ἀλλ' ὅμως οἶδα ὅτι ἀλήθεια παρ' αὐτῶ ἐστὶ, καὶ ἀπορωπολήπτως τὴν ἐλεγχὴν, τισίν, τὴν κρείνῳ ἔξῃ· καὶ πέπεισμαι, εἴγε τάτω σέτυχον, ὥς τῷ νικῶσαν αὐτὸ κατ' ὑμῶν ἔλαβον ψῆφον. τὸ γὰρ εἰς τέλος, αὐτὶ τῶ πεπληρωμένῳ, λέγει. παρ' Εἰβραίοις γὰρ, τὸ τέλος, καὶ ἡ νίκη, διὰ μιᾶς σημαίνεται λέξεως· διὸ ἐν τῇ ψαλμῶν, αὐτὶ τῶ, εἰς τέλος, τῷ νικητοῖ, ἐπιγράφεται. ἡ δὲ φωνή, ὅν, φησὶ, μαθεῖν, τί μοι ἐμελλεν ἔρεν ὁ Θεός, καὶ εἰ ἐμελλέ με ὁμοίως κολάζειν. ταῦτα δὲ λέγει, ὅς ὡς καταγινώσκων τὸ Θεὸν ἀδικίαν,

ἀλλ' ὡς φίλος ἐλέγχων, ἐχ' ὑγιή τιw
περὶ αὐτὸ ὑπόληψιν ἔχοντας. ὅρως
πὺς ἐπέτυχεν, ἔπειρ' ἤχετο, τῶτο δὲ
ἴσχατος γέγονεν ἐν τῇ βιβλίῳ, καὶ
θείας ἔτυχεν ὁμιλίας καὶ ἀποκρίσεως.

ΚΕΙΜ. Εἰ μὲν γὰρ τὰ πρῶτα πο-
ρῶσμαι, καὶ ἔκ' ἐτι εἰμὶ· τὰ
δὲ ἐπ' ἴσχατοῖς, τί οἶδα;

ΔΙΟΝΥ. Ο' μὲν Θεὸς ἐστὶν αἰὶ,
καὶ σύμπας ὁ αἰὼν ἐτίθηκεν ὅλῳ
αὐτῷ, καὶ πάρεστιν· ἡμῖν δὲ ὁ λέγεται
τὸ νῦν, καὶ τὸ παρὼν, ὅτε διώκεται
μέσῃ, ἔθ' ὅλως ἰφίσταται, ἅμα δὲ
τῷ λεχθῆναι, τάχα δὲ καὶ ὅτι νοη-
θῆναι παρήλθε, καὶ ἔκ' ἐτι ποτέ, ἔθ'
αὐ κατὰ τοῖς τῇ διανοίᾳ τὸ νῦν· φευ-
γον γὰρ καὶ ἐπεξιὼν οἴχεται· τὸ δὲ
ἀποδιδράσκον καὶ φρεῖδον αἰεὶ, πὺς αὖ
ἔτι οἱ τις παρήναι; ἀλλὰ καὶ τὸ ἐσέ-
μενον μικρὸν φανισόμενον, καὶ ἀδύως
ἀφανισθόμενον, ἔθ' ὅπως μὲν ἐστὶ,
σφάλλει δὲ κἀκείνο πρὸς τὸ μηκέτι
εἶναι. ὅθεν καὶ ὁ θαυμάσιος Ἰωβ τὸ
ἀκρατὲς καὶ ἄσπετον ἐδήλωσε τῷ χρόνῳ,
φῆσας, περὶ ἐαυτῶν, εἰς γὰρ τὰ πρῶ-
τα πορῶσμαι, καὶ ἐκέτι εἰμὶ, τὰ δ'
ἐπ' ἴσχατοῖς τί οἶδα; θεῖον ὅτι κατὰ
τὸ εἰς τὸ ζῶμεν οἱ ἄνθρωποι, τὸ δὲ
παρῆλθον ἀπολίταμεν, καὶ τὸ μέλ-
λον ἔτι ἔχομεν.

ΚΕΙΜ. Ἀρεστέρα ποιήσαντος
αὐτῶ, καὶ ὁ κατέχον· περιβα-
λὲν δεξιᾷ, καὶ ἔκ' ὄψομαι.

Ο'ΛΥΜΠ. Σαφές ἐστιν δὲ τῇ ῥητῇ
τιw εὐνοίαν ἐρμηνεύων ὁ Σύμμαχος,
ὅπως ἐκδέδωκεν· Ἰδὲ ἐὰν προέρχωμαι
αὐτὸν, ἀφανὴς ἐστὶ, καὶ ἀκολούθῳ, ἔκ'
αἰσθάνομαι. ὁ δὲ νῦν ὅτος· ἡδέως μὲν,

φῆσιν, ὑπὸ τοῖς θείοις ὀφθαλμοῖς ἔχω
περὶ τῶν κατ' ἐμὲ, ἀλλὰ τί πάθω;
ἀόρατός ἐστι τῷ φῶτι ὁ Θεός· τί ἐν
δράσῃ; ἐν τοῖς ἐμπροσθεν αὐτοῦ ἐπι-
ζητήσω; ἀφανὴς ἐστὶ, ἐμπροσθεν μὲν
τυγχάνει, ἐκ αἰσθάνομαι· εἰς δὲ ὡς
τραπεύτος ἐπιλαβέσθαι ἀμνηστῶς ἔχω,
ἐκ δεξιῶν γεγεννημένον παντελῶς ἔχ-
ῶν. ταῦτα δὲ ἔφη, ἔκ' ὡς σωματι-
κῶς, ἢ μεταβατικῶς τὰς τύπας τῷ Θεῷ
περινοσῶντος, ἀλλὰ δεῖξαι θείων ὡς
πανταχῶς μὲν ὁ Θεὸς πάρεστιν, ἡμῖν
δὲ ἀνέφικτός ἐστι καὶ ἀκατάληπτος. τὸ
δὲ, ἔκ' ἐτι εἰμὶ, ἢ κατὰ τῷ προπ-
ραν ἐκδοχίῳ νοήσεις, ὅτι ἐὰν εἰς τὰ
πρῶτα πορῶσμαι τῇ διανοίᾳ, καὶ
ἀναλογίσωμαι τὸ παρῆλθον τῷ χρό-
νῳ, λείπω ἑμαυτὸν ἔκ' ὅπου, ἀλλ'
ἀποβαλλόντα τὸ εἶναι, κατὰ τὸ παρῶ-
ν καὶ ὅπως αὐτὸ ἐκλήψῃ, ὅτι ἐὰν
ἐπὶ πλέον ἐκτείνω τῷ ζητήσῃ καὶ
τῷ πολυπραγμοσίῳ τῷ νοῶς, καὶ
τὰ πρῶτα, καὶ τῷ ἀρχίῳ ζητήσω τὸ
Θεῷ, ἔξω ἑμαυτῶ γίνομαι, καὶ οἱ
σκοποδινία λογισμῶν καθίσταμαι,
ζητῶν καταλαβεῖν τὸν ἀκατάληπτον.

ΚΕΙΜ. Οἶδε γὰρ ἤδη ὁδὸν
με, διέκρινε δὲ με ὡς τὸ
χρυσίον, ἔξελέσθαι δὲ ἐν ἐν-
τάλμασιν αὐτῶ· ὁδὸς γὰρ αὐ-
τῶ ἐφύλασσα, καὶ ὁ μὴ ἐκκλί-
νω ἀπὸ τῶν ἐνταλμάτων αὐτῶ,
καὶ ὁ μὴ παρέλθω.

ΤΟΥ ΑΓΓΟΥ. Διὰ τῶτο, φη-
σιν, ἐπὶ Θεῷ θάρρῳ κείνεσθαι, ὅτι καὶ
πρὸ τῇ ἐμῶν λόγων τὰς ἐμὰς ἐτίστα-
ται πράξεις, καὶ ὅτι τὸν νόμον αὐτῶ
καὶ τὰς ἐπιτολὰς ἐφύλασσα. ἐπιτολὰς
δὲ νῦν λέγει, ἢ τὰς ἀκεῖνας, καὶ ἐχ-

γραμματάς. (πρὸ τοῦ νόμου ἡδὲ ὁ Ἅγιος) ἀλλὰ καὶ τὰς ἀρεὰς, τὰς τῇ φύσει συνεισπαρμένας, τὰς κατὰ διανοίαν ὑπὸ Θεοῦ λαλουμενάς. τὸ δέ, καὶ μὴ ἐκκλίνον, θαυμαστόν ἐστι τὴν ἔμφασιν· καὶ ἡδὲ μυσταί, φησὶ, πάθω, καὶ παρατραπήσομαι πρὸς ἀδείας οὐδὲ, καὶ ὑπερβήσομαι τὰ τῷ Θεῷ δοκούντα ὁμοιον, τῇ, καὶ ἡμεῖς χωρίσθαι ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ.

ΚΕΙΜ. Εἰ δὲ κόλπῳ με ἐκρυψα ῥήματα αὐτῶ.

Τιτίσιν, ὅτι τῷ διανοητικῷ, ὅτι τῷ βάθει τῆς διανοίας με τὰς θείας ἐπιτολὰς ἔχων ἐρύλαξα, ἐνκολλησάμεν αὐτὰς, καὶ ὡς συναναπεπλεγμένον καὶ πεποιημένον αὐταῖς, καὶ οἶον ἑωμέον, ὅτι περικλυτῶς ἤξετέλεσσα, ὅτι ἀνέκωσται, ἐκ προθέσεως, καὶ ἀνέκωσται τὸ θεῖον ἐκπληρῶν βόλημα. τοιοῦτον κἀκεῖνο τὸ ψαλμικόν, ὅτι τῇ καρδίᾳ με ἐκρυψα τὰ λόγια σου, καὶ πάλιν καὶ τὸν νόμον σου ὅτι μέγα τῆς καλίας με. εἴπα ὡς περ τινὸς ἀνδραγαθούτου, ὅτι ἐν ἑνὶ καὶ τοιούτοις περιπέπτικας τοῖς θεοῖς; ὁμοίως ἐτάχθη.

ΚΕΙΜ. Εἰ δὲ καὶ αὐτὸς ἔκρινεν ὅπως, τίς ἐστὶν ὁ ἀνταπών αὐτῷ; ὁ γὰρ αὐτὸς ἠδέλησε, καὶ ἐποίησεν.

ΧΡΥΣΟΣΤ. Οἶδε, φησὶ, τὴν οἰκονομίαν, καὶ ὅτι θεὸς ἐπέδασα ὑπακούειν αὐτῷ. ἀλλὰ τίς, ὅταν κείνη, ἀντρεῖ αὐτῷ; ὁ μὲν γὰρ ἑμαυτῷ ἐνώσθη, ταῦτα ἐστὶ. κρατεῖται δὲ ὁμοῦ τὸ τῷ Θεῷ δοκούν, καὶ μηδεὶς τοῖς αὐτῶ κείμασιν ἀντιπαρατίθεται. καὶ γὰρ καὶ

δικαιοπραγοῦντά με κατέκρινε καὶ ταῦτά με παθεῖν ἐδοκίμασε, τίς αὖ ἀντρεῖ αὐτῷ; ἢ πάντως ἡδεῖς συντρέχουσιν ἡδὲ ἔχει τῇ θελήσει πλὴν διαίτην, καὶ τὸ δόξαν αὐτῷ γίνεται, καὶ ἀντρεῖται με λόγος τῆς θείας προνοίας· ἐγὼ οἶδα ὅτι ἐδεῖ ἑμαυτῷ συννοῖα· εἶδε ὅτι θεοῖς ἡμετέροισι, καὶ ἀνέκωσται τὴν τῷ Θεῷ οἰκονομίαν, ἀλλὰ τὸν λόγον ἀγνοῶν, φησὶ, ὅτι ὁ ἠδέλησε, ἐταίησε, καὶ κατὰ κύπτον προσκυνῶ, μηδὲν πλέον περὶ ἐργαζόμενον.

ΚΕΙΜ. Διὰ τὸτο ἐπ' αὐτῷ ἐπέδασα· νεθετόμενον δὲ, ἐφρόντισα αὐτῶ.

ΟΛΥΜΠ. Τὰ κατ' ἑμαυτὸν, φησὶν, ἀνέκωσται, ἐπέδασα, τιτίσιν, ἐπαράχθην, καὶ εἰδὼς τὴν αἰτίαν τῆς πληγῆς, ἀλλ' ἀγνοῶν ἐφ' οἷς ἐπληξέ με ὁ Θεός· πλὴν καὶ διὰ τῆς παρέσεως πληγῆς νεθετόμενον καὶ ἐλεγχόμενον, καὶ ἀνέκωσται, ἀλλ' ἀνέκωσται ἑμαυτῷ, καὶ ἐφρόντισα τὸ μηδεὶς καλὸν φημι περὶ Θεοῦ νοῦσαι, ἢ φθίγγασθαι.

ΚΕΙΜ. Εἰ τὸ αὐτὸ ἀπὸ προσώπου αὐτῶ κατασφραδισθῶ, κατανοήσω, καὶ πτοηθήσομαι διὰ αὐτῶ.

Πάλιν τὸ αὐτὸ ἐπαναλαμβάνει ῥήμα καὶ νόημα, καὶ φησὶν, ὅτι τοιαῦτα ἑμαυτῷ συνεδῶς, εἴπα πληγῆς, ἀμνηστικῶν καὶ πεθορῶν, τὴν αἰτίαν τῆς κακώσεως καὶ ἐπιστάμενον· πλὴν καὶ πολυπραγμονεῖν βόλομαι, ἀλλ' ἀπὸ προσώπου τῷ Θεῷ, καὶ ἀπὸ μόνης τῆς αὐτῶ ἐπιφανείας θροῦμαι, καὶ

μόνον αὐτὸν κατανοήσω, ποῦμαι, καὶ
ὅκνῳ ἱδρῶν διατὶ μεμασίγωμαι.

ΧΡΥΣΟΣΤ. Οὐχ ἡμαρτὸν, φησι,
καὶ τί τῆτο; ἔγωγε μόνον δι' αἰμαρτή-
ματι ἐξέσι κολάζειν Θεῷ, ἀλλὰ καὶ
τῶντων χωρεῖς.

ΚΕΙΜ. Κύριος δὲ ἐμαλά-
κυνε τὴν καρδίαν μου, ὁ δὲ
παντοκράτωρ ἐσώδασέ με· ἔ-
γω ἤδην ὅτι ἐπελεύσεται μοι
σκότος, πρὸ προσώπου δὲ μου
ἐκάλυψε γνώφην.

Ο'ΛΥΜΠ. Τὸ μετ', ἐμαλάκυνεν,
αὐτὶ τῇ, τῆς ψυχῆς, τὸς τόνους ἔξε-
λυσε· τὸ δὲ, ἐσώδασέ με αὐτὶ τῇ,
ἐθορύβησε. τὸ μετ', ἐκ ἤδην, αὐτὶ τῇ,
ἢ προσεδόκων, λέγει. σκότος δὲ καὶ
γνόφον πρὸ προσώπου καλεῖ τὸ τῇ
συμφορῶν ἀδελον, ἢ, ἀδιεξόδου·
ὡς ὅτε πρὸ ὀφθαλμῶν, φησὶν, ἀο-
ρασίας ἔσης, ὑπερβαίνειν ἐκ ἔχω τὴν
θεοῦ, ἢ καὶ ποιεῖ μοι τὴν ἀγωνίαν,
καὶ ἐκλύει τὸς τόνους τῆς ψυχῆς, ἀδο-
κίως ἐπερχομένη μοι.

ΧΡΥΣΟΣΤ. Οὐ ὅτε καὶ ἀκολο-
θίαν αἰθρωπίνῳ γέγονε τῆτο, φησὶν,
ἀπροσδόκητον τὸ κακὸν· σοχαζομαι
τῆς τῇ Θεῷ χειρὸς εἶναι τὴν πλη-
γὴν. καὶ καλῶς εἶπε, πρὸ προσώ-
που μου, ἢ γὰρ κοινὸν τὸ σκότος εἶναι,
ἀλλὰ τῆς ἡμῶν ἀθυμίας.

ΚΕΙΜ. Διατὶ δὲ Κύριον
ἐλαθον ὦραι; ἀσεβῆς δὲ ὄρεον
ὑπερέβησαν, ποιμνίον σὺν ποι-
μνὶ ἀρπάσαντες; ὑποζύγιον ὁρ-

φανῶν ἀπήγαγον, καὶ βῆν χή-
ρας ἠνεχύρασσαν, ἔξέκλιναν ἀ-
δυνατὸς ἔξ ὁδοῦ δικαίας.

Ο'ΛΥΜΠ. Τὰ προρηθεύει τῇ
Γαβ λέγοντος, εἰκὸς ἡμεῖς τὸς φίλους
ἀντρεῖν, ὡς ταῦτα πάχεις, ἢ καθα-
ρὸς ὢν, ὡς σὺ φῆς, ἀλλὰ τῇ πλημ-
μελημάτων ἐκτίων δίκας· γοργῶς ἔν-
ἐπιλύων τὸ αὐτίπτεον, ἐπάγει, πῶς
οἱ μετ' ἀσεβεῖς τὰ τῇ πλησίον ἀφα-
ρῶνται, παρορίζοντες, καὶ λυμαινόμενοι
τὸς ἀγχιτέρμονας, καὶ ἔτι ὑπερβαί-
νοντες, ἢ καὶ τὸν Ἀκύλῳ, προσλαμ-
βαίνοντες, ἀνελθὼς αὐτοῖς ποιμνίοις τὸν
ποιμνέα συναρπάζοντες, ἱερῶν καὶ
χρηρῶν τὰς τῇ ζῆν· ἀφορμὰς παραιρέ-
μενοι, τὸν βῆν, φημί, καὶ τὸ ὑποζύ-
γιον, τὸς ἀσεβεῖς καταδικάζοντες,
καὶ τὰς τῇ δίκαις παρατρέποντες ψή-
φους ὡς αὐτοῖς; παρίτρεψαν ὅτε τινύ-
των ὁδῶν, καὶ Σύμμαχον, τρεῖσι, τὸς
ἀσεβεῖς ἐκ τῇ λογισμῶ τὴν δικαίαν
πολιτείαν καταλιμπανέειν, ἀνακείθεσιν
ὀρώντας τὴν κακίαν· ἀδοξομένη καὶ ἄτυ-
χῆσαν, καὶ διὰ τῆτο σκανδαλιζομέ-
νης, καὶ ἐκτρεπομένης ἀπὸ τῆς αἰσθῆς καὶ
ἐπαινεμένης ζωῆς ἐπὶ τὴν αἰσχρίαν καὶ
διαβεβλημένην· ὁ δὲ Θεός, ὡς πρὶν τῇ
καιρῶν ἐπιλαθόμενος, ὑπερτίθεται τὸς
τίμωρίας. καίτοι γε ἐπὶ τοῖς αἰμαρτήμασι
πάντας ἔπονται αἱ κολάσεις, ἀκαιρου
ἡμεῖς ὅμως τῇ πλημμελήματι τὴν ποι-
νὴν ἐπάγειν· νῦν δὲ οἱ μετ' ἀνὴ-
ρες ἀπάττεσιν, ὁ δὲ Θεός, ὡς πρὶν
τῇ καιρῶν ἐκλελησμένος, ἀνέχει τὸς
ἀνταποδόσεις. τὸ, διατὶ ἔν, ἐκ αἰτιο-
λογικῶς, ἀλλὰ προβληματικῶς, ὡς
πρὸς τὸς φίλους εἴρηται.

ΚΕΙΜ. Ο'μοθυμαδὸν δὲ ἐ-
κρύβυσαν πρᾶγῃ γῆς.

Ἦτοι φάγοντες τὰς ἀδικίας, καὶ τὴν μὲν θάρων μᾶλλον αἰρέμενοι δια-
τειβῶν· ἢ, τὸ ἀληθέστερον, ἰλαυνό-
μενοι, καὶ φονδόμενοι ὑπὸ τῆς ἀσε-
βῶν. τὸτο καὶ ἡ τὸ Συμμάχε παεί-
σῃσιν ἐκδοσις· ὁμῶς γὰρ φησὶν, ἀφα-
νεῖς ἐποίησαν πρᾶξις γῆς, τὰς ὁρῶν-
τας ᾧ λέγει ὁμῶς καὶ τὰς πάχοντες.
τὸτο καὶ παρὰ τῷ Σολομῶντι τὸ πο-
νηρὸν λέγει σωιδεῖον, κρύψωμεν
γάρ, φησὶν, εἰς γλῶσσαν αὐδρα δίχαιον
ἀδικίᾳς.

ΚΕΙΜ. Αἰπέβησαν δὲ ὥσπερ
ὄνοι ἐν ἀγρῷ.

Αἰδιῶς καταπατῶντες τὰς ἀνθρώπους,
πάντων καταφρονῶντες, πάντων κατα-
γελῶντες, μετ' ἱερώσεως τὰ προσευχόμενα
ληϊζόμενοι· ὁ δὲ Θεὸς ὅπως ἐπισκο-
πῶν πεποιήται τέτων.

ΚΕΙΜ. Ὑπὲρ ἐμῶς ὄξελθόν-
τες τὴν ἐαυτῶν τάξιν.

ΟΛΤΜΠ. Οἱ δὲ Ἀκύλας ἔρχον-
ται εἰς κατέργω αὐτῶν, ὁρθεῖζοντες
εἰς ἀλώσιν. ὁ δὲ νῦν ὅστις· ὅτι, φη-
σι, τὸ σωῆθαι αὐτοὺς καὶ ἐπ' ἐμοὶ
ἐπράξαν, ὑπὲρ ἐμῶς ᾧ ἔξηλθον, τα-
τέσιν, ὑπὲρ τῶν τὰ ἐμὰ λαβεῖν, καὶ
ιδιώτασθαι· τὸτο δὲ ὁ πρᾶττειν εἰώ-
θασιν.

ΚΕΙΜ. Ἡδυνάθη αὐτῷ ἄρ-
τος εἰς νεωτέρους.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ. Ἡδὺς ἐκάστω αὐ-
τῷ ἄρτος εἰς νεανίσκους. ἡ δὲ, φησὶ,
τοῖς ἀσεβέσι τὸ τρέφειν νεανίσκους τι-
νάς, ἐπ' ᾧ διώκεται δι' αὐτῶν τὰς ἐ-

πηρείας ἐργάζεσθαι, καὶ τοῖς ἀσέβει-
σιν ἐπιτίθεσθαι.

ΚΕΙΜ. Ἀγρὸν πρὸ ὥρας ἔκ
αὐτῶν ὄντα ἐδέξαντο.

ΤΟΥΤ' ΑἴΤΤΟΙ. Δύο κατ' αὐτὸ
ἡμάρτον, πρὸ ὥρας τὰς καρπὸς τέ-
μνοντες, καὶ ταῦτα τὰς ἀλλοτεῖς.
πεφύκασι δὲ τὸτο ποιῆν οἱ λησάοντες,
διὰ τὸ τῷ καιρῷ τῷ θερισμῷ φυλάτ-
πειν τὰς καρπὸς, μᾶλλον δὲ διὰ τὸ
τὰς δεσπότας τῆς ἀγρῶν κατ' ὥραν αὐ-
τὰς θερίζειν, προλαμβάνουσιν οἱ λη-
σαί, καὶ ἄωρον ποιῶνται τὴν τομὴν,
ἵνα μὴ ἀναιμέοντες πετανθῇναι τὰς
καρπὸς, ἄρῃσιν ἤδη θεριοδεύτας αὐ-
τὰς παρὰ τῆς Κυρίᾳ τῆς γῆς.

ΚΕΙΜ. Αἰδιώατοι ἀμπελῶ-
νας ἀσεβῶν ἀμιοδὶ καὶ ἄσιτοι
ἐργάσαντο.

ΟΛΤΜΠ. Μεγίστη καὶ αὐτὴ πα-
ρωμοία, τὸ τὰς πενήτας ἀμιοδὶ τοῖς
πλουτοῖς ἐργάζεσθαι· καὶ ἡ μόνον αὐτῶν
μιοδῶ, ἀλλὰ καὶ χωρὶς τροφῆς· δύο
δὲ ταύτας ἀδικίας δημοσιάζει, θερι-
σμὸν ἄωρον ἀλλοτεῖων ἀγρῶν, καὶ μι-
οδῶ ἀποσέρησιν πενήτων ἐργατῶν, οἱ
τῇ διωασείᾳ εἰκοντες, καὶ δίχα τροφῆς
τὰς τῆς ἀσεβῶν ἀμπελῶνας ἐργάσαν-
το. καὶ ταῖς αἰτίαι· ὁ ἐργάτης τῆς τρο-
φῆς αὐτῶν.

ΚΕΙΜ. Γυμνὰς πολλὰς ἐχοί-
μησαν αὐτὰ ἱματίων, ἀμφία-
σιν δὲ ψυχῆς αὐτῶν ἀφέ-
λαντο.

Κατὰ μὲν τὸν ἐμὸν λόγον, γυ-
μνὰς τινὰς καθάδηται ἐποίησαν,

καὶ τὸ ἔχαστον περιβόλαιον τὸ σκί-
τον τὴν ἀχρημοσύνην τῷ σώματι
ἀφελόμενοι· καὶ δὲ τὸ δοκῆν ἐπύ-
ροις, γυμνώσαντες πολλὰς ἐκοίμησαν,
τοῦτοι, ἡσυχάσαι παρεσκήασαν·
ὕπὸ ᾧ τὰ δέος ἐν ἀνέλεγον οἱ γυ-
μνόμενοι.

ΚΕΙΜ. Ἀπὸ ψικαδῶν ὀρέων
ὑγραίνονται, παρὰ τὸ μὴ ἔχειν
ἑαυτὰς σκέπην, πέτρων περι-
βάλλοντο.

Ἐμοὶ δοκεῖ, ὅτι αὐτὸ τῆς δρώντων
ἐπὶ τὰς παύσεις, ἐνταῦθα τὸν
λόγον μετήγαγε, καὶ φησὶν, ὅτι οἱ
γυμνόμενοι, καὶ τῆς οἰκίῳν ἡλιαν-
νόμενοι, ὑπαῖθροι ταλαιπωρούμενοι,
οἱ ἐκ τῶ ἀέρος ψικαδας γυμνοῖς
τοῖς σώμασιν ὑπεδέχοντο· καὶ διὰ τὸ
μὴ ἔχειν σκέπην καὶ σέλιον, ταῖς ἀν-
τοφόροις πέτραις, καὶ τοῖς ἀπηλαίοις,
ὡς οἰκίαις ἐκέχοντο.

ΟΛΥΜΠ. Τινὲς δὲ περὶ τῆς
βιαιῶν εἰρηθεῖαι τῶν νοσῶν, καὶ φα-
σὶν, ὅτι οἱ τοῦτοι, τὴν ἱρημίαν κα-
ταλαμβάνοντες, αἰθεριοὶ μὲν τὰ πολ-
λά διατείνουσι, τὸν λησρικὸν ἱπανη-
ρημένον βίον· εἰδὲ ποτὲ καὶ σκέπειν
διοί, φωλοὶ τῶν τοις ἡ σκέπη, καὶ πέ-
τραι καὶ φάραγγες.

ΚΕΙΜ. Ἡρπασαν ὀρφανὸν
ἀπὸ μαστῶ.

ΤΟΥ ΑΤΤΟΥ Ἐλεηνῶς καὶ
ἀνοικτιρμῶος, ἐπὶ τὴν μητρίαν ἔλ-
χοντα θηλὴν τὸν ὀρφανὸν ἀφῆρα-
σαν, ἐφ' ᾧ τῶν ἐπύροις ἀπεμπαλῆ

σαι· μεγίστης δὲ ὁμότητος, τὸ μηδὲ
τῆς ὑπομαζίων φείδιοσιν.

ΚΕΙΜ. Ἐκτεττωκότα δὲ ἐ-
ταπένωσαν.

ΠΟΛΥΧΡ. Τὸν ἐκ πλὴτος τε-
σόντα καὶ πτωχάσαντα ἐπιπλέον αὐ-
τοῖ ἐταπένωσαν, καὶ τὴν μικρὰν αὐ-
τὸν ἀφαιρέμενοι διπορίαν· ἀρίστοκτιρ-
μον δὲ καὶ τῶν, τὸ τοῖς ἀτόροις ἐπι-
τίθειν, καὶ τὰ προσηύχοντα αὐτοῖς ἰδίων
ποιεῖν κέρδιον· ἐκτεττωκότα γάρ,
τὸν πτωχὸν ὀνομαζει· ὅτι καὶ Σύμμα-
χος· ἡ δὲ πτωχὸν λιγέχρα-
ζον.

ΚΕΙΜ. Τυμνῆς δὲ ἐκοίμη-
σαν ἀδίκως.

Κατὰ τὰ προσηγορευόμενα, ἐπὶ ψι-
λῶ τῇ ἰδιότητι κινεῖται αὐτὸς παρι-
σκήασαν, μὴ ἔχοντας μηδὲ ὅπερ ὑπο-
σηρῶσιν· ἢ καθάτισις ἔδοξε, μηδὲν
ἐποφείλοντας ἀδίκως γυμνῶσαντες, ἐ-
κοίμησαν, ταῖσι, καπνοῖσιν, καὶ
δὲ γείσαι πολυμῶντας, ἢ τὴν ἀδι-
κίαν ἀποδύρασθαι.

ΚΕΙΜ. Πεινόντων δὲ τὸν
ψωμὸν ἀφῆλαντο.

ΟΛΥΜΠ. Εἰς ἐχάτην αὐτὸς κα-
τατήσαντες πενίαν τε καὶ τροφῆς ἐλ-
λειαν, ὅπερ ἀταξιατικῆς ἐπίτασις, καὶ
ἄκρας ὁμότητος, καὶ ὑπερβαλλούσης ἀ-
δικίας τεκμήριον.

ΚΕΙΜ. Ἐν ζουνοῖς ἀδίκως
ἐνῆδραν.

Περὶ τὰς ἀμφικρήμους λοχῶντες τὸ

τες, ἵνα μὴ διώκονται φάγην οἱ ἐκ-
δρόμοι· ὃν γὰρ ταῖς πλατείαις
ἵσται πῶς ἡ γῆ διαδράναι τὸς ἐπι-
βυλλομένους.

ΚΕΙΜ. Οὐδὲν δὲ δικαίαν ἔκ-
ῆδον.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ Τάξις, ἔκ ἡ-
γάπησαν τὸ ὅ, ἔκ ἡδονῶν, ἔκ ἁ-
γνοίαν αὐτοῖς ἐπὶ μαρτυρήσας, ἀλλὰ
τὸ μὴ ἔχειν αὐτὸς οἰκείως πρὸς τὴν
τῆς δικαίων πολιτείαν διαβεβαίοντος.

ΚΕΙΜ. Οἱ ἐκ πόλεως καὶ
οἰκῶν ἰδίων ἔξεβαίοντο.

Πάλιν τὸς δρῶντας ἀφίς, ἐπὶ τὸς
πάχοντας μεταβέβηκεν· ὅτι γὰρ ὁ
πὸ τῆς παρανομίας ἔξηλαύνοντο ἐκ τῆς
ἰδίων οἰκῶν καὶ πόλεων.

ΚΕΙΜ. Ψυχὴ δὲ νηπίων ἐξε-
ναξε μέγα.

ΟΛΥΜΠ. Τῶν δειωγμένων δι-
καίων τὰ βρήφα, καὶ τὸς ἐκ τῆς
καρδίας βάθους μεγάλως ἐξουάξεν ἐπὶ
τῇ τῆς πεκόντων ἐρημίᾳ, ἢ διὰ τὸ
μὴ ἂν πορρεῖν αὐτοῖς πρὸς γονεῖς μεταδύ-
ναι τροφῆς.

ΚΕΙΜ. Αὐτὸς δὲ διατὶ τῶ-
πον ἐπισκοπῶν ἔπεποιήται, ἐ-
πὶ γῆς ὄντων αὐτῶν, καὶ ἔκ ἐ-
πέγνωσαν.

Ὡς πρὸς τὸς φίλους πάλιν διαπο-
ρῶν λέγει, εἰ δὲ ἀμαρτήματα πάντως
αἱ κακώσεις, διατὶ τὸς ταῦτα πρά-
ξαντας πολλάκις ἀπιστοκότητες εἶπεν
ὁ Θεὸς ὅτι αὐτῶν; διὸ μὴ παιδάδεύ

τες, καὶ ἐπὶ τῶν αὐτῶν ὅτι ἐπισκοπῶν
ποιεῖται τῇ πρὸς αὐτοὺς πλημμελίᾳ
ὁ Κύριος.

ΚΕΙΜ. Οὐδὲν δὲ δικαιοσύ-
νης ἔκ ἡδονῶν, καὶ ἄτραπὸς
αὐτῶν ἐπορεύθησαν.

Τῇ περὶ, φησὶν, ἔκ ἡμαρτῶν πρὸς
ἐπὶ δικαιοσύνην, καὶ ὅτι οἱ αὐτῇ ἔκ
ἐβάδισαν, καὶ ἐπορεύθησαν· ἐπὶ καὶ
οὐδὲν ἀγνοοῦμεν, ὅτι ἡ ὁλως μὴ διετεί-
ψαμεν.

ΚΕΙΜ. Γινῶς δὲ αὐτῶν πρὸς
ἔργα, παρέδωκεν αὐτὸς εἰς
σκότος.

Τὴν μίλησαν κείσιν ἡμφάνει, καὶ
φησὶν, ὅτι ἔξετάσας καὶ βασιλεύσας
ταῖς τῆς ἀσεβῶν πράξεις ὁ Θεός, πα-
ρεδῶκεν αὐτὸς τῷ σκότει. ἔδ· γὰρ
τῇ θείᾳ γραφῇ, τὰ μηδέτω γενόμενα,
ἀφίλονται δὲ πάντως γενέσθαι, ὡς πα-
ρόντα πολλάκις ἐκτίθειτο· ὡς πα-
ρόντα αὐτῶν, τὸ, παρίδωκεν, αὐτὸ
τὸ, παρεδῶκεν, εἶπεν. ἵσως δὲ ἡ
τὴν ἐκεί κολασίν δηλοῖ, εἰπὼν αὐτὸς
παραδοθῆναι εἰς σκότος, ἀλλὰ τὴν
ὅτι αὐτῶν τῆς φρενῶν κήρῳσιν ἡνίκατο.
παρίδωκε δὲ εἶπεν, ἔκ ὡς τὸ Θεὸς
ἀναγκαστικῶς τὸτο ποιῶντος, μὴ γενόι-
το· ἀλλὰ συγχωρῶντος αὐτοῖς διὰ τὸ
αὐτῶν, ὡς βάλονται πορεύσθαι.
ποιῶν καὶ τὸ, παρεδῶκεν αὐτὸς εἰς
ἀδόκιμον νῦν· καὶ τὸ, ἐτύφλωσε τὸς
ὀφθαλμοὺς αὐτῶν καὶ τὰ νοήματα αὐ-
τῶν. ἔκ ὅτι αὐτὸς ταῦτα ἐπράξεον,
ἀλλ' ὅτι συγχώρησεν.

ΚΕΙΜ. Καὶ νυκτὸς ἔσαι ὡς
κλέπτῃς· καὶ ὀφθαλμὸς μοιχῶ

ἐφύλαξε σκότος, λέγων, ἔ-προ-
σνοήσε με ὁφθαλμός, καὶ ἀπο-
κρυβὼν προσώπῃ ἔθετο. διώρυ-
ξεν ἐν σκότει οἰκίας.

ΟΛΥΜΠ. Πάλιν ἐπὶ φάυλος ἐπα-
νατρέχει, καὶ φησὶν, ὅτι πᾶς ὁ τὰ
φάυλα φράσεων μισεῖ τὸ φῶς, τὴν
δὲ νύκτα σιωπεργὸν ἔχει πρὸς τὸ ἀπε-
δαζόμενον, ἐπειδὴ καὶ σκότους ἀξία
φράττει, καὶ ἀπαδάξει λαθεῖν. καὶ
κλέπτης ἔν καὶ μοιχὸς τῷ ζόφῳ, οἷόν
τινι σκεπασθῆναι, καλύψας τὸ πρόσω-
πον, ἀφ' ἧς ὁ γνωρισμὸς γίνεται, ὁ μὲν
τοίχης, ὁ δὲ γάμψας ἀλλοτεῖς διορύτ-
τει, σκεπασθὼν προσώπῃ, καὶ Σύμμα-
χον περιέμενος, τῆσιν, ἐπιτηρῶν τὸ
σκότος, ὡς ὅτι τῷ σκεπαζομένῳ
νός, καὶ λησόμενος. διατὶ δὲ, ἐχὶ κλέ-
πτης, ἀλλ' ὡς κλέπτης; ὅτι ἀνθρώπος
μετ' ἐκλεπτε, Θεὸν δὲ ἐκ ἐλαψαν·
ὡς ἔν πρὸς αὐτὸν, ὡς κλέπτης, ὡς δὲ
πρὸς ἡμᾶς, κλέπτης. ἀνθρώπος μετ'
ἴσως λήσας ἀποπὸν τι ποιήσας, ὁ λή-
σας δὲ Θεὸν, ἀδὲ λογιζόμενος,

ΚΕΙΜ. Ἡμέρας ἐσφράγισαν,
ἑαυτὰς, ἐκ ἐπέγνωσαν φῶς,
ὅτι ὁμοθυμαδὸν αὐτοῖς τὸ
πρῶτ' σκιά θανάτου, ὅτι ἐπι-
γνώσεται παραχρᾶς σκιάς θανά-
του.

ΤΑΥΤΑ Σαφίσερον ἡρμιεύσεν
ὁ Σύμμαχος, ὡς ὅτι σφραγίδι κρύ-
ψαν ἑαυτὰς, ἰαὺ γεύηται αὐτοῖς ὄρ-
θρος, σκιά θανάτου· φωραθεὶς δὲ
αὐταρχτοὶ ἔσονται, σκαιοθεὶς θά-
νάτῳ. πᾶσι δὲ δοκεῖ λέγειν, ὅτι καὶ
κλέπτης καὶ μοιχὸς ὅτι ευκὴ μετ' πολ-

μῶσιν τὰ ἄτοπα, ἡμέρας δὲ κρύπτονται,
καὶ φάγῃσι τὸ φῶς· ἰαὺ δὲ φωραθῶ-
σι, θάνατος αὐτοῖς ἔσθ'· τὸ ἐπιτί-
μιον· καὶ ὁ ἀλὸς τοιαύτας ἐπιγνώσεται
καὶ ὑπομενεῖ παραχρᾶς, καὶ ἔτι
δορυβηθήσεται, ὡς καὶ πρὸ τοῦ θανά-
του τῷ δέει μικρὴ ἀποθανεῖν· σκιά δὲ
θανάτου παρὰ τῇ γραφῇ, πολλάκις οἱ
κύνδιλοι ὀνομάζονται, οἱ ἰγγὺς τοῦ
θανάτου ἄγοντες. οἱ τοῖσιν κακῆργοι,
ἵνα μὴ ἀλόντας αὐτὰς θάνατος καλύ-
ψῃ, κατακλείσαντες ἑαυτὰς, ὅτι ἡμέ-
ρα προΐεναι δεδοίκασιν.

ΠΟΛΥΧΡ. Εὐαποκλείουσι, φησὶν,
ἑαυτὰς τῷ ἡμέραν, προΐεναι δεδοίκο-
ντες εἰς φῶς, ἵνα μὴ ἀλῶσιν. ὥστε
γὰρ ἡ σκιά προτρέχει τὸ σῶμα, καὶ
πλησίον εἶναι τῷ θανάτῳ· ἔτι καὶ
ἔτι, διαγωγῆς ἡμέρας τῷ σιωπῇ
βαλλόμενοι, πλησίον εἶναι προσδοκῶ-
σι τοῦ θανάτου· ἡ δὲ τοιαύτη προσδο-
κία παραχρᾶς αὐτῇ ἐμπλήσει τὰς
ψυχὰς.

ΚΕΙΜ. Ἐλαφρὸς ἐστὶν ἐπὶ
πρόσωπον ὕδατος.

ΟΛΥΜΠ. Ὁ δὲ Σύμμαχος ἐπι-
πλέον ὕδατι. ὥστε, φησὶ, τὰ κῆφα,
τὰ ἐπιπολάζοντα, καὶ ἐπιπλέοντα τῷ
ὕδατι, ὑπὸ τῆς φορᾶς τῆς ὕδατος ἀ-
κόλως παρασύρεται. ἔτι καὶ πᾶς κα-
κῆργος ὑπὸ τῆς πείρασμων ἔλκεται,
καὶ ῥαδίως ῥεαφανίζεται· ὅτι δὲ δια-
σώσῃ κακουργία, καὶ ἀδικία, τὸ παρ'
αὐτῆς. ἔτι ὁ φιλόθεος Ἰωβ, ὅτι διὰ
τὴν ἀνοχίαν τοῦ Θεοῦ ἀνέχεταί τι πλὴν
ἔχειν ἀρετῆς κακίαν, ἀλλ' ἀρετῆς βάλ-
λει τὴν μερίδα τῆς ἀσεβῶν, καὶ φη-
σὶ, τὰ αὐτοῖς συμβησόμενα, ὡς ὅτι
εἶδει κατὰρας, λέγων.

ΚΕΙΜ.

KEIM. Καταράθει ἡμεῖς
αὐτῶν ἐπὶ γῆς, ἀναφανήν δὲ
τὰ φυτὰ αὐτῶν ἐπὶ γῆς ξηρά.

Ὁ ἄγει τοιούτων ἔστιν ἑπειδὴ ἀ-
λοτέως ἀγρὺς ἐθέρισαν, καὶ τὰς αὐ-
τῶν ἀμπελῶνας ἕτεροι ἀμειδίᾳ ἐργά-
σαντο, μὴ ὄναιτο τῇ οἰκείῳ, ἀλλ'
ἄκαρτα καὶ ξηρά καὶ τὰ λήϊα ἐν τῇ
φυτῇ ἑαυτῶν εὐροίω, τὴν ἐπὶ τῇ
Καὶν κατάρων δρεψάμενοι, τὴν φά-
σασσαν, ἐπικατάρκτος ἡ γῆ ἐν τοῖς ἐρ-
γοῖς σου, μὴ ἀμειβομένη τὰς γεωργί-
κας ἰδρώτας τῇ ἀφουρίᾳ.

ΚΕΙΜ. Ἀγκαλίδε γὰρ ἄρ-
φανῶν ἤρπασαν.

ΟΛΤΜΠ. Τοῖς θειάζουσιν ὀφθανοὶ
πολλοὶ ἐτόμενοι, καὶ τὸς ἐκτίτου-
τας συλλέγουσι σάχους, εἰς ἀγκυλίδας
δισμάσουσι· φησὶν ὅν, ὅτι εἰς τοὺς αὐτοὺς
τινὲς ἀπανθροπίαις ἐληλάκασιν, ὡς
καὶ πλὴν τῶν καλαμωμένων δι' ἀτορίαν
ὀφθαλμῶν μείδω μετεῖναι ἀρπάζειν.

ΚΕΙΜ. Εἴτ' ἀνέμνησεν αὐ-
τῷ ἡ ἁμαρτία, ὡς περ δὲ ὁμί-
χλη ὁρόσσε, ἀφανὴς ἐγένετο.
ἀποδοσάμην δὲ αὐτῷ ἃ ἔπραξον.

ΤΟΥΤ' ΑΥΤΟΥΤ. Τεπέτω, εἰς
 μνήμην ἐγράφη, πὲρ τῆς ἀσεβῶν ἀ-
 μαρτήματα· διὸ καὶ ἀναπόδρασ· καὶ
 τοῖς ἔσθαι ἡ τιμωρία, εἰ καὶ οὐ τῷ
 τέως ὁ Θεὸς διὰ χρηστότητα τὰς κολλά-
 σεις ὑπερτίθεται. ὥσπερ ἔν, φησὶ,
 ἡ ἐκ τῆς δρόσου συμβάλλεται ομίχλη,
 ἡλιακῆς ἀκτίνος ἐπιλαμψάσης, καὶ
 τὸν αἶρα διαθερμανάσης, ἀφανὲς γί-

νεται, σιμωμένῃ τῇ θερμῇ πόλιν, καὶ ἀναλίσκοντος τὴν ἱμαῖδα ὅτι καὶ τῆς θείας δόξης ἐπελθούσης, ὃ ἀσεβὴς ἀναλίσκεται καὶ ἀφανίζεται, ἀπολαμβάνων πικρὰ τὰ τῶν τουνῶν πράξεων ἐπίχειρα. τοῦτον τι περὶ τῶ ἀτιβεῖς καὶ Δαβὶδ ψάλλει, ζητηθεῖται γάρ, φησιν, ἡ ἁμαρτία αὐτῶ, καὶ ὃ μὴ ἔριδῃ, ἀφανιζομένη δηλαδή.

KEIM. Σωτηριβή δὲ πᾶς
ἀδικῶ ἴσα ξύλῳ ἀνιάτω.

Ανίστατον λέγει ξύλον, ὃ ἐν τῇ πλὴν
σωτηρίᾳ θεωρεῖται ἢ ἐπιδέχεται,
ὥστε ὑγιαίνει, ἀλλ' ἄχρησόν ἐστι λοι-
πόν. τὸ πῦρ, φησὶν, ὁμοίως καὶ ὁ πᾶν
ἀδικία ἐπιμέσῳ σωτηριάζεται. Λέ-
γων γάρ, ἀποδοθῇ αὐτῷ, ἢ σω-
τηριάζῃ, ἐκ ἐπαράται ὁ δίκαιος,
ἀλλὰ τὸ ἐσόμενον πάντως, λέγει·
ἐκαστος ὃ κομίζεται πρὸς ἑαυτὸν.

ΚΕΙΜ. Στᾶραν δὲ ἔκ εὖ
ἐποίησε καὶ γυνάμον ἔκ ἡλέη-
σε· θυμῷ δὲ κατέσρεψεν αἰδου-
νάτος.

Ο' ΑΥΤΜΠ. Στῆραν, ἔφη, καὶ γυ-
ναιον, ἵνα εἴη ταῖς οἰκτῶ ἀξίαις.
στῆραν δὲ, τιλὺ δὲ ἀπαιδία ἀβοήθη-
τον· γυναιον, τὸ διὰ τιλὺ φύσιν ἐπι-
κυρίας δεόμενον. ἀδυνὲς γὰρ τὸ θῆ-
λυ καὶ ἀκαταφρόνητον. προσέθηκε δὲ
τότοις καὶ τὸ μείζον κακόν. τιλὺ μετ'
ὀργῆς συυτρεβίην τῇ ἀδυνῶν. ἐν δὲ
ἐκτενος, φησὶν, αἰτίας ἀλόγου, ἀλλὰ
ψυχῆς ἀλόγου κινήματι, τῷ θυμῷ
χρῶμενος κατέσρεψε, καὶ εἰς παντλή
πειρέσθησε ἀπορία τῆς ἀδυνατίας καὶ
ἀνεπιπερήτης.

ΚΕΙΜ. Ἀνασῶς τοιγαυῶν
ὅ μὴ πιδόσῃ καὶ τῆς ἐαυτοῦ
ζωῆς.

Τὸ δυστυχεῖν οὐταῦθα τῷ τλῷ
κακίᾳ ἐργαζομένῳ δηλοῖ· ὅτι γὰρ,
φησί, καταγινώσκει αὐτὸ ἡ σωεῖδη-
σις, ὅτι καὶ ἰκάνῳ ὡς περὶ ἡξο-
μεν· ὅτι διάκειται. αἱ γὰρ αὐ-
τῶν ἐλπίδες, ἐκ ἐλπίζει ζῆσαι, ἀλ-
λά μένει δεδοικώς, καὶ περιφοβῶν·
ὅθεν καὶ ἐπὶ φόβῳ, εἰμὴ προδοσία
τῷ ἀπὸ λογισμῶ βοηθημάτων.

ΚΕΙΜ. Μαλακιοθεῖς μὴ ἐλ-
πιζέτω ὑγιαίνειν, ἀλλὰ πε-
σῆται νόσῳ· πολλὰς γὰρ ἐκάνω-
σε τὸ ὑψωμα αὐτοῦ.

Καὶ ἐκ νόσου, φησὶν, αἰσῶν ὁ μο-
χθηρὸς, ἀπιστον ἡγείται καὶ ξενίζον
τὸ πρᾶγμα, παραδοκῇ γὰρ διὰ τὰς
πράξεις αὐτῶν τὸν θάνατον· καὶ μα-
λακιοθεῖ, δυσελπίς ἐστι, καὶ ὅθεν λη-
σὼν προσδοκᾷ, ἀλλ' ὑπὸ τῆς ἰδίας
σωεῖδῆσις βαλλόμενος, ἀποθανέ-
σθαι οἶεται πάντως. τὸ δ' αἴτιον τοῦ
ὅτως αὐτὸν διακείσθαι, καὶ τοιαῦτα
φανταζεσθαι, ὅτι ὑψωθείς, καὶ δόξαν
ἔχων καὶ δυνάσταν, ἐκ κακῶν ἐτέρων
τῶν ἰχθῶν ἰχθήσατο.

ΚΕΙΜ. Ἐμαυτὴν δὲ ὡ-
σπερ μολόχη ἐν καύματι, ἢ

ὡσπερ σάχυς ἀπὸ καλάμης,
αὐτομάτως ἀποπεσών.

Τὸ, ἐμαυτὴν, αὐτὴ τῇ, μαυρυνθί-
σεται. ἑτέρα δὲ τῇ ἀντιγράφῳ, αὐτὴ
τῇ, ὡσπερ μολόχη, ὡσπερ χλόη, ἰ-
χθυὶ καὶ τῷ, ὡς λαχάνα χλόης
ταχὺ ἀποπεσύνται. μαυρυνεται δὲ ἡ
σάχυς ἐκτιναχθεῖς ἀπὸ τῆς φερέτης
αὐτὴν καλάμης, καὶ μηκέτι τλῷ ἐκεί-
θεν ἰκμάδα καὶ πόσιμα ὑφ' ἧς ἐτρέ-
φετο, δεχόμενος· ἀπόλλυται δὲ καὶ ὁ
ἀσέβης, τῆς ἀρδῆς αὐτὸν καὶ θάλ-
λειν ποιήσης ἀημερίας ἐκπεπτακώς.
κάλλισα δὲ εἴρηται, τὸ, αὐτομάτως
ἀποπεσών, ἰκάνω γὰρ ἡ ἰδία ἀμαρ-
τία τιμωρὸς γίνεται.

ΚΕΙΜ. Εἰδὲ μὴ, τίς ἐστὶν
ὁ φάμενος· ψάδῃ με λέγαν,
καὶ θῆται εἰς ὅσον τὰ ῥήματα
μου;

Ἐγὼ μὲν, φησὶ, ταῦτα δοξάζω
περὶ τῆς τῆς ἀσεβῶν καὶ ἀδίκων ἀπο-
λείας, καὶ τῆς δικῆς τῇ Θεῷ αὐτα-
ποδώσει· εἰδὲ ψάδῃ τὰ εἰρημεῖα,
καὶ παρασοχάζομαι τῆς ἀληθείας, ὁ
βαλλόμενος παρελθέτω, καὶ ἐλεγχάτω
τὸν λόγον, καὶ ἀκυρωσάτω. τί δὲ ἐκ
τῆς εἰρημεῖας εἰσάγει; ὅτι περὶ τῶν
ἐκ τῆς συμφορῶν ἀσέβειαν αὐτῶν οἱ φί-
λοι καταψηφίζονται, καταλιπόντες
τλῷ ἐκ τῆς ἔργων ἐξέτασιν.

Π Ρ Ο Θ Ω Ρ Ι Α

ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ ΟΚΤΩΚΑΙΔΕΚΑΤΟΥ.

Ο Λ Τ Μ Π Ι Ο Δ Ω Ρ Ο Τ .

ΩΣΠΕΡ ὁ Ἐλιφάξ , ἀπορήσας πρὸς τὰ προβληματικῶς ὑπὸ τοῦ Γῶβ εἰρημεύα , ἐκ ἀδουδικίαν ἠγωνίστατο , ἀλλ' ἐπὶ τὰς καὶ τὴ διαίαν διαβολὰς ἔτρεψε τὸν λόγον : ὅτε καὶ Βαλδαδ ἐκ ἔχων ἐλέγχειν τῷ Γῶβ τὰς λόγους , μετοχεύει τὴν ἀπολογία , καὶ ὡς ἐπαίρημενον κατὰ Θεῶν , καὶ μέγα φρονεῖντα ἐπὶ τῇ οἰκείᾳ Θεοσεβείᾳ διαβάλλει , θαυμαστῶς μὲν τὰ περὶ Θεῶν φιλοσοφῶν , ὁρμηλίζων δὲ τὴν αὐθρότη φύσιν , καὶ μηδὲν τῆ καθαρωτάτων καθαρὸν εἶναι διεκδιζόμενος , συγκαίρει τῆς θείας καθαρότητος .

ΚΕΙΜ. Ὑπολαβὼν δὲ Βαλδαδ ὁ σαυχίτης , λέγει , τί γὰρ προοίμιον ἢ φόβος παρ' αὐτῶν ;

ΧΡΥΣΟΣΤ. Ἐντεῦθεν ἀρξομαι , φησὶν , τὸ λόγος , καὶ προοιμιάτομαι . πάντα φόβον γέμει καὶ τρόμος , καὶ ἐκ ἔστιν εἰδὲς , ὅς διωχέται τὴν χεῖρα ἐκένω διαφυγεῖν . πρὸς γεμῶν εἰρηκεύει τὸν Γῶβ , πῶς γὰρ αὐτὸν γνοίη ὅτι πορεύομαι πρὸς αὐτὸν ; φησὶν , ὅτι πρὸ πάντων καὶ τὸ μνησθῆναι Θεῶν φοβερὸν .

Ο' Λ Τ Μ Π . Τάχα δὲ καὶ τοιούτῳ τινι αἰνίτταται . ἐπειδὴ , φησὶ , μέγα φρονεῖ ἐπὶ Θεοσεβείᾳ , μαύθανε ὡς ἀρχὴ πάσης ἀρετῆς ὁ Θεὸς τυγχάνει

φόβος· σὺ δὲ ἀφόβως διαλέγῃ· ὁ ποιῶν τὸ προοίμιον τῆς Θεοσεβείας μὴ κησάμενος , πῶς τοῖς ἄλλοις αὐτῆς μέρεσι σεμνυνέσθαι διώκεται ; ὅρα δὲ , ἐκ εἴπε , φόβος αὐτῶν , ἀλλὰ παρ' αὐτῶν ὁ μὲν γὰρ αὐτῶν φόβος ἔργον ἡμέτερον , ἐκ τῶ ἐφ' ἡμῖν ἐρχόμενος· ὁ δὲ παρ' αὐτῶν , χάρις καὶ δωρεὰ ἐστὶν αὐτῶν , τὸ λοιπὸν ἡμῖν ἀναπληρῶσα .

ΚΕΙΜ. Ο' ποιῶν τὴν σύμ-
πασαν ἐν ὑψίστῳ .

Ταῖς τινι , ἐν ἀπορήτῳ , μετ' ἐδενός συσκοτήσας· εἰς φόβον δὲ ἐνάγων , ὡς οἶεται , τὸν Γῶβ , τὸ Θεῶν τὴν διώκε-
μιν ὁρμηλίζεται , καὶ φησὶν , ὅτι ὁ Θεὸς ὑπεράνω πάντων ὧν , καὶ ἐν τοῖς ὑψίστοις , τὰ πάντα ἐδημιουργεῖ· ἢ τὸ ,

ἐν ὑψίσῳ, ἀπὸ τῆς, ἐν τῇ ἡμῶν παύ-
ται γὰρ δι' αὐτῶν ἐγενέτο.

ΚΕΙΜ. Μὴ γάρ τις ὑπολά-
βοι, ὅτι ἐξὶ παρέλκυσιν περα-
ταῖς.

ΤΟΥ ΑΤΤΟΥ. Πειραταὶ κυ-
εῖως εἰσὶν οἱ τὴν θάλασσαν πρὸς
βλάβειν ἐπὶ πλύντες, καὶ λησά-
ντες. καθόλου ἐν φησὶν, ὅτι μηδεὶς ἐ-
νοεῖται ὡς εἰς πλῆθος, καὶ ἐπὶ πολὺ
διαμεῖναι. Θεὸς ὑπερτιθέμενος τὰς κτῆ-
σιν ἀδίκων τιμωρίας. ἀλλ' ὥσπερ οἱ
ἐσεδράκοντες, ὅπως αὐτοῖς ἐπέρχεται,
καὶ ἐκ ἐστὶ τινὰ τῶν ἀσεβῶν τὴν θείαν
διαδραῖναι δίκην. ὅθεν ἐπάγει.

ΚΕΙΜ. Ἐπὶ τίνας δὲ ἐκ
ἐπελδύσεται εὐδρα παρ' αὐτῶν;

Οἱ δὲ Σύμμαχος, αὐτὴ μετὰ τῶν,
μὴ ἐστὶν παρέλκυσιν περαταῖς, μὴ ἐστὶν
αἰεθμός τῶν στρατιῶν αὐτῶν, ἔξιδω-
κεν. ἀντὶ δὲ τῆς, εὐδρα παρ' αὐτοῦ,
ἐπιτάγματα, εἰς ἑμφασιν τῆς τῆς Θεοῦ
διωκτικῆς καὶ ἔξουσίας. μονοεχὶ λέ-
γων, ἀναισθητός ἐστι τὰς λειτουργί-
σας αὐτῶν στρατίας, τὰς δεχομένας
παρ' αὐτῶν ἐπιτάγματα, καὶ ἀποσπασ-
μένης εἰς κόλασιν τῶν ἀσεβῶν.

ΚΕΙΜ. Πῶς γὰρ ἔσαι δι-
καῖος βροτὸς ἐναντὶ Κυρίου; ἢ
τις ἂν ἀποκαθαρίσαι αὐτὸν
γυναικὸς γυναικός;

Οἱ δὲ Σύμμαχος, διὰ τίνος ἀρ-
ποῦ ἔσαι πηχθεὶς ὑπὸ γυναικός; εἰ καὶ
τῇ ἀνδρωπύῃ, φησὶ, κείσθαι πολλοὶ
ναμίζονται δίκαιοι, ἀλλά γε τῇ πα-

νεπισκότῳ Θεῷ ὁφθαλμῶν εὐθεὶς δι-
καῖος, εὐθεὶς διωκόμενος. εἰπεῖν, ὅτι
καθαρός εἰμι. ἀμύχανον γὰρ μὴ εὐτίσι
γενέσθαι παραπτώμασιν, ὅτε γε καὶ
ἐνθυμημάτων, καὶ λόγων, καὶ πρά-
ξεων ἀδυνάτως ἀπεστέμεθα, τὸν παύ-
ται ἐφορῶντα Θεὸν λαθεῖν οὐ δυνα-
μεοί.

ΧΡΥΣΟΣΤ. Ἐπειδὴ γὰρ ὁ Γῶβ
ἔλεγεν, ἡβηλόμην ἰλθεῖν εἰς κείσθαι.
καὶ ὅτι εἰ καὶ μὴ ἡμαρτον, ἀλλ' ὅμως
κολάζομαι. πρὸς τὸ πάλιν εἶπας,
φησὶν, ὅτι ἐκ ἐστὶ δίκαιος. εὐθεὶς ἐν
ἀνθρώποις, εὐθεὶς καθάρος καθόλου, ὡ-
ς ἐπεὶ τῆς ζήτησιν τὴν κείσθαι καὶ τὴν
ἔξουσιαν.

ΚΕΙΜ. Εἰ σελήνῃ σιωπῶ-
σαι, καὶ ἐκ ἐπιφάνειαι, ἄσπρα
δὲ καὶ καθαροὶ ἐναντίον αὐτῶν.
ἔα δὲ, ἀνδρωπύ σαπεία,
καὶ ὑὸς ἀνθρώπου σκώληξ.

ΟΛΥΜΠ. Ταῦτα λέγει, ὅτι τὴν
ἡμετέραν φαντίζων φύσιν, ἀλλὰ τὸν
Θεὸν ὑψῶν, καὶ τὴν αὐτῶν δεικνύς δύ-
ναμιν. εἰ γὰρ τῇ σελήνῃ, φησὶν,
ἐπιτάσσειν δύνάται, ὥς τὸ οἰκεῖον μὴ
ἐκλάμπειν σέλας, καὶ τὰ ἄσπρα ὅτι κα-
θαροὶ ὡς πρὸς τὴν θείαν καθαρότητα,
καὶ περ' οὐτα λαμβανόμενα καὶ εὐδὲν τῇ ποιη-
μάτων ὡς πρὸς τὴν ἀξίαν τῆς πεποι-
ηκότητος, ἀλλ' εὐδὲ πολιτείας λόγῳ μέγα
φρονεῖν ἐπὶ καθαρότητι δύναται. πέ-
σω μάλλον ἀνθρώπου, σαπείας εὐδὲν
διαφέρων καὶ σκωλήκων; εἰ γὰρ τὸ τῇ
ἄσπρων φῶς, καθαρώτερον ὅτι τῇ αὐ-
θρακώδες καὶ παρ' ἡμῖν, ὅτι καθαρόν
πρὸς τὴν θείαν καθαρότητα, περὶ
τὸν λογίσασθαι περὶ ἀνθρώπου ὅτι

γὰρ ἐστὶ σαφὴς, καὶ ὡς σκόληξ πε-
ρὶ τὴν σαφῆν ἐλάμενος· ἐγκείται
γὰρ ἡ διάνοια τῇ ἀνθρώπῳ ἐκ νεότη-
τος ἐπιμελῶς ἐπὶ τὰ πονηρά· ταῦτα

δὲ εἶπεν, ἐκ τῷ περισσόντος κατασχά-
ζων τὸν λόγον, καὶ πλήττων τὸν Ἰωβ
ὡς ἐπὶ καθαρότητι σεμνυνόμενον.

Π Ρ Ο Θ Ε Ω Ρ Ι Α

ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ ἘΝΝΕΑΚΑΙΔΕΚΑΤΟΥ.

Ο Λ Τ Μ Π Ι Ο Δ Ὠ Ρ Ο Τ.

ΠΕΙΔΗ' περὶ τῆς τῷ Θεῷ σοφίας καὶ δυναμείας ὁ Βαλδαδ διελέ-
χθη, οἷά τις Θεῷ σωήγορος· πρὸς τὸ τοῦ Μακάριου Ἰωβ ἀπαν-
τᾶ, καί φησι, τί σωηγορεῖν ἀπεδάξεις Θεῷ, ὡς δεομένῳ τῆς ἐκ
λόγων κατασχάτης, ἵνα δειχθῇ σοφὸς καὶ δυνατός; εἶπε ἵνα δει-
ξῇ, ὅτι κάλλιον αὐτῶν καὶ ὑψηλότερον δοξάζει τὰ περὶ τῷ Θεῷ, περὶ τῆς αὐ-
τῷ σοφίας διεξοδικώτερον διαλέγεται, καὶ τὴν ἀκατάληπτον αὐτῷ ὑμνεῖ δύ-
ναμιν, καὶ προφητᾷ περὶ τῷ μονογενῆς, καὶ τὴν τυραννικὴν τῇ διαβολῇ
προλέγει καθάρεισιν. ταῦτα δὲ προοιμιασάμενος, φησὶν, ὅτι ἀμήχανόν με
παῦ ὅ, τι αὐτῷ πάθω, ἀνομα λαλήσεται περὶ Θεῷ, ἕως αὐτοῦ εἰς θάνατον φθά-
σω· καὶ ὅρκῳ πισῆται τὴν ὑπόχρεσιν· εἶπε καὶ μετὰ καθαρᾶς σινηδότητος
παρρησιασάμενος, λέγει, ὅτι αὐτὸς μετ' ἐδὲ σινοῖδεν ἄτοπον ἐαυτῷ πρά-
ξαντι, διαλήψεται δὲ ἡ θεία δίκη τὸς ἀπειθεῖς. καὶ πάλιν ἀναλαμβάνει πε-
ρὶ τῆς θείας σοφίας, τῆς ἐν τοῖς δημιουργήμασι φαινομένης, καὶ ἐν τοῖς λο-
γικοῖς κατεπαρμεύης· καὶ τὸ, σοφὸν εἶναι, πάντων ἀποφαίνει τιμιώτερον.
πολλὰ δὲ περὶ τῆς Θεοδωρήτου ταύτης σοφίας διεξελθὼν, καὶ ὡς ἐδὲν αὐτῇ πα-
ραβληθήσεται διδάξας, καὶ τὸτό φησιν, ὡς τὸ μετὰ τῆς σοφίας κλίετο εἰς
πάντας διαδίδεται, τὸς δὲ περὶ αὐτῆς λόγους ἄρειν ἀμήχανον· καὶ μάθημα
παραδίδωσι κάλλιστον, ὅτι ἀρκεῖ αὐτῷ εἰς τὸ εἶναι σοφόν, καὶ τὸ ζητεῖν
τὰ ἀνεξερεύνητα, ἀλλὰ τὸ θεοσεβεῖν, καὶ πάντος εἶδους κακίας ἀπέχεσθαι· καὶ
ταύτῃ ἀνάληψιν σοφίας καὶ ἐπισήμης εἶναι ὀρίζεται. ταῦτα δὲ διεξήλθων,
ὁμῶς μετὰ τὰ περὶ Θεῷ δοξάζων καλῶς, ὁμῶς δὲ καὶ τὸς φίλους πείθων μὴ
πάντας οἰεῖσθαι δι' ἀμαρτίας αὐτὸν πάσχειν, ἀλλὰ τὸς περὶ τῇ ποιότητι λό-
γους τοῖς ἀνέξιχνιάστοις τῷ Θεῷ καταλιπταῖν κρίμασιν.

ΚΕΙΜ. Ὑπολαβὼν δὲ Ἰώβ λέγει, τίμι πρόσκασαι, ἢ τίμι μέλλας βοηθήσαν; πότερον ἔχῃ πολλὴ ἰχὺς, καὶ ὧ βραχίων κραταιὸς ἐστί; τίμι συμβεβέλλασαι; ἔχῃ ὧ πᾶσα σοφία; τίμι ἐπακολοθήσης; ἔχῃ ὧ μεγίστη δύναμις; τίμι ἀπήγγειλας ῥήματα; πνοὴ δὲ τίνος ἐστὶν ἢ ἐξεληθῆσα ἐκ σοῦ;

ΟἶΤΜΠ. Τίμι τὴν παρὰ σαυτὸ, φησὶ, διώκων ἐσφίρεις, καὶ τῇ αὐτῇ σκαυτὸν σωτήσεως μερίδι ἢ τῇ συνηγορίᾳ παιδάξεις, ὡς δὴ τῆς σῆς ἐπίκλειας δεομένη; ἀπαγε ὦ ἀνδρῶπι· ἀπαντες ἴσμεν, ὡς ἀνεκδοὺς τε καὶ ταυτοδυνάμους ἐστὶν ὁ Θεός, καὶ μέγας καὶ πάντοπος. τί ἐν, ὡς κοινωνῶν αὐτῷ τῇ βελδμάτῳ, τοὺς ὑπὲρ αὐτοῦ ποιῶντας λόγους ἐπαύδασας; τίμι συμβεβέλλασαι; μήτε οἷός τε εἰ διδάσκων αὐτὸν οὐκ εἰδόντα; τίμι δὲ ἐπισθαι παύδεις, ὡς δῆτ' αὖ συμμάχῳ ἐστὶς; ὁ τῷ ταυτοδυνάμῳ καὶ παντοδυνῷ; ἐπὶ τίμῳ δὲ τῷ σαυτὸ σοφίαν ἐπεδείξω, καὶ τὰ ποσῶτα ἔξεχας ῥήματα; οὐκ οἶδα ὅτι καὶ αὐτὸ τὸ λαλεῖν, καὶ τὸ ἀνακτεῖν ἐκ Θεοῦ λαβὼν ἔχεις; ἀλλὰ δὲ καὶ πνευμά ἐστι τὰ τε τῆς ἀνακτοῆς, καὶ τὸ τῆς φωτὸς αἴτιον· ἀπὸ τῆς δὲ τοῦ αἵρα ἀναπνέομεν, καὶ ὅταν λαλήσωμεν, ὁ αὐτὸς ἀπὸ πληττομένου φωνὴ γίνεται. προσφύως οὖν εἶπεν ὁ Ἰώβ πρὸς τὸν Βαλδαδ, ὅτι τῷ δούτι σοι τῷ πνολῷ, τῷ ψυχῶσαντί σε, τότε ἐδάνεισας τὰ ῥήματα, αὐτῷ δὲ θεῷ συνεπιστάμενος καὶ συνηγορῶν.

ΧΡΥΣΟΣΤ. Οὐδὲ ἐγὼ, φησὶν, ἐγκαλῶ, ὅτι τῷ Θεῷ τὸ μέρος ἀνεδίξω, καὶ γὰρ ὅπως εἶδε ἡμεῖς κατεδικάζειν ἐχθρῷ· καὶ γὰρ ἐστὶ καὶ τὸν ὑπὲρ τοῦ Θεοῦ λόγον εἶπεν, καὶ τῶτον μὴ ἀφῆναι γενέσθαι ἐγκαλήμασιν ὑπὲρ αὐτοῦ, ταῦτα πρὸς ἐκείνους· σιωπῆτικῶς εἰρηκῶς, ὡς καμνότερον δειλόντα φαίνεται τοῦ Θεοῦ σωτήροιο, περὶ οὗ πάντες διάληψιν ὡς σοφῆς καὶ δυνατῆς ἔχουσι, τρέπει τὸν λόγον ἐπὶ τῷ τῷ Θεῷ διώκοντι, δεκνύς, ὡς ἀμεινον αὐτὸς πᾶσι τῆς ἰχθὺς δοξάζει τοῦ Θεοῦ, καὶ φησὶν.

ΚΕΙΜ. Μὴ γίγαντες μαιώδηνονται ὑποκάτω θοῦ ὕδατος, καὶ τῶν γειτόνων αὐτοῖς.

ΟἶΤΜΠΙΩΔ. Πάλαι καθάρων ὁ Θεός τῷ γίγνῃ τῷ κατακλυσμῷ ὡς καπεφθαρμένῳ, τὰς θεομάχας ἐκείνας ἀνδρας, τὰς καλεσμένους κατέκλυσε γίγαντας· φησὶν, οὖν, ὅτι μὴ διώκονται ἐκεῖνοι οἱ γίγαντες, ἢ οἱ γείτονες αὐτοῖς, τῇσιν, οἱ ὅμοιοι αὐτοῖς καὶ τῷ κακίῳ, ἀφανισθέντες αὐτῶν μαιώδην, καὶ ἰδίᾳ διώκεται ἑαυτὸς ἀνίστησι. μήτε αὐτὸς ὠνήσεται ἢ πολλὴ δύναμις ἀντιφράσσεται τῇ ἀμάχῳ ἰχθὺ καὶ βελῇ τῷ Θεῷ; οἱ μὲν γὰρ ὅτε ἀλλῆς, ὅτε ἑαυτὸς πνεύματος ἔξαγαγεῖν καὶ ζωοποιῆσαι δύνανται αὐτὸν Θεός· δὲ μετ' ἔξεστας καὶ νεκρὸς ἀνίστησι.

ΚΕΙΜ. Γυμνὸς ὁ ἄδης ἐνώπιον αὐτοῦ, καὶ ἔχῃ ἐξὶ περιβολαίῳ τῇ ἀπωλείᾳ.

Μόνον, φησὶν, προσάττει Θεός, καὶ τὰς ἀποθανόντας ὁ ἄδης ἐρρίγεται, καὶ εἶδεν τῇ ἀπολομένῳ κυβλιῶναι δύ-

καται, τῆς αἰχῆς αὐτῆς διωάμεως
πάντα, καὶ τὰ πώποτε διαφθαρεύτα,
εἰς μέτρον αἰγῆσης. ταῦτα δὲ προφη-
τικῶς εἰς τὴν διὰ σαρκὸς οἰκονομίαν
τὸ μονογενὲς ἔρηται· αὐτῇ γὰρ ἐνώ-
πιον γυμνὸς ἐστὶν ὁ ἀφειγγὴς καὶ σκο-
τεινὸς ἄνθρωπος, καὶ ἡ γῆ των τῶ ἀδὰ ἀ-
πώληα, ἥ γὰρ ὁ θάνατος, καὶ ἔχει
ἀποκρυβέν· καὶ ἐστὶ γὰρ πῖσις ἀφα-
νὴς ἐνώπιον αὐτῆς. αὐτὸς ἀνδρωπῶ-
γεγονὸς, καὶ τὸν ἀδελφὸν ἐσκύλασε, καὶ
τὴν ἐκτετε ὡς ἀνδρῆα. Ἐξήγαγε, ἐ-
πὶ τῶν τοῖς ἐν δεσμοῖς, ἔλθτε, καὶ
τοῖς ἐν τῷ σκότει, ἀνακαλύφθητε. καὶ
ἔδεν περιβόλαιον ἀνέσφαξε τῷ θει-
κῷ κελύσματι, ἀλλ' ἡ θεία ἀνεκα-
λύφθησαν. ἔρηται δὲ καὶ ἐκ παροι-
μίας, ἄδης καὶ ἀπώληα φανερά πα-
ρὰ Κυρίῳ· καὶ ἐκρύβη γὰρ ἀπ' αὐτοῦ
ἐπὶ τὸ χωρίον ἐν τῇ αἰ ψυχῇ κατέ-
χοντο πρὸς τῆς αὐτῆς ἐπιδημίας, ἐπὶ
οἱ ἀπολειδοὶ δόξαντες διὰ τὴν φθο-
ρὰν καὶ τὸν θάνατον· ἀλλὰ καὶ εἰς ἄδης
κατήλθε, καὶ τὰς ἀπ' αἰώνων ψυχὰς
αἰώνιων δεσμῶν ἀτίλυνεν.

ΚΕΙΜ. Ἐκτείνων βορέαν ἐπ' ἔδρῃ.

ΤΟΤ' ΑΥΤΟΤ'. Ο' δὲ Ἀκύλας,
ἐπὶ κενώματι· εἰμοὶ δὲ δοκεῖ βορέαν
ἐκτείνοντα ἀννηρημένον πνεῦμα λέγειν
αὐτὸν τὸν αἶρα· ἔδεν δὲ νομαίνειν
τὸ κενόν. Ἐξέχεν οὖν, φησὶ, τὸν
αἶρα ἐπ' ἔδρῃ, ταπῖσι, ἐπὶ τὸ κενόν,
ἀνρ ὅς ἐστι κενὸν πλήρωμα· κενὸν δὲ
ἐστὶ τὸ ἀπ' ὕδατος μέχρι γῆς διάστημα
πεπληρωμένον αἶρος. βορέαν δὲ ἔπε-
μόνον, ἀπὸ τότε καὶ τὸς λοιπὸς αἰ-
μὴς δηλῶν, ὡς περ καὶ ἑσπερος καὶ ἀρ-
κτῦρ· αὐτὶ πάντων ἀσέρων ἀλλοαχῶ

μνημονύονται, καὶ νεοταὶ κορέων,
αὐτὶ τῆς πτῆσης φάτης.

ΚΕΙΜ. Κρεμάζων γῶ ἐπ' ἔ-
δρῳ.

ΓΡΗΓΟΡ. τοῦ ΘΕΟΛΟΓ. Καὶ ἡ,
φησὶ, λέγω περὶ αἰμάτων, ὅτι γε τὴν
ἁπασαν γῆν ἀοράτω διωάμεν κατή-
χη, μηδεὶς ἐρείσματος ὑποκειμένη·
πῶς γὰρ ἔθηκε παγία καὶ ἀκλινής;
ἐπὶ τίνος ὀχυμένη; καὶ τίνος ὄντος
τὸ ὑπερέδουτος; καὶ τίνος ἐκείνο πάλιν;
ἔδεν γὰρ ὁ λόγος ἔχει ἐφ' οὗ
ἐρείδῃ, πάλιν τὸ θείον θελήματος;
αὐτῷ γὰρ κρεμάται καὶ ὑπεσῆκεται,
καὶ ἐκ ἐστὶν ὄχημα τῆς γῆς ἑτερον, ἢ
ὑποσῆιγμα.

ΚΕΙΜ. Δεσμάων ὕδωρ ἐν
νεφέλαις αὐτῆς, καὶ ἐκ ἐρράγη
νέφος ὑπὸ κατῷ αὐτῆς.

Ο' ΑΤΜΠ. Ἀπερ ἡμεῖς ἐκ ἔρηπ-
σαμένῳ ποτε, ἔδεν ἰθαυμάσαμεν διὰ
τὴν σωήθειαν, ταῦτα ὁ ΓΩΒ ὡς
μεγάλῳ πεποιήται θαύματι. τίς ἡ
τῶν αἰμάτων ἔδρα, ἐπὶ τίνος ἡ γῆ
ἔθηκεν, πῶς τὸ ὕδωρ ἐν νεφέλαις
κατέχεται· εἰμὴ γὰρ προσάξει ταύ-
ταις ὁ Θεός, καὶ ἐπαφίῃσι τῇ γῇ ὑ-
πὸν, καὶ ὅταν δὲ ἐπαφίῃσι, κατ' ὅσον
αὐ κατέλθωσι μέτρον ἐπαφίῃσι. τὸ
δὲ παράδοξον, ὅτι ὁ μακρῶτατος αἶρ,
καὶ αἰμαῖσι διαρρηγνύμενος, φέρει τῇ
ὑδάτων τὸ βάρος, καὶ ἐλαυνόμενος ὑπὸ
αἰνῶν ἐκ ἐκχέει τὸν ὄμβρον· εἰ δὲ
καὶ ἐκχέει ἐκ ἀδρῶς, ἀλλ' ἰσομερῶς,
ἐκ ἐρράγη γὰρ νέφος ὑπὸ κατῷ αὐ-
τῆς, πῶς ὕδατος· δηλαδή, ταῦτα
θαυμάζει ὁ ἅγιος, ἐπὶ τοῖς δοξά-

ζει τὸν ποιητὴν, ὅτι περιήγαγεν οὐρανὸν, ἠπλώσας αἶρα, γλῶ ὑπέθηκε, φύσιν ὑγρὰν ἔχκει καὶ σωήγαγεν, αἰῶνες ἀφῆκε, καὶ ἐκ ἐπαφῆκεν, ὕδωρ ἔδωκεν ἐν νεφέλαις, καὶ ἡ κατέχευε, ἀλλ' ἐσπικρεν ἐπὶ πρόσωπον πάσης τῆς γῆς ἀτάκτως καὶ ὁμοτίμως. Ὁ μὲν οὖν τῷ εἰπεῖν, κρεμάζων βορίαν ἐπ' ἡδεῖν, τὸν αἶρα ᾤζατο, τὸ μέσον τῆς γῆς καὶ τὸ ἔρανος πληροῦνται διάσπασμα. Ὁ δὲ τῷ εἰπεῖν, κρεμάζων γλῶ ἐπὶ μηδενός, τῆς τοῦ Θεοῦ μεγαλουργίας ὑμνητὴς ἀναδείκνυται, ἐκ ἔχων ἔπε γινώσκειν ἔπε φράσαι ἢ τὸ βάδρον, ἐφ' ὃ τὸ μέγα τὸτο σοιχεῖον ἐρήρυσαι. ἰλιγγιάσας δὲ ὁ τέτοις, ἀπὸ τῆς γῆς αὐθις εἰς τὸν αἶρα μεταβαίνει, καὶ ἀπορεῖ πῶς ὕδωρ ἐν νεφέλαις δεσμεῖται καὶ σέγεται, καὶ τὸ μὲν ἴσεται ἐπὶ τῇ νεφέλῃ, ὃ τοῦ θαύματος, ὅτι λόγῳ κρατεῖται φύσις ἡ ρέουσα, τὸ δὲ ἐκχέεται ἐπὶ πρόσωπον πάσης τῆς γῆς, καὶ σπείρεται καίως καὶ ὁμοτίμως.

ΚΕΙΜ. Ὁ κρατῶν πρόσωπον θρόνου, ἐκπετάζων ἐπ' αὐτὸν νέφος αὐτῷ.

Ο'ΛΥΜΠ. Θρόνος τῷ Θεῷ, ὁ ἔρανός πολλαχῶς τῆς γραφῆς ὀνομάζεται. καὶ πρόσωπον δὲ τὸ ἔρανος κεῖται ὁ ἀήρ. φησὶν οὖν, ὅτι διακρατῶν τὸν αἶρα, καὶ ἐπαπλῶν τὰς νεφέλας, ἐκ ἱα εἰς αἶαν τὸν ὑπερῶν, εἰμὴ κατ' ἡς οἶδεν αὐτὸς συμφέροντας λόγους. εἴτα κἀπεισιν εἰς τὴν γλῶ, καὶ φησὶν.

ΚΕΙΜ. Πρόσαγμα ἐγύρωσεν ἐπὶ πρόσωπον ὕδατος. (ὁ δὲ Σύμμαχος. ὅρον περιέγραψεν.)

ΓΡΗΓΟΡ. τῷ Θεῷ. Θαυμάζει τῆς θαλάσσης καὶ τὸ μέγεθος, καὶ τὸ ἡμερον, καὶ τὴν ἐν ἀμφοτέροις διώκῃ, πῶς ἴσεται λελυμένη τῇ ἰδίῳ ὅρων ἐντός, τί τὸ σωμαγαγόν, ἢ τὸ δῆσαν, πῶς ἐπαίρεται περὶ ἴσεται, ὥστερ αἰδαμένη τὴν γείτονα γλῶ, πῶς καὶ δέχεται ποταμὸς ἅπαντας, καὶ ἡ αὐτὴ διαμεθεῖ δια πλῆθος περισσίων. ἢ ἐκ οἷο ὅ,τι καὶ λέγειν, πῶς ψάμμο ὅριον αὐτῇ, τηλικύτῃ σοιχεῖον. ἔχασι τί λέγειν οἱ φυσικοί, καὶ σοφοί τὰ μάταια, καὶ ὡς κυάθῳ μετρήντες ὅπως τὴν θαλάσσαν, τὰ τηλικύτῃ τῆς ἰαυτῶν ἐπινοίαις. ἢ σωτόμως παρὰ τῆς γραφῆς ἐγὼ τὸτο φιλοσοφῆσω, καὶ τῇ μακρῶν λόγων πιθανώτερον περὶ ἀληθέστερον, πρόσαγμα ἐγύρωσεν ἐπὶ πρόσωπον ὕδατος. τὸτο τῆς ὑγρᾶς φύσεως ὁ δεσμός.

Ο'ΛΥΜΠ. Τὸ οἰκεῖον γὰρ πρόσαγμα κυκλοτερώς περισήσας τοῖς ὕδασι, καὶ ταῦτα οἶονε χαλινώσας, ὑπερβαίνειν, καὶ ἐπικλύζειν τὴν γείτονα γλῶ ἐκ ἱα. παρατείνει δὲ ἡ θεῖα ἐρινοῖα, ἕως τοῦδε τὸ πᾶν σωμένηκεν. ὅθεν ἐπάγει.

ΚΕΙΜ. Μέχρι σωτελείας φωτὸς μετ' σκότους.

Τετέστι, τὸτο τὸ θεῖον πρόσαγμα κρατεῖ, ἕως τὸν οἰκεῖον δρόμον ἡμέρα καὶ νύξ αὐτίκην, ἀλλήλαις ἀντιπαρὰχωρῆσαι.

ΚΕΙΜ. Στύλοι ἔρανος ἐπεπαύθησαν, (ἀκύλας διεκινήθησαν) καὶ ὄξέστησαν ἀπὸ τῆς

ἐπιμήσεως αὐτῷ. (ὁ δὲ Σύμμαχος, θαμβῶνται.)

Καὶ αὐτῶν, φησὶ, τὰ ἄνω τὰ ση-
εἴγματα, καὶ οἷον ὑποβάθραι, καὶ οἱ
θεμίλιοι, θείσονται καὶ σαλεύονται,
ὅταν αὐτὸς ἐπιτάξῃ, ὁ παντοῦ τὸν
ἄνω, ὁ ἐκτείνσας, ὁ ἐκτείνσας ὡσεὶ
δέρμιν, γίνεται δὲ ὅτεσμός ἐτος καὶ
ἡ μεταβολή, αἱ τῇ σωπείλῃ ὡσεὶ
περιβόλαιον γάρ, φησὶ, ἐλίσσεις αὐ-
τῆς, καὶ ἀλλαγήσονται.

ΚΕΙΜ. Ἰχθυὶ κατέπαυσε τὴν
θάλασσαν, ἐπισήμεν δὲ ἔσρω-
ται τὸ κῆτος.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ὁ δὲ Σύμμα-
χος, συγκλᾷ ἀλαζονείᾳ, εἶπεν. εἰς
τὸν περὶ τῆς θαλάσσης ἐκβεβηκὸς
λόγον, διαργίσαντος γνώριμα τῆς τῆς
Θεοῦ ποιῆται δυνάμεως, τὸ τὴν ὑπὸ
φύσιν, οἷον μαινομένῳ, καὶ ἴσα ὀρε-
σιν ἐγείραντο κύματα, καὶ ὤρυσαν,
αὐτέλθουσαν αὐτοῖς καὶ καταπαύσασθαι.
τὸ αὐτὸ δὲ θαύματος τίθεται, καὶ τὸ
τὰ μέγιστα κῆτα ὑπερορέσθαι, καὶ ὑπο-
πεταχθαι αὐτῷ τῷ προσάγματι. ὅτι
καὶ Δαβὶδ ἐποίησεν· εἰρηκὸς ὅδ', αὐτῇ
ἡ θάλασσα ἡ μεγάλη καὶ ἀρύχωρος,
καὶ τὰ κῆτα ἐμνήσθη ἐπαγαγῶν, δρά-
κων ὅτις ὄν ἐπλάσας ἐμπαύζειν αὐ-
τῷ. ὑψηλόπερον δὲ, τὴν τε ἀλμυρὰν
τῆς ἀπιστίας καὶ ἀμαρτίας θάλασσαν
ὁ μονογενὴς τῇ θείᾳ δυνάμει κατέ-
παυσε, καὶ τὸ κῆτος, τὸν διάβολον,
τοῖς ποσὶ τῇ πίσιν εἰς τὸ πατεῖσθαι
ὑπέσρωσε.

ΚΕΙΜ. Κλᾷθρα δὲ ἔβρανον
δεδοίκασιν αὐτόν.

Τροπικώτερον καὶ μεταφορικώτερον,
τὸν αἶρα ὅπως ὠνόμασι· σωάγει ὅδ'
τῶν, καὶ πάλιν διαλύει, καὶ κλείει,
καὶ ἀνοίγει, ὡς αὐτὸς ἔδειξεν Θεός, ὑψη-
λόπερον δὲ, αἱ ἐν ταῖς ἐρασίαις πύλαις
ἐφεσώσθαι δυνάμεις, πρὸς αἷς καὶ εἰρη-
ται, ἄρατε πύλας, ὡς Θεὸν τὸν μὲν
σαρκὸς πᾶνδραμόντι πεφείκασιν.

ΚΕΙΜ. Προσάγμαν δὲ ἔθα-
νάτωσε δράκοντα ἀποσάτιον.

Ὁ Σύμμαχος, τὸν ὄφιν τὸν συγ-
κλείοντα· καὶ τὸν ἀντίχριστον ὁ Κύριος
ἀνέλκει τῷ ῥήματι τῆς σῶματος αὐτοῦ,
καὶ τὸν Ἀπόστολον, καὶ τὸν ἀρχέκα-
κον ὄφιν, τὸ θεομάχον θείον, ὅς
αὐτὸς τε ἀτίθη ἀπὸ Θεοῦ, καὶ τὰς
τειθομένους αὐτῷ εἰς ἀπόλειαν συγ-
κλείει, τῷ ἡτοιμασμένῳ παρατέμψει
ταύτην.

ΚΕΙΜ. Ἰδὲ ταῦτα μέρη ὁ
δὲ αὐτῷ, καὶ ἐπὶ ἱκμάδα λό-
γος ἀκασόμεθα ἐν αὐτῷ· ὁ δὲ
βροντῆς αὐτῷ, τίς οἶ-
δεν ὁπότε ποιήσει;

Ο' ΛΥΜΠ. Ἀνθ' ὅν ὁ Σύμμαχος,
τὶ δὲ ψιδύλισμα τῇ λόγων αὐτοῦ,
ἀκασόμεν, ὅταν βροτὴν δυναστείας αὐ-
τῷ ἔδωκεν ὀνομάσῃ; ὁ δὲ νῦν ὅτις· θεί-
πλάγημεν, φησὶ, ἐπὶ τοῖς ἐρημέ-
νοισι, πῶς καὶ τὰ κενὰ οἱ αὐτοὶ φέ-
ρονται, πῶς ἐπ' ἕδατος ἡ γῆ πέπηγε,
πῶς τὸ ὕδωρ ἐν νεφέλαις κατέχεται,
πῶς τὰ νέφη ἐν τῇ αἰεὶ πέταται,
πῶς ἡ θάλασσα μαινομένη τὴν ψάμ-
μον ἔχ' ὑπερβαίνει, καὶ τὰ ἄλλα ὅσα
ἔπομεν· ἀλλὰ ταῦτα μοῖρά τίς ἐστι
μετεῖα τῇ τῷ Θεῷ ἐνεργειῶν, καὶ μι-

κράντινα ἰκμάδα τῷ περὶ τούτων λό-
γῳ ἀκηκόαμεν, καὶ μέρος π μικρὸν τῆς
τῷ Θεῷ σοφίας καὶ δυνάμεως ἐξηγη-
σάμεθα, καὶ ἡ ἐροδῶν καὶ περὶ-
πολῶν τὸν Κόσμον διέπει, καὶ οἶον
ἰκμάς τις βραχεῖα τὰ ἀπαλειθμημέ-
να. ὅλον γὰρ τὸ χῶμα τῆς αὐτῆς σο-
φίας γεννητῶ φύσιν παραδέξασθαι
ἀμήχανον· ἐπεὶ, ἵνα τὰλλα παρῷ, πῆ
δὲ αἶρ^Θ καὶ νεφῶν τῆς βροντῆς φέρο-
μενον φόρον ἱκανὸν ἐρμηνεύσται, καὶ
τίνας γίνεται λόγος;

ΓΡΗΓΟΡ. Τῷ ΘΕΟΛ. Τί μοι φι-
λοσοφῆσαι περὶ ἀσρατῶν καὶ βρον-
τῶν, ὃ βροντῶν ἀπὸ γῆς, καὶ μηδὲ
μικροῖς ἀπινθῆρσι τῆς ἀληθείας λαμ-
πόμεος; πῶς αἰτμῆς ἀπὸ γῆς αἰπά-
σῃ νέφος δημιουργός; ἢ αἶρος πύκνω-
σιν πῶς; ἢ νεφῶν τῶν μακρωτέρων θλί-
ψιν, ἢ σύρρῃξιν, ἵνα ἡ μεν θλίψις
τῶν ἀσρατῶν, ἢ δὲ ρῆξις τῶν βρον-
τῶν ἀπεργεσθῇ; ποῖον δὲ πνεῦμα
σεσχωρέμενον, εἴτα ἐκ ἔχων διέξο-
δον, ἵνα ἀσρατῶν θλιβόμενον, καὶ
βροντῆσιν ρηγνύμενον.

ΟΛΤΜΠ. Κατὰ δὲ τὸν τοῦ Συμ-
μάχα ἐκδοσῶν τῶν νοῶν, ἦτοι, ὅτι ἐ-
πὶ τῆς βροντῆς ἦχον ἀδοκῆτως ἐμπί-
πτουτα ταῖς ἀκοαῖς, ἔχ' ἱτομενόμεν,
ἀλλ' ἐξισάμεθα, πῶς οἴσμεν ἰῶν
Θεὸς φθίγγεται, καὶ ταῦτα, μὴ μέ-
γα τί φθίγμα, ἀλλ' οἶον ψιδύρε-
σμα; ἢ, ὅτι ἰῶν τὴν βροντῆν, ὅπως
γίνεται ἐκ αὐτῆς διωάμεθα κατανοῶ-
σαι, τί αὐτῇ ἐποιμεν περὶ τῶν ὁδῶν
αὐτῆς καὶ τῶν οἰκονομιῶν; τὰ γὰρ νῦν
πῶς ἐρμηνεύα, βραχεῖά τις ἐστὶν ἰκ-
μάς καὶ ραῖς, ἡν ἀπὸ τῆς μεγάλης
ἐκείνης καὶ ἀκρωτὸς πηγῆς ἡρυσάμεθα.

ΚΕΙΜ. Ἐπεὶ δὲ προοίαις ὁ
Γ' ὦβ, τῷ προοιμίῳ ἔπε.

ΩΡΙΓΕΝ. Ἐλάβεν Ἰησοῦν τοῦ
Γ' ὦβ ὁ διάβολος, καὶ ἤτασεν αὐτὸν
νυκτὸς καὶ ἡμέρας, πρῶτον μὲν διὰ
τῆς ἐκτὸς, ὕστερον δὲ δι' αὐτῆς τῷ σώ-
ματος, καὶ ταῦτα καὶ διὰ τῆς φίλων
ὅτι γὰρ αὐτὸν ἐδοκίμαζε διὰ τῆς γυ-
νακὸς, καὶ οἶδεν ὅτι ἐνεκίχηται ὁ
Γ' ὦβ, τρεῖς φίλους ἠέγειν, ἐκ ἐ-
χθρῶν, ἐκ ἐπίβουλα δόγματα ἔχοντας,
ἀλλ' ἀληθεῖς μὲν λόγους, ἢ καλῶς
δὲ ἐδὲ ἐν χαρῶν παραφερομένους· καὶ
ἐβάλετο διὰ τούτων ποιῆσαι τὸν δι-
αβόλου φθίγγασθαι καὶ τῆς παρο-
νοίας, ἀσεβῆσαι διὰ τῆς πόνης, ἐκ-
καῆσαι διὰ τῆς ἀλγηδένης· ἀλλ' ὁ
σερὸς ἀδάμας ἔτος ὅρα τί λέγει καὶ
τῆς λόγους τῶν τελῶν, ὅτι ἐτέλειον ὁ
Ἐλιφάζ τρεῖς διαλέξεις, ὁ Βαλδαδ
τρεῖς, ὁ σωφῆρ δύο.

ΟΛΤΜΠ. Τούτων γὰρ πηλυσμέ-
νων, καὶ αὐτῶν μὲν ὀλίγα ἀποκλεινομέ-
νε διὰ τὸ καὶ τὸν Βαλδαδ ὀλίγα ἐ-
πεῖν, μηδεὶς δὲ τῶν φίλων αὐτεῖπόν-
τος, ἀλλὰ τῶν τελῶν ἡσυχίαν ἀγού-
των, αἰθρὶς τῷ λόγῳ προσέειπεν, καὶ
τοῖς πρῶτοις ἐπισυνάπτει τὰ ἐφεξῆς·
τὰ πρῶτον δὲ ἐρμηνεύει ὡς προοίμιον
πρὸς τὰ ἐξῆς. ὁ δὲ Ἀκύλας ἔτις ἐκ-
δίδωκεν, καὶ προέειπεν Γ' ὦβ ἄρα
τὸν παραβολῶν αὐτῶν. παραβολὴ δὲ
εἶρηται παρὰ τῇ γραφῇ, ἢ μόνον ὁ καθ'
ὁμοίωσιν λόγος, ἀλλὰ καὶ ἅπας λόγος
σοφός. ἔπειτα γοῶν καὶ ὁ Βαλαάμ, αἰα-
λαβῶν τῶν παραβολῶν, ἔλεγε· καὶ
ὁ Δαβὶδ, αὐοῖζον ὅτι παραβολαῖς τὸ
σομαμε, ἐκ ὁμοιωμάτων διεξιόντες,
ἀλλὰ λόγους σοφός. ἀλλ' ἴδωμεν τί

Ἰωβ ἀποκρίνεται καὶ τὸ εἰρημένον ἐπ' αὐτὸ προείμειον, προχῶμεν σὴ λέξει.

ΚΕΙΜ. Ζῆ ὁ Θεὸς ὃς ὕψω μέ κέκρικε. (Σύμμαχ^Θ, ὃς παρὰδε τῷ κρείνῃ μου,) καὶ ὁ παντοκράτωρ ὁ πικραίνεις με τῷ ψυχῷ. ἢ μὲν ἔτι τῆς προῆς μου ἐνύσης, πνεῦμα δὲ θεῶν τὸ περιόν μοι ἐν ῥήνῃ, μὴ λαλήσῃ τὰ χαίλη μου ὑπόμα, εἰδὲ ἡ ψυχὴ μου μελετήσῃ ἀδικα.

ΤΟΤ' ΑΥΤΟΤ'. Οἶδα, φησὶ τὸδεο κεκίνησθε εἰς τὸ ἐρεθίσαι με ὁμιῶμι δὲ καὶ τὸ ζῶντος Θεοῦ, αὐτὸ τὰ κείναντός με ταῦτα παθεῖν καὶ τὰς ἀνέφικτος αὐτὸ λόγους, αὐτὸ τὰ παραδόντος με ταύταις ταῖς περιστάσεσι, τὰ οἰκονομήσαντος τοιαῖτοις με ἔξετασμαῖς πικραίνεσθαι, ὅτι μέχρις ἢ ἡ ἀνάπνοή μου ἐν ἰμοῖ καὶ ἕως αὐτοῦ καὶ ἱμπνέω, παρὰ Θεοῦ τὰτα λαβὼν, καὶ ἐπὶ πλείονα βασανίζωμαι χρόνον, καὶ τῶν πάντων δεινότερα, ἢ αὐτὴν ἔχεις τὴν παλίμφορον φθιγγαίμῳ, ἢ διανοησαίμῳ καὶ Θεοῦ, ἀντικαθίσταμεν^Θ μέχρι θανάτου πρὸς τῷ ἁμαρτίαν· τὸ γὰρ, εἰδὲ ἡ ψυχὴ μου μελετήσῃ ἀδικα, αὐτὴ τὰ, ἐπὶ τῆς αὐτῆς γήσομαι ψῆφου, εἰδὲς με παρὰτρέψαι δυνήσεται, εἰδὲς ἐκπῆσαι, εἰδὲς ἀπαγαγεῖν τὰ προκειμένα. τίς δὲ ἔφασκεν ὡς ἐνταῦθα τῆς τελευτῆς μέμνηται· ζῆ γὰρ Κέβελ^Θ, φησὶ, καὶ ὁ παντοκράτωρ, καὶ τὸ πνεῦμα τὸ θεῶν. καὶ γὰρ καὶ ἡ βδομήκοντα, τὸ εἰεφύσησεν ὁ Θεὸς εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ ἀνθρώπου πνολῷ ζωῆς, ἐκδεδοκότων περὶ τὸ πνεύματος τὸ Ἅγιον,

οἱ λοιποὶ καὶ ἱερμολογούντων, εἰεφύσησεν εἰς τὰς μυκτῆρας αὐτοῦ πνολῷ ζωῆς, ἐκδεδώκασιν· ὡς αὐτοῦτα, τὸ μὲν, ἐπὶ τῆς προῆς μοι ἐνύσης, εἰς τῷ ἀνάπνοῳ ἐκληπτεῖον· τὸ δὲ, πνεῦμα θεῶν τὸ περιόν μοι ἐν ῥήσιν, εἰς τὸ πνεῦμα τὸ Ἅγιον. Μεθόδιος δὲ, πνεῦμα θεῶν πᾶσιν ἀνθρώποις ὑπὸ Θεοῦ δοθεῖν, περὶ ἢ καὶ Σωλομών ἔφασκεν, τὸ ἄφθαρτόν σε πνεῦμα ἐστὶν ἐν πᾶσι, τὸ σωηδὸς ἐκλαμβάνει, ὃ καὶ καταγινώσκει τῆς ψυχῆς ἁμαρτανύσης.

ΚΕΙΜ. Μὴ μοι ἦν δικαίως ὑμᾶς ἀποφῆναι ἕως αὐτοῦ ἀποθανῶ.

Ο' ΑΤΜΠ. Ταπείνω, ὃ κατηγορήσω ἑμαυτὸ, εἰδὲ μεταθήσομαι, καὶ νυκτὶ λέγητε, ὃ προήσομαι τῷ ψῆφον. μὴ καὶ δὴ γενοίτο μοι δυσωπυμεῖν ὑμᾶς, παραχαράττειν τὸ ἀληθές, καὶ φάσκειν, ὡς δικαίως με καταψηφίζεσθε· ἰαὺ καὶ συγκατάδωμαι οἷς λέγετε, ὅτι νενοήκατε διατὶ ταῦτα πέπονθα, δικαίως ὑμᾶς ἀπέφηναι.

ΚΕΙΜ. Οὐ γὰρ ἀπαλλάξω με τῷ ἀκακίαν μου.

Ο' δὲ Σύμμαχ^Θ, ἢ ἐκθήσομαι τῆς ἀπλότητός μου, ἐκθαίλω δ' αὐτὸ καὶ προδώσω ταύτην, ἰαὺ ἔπερα μεν νοῶ, ἔπερα δὲ λέγω.

ΚΕΙΜ. Δικαιοσύνη δ' ἐπὶ προσέχων ἔμῳ προῶμαι.

Ο' λέγει τοιαῦτον ἐστὶν· ὁ ἀδικῶν, φησὶν, ἢ ἔχει παρρησίαν, εἰδὲ φθιγγαίμῳ,

ῥαῖσαι, ὅδε εἶπεν, ἅπερ ἐγὼ νυν·
ἀλλ' ἀφῆρηται καὶ ἐπιστάμεται· ἐγὼ δὲ
τὸτο ἐκ ἑαδου, ἀλλὰ λέγω, καὶ ἀν-
τιλέγω.

ΚΕΙΜ. Οὐ γὰρ σιωοῖδα
ἐμαυτῷ ἄτοκα πράξας.

Τὸτο καὶ Παῦλ^{ος} ὑπερονιφθῆ-
ξαι, καὶ προσέειπεν, ἀλλ' ἐκ οὗ
τότῳ δεδικαίωμα. πολλὴ ἡ παρρησία
τῶ δικαίῳ, καὶ ἐπὶ τῷ ὑποτέρῳ βίῳ,
καὶ ἐπὶ τοῖς κατὰ τὸν καιρὸν τῆς περι-
στάσεως, ὥστε αὐτὸν εἶπεν, ὅδε ἐμαυ-
τῷ Σιωοῖδα.

ΚΕΙΜ. Οὐ μὲν δὲ ἀλλὰ εἴ-
σαν οἱ ἐχθροί μου ὥσπερ ἡ κα-
τασκοπὴ τῶ ἀσεβῶν, καὶ οἱ
ἐπ' ἐμὲ ἐπανιστάμενοι, ὥσπερ
ἡ ἀπώλεια τῶ παρανόμων.

ΟΛΤΜΠ. Αὐλώωτο, φησὶν, οἱ
ἐχθροί μου, συκοφαντοῦσι γάρ με. ἡ
καὶ ὅπως, ἐγὼ μὲν οὐκ οἶδα ὅτι ἐπα-
ξα ἄτοκα, αἱ δὲ ἀσεβῶς με κατα-
ψηφίζεσθε, εἰς ἐχθρῶν τρόπον κε-
φαλῆς· οἱ γὰρ τοιοῦτοι γε ὄντι μεμφύ-
μενοι καὶ ἐπεμβαίνοντες, ἀσεβεῖς αὐ-
τῷ, καὶ τοῖς ἀσεβέσι συγκατακρί-
ναισιν.

ΚΕΙΜ. Καὶ τίς γὰρ ἐστὶν ἐλ-
πίς ἀσεβῶ ὅτι ἐπέχα; (οἱ
λοιποὶ, ὅτι πλεονεκτεῖ). πε-
ποιθὼς ἐπὶ Κυρίῳ ἄρα σωθή-
σεται; ἢ τίτῳ δέησιν αὐτῷ εἰ-
σακάζεται ὁ Θεός; ἢ ἐπελθού-
σης αὐτῷ ἀνάγκης, μὴ ἔχα

τινὰ παρρησίαν ἐναντι αὐτοῦ;
ἢ ὥς ἐπικαλεσαμένης αὐτοῦ, εἰ-
σακάζεται αὐτοῦ;

Ποίαν, φησὶν, ἐλπίδα ἔχει ὁ ἀ-
σεβὴς, καὶ πῶς ἀντέχη; Μὴ ποίας
πεποιθήσεως τίτῳ ἐκ Θεοῦ σωτηρίαν
προσδοκῇ, καθάπερ ἐγὼ προσδοκῶ
σώζεσθαι; πῶς δὲ ἀνάγκη περιτεσῶν,
σιω παρρησία τὸν Θεὸν ἐπικαλεῖται,
ὡς μελλούσης αὐτοῦ τῆς δόξης εἰσακεί-
σθαι; ταῦτα ἔν, φησὶ, πλείον ὑμῶν
αἶδα.

ΚΕΙΜ. Ἀλλὰ δὴ ἀναγγελῶ
ὑμῖν τὴ ἐστὶν ἐν χειρὶ Κυρίου,
αἱ ἐστὶ παρὰ παντοκράτορι εἰ-
ψάσομαι.

Εἰγὼ, φησὶν, ὑμῖν οἶον ἔχω περὶ
Θεοῦ δόξαν ἰρῶ, καὶ τὰ ἐκ χειρὸς Κυ-
ρίου τοῖς ἀσεβέσι ἐπιφερόμενα, σιω-
ῶ ἀληθεῖς ἀναγγελῶ.

ΚΕΙΜ. Ἰδὲ πάντες οἶδατε,
ὅτι κενὰ κενόις ἐπιβάλλετε·
αὕτη ἡ μερὶς ἀνθρώπων ἀσεβῶς
παρὰ Κυρίου, κτήμα δὲ διω-
σῶν ἐλδύσεται παρὰ παντοκρά-
τορ^{ος} ἐπ' αὐτούς.

ΤΟΥΤ' ΑΥΤΟΥ. Οἱ Θεοδοτίων
δὲ, καὶ Σύμμαχ^{ος}, καὶ κληρονο-
μία, ὡς οἱ ἀκαμπτεῖς παρὰ τῇ ἰκα-
νῇ κομίσονται. ὑμεῖς μὲν οἶδατε, ὅτι
ματαιὰς κατατοκῶν ἐπισυνέειρη λόγους,
ἀσεβείας μὲν γραφόμενοι· φημὶ δ' ἐγω-
γε ποία τίς ἐστὶν ἡ τῷ ἀσεβῶς μερὶς,
καὶ τοῖον κτήμα, καὶ τίς ὁ κληρ^{ος}
τῷ ἐπὶ κακίᾳ μέγα διωαμένῳ, καὶ

τὶ αὐτοῖς ἐπελάττεται παρὰ τῷ πᾶσι δαυαμένῳ Θεῷ· ἔτι ἐπάγει τὰ τῶν ἀσεβῶν ἐπιχειρήματα.

ΚΕΙΜ. Ἐὰν δὲ πολλοὶ γένωνται οἱ υἱοὶ αὐτοῦ, εἰς σφαγὴν ἔσονται· Ἐὰν δὲ καὶ ἀνδρωθῶσι, προσαιτήσασιν· οἱ δὲ περιόντες αὐτῷ ἐν θανάτῳ τελευτήσασιν, χήρας δὲ αὐτοῦ ὁ Θεὸς ἐλεήσει.

Τὰ ὡς εἰκὸς συμβησόμενα τοῖς ἀσεβίσιν ἀπαριθμεῖται· παρέλκει δὲ ἡ ἰσχυρὸς πλὴν δαίμονιαν καὶ μέλει πλάττει, ὡς ἐν τοῖς ἀνωτέρω πρὸς τὸς φίλους ἀπαρῶν αὐτοῦ ἐδίδαξε. νῦν δὲ, σφαγὴν μὲν, πλὴν διὰ πολέμιων, φησὶ, θάνατον δὲ, τὸν αἰφνυδίου καὶ ἄωρον· ἵνα εἴπῃ, ὅτι οἱ τῷ ἀσεβεῖ παιδὲς ὁ καλῶς ἀπαλλάσσουσιν, ἀλλὰ μὲν τῷ ἀπαιτεῖν, βίαιον, καὶ πόρον ὑποσητῶνται θάνατον, καὶ ἔτι τὸ ἐλκεῖν ἡ χρεία ἐνταῦθα ἰλὺς τάσσεται.

ΚΕΙΜ. Ἐὰν συναγάγῃ ὥσπερ γῆν ἀργύρεον, ἴσα δὲ πηλῷ ἐτοιμάσῃ χυσοῖον, ταῦτα πάντα δίκαιοι περιποιήσονται, τὰ δὲ χρήματα αὐτῷ ἀληθινοὶ καθεύξουσιν.

Τῷτο καὶ ὡς παροιμία ἐρηται, ὅτι θησαυρίζεται δικαίοις πλοῦτος ἀσεβῶν· καθάπερ καὶ Ἐβραῖοι τὰ τῶν ἐν Παλαιᾷ ἱστορίᾳ ἐκληρονόμησαν διὰ τὰς ἐκείνων ἀμαρτίας. καὶ ταῦτά, φησὶν, ὅτι καὶ ὡς χῶν, καὶ ὡς πηλόν, θησαυρίζῃ χρήματα ὁ ἀσεβὴς, εἰς τὸς

ἀθῶν, καὶ ἀνιπίς, καὶ καλῶς αὐτοῖς χρῆσσομενός καὶ σωτηρίας, μετατίθενται. ἴσως γάρ, τὸ, περιποιήσονται, ἐπὶ τὸ, κηρύσσονται, ἀλλὰ τὸ, εἰς θεῖον χρῆσονται, δηλοῖ.

ΚΕΙΜ. Ἀπέβη δὲ ὁ οἶκος αὐτοῦ ὥσπερ σῆτες, καὶ ὥσπερ ἀράχνη.

ΟΛΤΜ. Τεπέσιν, ὑφ' ἑαυτῶν δαπανηθήσονται· ἡ δὲ ἀσέβεια δίκλιν ἰσχυρὰ τὰς ἐχούσας, ὥσπερ οἱ σῆτες ἑλκεα, καὶ ὥσπερ τὰ ἀράχνηα νήματα ἐπὶ μίας ἐργωδίας δεῖται πρὸς τὸ ἀφανισθῆναι, ἀλλὰ ῥαδίως οἴχεται, καὶ ἀπόλλυται· ἔτι καὶ τὰ ὑπὸ τῷ ἀσεβεῖ σιωπῶμενα τὸ τῆς ἀράχνης μιμεῖται σάθρον καὶ ἀδιάλυτον, ὡς ὑπὸ ἰσχυρῆς καὶ σῆτος δαπανώμενα.

ΚΕΙΜ. Πλέσι κοιμηθήσεται καὶ ὁ προδότης.

Κοιμηθεῖς, φησὶ, πλέσι ὁ ἐν ἀσεβείᾳ ζῶν, ἀνέστη πένθης· ἵνα εἴπῃ, ὅτι ὁ ἀδίκως πλοῦτος πρὸς βραχὺ ἀποφραγήσῃ, καθάπερ ἐν οὐκείνοις τὸν πλοῦτον κηρύσσουσιν, ἀλλὰ δὲ τῇ ἐφ' ἑχῶν ἐδεῖ.

ΚΕΙΜ. Ὁφθαλμοὶ αὐτοῦ διανοίξουσιν, καὶ ἔκ ἐστι.

Ὅντιν ἐστὶ, φησὶν, ὁ πλοῦτος τῶν ἀσεβῶν. ὥσπερ γάρ τινες πλούτης καθ' ἑαυτοὺς εἶδον ἑαυτοὺς τραπέζης βασιλικῆς ἀπολαύοντας, ἀλλ' ὡς ὑπὸς καὶ οὐκείων ἀπάτη τὰ φαινόμενα, διαγρηγορήσαντες δὲ, καὶ τὰς ὀφθαλμοὺς ἀνοίξαντες εὗρον ἐδεῖ, ἔτι καὶ ὁ ἀπὸ

βῆς πάχει· ὡς δὲ οἱ ἄνθρωποι· ἀτυ-
χῶν, δειλὸς ἐστὶ, διανοίξας δὲ τῆς
ὀφθαλμοῦ, ὡς ἰδεῖν ἃ σωθήσονται,
ἔχ' ὅρα· ἔκ' ἐστὶ γὰρ ἰκεῖνα, ἀλλ' ὡ-
χετο καὶ διέλωλεν· ἥτις ἀπάρους
αὐτῷ καὶ ὁ ζῦρρος· ἡ τὸ πλῆτος ἀπό-
λαυσις.

ΚΕΙΜ. Σωθήντησαν αὐτῷ,
ὥσπερ ὕδωρ αἱ ὀδυῦναι.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ πάντοθεν αὐτὸν
δηλαδὴ σωθήσεται καὶ ἀποπνίγεται,
καὶ μίχει τῇ ἰσχύϊ ἰκνήμεναι. ἃ δὲ
Σύμμαχος, αὐτὶ τῷ ὀδυῖναι, ἀνυ-
παρξίαν, ἥτις, πῶς τῇ ὑπαρχόντων ἐ-
ρησι· ἥτις καλῶν, ἐξῆς καὶ τὸ ὀδυῖναι.

ΚΕΙΜ. Νυκτὶ δὲ ὑφέλετο
αὐτὸν γνόφος.

Ὡσπερ, φησὶ, τὸ πῶς νυκτὸς σκότος·
ἀφανὴ πάντα ποιεῖ, ἥτις καὶ ὁ ἀσεβὴς,
καθάπερ νυκτὶ, τῇ περιστάσει κρυβεῖται,
ἔχ' ὁραταί, ἡ δὲ εἶναι δοκεῖ.

ΚΕΙΜ. Ἀναλήφεται δὲ αὐ-
τὸν καύσων, καὶ ἀπελεύσεται,
καὶ λικμήσει αὐτὸν ἐκ τῶ τόπου
αὐτοῦ.

Διαφόροις ἑκόντι τῷ τῷ ἀσεβῆς
διαγράφει ἀπώλειαν καὶ τὸν ἀφανι-
σμόν· διόλυται δὲ, φησὶν, ὡς ἱερὸν
ὑπὸ σῆτος, ὡς ἀρούρη διαλύεται, ὡς
τὰ οἱ ὑπνοῖς φαντάσματα ἔχ' ὑφίστα-
ται, γνόφος αὐτὸν ὑποκαμβανῇ,
οἴχεται ὥσπερ ὑπ' αἵματος καύγωνος ἀ-
πορριπτιζόμενος, διαλικμάται ὥσπερ
κόνις ὑπὸ λαίλατ', ὡς ἄχυρα ταῖς
ἰλαφραῖς τῶ πλέματος αἵματι, κολα-

σιχῆς τινος αὐτὸν διωάμενος· ἐτίθησεν,
καὶ ἀρπαξέσθης, καὶ μετατιθέσθης αὐτὸν
ἐκ τῶ τόπου αὐτοῦ· ὡς ἀληθεύειν καὶ
ταῦτα, τὸ, καὶ ζήσεις τὸν τόπον
αὐτοῦ, καὶ ἢ μὴ ἀρεθῇ.

ΚΕΙΜ. Καὶ ἐπιρρίψαι ἐπ'
αὐτὸν, καὶ ἃ φέσεται.

Ἀφ' ὧν, φησὶν, ἐτελεύταται ἐπὶ τὸν
ἀσεβῆ καὶ ἐπιστείνεται αὐτῷ, καθά-
περ λησις, ὁ κολλάων καὶ τιμωρή-
μενος, καὶ ἃ φέσεται ἐπ' αὐτὸν αὐτῷ
τὰ ἔξ ὀργῆς.

ΚΕΙΜ. Ἐκ χαρὸς αὐτοῦ φυ-
γῇ· φάσεται· κροτήσας ἐπ' αὐτοῦ
χαράς αὐτοῦ, καὶ συρμῇ αὐτὸν
ἐκ τῶ τόπου αὐτοῦ.

Ο' ΑΥΤΟΥ. Εἰώθεν ἡ γραφή ὡς πο-
λέμιον χηματίζειν τὸν Θεόν, ὅταν
βέληται τῷ καὶ τῷ ἀσεβῶν θείαν
ἐκδείξασθαι κίνησιν· αὐτίκα γὰρ ὁ Δα-
βὶδ, καὶ ὅπλων αὐτῷ περιτίθησιν, καὶ
ἀκόντιον δίδωσιν, ἐπ' οἷς ψάλλον,
φησὶν, ἐπὶ καβὲ ὅπλα καὶ θυρεὸς· καὶ
πάλιν ἔχων ῥομφαίαν, καὶ σὺγκλει-
σον· καὶ ἀλλαχὲ τὸ πῶς αὐτοῦ εἰ-
τεῖν, καὶ τὸ βέλη ἡτοίμασε· τὸ
καὶ ταῦτα ποιεῖ, τὸν μὲν Θεὸν δίκλιν
πολεμῖς, καταδιώκοντα, φάγοντα δὲ
τὸν ἀσεβῆ, τὸν δὲ ὡς νικῆσαντα, καὶ
ἐπαγαλλόμενον τῇ νίκῃ, τὰς χεῖρας
ἐκκροτῶντα, καὶ τὸν ἀσεβῆ ἐκ τῶ τό-
που αὐτοῦ ἐξελκοντα, τήσιν, ἐκ τῆς
παλαιᾶς ἀδαιμονίας, καὶ διακίτης, καὶ
κατοικίας· ὅρα δὲ, ὅτι ὁ μὲν δίκαιος
ἐγιοφρετῶς βοᾷ πρὸς Θεόν, πῶς πορ-
θῶ ἀπὸ τῶ πλέματος σε, καὶ ἀπὸ τῶ
προσώπου σε πῶς φύγω, ὁ δὲ ἀσεβὴς
φάγῃ, ὡς Θεὸν διαδράκων, καὶ τῷ

πανταχὺ φθάνουσιν χεῖρα διαφλέ-
μεν^Θ. πλὴν ἄλλὰ καταλαμβάνεται,
καὶ ἀλίσκεται καὶ ἡττᾶται, καὶ τὰ ἔθνη
ἀλαλαζόντων ἐκ αὐτῷ γίνεται, κρότος
χερῶν, καὶ στυγμός, καὶ τῆς ἀρχαίας
διαίτης ἀπειλασία.

ΚΕΙΜ. Ἐστὶ γὰρ ἀργυρεῖω
τόπ^Θ ὅθεν γίνεται, τόπ^Θ
χρυσῷ ὅθεν διηθᾶται. (οἱ δὲ
λοιποὶ, ὅθεν χωνύονται.) σίδη-
ρ^Θ μὲν γὰρ ἐκ γῆς γίνεται,
χαλκὸς δὲ ἴσα λίθῳ λατομέ-
ται. (ὁ δὲ ἑβραῖ^Θ, ἀπὸ λί-
θων χωνύεται, ἔφη,) τάξιν
ἔθετο σκοτία, καὶ πᾶν πέρας
αὐτὸς ἔξακριβάζεται.

ΟΛΤΜΠ. Ἀνθ' ἧς Ἀκύλας, ὁιο-
ποιῶν, καὶ Σύμμαχος, ὁ μὲν τέλος,
οὐδὲ πέρας, οὐδὲ προθεσίμῳ, ἔξιδωκε.
τὸτο βάλεται ἑπτεῖν, ὅτι ὁ εὐ τοῖς τυ-
χεσι τάξιν ὀρίσας, πολλῶν μᾶλλον
ἐν τοῖς ἀνθρώποις, καὶ ὅτι προνοεῖ,
καὶ μέλει ἥντι παραγμάτων αὐτῷ, καὶ
ἔθεν ἁπλῶς ἔδεδε ἐκτὴν γίνεται. ἡ
μᾶλλον ἐκένω, φησι, ὅτι τὰ μὲν ἄλ-
λα δηλᾶ ἐστίν, ἡ δὲ τῷ Θεῷ οἰκουμένη,
ἀτέκμητος καὶ ἀγνώστος, καὶ ὁμῶς μὲν
διδάσκει τὴν τῷ δημιουργῷ λόγῳ σο-
φίαν, καὶ τὴν ἀρμονίαν ἡ τοῖς τᾶ-
σιν ἐπέθηκεν, ὑπερφυῶς καὶ σοφῶς αὐ-
τὰ ἔξεργασάμενος, καὶ τάξιν ἐκάστω
δεδωκώς· ὁμῶς δὲ καὶ ὅπως ἡμᾶς ἐτί-
μησε, λογισμῷ κοσμήσας καὶ γνώσει
λογικῇ, καὶ ὅτι ἔθεν ἄκριτον παρ
αὐτοῦ πεποιήται, ἄλλὰ τόπον ἐκάστω
ἀφώρῃσεν. ἔπε γὰρ ἡ χρυσίτις γῆ
ἀργυρον φέρει, ἔπε ἡ ἀργυρεῖτις χρυ-
σίν. καὶ ἔξ ἄλλης μὲν σίδηρος με-
ταλλάζεται, χαλκὸς δὲ ἔξ ἑτέρας λα-

τομεῖται. τὸτο δὲ εἶπεν, ἔχ' ὅτι χαλ-
κὰ ὄρη τυγχάνουσιν, ἄλλ' ὅτι λατο-
μέμενα καὶ τὴν δοθεῖσαν ἀνθρώποις
ὑπὸ Θεοῦ μεταλλάττειν πέχον, χαλ-
κὸν καὶ σίδηρον φέρουσι, ἥντι προεξη-
μεῶν ἔμῳ ὑπὸ γῆς ἀεισκομεῶν. καὶ
τὸ μὲν τῆς νυκτὸς σκοτὸς παραχωρεῖ
τῷ φωτὶ πλησιάζοντι, ἡ δὲ ἡμέρα τῇ
νυκτὶ ὑπεξίσταται καὶ τὴν θείαν δια-
τάξιν, καὶ γίνεται τις τάξιν πρὸς
ληψίς τε καὶ ἀνθυπαίεσις, καὶ τῆς
αἰσιούτητος ἰσότης, ἵνα εἴπω τι καὶ
παραδόξον.

ΧΡΥΣΟΣΤ. Καλῶς ἔπει, τάξιν
ἔθετο σκοτία, δηλοῦν ὅτι οἶδα πα-
ραχωρεῖν, καὶ ὑπεξίσταται. τίς ἀπὸ
λαύνης τὸν ζόφον ἐκένω; πόθεν δι-
τάξια ποσαῦτα ἐν πράγματι τοιούτω;
εἴτα τὴν διύαμιν, εἴτα τὴν σοφίαν
αὐτῷ διηγῆται, πείθει μὴ θέλειν
ἀπαυτεῖν αὐτὸν ἀδιδύας· πάντων γὰρ,
φησὶ, τὰ τέρατα, καὶ τὰς ἐκβάτας
σοφῶς ὁ Θεὸς ἔξακριβάζεται, ἥντι
ἀπεριλήπτῳ προνοίᾳ τὰ πάντα συμ-
περιλαμβάνων· ἔχον ἔδεδε τὰς τιμω-
ρίας, τὰς καὶ τῇ ἀτιβῶν, ἡ δια-
κενῆς ὑπερτίθεται, ἡ μάτην ἐπάγει,
ὁ πάντα μέτρῳ καὶ τάξει, καὶ ἀρμονίᾳ
διατάξάμενος.

ΚΕΙΜ. Λίθ^Θ, σκοπία, καὶ
σκιά θανάτου, διακοπὴ χαμαί-
ρις ἀπὸ κονίας.

ΟΛΤΜΠΩΔ. Λίθοι μὲν, φη-
σιν, οἱ μεταλλόμενοι ἐν βάθει πε-
κύνται, καὶ ὑπ' αὐτῶν τῷ θανάτῳ τὴν
σκιάν, ἵνα εἴπῃ, ἐν τοῖς κατωτάτῳ,
καὶ ἐν σκοτίᾳ βαθεῖα· ἡ δὲ τῆς γῆς
τοιαύδε κόνις, ἀφ' ἧς διυλιζομένης, σί-
δηρος ἡ ἄλλη τις ὕλη μεταλλικὴ γίνεται.

ὕπὸ χειμάρρου καὶ κονίαν κρύπτεται. ἢ σαφέστερον εἶπεν, ἢ εἰς γερίσιν τοῦ χόνος σιδήρεοι χρῆσιμος ὕλη, πολλάκις ἐν ὕδασι δίσκεται, καὶ διακοπτομένη κονία τις ὑπὸ χειμάρρου τοῦ σιδήρου ἐθρεψεν. ἴσως δὲ ἀλλοῦ ὠδίνει διανοοῖαι τὰ προκείμενα, ὅτι καὶ λίθας τὰς ἐν βάθει κείμενας, καὶ οἶον ἐρριζωμένους, φορὰ χειμάρρου εἰς τὸ φανέν ἤγαγε, τὴν ὑποκειμένην γὰρ διακρίψασα, καὶ τὴν ἀσκήκτου κονίαν κατασύρασα.

ΚΕΙΜ. Οἱ δὲ ἐπιλανθανόμενοι ὁδὸν δικαίαν ἠδυσήσαν, ἐκ βροτῶν ἐσαλδύθησαν.

Τὸ Συμβαῖνον περὶ τῆς τῆς ποταμῶν χαράδρας, εἰκόνα καὶ παραδειγμα τὸ ὁλίσθη τῆς ἀσεβῶν πεποίηται. ὡς περὶ τοῦ, φησὶν, ἡ κονία ὑπὸ τῆς χειμάρρου διακόπτεται καὶ παρασύρεται. ὅτω καὶ οἱ μὴ ἠδρασμένοι ἐν τῇ καλῇ, μηδὲ μεμνημένοι τῆς εἰς ἀρετὴν φερόσης ὁδῆς, ὥς ἐν αὐτῇ περιπατεῖν, ἀδυνέουσι, καὶ τῆς ἐν ἡσυχασίᾳ ἀδικημοσύνης ἀποπίπτουσι, καὶ οὕτως αἰθρῶν ἀρπάζονται.

ΚΕΙΜ. Γῆ, ἧς αὐτῆς ἔξελεύσεται ἄρτος, ὑποκάτω αὐτῆς ἐσράφη ὡς ἂν πῦρ.

ΤΟΥΤΟΥΤΟΥ. Εἰπὼν ὅτι γῆ ἢ μὲν τις χρυσόν, ἢ δὲ ἄργυρον, ἢ δὲ χαλκόν, ἢ δὲ σίδηρον φέρει. προσέθησι νῦν ὅτι ἑτέρα πάλιν γῆ κατασπερμένη, καὶ ἐν ταύτῃ ἰδίᾳ λαγόνισιν ὑποδεχομένη τὰ σπέρματα, εἴτα ὡς περὶ τῆς οἰκείας θέρμης διαλύσασα τὸ καταβληθὲν, καὶ τὰτο τῇ εἰσῶσιν αὐτῇ σπερματικῇ δυνάμει το.

λυτλασιάσασα, ἀναδίδωσι τὸν ἄσχυον εἰς ἄρτος ποίησιν. ἐστὶ δὲ καὶ εἰς δύο ἐννοίας τὸν εἶχον μεριστάντας ἢ τὴν νοῆσαι, ὅτι γῆ ἢ μὲν εἰς σπερμάτων ὑποδοχὴν ἐπιτηδεύει, ἢ δὲ θειώδους ἐστὶ. τὸ γὰρ, ὡς εἰ πῦρ ἐσράφη ὑπὸ κατὰ αὐτῆς, αὐτὴ τῷ, ὅτω τρέφει τὸ θεῖον, ὡς δοκεῖν ὅτι πῦρ κατὰ θεῖον αὐτῆς ὑπὸ σφύρεται.

ΚΕΙΜ. Τόπος σαπφείρα οἱ λίθοι αὐτῆς, καὶ χῶμα χρυσοῖον αὐτῆς.

Γῆ, φησὶν, ἡ μὲν τὰς τιμίους λίθους ἀναδίδωσι, τῆς δὲ ἐστὶ τὸ χῶμα, ὅπερ ἐφόμενον, εἰς χρυσὸν σύμβαλλεται γεύσιν.

ΚΕΙΜ. Τείβος ἐκ ἐγνώ αὐτὴν πετεινόν, καὶ ἐπὶ παρέβλεψεν αὐτὴν ὀφθαλμὸς γυπὸς, καὶ ἐκ ἐπάτησαν αὐτὸν ὑοὶ ἀλαζόνων, ἐπὶ παρῆλθεν ἐπ' αὐτῆς λέων.

Ο' ΑΥΤΟΥ. Ταύτῃ, φησὶ, τὴν ὁδὸν τῆς μεταλλοεικῆς τέχνης, ἐν γυψὶ τοῖς ὀξυωπεσάτοις, καὶ αὐτῶν οὕτως ὡς ἐν βάθει κείμενα καθορῶσιν, ἡ δὲ τοῖς λοιποῖς πετεινοῖς ὁ Θεὸς ἐδωρήσατο· ἐδὲ λέοντες, ἢ τὰ ἑτέρα μεγάλα θηρία, ταῦτα γὰρ ὑπὸ ἀλαζόνων καλεῖται, ταύτῃ εἰλήφασιν παρὰ Θεοῦ σοφίαν, ἀλλ' ἢ μόνος ἀνθρώπος.

ΚΕΙΜ. Ἐν ἀκροτόμῳ ἔξετανε χεῖρα αὐτῆς, κατέσπρεψε δὲ ἐκ ῥιζῶν ὄρη, θῖνας δὲ ποταμῶν διέρρηξε.

Αὐτὶ δὲ τῷ, Σῖνας, Θεοδοτίων
μεν, ὀχυρώματα, Σύμμαχ^{ος} δὲ ρή-
τρα, Ξέδωκεν. ἦ γὰρ μὲν τῷ ρητῶν
διάνοια καὶ μεν τινὰς αὐτῇ, ὅτι ὁ
ὑπὸ Θεοῦ σωετιώδεις αὐθροῦ, εἰδὲ
τὰς τῷ ὁρῶν κορυφὰς ἀνετάφης εἰ-
σε, ἀλλὰ τὰς ἀκροτόμους ἀνασο-
μώσας, καὶ ἀναρρήζας, ροιζήδον ἐκ-
δεσθῆναι ὑδάτων ἐξεκαλίετο, καὶ
ὅρη δὲ τινὰ ἀνεσπότης πρὸς τὴν λοι-
πὴν γῆν ἐξωμάλιζε. κατ' ἐμὲ δὲ,
καὶ τὴν ἐμὴν δόξαν, ἐκί τῆς
ὑδάτων μαζῶν ὁ αὐθροῦ, τὰς
ἀκροτόμοις πέτρας ἐπιβάλλει καὶ ἐγ-
χειρίδιον, καὶ ὅρη κατασφίρει, καὶ πο-
ταμῶν ὄχθας ῥέγουσιν· ἀλλὰ φλέ-
βας τινὰς χρυσιτίδας, ἢ ἀργυρετίδας,
ἢ ἑπὶ τῶν ὕλιν μεταλλικὴν πολυπραγ-
μονῶν, καὶ λίθους περιεργάζεται, καὶ
ὅρη διορύττει, καὶ βάθῃ ποταμῶν
ἐρδύει.

ΚΕΙΜ. Παῦ δὲ σὺν πρὸν οἴ-
δεν ὁ ὀφθαλμός μου.

ΤΟΤ' ΑΥΤΟΤ'. Εἶπεν, ὅτι
τὰ ταῦτα μόνος ὁ αὐθροῦ ἐσοφί-
σθη· ἐπεὶ καὶ ὁ αὐτὸς ὁ ταῦτα λέγων
αὐθροῦς μὲν, τὸ κοινὸν εἰς αὐτὸν ἀνα-
δεχόμενος, φησὶν, ὅτι ἔδεν τῷ παρὰ
αὐθροῦ καλῶν, καὶ τιμῶν τὴν
ἐμὴν εὐρεσιν καὶ κατάληψιν διατίφ-
γει, ἀλλὰ πάντα ζῆπτας εἶδεν καὶ
κατέλαβον.

ΚΕΙΜ. Βάθῃ δὲ ποταμῶν
ἀνεκάλυψεν.

Ὁ δὲ Θεοδοτίων, Ξηράνησεν· ἵνα
εἴπῃ, ἔδεν ἀφῆκεν ἀζήτητον, ἀλλὰ καὶ
αὐτὰ τὰ ὑπὸ τῷ ὕδαρ λαυθάνοντα εἰς
γῆσιν αὐτῷ εἶκεν, ἐκ πολλῆς ἄγων

πολυπραγμοσύνης, ἢ καὶ Θεοδοτίων
σοφίας.

ΚΕΙΜ. Εἶδαξε δὲ αὐτῷ δύ-
ναμιν εἰς φῶς.

Ταῖς τῶν, εἰς τὸ φανερὸν Ξηγάγει,
καὶ δῆλιν εἶδεν τὴν δοθεῖσαν αὐ-
τῷ παρὰ Θεοῦ δυνάμιν καὶ χάριν.

ΚΕΙΜ. Ἡ δὲ σοφία πόθεν
ἄρεσθη; (οἱ δὲ λοιποὶ ἄρεσθή-
σεται;) ποῖος δὲ τὸπος ἐστὶ τῆς
ἐπισήμης; ἐκ οἷδε βροτὸς ὁδὸν
αὐτῆς, εἰδὲ μὴν ἄρεσθη ἐν ἀν-
θρώποις.

ΑΚΤ' ΑΑΣ δι, καὶ Θεοδοτίων, καὶ
Σύμμαχος, ὁ μὲν τάξιν, ὁ δὲ τιμή-
σιν, ὁ δὲ τίμημα, Ξέδωκε. σοφίαν
ρεταῦδα, κατὰ τισιν εἶδοξε, τὰς δη-
μιουργικὰς λόγους καλεῖ, κατ' ἑς τὰ
ὄντα πεποιήται, καὶ διεξάγεται. ταύ-
την γὰρ, φησὶ, τὴν σοφίαν, ἀχώρη-
τον ἔσθαι τοῖς ἀπὸ γῆς, ἐκ ἐν ποτῶ
τινὶ δυνατὸν εἶναι, ὡς τὰς πορρῆ-
θείσας ὕλας τυχόν, ἀλλ' ἰδικῶς Θεοῦ
διδασκαλίας δέοντα, ἐφ' ᾧ μένει γῆν
αὐτῆς ἐπιλαβεῖν ἀπλανῶς· ὁ γὰρ ἐν
τῷ νῦν βίῳ τὸ τέλειον, ἀλλὰ βλέ-
πομεν ἐν ἀνίγμῳ. διὰ τὸτο, ὡς
δε εἶδεναι, φησὶν, ἐκ οἷδε βροτὸς
τὴν ὁδὸν αὐτῆς.

Μεθοδία. ἴσως δὲ, ἐπεὶ οἱ φίλοι
τῷ Γιώβ ὦντο τὴν αἰτίαν κατεληρέ-
ναι δι' ἣν ταῦτα ἔπαχε, πρὸς ἐκείνους
ἀποτεινόμενος ὁ δίκαιος, τὴν περὶ τῆς
κρίματων τῷ Θεῷ σοφίαν ἀληθῶς
εἶναι ὁμολογεῖ, ὁ μόνος αὐτῷ, ἀλλὰ
καὶ παντὶ ἀνθρώπῳ, καὶ τὴν ἐπισήμην

πῆς βελῆς τῷ Θεῷ μὴ ἰκανὸν εἶναι πα-
ραδέξασθαι τὸν πείγμενον τόπον, ἀπο-
φαίνεται. φαίνεται δ' αὖτις σοφίαν ἐν-
ταῦθα πλὴν πλείων θεοσίβειαν ἐρη-
σαι, παράγμα θεῖον, ὑπὸ μόνῃ τῷ
Θεῷ τοῖς ἀνθρώποις δωρόμενον. ὁ δὲ
νῦν ἡμεῖς ῥητῶν ἔπος· μεγάλα, φησὶν,
ὁ Θεὸς τοῖς ἀνθρώποις ἐδώρησατο, ἐν
τῇ φύσει, κατασπείρας αὐτῷ τὸ ἐρη-
μητικόν, καὶ σοφόν, καὶ περὶ τοῦτον, ὁ-
περ λαβόντες οἱ ἄνθρωποι, γὰρ πε-
μεταλλάσσονται καὶ γενεργῶσι· τὴν δὲ
καὶ θεοσίβειαν σοφίαν ἐκ ἐν τῷ
τῷ εἶναι ἄρην, ἐκ οἴκοθεν ἀνθρώ-
πῳ ταύτῃ ἀναλαβεῖν διώκεται, ἐκ
ἄλλοις παραδύναι. ἔδεν καὶ οἱ ἡμεῖς
ἐλλήνων σοφοὶ ἰδίᾳ διώκεται τὴν
θεοσίβειαν ζητῶντες, ἡσυχῶσαν·
τὸ γὰρ παράγμα, ὡς ἔφημεν, ἐκ ἀν-
θρώποις εἶναι ἐφικτόν, ἀλλὰ πῆς θείας
δωρεῆς καὶ χάριτος· διὰ τὸ καὶ ἡμεῖς
ἀρχῇ ὁ Θεὸς τὰ μετὰ δι' ὀπτασιῶν,
τὰ δὲ δι' Ἀγγέλων ἐπιφοιτήτως, τὰ
δὲ διὰ ἡμῶν θεοφορημένων Ἀγίων προ-
φητῶν, τὴν θεοσίβειαν πᾶσι ἀνθρώποις
ἐκπαίδασκε. καὶ ἡ θεωρητικὴ δὲ σο-
φία, Θεὸς δώρου, ἡ δὲ κινούμεθα
πρὸς τὰς τέχνας, καὶ τὰ ἐπιτηδεύματα,
καὶ ἡ κοινὴς ἀπάντη ἔχομεν, ἀδικοί
τε, καὶ δίκαιοι· εἰ γὰρ ζῶα γεγονό-
μεν λογικά, ταύτῃ ἐκλήραμεν· ταύ-
τητι καὶ ἐν τοῖς ἐμφοροῦσιν ἐλέγε-
το, πότερον ἔχῃ ὁ Κύριος εἶναι ὁ δι-
δάσκων σιώνειν καὶ ἐπιστήμιαν, ὡς τῷ
κλήματος θεοδωρήτης τυγχάνοντος.

ΔΙΟΝΤ. ΑΛΕΞ. Μία ἡ δὲ πῆς
σοφίας πηγή ὁ Θεός, ἡ δὲ πῆς ἀρίστως
καὶ ὁ Γῶβ ὀρίγεται, λέγων πολλάκις,
ἡ δὲ σοφία πόθεν ἀρίστη; τοῖς δὲ
τότε ἐν τῇ συνήθειᾳ; καὶ τὸ αὐ-
τοῦ αὐτῆς καὶ ἀπελευθέρου τοῖς πολ-

λοῖς διαγράφων, προσέθησι, λελήθε
πάντες ἄνθρωποι· ὅτι δὲ μόνος ἐστὶ
τοῖς Ἀγίοις γνώριμος σιώνεις, ἐπὶ λέ-
γει, ὁ Κύριος συνήθηκε αὐτῇ τὴν
ὁδόν, καὶ τὰ ἐξῆς. πῶς δὲ, καὶ πόθεν
εἶναι αὐτῇ, πάλιν λέγει, παρ' αὐτῇ
σοφία καὶ διώκεται, αὐτῇ βελή καὶ
συνήθειαι. εἰς δὲ ὁ πῆς σοφίας γενεσιουργός
καὶ δοτὴρ, καὶ εἴτις αὐτῇ μετέχει, ἔχει
παρ' ἐκείνῃ λαβὼν, ὅτι Κύριος δίδωσι σο-
φίαν, καὶ ἀπὸ προσώπου αὐτῇ γνώσις
καὶ ὑπόστασις, ὡς ἡ σοφὴ βίβλος ἐμ-
νυστερ, καὶ ὡς ἔπερον ὁμοίου γράμματος
ἐδιδάξει, φησάν, ὅτι αὐτὸς καὶ πῆς
σοφίας ἐδηγός ἐστι, καὶ ἡ σοφὴν διο-
ρῶν. εἰ γὰρ χεῖρ αὐτῇ καὶ ἡμεῖς,
καὶ οἱ λόγοι ἡμῶν, πᾶσά τε φρόνησις
καὶ ἐργασίαν ἐπιστήμη· εἰ γὰρ ἀλλοθεν
πόθεν εἴκειν εἰς ἡμᾶς ἡμεῖς ἐργασίαν καὶ
δωρεῶν ἔδεν, ἀλλ' εἴτι ἀγαθόν
αὐτῇ, καὶ καλόν· παρ' αὐτῇ, φησὶν,
ὁ Ζαχαρίας, τότε σύστημα καὶ τὸ πλῆ-
ρωμα ἡμεῖς ἀρετῶν ἡμεῖς, καὶ παρ-
φάνη παρ' αὐτῇ, διὸ καὶ πᾶσαι ἐμο-
θυμαδὸν περιλαμβανόντες, καὶ κατ'
ἐκείνῃ διορίζοντες, ἀντιτίθασιν αὐ-
τῇ, καὶ παρ' αὐτῇ γὰρ τὴν σοφίαν, ἡ
προσβυτάτη καὶ προσηγυμένη ἡμεῖς ἀλλοθεν,
εἰ ἡμεῖς γίνεται ὡς περ θεομύθη,
τοῖς λοιποῖς ἐποικοδομημένοις ὑποκει-
μένη. ὡς γὰρ μόνος ἀγαθός ἐστιν, ἔτι
καὶ σοφός· εἰς γὰρ, φησὶν, ἐστὶ δω-
νατός, σοφός σφόδρα, κατέθηκεν
ἐπὶ θρόνον αὐτῇ· καὶ τὴν αἰτίαν δι'
τὴν τὴν ἡμεῖς αὐτῇ τὸ καὶ μονοει-
δὲς αὐτῇ ὄνομα, προσέθηκεν εἰ-
πὼν, Κύριος αὐτὸς ἐκτίσεν αὐτὴν,
καὶ ἡμεῖς αὐτὴν αὐτὴν, καὶ ἡμεῖς αὐτὴν
αὐτὴν ἐπὶ πάντα τὰ ἐργα αὐτῇ. καὶ
ἐπὶ ταύτῃ ἡμεῖς τὴν μακαρίαν ἐπι-
γνώσιν καὶ ὁ Βασιλεὺς παρεκάλει, λέ-
γων, μάθε πῶς ἐστὶ φρόνησις, πῶς ἐστὶν

ἰσχύς, τῷ ἐστὶ σωῆσιν, τῷ γυνώσκῃ
 αἶμα τῷ ἐστὶ μακροβιώσει καὶ ζῳῇ, τῷ
 ἐστὶ φῶς ὀφθαλμῶν καὶ εἰρήνῃ. τίς
 εἶρε τὸν πέτον αὐτῆς; καὶ τίς εἰσῆλ-
 θεν εἰς τὰς θησαυροὺς αὐτῆς; τίς
 γὰρ ὁ γάμιος αὐτῆς; καὶ θησαυ-
 ρὸς ὅθεν φέρειται; καὶ τοῖς δεξα-
 μένοις ἐτιμετρεῖται, ὁ Θεὸς ἐστὶ
 διὰ καὶ προφητεύεται τὸς ὁ μεταλαμ-
 βάνοντας αὐτὸ ἐγκατέλιπες. καὶ φη-
 σὶ, τὴν πηλὴν τῆς σοφίας. τῇ οὐκ
 τὸ Θεὸς εἰ ἐπορεύθη, κατώκεις αὐτῇ
 εἰρήνῃ τὸν αἰῶνα. ταῦτά μεν διὰ
 μακρὰ τοῖς ἄλλοις ἠρμυλάται, σο-
 φίαν νοῶσιν, ἥτοι τὴν τῶν οὐτῶν γνῶ-
 σιν καὶ θεωρίαν, ἢ τὴν θεοεξέτασιν.
 ἐγὼ δὲ τὸ δοκῶ μοι περὶ τῆς λεγο-
 μένης ὁρταῦθα σοφίας, σωπτόμενος καὶ
 σαφῶς παραστήσω. ἡγάμας γὰρ τὸν
 σοφὸν καὶ Ἅγιον Γώβ ποιῶν τι λέ-
 γειν, ὅτι τὰ μεν ἄλλα διὰ τῆς σο-
 φίας εἶρεν ὁ ἄνθρωπος, οἷον ὕλας
 μεταλλικάς, τέχνας, ἐπισήμας, καὶ
 ὅσα καὶ θαύματος αὐτὸς ἀπείρημη-
 σαστο· αὐτὴν δὲ τὴν σοφίαν πόθεν
 εἶρε; μήποτε γινώσκων, ἢ θα-
 λάτῃς ὑπὸ μοχλῶν, ἵνα ταύτην ἴ-
 ρῃ; ἀπαγε· Θεοῦ γὰρ δῶρον τὸ
 χάριμα.

ΚΕΙΜ. Ἀβυσοῦ ἔπειν, ἐκ
 εὐρεῖν ἐν ἐμοί· καὶ ἡ θαλάσ-
 σα ἔπειν, ἐκ εὐρεῖ μετ' ἐμοῦ.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ τῷ Θεολόγῳ. Πολ-
 λαὶ ἡ γραφή προσωποποιεῖν εἶδε καὶ
 τῇ ἀψύχῳ· ὡς δὲ τὸ, οἱ ἕραιοι
 διηγούμεθα ὁρταῦ Θεὸς· καὶ βομφαία
 τί διακελεύεται· καὶ ὅρη καὶ βοιωοὶ
 λόγους ἐρωτῶνται σκιρτήσεως, ποιῶν,
 καὶ τὸ, ἡ ἀβυσσος εἶπεν, ἐκ ἐστὶν ἐν
 ἐμοί σοφία; ἵνα εἰς ἐμέ τις καταδύς

εὐρῇ ταύτῃ· καὶ ἡ θαλάσσα εἶπεν,
 ἐκ ἐστὶ μετ' ἐμοῦ, ὡς οἱ μαργαρίται
 τυχόν, ὡς παρ' ἐμοί ταύτῃ ἀνερ-
 γάν· ἵνα εἶπῃ, ἐκ ἐστὶ ἀβυσσος, ἐκ
 ἐστὶ θαλάσση, ἐκ ἐστὶ ἄλλῃ τινὶ τότῃ
 ζητεῖν καὶ τὴν σοφίαν. τιμίας δὲ
 καὶ δοτὴρ αὐτῆς ὁ Θεός.

ΚΕΙΜ. Οὐ δώσει συγκελε-
 σμὸν αὐτ' αὐτῆς, καὶ ὁ σκελε-
 σμὸς ἀργύριον ἀντάλλαγμα
 αὐτῆς, καὶ ὁ συμβασαχθήσεται
 χρυσῷ Σωφείρ.

ΟΛΤΜΠ. Ἀκύλας δὲ καὶ Σύμμα-
 χος, ὁ μὲν αὐτὶ τὸ, ὁ συμβασα-
 χθήσεται, ἐκ ἀναβληθήσεται εἶπεν·
 ὁ δὲ, αὐτὶ τὸ, Σωφείρ, φρωτῆς, ἔξ-
 ὅκε. Σωφείρ δὲ, ὡς καὶ ἐν τοῖς ἐμ-
 ποροῦσιν εἴρηται, χώρα τις ἐστὶν ἐν
 Ἰνδοῖς, περὶ ᾧ οἱ πολῦτιμοι τῇ λί-
 θων πεφύκασιν γίνεσθαι, καὶ χρυσίον
 κάλλιστον. συγκεῖναι δὲ τὴν σοφίαν
 πᾶσι τοῖς ὑπὸ τῷ λογισμῷ ἀρεθῆσι,
 καὶ δείκνυσιν ταύτῃ καὶ πολλὴν πε-
 ρισίαν ὑπερφέρειν, καὶ ὅτι ὥριον,
 ἔσαν, ὡς τὰ ἄλλα, ὅτι ταῖς τιμιω-
 τάταις τῇ ὕλῃ ὅλως ἐρχομένῃ εἰς
 σύγκρισιν· καὶ ὅ, εἰ δώσει τις αὐτ' αὐ-
 τῆς ὅλης τῆς θησαυρῶν, ὡς αὐτὴν ὠνήσα-
 σθαι δύναται. συγκελεσμὸν καὶ ὀνομάζει
 τὰ χεῖματα, διὰ τὸ ταῦτα ἀσφαλῶς ἡ-
 μάς συγκελεῖν· ὅδε αὐτίς ἀσμήτῃται
 τι αὐτῇ, τὸ γὰρ, τὸ, οὐ συμβα-
 σαχθήσεται, ὡς ἐπὶ πλασίγγων·
 ὅδε ἀνπτωθήσεται αὐτῇ χρυσίον φρω-
 τῆον, οὐκ ἀργυρεῖ πλῆθος αὐτίτα-
 λαντῶθήσεται· οὐδὲν γὰρ τὸ τοῦ
 κήματός· ἴσον, οὐδὲ αὐτίς τῆς
 σοφίας λέγει.

ΚΕΙΜ. Ἐν ὄνυχι πικρῷ καὶ σατφάρῳ· οὐκ ἰσωθήσεται αὐτῇ χρυσίον καὶ ὕαλος.

Οὐδὲ τῷ λεγομένῳ ὄνυχι λίθῳ, εἴτεν σαρδόνυχι, ἢ σοφία παραβλήθῃσεται, ἢ σατφάρῳ, ἢ χρυσίῳ, ἢ τῷ διαγωγῇ κρυφάλλῳ, τούτου ᾧ ἐκάλεισεν ὕαλον· διὰ ᾧ τὸ ἀπαιῖον εἶναι τὴν τῆς σοφίας χημῆα, καὶ θεόσδοτον, διὰ τούτου καὶ πάσης τιμῆς ὕλης ἐπέκεινα.

ΚΕΙΜ. Καὶ τὸ ἀλλαγμὰ αὐτῆς σκὰλῃ χρυσᾷ.

Ἀνθ' οὗ τοῦ Σύμμαχου, οὐδὲ αὐτὴ μεταλλάσσεται σκάλει χρυσοῖς· εἰδὲ γὰρ δυνάται ταῦτα τῆς σοφίας εἶναι ἀπὸ ἀλλαγμᾶς.

ΚΕΙΜ. Μετέωρα καὶ γαβεῖς οὐκ ἐμνησθήσεται.

Ο'ΛΤΜΠ. Τὸ, γαβεῖς, τὸ ἐπὶ ἡμεῖς ἵσκει σημαίνει· ὅτι γὰρ λέγεται καὶ τὸ ὑπερέχον τῷ χεῖλες τῷ μεδίμνῳ· ὁ δὲ Σύμμαχος, ὅπως ἐκδέδωκε, ὑψηλὰ καὶ ἐπὶ ἡμεῖς οὐκ ἐμνησθήσεται· ἵνα εἴπῃ, ὅτι πρὸς σύγκρισιν τῆς σοφίας οὐδὲ μνήμης εἰσὶν ἄξια πάντα τὰ παρὰ ἀνθρώποις δοκούντα ὑψηλὰ εἶναι καὶ τίμια.

ΚΕΙΜ. Καὶ ἔλκυσον σοφίαν ὑπὲρ πάντων ἐσώτατα.

Ἐσώτατα δὲ, τὰ ὅτι τοῖς ταμείοις εὖδον ἀποκείμενα χημῆα, φησὶν· ὅθεν Ἀκύλας ὅπως ἐκδέδωκε, γλοῦ

δὲ σοφία παρὰ τὰ πειρίβλητα, παραδηλῶν, ὅτι κημῆα ἐσώθησαν τὰ ἐσώτατα· τὰ γὰρ μάλιστα τιμώτατα, ὅτι ἐν τῷ προχείρῳ, ἀλλ' ἐν τοῖς εὖδον καὶ ἀποκρύφοις ἀποτιθίμεθα· ὑπὲρ ταῦτα οὖν, φησὶ, τὴν σοφίαν ἀπᾶσαν καὶ ἀπὸ τοῦ

ΚΕΙΜ. Οὐκ ἰσωθήσεται, αὐτῇ τοπαζιον αἰθιοπίας, χρυσὸν καθαρὸν οὐ συμβασαχθήσεται.

Λίθος διαγωγέας τὸ τοπαζιον· τὸ δὲ, οὐ συμβασαχθήσεται, αὐτῇ τῷ, οὐκ αὐτὴ ἀσθμηθήσεται· τὰ γὰρ αὐτῶν σαθρῶμενα, εἰς ἑκατέρας τὰς πλατῖγκας κείμενα, συμβασάζονται· ἢ, ὅτι ὁ ταύτην κτισάμενος, ἐκ αὐτῶν ἀνάχοιτο σὺν χρυσίῳ καὶ αὐτὴν ἐπιφέρειν, ἀλλὰ ταύτην μόνον.

ΚΕΙΜ. Ἡ δὲ σοφία πόθεν ἰρέθη; τοῖς δὲ τόπος ἐστὶ τῆς σωέσεως; λέληθε πάντα ἀνθρώπου, καὶ ἀπὸ πετεινῶν τοῦ οὐρανοῦ ἐκρύβη· ἢ ἀπώλεια καὶ ὁ θάνατος ἦσαν, ἀκηκόαμεν δὲ αὐτῆς τὸ κλέος.

Ο'ΛΤΜΠ. Αἱ μὲν μεταλλοὶ, φησὶν, ὕλαι, καὶ πάντα τὰ ἀπὸ τοῦ ἡμεῖς, ἐν τοῖς τοῖς ἀποκρύφοις, τὰ δὲ τῆς σοφίας κλῖος ἐφῃσας μὲν καὶ μέχρι τῆς καταχθονίων· αὐτὴν δὲ τὴν σοφίαν, πράγμα θεῖον καὶ ἀόρατον, καὶ ἐκ μόνης θείας δωρεᾶς ἀνθρώποις χορηγούμενον, οὐκ ἐστὶν ἐν τῇ τῷ καταλαβεῖν, ὅτι ἀνθρώπος, οὐτε πολλῷ μᾶλλον τὴν ἀλογον φύσιν, διὰ

ἢ πετεινῶν δηλαδὴν. πῦς δὲ φα-
σὶν, ὅτι οὐ περὶ τῆς αὐτῆς διαλέγεται
σοφίας· ἀλλ' αὐτῶν μὲν περὶ τῆς
ἢ ὅτων γνώσεως ἔλεγος, ἐπαῦθα
δὲ περὶ τῆς κτ' Θεοῦ πολιτείας, ἡ
καὶ σωῆσιν εἰκότως καλεῖ, ἅτε περὶ
τὸ αἰρετὸν, σρεφομεύω. ταύτης οὔτε
ἄνθρωποι, φησὶν, ἐπελάθοντο καὶ οἱ
ἢ ἕραν ἑκπεσόντες ἄγγελοι, ὅθεν
θανάτῳ καὶ ἀπωλείᾳ κεκράτηται κα-
ταλλήλως ταῖς φύσεσιν.

ΚΕΙΜ. Ὁ Θεὸς ἐν σωῆσιν
αὐτῆς τὴν ὁδόν, (ὁ δὲ
Σύμμαχ^{ος} σωῆκεν, ἐκδέ-
δωκεν.) αὐτὸς δὲ οἶδε τὸν
τόπον αὐτῆς.

Ταῖσι, τὴν ρίζαν αὐτῆς, καὶ ὅπως
καὶ ὅθεν ἀναβλύζει καὶ πηγάζει.

ΚΕΙΜ. Αὐτὸς γὰρ τὴν ὑπ'
ἕραν πᾶσαν ἐφορᾷ, εἰδὼς
τὰ ἐν τῇ γῇ, πάντα ἃ ἐποίη-
σεν.

Ὁ πάντα, φησὶν, εἰδὼς, ἅτε καὶ
ποίησας αὐτὰ, ὅπως καὶ τῆς σοφίας τὴν
ὁδὸν ἐπίσταται.

ΚΕΙΜ. Ἀνέμων ἐσαθμὸν,
ὑδατος μέτρα ὅτε ἐποίησεν.
(αὐτὸς δὲ ὁ μὲν Σύμμαχος,
ὑδὼρ δὲ ὅξισωσε μέτρῳ ὁ δὲ
Ἀκύλας, καὶ ὑδὼρ ἐσαθμή-
σατο ἐν καταμετρήσει.) ὅ-
πως ἰδὼν ἠεὶ δμησε, καὶ ὁδὸν
ἐν τινάγματι φωνᾷς. (ὁ δὲ
Σύμμαχ^{ος}· εἰς κτύπον φω-
νῶν.)

Ὁ δὲ λέγει τοῖσιν ἐστὶν· ὅπως ἡτοί-
μασε καὶ τὰς βροντὰς, ὥς πρᾶστοίμι-
νος ἀὴρ ἀποπέλει· ταύτας γὰρ καλεῖ,
φωνὰς ἐν τινάγματι. ἡ δὲ σωῖταξις
αὕτη, ἐπὶ ἰδὼν τὰς ἐν τινάγματι
φωνὰς, ἠεὶ δμησε καὶ τὴν ὁδὸν αὐτῶν,
ταῖσι, γινώσκει καὶ τὰς λόγους, καὶ
τὰς αἰτίας καὶ τὴν πορείαν, καὶ κίνησιν
ἢ κτ' τὰς βροντὰς ψόφων.

ΚΕΙΜ. Τότε ἔδεν αὐτῷ
καὶ ὤξισατο αὐτῷ· ἐτοιμά-
σας ὀξυχνιάσας.

Ὁ ΛΑΤΜΠ. Αὐτὸς δὲ Θεοδόσιος, διέ-
ταξεν αὐτὸν, καὶ ὤξισατο αὐτῷ, ὁ
πάντα, φησὶ, τὰ ποιήματα συμμέτρως
καὶ ἀναλόγως δημιουργήσας, ὥς μήτε
αὐμῶς τῇ ἀμετερίᾳ τὸς ἐπὶ γῆς λυ-
μαίνεσθαι, μήτε ἢ ὑδάτων τὴν
φορὰν ὥς ὑπερβολῆς διαλύειν, ἡ καὶ
ἐπικλύζειν τὴν γῆν, καὶ τὰς βροντὰς
δὲ χρησίμως κατασκάδας, καὶ ἀπλῶς
πάντα σοφῶς ἐτοιμάσας, καὶ ἀκριβῶς
ὀξυχνιάσας, εἶτα εἰδὼς, εἶτα καὶ ἐπὶ
φανερὸν ἀγαγὼν, καὶ θεωρήσας, καὶ
ἰδὼν ὅτι καλὰ λίαν· τότε καὶ ἡμῖν
ὤξισατο τὴν σοφίαν, πῶς καὶ πῶς
προβλεῖς αὐτῆς τὰ δημιουργήματα, ἵνα
ἐκ τῆς τῶν καλλουῆς καὶ μεγέθους, τὰ
τῆς σοφίας αὐτῆς ἀόρατα καταλάβω-
μεν. τὸ δὲ, ἐτοιμάσας ὀξυχνιάσας,
ὁ λέγει, ὅτι προεβλεβήσατο περὶ τῆς
ποιημάτων, ἡ γὰρ δεῖται προβλεβῆναι ὁ
Θεὸς εἰς τὸ δημιουργεῖν, οὐκ δὲ δε-
λεῖ, καὶ παράγει, ἀλλ' ἡδεῖ μὲν αἰ-
σθητῶν ἐμελλεν, ἐτοιμα δὲ ταῦτα
καὶ ἰδρῆκα, καὶ κτ' κατὰ ἀναλογίαν
ὀξυχνιάσας, ἐκ τῆς μὴ ὕψους, ἐκ
τῆς εἶναι παρήγαγεν. οἱ δὲ πᾶσι σο-
φίαν τὴν θεωρεῖσθαι, φησὶν, ὅτι αὐ-
τὸς ἀπέχεσθαι εἰδίδασκεν, ὅπως μὲν

περὶ Θεῷ δοξάζειν, ὅπως δὲ τοῖς ὁμογενοῖσι προσπίπτειν,

ΚΕΙΜ. Εἶπε δὲ ἀνθρώπῳ, ἰδὲ ἡ Θεοσεβεία ἐστὶ σοφία, τὸ δὲ ἀπέχεσθαι ἀπὸ κακῶν ἐστὶν ἐπιστήμη.

ΓΕΣΙΔΩΡ. Οὐ μοι δοκεῖ ὁ αἰοῦντος Ἰώβ, οὐκ ὀμνέω τῷ σοφίαν, καὶ τῷ ἐπιστήμῳ ταῦτα εἰρηκεύει τῷ ὄντι, ὅς ἡ ἀκροτάτη σοφία ἐστίν, ἡ ὁρδὴ περὶ Θεῷ διάληψις, καὶ ἡ θεοπάτη ἐπιστήμη, ἡ αἰεὶς παρὰ ἑαυτὴν, ἡ μὲν τὸ θεῖον ὁρδῶς δοξάζουσα, ἡ δὲ κακῶν ἀπεχομένη, ἡ μὲν διὰ ρημάτων θεολογούσα, ἡ δὲ διὰ πράξεων ἀδοκιμούσα. εἰ τίνων ὁ θεοφι-

λής, καὶ φιλόθεος, καὶ σοφὸς ἐστὶ καὶ ἐπιστήμων, καὶ τῷ θεωρητικῷ ἔχει ἀρετὴν τῷ πρακτικῷ, τῷ μὲν ὡς ψυχῇ, τῷ δὲ ὡς σώματι περὶ ταῦτα δοκῶσι φιλοσοφεῖν οἱ πολιτείας μετ' αἰεὶς ὀλιγοῦντες, ἀγλαότητας δὲ μόνος ἐπιμελόμενος.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ τὸ Θεολόγου. Σοφία γὰρ σωφία, βίος ἐπαινετός, καὶ Θεὸς κεκαθαρμένος.

ΧΡΥΣΟΣΤ. Τὸ τοῦ μεγίστου σοφία, τὸ θεοσεβεῖν, ὃ τὸ περιεργάζεσθαι καὶ ἀδυνατῶν ἀπαιτεῖν τῇ γυνόμενῳ ἔδῃ ταύτης τῆς τέχνης ἴσον, ἔδῃ ταύτης τῆς σοφίας διωαυτέρου, ἔδῃ θεοσεβείας ἀμείνον.

Π Ρ Ο Θ Ε Ω Ρ Ι Α

ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ ΕΙΚΟΣΤΟΥ.

Ο ΑΤΜ ΠΙΘΑΝΡΟΥ.

ΑΤΜΑΣΙΩΣ τὸ Ἰώβ τὰ περὶ δυνάμεως Θεῷ καὶ σοφίας διηγησάμενος, καὶ διδάξαντος ὡς πάντων τιμίων ἡ σοφία τιμωτέρα, καὶ σοφὸς ἑκείνῳ, ὁ θεοσεβὴς καὶ ὁκαπῶ. πάλιν οἱ φίλοι ἡσυχασαν, ἔδῃ αὐτελίσγειν ἔχοντες. διὸ πάλιν ὁ Ἰώβ δι' ἑτέρας ἀρχῆς ποιῆται τὸν λόγον, ἐρῶν μὲν γενέσθαι ἐκ τῇ παλαιᾷ ἀδαιμονία, καὶ ὑπὸ τῷ ἐπισκοπῇ τῷ Θεῷ. πολλὰ δὲ τῇ φίλων αὐτοῦ ἐπ' ἀσεβείας, καὶ ἀδικίας διαβεβληκότων, τῇ ἰδίων ἀνδραγαθημάτων ποιῆται κατὰ λόγον, μουνουχὲ λέγων, ὅπερ ὕπερου ὁ Ἀπόστολος ἔφη, ἐγενόμην ἀφρων καυχόμενος, ἡμεῖς μὲν λυαγκάτατε. εἰ ὅς καὶ γέγραπται, ἐγκωμιάζετε σε ὁ πέλας, καὶ μὴ τὰ σὰ χεῖλη. ἀλλὰ μάλιστα μὲν τὸς πλείους πρὸς τὸς τοιάτους διέγει λόγους ἡ ἀνάγκη πολλάκις, ἀπαθῶς καὶ ἀτύπως τὰ κατ' ἐαυτὸς διηγούμενος. οἰκονομεῖ δὲ καὶ Θεὸς ταῦτα γίνεσθαι πρὸς οἰκοδομὴν ἡμε-

τέραν, ἵνα τῇ Ἀγίῳ ἀνδρῶν τὰς βίβας ἀπεξεσμενῶς εἰκόνας ἀρετῆς ἔχοντες, ἐκ τῶν αὐτῶν διακινῶντες, τὸν ἡμέτερον ρυθμίζωμεν βίον. Ἐκτραχυνθεὶς δὲ καὶ τὰ κατ' ἐαυτὸν, ἵνα ἡμεῖς οἱ παῖς περιστάσει πρὸς τὰ αὐτῶν παθήματα βλέποντες, παραμυθώμεθα. διδάσκει δὲ καὶ δόγμα κάλλιστον, τὸ μὴ δεῖν ἐαυτὸν ἡτῶναι τῷ σώματι διὰ τὸν σωθῆναι. πάλιν δὲ, ἔχ' ὅτι δικηγὸς ὢν πάχνη, προστίθεται τῇ μερίδι τῇ ἀσεβῶν, ἀλλὰ καὶ καταναίξει τῆς, καὶ ἐφ' ἧς κατὰ λόγον τοιεῖται τῇ εἰσέειν κατορθωμάτων, εἰς ἡμέτερον διδασκαλίαν τε καὶ ὠφέλειαν. ταῦτα εἰρηκῶς ὁ Ἰώβ, τὸν λόγον κατέλυτον· ἢ σύχασαν δὲ καὶ οἱ φίλοι δι' ἀπορίαν αὐτὴν ῥήτῳ, συνεπίσαντο γὰρ καὶ αὐτοὶ τῷ δικηγῷ κατορθώματα, ἡ γὰρ, φησὶν, Ἰώβ δίκαιος ἐναντίον αὐτῶν.

ΚΕΙΜ. Ἐπὶ δὲ προσθεῖς Ἰώβ τῷ προοιμίῳ ἔπε, τίς αὐτὸν μεθεῖν καὶ μῆνα ἔμπροσθεν ἡμερῶν, ὃν μετ' ὁ Θεὸς ἐφύλαξεν;

ΓΟΥΛΙΑΝΟΥ. Σύμμαχος δὲ, καὶ Ἀκύλας, πῶς δὴ μετ' ἡμῶν τὴν πρώτην, κατὰ τὰς ἡμέρας αἱ τοῦ Θεοῦ ἐφύλαξάν με; πῶς αὖ μοι δὴ, φησὶν, ἡμερῶν μετὰ τὴν πρῶτην ἐκείνην μοι διαπραγνῶν; ἵνα πείσω τὴν κατεψηφισαμένην με, ὅτι ἐπ' ὁρῶντος ἤ ὃν ἐπληθύνει καὶ κατ' ἐμὴν κείνην, ἀλλὰ ἐγὼ αἰμαῖοι περὶ τὴν αἵματι ἀπορίαν καὶ γὰρ ἤ ὃν ἐπαθόν, ἀδικῶ ἐκείνῳ παρ' αὐτοῖς, ἤ ὃν ἡμελλόν διαπραγνῶν, δίκαιος αὖ ἐγνωρίζομαι. ὅτι γὰρ διὰ τὸ ἐξῆται τῷ προτέρῳ διαπραγνῶν ἵνα δευτέρῳ τοῦ Θεοῦ ἡ πρόνοια, δηλοῦν ἐκ τῶ λέγειν, ὅτι ὁ Θεὸς ἐφύλαξέ με.

ΟΛΥΜΠ. Θεῶν φυλακῇ λέγει καὶ ἀντήληψιν, ἢ μόνον τὴν παιδίαν, καὶ τὴν πλῆττι τὴν περιουσίαν, ἀλλ' ὅτι καὶ οἱ ποσάτη περιφανεία τὸ δικηγόν ἀκρῶς ἐφύλαξάν, ὑπὸ τῆς ἐπισκοπῆς τῶ Θεοῦ φρενέμενος· διὸ καὶ οἱ ἐκείνοις εὐχεταί γενέσθαι, οἷα φιλοθεοῦς ὑπὸ τὴν τῶ Θεοῦ σκέτιν εἶναι ποδῶν.

ΚΕΙΜ. Ὡς ὅτε ἡὺς ὁ λυχνος αὐτῷ ὑπὲρ κεφαλῆς μου, ὅτε τῷ φωτὶ αὐτῷ ἐπορεύομαι ἐν σκότει.

Ὁ δὲ τῷ νόμος καὶ λόγῳ ἐν τῇ διανοίᾳ τῶ Ἰώβ ἐπὶ Θεῷ λαλῶμενος, παρεκκλῆσεν αὐτὸν ἐν τῇ σκοτεινῇ τῇδε τῷ βίῳ, ὡς ἐν φωτὶ πορεύομαι, καὶ τὴν κατ' ἀρετὴν ἐκπληρῶν πράξεις, οἷα πῶς λυχνος ὑπὲρ κεφαλῆς, ποτῆς, αὐτῶν λάμπων φησὶν ἔν, ὅτι καὶ πᾶσι τοῖς ἀνθρώποις ἐκώμων ἀγαθοῖς, καὶ ἀσφαλῶς τὰς κατ' ἀρετὴν ὁδὸν τείβας, τῷ θεῷ φωτὶ καταλαμπόμενος. φωτὶς γὰρ ὡς ἀληθῶς τείβας ὁδῶσιν ἐν τῇ σκότει τῷ βιωτικῷ κλύδωνος, οἱ, καθάπερ πρὸς αἰφανεῖς ἀστέρας, τὰς θεῖας ἐπιτολὰς ὁρῶντες, καὶ κεῖθεν ἀναγαζόμενοι καὶ ὁδηγούμενοι.

ΚΕΙΜ. Ὅτε ἡμεῖς ἐπιβεβῆ-
δων ὁδός.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ὁ δὲ Σύμμαχος, ὡς περ ἡμεῖς ἐν ἡμέραις νεότητος μου, τῆς ἐν, ὅτι πανταχόθεν, ὡς περ τὰ εὐκάρπια τῶν δένδρων, κατεβαρύνει τοῖς ἀγαθοῖς διὰ πάσης ὁδῆς, τῇτε περιουσίᾳ τῇ πλῆττι, καὶ ταῖς κατ

ἀσάβειαν τράξουσιν, ἢ κῆρός τις ὦν καὶ
ἐλπίς, ἀλλ' ἰμβριδής, καὶ σερεός
τὸ ἦθος, καὶ ἀκλονήτως τὸ καλὸν με-
τερχόμεν.

ΚΕΙΜ. Οὔτε ὁ Θεὸς ἐπισκο-
πῶν ἐποίητο τὸ οἶκός μας.

Οἱ δὲ Σύμμαχοι, ὁ πόσις περιέ-
φραστον ὁ Θεὸς τὴν σκληρυμῶς. ὅρας
ὅτι τὸτο ἐπεθύμει, τὴν ἐπισκοπῶν καὶ
τὴν πρόνοιαν δεῖξαι τῷ Θεῷ.

ΚΕΙΜ. Οὔτε ἡμῶν ὑλώδης
λίαν, κύκλω δέ μας οἱ παῖδες.

Οἱ ἈΤΜΠ. Τετίσιον, ὅτε τῷ Θεῷ
ἐπισκοπῆς ἀξιῶντος τὰ κατ' ἐμὲ, πολ-
λὴν ἔχον τὴν ὑλὴν τῆς περιστάσεως,
καὶ τὸν πλεον ὑλὴν ἀρετῆς ἐποιήμην,
καὶ τὴν ἀπαιδίαν, κοινωνῶν μετὰ τοῦ
πλάτος τοῖς τέλει, τὰς δὲ παῖδας
καὶ Θεὸν ἐκτρέφον βόλημα, ἀγομί-
νους ὑπ' ἐμῶς, καὶ πρὸς ἐμὲ καθάπερ εἰς
κέντρον ὁρῶντας καὶ συνιδόντας.

ΚΕΙΜ. Οὔτε ἐχέοντο αἱ ὁδοί
μας βετύρω, τὰ δὲ ὅρη μας ἐ-
χέοντο γάλακτι.

Διὰ τούτων τὸ πλῆθος σημαίνει τῇ
βοσκημάτων ὡς πανταχῶς νεμομένων
εἴτε ὄρεσι καὶ ἐν τοῖς πεδίοις. ἀπὸ τοῦ
βετύρω καὶ γάλακτος, τῇ βοκολίῳ
τὸ πλῆθος, καὶ τῇ θρεμμάτων τὰς
ἀγέλας ἐμύλυσεν. πρὸς δὲ διαυδῶσαν
ὁδοὶ τῷ Γῶβ ὡς ὠδάσεν, ἀρεταὶ ἡ-
σαν, δι' ὧν καὶ τὰς νηπιάζοντας ἐτρε-
φον, ἔρη δὲ, τὰ ὑψηλὰ νοήματα.

ΚΕΙΜ. Οὔτε ἔξετορδόμεν
ὁρθεῖος ἐν πόλει, ἐν δὲ πλα-
τείαις ἐτίθετό μας ὁ δίφρος.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Τὴν περιστάσαν
λέγει, καὶ τὴν ἀξίαν τὴν προτέραν,
εἴτα τὴν δόξαν, καὶ ὅτι διδασκαλίαν,
καὶ ὠφελείαν ἐτέρων ἐχόλαζεν, ἔχων ὡς
φίλωντος, ἀλλ' ὡς ἀγάπῃ ἔχων ζη-
τῶσαν τὸ κοινὴ συμφέρον. οἱ γὰρ
τις ἀρχῶν καὶ διδασκαλὸς ἀρετῆς, ἔχων
ὑπὸ καὶ μίθαις ἐχόλαζεν, ἀλλ' ἔξ
ἀγάπης ἰωθιός. οἱ τὰς πλατείας
καθῆστο, νόμος καὶ τύπος τοῖς ἐν τῇ
πόλει γινόμεν.

ΚΕΙΜ. Ἰδόντες με νεανίσκοι
ἐκρύβησαν, πρεσβύτεροι δὲ πάν-
τες ἔστησαν.

Οἱ μὲν νέοι τὴν ἡλικίαν, ἡ καὶ
νεωτερικὸν ἦθος ἔχοντες, αἰδόμενοι τῷ
διχαίῳ τὴν ἀρετῇ, ὑπέστησαν ἐκ-
τός, καὶ ἀπεκρύπτοντο. οἱ δὲ πρεσβύ-
ται καθ' ἡλικίαν, ἡ καὶ φρόνησιν ἔχον-
τες πρεσβυτικῶς, ἴσαντο καὶ παρίσαν-
το, πμῶντες τὸν δίχαμον, καὶ τῇ αὐτῇ
λόγων ἐταχρώμενοι. ἄνω πᾶσιν αἰδέ-
σιμος ἦν τοῖς σωμιεῖναι δυναμένοις,
νεανίσκοις, φημί, καὶ γέροντι. ἐμοὶ
δὲ δοκεῖ καὶ τὸς φίλους πλῆττειν αὐτῷ
ἐπεμβαίνοντας, δεκνύς ὅτι πρὸ τούτου
φοβερός ἦν αὐτοῖς καὶ ἐτίδοξ.

ΚΕΙΜ. Ἀδροὶ δὲ ἐπαύσαν-
το λαλουῦτες, δάκτυλον ἐπι-
θεύτες ἐπὶ σόματι.

Ἀδροὶ οἱ πλῆστοι, ἡ καὶ τὴν
τῇ λοιπῶν ἐκδοσιν, οἱ ἀρχόντες εἴποι

παραχωρῶντες τῷ διχῶν τῷ λόγῳ, αὐτὸ παρόντος, ἰσχύων.

Οἴριγε'νοτς. Δείξει μὲν ἔν κ' σημεῖον εἶναι σιωπῆς, τὸ δάκτυλον ἐπιδείναι ἐπὶ τῷ σώματι. τάχα δέ, ἐπεὶ ἡ χεὶρ αὐτῇ ἔργων λαμβάνεται, ὅτι, ὅτι τὸ ἔργον αὐτῶν ἐρίμω αὐτοῖς τὰ χεῖλη, καὶ οἰοῦναι δεσμός τις τῷ σώματι ἀπέκειτο· ἡ δὲ ἡδύνησαν γὰρ ὅτι ἔκ εἰσιν ἄξιοι τῷ λαλεῖν, παρόντος τῷ Ἰωβ, μείζονα ἔργα πεποιηκότος, αὐτοὶ ὀλίγα πεπραχότες· ὁ γὰρ δάκτυλος τὴν ἱλαχίστην σημαίνει πρᾶξιν καὶ ὀίργειαν.

ΚΕΙΜ. Οἱ δὲ ἀκούσαντες ἐμακάρισά με, καὶ γλώσσα αὐτῶν τῷ λάρυγγι αὐτῶν ἐκολλήθη.

Οἴατμπ. Ἐν τέτοις σιωπῇ ἅμα, καὶ φόβον, καὶ θαύματος παρίσταν· ἐμακάριζον μὲν γὰρ αὐτὸν ἐπὶ τοῖς λόγοις τῆς χάριτος οἱ ἀκούοντες, καὶ οἱ ἔχοντες ἀκοῇ εἰς νοῦν περημένον, πρὸς ἑαυτὸν δὲ αὐτέλεγον· ὥστε αὐτὸν εἰ ἐκεκόλλητο αὐτοῖς ἡ γλώσσα, καὶ μὴ ἡδύναντο σρέφεισθαι, ὥστε λόγους τυποιῶν καὶ μακάριζον, ὅπως ἐθαύμαζον πάντα τρόπον τὰ τοιαῦτα νοεῖ, καὶ καταλαμβάνει, καὶ λέγει τὰ σφόδρα παράδοξα, καὶ διωκόμενα ὠφελῆν τὸς ἀκούοντας.

ΚΕΙΜ. Ὅτι ἔς ἡκούσε καὶ ἐμακάρισέ με, ὀφθαλμοὶ δὲ ὄντων με ἔκλινον.

Οὐκ ἰσχύουν δηλαδὴ ἀντιτεῖν· Αἰνῶντες δὲ καὶ Σύμμαχος, ἐμαρτύρησε τι-

εἰ ἐμὲ, ἐκδεδώκασιν· τί δὲ ἐμαρτύρησεν; ὅτι ὑπερβολὴ τῷ προκοπῆς τῆς σοφίας τῷ Ἰωβ, ὥστε τὸς ἀκούοντας αὐτοῦ μὴ διωκόμενος ὁμοῦν τῇ μαρμαρυγῇ τῇ νοημάτων αὐτῶν, ἐκκλίνειν τὸς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν, μὴ παρακολυθούσας τῇ βαθύτηι τῆς διανοίας αὐτῶν εἶτα δεκνὺς τὸν εὐκεν ἱμακάριζον αὐτὸν, ἐπιφέρει.

ΚΕΙΜ. Διέσωσα γὰρ πτωχὸν ἐκ χειρὸς δυναῆς, καὶ ὀρφανῷ ὦ ἐκ λυβηθῶς, ἐβοήθησα.

ΧΡΙΣΟΣΤ. Ἀλλὰ πρῶτον ἀναθεῖς τῷ Θεῷ τιμὴν ἐπισκοπῇ καὶ τιμὴν φυλακῇ αὐτοῦ, τότε καυχᾶται ἐν Κυρίῳ. ὅρα δὲ αὐτὸν, ἔκ ἐπὶ τῇ τῇ κακῶν ἀποχῇ μέγα φρονῶντα, ἔκ ἐπὶ ταῖς δυσίαις, καθάπερ Ἰηδαῖοι, ἀλλ' ἐπὶ τότε ὦ βέλεται ὁ Θεός, κρύπτει γὰρ, φησὶν, ὀρφανῷ, καὶ διχῶντάτε χήραν· καὶ ἐπὶ τῇ πράξει τῇ ἀγαθῇ, διέσωσα γὰρ, φησι, πτωχόν, καὶ ἐβοήθησα ὀρφανῷ.

Ἰσίδωρος. Μὴ θαύμαζε δὲ, εἰ ὁ μὲν Φαρισαῖος μεγαληγορήσας, προτεκρεσεν· ὁ δὲ Ἰωβ, πλείονα καὶ μείζονα εἰρηκώς, ἀδοκίμησεν. ὁ μὲν γὰρ μηδενὸς παρακινῶντος, μηδὲ ἐρεθίζοντος, μεγαληγορῶν, καὶ τῆς οἰκισμένης ἀπάτης φρονῶν μείζον, εἰκότως προσκρέει, ὑπερηφανίαν γὰρ νοεῖ· ὁ δὲ ὅς μὲν τῷ ἀδοκίμῳ κρύπτει τὰ οἰκία πλεονεκτήματα, ἐν δὲ τῷ κακηγορεῖσθαι, φράζων πρὸς τὸ ἀπολύσασθαι τὰ ἐπιφερόμενα ἐγκλήματα, ὥστε ὁ αἰσθητὴς, καὶ πάσης ἀφαιρίας κρείττων πεποίηκεν ὁ Ἰωβ, πάσης αἰτίας ἔξω κατέστηκεν, εἰς τὸς ὁ δεινῶς κατηγορήσας τῆς αἰτίας πα-

λυδρομίας· ψυχὴν μὲν γὰρ τὸ σε-
μνωμένον ἴσους, μηδὲ μίαν ἀνάγκην
ἐμβαζόμενης· εἰδέναι αὖτε μὴ
προσῆκεν, εἰς τοιαύτας ἀκῶν ἐμπέσει
λόγος, τοῖς τὴν ἀνάγκην κατεπακού-
κασιν ἢ αἴψα προτρέπεται. διότερ
καὶ ἡ θεία ψῆφος τὸν μὲν, ἑαυτοῦ
μηδενὸς παρακινῶντος διακρίσαντα, καὶ
τῇ ἄλλων ἀπαύτων καταψηφισάμε-
νον, ἔκ ἀπεδίξατο· τὸν δὲ, ἔκ ἀνάγ-
κης εἰς τὸτο ἀχθεῖντα, ἡ γὰρ τῇ
ἰριδίᾳ διωαμένων οἱ φίλοι πασα-
λελοίπασιν; μεγίστοις ἐγκωμίοις ἐτε-
φαύσεν.

ΚΕΙΜ. Εὐλογία ἀπολυμένη
ἐπ' ἐμὲ ἔλθοι. (ὁ δὲ Σύμμα-
χος, κατὰ τὴν) ὁμοίαν δὲ χήρας
με ἀλόγησεν.

Ο' ΑΤΜΠ. Αὐτὸς δὲ Θεοδόσιον, καὶ
καρδίᾳ χήρας εὐφραντα. ὁ δὲ νῦν τῇ
σίχων ἔπος· ὁ πτωχῶν, φησὶν, αἰ-
πολίσθαι, μὴ ἀπολόμεν· δι, διὰ
τὸ πᾶς ἐμὸς τυχεῖν ἐπιχειρίας, καὶ ἡ
χήρα ἢ ἀπροσάτλιος, προσάτλι μὲ
ἁρμενῇ, ταῖς ἀλογίαις καὶ τοῖς ἐπαί-
νοις ἡμεῖβετο· ἃ ἐπειδὴ ταύτῃ τῇ ἐλ-
πίδι ἐποίησεν, ἀλλ' ὅτι προτερόκων ἐκ
τῷ βοηθεῖν τοῖς τοιούτοις γῆρας μα-
κρὸν, ἀπὸ συνειδήτος παλὸ καὶ χηρῶν
ἐλπίδων.

ΧΡΥΣΟΣΤ. Ἰστέ δὲ, ὅτι ἀχαι-
σὸν πως τὸ γένος ἐστὶ τῇ χηρῶν, οὐ
παρὰ τὴν οἰκείαν φύσιν, ἐδὲ προκρί-
ναι, ἀλλὰ παρὰ τὴν ἀνάγκην τῆς
πενίας, καίτοις ὅτι πτωχείας ἐστὶν· καὶ
ὅτι πρᾶγμα δύσκολον ἐκτελεῖν τὸν εὐ-
ποιῶντα· ἀλλὰ τὸν Γῶβ καὶ αὐτὰν
ἀλόγουν. ἀναγράφεται δὲ τὰ πᾶς αὐ-
δραγαθήματα, ἵνα ζήλωσωμεν.

ΚΕΙΜ. Δικαιοσύνην δὲ ἐνε-
δεδύκαν, ἡμφισάμην δὲ κείμε-
ισα, διπλοῖδι.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Καλὸν χεῖρα
ὕφαντο ἑαυτῷ ὁ Γῶβ, ἵνα ἐδύσθαι
τὴν δικαιοσύνην αὐτῇ χιτῶν. ἰδὲ
αὐτὸ καὶ τὸ ἱμάτιον. δικαιοσύνη ὁ χι-
τῶν· κείμε ἢ διπλοῖς.

Ο' ΑΤΜΠ. Αὐτὴ πάσης ἡμίας ἐ-
στῆτος, δικαιοσύνη καὶ δικαιοκρασία ἐ-
καλωπίζετο· καὶ ταῦτα μὲν τὰ θηου-
μασὰ τῷ Γῶβ ἄμφια· καὶ ὁμοίως
δὲ τὰ τῇ ἀσιβῶν, εἰδύονται ὅτι κα-
τάρων ὡς ἱμάτιον, καὶ περιβάλλονται,
ὥστε διπλοῖδι τὴν αἰσχίνην αὐτῶν.

ΧΡΥΣΟΣΤ. Εἰκότως δὲ, καὶ τὸ
εἶπεν, διέσωσα πτωχὸν ἐκ χειρὸς
διώσεως, ἐπήγαγον, τὸ, ἐδεδύκειν
δικαιοσύνην, εἰσὶ γὰρ οἱ ἱερῶν μὲν
πρόϊσανται, αὐτοὶ δὲ ἐδίδουσι πολλὰ
κίς. ἔπος δὲ ὅτι ἔπος, ἀλλ' ἡμφια-
σάμην, φησὶ, κείμε, ὅπως ἐκκαλω-
πωπιάμην. καίτοι ἱεροὶ τὸ πρᾶγμα
δυχεραίνουσιν, ἀγαπανκτῶσι, φορτικῶς εἶ-
ναι καὶ βαρὺ νομίζουσιν, ἀλλ' ἐκ ἐγώ,
φησὶν. ἀλλ' ὡς περ ἐπὶ διπλοῖδι τίς
καλωπίζοιτο, ὅπως ἐγὼ ἐπὶ τῇ δι-
καιοκρασίᾳ· ὅχι σήμερον μὲν, αὔριον
δὲ ἔκτε, ἀλλ' ὡς περ ἀνάγκη τὰ ἱ-
μάτια διὰ παντός ἔχειν, ὅπως καὶ τὴν
τῇ ἀδυναμίᾳ ἐκδίκησιν. καίτοι τίς
αὐτὸν κατέστησε δικαστή; αὐτοχρησ-
τόντος κατὰ τῆς ἀρετῆς γέγο-
νεν αὐτῆς, καθάπερ Ἰωάννης· τοιαύτης
ἐκείνῃ εἶναι τὸς ἀρχόντας· εἶδες τὸ
τὸν ἐν πᾶσι περασμοῖς, ἔσθον ἰδεῖν
σοι διωκτὸν τὸν· τὴν γὰρ ἀκρί-
βειαν, ἐδὲ αὐτῆς ὁ λόγος παρκατέστη.

ἔχουσιν· ὁδῶν γάρ, καὶ βασάνων, καὶ αἰσθημάτων τυραννίδων, καὶ τῶν ἐκ τῆς ποσότητος νουφάνων ἐγγινομένων τετραχίλων, ἔδωκεν ἡμῶν διώματα ἐρμηνεύσαι διώματα τοῖς ἀκηκόουσιν, ὡς αὐτῇ τῇ πραγμάτων ἡ πέτρα· φέρε, σοὶ δείξω πάλιν αὐτῶν, ἔδωκεν γὰρ τὸ μικρὸν, ἀλλὰ καὶ σφόδρα φιλοσοφώτατος δεικνύμενον ψυχῆς, ὅτι πλάσι καὶ ὡς ἀληθεία πολλῶν ἐπιδεικνύμενον φιλοσοφίαν. τίς ἔστιν ἡ, πλάσιος ὢν; κοινὸς πάντων λιμὲν, κοινὸς αἰσθημάτων πατήρ, κοινὸς ἰατρός, μᾶλλον δὲ καὶ ἰατρὸν μείζων· ἔκτισεν οὖν αὐτὸ λέγουσιν·

ΚΕΙΜ. ΟΦΘΑΛΜΟΣ ἤμην, τυφλῶν, τὰς δὲ χολῶν.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ὁρᾷ πῶς ἰατρὸν μείζων· αὐτὴ τῆς φύσεως τοῖς πεπηρωμένοις γίνεται, καὶ ὥστε ἐκ ἰχθύων τῇ τέχνῃ διορθῶσαι, ταῦτα αὐτὸς ἀνεκτῶν τῇ παρακλήσει, διὰ τῶν πολλῶν εἰς αὐτὸς πρόνοιαν αὐτῇ τῇ μελῶν αὐτοῖς γινόμενος· ὡς γὰρ ὑγιεῖς, καὶ ἀρτίτοις, καὶ βλέποντες, ἂν διεκέντο οἱ τὰ μέλη ταῦτα κεκολωμένοι, ἐκ αἰσθανόμενοι τῆς χολῆς, ἔδωκεν τῆς πηρώσεως, διὰ τῶν πολλῶν τὰ πρόνοιαν. διὰ δὲ τοῦτο ἔδωκεν, ὅτι ἐγὼ παρεμυθόμενος χολῆς, καὶ τυφλὸς, ἐκ ἔπειτα, ἐπεκρίθησα τῶν συμφορῶν, ἔδωκεν τῆς πηρώσεως τῶν αἰσθημάτων αὐτῶν, ἀλλ' ὁφθαλμὸς αὐτῶν ἡμῶν, ἐβλεπον δι' ἐμὲ, ἐκ ἐλπίδας περὶ τῆς οἰκείας αὐτῶν συμφορᾶς δι' ἐμὲ, ἐκ ἐπιζήτητος τοῖς χειραγωγούμεναις, τοῖς ὁδηγούμεναις, πανταχῶς τὸ σκέτος αὐτοῖς ἐποίησεν ὥς· ὅρα σημεῖα ἀποστολικά· ὁφθαλμὸς ἡμῶν τυφλῶν, ἐκ ὁφθαλμοῦ α-

ποδοῦν, ἔγω γὰρ ἡμῶν αὐτῇ ἡ χάρις, ἀλλὰ μὴδὲ κινῶν τῆς συμφορᾶς ποιῶν· οἱ δὲ μὴ καὶ τοῖς βλέποντες, τυφλὸς τοῖς αὐτοῖς· ἀλλ' ἐγὼ αὐτὸς τῆς φύσεως τῆς ἀμαρτωλότητος διώρθωσι, ἡ τὰ παρὰ αὐτῶν μόνον, ἀλλὰ καὶ τῆς πᾶσι αὐτῆς τῆς φύσεως, τῆς γὰρ λείπονται τοῦ σώματος μέλη προσηπλήρουν τοῖς δεομένοις σὴ τῇ αἰσθημάτων ἐπιχωρηγία, καὶ τῇ πολλῇ προσηπλήρουν, πρὸς δὲ νῦν, τυφλὸς διανοίας, διέκρινε, καὶ ὥφειλε τῆς πεπηρωμένης τῶν ψυχῶν, καὶ αὐτὸς ἐν τῇ ἐγένετο ὁφθαλμὸς· τῶν δὲ ἐκκαίρετο τοῖς κεκολωμένοις τῆς βάσεως τῆς ψυχῆς, καὶ τῷ λόγῳ ἐγένετο αὐτῶν τῆς, καὶ ἐχειραγωγῶν ἑκατέρωθεν· ἐλήφθη δὲ ὁ μὲν ὁφθαλμὸς ἐπὶ τῆς νοητικῆς ὁδηγίας, ὁ δὲ πῶς, ἐπὶ τῆς ἡδονῆς.

ΚΕΙΜ. Ἐγὼ ἡμῶν πατὴρ αἰσθημάτων.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Οὐδὲ ὡς ταῦτα ἔτε, παρεμυθόμενος ὁφθαλμῶν· ἀλλ' ἔδωκεν αἰσθημάτων ἀφῆκα γενέσθαι τῆς ὁφθαλμίας, ἔδωκεν φανῆναι τὸ δεινόν· καὶ ὥστε ἔχει τῶν τέρωσιν τῇ περὶ τῆς πηρώσεως, τῇ τῶν τοιαύτων περὶ τῆς πηρώσεως, τῇ τῶν τοιαύτων περὶ τῆς πηρώσεως, καὶ αὐτῶν τῇ δεινῶν ἀκρίτων τῶν αἰσθημάτων. ὡς τῶν τοιαύτων φανῶν διελθῶν τὸ ὥφειλεν τῶν αἰσθημάτων, τῶν αἰσθημάτων, ὅρα δὲ μὴ πόσον χρόνον ταῦτα λέγει.

Σειβήρ. Καὶ γὰρ, φησὶ, τῷ σιγᾶν, καὶ καὶ τὸ λαλεῖν, τὸ ἐκκλησιαστικὸν λόγος, ἐπεὶ ἔν καὶ ὁ μέγας Γωβ πολλὸν χρόνον τῆς συμφορᾶς ἡνεγκε σιωπῇ, αὐτῷ τῷ τῶν αἰσθημάτων ἐπιδεικνύμενος, τῷ ἐκκαίρειν τοῖς

δυσφορώτατοι πάθει, καὶ αὐτάρκης
τῆς σωπῆς ἐγένετο χρόνος, καὶ διέμε-
νευ ἐν τῇ βάθει τῆς καρδίας ἀποσέ-
γων τὴν ἀληθοῦσιν· τότε ἀνοίξας τὸ
σῶμα φθίγγεται ταῦτα, ἐκὶ καυχό-
ματος, ἐδὲ μέγα φρονῶν, ἀλλ' ἀνέ-
καζόμενος· εἶπεν τῷ Θεῷ τὴν ὁ-
νοῖαν, καὶ ἐπὶ τίσιν ἀπῆλθεν αὐτῆς,
καὶ ἐν τίσιν ἐστὶ νῦν· ἡ σῶματα δὲ
μίγον κεκολοβωμένα ἐθεράπδεν, ἐδὲ
ὀρφανίας διώρθε, τοῖς μὲν αὐτὶ με-
λῶν, τοῖς δὲ αὐτὶ γονέων γινόμενος·
ἀλλὰ καὶ δικαστῆς αὐτοχειροτόνητος κα-
θίστατο, μάλλον δὲ καὶ δικαστὴς πλῖον·
φῆσι γάρ.

ΚΕΙΜ. Δίκην δὲ ἡ ἐκ
ἡδαν, ἔζηχινάσα.

ΧΡΥΣΟΣΤ. Τὸ δικαστὴς πολὺ-
πλῖον· οἱ μὲν γὰρ δικάζοντες κάθην-
ται ἀναμενόντες τὸς ἡδικομένους, καὶ
μὲν τὴν παρ' ἐκείνων ἐντάξιν, τότε
τὴν παρ' αὐτῶν παρέχοντες συμμαχίαν
οἱ δοκιμώτατοι τῶν δικάζοντων· ὡς οἱ
γε πολλοὶ ἐδὲ τὸτο· ὅτος δὲ καὶ τὸς
δοκιμωτάτους ἐρίκησε, καὶ ἐκ πολ-
λῶν τῇ περιόντος ὑπερηκόντισεν· ἐδὲ γὰρ
ἀνέμενε τὸς ἀδικημένους ἐλθεῖν πρὸς
αὐτὸν, ἐδὲ μὲν τὴν ἐκείνων ἐντάξιν
ἐτοίμα τὴν συμμαχίαν, ἀλλ' αὐτὸς προ-
λαμβάνων περὶ τῶν ζητῶν τὸς ἡδικομέ-
νους· καὶ ἐδὲ ἀπλῶς ζητῶν, ἀλλὰ μὲν
πολλῆς τῆς ἀρετῆς, μὲν πολλῆς
τῆς φροντίδος· καὶ τὸτο εἶση σαφῶς,
τῆς λέξεως καταμαθὼν τὴν διώκιν·
ἡ γὰρ εἶπεν, ἐζητήσα, ἀλλὰ δίκην
ἡ ἐκ ἡδαν, ἔζηχινάσα, ἡδίκησα,
περιεργασάμην, πολυπραγμονῶν διε-
τέλεσα, πάντα κινῶν, ὡς ἀρετῆς μῆ-
τε τις ἡδικομένος λανθανῇ· ὅπως τὴν
προσασίαν, ἡ μέχει χρημάτων, ἐδὲ

μέχει τροφῆς καὶ ὠδύματων, ἀλλὰ
καὶ μέχει κινδυνῶν ἀλλοτρίας παρὶ-
σταμένῳ κρίσεως.

ΟΛΥΜΠ. Ἐνταῦθα διδάσκει
ἡμᾶς πῶς δεῖ δικάζειν, ἵνα ποτε κλη-
θῶμεν ἐπὶ διαίταν ἀδελφῶν, ὡς
διαίτησαι κατ' αὐτῆς· ἐν γὰρ τῇ
δικάζειν φησὶν, ἐδὲν προμεμάδηκως
ἐκτὸς τῶν μερῶν, ἐδὲ προδιαφθα-
ρεῖς τὴν ἀκοῇ, ἀλλ' ἐπιμελῶς ἀνα-
ζητήσας καὶ ἔζηχινάσας, κατέληφα
τὸ δίκαιον· τὸτο λεκτέον πρὸς τὸς
ἀπεισκήπτους ἀποφαινομένους, καὶ κα-
τακρίνοντας ὅ,τι ἴωβ, φησὶ, δίκην
ἡ ἐκ ἡδαν, ἔζηχινάσα· εἶδες τὴν
ἀγρυπνίαν ψυχῆς, ὅρα καὶ τὴν αὐ-
δρείαν καὶ τὴν ἀπειδίαν.

ΚΕΙΜ. Συνέτελεσα δὲ μύ-
λας ἀδίκων.

Τὸ δικητικὸν αὐτῆς τὴν δικασίαν
κατέλυσεν, φησὶν, ὡς λοιπὸν καὶ εἰς
ἑτέρων ἀδικίαν ἀχρήστους γενέσθαι. ἀμ-
φοτέρους τοῖνυν ὠφείλει, τὸς μὲν τῇ
παθεῖν κακῶς, τὸς δὲ τῇ ποιεῖν κα-
κῶς ἀπαλλάττων, καὶ σωφρονεσέμεν
ποιῶν, τὸ ἀποδοτικὸν ἐκείνο πληρῶν,
ὁ πορίσασθαι· ἐν ἀπειδίαν· εἶτα βλέ-
πε τὴν ἀπειδίαν, καὶ τὴν καρτερίαν.

ΚΕΙΜ. Ἐκ μέσης τῆς οδόν-
των αὐτῶν ἔρπαγμα ἐξήρπασα.

ΧΡΥΣΟΣΤ. Ὅρα τὴν δυσκολίαν
τῆς πράξεως· καταποθεῖν, φησὶν, ἡ-
δη καὶ προληφθεὶς τὸ πρᾶγμα ἀνῶρ-
θωσα· ἡ γὰρ ἀπειγίνωσκον, ἐδὲ ἀπῆ-
γάρθον, εἰ καὶ τὸ πρᾶγμα προκατε-
λημμένον ἡ, ἀλλ' ἡδη καὶ τὸ κατα-
ποθεῖν ἀνιμώμεν, ποιεῖν· τινὸς ἀ-

εἶπε καὶ νήφοντος παρόντιον περὶ τὰς
σιωδῆλας ἐπιδεικνύμενος, καὶ ἐκαστῶν,
καὶ τὸ εἰρημέων, ἐκ σώματος λένοντος
σκελὲς προβάτη, καὶ λοβὸς ὠτίων.

ΚΕΙΜ. Εἶπα δὲ, ἡ ἡλικία
με γηράσκει ὥσπερ σέλεχ^ς
φοῖνικ^ς· πολὺν χρόνον βιώσω.

ΟἸΤΥΜΠ. Αὐθ' ὡν ὁ Σύμμαχος,
ἔλεγον δὲ, καὶ τῆς νοστίᾳς με γηρά-
σκει, ἡ δόξα με ἀνανεώσει παρῶσα
μοι. ταῦτά, φησί, κατ' ἐμαυτὸν ἰλο-
γιζόμεν, καὶ ἠλπιζον ὅτι δικαιοσύνη
συζῶν ἀειθαλὲς ἔσομαι, καὶ πολυ-
χρόν^{ος}· τοιαῦτον γὰρ ἡ φοῖνιξ· ἵνα
εἴπῃ, τοιαῦτα ποίω, ἠλπισα μὲν
τέλεος ἔχειν τὰ ἀγαθὰ, τῆς θείας
ἀπολαύων ἐπιχειρίας.

ΚΕΙΜ. Ἡ ρίζα διωύοικται
ἐπὶ ὕδατος, καὶ δρόσος αὐλι-
σθήσεται ἐν τῷ θεισμῷ μου.

Μεταφορικῶς τῷ λόγῳ ἐχρήματο,
ὡς ἐπὶ φυτῷ, ταῖς ρίζαις ποτιζομένη,
καὶ τρεφομένη, καὶ καρπὸν πολὺν ἐκ
τῆς ἀρδείας φέροντος, καὶ πεπαινόμενον
πρὸς θεισμόν. ὥσπερ γάρ, φησί,
τὰ δένδρα τὰ ἐπὶ ὕδατων τὰς ρίζας
ἔχοντα, καὶ παρὰ τὰς διεξόδους τῶν
πεφυτμένον, ὅπως ἠλπιζον αὐθιγὰς
εἶναι καὶ κατάκαρπ^{οι}. καὶ ὡς καρποὶ
δρόσῳ καὶ ὑετῶν ἀπολαύσαντες, καὶ
πλήρεις γεόμενοι, καὶ ὥραν θεί-
ζονται· ὅτω προσεδόκων καταγγρα-
σας τοῖς ἀγαθοῖς μεταλλάξεν τὸν
βίον.

ΚΕΙΜ. Ἡ δόξα μου κενή
μετ' ἐμοῦ.

Ἀλλὰ ματαία μοι, φησί, γέγονεν
ἡ ἐλπίς, εἰς τὸ σταντίον μοι τῷ
πραγμάτων περιτραπέζων.

ΚΕΙΜ. Καὶ τὸ τόξον μου ἐν
χειρὶ αὐτῷ πορεύεται.

ΤΟΤ' Αὐτοῦ. Τὸ διχῶς
νοητέον· ἢ, ὅτι τὸ κατ' ἐμὲ πταμένον
τόξον οἶονεῖ παρὰ τῆς χειρὸς τοῦ Θεοῦ
κατέχεται, καὶ δι' αὐτὸ ἐπ' ἐμὲ οἱ τῷ
πειρασμῶν ἀτρακτοὶ, καὶ τὰ βέλη
ἐπαφίενται· ἢ, ὅτι ὑπὸ τῆς θείας χει-
ρὸς ὑπερῶς διδωμένοισι τὰ κατ' ἐμὲ,
καὶ ὅτω μοι πάντα κατ' σκοπὸν ἐκβαί-
νουν καὶ διδόναι, ὡς τὸ βέλ^{ος} ὑπὸ
ἀφύου τοξότης πεμπόμενον, ἀπὸ τοῦ
σκοπῆ φέρεται· ἀλλὰ διήμαρτον τῆς
ἐλπίδ^{ος}. ταῦτα μετὰ εἰπὼν, πάλιν
ἐπαναλαμβάνει τὸν ἀνωτέρω λό-
γον, καὶ δείκνυς ὡς ἀπασιν ὑπῆρχε
δημηγορῶν, αἰδέσιμός τε καὶ προ-
σλήψ, φησί.

ΚΕΙΜ. Ἐμὲ ἀκρόσωντες προ-
σέχον, ἐσιώπησαν δὲ ἐπὶ τῇ
ἐμῇ βελῇ· ἐπὶ τῷ ἐμῷ ῥήμα-
τι ὁ προσέειπτο.

Προσέειχον μὲν οἷς ἔλεγον, ἐμφαί-
νοντες ὅτι ἡδέως ἤκουον· ἐσιώπων δὲ,
μηδὲν ἀντιθεῖναι, ἢ ἀντειπεῖν ἔχοντες.
ὁ προσετίθεσαν δὲ, νόμον ἡγούμενοι
καὶ κανόνα, καὶ σάδμιν τὰ ἐμὰ ῥή-
ματα· καὶ διὰ τὸ ὅτι προσεῖπαι τι
τότοις, ὅτε ἀφελίδια διωάμενοι, ὅ-
τω πάντες ἡτῶντο τῇ ἐμῇ διανοίᾳ·
κατείχετο γάρ με ἡ καρδία καθάπερ
τόξον τῆς θείας χειρὸς, καὶ διὰ τὸ
τὸ ὅρδ^{ος} σκοπῆ τῷ νοημάτων ἐκ ἀπε-
τόγχατον.

ΚΕΙΜ.

ΚΕΙΜ. Περιχαρῆς δὲ ἐγίνοντο ὁπότεν αὐτοῖς ἐλάλουν ὡς περ γῆ διψῶσα προσδεχομένη τὸν ὕετον, ὅπως ὅτοι τὴν ἐμὴν λαλίαν.

ΧΡΥΣΟΣΤ. Οὐρα τί, φησιν· ἔχ' ὁ πλῆθος αὐτὸν ἐπιφθορον ποιεῖ, ὃ τὸ ἥν ἀδικημένων ποιοῖσθαι, ἢ ἄλλο τοιοῦτον ἔδει, ἀλλὰ πάντες αὐτῷ ἠδύνοντο.

ΟΛΥΜΠ. Εὐκαρπια γὰρ ἡ αὐτῷ τὰ ῥήματα, καὶ δραστήριον εἶχον διώκων ἐν ταῖς τῶν ἀκούοντων ψυχαῖς· ὡρῶτον ὃ ποιεῖ, εἴτε ἐδίδασκεν. ἔπαινον δὲ καὶ τῷ λέγοντες, ὅταν ἐμπαράκλητος ἔχει τὰς λόγους· καὶ τὸ ἀκούοντος, ὅταν μὲν διψῆς ἀκὴρ καὶ πόσις.

ΚΕΙΜ. Εὐὰ γελάσω πρὸς αὐτὸς, ὃ μὴ πεδάσωσι.

Οὗ δὲ Σύμμαχος, προσεγγίλων αὐτοῖς, οἱ δὲ ἔκ ἐπίδον· διατί δὲ ἔκ ἐπίδον; διὰ τὸ ἐμβειδῆς τῷ ἦθους, πείραν εἶναι τὸ πρᾶγμα νομίζοντες. ὅς τούτοις δὲ ἦθ' ὑπέγραψε διδασκαλικόν· ἔγωγε ὃ ἐμβειδῆ προσήκει τὸν θεὸν εἶναι διδάσκαλον, ὡς καὶ προσγγέλωντα καὶ χειροτονίζοντα μὴ τισδέσθαι.

ΚΕΙΜ. Καὶ φῶς τῷ προσώπῳ μου ἔκ ἀπέπιπτεν.

Ἀλλὰ καὶ θεῖα χάρις, φησὶ, τὸ προσώπῳ μου ἀτίλαμπε, πῶς καὶ ψυχῇ εἰρήνης προφάνισσα τὸ κάλλος.

διὰ τῆς παρειῶν. ὃ καὶ τὸ τοῦ λόγου, ὅτι τῆς ἐμῶν λόγων ἔδει ἡ σκοτεινὸς καὶ ἀφειγγής, ἀλλὰ πάντες φωτὸς πεπληρωμένοι, καὶ τῷ σαφῶς λαμπρυνόμενοι· ὡρῶτον γὰρ τῆς διδασκαλίας, ἢ αὐτῆς διδαχῆς· εἰκόνει ὃ τῆς ψυχῶν οἱ λόγοι, καὶ διὰ τῷ χαρακτῆρι τὸν πατέρα τῷ λόγῳ γνωρίζομεν, ἔκ ἡπτον ἢ ἀπὸ τῆς μορφῆς τῆς παιδῶν τὰς τεκόντες. τίχαι δὲ, ἐπειδὴ ἔδειξε τὸ ἐμβειδῆς αὐτῷ, καὶ τὸ πρὸς τὰς φάυλας ἐπιτιμητικόν, οἱ δὲ τοιοῦτοι συγνοὶ καὶ ἀμειδῆς, διὰ τὸ τοῦ ἐπήγαγεν, ὅτι ἡ ἰλαρότης τῆς ἐμῆς ὀψέως ἔκ ἀπέπιπτεν, ἀλλὰ ὅσον ἦν ὡς τὸ παιδρὸν καὶ ἡ ἐμβειδῆς.

ΚΕΙΜ. Ἐξελεξάμην ὁδὸν αὐτῶν, καὶ ἐκάθισα ἀρχῶν. καὶ κατεσκήνην ὡς βασιλεὺς ἐν μονοζώνοις.

Οὗ δὲ Σύμμαχος, αὐτὶ μὲν τῷ, ἔξελεξάμην ὁδὸν αὐτῶν, εἰ προσελόμενον ὁδεύσαι πρὸς αὐτὸς, ἔξεδωκεν· αὐτὸ δὲ τῷ, ἐν μονοζώνοις, ἐν στρατοπέδῳ. ὁδὸς νῦν ἔστος· ἐγὼ μὲν, φησὶν, εἰς ἔξ αὐτῶν ἠθέλον δοκεῖν, καὶ ἔγωγε πρὸς αὐτὸς ἐβάδιζον, ὡς εἰς τῆς πολλῶν· οἱ δὲ ἀρχοντά με ἠρῶντο· ὃ ὃ βία τινὲς αὐτῶν ἀρχὴν ἠρῶντο, ὃ δὲ τυραννικῶς· ἀλλ' ἐπειδὴ τὰ συμφέροντα ἐκλεγόμενος αὐτοῖς εἰσηγάμην, καὶ τινὲς κατ' ἀρετὴν ὁδὸν ὑπεδείκνυσον, ἀρχοντά με αὐτῶν ἀνείδεισαν, καὶ ἔγωγε ὑπετάγησάν μοι, ὡς περ στρατιῶται βασιλεῖ· ἵνα εἴπῃ, καὶ παρὰ ξένοις βασιλικῆς ἀπέλαυνον τιμῆς. μονοζώνοι δὲ εἰσὶν οἱ τίμιοι τῆς στρατιῶν, οἱ μὴ τὸν αὐτὸν τοῖς ἄλλοις ζωστῆρα φοροῦντες· ἢ οἱ ἀσιωτάκτοι, καὶ ὡς ἀνείλυσται.

ΓΣΙΔΩΡΟΥ. Οἶμαι ὅτι ἐπειδὴ οἱ μονόζωνοι στρατιωτικά τὰγματα μινύουσιν, ἢ βαρβαρικά εἶδη, ἢ λησικά συγκροτήματα, τοιούτων τι τὸν Ἰωβ εἰρηκεύει· ἢ ὡς στρατιωτῶν νομίμως ἤρχον, ἢ ὡς βαρβάρων ἀνδρείως κατακράτουν, ἢ ὡς λησταῖς φόβον ἐκποιῶν, καὶ ἐκώλυνον τοῖς αὐτῷ χηθεῖν τρόποις. εἰδὲ μὴ ἐτείθοντο, εἰς τὴν τῇ νόμων σαγνῇ συνάκλειον.

ΚΕΙΜ. Οὐν τρόπον συμπαθεῖς παρακαλῶν.

Ο'ΛΥΜΠ. Ἀλλὰ καὶ ἐν πάδεισι, φησὶν, οὕτως τοῖς κτ' ψυχῇ, ἢ τοῖς ἔξωθεν, λόγοις τε καὶ ἔργοις παρεμυθεῖται, καὶ ἀνικτῶται. ὁ δὲ Σύμμαχος, καθὼς ἀπάγει αὐτὸς ὁδηγῶν, ἔδωκεν, ἐπεὶ τι τάχα αἰριστόμενος, ὅτι παρεκάλει αὐτὸς, καὶ προετρεπόμην ἐπὶ τὰ ποικίλα ἡμέρας καὶ προσκυῶς, καὶ οἷον διαβλαστῶν σφῆς, καὶ τῆς αὐτῇ ἀνεχόμενος ἀσθενείας, ὥστερ τις ὁδηγῶν ἀνδρείως πάχοντα καὶ ἀρρῶς οὕτως. δύνουσι γάρ, ὥστερ οἱ νοσῶντες καὶ τὸ σῶμα οἰκονομίας τιπὸς, καὶ δεξιᾶς μεταχειρήσεως, ὅτε καὶ οἱ κτ' ψυχῇ ἢ καλῶς διακείμενοι, ἀλλὰ διεσφαρμενοί, καὶ τὴν μισητὴν νόσον κακίαν ἔχοντες.

ΚΕΙΜ. Νυνὶ δὲ κατεγέλασάμεν ἐλάχιστοι.

Ο'ΛΥΜΠ. Θεοδοτίων δὲ, καὶ Ἀκύλας, ὁ μὲν, νεώτεροί μιν ἡμέραις, ὁ δὲ, βραχύτες παρ' ἐμὲ ταῖς ἡμέραις, ἔδωκε. λυπηρὸν δὲ τὸ παρὰ νεωτέρων νεθετεῖσθαι γέροντα, τὸν πολλὰς ἁπλοῦς νεθετεῖσθαι.

ΚΕΙΜ. Νυνὶ νεθετεῖστέ με ἐν μέραι, ὧν ἔξεδόνεν τὴν πατέρα αὐτῶν· ὅς ἔχ' ἡγήσομαι αἰεὶς κυνῶν τῶν ἐμῶν νομαδῶν.

Οἱ δὲ λοιποὶ καὶ τῇ κυνῶν τῇ προβάτων με. τὸ δὲ δηλούμενον, τὸτο· εἶχε μεν ἐμοί, φησὶ, καλῶς τὰ ποικίλα ἁπλοῦς ἁπλοῦς, καὶ λέγουσι πάντες ὑπεξίσταντο, καὶ ὡς βασιλεῖ ὑπετάσσοντο· νυνὶ δὲ εἰς τοιαύτην περιετράπη τὰ κατ' ἐμὲ μεταβολῇ, ὡς τὸς ἐλαχίστους καὶ ἀπλεῖς δι' ἀπορίαν, καὶ δυσγεσίαν, καὶ τὸ τῆς ἡλικίας νεώτερον, καὶ τοῖς παντάπασιν ἀχρεῖς εἶναι, καὶ ἑδωκὸς αἰεὶς διὰ τὸ πονηρὸς εἶναι, νεθετεῖν με ἐν μέραι· ἢ γὰρ ἔδει με, ὡς εἶκεν, αἰεὶ τινὰς νεθετεῖν, ἀλλὰ καὶ αὐτὸν ἐν μέραι νεθετεῖσθαι, οἷον ἀμοιβὰς τῆς πρὸς ἑτέρους νεθετείας κομιζόμενον. τὸ μὲντοι μηδὲ κυσὶν αὐτὸς παραβάλλειν, ἐκ ἀλαζονείας ῥήμα, ἀλλὰ δείγμα τῆς ἐκείνων ταπειλῆς ἀχρειότητος· ἵνα εἴπῃ, ὅτι εἴπερ τὴν ἐμαυτῷ τιμῇ καὶ αἰεὶ ἐλογιζόμην, ἀδὲ προσβλέπειν αὐτῷ ἡξιώτα τὴν πατέρα τῇ νυνὶ ἐπιγελάτω μοι, οἵτινες ἑδὲ ὅσῳ οἱ τῆς ἐμῆς κοίτης κυνῶν ἀφ' ὁρίαν εἶχον.

ΧΡΥΣΟΣΤ. Ἐξεδόνεν δὲ εἶπερ, ἢ χῶμα καὶ ἀλαζονικῶς τῇ ἑξεδονῶσει, ἀλλὰ σαφῶς αὐτὸς εἶδὸς πονηρῆς· καὶ τὸ, ἑξεδονῶται ἐνώπιον αὐτῷ πομπόμενον· τὸς ἡδ' τοιούτους ἑδὲ ἡγείτο. τὸ δὲ, νεθετεῖστέ με ἐν μέραι, κατὰ γὰρ ἐμὲ, ὅς ὅτι μέρει ἀεργεσίης κατετίθετο, ἀλλ' ἐπειδὴ αὐτὸς ἄλλως αἰσθάνεται, νυνὶ δὲ εἶποι αὐτοῦ· διὰ τὸ οὕτως εἶρηται, καὶ τὸ μὴ αἰεὶς δεῖναι κυνῶν, ὅς ὅτι χεῖρας εἰσὶ καὶ τὰ

ὁ λαὸς καὶ τὸ δεῖμα, ἀλλ' ὅτι ἐπὶ τῷ
κυνόκομῳ ἄξιός αὐτὸς ἔκειτο· ἔχ-
ον γὰρ, φησὶν, αὐτὸς ἄξιός τῷ
ἀγῶνι τῶν κύων τῆς ἐμῆς τοίμης. ἀ-
πεποιήσαντο μὲν ἔν τῳ νουθεσίᾳ αὐ-
τοῦ, ὡς μήτε ἀπὸ τῆς ἡλικίας ἔχον-
των τὸ ἀδίστημον, μήτε ἀπὸ τῆς ἀρε-
τῆς. ἐνδεῶν γὰρ, φησὶ· τίνες; τί-
νες; οἱ νεώτεροι τῶν ὑπὲρ αὐτῶν· οἱ
φτωχοὶ τὸν μὴ τοῦτον· οἱ ἀπελθεῖς καὶ
ἄδοχοι, τὸν λαμβάνον ποτε, καὶ ἐπί-
σημον. οἱ δὲ τοῖς κατὰ πόδας καὶ ἐρε-
ξῆς, καὶ τῳ ἀδελφείᾳ αὐτῶν ἀνέτι-
ται, λέγων.

ΚΕΙΜ. Καί γε ἰχθὺς χαρῶν
αὐτῶν ἵνα πῖμοι;

ΟΛΥΜΠΙ. Τυπείν, ἐδὲ τῆς αὐ-
τῶν ἐπιτελείας ἐδεήθη ποτὲ, ἵνα διὰ
τῆτο ποιήτοις ὡρὸς ἐμὲ γρήσωνται ῥή-
μασι.

ΚΕΙΜ. Εἴτ' αὐτὸς ἀπώλειτο
στυπέλαια.

Η^α τὸ τὸ, φησιν, ὅτι πάλιν δίκλιον ἔχρωςεν πονηροὶ αὐτες, καὶ τρόπον τινα αἰτίτη ἀπ' αὐτῆς ἢ τιμωρία· ἢ, ὅτι θανάτου διὰ τὴν ἀκραν πονίαν ἐπιθυμῶντες, ἐδὲ τότε ἐτύγχανον· ἢ, ὅτι ἐδὲ ποτέ τι χρῆσθαι σωτέλειαν· αὐτὸς δὲ τῇ τῷ Συμμάχῳ προσχὼν ἱρη- νεύει, ἐκδόντος, ἀπώλειτο αὐτοῖς παντὶ πρὸς ζῶντι, σωτέλειαν νοῶ πάντα τὰ πρὸς τὸ ζῆν σωτελῆντα, ὧν αἰδεῖσθαι ἦσαν οἱ τῷ Γ' ὡς ἐπιτιθέμενοι· ἐπ' αὐτοῖς δὲ ἀπώλειτο ἢ σωτέλεια, τῆσιν, ἢ τῇ σωτελῶντων πρὸς τὴν ζῶντι ἀπορία· δηλοῖ δὲ τὸ τοῦ καὶ τῷ ἔτι, ἐπ' αὐτοῖς γὰρ.

ΚΕΙΜ, Εὐ ἐνδία καὶ λιμῶ
ἀγονος .

Ὁ δὲ λέγει, τοῦτον ἐστὶν ἕκαστος αὐτῶν ὅπως καὶ ἄγονται, τῆς αἰτίας, ἀπορῆς, καὶ ἡδονῆς ἔχων γονιῶν καρπῶν, ὥστε καὶ σφόδρα οὐδεὶς ἦσαν, καὶ ἐλπίσιν. ἢ τὸ, ἄγοντος, αὐτῶν, καὶ ἐφάρειν καὶ γεννησθαι τρόπον ποσειδωνικόν ἡδονῶν.

KEIM. Οἱ φάγοντες αὐ-
τρον, ἐχθρὸς συνοχλῇ καὶ παλαι-
πώριαν.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. ΟΙ ΧΘΙΣ ΠΕ,
φησὶ, καὶ πρῶτον ἐν παροχῇ καὶ τα-
λαιπωρίᾳ ὄντες, καὶ τινὲς ἐνεγκαμένῳ
ἀπολιπόντες, ὡς λυσιπρῶν, καὶ χέ-
ρσον, καὶ ἔρημον. ἴσκει δὲ οἷς ἀγενεῖς
αὐτὸς διαβάλλειν, καὶ ἀδόξων ὄντας
χωρεῖν, καὶ πατέρων πενήτων. ταῦτα
δὲ ὁ Μακάριος διηγέται, ἵνα ἐὰν
καὶ ἡμεῖς ὑπὸ ἀπελῶν τινων καὶ
ἀτόμων ὑβριζώμεθα, μὴ ὡς μόνοι το-
το παθόντες δυσχεραίνωμεν, ὅπως γὰρ ὁ
ποσῶτος τινὲς ἀρετῇ, τοῖστος δὲ τινὲς
πειρασίᾳ καὶ πειθαίρειαν, τὰ αὐτὰ
ἡμῖν, ἢ καὶ χεῖρονα πεπονθὼς ἀναγρῶ-
φεται.

ΚΕΙΜΕ. Οἱ περικυλῶντες
ἄλμα ἐπὶ ἡχῶν.

Οἱ δὲ Σύμμαχοι, ἀποκνίζοντες
φλοῖας φυτῶν· ἄλιμα βοτάνητις εἰσὶν,
ὡς φασι τοῦτο πληρῶσα τὸν ἐσθίουτα,
καὶ κόρον ἐμποιοῦσα. ἐπὶ ἤχοντι δὲ, τε-
πέειν, ἐπὶ φάρμαξι, καὶ πετρώδεσσι·
εὐήχοι γὰρ οἱ τοῖσιν, τύποι, καὶ ἀ-
τηχέσιν τοῖς φθερρομενέοις. ἡ καὶ

ἤχοντε λέγει, σὺν ἀλσάδι τοῦτου, ἐν ᾧ περ ἡ πνοὴ τῆς ἀνέμου κινῆται τὴν ὕλην, ἤχον ἀποτελεῖ. φησὶν ὅν, ὅτι πεινῶσαν ἔποι τὰς ὕλας καὶ τὰς φάρμακας, καὶ τὰς πότις παρ' ἑς ὕδατα ῥέοντα ἤχεται καὶ κελαρύει, ὑπὸ τῆς ἀγῶν εὐδίας τὰς βοτάνας ἀνερπνύμενοι, καὶ τὰς ῥίζας τῆς ξύλων πεινῶντες εἰς τροφῆς παραμυθίαν.

ΚΕΙΜ. Οἵπνες ἄλιμα αὐτῶν ὡς τὰ σῖτα. ἄπμοι δὲ καὶ πεφωλισμένοι, εὐδίας παντὸς ἀγαθῶ, οἱ καὶ ῥίζας ξύλων ἐμασγῶντο ὑπὸ λιμῶ μεγάλῃ. (ὁ δὲ Σύμμαχος. καὶ ῥίζα ξύλων ἀγρίων ἢ σίτησις αὐτῶν).

ΟΛΤΜ. Μαρτυρεῖ δὲ αὐτοῖς ἀμφοτέρω, ἀκρωτε πινῶν, καὶ κακίαν ὑπερβάλλουσιν. τὴν μὲν ἐν τῷ εἰπεῖν, φλοιὸς δένδρων, καὶ ῥίζας ἰστικῶν· τὴν δὲ ἐν τῷ εὐδίας ὀνομάται παντὸς ἀγαθῶ. εἰ μὴ τις εἰταῦθα, καὶ τὴν τὸ ἀγαθὸν ἀποσπῶσαν ἐπὶ τῇ τροφίμῳ νοήσῃ. ὑπερὰ δὲ πονηρία, τὸ καὶ ἐν πενίᾳ ποιῶντες εἶναι.

ΚΕΙΜ. Επαγένησαν μοι κλέπται, ὧν οἱ οἶκοι αὐτῶν ἦσαν τρωγλαὶ πετρῶν· ἀναμέσον δὲ ἡχῶν βοήσανται. (ὁ δὲ Σύμμαχος, μεταξύ φωνῶν ἀγρίων, ἤχοντες λιμῶδες.) οἱ ὑπὸ φρύγανα ἀγριαδιητῶντο, ἀφρόνων μοι, καὶ ἀτίμων· ὀνομα καὶ κλέος· ἐσβεσμένον ἀπὸ γῆς.

Οὗτοι, φησὶ, καὶ εἰς ληθείαν ἐτρέποντο, οἵκους ἔχοντες τῆς πετρῶν τὰ κοῖλα, ἐν ἐρήμοις διαιτόμενοι, καὶ ὑπὸ φρυγάνων σκεπόμενοι, ἵνα λάθωσι τὰς παροδῶντας, καὶ ἀφρόνων ἀφρονες, καὶ ἀτίμων ἀτίμοι, ἀνώουμοι, καὶ ἄδοξοι ἐπὶ τῆς γῆς.

ΚΕΙΜ. Νυνὶ δὲ κιθάρα ἐγὼ ἄρτι αὐτῶν, καὶ ἐμὲ θρύλλημα ἔχουσι.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ὡδὴ, φησὶν, αὐτοῖς ἐγεγόνειν, καὶ παρώδημα, καὶ τὰς ἐμὰς συμφορὰς, αὐτ' ἀλλῃς τινὸς ὁμιλίας, ἀνὰ τόμα ἔχουσιν. ὁρᾷς τίνα ἐστὶ τὰ μάλιστα αὐτὸν λυπῶντα, τὸ παρὰ τοῖσιν σκώπτοσθαι, ἐπὶ βλάβῃ τῇ ἐκείνων.

ΚΕΙΜ. Ἐβδελύξαντο δέ με ἀποσαντες μακρὰν· ἀπὸ δὲ τῆ προσώσθ με οὐκ ἐφείσαντο πτύελλον.

Ἐπαὶ δέ μοι πλησιάσωσι, φησὶν, ἐμπτύοντές μοι, μακρὰν ἀφίστανται, βδέλυγμαί με καὶ ἀηδίαν ἡγέμενοι.

ΚΕΙΜ. Ἀνοίξας γὰρ φάρετραν αὐτῶ, ἐκάκωτέ με καὶ χαλινὸν τῶ προσώπῃ με θξάπεςθαι.

Πλήτη μὲν καὶ τῶ τὸν ἐνάβολον ὁ δίκαιος, μὴ φάσκων αὐτοῦ διώσθαι τι κατ' αὐτοῦ, τὸν δὲ Θεὸν ἐπινωχέσαι αὐτῷ τὰς πληγὰς. λέγει δὲ ὅτι καὶ χαλινὸν μοι θξάπεται, οἷον ἐδεσμένους τὸ προσώπῳ.

με· ἵνα εἶπῃ, ὅτι ἐπιστόμισί με, ἀφείλετό με τὴν παρρησίαν, πάντων τὰς συμφορὰς εἰς ἀπόδειξιν ἀσθενείας μοι προσφερόντων.

ΚΕΙΜ. Ἐπὶ δεξιῶν βλαστῶν ἐπανέστησαν.

Ο'ΛΥΜΠ. Ἡ τῆτό, φησιν, ἔτι ἔμοι, τῷ ποτὲ τοῖς δεξιοῖς ἀθλαῖντι ἐπέδειτο· ἢ ὅτι τοῖς ἔργοις μου τοῖς ἀγαθοῖς καὶ τοῖς δικαιομασίαις ἐπιβαύουσι, λέγοντες, ὡς ἐκ καθαρῶς τὴν ἀσθένειαν μετήμην.

ΚΕΙΜ. Πόδα αὐτῶν ᾤξέτηναι, καὶ ὠδοποίησαν ἐπ' ἐμὲ τείβας ἀπωλείας αὐτῶν.

Κινήσαντος ἑαυτὸν κατ' ἐμὲ τῷ Θεῷ, φησὶν, ἔχον καὶ αὐτοὶ ὁδὸν ἐφ' ὅδε, αὐτῷ παραχωρήσαντος, καὶ οἷον τείβον αὐτοῖς πμόντος τῆς κατ' ἐμὲ ἐπιθέσεως. Ἀκύλας δὲ αὐτῇ τῷ, ἀπωλείας, ἐπικλυσμῷ, ᾤξιδωκε· ἵνα εἶπῃ, ὅτι ὡς περ ὕδατι ἀχέτως φερομένῳ, ταῖς κατ' ἐμὲ γλωσσαλγίαις, καὶ ἐπιθέσειν, τὴν τῶν πολλῶν ὁρμὴν ὁ Θεὸς ᾤξωμάλισεν.

ΚΕΙΜΕ. Ἐξετερίβησαν τείβοι με, ᾤξεδυσαν γάρ με τὴν σολῶν.

Πᾶσαι αἱ ὁδοὶ με αἱ τῆς ἀπολαγίας ᾤξησαν ὁδῶσαν, τῷ Θεῷ περιδυσαντός με τῆς ἀπολαγίας τὴν σολῶν, ἢ γὰρ περιελόπος τὴν οἰκίαν βοήθειαν.

ΚΕΙΜ. Βέλεσιν αὐτῷ κατῆ-

κόντησέ με· κέχρηται δέ μοι ὡς βέλεται.

Τὸ τρυφὸν τῷ ἐπισμῷ διὰ τῶν δηλοῖ. τὸ δὲ, ὡς βέλεται, ἵνα εἶπῃ, ἐγὼ τὴν αἰτίαν ἐκ οἶδα.

ΚΕΙΜ. Ἐν ὁδῶναις πέφυρμαι, ἐπιστρέφονταί με αἱ ὁδοὶ· ὥς μετ' ἐλπίς ὡς περ πνεῦμα, καὶ ὡς περ νέφος· ἡ σωτηρία με παρήλθε.

Περιεσφίχισμαι, φησὶ, τοῖς δεινοῖς, καὶ συμφύρομαι τοῖς ἀλγενοῖς, καὶ αἱ ὁδοὶ μου ἀνακαλνίζονται· εἶπεν ἐπιστρέφω ὁδῶναι, τῆς, μετ' ἐπιτάσεως, καὶ κατ' αὔξησιν· ἀπέστη δέ με πᾶσα ἐλπίς χρηστότερα, ἢ κατ' ἐλπίμαχον, τὰ κατὰ δύμιά με, δύναι ἀνέμε παρεληλυθότος, καὶ τῆς διαλυθείσης.

ΚΕΙΜ. Καὶ νῦν ἐπ' ἐμὲ ἐκχυθήσεται ἡ ψυχὴ μου, ἔχουσι δέ με ἡμέραι ὁδῶν· νυκτὶ δέ με τὰ ὅσα συγκέχυται, τὰ δὲ νεῦρά με διαλέλυται.

ΤΟΤ' Α'ΤΤΟΙ. Τὸ, ἐκχυθήσεται ἡ ψυχὴ μου, αὐτῇ τῷ, συγχέεται· ἵνα εἶπῃ, ὅτι διαπορῶμαι τοῖς λογισμοῖς, ὅτε τὸν Θεὸν ἀδικῶν ἀπορήρασθαι ἔχων, ὅτε ἐμαυτῷ τί σιωπῶν ἄποτον, οἱ ἡμέραι δὲ καὶ νυκτὶ ὁδῶναι, ὡς καὶ τὰ ὅσα με φρυγῆναι, καὶ τὰ εὐρεῖ, καὶ τὰς τῶν ψυχῆς διαλυθῆναι ὑπὸ τῆς ἀγῶν κακοπαθείας, καὶ τῶν πιεζόντων με καὶ συγκαλόντων παθῶν.

ΚΕΙΜ.

ΚΕΙΜ. Ἐν πολλῇ ἰχυί ἔπε-
λάβετό με τῆς σολῆς, ὥσπερ
τὸ περιζόμενον τὸ χειπῶνός με
περιέχε με.

Μικροεπίς, ὁ λόγος· οἱ γὰρ τὸ
περιζόμενον τὸ ἱματίον περὶ τὸν τρά-
χηλόν τιεν περιφίγγοντες, ἀγγισσι
αὐτὸν καὶ ἀποκρίνεται. φησὶν οὖν, ὅτι
ἰχυρῶς με περιδραξάμενος, τίσζει
καὶ τίσγει με, καθάπερ σελὴ χειπῶνος
ὅσα τὸν τράχηλον σφίγγουσα καὶ
θλίβουσα.

ΚΕΙΜ. Ἦ ἦν γὰρ δέ με ἴσα
πηλῶ, ἐν γῇ καὶ ἀποδῶ με ἡ
μερίς· κέκραγα δὲ πρὸς σέ,
καὶ ἔκ ακούεις με.

Ὡς ἡμεῖς πρὸς πατέρα, πρὸς τὸν
Θεὸν ἀποδύρεται, καὶ τὸ ἄπλιν τῆς
φύσεως εἰς διήσιν προτείνει· λόγισαι
γάρ, φησὶν, ὡς διάσωται, ὅτι γῇ τέ
εἰμι, καὶ εἰς γῆν ἀναλύομαι, καὶ μὴ
ἀποσρέψης τὴν ἰκεσίαν μου. τὸ δὲ,
ἐκ ακούεις με, πολλὴν ἔμφασιν τῆς εἰς
Θεὸν ἀγάπης ἔχει· ὡς γὰρ ἀκούσθαι
πισδών, ὅπως ἔφη, κατὰ γε μὴν τὴν
ἐμὴν δόξαν, τὸ, ἦ ἦν γὰρ με ἴσα πη-
λῶ, καὶ τὰ ἔξης, φησὶν, ὁ Γωβ, ἐπὶ τὴν
τῆς φύσεως προῖχόμενος ἀπέλειαν,
ἀλλ' οἷον παθαίνόμενος, ὅτι ἀκα-
ταφρόνητός ἐστιν ὡς πηλός, ὅτι ἔδενός
ἀξιοῦται λόγου, ὅτι ἡμεῖς αὐτὸ
παρὰ Θεῷ, ἐκ οὗ τοῖς τιμίοις,
ἀλλ' οὗ τοῖς ἀπληστάτοις λελογίσαι,
οὗ πέφρα καὶ κόνει τοῖς πατομένοισι,
καὶ διὰ τὸ τοῦ ἐκ εἰσακούεται.

ΚΕΙΜ. Ἐψησάδε καὶ κα-
τενόησάν με.

Ἦ ἡ χλαῖζοντες, ἡ καὶ τὸ πᾶς συμ-
φορᾶς θαυμάζοντες μίγνυνται.

ΚΕΙΜ. Ἐπέβησάν δέ μοι ἀ-
νελεημόνως· χεῖρ κραταιὰ με ἐ-
μασίγωσας· ἔπαξας δέ με ἐν
ὁδωαῖς, καὶ ἀπέρριψάς με ἀπὸ
σωτηρίας.

ΟΛΥΜΠ. Ἰσάσιν οἱ ἄγιοι τὸ
μέγα τὸ Θεῷ καὶ ἄφατον ἔλεος, κα-
θὼ καὶ Δαβὶδ αὐτὰ ἐλεηθῆναι. πρὸς
τὸ οὐκ καὶ Ἰωβ ἀποβλέπων, φη-
σὶ, πρὸς Θεόν, ἐπέβη μοι ἀνιλεμό-
νος. εἰ γὰρ ἐτύγχανον τὸ μέγα σε
ἔλεος, ἐκ αὐτοῦ καὶ ταῖς παρούσαις συμ-
φοραῖς ἔζητοζόμην. ποτνισμένος ποί-
νω εἰσὶ, καὶ ἀξιοῦντος τοῦ ἐν ἔλεος
τὰ ῥήματα, ἡμεῖς αὐθαδιαζόμενοι, οὐ
δὲ ἀποδυσσεύμενοι.

ΚΕΙΜ. Οἶδα γὰρ ὅτι θανά-
τός με ἐκτρίψα· οἰκία γὰρ παν-
τὴ θνητῶ γῇ· εἰ γὰρ ὄφελον
δυναμίμην ἐμαυτὸν χαρώσαομαι,
ἢ δειθαῖς γε ἑτέρῃ καὶ ποιήσῃ
μοι τὸτο.

Οἶδα, φησὶ, θνητός γεγονώς, καὶ
πάντως πλάττειν μέλλων· παντὶ γὰρ
αὐθιγῶν οἶκος ἐστὶν ἢ εἰς παρὼν ἰτοι-
μαζομένη γῇ. ὥς ἡδὴ αὐτὸν συμ-
τομώτερον τῇ συμφορῇ ἀτηλματο-
μην, ἢ αὐτόχειρ ἐμαυτὸν γενομένης,
εἰ τὸτο ἔξῃ δόξα ἀμαρτίας, ἢ ἑτέρον
ἰκετόσας ἐπὶ τὴν ἐμὴν ἐλθεῖν σφα-
γῆν. εἴθε γὰρ ἔλτῃ μοι τὸτο, καὶ

ἐποίησα αὐτῷ· νῦν δὲ ἔδυναμι, ἀ-
πηγορήμενον ὅτι τὸ ἑαυτὸν τινα αὐ-
λεῖν, ὅπως ὅτι, τὸ, δυνάμει, ἔδω-
κεν· ἀλλὰ διὰ τὸ κενω-
λίδαι· ἀδύνατον ὅτι καὶ ἡγάγισον,
τὸ ἑαυτὸν ὑπεξάγειν τῷ βίῳ. ἐκ τῆς
ποιήσεως ἐν ἡμῶν πλάγῃ δυσφορῶν
ἐνεδείκνυτο, καὶ τὸ πρὸς τὴν ἑαυτοῦ
ἐπιβολὴν ἄλλαβις διετώζετο· τοῖς ὅ-
βιαιώς ἑαυτὸς ὑπεξάγει κατὰ κρείσ-
σιν ἀνδροφονίας ἐπικείται.

ΚΕΙΜ. Ἐγὼ δὲ ἐπὶ παντὶ ἀ-
δυνατῶ ἐκλαυσα. ἔβριση· ἰ-
δὼν ἄνδρα ἐν ἀνάγκῃ· ἐγὼ δὲ
ἐπέχων ἀγαθοῖς ἰδοὺ συνωπτη-
σάμηναι μάλλον ἡμέραι κακῶν.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ Μετὰ τὸ πολ-
λὰ τῆς ἑαυτοῦ κατὰ θυμῶν κατὰ-
λεξεν, ὅπως πρὸς τοιαυτὰ τῆς ἐν αὐ-
τῷ δυνάμει ἡμῶν, τὸς μετὰ ἐν αὐτῷ
τῇ τῆς δυνάμει χορηγία παραμυθε-
μεθα, τοῖς δὲ ἀδικημένοις ἐπικερῶν,
καὶ τὸς ἐν ἀνάγκῃς ἰατρῶν τὸ καὶ
διαίτησιν. ἐπεὶ περὶ ἰσχυρὰ λοιπὸν καὶ τι-
νας αὐτὰ νοσούντας, εὐδα καὶ πᾶ-
σα ἡ παρὰ ἀνθρώπων ἡττάτο ἐπικ-
ρία, τὸ συμπαθεῖς ἑαυτοῦ δεικνύει, καὶ
τοῖς τοιούτοις ἐπεκτεταμένους, φησὶ,
ὅτι ἐν οἷς ἐκ τῆς ἐπικρίας, μὲν
δὲ τῷ τῆς δυνάμει χερὸς τὸ κατὰ θυ-
μῶν, συνωπλήσιν, ἐκλαυσα, ἐπεβίβασον,
καὶ τὰ τοιαυτὰ τοῖς καμνέσι σωπῆ-
σιν, καὶ τοῖς αὐτοῖς ἐπέχων ἀγα-
θοῖς, τοτέσιν, ἐν ἀδύναμει· ὅν ἡ
σαμὴ ἔλεγεν, ἡ τρυφαῖς χολάζων,
ὅδε ἀπατῶμεθα τῷ πλῆθει, τὸς ἐν
συμφορῇς παρέτρεχον, ἀλλὰ τὰ πᾶ-
σαν ὡκείμην δεινὰ, τῇ ἐν χερσὶ
ταῦτα φροσιθεῖς ἀγαθῶν· νῦν δὲ αὐ-
τὸς κακῶς πάσχει, ἐκ δυνάμει τῆς

ὁμοίαν συμπαθεῖν, ὅ γὰρ ἔχων τὸν
συνωπλήσιν ἐν ἀνάγκῃς ὡν.

ΧΡΥΣΟΣΤ. Καὶ τοῖς γε ἐν πλῆ-
θει ὡν, ὅδε τοῖς τοῖς ἐπὶ τῇ ἐκ-
φροσίν ταῖς ἀλλοτεῖαις συμφοραῖς,
ὅπερ πάσχει νῦν, πολλὰς φροσίν τοῖς
ἐμοῖς κακοῖς ἐπιχειροῦντας· πρῶτον
μετὰ ἐν καὶ ἐκλαυσα, καὶ ἐβίβασον·
ὁ μικρὸν δὲ καὶ τῷ, ἀγαπῆ, τὸ
συμπαθεῖν ἔχων διαίτησιν. ἐγὼ
δὲ, τὸ, ἐπέχων ἀγαθοῖς, συνωπλήσιν
δέ μοι ἡμέραι κακῶν, ὅπως ἐκδέχομαι,
ὅτι διὰ τὴν εἰς τὸς ἀλλοτεῖαις συμπαθεῖν
προσδεχόμενος ἀγαθὰ, εἰς τῶν τοῖν δὲ
μοι τὰ τῆς ἐλπίδος ἡβήσιν, ἐπὶ καὶ
Σύμμαχον· ἔδωκεν, ἀγαθὰ προ-
σδεχόμενος, ἢ ἢ δὲ κακὰ.

ΚΕΙΜ. Ἡ κοιλία μου ἐβίβασ-
σε, καὶ ὁ σιωπῆσεται.

ΟΛΥΜΠ. Τότες, φλογαί, τὰ
ἐμοῖς, καὶ ἡσυχίαν αὐτῶν ἐδύναμι·
ἡ γὰρ ὑπερβολὴ τῆς ὀδύνης βῶσιν με
ἀναγκάζει, καὶ ἀποδύρεσθαι, καὶ ὅδε
βελόμενος ἡσυχάσθαι συγχωρεῖ, κα-
τὰ τὴν δὲ παρατίθεται τὸ τὸς συμ-
φορῶν ἐκ παραμυθῶν, καὶ τὰ οἰκία κα-
ταλείπειν ἀνδραγαθίᾳ, τὸ πεπλη-
ρωθῆναι τῆς ψυχῆς αὐτὸ κακῶν, ταύ-
την ὅτι κοιλία καλεῖ. ἐβίβασε δὲ ἐ-
στὶν, τὸ ὑπὸ πυρὸς ἐκβράζειν καὶ ἀνακα-
χλάζειν τὸ θερμαίνον· ὅδε· ὅτε
μοι, φησὶ, ἡ καρδία πεδέρματα, καὶ
φλογαί, καὶ σιωπῆν ἐδύναμι· ὁ
μεῦτοι Σύμμαχον, αὐτὴ τῇ, ὁ σιω-
πῆσεται, εἰπὼν, ἐκ ἐπικρίας, ἐπὶ
ἐκδοχῇ τῇ ῥητῇ ἡμῶν ἀπαιτεῖ, ὅτι
ἀδιάληπτος ἡ ὀδύνη καὶ συνεχής·
ἐπεὶ ὅτι εἰκὸς ἦν ἐκίστασθαι τῆς ψυ-
χῆς πάλιν καταστῆναι, παραδηλῶν

ὅτι ἐπιμένει ἡ φλεγμονὴ τῆς καρδίας,
ἐπήγαγεν ὅτι ἐκ ἐπ' αὐτό.

ΚΕΙΜ. Πράεφθασάν με ἡ-
μέραι πτωχείας· ζείων πεπάρδ-
μαι ἀνὰ φими, ἔσηκα δὲ ἐν
ἐκκλησίᾳ κεκραγώς.

Τίθῃσι τὰς αἰτίας τὴ μὴ λήγειν
φλεγμάνυσται τὴν αὐτὴν καρδίαν·
κατέλαβε γὰρ με, φησὶν, ἡ ἐχάτη
πτωχεία, διὰ τὸ τοῦ καὶ αὐτὴ φими
ζεῖω, πέπει, ὁ δυνάμει ἐπέχειν
τὴν ὑπομονήν, οἷον τιρὶ χαλινῶ, τὴν τὴ
ζεῖω γὰρ ἐπίτασιν καὶ σιῶεχσαν,
ἀλλ' ἀκρατῶς, καὶ ἀχέως, καὶ τὸ ὅ-
λον ἀχαλίνως ζεῖω, ὁ δὲ πληθύν-
σιν ὁδοὺ ἀιχνομεν, ἀλλὰ καὶ πολ-
λῶν περισπῆστων ἀνακράζων.

ΚΕΙΜ. Ἀδελφός, γέγονα
σερῶων, ἐταῖρος δὲ σερῶων.

ΤΟΤ' Α' ΤΤΟΤ'. Σερῶων λέγει
ᾧδικος τινὰς ὀριθας, ἀλκυόνας, ἢ
γλαῦκας, ἀμφω δὲ θρηνητικά· σερ-
ῶων δὲ, τὸς σερῶοκαμήλης, ὡς καὶ
σύμμαχος, ἔξιδωκε· φιλίρημα δὲ τὰ
ζῶα· φησὶν ἐν ταῦτα, ὡς ἔξω πό-
λεως καὶ αἰθερὸς κείμενος, εἰς τὴν
τῇ ὀριθῶν θρηνηθῆσαν ἔξετεσον,
ἠγνόησα τὴν φύσιν τὴν οἰκίαν, ὅδε
ἀμεινον ἐκείνων διάπειμαι.

ΚΕΙΜ. Τὸ δὲ δέρμα μου ἐ-
σχόπῳται μεγάλως.

Οἱ λοιποὶ, ἐμελαίνθη εἰς βάθος·
τὴν δὲ πέποιθεν, ἐποσῶτον ὑπὸ τῇ
ἡλίῳ, ὅσον ὑπὸ τῆς νόστος καὶ τῆς πλη-
γῆς· σιῶετῆα δὲ ἡ σὰρξ μελαίνεται.

ΚΕΙΜ. Τὰ δὲ ὅσα μὲ σιῶε-
φρύγη, ἀπὸ καύματος.

Ἐν κορείᾳ γὰρ καθήμενος αἰθεριος,
τῇ τῆς ἡμέρας καύσωνι σιῶεκαίετο,
πλὴν δὲ τῇ ἐκ τῆς πληγῆς παρὰ φύ-
σιν θερμασίᾳ καὶ ζεῖται.

ΚΕΙΜ. Ἀπέβη δὲ εἰς πόν-
τον ἡ κιθάρα, ὁ δὲ ψαλ-
μός μου εἰς κλαυθμὸν ἐμοί.

Ἐγράφη μοι πρὸς τῆς ἀφροσύνης εἰς
τέλῃ· ταῦτα δὲ, φησὶν, εἰς ὅτι-
κτον τοῦ Θεοῦ ἐκκαλέμενος· εἶτα πάλιν
τῇ οἰκίᾳ καταρτωμάτων ποιεῖ-
ται κατάλογον.

ΚΕΙΜ. Διαθήκῃ ἐθέμην
τοῖς ὀφθαλμοῖς μου, καὶ ἐσιμῶ-
σω ἐπὶ παρθεῖον. (ὁ δὲ σύμ-
μαχος καὶ ἐδού ἐνενόησα
περὶ παρθεῖον.)

ΧΡΥΣΟΣΤ. Εὐαγγελικῶς ἀκρί-
βειαν ὁ Ἰωβ ἐρύλαττεν· ὁ γὰρ μὲν
ταῦτα ἰδὼν ὁ Χρὶστὸς ἐπέταξε, ταῦτα
εἶποι διὰ τῆς πραγμάτων κατάρθης.
καὶ ἐπειδὴ ἐμβλέψας γυναικί, κορὸς
τὸ ἐπισυμῆται, ἡδὴ ἐμοίχασεν, ἐ-
παυδαγῶναι τὸν ὀφθαλμὸν εἰς τὸ μὴ
ταῖς ὥραις τῆς παρθεῖον περιεργάζε-
σθαι, τί αὐτὸ ἐποίησεν οἱ τὰς σιῶεστά-
τας ἔχοντες, καὶ διαβεβαίμενοι ἀπα-
θῶς κατὰς σιῶοικεῖν, καὶ μὴ βλά-
πτον; ὅτι γε καὶ τὸ τοῦ ἡν, ἴδει τῇ
σκανδαλισμοῖν φείδεται· ἔγω γὰρ
σε καὶ σιῶοικεῖν παρθεῖον καδα-
ρὸν εἶναι πάσης ἐμπαθείας πονηρῆς,
ἀλλ' ἵπρες πλῆττεις αἰθερεῖς, καὶ

τοι γε ὁ Μακάριος Ἰωβ. ἢ ἐπὶ τῆς
 αὐτῆς ποταύτης μαρτυρήσας διώκειν
 καὶ φιλοσοφίαν· ἀλλ' οὐ πάντων μετελ-
 θὼν ἀρετῶν, καὶ ταύτων ὑπερεσχεύεις
 τῇ τῷ διαβόλῃ δικτύων, καὶ φρονεῖς,
 καὶ μόνος ποταύτης ἐτιδεύεσθαι
 καρτερίαν, καὶ πάντοσιν αἰδήρον καὶ ἀδαι-
 μαντα τῇ τῆς ψυχῆς παραστάειν ἐν
 κρατεῖα, καὶ κατακόφας τῷ διαβόλῃ
 τῷ ἰχθύν· ὅτος ἐδεδόκει τῷ ποιῶ-
 τῃ πάντων, καὶ ἐλπίζεσθαι ἀδιώκτον
 εἶναι σιωποῦντα παρθεῖον μένειν ἀ-
 σινῇ καὶ καθαρόν· ὡς μὴ μόνον τῆς συ-
 νοικησέως ταύτης πᾶσι καὶ μακρῶν
 ἑαυτοῦ κατασῆσαι, ἀλλὰ καὶ τῆς ὀ-
 φθῆς τῆς ἀπλῆς καὶ ἀπὸ σιωποῦντος
 γινόμενης, καὶ νόμον ἔδωκε τοῖς ὀ-
 φθαλμοῖς τοῖς ἑαυτοῦ, ἀπλῶς οἷον παρ-
 θεῖον μὴ ἰδεῖν· διαδιδόντων γὰρ, φη-
 σὶν, ἰδὲ τῷ τοῖς ὀφθαλμοῖς με, καὶ
 ὁ σιωπῶν ἐπὶ παρθεῖον, ταῦτα, ὁ
 καταπονεῖται, ὁ βλέπων· ἦδει γὰρ, ἦ-
 δει σαφῶς, ὅτι ὁ μόνον τὸν σιωποῦ-
 ντα, ἀλλὰ καὶ τὸν βλέποντα περικύ-
 ρως εἰς ὄψιν παρθεῖον, δύσκολον,
 πῆχας δὲ καὶ ἀδιώκτον, τῷ ἐκείνῳ
 διαφυγεῖν βλάβην· εἰ δὲ μικρὸς σοι
 πρὸς ἀμύλην ὁ Ἰωβ, καίτοιγε ὁδὸς
 τῆς κατείας ἐσμεν ἄξιοι τῆς ἐκείνης,
 πλὴν ἀλλ' εἰ ἐλαττόν σου τῆς μεγαλο-
 ψυχίας εἶναι νομίζεις τὸ ὑποδείγμα·
 ἐννοήσον τὸν μακάριον Παῦλον, τὸν
 μετὰ τῷ ἡρεβωμένῳ φιλοσοφίαν
 ὑποτασσόμενον τῷ σώματι, καὶ δελαγω-
 γῶντα, καὶ ἀγαγόντα τὸν βίον δι-
 κνυῖντα· διὰ τοῦτο καὶ ὁ Χριστὸς τῷ
 παραγμάτων δηλῶν τῷ δυσκολίαν,
 ὅδε ἐμβλέπειν ἀπλῶς εἰς τὰς τῆς γυ-
 ναικῶν ὄψεις· ἀλλὰ καὶ τῇ τῇ μοι-
 χῶν κολλάσει τὸς ἄντας ὁρῶντας κο-
 λαίσειν ἠπέλπισε· καὶ ἐκ ὁμομαθί-
 σος ἀγαμίαν, ἀλλὰ δηλῶν τὴν παραγ-

ματος τῷ φύσιν, ἰλεῖται, ὁ δὲ
 νόμος· χωρεῖν, χωρεῖται· καὶ

ΚΕΙΜ. Καὶ τὴν ἐμείρεται ὁ
 Θεὸς αὐτῷ, καὶ κληρονομία
 ἰκανὴ δὲ ὑψίστων·

Ο' ΑΥΤΗΜΠΙΟΔ. Διαστῆ ἐν, φησὶ,
 καὶ ποταύτης ἀκρίβειαν, ταύτης
 μοι μερίδα καὶ τοῦτον κληρὸν, ὁ δὲ
 ναυτὸς καὶ ὑψίστος Θεός· αὐτῷ ἐτεμέ-
 ρισαι, ἀγνοῶ τὸς λόγους, οὐ δὲ ἔχει
 τίς εἶπεν, φησὶν, ὅτι τῷ πλείοντι καὶ
 τοῖς ἀγαθοῖς τοῖς ἐμπροσθεν εἰς πα-
 ρυσίαν καὶ διάχυσιν ἀποχρησάμενος,
 ταύτης τῷ δίκῳ, καὶ μεταβίβλη-
 μαί, τῷ Θεῷ κατάληλόν μοι φάρμα-
 κόν ἐπιτεῖται· τὸν μὲν γὰρ φιλογέ-
 λωτα, καὶ φιλοτέγμονα, καὶ τρυφῇ
 προσερχήκοτα, ἐκότυς αὐτῆς εἰς τῷ
 ὁρατῶν κατασῆσθαι ταῖς, χοιρῶν τι-
 νι, καὶ πολυθρήνῳ παραδόντες αὐτὸν
 βίῳ· τὸν δὲ καὶ πρὸς τὰς φάλαγγας
 μετὰ κόμης, ἀπαυδάμενον δὲ ἀκρόα-
 πης παίζοντα, καὶ γελοιοποιουμέντα,
 τοῖον αὖ ἔχοι λόγον ἐμπιστεῖν εἰς
 σκυθρωπὸν καὶ κατηφῆ βίον·

ΚΕΙΜ. Οὐαὶ, ἀπώληκα τῷ
 ἀδίκῳ, καὶ ἀπαλλοτελείωσις τοῖς
 ποιῶσιν ἀνομίαν·

Ὡς το μὲν ὁ δὲ ἀμαρτίας πάχυν
 ὁ Ἰωβ, καὶ ἀληθῆς ἡ ὑπόνοια, πείρα
 γὰρ ἡ ἀρετῆς, ὁ κακῶν ἀνταπόδοσις.
 πλὴν ὁ δὲ διὰ τοῦτο προσίδεται τῇ με-
 ρίδι τῇ ἀσεβῶν, ἀλλὰ καὶ ταλαιώνει
 τῶν, τὸ ὅτι αὐτοῖς ἐπιτίγνων, καὶ
 τῷ ἐκ Θεοῦ ἀλλοτερίωσιν, ἴσως δὲ
 ἀκολυθίαν ἔχει ὁ εὐχόμενος ὡς πρὸς
 τὸν παραγόμενον· εἴτε γὰρ, τί ἐμέ-

εἰπεν ὁ Θεός· αἰνῶντες, ὅτι πα-
ρὰ τὴν ἄξιαν πάχει, καὶ ἔχ' αὐτὴν
ὀφειλομένην τῇ ἀρετῇ μείεις, ὀδυῖται,
καὶ πόνοι, καὶ στεναγμοί, καὶ πένια·
ὁ δὲ εἰπάγει, ὅτι τοῖς ἀνόμοις καὶ τὸ
εἶναι, καὶ ἡ ἀπόλεια, καὶ τὸ ἀπηνθο-
τελεῖσθαι, καὶ οἶον ἀπερρίφθαι πορο-
εῖται.

ΚΕΙΜ. Οὐκ αὐτὸς ὄψεται
ὁδόν μου, καὶ πάντα τὰ διαβή-
ματά μου ὁξευδμήσεται.

Καί ποτε εἶδον τῇ κατ' ἐμὴν Θεός
ἠγνόησεν, εἰδὲ μέχρι τῇ φιλῶν κινή-
μασιν· πῶς οὐκ ἔπληξέ με, φησὶν,
ὅκ οἶδα. καὶ γὰρ ἔχει τις εἶπέν, ἐτι-
ραθυμίαν μὲν, καὶ διάχυσιν, καὶ τὸν
ὕψιν τῶτον ἐφλογον βίον, εἰπὶν ἀκα-
ποχληκὸς ἡμῶν καὶ κατεσυγμένος ἐπὶ
τὰς διαφερόσας ἐκείνῳ τῷ βίῳ κα-
κίας, πονηρίαν λέγων, καὶ δόλον ὁξε-
κλινῶν· ἀλλ' ἐκατέρως ἐμοῖως πῶς πο-
νηρίας ἀπέλιπον μακρῶν.

ΚΕΙΜ. Εἰδὲ ἡμῶν πεπορδ-
μεῖσθε μετ' γελοιασῶν.

Ὁ δὲ Σύμμαχος, μετ' ματαιότη-
τος, τρεῖς εἰν, εἰδὲ τὰς σιωπῶν τὰν
ταῖς ἐδίωκον τὰς τῇ γελωτοποιῶν.

ΙΟΥΛΙΑΝ. Δοκεῖ δὲ τὰτο πως
εἰσαυτίον εἶναι τῷ πορὶ ὀλίγῳ ρηθεύ-
τι, ἀπέβη δὲ εἰς περὶ τῇ κινδύρα
με, ἀλλ' ὅκ ἐσῶ· εἰδὲ γὰρ κεχρησθαι
ὀργάνοις ἀπείρητο, μετ' ἀσεβείας γι-
νόμενον, ὅκ γε εἰ τῷ ναῶν τῶτοις ἐ-
κέρχεται, γελοιασῶν τοῖσι λέγει τὰς
καμίας καὶ μέδαις ποροεῖχωντας.

ΟΛΥΜΠ. Καὶ σημεῖσται, ὡς ἀ-
μαρτίαν λέγει, τὸ τιμῆσαι γελοια-
σῶν· διὸ καὶ τὴν Ἀτραπλίαν ἀρε-
σαι ἀφ' ἡμῶν ὁ Θεός Αὐτοσολος πα-
ραίνει, ὡς εἰδὲ τὰ ἐξεία δεκτέον.

ΚΕΙΜ. Εἰδὲ καὶ ἐσώδα-
σται ὁπῶς με εἰς δόλον.

Ὁ πῶς, ὁ πῶς ψυχῆς, λέγει δὲ ὅτι
ἐκ ἐκινήθην ποτὲ εἰς τὸ δόλον χητά-
σαι κατὰ τινος.

ΚΕΙΜ. Ἐσαμαι γὰρ ἐν ζυ-
γῷ δικαίῳ.

Καὶ ὁ Αὐλῆας, σαθμήσει με ὁ
ζυγῷ δικαίῳ, ἵνα εἴπῃ ἐν τῷ καλῷ
καὶ τῇ μεσότητι τῆς ἀρετῆς ἐσηκα,
φάγων τὰς ἐφ' ἐκάστῃ ἐκτροπῆς,
καὶ μήτε εἰς ὑπερβολὴν ἐκκλίνων,
μήτε εἰς ἱλαψίν, ἀλλὰ τιμῶν τὴν
ἐσότητά καὶ τὸν Αὐλῆαν, σαθμήσει
με, ὁ Θεός δηλονότι· τοῖκε γὰρ ὁ
δικαίος τὴν οἰκίαν ἀρετῇ τῷ Θεῷ
ἀνατιθεῖται.

ΚΕΙΜ. Εἶδε δὲ ὁ Κύριος
τὴν ἀκακίαν μου.

Τῶτον, ὅκ ἀνθρώπων, φησι, καλῶ
μάρτυρα, τὸν καὶ χαρίζασθαι διωά-
μενον, τοῦ καὶ ἀγνοοῦντος πολλὰ, ἀλ-
λά καὶ τὸν τὰ ἀπόρρητα μετ' ἀκρίβειας
ἐπιστάμενον, ὅς καὶ τὴν ἐμὴν δικαιο-
σύνην ἐσάδμησε, καὶ τὴν ἀκακίαν
μου οἶδε· ταῦτα καὶ ἡ γραφή τῷ Ιωβ
παραμαρτύρησεν, ὅτι ἡ ἀκακία,
δικαίος, θεοσεβής.

ΚΕΙΜ. Εἰ ὁξεκλινῶ ὁ πῶς
μου ἐκ τῆς ὁδοῦ.

Τῆς κατ' ἀσέβειαν καὶ ἀρετῇ δη-
λονότι· ὅπερ εἶπεν, ἐσηκα εἰ ζυγῶ
δικαίῳ, καὶ τῆς ἀθείας ἐκ ῥητρα-
πλῆν. ἐπὶ τῷ μικρῷ, καὶ μέγα με-
ν, ὡς εἰ ἐκείνοις τοῖς χρόνοις, ταχὺ
δὲ, καὶ ἐς εἰ τοῖς παρῶσι, τὸ μεν ᾧ
μηδὲ ἐπιθυμῆσαι, μέγα· καὶ τὸ δὲ
ἐκ ἱλαττοῦς τὸ, δεξαμένου τῷ ἐπι-
θυμίᾳ μὴ προδοῖναι τῷ πράξει.
προῖων δὲ, καὶ τὸ τῷ μεζόν, φησὶν,
ὅτι εἰς οἱ ὀφθαλμοὶ ἐταδόντι τοῖς-
τον, ἐτάγει γάρ.

ΚΕΙΜ. Εἰδὲ καὶ τῷ ὀφθαλ-
μῷ ἐπηκολούθησεν ἡ καρδιά
μα.

ΤΟΙ' ΑΥΤΟΙ'. Τετίειν, οὐκ
ἐπεθύμην ὡς ἐβλεπόν, εἰς ἐμπροσθεν
περὶ αὐτῆς διακείμεν. ἐκ εἶπεν ὁ ὀφ-
θαλμός μου, ἀλλ' εἰς ἡ καρδιά μου·
εἰς τῷ διανοοίᾳ μου, φησὶν, εἰσα-
διαφθαρῶναι ποτε, μήτοι γε τὸ σῶ-
μά, φησὶν, ὁ θεὸς Ἰωάννης, ὅτι
πάντ' ἐν Κόσμῳ, ἡ ἐπιθυμία τῆς
σαρκὸς, καὶ ἡ ἐπιθυμία τῆς ὀφθαλ-
μῶν, καὶ ἡ ἀλαζονεία τῷ βίῳ. λέγει
ὅτι ὁ Ἰώβ, ὅτι εἰς ποτε τροχῶν, καὶ
ἱταίνοντας ἐπεθύμησε. ἀπαθείας δὲ
τῷ, ἱταίνον μεν τὰ εἰς Κόσμῳ
ἱταίνον ἄλγος, οἷον συμμετεῖαν σωμά-
των, καὶ αἰσθητῶν καὶ μεζῶν ζωμά-
των, καὶ λίδων αἰγῶν καὶ χείρας,
μὴ πίπτειν δὲ αὐτῶν εἰς ἐπιθυμίαν.

ΚΕΙΜ. Εἰδὲ καὶ ταῖς χερ-
σί μου ἡψάμην δώρων· σπεί-
ραμι ἄρα, καὶ ἄλλοι φάγοι-
σαν, ἀρρίθους δὲ ἱεραμένην ἐπὶ
γῆς.

Οἱ δὲ Σύμμαχοι, σαφές ἐρον, καὶ
τὰ ἱεραμένην ἐκείνην. τῷ τῷ
ὁ Ἰώβ λέγειν ἐ διώταται, πρὸς ὡς
καὶ τὰ τέκνα ἀποβεβληκώς. τί οὐκ
εἰς εἶπεν; ὅτι πρὸ τῆς συμφορᾶς
ταῦτα ἔλεγε; ἢ καὶ ὡς δίκαιος πᾶ-
λιν ἠλπιζέ πως τῷ ἀθυμίᾳ; πρὸς
δὲ διδασκαλίᾳ ἡμετέρῳ, ὡς εἶ-
πεν ὁκονομήσῃ παρὰ Θεοῦ, ἵνα ἡ-
μεῖς αἰσθηνώσκοντες, ἑαυτοῖς ἱερα-
μεθα, λέγοντες, εἰ δῶρα ἐλάβομεν,
εἰ τὸδε ἐποίηταμι, τὰδε πάθοι-
μεν.

ΚΕΙΜ. Εἰ ῥηκολέσθησεν ἡ
καρδιά μου γυναικὶ ἀνδρὸς ἐτέ-
ρου, εἰ καὶ ἐγκάθετο ἐγὼ ὀ-
μῶν ἐπὶ θύραις αὐτῆς· ἀρέ-
σαι ἄρα καὶ ἡ γυνὴ μου ἐτέρῳ,
τὰ δὲ νῆπιά μου ταπεινώσῃ.

Οἱ λοιποὶ, αὐτὶ τῷ ἐγκάθετος,
οἰήθησάν εἰπον. εἰτεδὴ ἡ ἐπιθυμία
συλλαβῶσα τίχτει ἀμαρτίαν, καὶ αὐ-
τῷ, φησὶν, ἐκ τῆς καρδίας τῷ ἐπι-
θυμίᾳ ῥηκοῦτον, ἐφ' ᾧ μὴ λαβεῖν
ὁδὸν τὴν ἀμαρτίαν. τὸ δὲ, ἀρίστη ἀ-
ρα καὶ ἡ γυνὴ μου ἐτέρῳ, ἰσότητος εὖ-
κεν λέγει· ἑαυτῷ γάρ, φησὶν, πα-
ρήκην πρὸ τῆς συμφορᾶς, ὅτι εἰ περὶ
ἑτέρον κακῶς διακείμεν, τοῖς αὐτοῖς
καὶ αὐτὸς ὑποπέτοιμι, καὶ ἀπολάβοιμι
πρὸς αὐτῷ ἑταῖρα. ὅτι δὲ περὶ τῆς
τῆς νόστιμ' λέγει, δῆλον ῥη δὲ φησὶ,
τὰ δὲ νῆπιά μου ταπεινώσῃ, καὶ γὰρ
ἦσαν ἤδη πεινηκότες οἱ παῖδες αὐτῷ.
πῶς δὲ ταπεινώσεται τὰ νήπια; ἡ δὲ
δὲ ῥη δὲ φησὶ, μοιχαλίδος μητρὸς ἐνομαζό-
μενα, καὶ διὰ τὸ ἐγκαλιπτόμενα·
δελοὶ δὲ τὸν πατέρα, ὅταν εἰς τὴν
μητρὸς ἴδῃ κακὰ.

ΚΕΙΜ.

ΚΕΙΜ. Θυμὸς γὰρ ὀργῆς ἀ-
καταχέτῃ τὸ μίαναι αὐδρὸς
γυναικα.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἡ γὰρ μοι-
χία, φησὶ, τὴν Θεοῦ παροργίζει,
καὶ ἀφ' αὐτοῦ ἐπάγει τιμωρίαν τῷ δε-
δρακoti. μάλλον δὲ οὐ τὴν ἐκεί φη-
σιν ἐταῦθα, ἀλλὰ τὴν τῶ ἀνδρὸς
ἐταῦθα ζηλοτυπίαν, ἣν καὶ Σολο-
μὼν ἐ παροιμίαις αἰνείπται λέγων,
ὅτι ὅτε εἰ δώροις τὴν ἑχθρὰν ἀνέ-
χεται ἄνθρωπος, ὁ τρεῖς τῶν γυναικῶν
ἀδικηθεὶς αὐτῷ, ὃ τὴν ἑαυτοῦ ἀλλο-
εξίαμεν. ἦτο καὶ ταῦτα ἐπαγόμενα
δηλοῖ.

ΚΕΙΜ. Πῦρ γὰρ ἐστὶ καὶό-
μορον ἐπὶ πάντων τῶν μερῶν.

Τὸ μίτος, τὸ υπερβάλλουσα
ἀδικία, ὁ γὰρ ἀλλοτριον διορύττων
γαμῶν, φλόγα μεγάλῃν ἔσκει
κακῶν, ἀνδρὰ ἀδικεῖ, μισαίνει γυναι-
κα, υποπτὴς ποιεῖ τὰς παῖδας καὶ ἀμ-
φιβόλους, μάχεται τῇ προνοίᾳ, δια-
ρῇ τὴν χάριν, ἐκβαλὼν ἀρτύνει καὶ
τὴν αὐδρὰς. τοῦτος ἐστὶν κακῶν ἐκ
τῆς ἀκολασίας φέρεται μοιχείας.

ΚΕΙΜ. Οὐ δ' αὖ ἐπέλθῃ
ἐκ ριζῶν ἀπώλεσε.

Ἡ δὲ φησὶ, τῆς ἀδικίας τὸ μέ-
γιστος. ἐκείνοι γὰρ τὴν οἰκίαν ὃ αὐ-
τὸν ἐπέλθῃ τὸ κατ' αὐτόν. εἶδες σωφροσύ-
νην, ὅρα καὶ παπειστροφικὴν καὶ ἐν-
νόστον ἡλικίαν καὶ αὐτήν.

ΚΕΙΜ. Εἰ δὲ καὶ ἐφάυλι-
σα κείμεν θανάτοντός μου, ἢ

θεραπεύσης, κρημοκείων αὐτῶν
πρὸς με. τί γὰρ ποιήσω, εἰ
ἐπιστὴν μου ποιῆται ὁ Κύριος;
εἰ δὲ καὶ ἐπισκοπῶ τὴν αὐτήν, ἀ-
πόκλειον ποιήσομαι, πότερον ὅχι
ὡς καὶ ἐγὼ ἐγχομῶ ἐν γα-
σει, καὶ ἐκείνοι ἐγεγόνασιν;
γεγόναμεν δὲ ἐν τῇ αὐτῇ κοι-
λίᾳ.

ΟΛΙΜΠ. Εἶδες στυπτεριμενίῳ
διαύσιον, καὶ ἢ ἀνδρῶν τὴν φύ-
σιν ἐπισκετομενίῳ καὶ ἀκριβείας,
καὶ εἰδῶν τί δὲ καὶ τί ἐλάθερ;
τὸ τοῦτο πολλὰ περιφερόμενον. ταῦ-
τα ἐκβαλὼν τὴν αὐτομαλίαν, ἀ-
ποτῆς ὁμοτιμίας τῆς καὶ τὴν γέννη-
σιν, τὸν περὶ τῆς φιλοσοφίας εἰσάγει
λόγον. καὶ τὸ δὲ θαυμάσιον αὐτῶν, ὅτι
ταῦτα ποιοῦν, καὶ παπειστροφικὴν ἐν-
μισην, καὶ ὀφειλὴν πληρῶν διὰ καὶ
λογισμὸν ἔθηκε, τὸν ἅπαντας ἀνθρώ-
πους πείθοντα, μηδεὶς πλείον σωφρο-
νῆν ἢ οὐκείων, καὶ μὴ μὲν αὐτῶν
δεσπάζει. τὰ γὰρ ὀνόματα ταῦτα, ὃ
δὲ καὶ ὁ ἐλάθερ, ὀνόματα ἐστὶ
μοῖον φιλοῦ, παραγμάτων ἡμετέρας. ἢ
δὲ δὲ καὶ ἐκείνη, καὶ ἢ ἐλάθερ
εἰς τὴν δικαιοσύνην εἰσάγει. ὅρα δὲ,
πῶς ὑποτασσεται αὐτοῦ τὰ ἐγκλήματα
πάντα, καὶ καὶ αὐτῶν τὰ κατὰ τὴν
κατὰ τὴν ἐκείνην, καὶ ἐκείνην, καὶ ἐκείνην
τὸ αὐτὸ ἢ φύσις βόλεται, κοινῶν
μεν ἀλλήλοις, ἀπ' αὐτῶν ἢ αὐτὴ γέννη-
σις, ἢ αὐτὴ εἰς τὸν βίον εἰσάγει,
ταῦτα κοινὰ, ὃ σιμνότερον ἐγὼ τῆς
ἐκείνων φύσεως. ἐν τῇ αὐτῇ κοιλίᾳ
γεγόναμεν, τρεῖς, ἐν ὁμοίᾳ τῷ-
πῳ, καὶ Σίμνομαχον. διὰ τοῦτο ὅτι
δὲ καὶ, ὅτι ἐλάθερ, παρ' ἡμῶν ἡδίκη-
σεται. ἀλλὰ καὶ τῆς οὐκείας τῆς ἐ-

μοῖς παρήσταν ἐδίδων διημελογεῖσθαι
πρὸς με, ἵτι ὑπώπτεται μὴ δίκαιον
παρεῖν ὑπ' ἡμῶν καὶ ἐκ ἐφάμιλλου, ἢ
καὶ τὸν Ἀκύλῳ, ἀτίρριφα, ἢ ὑπερι-
φρόνησα τὸ κείμεν αὐτῶν, τοτέσι, τὴν
δικαίωσιν, ἐπιγόμενῳ δὲ εἰς τὸ ὅτι
ποιεῖν ὑπὸ τῆς φύσεως, κατ' ἡμαυτὸν
λογιζόμενοι, ὡς πάντες ἄνθρωποι,
εἴτε δούλοι, εἴτε δεσπόται, μίαν ἔχα-
μεν γυναικίως ἀρχὴν, καὶ εὖα πάντες
Κύριον ἐν ἑαυτοῖς, ὅς γε ἀπορωπο-
λίτης ἡν, ἑκάστων ἀπαυτῇ τὴν πρὸς
τὸν τίλας ἰσότητα. ἰαὼ οὐκ ἔκον
ποιῆσθαι, ἢ καὶ Σύμμαχον, ἰαὼ
ἐπιζητῇ, τί ἀποκρινέσθαι αὐτῇ; ἔτι-
αν γὰρ τὴν ἑξέτησαν, ἐπισκοπῇ δὲ
θεῖαν, τίς ἐλέγχος καλεῖ, ἐκ ταύ-
της τῆς ἰσότητος ὁμώμενοι, ἐπὶ Θεῷ
κείμεναι ἰσότης, καὶ αὐτῇ πεποιθὲς
δικαιοκρασία, εἶδος αὐτῇ ἰσότη-
τα καὶ δογματικῶν διημελοῦν ὅρα
καὶ τὴν συμπάσαν, καὶ φιλοπτι-
χίαν.

ΚΕΙΜ. Ἀδελφοί τοι δὲ χρεῖαν
ἔχοντες ἔχοντες ἐκ ἀπέτυχον.

ΧΡΥΣΟΣΤ. Ὅπως πῶς ἐκ τῆς ὑ-
περόπτης, πῶς μίται, πῶς κοινὸς
ἀπάντων ἰατρός, καὶ κοινὸς λιμὴν, καὶ
κοινὴ καταφυγὴ τῇ ἐν ἀνάγκῃ ἐν-
των, ἡμεῖς ἔχοντες χρεῖαν, φησὶν, ἐ-
χὼ τὴν μεν ναι, τὴν δὲ οὐ. ἀλλ'
οἷαν δόξαται, εἰ καὶ κινδύνῳ ἔγχεμεν,
εἰ καὶ δαπανηρὰ τις τῶν, εἰ καὶ ἐπι-
σφαλῆς, καὶ ὅρα τί τοις ἐβοήθει, παρ'
ὧν ἀδελφὸς προσεδόκα, χήρας, καὶ ὀρ-
φάνους, καὶ ἀδυνάτους.

ΚΕΙ. Χήρας δὲ τὸν ὀφθαλ-
μὸν ἐκ ἑξέτηξα.

Ο' ΑΤΜΠ. Ἐφ' ἣν περὶ Θεοῦ φά-
λων ὁ μελωδός, τῷ πατρὶ τῷ ὀρ-
φάνῳ, καὶ κατὰ τῷ χηρῶν, καὶ τῷ
λιμὸς ὀρφανῶν σὺ ἦσθα βοηθός. οἷα τοί-
νυν τὴν εἰκόνα σώζων ἀκέραιον, ὁ
ἰωβ ἀπεμιμνήτο τὸ ἀρχέτυπον. τὸ δὲ
ἐκ ἑξέτηξα, ἥτοι ἐκ εἰσάστα ὑπὸ πε-
νίας ἐκπικεῖσθαι, ἢ ὑπὸ τῷ δακρύῳ,
ἢ ὑπὸ τῷ σιμωχῶς ἀτενίσσειν, καὶ μὴ
ἐπιτυγχάνειν ἀλλ' ὑπερορᾶσθαι.

ΚΕΙΜ. Οἶδ' ἐκ τὸν ψωμὸν
μὲν ἔφαγον μόνος, καὶ ἐχὼ ὀρ-
φάνῳ μετέδωκα ὅτι ἐκ πτώ-
τος μὲν ἑξέτρεφον ὡς Πατὴρ καὶ
ἐκ γαστρὸς μητρός με ὠδήγησα.

Ὅρα ὅτι ἐλεημοσύνης τὸ δαφιλίς
ὅτι καὶ τὸν ψωμὸν ἐπιμέλει τοῖς ταπει-
νοῖς. τὸ δὲ, ἐκ γαστρὸς ὠδήγησα,
ἵνα εἴπῃ, ὅτι καμῆδ' ἡγία τὰ ἀπορ-
φανισθέντα παραλαμβάνων, μέχρις
ἡλικίας ἑξέτρεφον, καὶ ὠήγον, καὶ πί-
χους ἐταῖδον, ὥς ὅτι τῆς ἡμῶν ἐπι-
κυρίας μὴ σφοδρὰ δύναιτο, μέχρις
ἐκείνης χειραγωγῶν. νοήσεις δὲ ὅτι καὶ
πρὶν ἐράψασθαι τῆς κακίας, ἐπὶ τῷ
ἀρετῇ ὠδήγει τὴν νέαν ὅτι γὰρ ἀ-
ληθὲς εἶσαι, τὸ, ἀπὸ γαστρὸς ὠδήγη-
σα. ὁ δὲ καὶ ἀνωτέρω ἐλέγομεν ἐπι-
σημαίνεσθαι χρεῖαν, ὅτι τὸ μὴ ἀργε-
τεῖν, καὶ τὰ ἀδικεῖν πάττει καὶ δεῖ
μὴ μόνον κακίας ἀπέχεσθαι, ἀλλὰ καὶ
ἀρετῆς ἀπέχεσθαι. ὁ δὲ μόνον εἶπεν,
ὅτι ἐκ ἡδίστων τῶν ὀρφανῶν ὅτι ἐστὶν
ἀποχὴ κακῆς, ἀλλ' ὅτι καὶ δίκην πα-
τρός τὴν αὐτῇ κηδεμονίαν ἀνελάμ-
βαιον, ὅτι ἐστὶν ἀνάληψις τοῦ α-
γαθοῦ.

ΚΕΙΜ.

ΚΕΙΜ. Εἰδὲ καὶ ὑπερεῖδον
γυμνὸν ἀπολλύμενον, καὶ ἔκ
ἡμφιάσα αὐτόν· ἀδυνάτοι δὲ
ἡμὴ δ' λόγησάυ με.

Οὐ μόνον, φησί, ἔτρεφον τὰς ὀ-
δεῖς, ἀλλὰ καὶ περιέειλδον τὰς γυ-
μνὰς, καὶ ἀπολίσθαι τῇ ψυχῇ κινδυ-
νέοντες, καὶ τῆς παρὰ τῇ ἀδυνατίαν
ἐρημίας ἀτήκων τὴν δέξασαν αὐτῇ
προμήθειαν τοῖς μὲν.

ΚΕΙΜ. Αὐτὸ δὲ καρὰς ἀ-
μυνῶν με ἐθερμαίνθησαν οἱ ὤ-
μοι αὐτῶν.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Αὐτὸ τῇ ὥμων
τὸ παῦ ἐγέμνε σῶμα, ἥ αὐτῇ γὰρ
τὸ ὅλον ἡμᾶτιον ἤρηται. ἰοίκασι δι-
πύς καὶ ἀταδέεροι πρὸς τὸ κρῖος
τυγχάνω οἱ ὦμοι. διὰ τὸτο αὐτῇ
ἐμνημόνευσε. δεικνύς δὲ τὸ περὶ τὴν
ἀποίαν περιπεδάσων ἑμα καὶ ἐπίτο-
νον, καὶ ὅτι ὁ πατέρως ἡδὲ ἀμελῶς
ταύτῃ ἐποιήτο, ἐκ τῇ εἰσὶν τῇ αὐ-
τοῦ θριμμάτων ἔφθ τὰς τῇ γυμνῶν
ἡμφιάσεις κατεσκάλλεσθαι, ὥς
παῦ αὐτῇ τὸ σῶμα θερμαίνεσθαι.

ΚΕΙΜ. Εἰ ἐπῆρα ὀρφανῶ
χαῖρα (ὁ δὲ Σύμμαχος, κατ'
ὀρφανῶν) πεποιθώς, ὅτι πολλή
μοι βοήθεια πέριξιν· ἀποσαῖπ
ἄρα ὁ ὦμός μου ἀπὸ τῆς πλε-
δός, ὁ δὲ βραχίονός μου ἀπὸ τῆ
ἀγκῶνος σιωτρεβείη.

Κλειδά, φησί, τὸν σωδισμον τῶ
ὦμος πρὸς τὸν τράχηλον. Θεοδοτίων
δὲ καὶ Σύμμαχος, αὐτὴ τῆς κλειδός,

ὀμεν, τὸ ἀνχεός, ὁ δὲ, τὸ ἀνρω-
μίν, ἤξειδωκεν. εἰ αὖ κατ' ὀργλῷ,
φησί, χεῖρας ἐτίβαλον ὀρφανῶ, πε-
ποιθώς τῇ προστάσει μοι δυναστεῖν,
ἐκτίσοι τοῦ σωδίσμου, τοῦ περὶ τὸν
ἀνχεός, ἢ τὸτο πολμήτασα χεῖρ.

ΚΕΙΜ. Φόβος γὰρ Κυρεῖς συ-
νέχε με, ἀπὸ τῆς λήμματος
αὐτῆς ἐχ' ὑποίσω.

Ταῦτα δὲ ἰσρατίν, φησί, τῇ
θεῷ σιωιχόμενος φόβος, ὀνειῶν, ὥς
εἰ ἐπιλάβοιτό με Θεὸς ἢ ἀδικήσαντος,
ἢ μὴ ἀπεργεῖσάουτος, αὐτοῖσιον ὑφίξω
τὴν τιμωρίαν. ὁ δὲ Σύμμαχος, αὐτὴ
τῆς λήμματος, τὸ βάρος, ἤξειδωκεν.

ΧΡΥΣΟΣΤ. Ἀλλὰ τοιαύτη μὲν ἡ
τῆς διχαῖς φιλανθρωπία· τί δ' αὐτῇ
εἴποι τὴν τῇ ζημιῶν ὑπερβολῇ;
καὶ γὰρ καὶ τὸτο μὲν ὑπερβολῆς αὐτῇ
κατερθετο· εἰ γὰρ δὴ μόνον τῇ ἀλ-
λοτερίῳ ἡ ἐπίτο, ὅτι πᾶν οἱ
πολλοὶ γινώ, ἀλλ' ὅδε τῇ οἰκείῳ,
ἀλλὰ καὶ αὐτῇ ἡλοτερίῳ καὶ πάσης
ὑπερβολῆς διὸ καὶ ἵλεγεν.

ΚΕΙΜ. Εἰ ἱπαξά χρυσίον εἰς
χρῶν με, (ὁ δὲ Σύμμαχος, ἀφοβίαν με)
εἰ δὲ καὶ λίθον πολυτελεῖ ἐπεποιθήσα,
εἰ δὲ καὶ ἀφραῖθιλον πολλῶς πλάττω
μοι γνωμεύς.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Διὰ δὴ τὸτο καὶ
ἀφαιρεθέντων καὶ πολλῆς ἔφερε τῆς
ἀπολίας· καὶ παρόντων, δαψιλῇ τὴν
ἐλεημοσιώῳ εἰργάζετο, πᾶσαν γὰρ
ἀρετὴν μετῴλθε· καὶ τῇ ἡδὲ ἔχον-
των ἀκρεβίστερον δέκετο, τὸσαῦτα

πειβεβλημένος, ὃς ὅτως ὁ μηδὲν
ἔχων ἀπὸ τῆς ἀλλοτρίου χρημάτων, ὡς ἐκεί-
νοι, ὁ ποσῶτα ἔχων πανταχὺ ὅς ἡ
γνώμη ἐστὶν ἡ εὐφρανμένη.

ΣΕΒΗΡΟΥ. Οὕτως καὶ Ἀβραάμ
ἐπλήτει, περιρρέομενος κτήσιν παντο-
δατῇ, καὶ δὲ διαουσία πτωχῶν, καὶ
ὁσημέραι τὸν ὕλιν ἀποτιθέμενος, καὶ
ἀποπλῆτων τοῖς δεομένοις. καὶ ὅτι
δὲ, ὅτι μὲν διέττυε τὸν ὕλιν, διὰ
τότων παρὲς ποιεῖ. τίσι δὲ δαπάναις ἐ-
χῆτο, κατεπιχόμενος πτωχῶν τῷ
πλούματι, καὶ πλουτεῖν τοῖς ἐπὶ φιλα-
νθρωπία φιλοτέμερι, παρὲς ποιεῖ μετὰ καὶ
οἱ τοῖς ἡδὴ ρηθῆσιν. αὐτὴν δὲ αὐτὸ
καὶ οἱ τοῖς ἐφεξῆς λέγουσι.

ΚΕΙΜ. Εἰ δὲ καὶ ἐπ' ἀναρι-
σμήτοις ἐθέμην χαράμεν.

Τυπῆσιν, ἔδωκε ἀπείρατον ἔχον τῆς
κτίσεως τὸν ἐπὶ δόσιν. ἵσως δὲ διατῶ-
το ἀειδμῶ ἦσαν αὐτῷ τὰ ἀνύστατα
περικλειόμενα, καὶ αἱ κάμηλοι, καὶ
τὰ λοιπὰ, ὡς τῇ περιττῶν αἰετῶν
τῇ πενήτων χρείαν ἀποπληρύντων, καὶ
εἰς ταύτην δαπάνωμένων. εἰ δὲ καὶ
πλούσιος ἦν καὶ θείαν χάριν, ἀλλὰ
τὸν ἀμετρον ἐπιθυμίας οὐκ ὀκνεῖν,
ὅπως καὶ τοῖς ἄλλοις, ὡς προσηγμένοις
ἀγαθοῖς ἔχαμεν. εἰ δὲ καὶ ἴσως ὅτι ὡς
παρὰ πολλοὺς θήματα ταῦτα τοῖς Ἀγίοις
δέδοται, πλῆθος, καὶ δόξα, ἀλλὰ
φωτιστότως ἐπὶ τοῖς χαίρουσιν. ἵπ-
ρα γὰρ ἐστὶν αὐτῶν ἡ φωτιστική
χαρά, ἡ πνευματική.

ΧΡΥΣΟΣΤ. Ὅτι γὰρ καὶ παρόν-
των τῇ Χρησῶν ὁ Γάβ σφόδρα αὐτὴν
χέτο, ἀέκοντι, φησιν, εἰδὲ καὶ ἐ-

φρανθῆναι πολλοὺς μοι πλῆθος γενόμενος.
τί λέγεις αὐτῷ; εἰς ἀφραῖνα τὸ
πλῆθος περιρρέοντος; ἡδαιμάς, φησὶ.
τί δῆποτε; ὅτι ἦδεν αὐτὸν τὸ ἄσχατον
καὶ παρὰ ῥίον, ἦδεν ὅτι τὰ κτήρια ὁ
μῶνιμον.

ΚΕΙΜ. Ἡ δὲ ὄρῳμεν ἥλιον
τὸν ἐπιφαιδσκῶτα, ἐκλαπόντα,
σελιώλιν δὲ φθίνουσαν, ὁ χάρις
ἐπ' αὐτοῖς ἐστὶν.

ΤΟΥ ΑΤΤΟΥ. Ὅτι λέγει τοῖς
ἐκείνους εἰς τὰ κατ' Οὐρανὸν ἄστρα,
καὶ διηκεῖς λάμπουντα, δέχεται τινα
μεταβολὴν, ἥλιος μὲν ἐκλείπων,
σελιώλη δὲ φθίνουσα. πῶς δὲ ἔχου-
σας αὐτὰς, τὰ εἰρηναῖα εἶναι νομίζου-
μεν καὶ πενήτους; διὰ τοῦτο,
ὅτι παρόντων ἀφραῖνα, ὅτι ἀπὸ
φθίνουσαν ἡλίου, καὶ ἐκείνη καλῶς ἡ-
δεῖται τὸν φῶσιν αὐτῆς. τὸ λαμπρόν
τοῦτο φῶς ἀπόλλυται, καὶ ἀφανίζεται,
καὶ οὐκ ὁράται. ὅπως οὐκ αὐτίαν, φη-
σι, τῆς μεταβολῆς τῆς φωστῆρος. ἀρα
ἀρα καὶ κατὰ φιλοσοφίαν ἡ κτίσις
ἡμῶν, οὐκ ἔστιν ἀφραῖνα μόνον.
ὅταν ἴδῃς ὅτι μέγας ὁ ἥλιος, θαύ-
μαστον τὸν δημιουργόν. ὅταν ἴδῃς ὅτι
ἐκλείπει, τῇ ἀνθρώπων πραγμάτων
τὸ ἀφραῖνον καταλαμβάνει. εἰ δὲ ὁ
πάντων ἐστὶ λαμπρότερος, τῇ ἐπὶ τῆς
γῆς, τοῦτο λήγει, καὶ μεῖνται, καὶ πε-
νῆται, πολλὰ μάλιστα τὰ λοιπὰ πάν-
τα. εἰ τὸ ὅτι χρηστός καὶ ἀγαθός,
καὶ ὁ χωρὶς ζῆν. ἐκ ἐστὶ, μεταβο-
λῶν δέχεται, πολλὰ μάλιστα τὰ
περιττά, καὶ ἐκ ἀναγκῆς ἡμῶν πο-
σκέμενα.

ΟΛΥΜΠ. Ταῦτα καὶ ὁ Γάβ ἐπὶ

οὕτως διηγοιζόμενοι γάρ, φησὶ, κατ' ἡμαστὸν, ὅτι καὶ μεγάλα ταῦτα καὶ λαμπρὰ τοιχεῖα ἐκλείπει καὶ θείαν προσάξιν, τοῖα ὠφέλεια καὶ ταῦτα πλοπῶ; δὲ γὰρ παύτως τὸν πλοπὸν ἔξ ἡμῶν ἀπελθεῖν, ἢ τῇ χρημάτων καὶ ζώντες ἡμᾶς καταλιμπανόντων, ἢ ἡμῶν τὸν βίον μεταλλαττόντων. ὥς ὃ ὅλιγον ἐκλείπει, καὶ οὐκ ἡμέραν διαδίδεται, καὶ σελιὴν λήγει καὶ θείαν προσάξιν, καὶ ἀεὶ ὡς οἱ μεγάλοι ὅποι φωστῆρες φθοραῖς καὶ ἀλλοιώσεσιν ὑποκείνται, καὶ πρὸς τὸ νεῦμα ἄγονται τὰ δημιουργῶ, ἢ ὃ ἐπ' αὐτοῖς ἐστίν, ἀλλ' ἐπὶ τῇ πύξαντι, ὅπως ὀνειδισθῇ, καὶ περὶ πλοπῶν, ὥς περὶ ἀσάτα πράγματα, καὶ ἐπαιδάθην μὴ ποροτεχεῖν ἐπὶ τῇ τότε ἀδηλοτήτι, ἀλλὰ δεόντως αὐτὸν δαπανᾶν.

ΚΕΙΜ. Καὶ ἡ ἡπατήθη λάθρα ἢ καρδία μου.

Ὁ δὲ Σύμμαχος, ἐπ' ἐλαττωμένη ὁδὸς ὡς ὅτις· ἐδὲ ἡ καρδία μου, φησὶν, ἀντιτυπώσατο πλατυσμόν καὶ πληθὺς περιστάσεων, καὶ τὴν αἰτιότητα ἡδονῶν, ἐδὲ ἡ ψυχὴ μου ἀρυχώρειαν παρέχετο τῇ τοιαύτῃ ἐπιθυμίᾳ· διὰ δὲ τὰς λάθρας, εἰσὶν σημαίνει, ὅτι ἐδὲ καὶ σιωπηρῶς τοιούτων τι ποιοῦντες. ἢ, ἐπεὶ πολλοὶ οὐ μὲν τῇ φανερῇ ποροποιεῖνται τὴν τῇ χρημάτων καταφρόνησιν, οὐδὲ τῇ διανοίᾳ λάθρας τὴν ἐρασιχρημασίαν τρέφουσιν καὶ κρύπτουσιν, διὰ τὰτα εἶπεν, ὅτι ἐδὲ λάθρας τὸν ἀποπὸν τῶν ὠδίνων ἐρωτᾶ.

ΚΕΙΜ. Εἰ δὲ χαρά μου ἐπιδᾶς ἐπὶ σωματί μου, ἐφίλησα. (ὁ δὲ Σύμμαχος, καὶ προσεκύνησεν ἡ χαρά μου περὶ τὸ σῶμα μου.) καὶ τὸτο μοι ἄρα αἰσάνη ἢ μεγίστη λογιόσκη, ὅτι ἐφ' ἐλπίσιν ἐναντίον Κυρίου τὸ ὑψίστη.

ΤΟΥ ΑΤΤΟΥ. Πολλάκις τινὲς τὰς ἰδίας ἐπαινεῖντες ποράξεις, τὴν ἰδίαν καταφίλῃσι χεῖρα, φησὶν δὲ ὅτι εἰ ἐπὶ τῇ ἐμῇ διωσείᾳ καὶ τὰς ἐμαῖς ποράξεσιν ἐδάρρητα, καὶ μὴ ἐπὶ τῇ Θεῷ, ἐφ' ἐλπίσιν τὸ ἀληθές· ὃ γὰρ ἔξ ἑαυτῶν ἢ ἡμετέρᾳ βοήθειᾳ, ἀλλ' ἐκ τῆς θείας χάριτος. εἰ δὲ ἀπατηθεὶς ποιοῦντά τι τοιούτων, λογιζέσθω μοι τὸτο εἰς αἰσάνην μεγίστην. ἄλλοι δὲ ὅπως ἐξεδέξαντο τὸ ῥητόν· εἰ ποροσεκύνησα, φησὶν, ἡλίω καὶ σελιῇ, τοῖς αὐτῶν ἀπατηθεὶς ποίγει καὶ μὴ ἐλογισάμεν, ὅτι καὶ ἐκλείπει, καὶ δεσποτικοῖς ὑπηρετῶνται ποροπράγμασι, ἀλλ' ἐπὶ τῇ τῶν θαύματι τὴν ἐμὴν καταφίλησα χεῖρα, αἰσάνη μοι ἢ μεγίστη λογιόσκη. ὅπως μὲν τινες περὶ εἰδωλολατρίας φασὶ, τὸτο εἰρηδοῦναι· ἀλλ' ἢ τείσθαι· ὃ γὰρ ἐκ τοῖς μεγίστοις κατορθώμασι τὸτο τετελεσθαι. ἀλλ' ἐμοὶ δοκεῖ, ὅπερ πάχον οἱ ἐρωτικῶς διακείμενοι, ἀπαιτῶν τῇ ἐρωμένῳ, τὰς χεῖρας αὐτῷ καταφίλῃσι τῇ σωματί, ἢ περὶ πλοπῶν, ἢ περὶ ποροπράγματων ὡς αὐτῶν θαυμάζοντι.

ΝΕΙΛΟΥ. Τί ποιοῦν τὴν ἐλπίδα ἀφίστῶντες ἀπὸ Θεοῦ, τῆς σαρκὸς τὸν βραχίονα σπείζομεν, τὴν τῇ δεξιότητι ποροποιᾶν τὰς ἑαυτῶν χεῖρας ἐπιγράφοντες; καὶ ὃ περ εἰς μεγίστην

ἀμαρτίαν αὐτῷ λογισθῆναι ὁ Ἰωβ
ἐπηρεάσαστο, τὸ, ἐπιτιθεῖται τῷ χι-
ρῇ τῷ σώματι καταφιλεῖται, τοῦτο
πομπῆς ἢ διδοίκαμεν; ἰδοὺ γὰρ
τοῖς πολλοῖς τὰς χεῖρας καταφιλεῖν,
ἢ ἐκείνων ἔχειν τῷ ἀπορίᾳ οἰομέ-
νοις. ὅς. ἀντιπρόμαχος διὰ συμβάλλον
ἐν ὁμῷ, φησὶν, ὅς. πορεύεται ἐπὶ χει-
ρῶν, ἀκάθαρτος, ὃς. πορεύεται ἐπὶ
ποταρῶν δια πάντος, καὶ ὅς. πολυ-
πληθεῖ ποστ. πορεύεται δὲ ἐπὶ χειρῶν
μεν, ὅτι τὰς χεῖρας ἐπενοδῶμεν,
καὶ πᾶσαι ἐπ' αὐταῖς ἔχον τῷ τετοι-
θῆσιν. ἐπὶ ποταρῶν δὲ, ὅ. τοῖς αἰσθη-
τοῖς πράγμασι προστιθεῖς, καὶ τῇ
τέτῳ ἀχολίᾳ διὰ πάντος ἐπισύρων
τὸ ἡγεμονικόν. πολυπληθεῖ δὲ ποστ,
ἢ ἀπρίξ τῇ σωματικῷν τεισχομένως.

ΚΕΙΜ. Εἰ δὲ καὶ ἐπιχαρῆς
ἐγενόμην πτώματι ἐχθρῶν
μου, καὶ ἔπεν ἡ καρδία μου,
εὐγε. ἀκούσαι ἄρα τὸ ὅς μου
τῷ κατάραν μου, θρυλληθεῖν
δὲ ἄρα ὑπὸ λαῶ μου κακώ-
μενος.

Ο'ΛΥΜΠ. Τὸ καὶ ἄλλαχε διδα-
σκόμεθα. ἰαὺ γὰρ, φησὶ, τίς ἢ
ἐχθρὸς σε, μὴ ἐπιχαρῆς αὐτῷ, ὅς
δὲ τῷ ὑποσκελίσματι αὐτῷ μὴ ἐπαι-
ρη. ὁ μέντοι Σύμμαχος, αὐτὸ τὸ εὐ-
γε, καὶ ἐπανίστη ὅτι κατέλαβεν αὐτὸν
κάκωσις, ἢ ἰδὼκε. τὸ δὲ, εὐγε, ἐπι-
χαρτικὸν καὶ γελαστικὸν ἐστὶν ἐπιφθγ-
μα. καὶ τὸ, εὐγε, εὐγε, εἶδαν οἱ
ὀφθαλμοὶ ἡμῶν. ἀλλ' ἐγὼ, φησὶν,
εἴποτε ἐπεχάρην πτώματι ἐχθρῶν,
ἀκούσασθε καὶ αὐτὸς ἐπὶ τῶν καταρμμένων
μου, καὶ κακώμενος θρυλληθεῖν, ὡς
πρὸς ἢ ἐπὶ ῥα ἀπειληφώς.

ΚΕΙΜ. Εἰ δὲ καὶ πολλάκις
ἔπον αἱ θανάτων αἰμαί μου, τίς αὖ
δὴν ἡμῖν τῷ σαρκῶν αὐτῷ
τλησθῆναι; λίαν μου χρηστοῦ
ἄντος.

Ο'ΛΥΜΠ. Οἱ δὲ λοιποὶ ὅπως ἔξ-
δικαυ. ἢ μὴ πολλάκις ἔπον οἱ θά-
ντοι τῆς σαρκὸς μου, τίς δὴν τῷ σαρ-
κῶν αὐτῷ, καὶ ἐμπλησθόμεθα;
ὥστε τὸ μου, ἀπανδρῆτος ἡρώτης, τὸ
δὲ, ἀκρωτὸς τινὸς καὶ ἀκορίσκ. ἔρωτος
τεκμήριον εἶναι, καὶ ἀντίστοιχόν τῷ θι-
ρακώματι ἐμνήθη, ὅτι ἐλθὼν, ἐκ
ἐρασώτατος κέρμα θανάτου μου ἢ θι-
ρακταίρας. καὶ τῷ αἰτίᾳ προσέθη-
κε, ὅτι ὡς ἐπὶ ἐγὼν, καὶ ἐγὼ
ἐγενόμην. καὶ ἰδὼκε τὸ ἀντιβλη-
τὸν αὐτῷ τεκνοφροσύνην.

ΧΡΥΣΟΣΤ. Ἀρα ὡς πεπαισμένος μὲν
ἔστος ἦν, ἐχθὲρ δὲ τοθῆτος, καὶ ἀπείρα-
ς. σκοπεῖ πάνταυθα τῷ ὑπερ-
βολῇ. ὡς περὶ ὅς. τοῖς δεινοῖς με-
τὰ πάσης σφοδρότητος τὰ ἐπεσεχθεῖ-
τα λυγέχον, ὅτι καὶ ὅς. τῇ ἀημερίᾳ
τῷ ἀρετῇ ἰκασίῳ καὶ πολλῆς κα-
τάρδωσις τῆς τεισσίας, ἐχθὲρ αἰσλῶς,
ὡδὲ ὡς ἐτύχε, ἀλλὰ πρὸς αὐτὸ τὸ
ἄκρον ἀφικόμεθα. ὅτι καὶ ἡμέρος ὁ
μόνος πρὸς τὰς ἄλλας, ἀλλὰ καὶ πρὸς
τὰς αἰετὰς ἐδείκνυτο. ὅτι ἐπὶ τῷ γὰρ
ἐπείκειας ἀπασα, ὅταν πρὸς τὸν ὑπο-
πεταγμένον φιλοφρονῶς τις ἦ, καὶ
μὴ βίαιος. ἔλεγον ἦν οἱ θανάτωντες,
τίς αὖ δὴν ἡμῖν τῷ σαρκῶν αὐτῷ ἐμ-
πλησθῆναι; ὅτι αὐτὰ τὸν ἔρωτα διη-
γεῖται τῷ αἰετῶν τὸν μακρὸν, ὅν
τερεῖ αὐτὸν εἶχον, διακατὲς αὐτῷ κα-
τασπῆτες ἱρασαί, ἀφ' ὧν αὐτὸς εἰς αὐ-

τὸς ἐπιδείκνυτο. ὅτι γὰρ, φησί, ἔχει-
μαι τὸ μὲν, ὅπως αὐτεῖχοντο, ὅπως ἦσαν
προσηλωμένοι, ὅπως ἐρώτες, ὡς ἐπι-
θυμῶν καὶ αὐτῇ μεταληπθῆναι τῶν σαρκῶν
κατακτεῖν καὶ καταφάγειν, διὰ τὸ
σφόδρα φιλεῖν καὶ ἐκκαίεσθαι. ὅτι
λίαν ἤμην ταῖς θεραπειαῖς χρῆσις
καὶ γλυκὺς, ὡς εἰ οἶόν τε ἐγὼ καὶ αὐτῇ
μετ' ἡμῶν σαρκῶν ἐμφορηθῆναι, ἡδύως αὖ
τὸτο ἰποῖον.

ΟΛΥΜΠ. Ἐπροι δὲ ὅπως ἡμῶν
σαν· οὐδὲ ἐπαχθῆς, φησί, τὰς θε-
ραπειὰς γέγονα, καὶ διὰ τὴν ἐμὴν
αἰσότητα καὶ αὐτὰς θεαγχευθεῖσας τῇ
ἐμῶν ἐπιθυμίᾳ ἀπογέσασθαι σαρκῶν.
τὸ δὲ σικαντίου ἄνθρωπου, καὶ λίαν αὐταῖς
χρῆσις ἐγενόμην. ἐμοὶ δὲ ἀρίσκει,
καὶ μὲν τὰς ἰβδομήκοντα ἐκδοῦντας,
εἰ εἶπον αἱ θεράπαιναι με, ἡ δὲ πέρα
ἱμηνυῖα. κατὰ δὲ τὴν τῇ λείπῳ
ἐκδοσὶν ἔχουσιν, εἰ μὴ εἶπον, ἡ προ-
πῆρα θεύγησις, παύσοιμι γὰρ, φησί,
ταῦτα, εἰ εἶπον αἱ θεράπαιναι με κατ'
ἐμὴν θυμῶν, διαμερισώμεθα αὐ-
τῶν, καὶ ὡμὰς τὰς σάρκας αὐτῶν δι-
πανήσωμεν· ἀλλὰ ἐμὴν τὰτο ἐκ εἶπον,
λίαν με χρῆσις ὅντος. πάλιν δὲ, εὐ-
χεταὶ κρατῆσαι καὶ βεβαλωθῆναι τὰς
κατ' ἐαυτὴν ἀράς, εἰ μὴ εἶπον αὐτὸ
θερμῆς ἐρωτικῆς διαδίστασις αἱ θεράπαι-
ναι, καταφάγωμεν αὐτὸν.

ΚΕΙΜ. Ἐξω δὲ ἐκ ἡυλίζε-
το ἔξωτος, ἡ δὲ θύρα με παντὶ
ἐλθόντι ἠνέφκτο.

ΧΡΥΣΟΣΤ. Τὸτο τὸ φιλοξενίας,
καὶ ἀβραμνείας ἐγενεῖας τὸ ἐπίσημον
κοινῶν, φησὶν, ἐκετόμην τὴν οἰκίαν,
κοινῶν τὴν τράπεζαν, καὶ ἐμὴν τὴν ἡμέ-
ραν, ἀλλὰ διαποτικῶς· ὁ Κύ-

ριος ποιεῖ, ἐκὼν διανεμίσθω τοῖς σιω-
δόχοις τὸ σιτομέτρον. εἶδες τὸ πῶπι-
ον, εἶδες τὸ φιλανθρώπου, εἶδες τὸ
χρηστὸν, εἶδες τὸ δαιμόνιον, ὅτι κοινὸν
ἐστὶν ἀγαθόν, πάντι τῷ δεξιῶν ἀπλῶ-
σας, καὶ τὴν οἰκίαν ἀνοίξας. εἰ γὰρ ὁ
πᾶς ἦσαν αἱ πολλοὶ περιεργαζόμενοι
καὶ πολυπραγμονοῦντες τὰς λαμβανόν-
τας, ἰποῖον τὰτο ἀλλ' ἢ θύρα με, φη-
σί, παντὶ ἠνέφκτο, καὶ οὐδὲν ἔξω
ἡυλίζετο.

ΚΕΙΜ. Εἰ δὲ καὶ ἀμαρτιῶν
ἀκασίως ἐκρύψα τὴν ἀμαρτίαν
με, καὶ γὰρ διετράπην πολυ-
χλίαν πλήθους, τὸ μὴ θεα-
γορεύσαι ἐμῷτιον αὐτῶν.

ΟΛΥΜΠ. Ἐκδοσὶν με οὐδὲν ἰα-
τῇ σωθῆναι πλημμέλημα, ὅπως ἀ-
κρως τὸν κατ' ἀρετὴν θεῶν βίον.
ἐπεὶ δὲ ἀνθρώπου ὅντα οὐκ ἔστι μὴ καὶ
ἀκούειν περὶ τῶν παραπτωμάτων,
μετανοεῖν καὶ θεολογεῖν καὶ θεῶν
γνωθεῖν τὸ ἀμαρτήμα, οὐκ ἐπαισχύν-
μενος τὸ μὴ κατὰ τὸν ὁρθὸν λόγον
πεπραγμένον θεαγορεύειν.

ΧΡΥΣΟΣΤ. Λέγει σὺ πρῶτον τὰς
ἀμαρτίας σου, ἵνα δικαιώθῃς, τῇ μετ'
ἐν κατορθωμάτων, φησὶν, οὐδένα μάρ-
τυρα ἰποῖμην, τὸν δὲ πταισμάτων
ταύτας ἰβελίμην εἶσαι τὰς σωτηρί-
τας· διὸ καὶ διετράπην πολυχλίαν
τόλως ἐπ' αὐτῇ θεαγορεύσαι τὸ ἴδιον
πταίσμα.

ΚΕΙΜ. Εἰ δὲ καὶ ἔασα ἀ-
δυνάτων ἐξελεῖσθαι θύραν με κόλ-

πῶ κοῦφ'· τίς δ' ὦν ἀκούσεται μου.

Ὁ λέγει τὸ ἐν, εἰ παρεβλή-
ψαμὴν τὸν θεόμενον, μηδὲ ἑμὲ τις
ἀκούσεται. ὅρα δέ, ἃ εἶπεν, ὅτι ἐλ-
θόντι ἔδωκα, ἀλλ' ἔδωκε μὴ βολομέ-
νω συνεχώρησα. βίαν ἐπήγε τοῖς καὶ
ἐκείνους βολομένοις αὐτὸν παρὰ τρι-
χην· ἦδει γὰρ τὸ πρῶτον ὅτι ἀπο-
ρία εἰναι. ὅσοι ποίνω οἱ πενήτες αὐ-
δίῳ ἐποίκῳ διανοχλῶντες τὰς δυνα-
μέους χεῖρα ὀρεῖται, τῇ αὐτῇ ἐκείνῳ
ἐπὶ τῷ διανοχλῶν τὰς εὐ παθεῖν οφεί-
λοντας, καὶ ἃ εἰς ἑλθεῖν κελπῶ
κεῖν· ὁ γὰρ μόνον ἐθεράπευε αὐτὰς
ὑποδεχόμενος, ἀλλὰ πρὸς τὸ τρίψαι,
καὶ ἐφόδια πρὸς αὐτὰς περὶ τὰς παρ-
χε πλεονείας καὶ ἰλαρῶς.

ΙΟΥΛΙΑΝΟΥ

Τινὲς δὲ, τὸ
τίς δ' ὦν ἀκούσεται με, φασὶ μετὰ
παρεμβεβληθῆαι, καὶ κατ' αὐτὸ ἐκ-
φωνῆσαι, καὶ ἴδιον κεκπῶσαι νῦν. διὰ
γὰρ τὸ πλῆθος αὐτῶν, καὶ λεχθεῖ-
ται ἀποκνήσαντες, καὶ μόνον ἀνδρείον
ἦσαν οἱ φίλοι, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν ἐ-
λεγχον δακνόμενοι τὸ συνεχῶς, ἀ-
περρεφοντο· διὸ λέγει πρὸς αὐτὰς,
τίς δ' ὦν ἀκούσεται με; ἀλλὰ καὶ μὴ ἡ-
μᾶς, τὰς ὀχλῶν ἡγεμένους τὰ ἐμα-
ρῆματα τὰς ἀδίκως κεινόντας.

ΟΛΥΜΠΙΟΥ

Ταχὺ δὲ ἀκροα-
τὴς εἶσεν ἐπὶ ἡτῆν σιωπῆς, δυνα-
μὴς χωρῆσαι τὰ παρ' αὐτῷ λεγόμε-
να, δι' ὧν ἡ τῆς πολιτείας ἀκροῆς
παρεδείκνυτο· ὁ γὰρ εἶπε ταῦτα σο-
βαρόμενος ἐπὶ τοῖς ἑαυτοῦ κατορθώ-
μασιν, ἀλλ' ἡγεῖτο κατὰ τὴν ἀνάγκην ὑπο-
γραμμῶν ὅπως βίβληται, ὅτι τὰ αὐ-

τὴν τιμῆς ἀφ' ἧς οἰκονομήσαν-
τος εἰς τὴν δόξαν ἡμετέρου.

ΚΕΙΜ. Χαρά δὲ Κυρία καὶ
μὴ ἐδεοίκαμεν.

Τῶντι, καὶ πᾶσι τοῖς τῷ Θεῷ δι-
λαβὰς διεκέρμην· καὶ ἔχ' ἀπλῶς ταῦ-
τα ἐποίκῳ, ἀλλὰ πρὸς τὸν Θεόν· ὁ-
ρῶν, καὶ καππηχῶς εἶτι μὴ εἶδον
πράτταμι.

ΚΕΙΜ. Συγγραφῶν δὲ ἐν

ἔχον κατὰ τινος, ἐπ' ὧμοις αὐ-
τεριδεμένους· σέφανον αὐτῶν γινώ-
σκον, καὶ ἡ μὴ ρῆσας αὐτῶν
ἀπεσώκα, ἐδού λαβὼν παρὰ
χρῆσφιλέτη.

Πᾶσα, φησι, συγγραφὴ ἀδίκον
διαπάσσα, καὶ ἃ ἐκ ἐκαλωπιζομένη,
ἀλλὰ διερρηστον. τὸ δὲ, τεριδεμένους
ἐπ' ὧμοις, ἀνιπτεται πᾶς ταῖς ἀλλο-
τεῖαις ἐκαλωπιζομένους συμφοραῖς.
καὶ ἔχ' ἀπλῶς ἀπεδίδον, ἀλλὰ πρῶ-
τον ποιῶν ἡγεσθημένῳ τῷ διαρρη-
ξαι, διαπάσας γὰρ αὐτὸς ἀπεδίδον.
ὁ γὰρ οἷα τις ἐκαλωπόμενος ἐπὶ τοῖς
δανείοις, ἀνελίττων ἀμφοτέραις χερσὶ
ταῖς συγγραφαῖς δημοστῆς ὑπεργίνως
σκον, ἀλλὰ διαρρηγνύς αὐτὰς, καὶ συγ-
χωρῶν τὰ ὀφλήματα, ἀπεδίδον τοῖς
χρῆσφιλέταις.

ΚΕΙΜ. Εἰ ἐπ' ἐμοὶ ποτὲ ἡ

γῆ ἐσνάσκει, εἰ δὲ καὶ οἱ αὐ-
λακες αὐτοῖς ἐκλαυσαν ὁμοθυ-
μαδόν· ὁ δὲ λόγος, καὶ ἡγοῦμαι αὐτῶν
δὲ ἀπόδοσιν τὰς ἐνστάς ἐν τῇ ἐξῆ-

Ἀρήταις κειμένω. φησὶ δὲ, τίδε γέ-
νοιτό μοι, καὶ τίδε πάθοιμι, εἰ δὲ ἐ-
μὲ γῆ ἐσενάχθη παρὰ τοῦ διαπύτου
αὐτῆς, ἢ αὐλακὸς ἐκλάωθησαν παρὰ
τῆς ἀνατεμνόντων ταύτας, καὶ ἀροσάν-
των· ὅτε γὰρ κτίσεις τινῶν ἤρπασα,
ὥστε αὐτὸς σενάζειν, ἢ πε αὐλακὸς ταῖς
ἐμαῖς σωτήρ καὶ προσεδέμην εὐλαξίν
ὡς τὸς ἀφαιρεθέντας θνήσκειν· ἀλλ' ἐδὲ
τιλὼ ἐμὲ γῆ, καὶ τὰς ἐμας αὐλα-
κας, ἀμφοτέρω τὴν ἐργάσατο καὶ αὐτέ-
μεν, ἵνα διὰ τοῦτο σένη, καὶ δακρύνῃ,
ὡς τὸν μισθὸν τῆς ἐργασίας ἀποσπέρ-
θῃς.

ΚΕΙΜ. Εἰ δὲ καὶ τὴν ἰχθύν
αὐτῆς ἐφαγον μόνον αὐτὰ τι-
μῆς.

ΟΛΥΜΠ. Ἰχθὺς τῆς γῆς, ἡ καρ-
ποφορία, καὶ ἡ φορὰ τῆς ὥρων, δε-
κνυσὶ δὲ, ὅτι ἐδέξατο τὰ τῆς γῆς ἐκφέ-
ρια ἐδρέψατο, μὴ καταθέμενος ὑπὲρ
αὐτῆς ἀργύριον· αὐτὰ δὲ ἀργύριον ἀλ-
λοτείας γῆς καρπὸν ἐκ λώοιτο. τὰ-
χα δὲ δύο εἰσάγετα σημαίνει. ἓν καὶ
τὰ τιμήματα τῆς καρπῶν κατεβάλλε-
το, καὶ ὅτι ἔδεν μόνον ἡσθίεν, ἀλλ' ἐ-
κωσποιοῖτο τοῖς δεομένοις τὰς τρο-
φάς.

ΚΕΙΜ. Εἶδεν καὶ ψυχὴν Κυ-
εῖς τῆς γῆς ἐκλαβὼν ἐλύπη-
σα.

Ο' δὲ Σύμμαχος, ἐλπίδον ἡσθή-
σα, ὡς κατὰ διωσφείαν ἀρτίσας τι-
τὸ κτήνη τῆς γῆς.

ΚΕΙΜ. Ἀντὶ πυρὸς ἄρα ἐ-
ξέλθοι μοι κνίδη, ἀντὶ δὲ χει-
ρὸς βατοῦ.

Θεοδοτίων δὲ καὶ Σύμμαχος, ὁ με-
τὰ τῇ κνίδι, ἀκανθὰ, ἡ δὲ αὐτὴ τῇ, βάτος, κατελεσφόρητα,
ἡ κνίδη δὲ καὶ ἡ βάτος, ἀκανθώδη
φυτὰ· λέγει ἔν, εἰ μὴ φρόσεν τοῖς
εἰρημέχοις τὸ ἀληθές, ἀλλ' ἡ γῆ ἀ-
φελκόμενος τὸν ταύτης ἐλύπησα Κυ-
εῖον, ἢ αὐλακὸς ἀποτεμνόμενος, τῇ
ἐμῷ γῆδι φροσέθηκα, καὶ σενάζειν
τὸν ἀφαιρεθέντα καὶ αἰμώζειν ἐποίη-
σα, ἢ καρτὴς φοῖκα συλλήτας,
ἀλλὰ ἢ κατεθεῖς τιμῇ, μόνος αὐ-
τῆς ἰδομένησα, μηκέτι ἵδοιμι τὴν
δέσπειαν, καὶ αὐτῆς μοι τῆς γῆς ἀκα-
θας τὰς ἀχρῆς αὐτῇ τῇ ἡμέρῃ
καὶ τροφίμων ἐκφύσεως καρπῶν. ὁ
μεῖτοι Σύμμαχος ἔπος ἐκδίδωκεν,
αὐτῇ οἷα βλασησάτω ἀκανθῶν· αὐ-
γῶν δὲ ἐν ταῖς βασιλείαις φυτὸν,
ἀκανθῶν ἔτι λεγόμενον. ἔτι ἔν φησὶ,
τῇ ἀπρηθιμμενῶν καὶ ἀπρηνημενῶν
ἰσράζα, ἢ ἐλλοτείας γῆς παραρ-
μενος, ἢ αὐτὰ ἀργύριον τὰς καρτὴς
δρεπόμενος, ἢ τὴν τιμῆτον παρανομῶν,
μηδὲ ἡ γῆ μοι τὰ σωήθη καρποφο-
ρεῖτω καὶ τροφίμα, ἀλλὰ τὰ ἄχρῃ καὶ
ἄβρωτα.

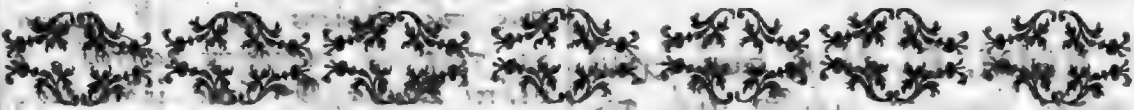
ΚΕΙΜ. Καὶ ἐπαύσατο Ἰωβ
ῥήμασιν.

ΟΛΥΜΠ. Οὐχ ἀπλῶς ἐπαύσα-
το, ἀλλὰ ῥήμασιν, ἡ καρδία δὲ αὐ-
τῇ νοῦσα τὰ θεῖα ἐκ ἐκείνου· ἡ δὲ
γὰρ ὅτι καρπὸς τῷ παντὶ φραγμάτι
ὑπὸ τὸν οὐρανόν, καρπὸς τῇ σιγῇ, καὶ
καρπὸς τῇ λαλήσει, ὅτι καρπὸς ἡ τοῦ
ἀποκρίνασθαι, πρὸς τὰς τρεῖς ἐλε-
γῶν· ὅτι καρπὸς ἡ σωτῆς, καὶ τὸ
ἐπισομῆσαι αὐτὰς ἐσίγησε, καὶ οἶμαι
ὅτι ἐπαύω ἐρῶν, τὸ, ἐπαύσατο
Ἰωβ.

ΚΕΙΜ. Ἡσυχασαν δὲ καὶ οἱ
τρεῖς φίλοι αὐτοῦ ἐπὶ αὐτεπείῃ
Γῶβ. ἢ γὰρ Γῶβ δίκαιος ἐναν-
τίον αὐτῶν.

Οἱ δὲ Σύμμαχοι, διὰ τὸ αὐτὸν
δίκαιον φαίνεσθαι ἐπὶ αὐτῷ ἡσυχάσει
μετὰ Γῶβ, διδόντες αὐτοῖς λόγον εἰπεῖν
ἐπειδὴ δὲ καὶ τὸν Θεὸν ἐκάλεσε μάρ-
τυρα, καὶ ἐαυτῶν ἐτηράσατο, ἐπεσο-
μίδυσαν οἱ φίλοι καὶ ἡσυχάσαν,
καὶ ἀποκριτικῶς, ἀλλ' ἐπειδὴ πάσαν

αὐτῆς δικαιολογίαν ἀπέκλεισε καὶ οὐκ
ἔχον αὐτεπείῃ παρὰ τὰ εἰρημεύειν
σωθέντος αὐτοῦ γὰρ σὺ διηγήσῃ τὰ κα-
τὰ νόματα, καὶ ὡς ἐὰν διαδέσθῃς μεν
ἐμίσθῃ τὸ κακόν, εἰληκενὶ δὲ ἀγα-
τῇ μενέει τὸ καλόν, ἔδειξε γὰρ ὁ
Γῶβ, ὅτι καὶ τὰ πρὸς αὐδράπης δι-
καία, καὶ τὰ πρὸς τὸν Θεὸν σέβας, ἀ-
κρως ἐφυλάττει καὶ τῆς θωμάσεως τῆς
πειροφροσύνης, ἢ τὰς ἐπιστῆναι, ἀλλὰ
τε πολλὰ, καὶ τὸ διαγορεύειν τὰ α-
μαρτήματα.

Π Ρ Ο Θ Ε Ω Ρ Ι Α

ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ ΕΙΚΟΣΤΟΥ ΠΡΩΤΟΥ.

Ο Λ Υ Μ Π Ι Ο Δ Ὠ Ρ Ο Τ.

ΠΡΩΤΟΝ φίλων τῷ Γῶβ ἐπὶ παρακλήσει ἀφικομένων, ἔω δὲ τὰ σκοπεῖ
γεγενημένων τῆς ἀφίξεως, καὶ τῇ βαρύτητι τῆς λόγων ἐπιτελευτῆσαν
τῷ διηγήσει τὰ τραύματα ἱφασκον γὰρ, δι' ἀμαρτίας αὐτῶν πεπον-
θέναι, καὶ μὴ ἄλλως τὸν Θεὸν ἐπάγειν τὰς πολάσεις, εἰ μὴ καὶ
αὐταπόδοσιν· τὲς αὐτῶν λόγους ὁ Γῶβ ἀμυνόμενος ἐτηπόρησε, πῶς
πολλὰς ἐρῶμεν ἀδίκως τιμωρεῖται καὶ δεδωκότας μέχρι τέλους, διηγίαι δὲ πάσχοι-
τας; ἔπειτα ὡς ἐσφαλμένας τῆς φίλων ἀποφύγων τὰς κρίσεις, ἐπὶ Θεῷ βέ-
λειται πλὴν δίκαιον εἰπεῖν, ἵνα ἐπιδείξῃ ὡς ἔδει τῆς πάλαι καὶ τῆς νῦν μάστιγι ἐπὶ
γὰσσο ἀξίον. ταῦτα δὲ ἔλεγεν, καὶ τῷ Θεῷ καταψηφίζομενος ὡς ἀδικα
φράττωντος, ἀλλὰ σφόδρα θάρρῶν τῇ τῷ Θεῷ διημοκρασίᾳ, τὰς δὲ φίλους
διελίξαι θέλων, ὡς καὶ διηγίας, κατ' αὐτὰ ποιῶντας τὰς κρίσεις. ὁ μὲν ἐν
σκαπὸς τῷ Γῶβ, ὡς πρὸς τὰς φίλους αὐτοῦ ἀποτείνεται, βεβόησεν δειξά, ὅτι
ἐπὶ Θεῷ δικάζονται διὰ τὴν ἀναφανέναι, τὸ ἀληθινὸν καὶ ἀποροστω-
λήτας· οἱ δὲ ματρίᾳ αὐτῶν κατηγοροῦντες, ἐκ ἀληθείας ἔχοντες τὸ διηγεῖν τὰς
κρίσεις· τῶν ἐτακρωμένων ὁ ἑλκὺς, καὶ ὁ νεοσηκὺς τὸ διηγεῖν πλὴν διαφύγειν,
ὡς δὲ λέγειν αὐτὸν, ὡς ἀδικα πάσχω παρὰ Θεῷ διὰ τὴν ἀλήθειαν· διὰ τὸ το
ζῆλον ἐξήλωκε τῷ Κυρίῳ, καὶ ὡργισθὲν καὶ τὸ Γῶβ· ἔδει δὲ ἔχον ἀδίκημα

κατὰ τὸ δικαίον κατηγορεῖν, ὥργισθη καὶ τῇ τριῶν φίλων ἐκδίκῃς, ὅτε τὸν δίκαιον ἀσεβείας καταδικάσαν, ὡς δὲ ἀμαρτίας τὰς τιμωρίας ὑπομερόντα. ὁπότε ἀνακύπτει ζήτημά τι τοιοῦτον, εἰ ὥργίζεται καὶ τῇ φίλων ὁ Ἐλίας ὅτι ἀσεβῇ τὸν Ιὼβ ἐκείναι, δίκῃ. Ἄρα ὁ Ιὼβ πῶς ἐν καὶ καὶ τότε ποιεῖται τὴν ἐπιτίμησιν; ἀλλ' ἐρεῖ πρὸς τὸν ὁ Ἐλίας, ἀσεβῆς μὲν ὁ Ιὼβ, καὶ δίκῃ, καὶ ἔδεις αὐτεῖ αἰτίαν δὲ δίδωκε καθ' αὐτὸν, τὸ θέλει πρὸς Θεὸν δικαζέσθαι. ὁ μὲν ἐν σκοπὸς τὸ Ἐλίας ἐφεικτός, ὅδε δὲ σφοδρῶς ἐπληξέ τὸν Ιὼβ, ὥστε ἐκείνοι ἀσεβείαν καταψηφισάμενοι, πλὴν οὐκ ἐσήσατε τὰ δίκαια τὴν διαύσιον, καὶ ἔοικας ἀγάπης καὶ πεποιθήσεως πρὸς Θεόν, ἐπ' αὐτὸ τὴν δίκην λέγειν ἐτόθει. ὅδε λογίζομεθα καὶ τὸν Θεὸν μή τι ἐπαινεῖσαι τὸν Ἐλίας, ἐπειδὴ μὴ νουόηκε τὸ Ιὼβ τὰς λόγους, μήτε μὴ καταδικάσαι, ἐπειδὴ μὴ ἀσεβείας αὐτὸν κατέκρινε, μηδὲ ἀπεφθίνατο δι' ἀμαρτίας αὐτὸν πάχειν, ὥστε οἱ φίλοι διὰ τὸ τότε τὴν κατ' ἐκείνου ἐπιτίμησιν ὁ Θεὸς ἐργάσατο.

ΚΕΙΜ. Ὁργισθὲν δὲ Ἐλίας, ὁ τὸ Βαραχιήλ, ὁ Βαζίτης, ἐκ τῆς συγγενείας Ράμ, τῆς Αὐσίτηςδος χώρας.

Βαζίτης μὲν τοι εἴρηται ὁ Ἐλίας, ἡ ἀπὸ συγγενείας πρὸς τὸ Βαζί, ὅδε οὐ καὶ Ράμ, ὁ ἀπὸ τοῦ πόλεως τῆς αὐσίτηςδος χώρας. Εἰσκόμην δὲ ὅτι καὶ Ναχώρ, ὁ ἀδελφὸς Ἀβραμ, γεννᾷ υἱὸν ἄλλου ἐκ τῆς Μιχάας τὸν Βαζί, ἵσως ἐν ἐκείνῳ καταγὰι τὸ γένος ὁ Ἐλίας διὰ καὶ Βαζίτης ὀνόμασται.

ΚΕΙΜ. Ὁργισθὲν δὲ τὸ Ιὼβ σφόδρα, διότι ἀπέφηνεν αὐτὸν δίκαιον ἐναντίον Κυρίου.

ΟΛΥΜΠ. Κατὰ τὸ εὐλογον μὲν ἐκινεῖτο, ὡς εἰμύζων Ἐλίας. ὥργισθη γάρ, ὅχι ὅτι δίκαιον αὐτὸν ἀπέφηνεν ὁ Ιὼβ, σωητίσασθαι γάρ, ἀλλ' ὅτι ἐναντίον Κυρίου, ἐπειδὴ αὐτὸν ἐκάλει μάρτυρα ἢ ὅτι πρὸς τὸν Θεὸν δικαζόμενος ἐδικηματολόγηται. τὸ μὲν γὰρ

δικαιῶσαι αὐτὸν, ὅδε μίγα. τὸ δὲ ὡς πρὸς τὸν Θεὸν δικαζόμενον τοῦτο ποιῆσαι ἄτοπον. μὴ δίκαιος γάρ, φησὶν, αὐτὸν ἐναντίον Κυρίου. καὶ μὴ οἱ φίλοι διὰ τὸ τότε ὥργιζοντο, καὶ ἐλεγον, μὴ γὰρ ἔσται βροτὸς δίκαιος ἐνώπιον Κυρίου; πῶς ἐπὶ πλείον ἔχει, καὶ γὰρ κατέκρινε τὸ αὐτὸ ἐκκάλεον, ὅτι τὸ Θεὸς δικαιοτέρων αὐτὸν ἐόρκεισεν ἔσται. ἀλλ' ὅχι τοιαύτη γυναικὴ ὁ Ιὼβ ἔσται, ὅτι πῶς δικαιοτέρους ἐστὶ τὸ Θεὸς, ἀλλ' ὅτι αὐτὸ ταῦτα τιμωρεῖται, καὶ ὅτι βέλεται ἐπ' αὐτὸ κρίνεσθαι, ὁ μὲν ἀδικίαν ἐκκάλει τὸ Θεὸν, ὁ δὲ Ἐλίας τὸν ὑπὲρ καθεῖς, ἀγνῆτας τὴν ἀσεβῆ τὸν δίκαιον διαύσιον. τοῖς δὲ φίλοις δίκαιος ἐκκάλει προδεδωκόσι τὸ Θεὸν τὸ μὲν, καὶ ἡρηρεῦσιν.

ΚΕΙΜ. Καὶ καὶ τῶν τριῶν δὲ φίλων ὥργισθη σφόδρα, διότι οὐκ ἠδυνήθησαν ἀποκρίσθαι ἀντίθετα Ιὼβ, καὶ ἔθεντο αὐτὸν εἶναι ἀσεβῆ.

Διτλή κατὰ τῆς φίλων ὠργισθῇ Ἐλίας, ὅτι πᾶσι βίαιας τὸν δίκαιον ἔχεισαν, καὶ ὅτι τὴν ὑπὲρ Θεοῦ σωτηριοσίαν ἀνέληφότες ἠττήθησαν, καὶ ὑπώπησαν, τὸν ὑπ' αὐτῇ σωτηγορέμενον ὡς περ προδεδωκότες Θεόν, καὶ τῇ σωτῇ δεδοκότες τῇ Ἰωβ καὶ τῷ Θεῷ τὰ νικητήρια. εἶποι δ' αὖτις διὰ τὸ το μᾶλλον ὠργισθαι τοῖς φίλοις τὸν Ἐλίαν, ὅτι ἐκ ἡδυνήθησαν ἀντιδρῖναι πρὸς αὐτὸν τῷ Ἰωβ λόγους, ὥς ἐκ μὴ ἀποφύγει αὐτὸν ἀσέβη κατὰ Θεοῦ φρουαττόμενον.

ΚΕΙΜ. Ἐλίας δ' ὑπέμεινε δὲναι ἀπόκρισιν Ἰωβ, ὅπ' πρεσβύτεροι αὐτῷ εἰσὶν ἡμέραις. καὶ ἤδεν Ἐλίας, ὅτι ἐκ ἔστιν ἀπόκρισις ἐν σώματι τῶν τελῶν ἀνδρῶν, καὶ ἐδυμῶθη ὀργῇ αὐτῷ.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἐταυνεν πρὸ ἡθός τῷ Ἐλίᾳ, ὅς καὶ μεν σιωπῆσαντ', ἰδεὶ γὰρ πρῶτος τὸν πρεσβύτερον λαλεῖν, ὅς καὶ μεν δὲ ἀποκρίναμενος, τῇ παλαιότερῃ ἀπορίᾳ συγχιζεύων. τὸ δ' ὑπέμεινε, αὐτὸ τὸ, αἰέμενε· τὸ δὲ ἰδυμῶθη, αὐτὸ τὸ ἐξήλωσε, καὶ καλῶς εἶπεν ὑπέμεινε, δηλονύξ ὅτι ὠργίζετο μεν, ἐκ ἀπεπλῆμα δὲ ἔδεν εἶπεν, ὥς αὐτὸν πάντα κελύσῃ ὁ Ἰωβ. καίτοι δὲ αὐτοῦ τὴν σωΐσιν, πῶς ἐκ προοιμίων ἄλλων λόγους ἄθως ἐπέλαβε, πῶς τὴν προσήκουσαν ἐφύλαξε τάξιν.

ΚΕΙΜ. Ὑπολαβὼν δ' Ἐλίας ὅ τῷ Βοαραχιήλ ὁ Βεζιήτης, ἢ τε νεώτερος μεν ἀλλὰ πρὸ χρόνῳ, ὑμεῖς δ' ἐσ' ἐπὶ πρεσβύτεροι·

διὸ ἡσύχασα φοβηθεὶς τὸ ὑμῖν ἀναγγεῖλαι τὴν ἐμᾶντοῦ ἐπισήμην.

Καλῶς προσέειπεν, ὅτι νεώτερός εἰμι τῷ χρόνῳ· ἐστὶ γὰρ τις νεώτερος μεν τῷ ἡλικίᾳ, πολὺν δὲ ἔχον φρόνησιν· καὶ ἐπεὶ τῷ μεν χρόνῳ προβεβηκὼς, νεώτερος δὲ τῷ διανοίᾳ. ὅρα δὲ, ὅτις ἢ μόνον αἰδοῖ, ἀλλὰ καὶ φόβῳ καὶ ἀλαβείᾳ τῆς πρεσβυτέρων τὴν διαλέξιν περὶ μαντε, καὶ ἐμὴ μὴ ἀποπτεῖν ἐταύσαντο· ἐκ εἶπεν αὐτὸς, ὅς καλῶς ἔχειν ἐλογίζετο.

ΧΡΥΣΟΣΤ. Ἐκατέρωθεν ἐν αὐτῇ τῇ σωΐσιν σοχαζόμεθα, ἀπὸ πρὸς τῆς σιγῆς, ἀπὸ πρὸς τῆς διαλέξεως. ἵνα γὰρ μητις εἴπῃ, καὶ τίν' εὐκλει μὴ παρὸς τῇ ἀρχῇ μετ' ἡμῶν ἐμαχῆσθαι ὑπὲρ τοῦ Θεοῦ; ἐπὶ τῷ ἡλικίᾳ κατέρυγε, καὶ φησὶν, ὅτι προσδοκῶν γενναίων τι καὶ θαυμαστὸν παρ' ὑμῶν λέγεσθαι, ἡσύχαζον. ὅρα πῶς ἀφιλότιμος ἱδ', πῶς παρεχόρει τῇ πρωτείᾳ ἑαυτοῖς.

ΩΡΙΓΕΝ. Ἐταγγέλλεται μεν τοῖς ἐπισήμην ἔχειν, ἢ, καὶ τὸς λοιπὸς, γνώσιν, πῶς ἄνθρωποι πάχυσαν ἐν τῷ βίῳ, πῶς τινες ἀδικοὶ ἀτυχῶσιν. εἶδον ἀδικούντας καὶ παρανομούντας, ἀδύμωκτας, καὶ ἐμὴ παρὰ μικρὸν ὅσα λείψανται οἱ πόδες, ἐὰν ἐν τῷ βίῳ τίτῃ μόνον εἴδω· ἐὰν δὲ τὸ μέλλον ἐνοήσω, ἰσώπεις εἰσιν οἱ πόδες μου.

ΚΕΙΜ. Εἶπα δὲ ὅτι ἐκ ὁ χρόνος ἐστὶν ὁ λαλῶν, ἐν πολλοῖς δὲ ἔπαισι αἰδασί σοφίαν· ἀλλὰ πνευμάτις ἐστιν ἐν βροτοῖς, (ὁ δὲ Σύμμαχος, ὅπως δὲ

πνεῦμα Θεοῦ ἐσὶν ἐν ἀνθρώποις) πνοή δὲ παντοκράτορος ἐσὶν ἡ διδασκασα· ἔχ' οἱ πολυχρόνιοί αἰσι σοφοί, ἔδ' οἱ γέροντες οἶδασι κριμα.

ΟΛΤΜΠ. Πάλαι, φησὶ, καθήμερος, καὶ τῇ λεγομένῃ ἀπακροώμενος, καὶ ἐκ ἀξίας σωροῶν τῆς ἡλικίας τῆς λόγος, κατ' ἐμαυτὸν ἐλεγον, ἔχ' ἀπλῶς οἱ χρόνῳ προβεβηκότες εἰσι σοφοί, ἀλλὰ κρίμα τῆς τοῦ ἀγίου πνεύματος χάριτος, τῆς ἐκ αἰαμενότητος χρόνον, ἀλλ' ἀδράως σοφίζεσθαι τὸν ἄνθρωπον· δὴλον δὲ ὅτι ἐκ ἀκριβὺς διδάσκει ἡ χάρις, ἀλλ' ἐὰν ψυχῇ εὐρὴ λαθαρῶ, ἐκ ἀνάγκη, φησὶ, τὸς πρεσβυτέρους εἶναι σοφισμούς, ἀλλ' ἐστὶ καὶ ἀπὸ νεότητος ἀκούσαι τι γενησίου· εἰ γὰρ χρόνος ποιῇ σοφός, πολλῶ μᾶλλον ὁ Θεός· κατ' ἐμαυτὸν γεμῶν ὁ χρόνος δίχα τῆς χάριτος, σοφίαν παραχρῆν ἀδιώατο· ὁ δὲ ἐδὲ μέρος τῇ κριμάτων τῷ Θεῷ διώαται τις καταλαβεῖν ὑπὸ τῷ χρόνῳ σοφίζομενος, εἰ μὴ ἡ θεία προσγίνεται χάρις.

ΚΕΙΜ. Διὸ ἤπα ἀκούσατέ με, καὶ ἀναγγελεῖ ὑμῖν ἃ οἶδα· ἐνωτίζεσθαι με τὰ ρήματα· ἐρῶ γὰρ ὑμῶν ἀκούοντων, ἄχρεις ὃ ἐπάσητε λόγους, καὶ μέχρεις ὑμῶν σωήσω.

Ἐπερα ἀντίγραφα, καὶ τὸ, ἐρῶ ὑμῶν ἀκούοντων, ἔχει καὶ τῶς τῶς εἰχες, ἰδὲ ἡκούσα τῆς λόγους ὑμῶν, ἡρωτισάμην ἄχει συμμετῶς ὑμῶν· οἱ δὲ ἔπροι ἐριμυλῶται ὅπως ἐκδεδῶ-

κασιν· ἰδὲ ἡδεξάμην τὰς λόγους ὑμῶν, ἡκούσαμην ἐφ' ὅσον ἡρώτισατε λόγους, καὶ μέχει τὰ ἐφικίδια ὑμῶν σινοῦν· κατὰ μὲν οὕτω τῷ τῷ ἐκδοσιν, καὶ τὰ ἔπρα τῇ ἀντηγάφῳ, ὡσπερ, φησὶν, ἐγὼ μεθ' ἡτυχίας ἡκούσα πάντων ὧν εἶπατε, καὶ ἀνέμεινα μέχει συμπεράσματος τῇ ὑμετέρων λόγων, καὶ ἔως ὅτε πᾶσαν ἐαυτῶν τῇ φρόνησιν κενώσητε· καὶ ὑμεῖς τῇ ἐμῶν ἀκούσατε λόγων. κατὰ δὲ τὰ παρ' ἡμῖν ἀντίγραφα, ὁ νῦν ὅτος· ἀκούσατέ με φησὶν, ἐρῶ ὃ ἐδὲ ὑπέρογκον, ἀλλ' ἃ διώασαι δοκιμάσαι, καὶ μέχρεις ὑμῶν σωήσω, ἀντὶ τῶ, οὐ κενοφωνίας κρήτομαι, ἀλλ' ὡς διώασι σωιεύσαι λαλήσω, ἡ ἐκεῖνο, φησὶν, ὅτι οὐ πρότερον παύσομαι λαλῶν, πρὶν ἢ καὶ ὑμεῖς τὸς ἡμῶς δοκιμάσητε λόγους, εἰ ἀρα καὶ γὰρ σωιεύσαι διώαμαι μέχρεις ὑμῶν, ταῖσι, μέχρεις οὐ καὶ ὑμεῖς σινοῦσητε, ἢ καὶ ὑπερβαλὼν τῷ ὑμετέρων νόησιν.

ΚΕΙΜ. Καὶ ἰδὲ ἐκ τῷ τῷ ἰὼβ ἐλέγχων, ἀνταποκρινόμενος ῥήματα αὐτῷ ὃς ὑμῶν· ἵνα μὴ ἔπρητε, εὐρομῶν σοφίαν Κυρίου προδόμενοι· ἀνθρώπων δὲ ἐπετρέψατε λαλήσαι τοιαῦτα ῥήματα.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Διὰ τὸ τὸ, φησὶν, ἐκ τὸ λέγειν προήχθην, ἐπειδὴ μηδεὶς ὑμῶν ἐλέγχει τὰς λόγους τῷ ἰὼβ δεδοῦνται· καὶ τοιγε τὸν μέζονα λόγον ἐγυμνάζετε ὑπὲρ τῷ Θεῷ ἀπολογούμενοι, καὶ αὐτῷ σωηγαρουῶτες· μὴ ἐχούσας δὲ αὐτεπεῖν τῷ ἰὼβ, τρόπον τινὰ καὶ ἐπετρέψατε διὰ τῆς σωτῆς ἀνθρώπων γε οὐτε τοιαῦτα

ἀλλ' ὁμολογῶντες, καὶ πάντες λαλοῦντες
 καὶ Θεῷ.

ΧΡΗΣΟΣΤ. Ἡ οὐκ ἐπὶ τὸ φρονεῖν,
 ὅτι ἔδε· καὶ ἐπὶ ἡλέγχετε, ὡς ἔδει
 ἡλέγχατε, ὅτι ἡμερον ἐπωπύησαν
 πάντες δέ, φησὶν, καὶ αὐτοὶ εἶπατε, ὅτι
 αὐτὸ τὸ σοφὸν ἐποίησάμεν, ὅτι τῇ
 τοῦ Θεοῦ μεῖδι προσετέθημεν, καὶ
 τις ὑπὲρ αὐτὸ λόγος ἀνεδείξαμεθα.
 ἔδει γὰρ ἡμεῖς ἡμάρτετε, ὅτι τὸν
 Γῶβ' ἐλέγξατε καὶ ἠδυνάθητε, καὶ ὅτι
 λυγίσθητε αὐτὸ τοιαῦτα λαλοῦντες, ὡς
 ἀσοφον ὑμῶν καὶ τὸτο καὶ ὁ διώκων
 εἶπεν, ὅτι παρὰ Θεοῦ χάριν καὶ
 σοφίαν εὗρατε, ἀπὸ συνηγορούντες αὐ-
 τῷ· γενίχθη δὲ γὰρ ὑπὸ Γῶβ'.

ΚΕΙΜ. Ἐπότηθησαν, καὶ ἡ-
 πεκρίθησαν ἔτι ἑταλαίωσαν
 δὲ αὐτῶν λόγους ὑπέμνηται, καὶ

καὶ ἐλάλησα, ὅτι ἐσηταν, καὶ
 οὐκ ἐκέρδησαν.

Φασὶν οὖν μὴ εἶναι τὰς δύο σίχους
 τοὺς τοῦ Ἑλίου, ἀλλὰ τὰ συγχα-
 ρεύς, διὰ μὲν παραδείκτος τῆς κα-
 ρίλων ἀποσώτησιν· ἐγὼ δὲ φημί, καὶ
 τὰτα εἶναι τὸ Ἑλίου, καὶ ἡμεῖς δὲ ἐ-
 ταῦτα ἐπὶ λόγῳ, τὸ καλεσόμενον καὶ
 ἀποσφιλύ. ὡς γὰρ παρὰ ἐπὶ μὲν
 ταῦτα διαλεγόμεθα, περὶ αὐτῶν φη-
 σὶν, ὅτι διὰ τὸ λαλῶν, ἐπειδήπερ
 ἔτοι· κατεκλήγησαν διὰ τὰ τῷ Γῶβ'
 ῥήματα, καὶ τὴν ἐαυτῶν λόγους πα-
 λαιὸς καὶ σαφὴς, καὶ ἀχρεῖς ἐδείξαν
 διὰ τῆς σιωπῆς· ὅθεν καὶ ἐπάγει, ἐγὼ
 δὲ ὑπέμνηται, καὶ ἡ ἐλάλησα, οἰόμε-
 νος αὐτὸς διώκεσθαι αὐτὴν· ἐπὶ
 δὲ ἐσησαν καὶ περαιτέρω παρελθεῖν καὶ
 ἠδυνήθησαν, τοῖς τῷ Γῶβ' ἀνακοπε-
 τῶν λόγοις, παρελθόν διηλύθει τὰ
 εἰρημένα.

Π Ρ Ο Ο Ε Ω Ρ Ι Α

ΚΕΦΑΛΑΙΟΤ ΕΙΚΟΣΤΟΤ ΔΕΥΤΕΡΟΤ

Ο Λ Τ Μ Π Τ Θ Δ Ω Ρ Ο Τ

ΕΤΗΚΩΣ ὁ Ἐλίας τὴν αἰτίαν ἧς ἦς εἰς τὸ λέγειν προήχθη, βαθείας αἰσῶν γενομένης σφίσι, αὐτὸς τὸς αὐτὸς λόγος καταληροί, καὶ τὰ τοῦ Ἰωβ καταμείφεται ῥήματα, ὡς δικαιούμενος αὐτὸν, καὶ πρὸς Θεὸν ἐβόλῃτος κεινέσθαι. ἡ γενομένης καὶ αὐτὸς ἦσθαι διανοήσας, καὶ ὡς πρὸς τὰ παρὰ τῆς φίλων τὰ τοιαῦτα ἐλάλησεν ὁ δίκαιος, ὡς αὐτὸς λέγει αὐτὸν, ὅτι ἀδίκως τὰντα παρὰ Θεοῦ ἐλάλησεν, καὶ ὅτι αὐτὸς αὐτὸν φέρει τὰ ἀνθρώπινα, πολλὰ περὶ τῆς τοικίλης τοῦ Θεοῦ περὶ ἡμᾶς προνοίας διαλέγεται. πλὴν καὶ ὁ Ἐλίας τῆς κτ. τοῦ Ἰωβ ὑποδείκνυται ἡ ψαυή, ἀλλ' ἐπὶ τῇ τῆς ἐπεσεχθεῖς αὐτῇ πληγῇ τὴν αἰτίαν ἀρχίσθαι καὶ καὶ.

ΚΕΙΜ. Ὑπολαβὸν δὲ Ἐλίας λέγα· πάλιν λαλήσω, πλήρης γάρ εἰμι ῥημάτων.

Ο Λ Τ Μ Π. Πλήρης, ἀπὸ τῆς ἐμῆς ῥημάτων, τῶν τε ὑπὲρ Θεοῦ δηλοῦντι, καὶ τῆς πρὸς τοῦ Ἰωβ, εἰς τὴν ἐμοίαν ἔκτασιν Θεῷ κατασλῶναι βελήσαντα, καὶ εἰς τὸ αὐτὸν ἐταυρόμενον, ὡς εἶπεν πρὸς Θεόν, κενθῶμαι, καὶ ἐλπίσῃμι ληψέσθαι τὰ νικητήρια.

ΩΡΙΓΕΝ. Καλῶς, εἴτε, τὸ, πλήρης εἰμι· ὃ δὲ μὴ πλήρης ὢν ῥημάτων, καὶ ἐρχόμενος ἐπὶ τὸ λαλῆναι, καὶ αὐτὸς ὡς καλῶς καὶ τὸ εἶπαι.

μεῖον, ὁ γὰρ μωρὸς μωρὰ λαλήσει, καὶ ἡ καρδία αὐτῆς μάταια τοῖται.

ΚΕΙΜ. Ὁ λέγει γάρ με τὸ πνεῦμα τῆς γαστρὸς.

Ο Λ Τ Μ Π. Ὁ δὲ Σύμμαχος συγχεῖν· ἡ φέρω, φησὶ, τὴν σιωπὴν, καὶ ἐχεινδεῖν ἐτι δυνάμει, διαθερμαίνοντες τὴν ψυχὴν, καὶ οἶον ἀποτιγόμενος, εἰμὶ λαλήσω. πνεῦμα δὲ γαστρὸς, ἡ περιφραστικὴ τὴν ψυχὴν λέγει, ἢ τὸ θυμικὸν αὐτῆς μέρος, ἀλόγως ὡς ὑπὲρ Θεοῦ κινούμενον. ἐμοὶ δὲ τροπικώτερον εἰρησθαι δοκεῖ, τὸ, ὁ λέγει γάρ με τὸ πνεῦμα γαστρὸς.

ὡπερ ὃ πνεῦμα τοῖς ἐγκάτοις ἀπο-
ληφθεὶς, καὶ μὴ δέισκου διέξοδον,
λυπεῖ καὶ ὀδυρεῖ τὸν αὐθροπὸν· ὅτι
φθίνῃ, καὶ ἐμὲ ὀλέκει τὸ πνεῦμα τῆς
γαστρὸς, τρεῖσιν, οἱ λόγοι ἅς ἐν τῇ
διακονίᾳ φέρω, ἀδιεξόδοι καταχέ-
μενοι.

ΟΡΙΓΕΝ. Ὡπερ τις ἐγγυῶ γί-
νεται, καὶ μορφωθεὶς τὸ ἐν αὐτῇ
γεννημένος, ἐπὶ ὠδίνῃς ἔρχεται, με-
χρὶ οὗ ἀπογεννήσῃ τὸ συληφθεὶς.
καὶ ταῦτα καὶ ἐπὶ τῆς τῷ φιλομαθὸς
ψυχῆς γίνεται. συλλαμβάνει ὃ τὸ
λόγον, οὗ ἀπαγγελλόμενον μορφοῖ, καὶ
τυποὶ αὐτὸν τῇ τάξει· ὅταν δὲ με-
τὰ τυπῶσαι, καὶ μορφῶσαι, τεπελει-
μένον αὐτὸν παραδῶ, τότε τίχτει, καὶ
μέχρ' αὖ τῇ, βαρύνεται καὶ ὀδίνει.

ΚΕΙΜ. Ἡ δὲ γαστήρ μου ὡ-
περ ἄσχος γλάχης ζέων δε-
δεμένος, (ὁ δὲ Σύμμαχος,
ὡπερ οἶνος νέος ἀδιάπνυτος.)
ἢ ὡπερ φυσητὴρ χαλκίως ἐρ-
ρήγως.

ΟΛΥΜΠ. Μικρῷ, φησὶ, διαρρή-
γνυμαι, ἐπὶ πλήθους τῶν ἐπιληυσῶν
μοι πότος τινὲς αἰπλογία· οἰνοῦν σε-
νοχωρέμενος, ὡπερ τις ἄσχος οἶνου
νέος καὶ θερμῷ πεπληρωμένος, ὑπὸ τῷ
αἰαβρασμῷ καὶ τῆς ζέως ἐκραγεῖται
μέλῳ. ἐντεῦθεν δοκεῖ μοι καὶ ἐν τῷ
ἀαγγελίῳ εἰρηθεῖν, ὅδε οἶνος νέος
εἰς ἄσχος παλαιὸς βάλλει· φυσητὴρ
δὲ, εἶπε, καὶ προέθηκεν, ἐρρήγως, ἐ-
πειδὴ λαλεῖν ἤρξατο, καὶ ὡπερ ἀφί-
ναι τὰ ἐξ ὧν πνεύματος· ὁ γὰρ διαρ-
ραγὴς φυσητὴρ τῷ χαλκίῳ, ἀφίησι
τὸ πνεῦμα.

ΧΡΥΣΟΣΤ. Ἐνταῦθα δείκνυται,
ὅτι πάσαι αἱ ἐλπίες ὠδινῶν εἰπεῖν
ὑπέμεινε, καὶ ἐκατέρη, καὶ διαρρα-
γεῖν εἶχεν, ὥς πολλῆς τῆς ὑπο-
μονῆς χρεία. ὅπερ ἐπὶ μάστιγι το-
φίας ἔργον, διώκεται· ῥήματα κατα-
χεῖν.

ΚΕΙΜ. Λαλήσω, ἵνα ἀνα-
παύσωμαι, ἀνοίξας τὰ χεῖλη.

ΟΡΙΓΕΝ. Ὁ τυγχάνων σωτηρίου
ἀκροατῆς, καὶ ὢν πλήρης λόγων, λα-
λῶν ἀναπαύεται, τὴν περισσότητι οἶον
κενώσας καὶ ἀποβαλὼν.

ΚΕΙΜ. Ἀνθρώπου γὰρ ὁ μὴ
αἰχμυδῶ, ἀλλὰ μὲν ὁδὲ θρο-
νῶν ὁ μὴ ἐντραπῶ· ὁ γὰρ ἐπί-
σταμαι θαυμάσαι πρόσωπα· αἱ
δὲ καὶ μὴ, καὶ ἐμὲ σῆψις ἔδονται.

ΟΛΥΜΠ. Λαλήτω, φησὶ, ἀν-
ταγωγίως, καὶ δίχα πάσης ἀνθρω-
παισεύσεως· εἰ δέ τι παρὰ τὸ δίχου
φθίγγωμαι, καὶ μὴ πάσης ἀνθρωπίνης
αἰδῆς τὸν προτιμήσω, καὶ ὡπερ
τὸν Γάβ, σῆψις ἔδονται, ἢ ὡπερ τὰς
προσωπολήπτας· καὶ μάστιγι ὅταν ἡ
Θεὸς ἐν τῇ μέσῳ, καὶ ἀνθρώπος μάλ-
λον πρῶτος. ἐγὼ μέτοι, φησὶ, ἐκ
ἐπίσταμαι θαυμάσαι πρόσωπα, τρεῖσιν,
ἐκ ἔχω ταύτην τὴν ἐπιστήμην, ἵνα αἰδε-
θῶ, ἢ χαρίσωμαι τινα, ἀλλὰ κατα-
φρονῶ ἀνθρώπων, καὶ τῆς παρ' αὐτοῖς
αἰχμυῆς· ταῦτα δὲ λέγων, ἐκείνους
αἰνίττει, ὅτι διὰ τὸτο ἐσέγησαν,
αἰχμυδῆς τὸν Γάβ.

ΚΕΙΜ. Οὐ μὲν δὲ ἀλλὰ ἀ-
κρυστον Γάβ τὰ ῥήματά μου, καὶ

λαλῶν ἐνοτίζεμε. ἰδὲ γὰρ
ὠοῖξα τὸ σῶμα μου, καὶ ἐλά-
λησεν ἡ γλῶσσά μου· καθάραι
μου ἡ καρδία ῥήμασι, σωῆσιν
δὲ χαλέων μου καθάραι νοῆσαι.

ΟἶΤΜΠ. Ἀκούσον παιγαροῦ ὁ
Ιώβ· ἀρχομαι γὰρ λοιπὸν πρὸς
σέ λόγων, καθάραι μὲν καὶ παντὸς
πάθος ἀνεύχλητον φέρων τὴν ψυ-
χὴν ἡ κτ' τὰς λοιπὰς, ἁθροῖαν, ἁ-
πλῶν, μηδεὶ κατὰ πρόκειμα λέγε-
σαι· σωετὴν δὲ ἔχων γνῶσιν, καὶ
ἀπλῶν, καὶ κεκαθαρευμένων. καθάραι
δὲ λέγει γνῶσιν, τὴν ὑπὲρ Θεῶν, καὶ
πρὸς ἀνθρώπων ἡ ἰσοτιμία δέλου-
ται πρὸς Θεὸν δικάζεσθαι.

ΚΕΙΜ. Πνεῦμα Θεῶν τὸ
ποιῆσαί με, πνοή· καὶ παντοκρά-
τορ· ἡ διδασκασά με.

ΤΟΥ ΑἴΤΟΥ. Ἀρχόμενος
ὁ ἑλίου, ἀχαιεῖς ἡμεῖς ὕμνον ἀναπέμ-
πει Θεῷ, αὐτῶν εἶναι λέγων αἴτιον
ἑαυτῶν καὶ τῆς ποιήσεως, καὶ τῆς συνέ-
σεως, καὶ γνῶσεως, ἡ τινι πεποιθὼς
ἐπὶ τὸ λέγειν προήχθη. οἶδα γὰρ,
φασιν, ὡς πάντων τὴν σωῆσιν ἐκ
ἀπ' ἑμαυτῶν, ἀλλ' ἀπὸ τῆς Θεῆας χά-
ριτος κέκτημαι· ὁ γὰρ τὸ εἶναι δέδο-
κώς, καὶ τῇ δέονταν τὴν γνῶσιν πα-
ρέχετο.

ΣΕΒΗΡΟΥ. Ἐκ μέντοι τῇ προει-
ρημένῳ διδασκόμεθα, ὅτι Θεὸς τὸ
πρόβλεπαι καὶ δημιουργῶν, ὡς ὁ ὕψος. καὶ
γὰρ καὶ δὲ ὕψος τὰ πάντα ὁ πατὴρ
ἐδημιούργησεν, καὶ ὁ ἅγιος πνεῦμα
τι ὁ κτ' φύσιν ἰδίαν ἴσι τὸ ποιοῦ-
ναι.

ΚΕΙΜ. Ἐὰν δυνῶ, δός μοι
ἀπόκρισιν· πρὸς ταῦτα ὑπόμα-
νον.

ΟἶΤΜΠ. Ἀνάμνησιν, φησὶ, καὶ
ἀκρίβειαν τὰ κατ' ἐμὲ, εἰ ἔστι σοὶ λό-
γος ἀντιλογίας, ἀντιφθιγγαί.

ΚΕΙΜ. Στήθι κατ' ἐμὲ, καὶ
ἐγὼ κτ' σέ. ἐκ πληθὺς διήρτησαι
σύ, ὡς καὶ ἐγὼ· ἐκ τῶν αὐτῶν
διηρτίσμεθα.

Μηδεὶ, φησὶν, ἑλαβηθῆς πρὸς
τὸ ἀποκρίνεσθαι, ἰσοπαλὴς γὰρ ὁ
ἀγὼν, ὅτι γὰρ αὐτῆς ἀμφω τυγχάνο-
μεν φύσεως, τῆς ἐκ πληθὺς καὶ γῆς, καὶ
ἐδὲν ἐχέσης ὑπέρουκον. ταῦτα δὲ λέ-
γει, ἐντρέπων αὐτὸν, ὡς πρὸς Θεὸν
δελήσαντα δικάζεσθαι· μονονούχι
φασκων, τί πρὸς Θεὸν κλένεσθαι
θέλεις, ἢ ἐνώπιον ἐδείξαι δικαίη-
ται; πρὸς με δίκασαι· τοῦ κατ' ἐ-
μὲ σε διαφέροντα.

ΚΕΙΜ. Οὐχ ὁ φόβος μου
σέ σροβήσει, ἐδὲ ἡ χάρμ μου βα-
ρεῖα ἔσαι ἐπὶ σοί.

Ἐπειδὴ ἔλεγεν ὁ Ιώβ, καὶ ὁ φόβος
αὐτῶν μὴ μὲ σροβήτω, ἰδὲ, φησὶ,
ἐδὲν φοβερὸν παρ' ἐμοί, ὡς περὶ παρὰ
Θεῷ, ὡς ὑπὸ τῶν φόβων σροβήσῃ σε,
καὶ περιτρέπεσθαι τὴν διάνοιαν, καὶ
διὰ τῆς μὴ θάρρειν τὸς πρὸς ἐμὲ λό-
γους, ἐκ ἰσως ἔχεις εἰπεῖν· ἐδὲ τὴν
αὐτίκῃς, ὑποπτάς ὅτι πληγὴν ἐπα-
γάγω σοι, βαρύνων κτ' σέ τὴν ἐμὴν
χείρα· ἔφασκες γὰρ, ὡς ἀκρίβειαν μί-

μνημα, ὡς εἰ μὴ ταῦτα ἐδεδοάκεις, διηγωνίῃς αὐτὸς πρὸς Θεόν. ταῦτα δὲ διῆξαι Εὐλίας, ὁ καθαρὸς τῆς συνείδειας, ἥ ἥς ὁ Ἰωβ τὰς λόγους φροῖ-φερεν.

ΚΕΙΜ. Πάλιν ἅπας ἐν ὧσί μου, φωνῶ ῥημάων σε ἀκήχοα· διότι λέγεις, καθαρὸς εἰμι, ἔχ' ἀμαρτιῶν, ἀμεμπτός εἰμι, ὃ γὰρ ἠυόμην· μέμψιν δὲ κατ' ἐμὲ εὗρεν, ἤγνηται δέ με ὥστε ὑπεναντίον· ἔθετό δὲ ἐν ξύλῳ τὸν πόδα μου, ἐφύλαξέ δέ με πάσας τὰς ὁδούς.

Αὐτὲς, φησί, τοῖς ἱμοῖς ὡς ἡ κατὰ σε λέγοντος, ὅτι καθαρὸς εἰμι καὶ ἀμεμπτός· ὁ δὲ Θεός, ὥστε τις ἔχθρος, ἀκριβῶς ἀναζητήσας τὰ κατ' ἐμὲ, ἐπὶ ἁκῶν, ἢ ἀγνοῶν παρέβλεψεν, εὗρε κατ' ἐμὲ μέμψιν, ὅπως με τιμωρήσεται, καὶ πάσας μὲ τὰς πορείας σιωπῆσει, ὥστε οἱ συνέτριπτεσθαι ἐν ξύλῳ τὰς πόδας δεσφύμενοι· τὸ δὲ ἀδικοῦντος τῆς τιμωρίας ἐν τέτοις αἰνείηται.

ΚΕΙΜ. Πῶς γὰρ λέγεις δίκαιός εἰμι, καὶ ἔχ' ἐπακήχόε μου;

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Τὸ ἐστίν, ὃ ἐγκαλεῖς, φησὶν, ὅτι ἔχ' εἰσέηκσέν σε τῆς δίκης· πόθεν ἔηλθεν εἰς ἐμὲ, ὅτι ἔχ' εἰσέηκσέν; ὅτι κολάζει καὶ τιμωρεῖται; τὸτο ἔργον αὐτοῦ, ὥστε βελτίους ποιεῖν τὰς ἀνθρώπους. πῶς ἐν ἀπέτολμῃ τὸτο εἰπὲν, ὅτι δίκαιός εἰμι, ὁ δὲ Θεὸς ἔχ' ἀκεί με;

ΚΕΙΜ. Αἰώνιος γὰρ ἐστίν ὁ ἐπάνω βροτῶν.

Τετίσιν, ἔκ ἐπὶ σοὶ φροῦτον δοκιμασθήσεται, ὃ ἐπὶ πάντων Θεός.

ΚΕΙΜ. Λέγεις δὲ, διὰ τί τῆς δίκης μου ἔχ' ἐπακήχόε μου παν ῥῆμα; ἐν γὰρ τῷ ἅπασι λαλήσαι ὁ Κύριος.

Αὐτῶν Αἰκίλας, καὶ Σύμμαχος, ὁ μὲν, τί ἐν πρὸς αὐτὸν ἐδικάσω; ὅτι πάντα τὰ ῥήματα αὐτοῦ ἔχ' ἀποκρινέται· ὁ δὲ τί ἐν αὐτῷ δικάζῃ; πάντες γὰρ οἱ λόγοι αὐτοῦ ἀνάντι ῥητοι· τῆσι, ἔχ' ἐκ' ἐκαστοῦ ἀκεί καὶ παιδάει; ἀλλὰ τὸ ἐπὶ τῷ Θεῷ, εἰσάγει τί ποιῆσαι, καὶ μὴ κατὰ κρὸν· πολλὰς δὲ ἐπειράτων παρηγορεῖ, καὶ δι' ἐνυπνίων· σὺ δὲ αὐτὸν εἰς δικαστήριον καταπαῖσαι φροῦρησαι. καίτοιγε ἐχρῶ σε ἐννοεῖν, ὅτι ἄωρι-σεν, ἔχ' ὡς αὐθροῦ μεταμελησόμενος, ἢ ἐπιλογισσόμενος τι κρεῖττον, ἐνομοθέτησεν· ἀλλὰ πάντα ἃ διωρί-στατο, ἀμεμπτα. ἀνθρώπων μὲν γὰρ τὸ, ἐφ' οἷς λέγουσιν, ἢ φράττει, μεταμέλλει· Θεὸς δὲ τὸτο ἔχ' ὑπο-μείνῃ, ἀλλ' ἅπασι ἀρκεῖ ἀποφῆνασθαι.

ΚΕΙΜ. Ἐν δὲ τῷ δαλτέρφ ἐνύπνιον, ἢ ἐν μελέτῃ νυκτε-ρινῇ, ὡς ὅταν ἐπιτίπτῃ θανός φόβος ἐπ' ἀνθρώπου ἐπὶ νυσαγ-μάτων ἐπὶ κοίτης· τότε ἀπακα-λύπτῃ νῦν ἀνθρώπων.

ΠΟΛΥΧΡ. Ἀτάξ μεν, φησί, λέγει τὸ Θεός, τὰ πολλὰ δὲ διαφασμάτων παιδάζει νυκτερινῶν, καὶ ἐπιστρέφει τὸς ἀνθρώπους, ἀνακαλύπτων τὰ αὐτῶν διανοήματα. ταῦτα δὲ φησὶν, ὁ Ἐλὶες διὰ τὸ εἶπέν τὸν Γωβ. πρὸς Θεὸν ἐκφοβήσας με συντηρίοις, καὶ ἐν ὁράμασι.

ΚΕΙΜ. Ἐν ἡδεσι φόβῳ τοῖς τοῖς αὐτὸς ὀξεφόβησεν ἄποσρέψαι ἄνθρωπον ἀπὸ ἀδικίας, τὸ δὲ σῶμα αὐτὸ ἀπὸ πνύματος ἐρρύσατο, ἐφάσατο δὲ τῆς ψυχῆς αὐτὸ ἀπὸ θανάτου, καὶ μὴ περᾶν αὐτὸν ἐν πολέμῳ.

ΟΛΤΜΠ. Ἀτάξ μεν, φησί, λαλεῖ, καὶ νόμον τίθησι Θεός. καὶ δὲ τὸ νομοθετῆσαι, εἴτινα ἔσθῃ καταφρονῶντα, διὰ νυκτερινῶν αὐτῶν δαιμόνων ἐπιστρέφει καὶ νοδιτεῖ. ἔτι δὲ χρίσμιθ' ὁ παιδάτικὸς ἔπος φόβῳ, ὁ δὲ διὰ τῶν φασμάτων καὶ ἰνδαλμάτων, ὅτι καὶ μέλλουσιν τιμωρίαν ἐπὶχεῖ ὡς τὸν ἐκ τῶ φόβῳ βελτίῳ γεγόμενον, ἀβλαβὲς ἔχειν καὶ σῶμα καὶ ψυχὴν, ἀναπαύσασθαι τε ἐκ πολέμιων χειρὸς. ἴσως γάρ, εἰμὴ ἐπιστρέψει πρὸς τῆς τιμωρίας, ἢ θηλάτω πληγῇ, ἢ πολέμιων ἐφόδῳ, ὃν ἐξήμαρτε τὴν δίκην εἰδὼς. ἀλλ' ὁ μελλήτης εἰς τιμωρίαν, διὰ τῶ φόβου ἀνακαλεῖται πρὸς μετανοίαν, καὶ διὰ τῆς ἀπειλῆς τιμωρίαν ἐπὶχεῖ προσδοκωμένῳ.

ΚΕΙΜ. Πάλιν δὲ ἠλεγξεν αὐτὸν ἐπὶ μαλακίᾳ ἐπὶ κοίτης, καὶ πληθῶν ὅσων αὐτὸ

ἐνάρκησε πᾶν δὲ βρώτων σίτα ὃ μὴ δυνήται προσδέξασθαι, καὶ ἡ ψυχὴ αὐτὸ βρώσιν ἐπιθυμήσει, ἕως ἂν σαπῶσιν αὐτὸ αἱ σάρκες, καὶ ἀποδέξῃ τὰ ὅσα αὐτὸ κενά. ἠγγίστε δὲ εἰς θάνατον ἡ ψυχὴ αὐτὸ, ἡ δὲ ζωὴ αὐτὸ ἐν ἁδῇ.

Ἐάν μεῖοι, φησὶν, ὁ ἁμαρτανῶν μηδὲ τοῖς νυκτερινοῖς σωφρονίζοιτο φόβοις, μηδὲ μετανοεῖν βέλοιοιτο, κληνοκετῇ αὐτὸν νοσῶντα ποιῇ, καὶ φείκλιω καὶ νάρκλιω τοῖς αὐτὸ ὅσίοις ἐρίοις, καὶ ὅπως ἀδελίως διατίθῃσιν, ὡς ἐθέλουν μὲν αὐτὸν τροφῆς ὀρέγεσθαι, ἐπιτελοῦντα δὲ τὴν ὀρεξίν, καὶ μὴ διώσθαι τὸν τροφὴν προσπαῖσαι ὡς ἐτεῦθεν τὸς μεν σάρκας αὐτὸ δαπανᾶσαι, τῇ δὲ ὅσων τὴν ἰσχυρὴν ἐκλείπει, χεδόν καὶ τὸ μυελὸς ἐκμυζηθέντος, ἢ ξηρανθέντος, ἐγγύς δὲ εἶναι λοιπὸν τὸ θάνατον τὴν ψυχὴν, καὶ τὸ ἐν ἁδῇ φαυτάζεσθαι.

ΚΕΙΜ. Ἐάν ὥσι χίλιοι ἄγγελοι θανατηφόροι, εἰς αὐτῶν ὃ μὴ τρώσῃ αὐτὸν, εἰάν νοήσῃ τῇ καρδίᾳ ἐπιστραφῆναι πρὸς Κύριον. ἀναγγέλλῃ δὲ ἀνδρῶν πῶ τὴν ἑαυτὸ μέμψιν, τὴν δὲ ἄνοιαν αὐτὸ δάξῃ.

Οὗτος, φησὶν, ὁ ἐν τοῖς ἰσχύοις ἔμεταζόμεθ', εἰάν τὸ σῆτιον τῆς νόσου νοήσας τὴν ἀμπερτίαν, ἐπιστραφῇ πρὸς Θεόν, δι' ἑομολογήσεως, τὸς ἰδίας μέμψεις καὶ ἁμαρτίας. ἑξαγορῶν, ἴσῃσιν ἐπὶ ηὐτημένων τὸν θάνατον,

καὶ μαρτυρεῖ τὴν πλάνην ἀποκα-
λύμεν. ἡ γὰρ μετανοία ἀταλὴται
μετ' τὴν ἁμαρτίαν, δυσωπὴ δὲ τὸν
Θεόν, ἐφ' ᾧ τὴν ἀπίσταν ἀνακαλέ-
σασθαι.

ΚΕΙΜ. Ἀνδέξεται τὸ μὴ
τεσθῆναι εἰς θάνατον, ἀνανεώσεται
δὲ αὐτὸ τὸ σῶμα, ὥστε ἀ-
λοιφῶν ἐπὶ τοίχῃ, τὰ δὲ ὅσα
αὐτῷ ἐμπλήσεται μυελῶ, ἀπα-
λυθῶν δὲ αὐτῷ τὰς σάρκας ὡ-
στερ νηπίου, ἀποκαταστήσεται δὲ
αὐτὸν ἀνδρωδεύει ἐν ἀνδρώ-
ποις.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ὅρα τὸς καρ-
πὸς τῆς μετανοίας, καὶ ὅτι ὁ μόνου
θάνατον κωλύει αὐτὴν, ἀλλὰ καὶ ὡς
εἶναι χαρίζεται. ὁ γὰρ Θεός, φησὶν,
ἀντίλαμβανέταί τὸ μετανοήσαντος, καὶ
ὡς ἐὰν αὐτὸν τεσθῆναι εἰς θάνατον, ἀλ-
λὰ καθάπερ οἱ τοίχον κατεργαζόμενος
καὶ ἐκρήσαντά διὰ τῆς ἐπαλειψέως τῆς
κονίας ἀνανεύμενος, ὅπως ἀνακαταστήσῃ
τὸ διεφθαρμένον αὐτῷ σῶμα, καὶ ἀπορι-
πὴς ἀποδείκνυσθαι, καὶ ὡστερ ἡ ἀρχὴς
ἀναπλάττειν, τὰ μὲν ὅσα πληροὶ
μυελῶ, νεοπαγεῖς δὲ αὐτῷ χαρίζεται
σάρκας, καὶ τὸ δὴ πάλιν ἀνδρώσας,
τοτέστιν, ἐπὶ ῥώσας, καὶ ἰσχυρὸν ἀνδρι-
χλὺν παρασχόμενος, καὶ ὡς ἀνδρώ-
των διατελεθῇ πάλιν αὐτὸν ἀποκα-
τίστησιν, ἢ, κατὰ τὸς λοιπὸς,
ἐπιστρέφει εἰς ἡμέραν νεότητος αὐτοῦ.

ΚΕΙΜ. Εὐξάμενος δὲ πρὸς
Κύριον, καὶ δεκτὰ αὐτῷ ἔσται.

Ὁ δὲ Θεοδοσίω, δευθήσεται τῷ
Θεῷ, καὶ ἀλογηται αὐτὸν. ἡ δὲ διὰ

νοῦ, ἥτις ἐστὶ αἰ πορὸς Θεοῦ αὐτῷ ἀ-
καὶ καὶ ἰσχυρίσας ἐκ ἀποκατεφθάρτα-
ται, ἀλλὰ δεκτὰ ἔσονται, ἢ ὅτι αἱ
προσευχαὶ αὐτῷ δευθήσονται, καὶ τὴν
αὐτῷ ἀλογίαν αὐτῷ κομίσου.

ΚΕΙΜ. Εἰσελεύσεται προ-
σώπῃ καθαρῶ σὺν βεγγολογίᾳ.

Οἱ δὲ λοιποὶ, ἰλαρῶ. καὶ δὲ, τῷ
σὺν βεγγολογίᾳ, Ἀκύλας μετ', καὶ
Θεοδοσίω, ἐν ἀλαλαγμῷ, Σύμμα-
χος δὲ, ἐν ὑμνολογίᾳ, ἡ δὲ ἔδωκε. τῷ
πε, φησὶν, ὁ ἀπὸ τῆς νότι, καὶ τῷ
προσδοκώμενος θάνατον διασωθεῖς,
ἀχρεῖς ἡλίου ἀχλὺν, καὶ βροχολόγησιν
ἀποκατεφθάρτα αὐτῷ Θεῷ, καὶ ὡς
καρπὸς αὐτῷ προστελεῖται τῷ
τῷ καὶ δηλοῖ τὸ καθαρὸν, εἶπεν ἰλα-
ρῶν προσώπων, καὶ ὑμνήσας Θεόν, κα-
θαρίσας διὰ τῆς παιδείας.

ΚΕΙΜ. Ἀποδώσει δὲ ἀνδρώ-
ποις δικαιοσύνην.

Ἡ τοὺς αὐτοῦ ὁ παρὰ Θεῷ ἀρετῆ-
θες ἀνδρωτὶ ἐκαστῷ τῷ ὁμογενῶν
τῷ κατ' ἀξίαν ἀποδώσει, τιμῶν λοι-
πὸν τὸ δίκαιον, καὶ καλλίον γεγονός
διὰ τῆς παιδείας, ἢ ὁ Θεός δικαιο-
συνὴν τῷ ἀπὸ διατελεῖν, καὶ ἀπο-
δώσει αὐτοῖς τὴν ἐφ' αἷς ὁποῖον ἐ-
πλημελίησαν ἁμαρτίαν.

ΚΕΙΜ. Εἶπα τότε ἀπαπέμ-
ψεται ἀνδρωτὸς αὐτὸς ἐαυτῷ
λέγων, οἷα σιωπέλουν, καὶ ἐκ
ἀξία ἡπάσέ με ὡς ἡμαρτον.

Γινώσκων δὲ ὅτι τῷ τῷ σαφῆς τῷ Θεῷ
σοφίας τὸ κέρδος, καταγνώσεται μετ'

ἐαυτῷ, ἀχαισῶν δὲ ἐρεῖ, ὡς ἱλά-
τονα ὦν ἐπλημέλησα πεπαίδεμαι,
καὶ ἐκ ἀξία πίπονθα ὦν δέδρακα.

ΚΕΙΜ. Σῶσον ψυχὴν μου τῇ
μὴ ἐλθεῖν εἰς διαφθοράν, καὶ
ἡ ζωὴ μου φῶς ὀψεται.

ΟΛΥΜΠ. Καὶ ταῦτα τῆς ἀχῆς καὶ
τῷ ὕμνῳ τὰ ῥήματα· ἐρεῖ γὰρ, ἀ-
χαισῶ ὅτι ἐρρύσω με ἀπὸ τῆ θά-
νατος, καὶ τῆς ἐντεῦθεν διαφθορᾶς,
καὶ διαλύσεως, ζῆν δέ με, καὶ τὸ φῶς
τοῦτο βλέπειν· σιωπῶντος· τοῦτο δὲ
μοι καὶ εἰς πόλιν ἐξῆς γενέσθαι παρα-
καλῶ. τινὲς δὲ ὑποκρίνοντο, ὅτι
εὐχεται, μὴ τῆς τῆς ἀδίκων μελῆδος
μετὰ τὸν δὲ τὸν βίον, τῆς ἐν τῇ δια-
φθορᾷ, γενέσθαι, ἀλλὰ τῆς τῆς δι-
καίων ἐν τῇ φωτὶ.

ΚΕΙΜ. Ἰδὲ ταῦτα πάντα ἐρ-
γᾶται ὁ ἰχυρὸς ὁδὸς τρεῖς
μετὰ Ἀνδρὸς· καὶ ἐρρύσατο τὴν
ψυχὴν μου ἐκ θανάτου, ἵνα ἡ
ζωὴ μου ἐν φωτὶ αἰνῇ αὐτόν.

Οἱ δὲ Σύμμαχοι, δις τρεῖς πρὸς
ἐκαστον, ὥς μετακαλίσαι τὴν ψυ-
χὴν μου ἐκ θανάτου. ὁ δὲ νῦν τῆς ῥη-
μάτων ποιῆτος· ταῦτα τῷ σοφῷ, καὶ
ἰχυρῷ Θεῷ τὰ ἔργα, διὰ τελῶν τῶν
τρόπων τὰς ἀμαρτανόντας ἐπιστρίφον-

τος, διὰ τῷ λαλεῖν, διὰ τῷ φοβεῖν
οὐπνίοις, διὰ νοσημάτων. ταύτας τὰς
τρεῖς ὁδὸς καὶ οἰκονομίας μετὰ Ἀν-
δρὸς ἐκαστος ὁ παντοδύναμος ἐργάζε-
ται· ἵνα μὴ γὰρ τῆς ποιῆτων ὁδῶν
σωφρονισθεῖς ὁ πλημμελῶν, φύγῃ μετὰ
τὸν θάνατον, ζῶν δὲ ὑμῶν τὸν Θεόν,
ὅς ἐστιν κατὰ τὰς ἀνθρώπων διοικεῖ,
παρέχει τὸ εἶναι, ὑψηλῆς τὰ δέον-
τα, καὶ ἡ μίσηδόν δίδωσι τῆς καπορ-
θωμάτων, ἡ δίκην εἰσπράττεται τῆς
παραβαθεύτων, ἐλέγχων, ἐπιτιμῶν,
παρακαλῶν, διδάσκων ἐν τῷ λαλεῖν,
ἀπειλῶν ἐν φόβοις· νυκτερίοις, βα-
σανίζων ἐν ἀδελφείῳ.

ΚΕΙΜ. Ἐνωτίζω Ἰώβ, καὶ
ἄκκέ μου· κώφωσον, καὶ ἐγὼ
εἰμὶ λαλήσω. εἰ εἰσί σοι λό-
γοι, ἀποκρίθητί μοι· λαλήσω,
θέλω γὰρ δικαιωθῆναι σε· εἰ μὴ,
σὺ ἄκκασόν μου, κώφωσον, καὶ
διδάξω σε.

Τί, φησὶ, τὸν Θεὸν καλεῖς τὸν ἀό-
ρατον εἰς τὴν μετὰ σὲ κείνῳ; ἰδὲ
ἐγὼ ἄνθρωπος ὢν, καὶ ὁρώμενος κατὰ
σὲ, παρρησίᾳ καὶ ἡσυχασίᾳ, διαλέ-
ξομαι πρὸς σὲ, καὶ ἔχῃς τί ἀντι-
θεῖναι, φθόνῳ· εἰ δὲ μηδεὶς
διώκει ἀποκρίνασθαι, πάλιν ἡσυχά-
σον, καὶ δέχου τὰ παρ' ἐμοῦ ῥηθησό-
μενα.

Π Ρ Ο Θ Ω Ρ Ι Α

ΚΕΦΑΛΑΙΟΥΤ ΕΙΚΟΣΤΟΥ ΤΡΙΤΟΥ

Ο ΑΤΜ ΠΡΟΔΩΡΟΥ.

ΕΓΡΗΚΩΣ ὁ Ἑλῖς τρόπον κηδεμονικῆς παιδείας. Οἷς, καὶ ὅτι διὰ
 εὐπνίων φοβῶν, καὶ διὰ νότων παιδῶν, ἐπὶ τὸ κάλλιον ἡμᾶς
 ἱσταίμεν· τάλιν δὲ ἑώρας ἀρχῆς ποιῆται τὸν λόγον, καὶ προσι-
 μιᾶζόμενος παρακαλεῖ τὸς ἀκροατὰς εἰς τὴν τῆς λεγομένην κα-
 ταύοσιν. ὁροῦνται δὲ διδάσκειν περὶ κολᾶσιν ὁλοθρήσσης ἀ-
 δίκης· καὶ ἀξιοὶ τὸς ἀκροατὰς διακρίνειν, εἰ καλῶς εἴρηται τῷ Γῶβ, ὡς αὐ-
 τὸς μετὰ δίκης ἐσιν, ἢ δίκης δὲ πάχει παρὰ Οἷς. εἰτά φησιν, ὅτι ἐκάστω
 τὰ κατ' ἀξίαν ὁ Θεὸς ἀπονέμων, κολᾶζει τὰς ἀδίκας· καὶ λογισμὸς τοῦτου
 τίθῃσιν· ὁ δὲ δημιουργὸς ἐκ αὐτῶν ἀνάχοιτο, φησιν, ἀδικῆσαι τὰ ἴδια ποιήματα.
 περὶ μὲν οὖν δίκης κρίσιν τὸ Οἷς ὁρθῶς εἴρηται τῷ Ἑλῖς· μέμφεται δὲ
 τῷ Γῶβ, ὅτι πρὸς Θεὸν ὁμοτίμως ἠθέλε κρινέσθαι, τῇ μὲν προφορᾷ τῆς
 ῥημάτων προσέχων, μὴ σιωπῆς δὲ, ὡς ὁ Θεὸς κατηγορῶν εἰ δίκης, ἀλλὰ
 τὸς φίλους διελέχθαι θέλων, τὴν πρὸς Θεὸν ἐν ὁρᾷ διαδικασίαν.

ΚΕΙΜ. Ὑπολαβὼν δὲ Ἑλῖς
 λέγει, ἀκᾶσάπε μὲ σοφοί, ἐπι-
 γάμνοι ἐνωτίζεσθε· ὅτι ὅς λό-
 γος δοκιμάζει, καὶ λάρυγγ
 γάεται βρῶσιν. κρίσιν ἐλώμε-
 θα ἑαυτοῖς, γινώμεν, ἀναμέσον
 ἑαυτῶν τί καλόν· ὅτι εἴρηκεν
 Γῶβ, δίκαιος εἰμὶ· ὁ Κύριος
 ἀπήλλαξέ με τὸ κέσμα, ἐψά-
 σατο δὲ τῷ κέσματί μου·
 βίαιον τὸ βέλός με ἀνὰ ἀδι-
 κίας.

μελιώσεται τὸς ἀκροατὰς ὁ Ἑλῖς διὰ
 τὰς προλαβούσας κατ' αὐτῶν μέμφεις,
 καὶ σοφὸς αὐτὸς καλίσας, καὶ τὸ κα-
 λὸν ἐπισήμονας, φησὶ, λέγων, ὁ φί-
 λοι, ἀκοή κριτικῇ, τὸ ψεῦδος, καὶ
 τὸ ἀληθὲς διασέλλουσα, καὶ τὸ κα-
 λόν, καὶ τὸ φαῦλον διαιρούσα, κα-
 τὰ καὶ βρομάτων ἐλάρυγγ, τὰς τῶ-
 των δοκιμάζων πύπτας, καὶ τὸ ἡδύ,
 καὶ τὸ πικρὸν φιλοκρινῶν. εἰς κοινὴν
 τοίνυν προκείδω σκέψιν ἢ τῶ ἀ-
 ληθὲς ἔρῃνα, εἰ καλῶς ὁ Γῶβ ἐλά-
 λησε, λέγων, δίκαιος εἰμὶ, ὁ
 δὲ Θεὸς μοι τὸ κριτικὸν ἐκ ἐρύλαξεν·
 ἀλλὰ, καὶ Σύμμαχον καὶ Ἀκύλῳ,
 παρέτρεψεν, καὶ ἀπέστησεν ἀπ' ἐμὲ τὸ
 κέσμα, καὶ περὶ τὴν κρίσιν με ψεύσ.

ΓΟΥΛΙΑΝ. καὶ Ο' ΑΤΜΠ. Εἰ

μα· ὁ γὰρ πρὸς ἄξιαν ἔκεινεν τὴν κατ' ἐμὲ, ἀλλ' ἀπήγαγεν ἀπ' ἐμὲ τὴν δικαιοσύνην αὐτῇ, καὶ ὡς δυνατὸς μάλ- λον, ἢ δίκαιος, ἀναιτίως τὴν πλη- γὴν ἰπήγαγε κατὰ τὸ μηδεὶς ἀδική- σαιεντος. ὁ μὲν ἔν Εὐλίας ἔτι παρ- δέξατο τὰ εἰρημεύα· ὁ δὲ Ἰώβ τὸτο ἔλεγεν, ὅτι ὑπερίδτω ὁ Θεὸς κείναι τὰ κατ' ἐμὲ· εἰ δὲ ἐβάλετό με ἀκῆ- σαι, δίκαιος ὢν, ἔρρυθτο αὐτὸς με τῶν ἀναγκῶν· τὸτο γὰρ ἰδὼν, τὸ, κερά- ζομαι, καὶ ὕδαμν· κείμεν· περιζέει ὁ Εὐλίας, καὶ παρατρέπει τὸ Ἰώβ τὰ ῥή- ματα, ἀγνοήσας ὅτι οἷας ἀγάπης τὰς λόγους προέφερε.

ΚΕΙΜ. Τίς ἀνὴρ, ὥσπερ Ἰώβ πίνων μυχθηρισμὸν ὥσπερ ὕδωρ; ὅχι ἀμαρτιῶν, ὅδε ἀσε- βήσας, ἢ ὅδε ἐκοινωνήσας μετὰ ποινῶν τὰ ἄνομα, τὰ πορὰ- θῆναι μετὰ ἀσεβῶν.

Ο'ΛΑΤΜΠ. Καγὼ, φησὶν, ἐπίστα- μαι τὸ Ἰώβ τὴν ἀρετὴν, ὡς τὰς μεν ὕβρεις, ἐκ προαιρέσεως ὑποδέχεται, ὥσπερ οἱ τὸ ὕδωρ ἰκτίνοντες, καὶ ταῦτα, μηδεὶς μὴτε πρὸς ἀνθρώπους ἀμαρτιῶν, μὴτε πρὸς Θεὸν ἀσεβήσας, μὴτε τὴν μετὰ ἀνθρώπων ἢ ἀσεβῶν κοι- νωνίαν καὶ διατειβλὼν ἀπατάμε- νος. τὸτο δὲ δείγμα μεγίστης ἀρετῆς, τὸ φέρειν ἄβειν ἀλύτως.

ΚΥΡΙΑΛΛΟΥ. Χρῆμα τῶν ἄλλων ἀπάντων, ὅ, τι μάλιστα τιμαλφεύσα- τον ἡ ἀπαρξία· τοῖσιν ἡμῖν ὁ λό- γος ὑπογράφει τὸν Μακάριον Ἰώβ· εἴρηται γὰρ περὶ αὐτοῦ, τίς ἀνὴρ ὥσπερ Ἰώβ, πίνων μυχθηρισμὸν ὡς ὕδωρ; ἀξιοζήλωτος γὰρ ἀληθῶς, καὶ παντός

οἷμα σώματος ἀξιος· εἰ πρὸς τὸ- το τίς ἤκει μακροθυμίας, ὡς ἀκόλου- θῶναι διαδλεῖν τὴν ἐκ τῶ πλεο- νεκτεῖσθαι δειμῶν ἀληθῶς, καὶ τοῖς τυχεῖσιν ἀκαταγώνιστον λύτλιν.

ΚΕΙΜ. Μὴ γὰρ εἴπῃς, ὅτι ὅχι εἶσαι ἐπισκοπὴ ἀνδρὸς, καὶ ἐπισκοπὴ αὐτῷ παρὰ Κυρίου.

Ο'ΛΑΤΜΠ. Πρὸς τὰς φίλους εἴρη- κως τὰ περὶ τὸ Ἰώβ, νυνὶ πρὸς αὐ- τὸν τρέπει τὸν λόγον, καὶ φησὶ, μίμφομαι σοι, οὐχ ὡς ἀδίκῳ, ἀλλ' ὡς ἀνεπισκέπτῳ καὶ ἀπρονοήτῳ νομίζοντι τὰ κατ' ἡμᾶς. πεπλανῆται δὲ πάλιν Εὐλίας ἀπὸ τῶ λέγειν τὸν δίκαιον, διατὶ ἀσεβεῖς ζῶσι; καὶ δια- τὶ Κυρίου ἔλαθον ὦραι; ἢ προβλη- ματικῶς πρὸς τὰς φίλους προέφερε. Θεοδοτίων δὲ καὶ Σύμμαχος, ὁ μὲν ἔειπκεν, ὅτι εἶπεν, ὅτι κινδυνώσκει ἀνὴρ ἐν τῷ ἀδοκιμῆται αὐτὸν μετὰ Θεοῦ· ὁ δὲ ὅχι σωθήσεται ἀνὴρ; ἀναγνωσίον δὲ, τὸ μὲν τὸ Θεοδοτίωνος κατὰ ἀπόφασιν, τὸ δὲ τὸ Συμ- μάχου, ἐν ἡδὴ, καὶ κατ' ἐρώτησιν.

ΚΕΙΜ. Διὸ Σωκετοὶ καρδίας ἀκούσατέ με. μὴ μοι εἴη εἴαντι Κυρίου ἀσεβῆσαι, καὶ εἴαντι παντοκράτορος παραῖσαι τὸ δί- καιον· ἀλλὰ ἀποδιδόει ἀνθρώπῳ κατὰ ποιεῖ ἕκαστος αὐτῶν· καὶ ἐν τείβῳ ἀνδρὸς ἀρήσει αὐτόν.

Εἰπέ ἔν, φησὶν, ἢ περὶ τῶν τυχόν- των ἢ σκέψις, μὴ παρέργως ἀκούση- τε, ὦ φίλοι, ὅτι καὶ σωσιεῖν δυνά- σκεται τὰ λεγόμενα· μὴ δὴ γενοίτο μοι εἰς ἀσεβεῖς ἐμπιστῆν λόγους, μηδὲ εἰπὶ

παντοκράτορ Θεὸς λαλῶντα, φθέγγασθαι τι παρὰ τὸ δίκαιον· οἶδ' ἄρα γὰρ ὡς Θεὸς ἐκείνῳ τὸ κατ' ἀξίαν ἀπονέμει, ὡς δέισκει τὸν κατ' εὐὰ πορόμενον, ὅπως αὐτὸν κρινεῖ. Σύμμαχος δὲ ἐκδὸς, ἀπείη τῷ Θεῷ ἀνομία, καὶ τῷ ἱκανῷ ἀδικία, τὸτό φησι, μὴ εἴποιμι, τὸν Θεόν ἀκρίτως τί ποιεῖν, καὶ ὅτι τὴν ὁδὸν αὐτῆς ἐκείνῳ συμβήσεται, καὶ ἐπ' αὐτοφόρῳ ἐλέγξει αὐτόν.

ΚΕΙΜ. Οἷα δὲ τὸν Κύριον ἄτοπα ποιήσαν; ἢ ὁ παντοκράτωρ παράξει Κεῖσιν, ὅς ἐποίησεν τὴν γλῶσσαν; τίς δὲ ἐστὶν ὁ ποιῶν τὴν ὑπ' Οὐρανὸν, καὶ τὰ ἐνόντα πάντα;

ΤΟΥ ΑΤΤΟΥ Κύριός ἐστιν ὁ Θεός, καὶ παντοκράτωρ, καὶ πάντων ἡν ὄντων δημιουργός· αὐτὸς γὰρ ἐποίησεν τὸν Οὐρανὸν καὶ τὴν γλῶσσαν, καὶ τὰ μεταξύ. ἔκ αὐτοῦ φησὶν, ὁ δεσπότης ἀτοπὸν τι πράξει περὶ τὸ ὑπάρχον· ἔδδ' ὁ καὶ πάντων τὸ κράτος ἔχων, τὰ δίκαια σύγχυσιν ἐργάσασθαι· ἔδδ' ὁ δι' ἀγαθότητα τὸ πᾶν συστήσασθαι, ἀλλ' ἔχ' ὑπότινος ἀναγκαζοίς, τοὶ κείον ἀδικήσοι δημιουργοί· μὴ γὰρ ἀλλότρια αὐτῷ ἐστὶ τὰ ἔργα, ἵνα ἡμᾶς ἀδικήσῃ, φέρεται δὲ μᾶλλον ἡν ἱαυτῷ.

ΚΕΙΜ. Εἰ γὰρ βέλοιο συνέχεν, καὶ τὸ πνεῦμα παρ' αὐτῷ καταχῆν, τελευτήσῃ πᾶσα σάρξ ὁμοθημαδόν, πᾶς δὲ βροτὸς ἕως γλῆν ἀπελεύσεται, ὅθεν καὶ ἐπλάσθη.

Εἰ γὰρ μόνον, φησὶ, θέλει ὁ Θεὸς ἀναχῆν τὴν πνοὴν, καὶ ζωὴν τῷ τοῖς ζῶσιν ἐχάριστο, πανωλεθρία πάντες ἀνθρώποι διαφθαρήσονται, καὶ εἰς γλῆν, ἔξ ἧς ἐλήφθησαν, ἀναλυθήσονται.

ΚΕΙΜ. Εἰ δὲ μὴ νεθετῇ, ἄκκε ταῦτα, ἐρωτίζε φωνὴν ῥημαίων. Ἴδε σὺ τὸν μισθὸν ἀνομα, καὶ τὸν ὀλλυῦντα τὸς πονηρῆς, ὄντα αἰώνιον δίκαιον.

Οἱ λοιποὶ, ἐμὴ Σωμειῖς, ἄκκε· ἄρα ὁ μισθὸν κείσιν, ἐκιδῆσθαι εἰς ἱάσιν. ὁδὲ νῆς ἔτος· εἰ μὲν πείθει σε ταῦτα, φησὶ, καὶ σωφρονέσθαι γίνῃ, εὖ αὐτοῖς ἔχοι. εἶδ' ὁ καὶ ἡν ἱφείξῃς ἄκκε· κατανόησον γὰρ, ὡς φησὶ δίκαιος ὢν ὁ Θεός, μισεῖ μὲν τὰ ἀνομα, τιμωρεῖται δὲ τὸς πονηρῆς. συλλογισμῷ δὲ κίχρηται τοιῷδε· εἰ κολάζει μισθὸν πονηρίαν, δίκαιος ἄρα καὶ ἐκ αὐτῆς πράξει παρὰ τὸ δίκαιον· ἔγ' αὖ μισθὸν κείσιν, εἴτερον δικαιοσύνην, ἐπέδισμαι τινὰ καὶ ἐπείχεν, ὡς θεράπευθαι τὴν ἐκείνῃ κακίαν· ἀλλ' αὐτὸς αὐτὸς τὸς πονηρῆς κατελίμπε, μὴ κολύων αὐτῶν τὴν ἐπὶ τὸ πρῶτον φορὰν, νότοις, ἢ φόβοις, ἢ τοιούτοις τισί. νῦν δὲ ἐπικόπτων φανλόγηται, καὶ ἰώμενος τὸν καὶ ταύτην νεσθῆναι, δείκνυσθαι, ὅτι ἔμισε τὴν κείσιν, ἀλλ' ἀγαπᾷ.

ΚΕΙΜ. Ἀσεβὴς ὁ λέγων βασιλεῖ, παρανομῆς· ἀσεβέστατοι, τοῖς ἀρχοῖς.

Εἰ κατὰ ἀνθρωπίνῳ, φησὶν, ἀκολοθίαν, ὁ λέγων βασιλεῖ παρανομῆς, ὡς ἀσεβέστατος κρινεῖται παρὰ

τοῖς ἀρχεσιν, ὅτε καὶ ἔξ ἀιάρχιας καὶ ἀμνηστέων· τί αὖ πάθοιεν οἱ πρὸς Θεὸν πολυῶντες εἰπὴν, παρανομίαι· ἢ ᾧ καὶ μὴ οἶδας, ἀλλ' ὀφείλεις πολλὰ παραχωρεῖν αὐτῷ, καὶ τῇ δόξῃ αὐτοῦ, ὥστε μὴ πάντες ζητῆν μανθάνειν. καλῶς δὲ εἶπεν, ὅτι παρὰ τοῖς ἀρχεσιν ἀσεβὴς κρίνεται, ὁ παρανομίᾳ ὀνειδίσας τῷ ἐπὶ γῆς Βασιλεῖ· ἡ γὰρ συνέστασις, καὶ παρὰ τῷ Θεῷ.

ΚΕΙΜ. Ὅς ἐκ ἐπαυχωδῆ πρόσωπον ἐντίμω (οἱ δὲ λοιποὶ ἀρχόντων) εὐδὲ αἶδε τιμῇ δέσθαι ἀδρόις, θαυμαθῆναι πρόσωπα αὐτῶν. κενὰ δὲ αὐτοῖς ἀποβήσεται, τὸ κεκραγεῖν καὶ δέσθαι ἀνδρός.

ΟΛΥΜΠ. Ἀσεβὴς δὲ, φησὶ, κρίνεται, καὶ ὁ μὴ τιμήσας τὸν πλάστον, μηδὲ καταπλαγὴς τῷ προσώπῳ αὐτοῦ διωασείων. καίτοι γε οἱ ἐπικαλούμενοι τῷ ἔξ ἀνθρώπων βοήθειαν, καὶ πεποιθότες ἐπ' ἀρχεσιν, μάταιοι, καὶ εὐδὲν ἐκείθεν ἐκέρδησαν.

ΚΕΙΜ. Ἐχρήσαντο γὰρ παρανόμως, ἐγκληρομνίων ἀδυνάτων.

Κακῶς, φησὶν, ἐπὶ τῇ διωασείᾳ ἐχρήσαντο, ὅτι πρὸς χάριν ἀνθρώπων τὸ δίκαιον παρεῖδον, καὶ τὰς ἀδυνάτους καὶ περιχρᾶς ἐγκληρομνίαι ἐποίησαν, τὸ προσόντος αὐτοῖς δικαίαι.

ΚΕΙΜ. Αὐτὸς γὰρ ὁρατὴς ἐστὶν ἔργων ἀνθρώπων· λείληθε

δὲ αὐτὸν εὐδὲ ὧν πρῶτος, εὐδὲ ἔσαι τόπῳ τῷ κρυβῆναι τὸς ποιούντας τὰ ἄνομα.

Οὐ διώκονται, φησὶν, κρυβλῶναι ἀπὸ Θεοῦ, καὶ λαθεῖν αὐτὸν, ἢ μὴ ὀφθῆναι παρ' αὐτοῦ, εἰ δρῶντες τὰ ἄνομα· σὺ δέ μοι παρατήρει, πῶς εὐδὰ μὲν κατακνέεται, καθεύει ἐκεῖνοι, τῷ Ιωβ, πῶς ἐπιτιμητὸς ἐστίν, ἐχὶ καταγορεῖται· καὶ οὐ λέγει αὐτῷ, ὅτι ἥρπασας ὀρφανούς, καὶ χήρας· ἀλλ' ὅτι Θεὸς δίκαιός ἐστιν.

ΚΕΙΜ. Ὅτι ἐκ ἐπ' ἀνδραθήσει ἔτι.

Εἴοικε τὸτο λέγειν, ὅτι νυνὶ μεθ' ὧν ἡμῶν κείται τὸ καλὸν καὶ τὸ φαῦλον, οἱ δὲ τῷ μέλλοντι αἰῶνι ἢ ἐπ' ἢ γὰρ ἐστὶ τότε ἐργασίας κηρὸς, ἢ δὲ θῆται ἐπὶ ὁ Θεὸς ἐπὶ ἀνθρώπων τιμῇ ἐκλογῇ καὶ φρακτίᾳ. οἱ δὲ ἔτι νοῶσιν, ὅτι καὶ ἐκ τῶ καθεύει ὄψεται τὸ δίκαιον. καὶ δὲ Σύμμαχον, ἢ ᾧ ἐπ' ἀνθρώπῳ κείται ἔτι. ἐπειδὴ οὖν εἶπεν, ὅτι εὐδὲ λαυδᾶναι τὸ πανδερκὲς τῷ Θεῷ ὄμμα, ἐπήγαγεν εἰκότως, ὅτι εὐδὲν ἐπίκειται κάλυμμα, ὥστε διατεχνίζεν τῷ ὄψιν.

ΚΕΙΜ. Ὁ γὰρ Κύριος, πάντας ἐφορᾷ, ὁ καταλαμβαῖν ἀνεξιχνίασα, εὐδοξάει, καὶ ὀξεία, ὧν ἐκ ἔστιν ἀρετῆς· ὁ γνωρίζων αὐτῶν τὰ ἔργα, καὶ γρέψα νύκτα καὶ ταπεινωθήσονται.

Παντίσχοτος ὧν, φησὶν, ὁ Θεὸς καταλαμβαίνει μετὰ πάντων ἀκατά-

ληττε· ἐργάζεται δὲ τὰ παράδοξα, πάντα εἰδώς τὰ παρὰ ἀνθρώποις φραττόμενα· διὰ τὸτο καὶ τὸ φῶς τῆς ἀσεβῶν, εἴτεν τινὶ λαμψρότητα καὶ δημιερίαν, εἰς νύκτα καὶ κατήφειαν μεταβάλλει, καὶ ταπεινοὶ αὐτὸς.

ΚΕΙΜ. Εἴσβεσε δὲ ἀσεβεῖς· ὁρατοὶ δὲ ἐναντίον αὐτοῦ.

Φανεροί, φησὶν, εἰσὶν παρ' αὐτοῦ οἱ τῆς ἀνομίας ἐργάται· διὸ καὶ πρὸς μικρὸν ἐκ διαφραγίᾳ λάμπαντες, ἀποσβεσνύονται· ὅρα μὲντοι τὸς ἀσεβεῖς ὁ Θεός, ὃ καὶ τινὶ ἀντιληπτικῶς ἐπισκοπῶν, ἀλλ' ὥς αὐτὸς τιμωρήσασθαι· κατὰ τὸ ψαλμικόν, πρῶτον δὲ Κυεῖς ἐπὶ ποιῶντας κακά, τῷ ἔξολοθρεῖσαι.

ΚΕΙΜ. Ὅτι ἔξέκλιναν ἐκ νόμου Θεοῦ, δικαιώματα δὲ αὐτοῦ ὅκ ἐπέγνωσαν, τὸ ἐπαγαγῆν ἐπ' αὐτὸν κραυγῶν πενήτων· καὶ κραυγῶν πτωχῶν ἀσακῶσεται.

Ο'ΛΥΜΠ. Αἰτίας λέγει, δι' αἷς οἱ ἀσεβεῖς κολάζονται, ὅτι διὰ τὸ μὴ ἐπιγινῶναι πρακτικῶς τὰς ἐπιτολὰς τοῦ Θεοῦ, ἀλλ' ἐκκλίνειν ἀπὸ τοῦ Θεοῦ νόμου· ἐπάγεσθαι δὲ φησὶ, τινὶ τῆς πενήτων κραυγῶν εἰς Θεὸν, ὅτι περ ἀδικήμενοι βοῶσι, καὶ τινὶ αὐτοῦ ἐπισπῶνται βοήθειαν· ὥς αὐτοὶ οἱ ἀδικῶντες ἐπάγουσιν εἰς Θεὸν τινὶ τοῦ ἀδικημένους πενήτους κραυγῶν.

ΚΕΙΜ. Καὶ αὐτὸς ἡσυχίαν παρέξα, καὶ τίς καταδικάζεται;

Ο' δὲ Σύμμαχος, Αὐτὸ δὲ ἡμίαν· διδόντος, τίς κατακρινεῖ; ἥτοι δὲ τὸτο, φησιν, ὅτι ἐὰν παρὶθ Θεὸς τινὶ τῆς ἀδικημένων ἐδίκησιν, τίς ἄλλος διώκεται κατακρίναι τὸς δυνάτες καὶ ἀδίκους; ἢ ὅτι· ἐὰν ἀμελήσῃ Θεὸς περὶ τινὶ τῷ ἀδίκῳ τιμωρίαν, τίς πολήσῃ καταψηφίσασθαι αὐτὸν, ἢ κατηγορήσαι ὡς ἀδίκον.

ΚΕΙΜ. Καὶ κρύψει πρόσωπον, καὶ τίς ὄψεται αὐτόν; καὶ κατ' ἔθνος, καὶ κατ' ἀνθρώπου ὁμοῦ.

Τὸτο λέγει, ὅτι ἀόρατος ὢν ὁ Θεός, ἀόρατος τὰς κρίσεις ἐκφέρει· τιμωρεῖται δὲ οὐ μόνον κατὰ ἀνδρα, ἀλλὰ καὶ κατὰ ἔθνη, κατ' ὅς οἱ δεῖ αὐτὸς λόγους.

ΚΕΙΜ. Βασιλείων ἀνθρώπων ὑποκείμενὴν ἀπὸ δυσκολίας λαῶν.

Καὶ τὸτο τῆς Θεῆας οἰκονομίας, τὸ πολλάκις φαινόμενον· τινὰ τῷ χήματι ἀγαθὸν συγχωρεῖται βασιλεία ἀναγορεύθῃναι, διὰ τινὶ τὸ λαὸν μοχθηρίαν δεομένῳ παιδείας· καθὼς εἶπε, καὶ ἔδωκα αὐτοῖς βασιλείαν ὡς ὀργὴν τῷ θυμῷ μου.

ΚΕΙΜ. Ὅτι πρὸς τὸν ἰχυρὸν ὁ λέγων, εἴληφα, ὅκ ἐνεχυράσω, αὐτὸ ἐμαυτὸ ὄψομαι· σὺ δ' ἔξόν μοι.

ΤΟΤ' ΑΥΤΟΤ'. Τινὲς ὅτως ἡμιώδωσαν, ὅτι μὴ πολὺ τίς εἰπὼν τῷ ἰχυροπῶ, ὅτι ἀδίκως εἴληφας,

τὰ ἱμά, ἐκ ἐνὶ στήθεσιν χάριν, ὡς ἐπο-
φειλούμενα, καὶ παρὰ γνώμην ἑμὴν
εἴληφας· ἐπιδείξον ὅτι ἀλόγως τὸτο
δίδρακας, εἰ δὲ τῷ διωκτῇ ταῦτα
ἔδεις εἶπεν πολὺ, τὼς σὺ, φησί,
τοιῦτα θρασυῶν κατὰ Θεῶν; ὁ δὲ
Σύμμαχος, ὅπως ἐκδίδωκεν, ὅτι πρὸς
Θεὸν ῥῆσιν ἀνέλαβον, ἐκ ἔξω ἀκω-
λύτως· σὺ διασάφησόν μοι· ὁ δὲ
ἐνόησεν ὅπως, ἵτως τὸτο ἐστίν· ἐπειδὴ
τῷ ὑπὲρ Θεῶν ῥῆσιν ἀνέλαβον, φησιν,
ὁ Ἐλίας, ἐκ ἐπέχω, ἀλλ' ἀκωλύτως
ἐπεξέρχομαι τῷ λόγῳ· εἰδὲ μὴ κα-
λῶς λέγω, σὶ δείξον τὸτο, καὶ τὸν
λόγον ἔλεγξον. οἶμαι δὲ μᾶλλον ἔγω
νοεῖσθαι τὸ κείμενον, ὅτι ἐκ ἐπειδὴ τὸ
ὑπὲρ Θεῶν λέγειν εἰλήμην, παρὰ τῷ-
το δεῖ σε καὶ σωμολογεῖν ἀπλῶς,
οἶα δὲ καὶ αἰταιῶντι, ἀλλὰ καὶ
χωρὶς τῷ ἑμῷ λόγῳ ἰδεῖν ἐθέλουντι,
εἴτι καὶ ἀντειπεῖν ἔχοις· ἐγὼ μὲν οὖν
ἡσυχίαν παρέχομαι, σὺ δὲ ἐπιλαμ-
βάνῃς τῷ λόγῳ, εἰ διώσῃ, καὶ
εἴτι ἐσφάλλω, δίδαξον.

ΚΕΙΜ. Εἰ ἀδικίαν ἐργα-
σάμην, ἢ μὴ προσθήσω.

Δείξον, φησιν, ὦ Ἰώβ, ὅτι ἀδίκως
λαλᾷ ταῦτα, καὶ παύσομαι.

ΚΕΙΜ. Μὴ ἀπὸ σὲ ἀποτί-
σαι αὐτῷ, ὅτι σὺ ἀπώσῃ, ὅτι
σὺ ἐκλέξῃ, καὶ ἐκ ἐγώ; καὶ τί
ἔγνωσ, λαλήσων.

Μὴ τῷ ἑμῷ, φησὶ, λόγων τὰς
δικὰς σὺ μέλλεις ἀποτίσαι; ἔχω μὲν
μὴ ἀπώσῃ, ἀλλὰ διέλεγξον τὰ εἰρη-
μεύα. σὸν γὰρ ἐστὶν ἐκλέξασθαι καὶ
διακρίνειν πότερον καλῶς ἢ κακῶς ἐ-

λάλησα, ἐκ ἑμῶν τῷ εἰρηκότῳ· εἰ
πλείον οὖν τί γινώσκεις, ἀπόκρισαι.

ΚΕΙΜ. Διὸ σωετοὶ καρδίας
ἐρᾷσι ταῦτα, ἀνὴρ δὲ σοφὸς ἀ-
κασέμε τὸ ῥῆμα.

Ο' ΑΤΜΠ. Ὡς τῷ Ἰώβ σιωπήσαν-
τος, κυροῖ τὰς ἑαυτοῦ λόγους, ὁ Ἐλίας,
καὶ φησιν, ὅτι ταῦτα ἄτερ εἶπον πρὸς
σέ, καὶ ἄλλοι σωετοὶ λήξουσίν σοι· καὶ
ἔστις ἀνὴρ σωετὴς, τῷ ἑμῷ ἀκούει
λόγων, καὶ τότε σωτὴ γίνεται.

ΚΕΙΜ. Ἰώβ δὲ ἐκ ἐν συ-
νέσει ἐλάλησε, τὰ ῥήματα αὐ-
τοῦ ἐκ ἐν ἐπισήμῃ.

Εἰ μὲν, φησὶν, ἑμφρόνως ἐλά-
λησα, σὺ δὲ ὦ Ἰώβ, ὁ διαβόητος ἐν
φρονήτει, ἐκ ἐπιστημόνως λελάληκας,
πρὸς Θεὸν κείμεσθαι βαληθεῖς. τὸτο
δὲ ἡρέμα καὶ συγγνώμης ἐστίν· αἰτιά-
ται γὰρ αὐτὸν ἢ δι' ἔργα, ἀλλὰ διὰ
λόγους, ὥστε οὐ κακῶν, μέλει
πότε πνεῦμα πολυῤῥῆμον τῷ σώματι
μου.

ΚΕΙΜ. Οὐ μὲν δὲ ἀλλὰ
μάθε, Ἰώβ, μὴ ὥς ἐπ' αὐ-
τατόχερσιν, ὥστε οἱ ἄφρονες·
ἵνα μὴ προσθῶμεν ἐφ' ἀμαρ-
τίας ἡμῶν.

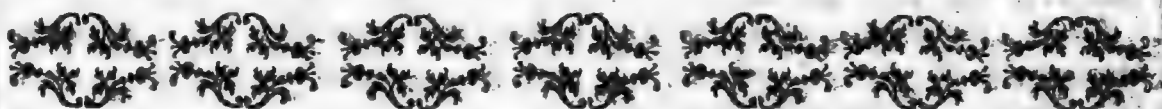
Ἀλλὰ τῶν, φησὶν, ὅπως ἐχόν-
των, δέξαι μου τῷ συμβεβηλῶ, καὶ
μηκέτι χεῖρη τοῖς αὐτοῖς λόγοις, ὡς
πέρ τις ἄφρων, ἵνα μὴ διὰ τῶν δό-
λων ἐπαυξήσωμεν τὰ πταίσματα· ἀ-
λαβῶμαι γὰρ εἰ τότε ἐγὼ, μὴ καὶ τε-
λεῖ τῷ ψιλῶν ῥημάτων λόγον ὑφίξωμεν

τῇ διαγορεύῃ. τῷ δὲ πληθυντικῷ
τῆς φωνῆ κοινοποιεῖ τὸν λόγον, ἵνα
ῥαῖδετον εἰσάγων τὴν παραίνεσιν.

ΚΕΙΜ. Ἀνομία δὲ ἐφ' ἡμῶν
λογισθήσεται, πολλὰ λαλαύ-
πων ῥήματα ἐναντίον τοῦ Κυ-
εῖν.

Οὐκ εἶπεν, παράνομα, ὑδὲ ἀσεβῆ,

ἀλλ' ἀπολύτως, πολλὰ δεικνύς, ἐπὶ αὐ-
τῷ πολλὰ ἀντιφθέγγεσθαι καὶ τῷ
Θεῷ· εἰ γὰρ ἐπὶ βουλήναις δὲ αὐτῶν
πολλοὶ πολλὰ φθέγγεσθαι, πολ-
λὰ μάλινον ἐπὶ Θεῷ· καὶ αὐτὸ μὲν-
τοι, τὸ, πολλὰ λαλεῖν, ἀμαρτία
κατὰ τῷ Θεῷ λογιέσθαι, κατὰ τὸ
γεγραμμένον, ἐκ πολυλογίας ἐκ ἐν-
φάξῃ ἀμαρτίαν.

Π Ρ Ο Θ Ε Ω Ρ Ι Α

ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ ΕΙΚΟΣΤΟΥ ΤΕΤΑΡΤΟΥ.

Ο Λ Τ Μ Π Ι Ο Δ Ω Ρ Ο Τ.

ΠΡΟΔΙΕΞΕΛΘΩΝ ὁ Ἐλὺς περὶ παιδείας Θεῷ, νυν τὸν περὶ μα-
κροθυμίας κινεῖ λόγον, μεμφομένος τῷ Γῶβ ἐφ' οὗς ἔλεγεν, εἰ ἐγὼ
ἡμαρτον, τί σοι διώκω ποιῆσαι; καὶ ἐφ' οὗς ἠδίκησε κειθῆναι
πρὸς Θεόν.

ΚΕΙΜ. Ὑπολαβὼν δὲ Ἐ-
λὺς, λέγει, τί τῷ πῶ ἡγήσω
ἐν κρίσει;

Ο Λ Τ Μ Π. Ἡ τῷ λίγει, τί ἐ-
λογίσω περὶ τοῦ κειμαίνων τοῦ Θεῷ;
ἄρα ὅτι διώκεται ταῦτα καταλαβεῖν;
ἢ ὅτι τί ἐλογίσω πρὸς Θεόν δειλὸν
κειθῆναι;

ΚΕΙΜ. Σὺ τίς εἶ ὅπ' ἅπας,
δίκαιός ἐμι ἐναντι Κυρίου;

Πῶς φησὶν, ἐτόλμησας ἑαυτὸν δι-
καίον ἀποφῆναι ὡς πρὸς Θεόν; τὸ

μεν γὰρ, δίκαιον εἶναι τὸν Γῶβ, ἀ-
ληθές· τὸ δὲ μετ' ἀποδείξεως δίκαιον
εἶναι ἐναντι Κυρίου, ψεῦδος· ἐμάθο-
μεν γὰρ, ὅτι ὡς πρὸς Θεόν πᾶσα
δικαιοσύνη ἀνθρώπων ἐκ ἐστὶ δικαιοσύ-
νη· ὃ δὲ δικαιοδοῖται γὰρ κατενώπιον
τοῦ Θεοῦ ζῆν· πληροῦσα οὐκ ὑπερηφά-
νεται ἐμφάνει, τὸ, ἐναντι Κυρίου οἶ-
σαι εἶναι δίκαιον.

ΚΕΙΜ. Ἡ ἐρῶς, τί παρήσω
ἀμαρτιῶν;

Ἀλλ' ὅδε ἄφελος, φησὶν, εἰπεῖν τί
ποιήσω ἀμαρτιῶν; οἶδας γὰρ ὃ ποιεῖν

ἴδεν, ἀπέχισθαι τῇ ἀμαρτίᾳ, καὶ
ἐκτελεῖν Θεόν. ὁ μὲν οὖν Ἐλίας πρὸς
τὴν ἑαυτοῦ διασώσιν καλῶς συνειβέ-
ληκε· ὁ δὲ Γωβ. κρείττονι διανοίᾳ, καὶ
ἐλαβίτερον ἔλεγε, εἰ δὲ καὶ ἡμαρ-
ταν, ἥσοι διώσμαι ποιῆσαι; ἀπὸ τῆς,
ὅθεν ποσὸν δαύσμαι ποιῆσαι ὥστε
ἡγαλῆψαι τὴν ἀμαρτίαν, εἰ μὴ τῆς
σῆς τύχῃ φιλοφροσύνης. ἄλλοι δὲ
ὅπως εἰσήσαν τὸ ρητόν· εἰ δικαιοπρα-
γῆσας πολεῶμαι, τί αὖ ἐκείνου ἀ-
μαρτῶν; ὁ μὲν τοι Σύμμαχος, ἀπὸ
τῆς ἡ ἱρεῖς, τί ποιῶ αμαρτῶν;
ἤξεδωκεν, ἦπας γὰρ, ὅτι ὅθεν συμ-
βαλεῖται σοι.

ΚΕΙΜ. Ἐγώ σοι δώσω ἀπό-
κρισιν, καὶ τοῖς τελεσὶ φίλοις σε.

ΤΟΥ ΑΤΤΟΥ. Ὡς καὶ τὸ Γωβ.
ἐκ τοῦ σωσῆσαι λαλήσαντος, καὶ τῇ
τελεῶν φίλων μὴ ἐκείνων ἐτι ἀποκρι-
σιν, αὐτὸς ὑπερχεῖται κρείττονας ἀ-
παντων προφέρειν λόγους. δικαίως δὲ
αὐτὸν τοῖς φίλοις σιωπᾷται, ὡς ἐνω-
θεῖσιν αὐτῷ διὰ τοῦ ἡτηθῆναι καὶ
σιωπῆσαι.

ΚΕΙΜ. Ἀνάβλεψον εἰς τὸν
Οὐρανόν, καὶ ἴδε· κατεμάσθε
τὰ νέφη ὡς ὑψηλὰ ἀπὸ σε.

Τυτίσιν, εἰ καὶ μὴ ἀπὸ λογισμῶν,
ἀλλὰ ἀπὸ τῆς ἐρωμέων μάδε πό-
σου σου ἀπέχει Θεός, καὶ πόσον
σε εἶναι ὑψηλότερον· ἐνόησον πρὸς
τίνα δικημολογήσασθαι ἐπεχείρησας,
πόσον ὄντα ὑπὲρ σε. ἀναβλέπει δὲ
εἰς τὸν ἑρανόν, ὅχι ὁ τὸς σωματικὸς
ὀφθαλμὸς ἐπάρκεις, καὶ ἰδὼν τὸν ἑρα-
νόν, τοῦτο γὰρ τὸ ἀναβλέπειν ἔχουσι
καὶ οἱ κύνες, καὶ οἱ ὄντες· ὅθεν φιλό-

κοσμῶ ἀναβλέπει εἰς τὸν ἑρανόν,
ἀλλ' ὁ μὴ ἀγαπῶν τὸν Κόσμον, μη-
δὲ τὰ ἐν Κόσμῳ. τάλιν δὲ ὅχι ἐπὶ
ταῦτα τὰ νέφη ὑψηλὰ ἀπὸ ἡμῶν εἶναι,
ὡς ἐὰν ἴδω τὸν Μωϋσῆως βίον, καὶ
τὴν ἐκείνου πρὸς Θεόν ἀρίστησαν, καὶ
τὴν ἑαυτοῦ σμικρότητα καὶ ταπεινότη-
τα, ὅτε βλέπω τὸτο τὸ νέφους ὑψη-
λὸν ἀπ' ἐμῶν· ἐὰν ἴδω ἐπὶ Ἰησοῦ
τὸν τοῦ Ναυῆ, ἐπὶ τῆς βίᾳς τῆς προ-
φητῶν, ἐὰν ἴδω αὐτῶν τὰς πρά-
ξεις, τότε ποῦ τὸ γεγραμμένον, καὶ
καταμωσαῖα πόσον εἶναι τὰ εἶρη ὑ-
ψηλὰ ἀπ' ἐμῶν.

ΚΕΙΜ. Εἰ ἡμαρτίες, τί πρά-
ξεις; εἰδὲ καὶ πολλὰ ἡνόμησας,
τί διώσμαι ποιῆσαι; ἐπεὶ δὲ
ὅν δίκαιον εἶ, τί δάσεις σὺ-
πῃ, ἢ τί ἐκ χαρὸς σε λήψε-
ται; ἀνδρὶ πῶ ὁμοίωσας ἢ ἀσέ-
βάσας, καὶ ὑπὸ ἀνδρώπῃ ἢ δι-
καιοσυνῇ σε.

Ο' ΑΤΜΠ. καὶ ΩΡΙΓΕΝ. Τυτί-
σιν, ὅθεν αὐτὸν ἀδικήσεις ἀμαρτανῶν,
ἀλλ' ὅθεν ὠφελήσεις δίκαιον ὦν· ποῖον
εἰπεῖν αὐτῷ βλάβος ἢ κέρδος,
καὶ ἡμαρτίες περὶ καὶ δίκαιον ἦς; ἀν-
δρωπον μὲν γάρ τις τὸν ὁμοφυῆ, καὶ
ἀδικῆσαι, καὶ ἐργεῖσθαι δικάτως,
τότων δὲ ὑδέρπον περὶ Θεόν ὅσον π
γενέσθαι· μὴ πίνω ἰταῖρα ἐπὶ τῇ
σαστῇ δικαιοσυνῇ. ἐπειδὴ γὰρ ἔλεγε,
εἰ ἡμαρτον, τί διώσμαι σοι πράξαι;
διατί, φησὶ, τὸτο ἦπας; μὴ γὰρ ὡς
ἀδικέμενος φροντίζεις ἀμαρτανῶντος,
μὴ γὰρ ὡς βλάβην ὑπομεῖν; ἀρα ὅν,
φησὶν, οἶδας εἰ ἡμαρτίες, τί πράξεις
ἐπὶ τῇ λύσει τὸ ἡμαρτημένον; εἰ ἡ-
μαρτίες λόγοις, λόγοις κρείττοσιν ἰα-

σαι· ἐὶ ἡμαρτις ἐν ἔργοις, ἐν ἔργοις διαφύουσι αὐτοὺς ἰαυτοὺς ἰώμενος ἐστὶ· εἰδὲ πολλὰ καὶ αἰάτοι αἱ αὐτομῆαι, διατὰ τοῦ ἐπὶ τοῖς αἰάτοις, οἷς ἰαυτοὺς ἰασαῖται ὁ διωάμεθα, ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἐκ Οὐρανῶν, ἵνα τὰ αἰάτα ἰάσῃται, καὶ γεήται, τὸ, μακάριοι ὧν ἀφίδηται αἱ αὐτομῆαι.

ΚΕΙΜ. Ἀτὰ πλῆθος συκοφαντούμενοι κεκραῖζονται, βοήσονται ἀπὸ βραχίονος πολλῶν. καὶ ἔκ ἤπε, τὰ ἐστὶν ὁ Θεός, ὁ ποιήσας με, ὁ κατατάσων φυλακὰς νυκτερινάς;

Ο'ΛΤΜΠ. Συκοφαντούμενοι μεν, φησὶν, οἱ ἀνθρώποι, ἀπὸ τοῦ πλῆθους τῆς Συκοφαντιῶν ὧν πάσχει, βοῶσι πρὸς Θεόν, διὰ τὴν βίαν τὴν ἀπὸ τοῦ βραχίονος καὶ τῆς διωκτικῆς τῆς ἀδικίαν, τῆς μὴ λογιζομένης, ὅτι ὁ Θεὸς καὶ αὐτῇ ἐστὶ ποιητὴς, ὅς ἐταξε καὶ νυκτὶ μέτρα· διήρηται γὰρ εἰς τῆς σαρὰς φυλακὰς.

ΧΡΥΣΟΣΤ. καὶ ὨΡΙΓΕΝ. Ἡ ἐκ ὁρᾶς, καθάπερ ἐν στρατοῖδω, πάντα διαπταγμένα, καὶ μὴ πλείονα ἀκρίβειας ἱκασον ἐν τῇ μενόν τῇ προσηκῶσῃ, ἐδεῦ τῇ πάντων τὸν οὐκ εἰς ὑπερβαῖνον ὅρον, ἐδὲ τοῖς ἀλλοτρίοις ἐπιτηδῶν χωρίοις; καθάδόντων γὰρ τῇ ἀνθρώπων, ἄδεις ἐπιβελῆει ὅτε τὰ θηρία διαβαίνει, τότε ἐτοὶ καθάδουσιν. ὅρα δὲ ὅτι ἐγκώμια τῷ Θεῷ καὶ ὕμνος διεξέρχεται ὁ Ἐλὶν, λίγων περὶ αὐτῷ, ὁ κατατάσων φυλακὰς νυκτερινάς. θέλεις ἰδεῖν, πῶς κατατάσῃ φυλακὰς νυκτερινάς ὁ Θεός; ὅλῃ ὁ αἰὼν ἐτος νύξ ἐστὶ, σκότος

ἐστὶ, τὸ πῶς πρεῖται σοι· νύξ γὰρ δι' ἐσάτρε βλέπεις, μέλλεις δὲ τοτε βλέπεν τὰ πῶς. ἐκὼν νύξ ἐστὶ τὰς ὁ αἰὼν, καὶ χεῖρα τῇ φυλακῶν πεταγμένων ἐν νύκτα ταύτῃ, ἵνα οἱ φυλακῆς, αἱ ἐπὶ τῇ νυκτῶν, φρενῶσι τὸς ἐν νύξιν ἀπὸ τῇ λησῶν, ἀπὸ τῇ θηρῶν, ἀπὸ τῇ πολεμίων. τίνας οἱ φυλακῆς; οἱ ταριμβλίπαντες ἀγγελοι.

ΚΕΙΜ. Ὁ διορίζων με ἀπὸ πετραπόδων γῆς, ἀπὸ δὲ πετανῶν Οὐρανῶν.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Κατὰ δὲ τὸς λοιπὸς, διδάσκων ἡμᾶς ὑπὲρ τὰ πῶν πῆς γῆς, καὶ σοφίζων ὑπὲρ τὰ κατὰ τὸν αἶρα διπτάμενα πετρίνα· μόνον γὰρ ὁ ἀνθρώπου λόγος πετρίται· κατὰ μεν ἐν τῶν λόγων τῆς δημιουργίας διωρῶμεθα ἀπὸ πάντων τῇ ζῶων· ἰὼν δὲ ἡς ἀμαρταλὸς, πόρῃ, κατὰ φερῆς, ὁ διωρῶν ἀπὸ τῇ πετραπόδων γῆς, ἀλλὰ παρασυνεβλήθης τοῖς κτήνισι, καὶ ἐγὼν ὡς ἱππῶν, ἡ ἡμίονος, οἷς ἐκ ἐστὶ σωῖσις, καὶ ἱππὸς θηλυμανῆς· εἴτα κατ' ἐρώτησιν τῇ ἱξῆς αὐαγνῶδι.

ΚΕΙΜ. Ἐκὼν κεκραῖζονται, καὶ ὁ μὴ ἐσαχόση, καὶ ἀπὸ ὕβρεως πονηρῶν.

Τὸ, ἐκεῖ, αὐτὶ τῷ, τότε, ἔρηται. τότε γάρ, φησὶ, πρὸς σὶ βοούντων τῇ ἀδικημένων καὶ συκοφαντομένων, ἄρα ἐκ ἐσαχόση, ἐδὲ ἐκδικήσης αὐτοὺς ἀπὸ τῆς τῇ πονηρῶν ὕβρεως; ναὶ ταύτῃ ἐκδικήσεις.

ΚΕΙΜ. Ἀτὰ γὰρ ὁ βέ-

λεται ἰδᾶν ὁ Κύριος αὐτὸς γὰρ
ὁ παντοκράτωρ ὁρατὴς ἐστὶ καὶ
σωπλόντων τὰ ἄνομα, καὶ σώ-
σῃ με.

Οὐδὰ καὶ πείσεται, ὅτι βλέπει
πάντα ὁ τὸ Θεὸν ὀφθαλμός, καὶ οὐ μί-
σει τὰ ἄνομα καὶ ἀπορρίπτεται, καὶ
πάντως ῥηθῆναι τὸν ἀδίκως πάχον-
τα· ὁ μόνον γὰρ ὑδέχεται τὰ ἄνομα,
ἀλλ' ἐδὲ ἰδὼν βύλεται, μισοκύνῃς
ὦν.

ΚΕΙΜ. Κρίθῃτι δὲ ἐναντίον
αὐτῷ, καὶ δυνάσασαι αὐτὸν ταῖνέ-
σαι, ὡς ἐστὶ καὶ νῦν.

Οὔτιμι. καὶ ΧΡΙΣΟΣΤ. Ἀνά-
λογισαι, φησὶ, τὸ Θεὸν τὴν ἀξίαν,
εἰ χωρήσοι τὸν ὕμνον ὁ λογισμός.
τί ἐν πρὸς ποσὸν καὶ πλὴκτόν ἰδέ-
λεις κριθῆναι, ὅτε γε ἐδὲ πρὸς ἀ-
ξίαν αὐτὸν ὑμνολογῆται οἷός τε εἶ;
καὶ τὰυτα, ὅφ' οἷς νῦν σέ τιμωρεῖται.
εἰ δὲ δικασθῇ, φησὶ, ἐκάθισε, καὶ
τὰ δικαιώματα προέθηκεν, ἐκ αὐ-
τὸν ἐπῆρεσας, ἐκ αὐτὸν ἐδόξασας
κατ' ἀξίαν ἐπὶ τοῖς εἰς σέ γεγενημένοις
νῦν, ὅτε νομίζεις ἀδικεῖσθαι καὶ κολά-
ζεσθαι· τὸ μὲν δὲ, μὴ διώσθαι κατ'
ἀξίαν τὸν Θεὸν ὑμνεῖν, ἐδὲ μέγα
τὸ δὲ, μέλλοντα κρῖνεσθαι πρὸς αὐτὸν,
οἱ τοῖς πρὸς ἡμᾶς, μὴ διώσθαι κατ'
ἀξίαν αὐτὸν ὑμνεῖν, τὸτο μέγα.

ΚΕΙΜ. Ὅτι ἐκ ἔξω ἐπι-
σκηπτόμενος ὀργῇ αὐτῷ, καὶ
ἐκ ἔξω παραπτώματι σφό-
δρα.

Οὔτιμι. Ἡ τοὶ τῷ, φησὶ,
ὅτι διὰ τὸ καὶ κρινόμενος πρὸς ἡ-
μᾶς ὁ Θεὸς ἐ διώσθαι κατ' ἀξίαν
ὑμνηθῆναι, ὅτι ἐκ ἐπισκέπτεται τὴν
αὐτῷ ὀργῇ, ὡς μετρήσαι ταῦτ' αὐ-
τὸς πρὸς τὰ ἡμῖν πλημμελήματα, ἐ-
δὲ σφόδρα παρατρεῖται τὰς αἰνομίας
ἡμῶν. ἡ περὶ τὸ Ιωβ λέγει, ὅτι ἐκ
ἔξω ἐπιλογιζόμενος τὸ μέγεθος τῆς
Θείας ὀργῆς, ἐδὲ τὸ πλῆθος τῶν ἡμῖ-
ν παραπτωμάτων. εἰ γὰρ ἔγνω
ταῦτα, ἔγνω αὖ ὅτι ὁ πᾶσαν αὐτῷ
τὴν ὀργὴν ἐσχέει Θεὸς εἰς ἡμᾶς
ἀμαρτανούντας.

ΚΕΙΜ. Καὶ Ἰωβ ματαίως
αὐοίγα τὸ σῶμα αὐτῷ, ἐν ἀ-
γνώσῃ ῥήματα βαρυῖα.

Ὁ δὲ Σύμμαχος, ὡς αὐόητος, λό-
γους βαρεῖς ἐποίησατο. μὴ κατανοῶν,
φησὶ, ὁ Ἰωβ τὴν τὸ Θεὸν μεγαλειό-
τητα, καὶ τὴν μακροθυμίαν, καὶ τὰ ἀκα-
τάληπτα αὐτῷ κείμενα, καὶ ὅτι αὐ-
τῷ εὖ ἐδὲ πρὸς ἀξίαν αἰνεῖται τὸν
Θεὸν διώσθαι, μήτοιγε γὰρ κριθῆναι
πρὸς αὐτὸν, βαρεῖα καὶ ἀπρεκὰ φθίγγε-
ται ῥήματα.

Π Ρ Ο Θ Ε Ω Ρ Ι Α

ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ ΕΙΚΟΣΤΟΥ ΠΕΜΠΤΟΥ.

Ο Λ Υ Μ Π Ι Ο Δ ῶ Ρ Ο Υ.

ΝΤΑΤΘΑ πειρ διχομασίνης Θεῷ διδάσκει ὁ Ἑλίας ; τὸ κατ' ἐξίαν ἐκαστὴ ἀπονεμάσης, καὶ πειρ διωκίμους μεγαλοπρεπῶς, καὶ σοφίας ἀκατέληκτος· σωθήσῃ δὲ τὸν λόγον ἐκ τῆς πειρ τὸν αἶρα γινομένων χειμῶνων περὶ βρουτῶν, καὶ τῆς θέρειαν, καὶ πτῶνων· τῶς τὰ μεν μεθ' ἡμέραν ἐργάζεται, τῶν δὲ νύκτα εἰς ἀνάπαυσιν ἔχει, τὰ δὲ τῶν μεθ' ἡμέραν εἰς τὸ ἡσυχάζειν ἀπεκληρώσαντο, ἵνα μὴ τοῖς ἀνθρώποις ἐπιτρέχωσι, τῶν δὲ νύκτα πεινοσόντων ζῶνσι τροφῇ· καὶ ὅτι τοῖς ὕδασι ὁ Θεὸς ποτὲ μεν εἰς ἀνθρώπων παιδείαν, ποτὲ δὲ εἰς λειτουργίαν χρῆται καὶ ὅτι ἐκ μεν πρώτος φῶς, ἐκ δὲ τῆς τῶ φωτός ἀναχωρήσεως νύκτα ἐργάζεται· καὶ ὅτι ἀκατέληκτος ἐστὶν ἡ τῷ Θεῷ σοφία· μεγαλοπρεπῶς δὲ πειρ ταύτης διεξελθὼν, συμπέραναι τὸν λόγον εἰς τὸ δῶν φοβεῖσθαι τὸν Θεόν, ἵνα μηκέτι μηδὲν ἀντίκειν ὁ δίχθη, ἀλλὰ τῇ σωτῇ παραχωρήσῃ τοῖς ἀκατέληκτος τῷ Θεῷ χέμοισι. Διαμαρτυρῶν τὰ Ἑλίας, μάλιστα φησὶ τῷ πάλαι, πειρ τῆς τῷ Θεῷ σοφίας περὶ καὶ μεγαλοπρεπείας θεηγοσαμένης, ὁ μὲν Γῶβ' ἔδωκεν ἀντίκειν· σύμφηκε δὲ ὁ Θεός, τοῖς τοιαύτοις αὐτῷ γέγονε λόγοις, ὡς ἐφ' ἑξῆς ἐστὶν ἐκ τῆς θείας ῥήσεως καταμαθεῖν.

ΚΕΙΜ. Προσθεῖς δὲ ἔτι Ἑλίας, λέγει, μαινὼν με μικρὸν ἔτι, ἵνα διδάξω σε, ἔτι γὰρ ἐν ἐμοὶ ἐστὶ λέξις, ἀναλαβὼν τῶν ἐπισήμων με μακρῶν.

Ο'ΛΥ. Ἐπειδή περ ἔτι πειρ Θεῷ λέγειν ἔχω, καὶ βέλομαι, μακρότερον ἀναλαβὼν τὸν λόγον, μετ' ἐπισήμης καὶ γνώσεως διεξελθὼν, ἐκδεῖν μαθεῖν καὶ τὰ νῦν ὑπ' ἐμῶς ῥηθῆσθαι.

ΚΕΙΜ. Ἐργοῖς δὲ με δίκαια ἐρῶ ἐπ' ἀληθείας, καὶ ἔκ' ἀδικα ῥήματα ἀδίκως σιωπῆς.

Τῶν δικαιολογίαν με, φησὶν, ἡ νῦν ἐρῶ, τοῖς τῷ Θεῷ ἔργοις πισθῆμαι, δεικνύς ὡς ἂν γινώσκω, μετ' ἀληθείας σιωπῆμι, καὶ ἔκ' ἀδικῶν τι νοήσας, ἀδικῶν φθίγγομαι. ταῖς, τὰ ἐπὶ τῶν ἔργων αὐτῶν ἐκβαίνοντα, δίκαια λέγω· ἔκ' ῥήματα ταῦτά ἐστι

ἔδὲ λόγοι· ἀλλὰ φύλαξαι μὴ παρά-
ξῃς ἀδικα, ἔωσαν δὲ ἄμωμοι γνώ-
σεις μὲν σὺ· ὡς νῦν ἀδίκως νοῆς.
ὅκ ἔπεν ὅτι ἔπαξας ἀδίκως· ἀλλ'
ὅτι ἐνόησας ἀδίκως. πλὴν ἀκρίβη, ὅτι
ὅπως ἀψάδεις καὶ ὅκ ἀδικοὶ οἱ λό-
γοί μου.

ΚΕΙΜ. Γίνωσκε δὲ ὅτι ὁ Κύ-
ριος ἔ μὴ ἀποποιήσῃται τὸν
ἄκακον· δυνατὸς ἰχύϊ καρ-
δίας ἀτεβῇ ὡς μὴ ζωοποιήσῃ,
καὶ κρέμα πτωχῶν δώσῃ.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἰδοὺ πειγα-
ρῶν, ὡς ἔδικοτε Θεὸς ἔξω τῆς οἰκίας
ἐπισκοπῆς τὴν ἀκακίαν συζῶντα κα-
ταλιμπάνει, ἐδ' ἀταλλοτείνεται, καὶ
ὅκ συμφορὰς δόξῃ ποτὲ καταλιμπά-
νειν αὐτὸν πρὸς τὸ λυσιπέλν· κολά-
ζων δὲ ὁ δυνατὸς τῆς ἀτεβῆς καὶ
τὰ δίκαια ἰαυτὸ κρέματα, τοῖς τεύχεσι
ἀδικημένοις ἐπαμύνει.

ΚΕΙΜ. Οὐκ ἀφελᾷ ἀπὸ δι-
καίης ὀφθαλμοὺς αὐτῶ. (ὀφ-
θαλμοὶ γὰρ Κυρίου ἐπὶ δικαίους)
καὶ μετ' βασιλέων εἰς θρόνον,
καὶ καθιδὼ αὐτὸς εἰς νίκην, καὶ
ὕψωθήσονται.

Τὸς δικαίους, φησὶν, ἰδοὺ ὅτι το-
σαύτης ἀξιοὶ καὶ παρὰ ἀνθρώποις τι-
μῆς ὁ Θεός, ὡς καὶ συγκαθίζειν αὐ-
τὸς βασιλεῦσιν, καὶ εἰς τέλος ὑψῶν
τροπαιοφορῶντας.

ΚΕΙΜ. Καὶ οἱ πεπεδημένοι
ἐν χαροπέδαις συχεθήσονται ἐν

χοινίοις πονίας· καὶ ἀναγγελῇ
αὐτοῖς τὰ ἔργα αὐτῶ, καὶ τὰ
παραπτώματα αὐτῶ, ὅτι ἰχύ-
σουσιν.

Ὁ δὲ Σύμμαχος, ὅτι κατεδιωά-
σαν, κηδόμενος, φησὶ, καὶ τῇ ἀ-
δίκων ὁ Θεός, δεσμοῖς αὐτὸς καὶ πε-
νία τιέζει, ὡς αὐ εἰς σιωπῶντην
ἐλθόντες τῇ ἡμαρτημένων, ἀποσείψω-
σι ἐκ τῆς ἀδικίας καὶ τῆς κτ' δυνα-
θείας.

ΚΕΙΜ. Ἀλλὰ τῶ δικαίᾳ ἐ-
σακίσσεται.

ΟΛΥΜΠ. Τέτο τῇ αὐτῶν ἐ-
ρημείῳ σωῆται, ἵνα ἡ ὁπώρα ἐκ
ἀφελῆ ἀπὸ δικαίης ὀφθαλμοὺς αὐτῶ,
τῇ ἰσοπτικῇ, καὶ παρονοητικῇ αὐ-
τῶ δυνάμει, ἀλλ' ἐσακίσσεται αὐτῶ.

ΚΕΙΜ. Καὶ ἔπεν, ὅτι ἐπι-
γραφήσονται ἔξ ἀδικίας· ἐὰν
ἀκρίσῃ καὶ δολώσῃ, σω-
τελέσῃ τοὺς ἡμέρας αὐτῶ ἐν ἀ-
γαθοῖς, καὶ τὰ ἔτη αὐτῶ ἐν
ἀπρεκείαις.

Τῇ διὰ τῶ ἔργων ἐτισρεπτικῇ
παιδείᾳ τῶ Θεοῦ, λέγει, ὡς ἑρτινα
νεοφίτων ἀκρίβει, εἰς σιωπῶντην
ἀγειν τὸς παιδαγωγούς. ἰαὺ ἔν, φη-
σὶν, ἀκρίβει δουλῶσιν Θεῷ,
ὅκ ἀπραγία καὶ ἀγαθῶν ἀφθορία
βιωτάσῃ, καὶ μετ' ἀδολείας τὸν βίον
παλαιώσῃ.

ΚΕΙΜ. Ἀσεβῆς ἔ διασώζει
παρὰ τὸ μὴ βέλεσθαι αὐτὸς

εἰδέναι τὸν Κύριον, καὶ διότι
νοθετέμενοι, ἀνῆκοι ἦσαν.

Τὸς δὲ ἀσεβεῖς, φησὶν, ὃ διασώ-
ζει Θεὸς, ἢ καὶ αὐτὸς αὐτοῖς τῆς ἀπο-
λείας γενόμενος αὐτοῖς, ἀλλ' αὐτοὶ
ἐαυτοῖς, μὴτε τῷ ἐμψύτῳ καὶ φυσικῷ
λόγῳ τοῦ Θεοῦ ἐπιγινώσκοντες. Θελήσαν-
τες, μὴτε τῇ ἐπιστητικῇ παιδείᾳ καὶ
νοθεσίᾳ κατήκοι Θεῷ γενέσθαι βεβη-
λότις.

ΚΕΙΜ. Καὶ ὑποκεῖται καρ-
δίᾳ παῖξας. Συμὸν.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Οἱ δὲ τῇ καρ-
δίᾳ ὑποκεῖται, φησὶν, οἱ ὅτι ἡμᾶς μόνον
ἀσεβείας περικείμενοι, αὐτοὶ ἐαυ-
τοῖς καταπίομεσι καὶ θησαυρίζουσιν
τὴν θείαν ὀργὴν.

ΚΕΙΜ. Οὐ βοήσονται, ὅτι
ἐδῆσαν αὐτοὺς.

Οὐκ ἀναβλέψουσιν, φησὶ, πρὸς
Θεόν, ἐδὲ βοῶσι πρὸς αὐτὸν ὡς δυνά-
μενον λύειν τὴν συμφορὰν, ὅτι πᾶ-
ν τοὺς αὐτοὺς ἐδῆσε, καὶ αὐτοὺς δυνάται
λύειν, δηλαδή.

ΚΕΙΜ. Ἀποθανοὶ τοίνυν ὀν-
νεότητι ἢ ψυχῇ αὐτῶν, ἢ δὲ
ζωῇ αὐτῶν τιτρωσχομένη ὑπὸ
Ἀγγέλων, αὐτῶν ἔθλιψαν ἀ-
δύνη καὶ ἀδυνάτον.

Διὰ τὸτο, φησὶ, καὶ ἄνθρωποι, ἀπο-
θνήσκουσιν, ὑπὸ τῶν θανάτοφόρων Ἀγ-
γέλων τιτρωσκόμενοι. ἢ δὲ αἰτία, δι-

ὧ ἐργάσαντο θλίψεις καὶ ἀδικίας
καὶ τῷ ὑποδείξεραι.

ΚΕΙΜ. Κεῖμα δὲ πρᾶξων
ἐκδήσει.

Τῶν δὲ πρᾶξων τὸ κεῖμα καὶ τὴν
ἐκδήσειν οὐκ ἔχει ὁ Θεός. τὸτο γὰρ τὸ,
ἐκδήσει. πρᾶξις δὲ, ἢ τὰς κατὰ
προαίρεσιν δικαίας νουήσεις, ἢ καὶ τὰς
ἀδικημένους, καὶ δι' αὐτῶν αὐτῶν ἡσυ-
χίαν ἄγοντας.

ΚΕΙΜ. Καὶ προσεπισημάνθησε
σε ἐκ σώματος ἐχθρῶ.

Διὰ μέγα περικῶς, τὸ, κεῖμα δὲ
πρᾶξων ἐκδήσει, ὡς πρὸς τὸ τῷ ὑπο-
κετῶν πρᾶξων ἐκδήσειν, ὅτι τι-
μωρεῖται ὁ ὑποκετῶν, ὃ μόνον δι' αὐ-
τοῦ πρᾶξων αἰτίας, ἀλλὰ πρὸς, τῶντις,
πρὸς τῶντις, ἐπειδὴ καὶ ἡπάτησε τὸν
πρᾶξων διὰ τὸ ἐχθρῶ αὐτῶ σώματος.

ΚΕΙΜ. Ἀβυσσός, κατὰ χυ-
σις ὑπὸ κάτω αὐτῆς, καὶ κατέ-
βη τράπεζά σου πλήρης πίο-
τητος.

ΟΛΥΜΠ. Ἐντιῦθεο, φησὶ, τῷ
μεν ὑποκετῇ ἄβυσσός πεταμίδεται,
καὶ ὑπὸ κάτω αὐτῆς κατὰ χυσις, τῶντις,
τὸ σκότος τὸ ἔξωτερον. σοὶ δὲ πλή-
ρης πίότητος ἐπιδοθήσεται τράπεζα.
πύχα δὲ, διὰ τὸ ὑφάτως καὶ βαθέως
βεβλημένη ὁ ὑποκετῶν, καὶ τῷ χή-
ματι τῆς ὑποκείσεως ἐπισκιάζειν τὴν
ἐπιβελίαν, καὶ τῶν νουαγεῖν ποιῶν
τὸς αὐτῷ πισδόντας, ἄβυσσος παρα-
βάλλεται, καὶ τῇ χύσει τῶν ὑδάτων,
ὧς ἡ αἰ ὑφάλοι πέτραι κρυπτόμεσαι

καὶ λανθάνουσαι, τοῖς πλείοσι φέρονται κέρδιον. εἰδὲ τίς τῆς θαυματουργίας τοῦ Θεοῦ διὰ μέσου παρετέθηται τὸ ῥητὸν, ὑπὸ κατὰ τῆς ἀβύσσου, φησὶν, ἅδεν ἐστὶν, ἡ κατὰ χυσις. θαυμαστὸν δὲ ὄντως τὸ ἐπὶ χύματος τιλὴ γῆν ἠδραῖσαι.

KEIM. Οὐχ ὑσερήσει δὲ ἀπὲς δικαίων κέρμα, θυμὸς δὲ ἐπ' ἀσεβείας ἔστιν, δι' ἀσέβειαν δώρων ὧν ἐδέχοντο ἐπ' ἀδικίας.

Τῶν δικαίων, φησὶν, ἡ ἐκδίκησις ἔχ' ὑσερεῖ· πῶς γὰρ οἷς καὶ λιπαρὰ ἐφαπλῆται τράπεζα; τὰς δὲ ἀσεβεῖς ἔκ' ἐστὶ τιλὴ θείαν διαδράναι δίκην, ὅτι δὴ καὶ τὸ δίκαιον παρίσχειρον χήμασι, καὶ ἀσεβῶν εἰλοντο καὶ ἀδικεῖν. κείναντες γὰρ ἀδίκως, δικαίως κείνηνται.

KEIM. Μὴ σε ἐκκλινάπω ἐκὼν ὁ νῆς δεήσεως ἐν αὐτῇ καὶ ὄντων ἀδυνάτων καὶ πάντας τὰς κραταιούνας ἰχυῶ.

Μὴτε σὲ, μήτε τινα τῶν κραταιούτων ἰχυῶ, τίτεις, τῶν δυναμειῶν ἐπαμύνειν, ὁ λογισμὸς ἐκὼν τῆς δειάς παρατρεφάτω, ὅταν τῆς σῆς ἐπιχειρίας δύνωται οἱ ἐν αὐτῇ καὶ ὄντες ἀδυνάτοι, ἀλλ' ἐπαμύνων κατὰ δύναμιν.

KEIM. Μὴ ὀξελκύσης τιλὴ νύκτα τῶ ἀναβῆναι λαὸς αὐτῷ, ἀλλὰ φύλαξαι μὴ πράξης ἄποπα· ἐπὶ τέτων γὰρ ὀξέλας ἀπὸ πτωχείας.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ὁ δὲ Σύμμαχος, μὴ προσδυμηθῆς νυκτὸς ἐπαναβῆναι λαὸς ἐπὶ τῶ τότε αὐτῶν. ὁ δὲ νῆς αὐτοῦ μὴτε τὰς κραταιούνας ἰχυῶ ἀδικήσης, ὡς νυκτὸς καὶ κατὰ τὸ Λεληθὸς τότε μὲν τῶν οἰκείων ἐκβαλεῖν, αὐτ' αὐτῶν δὲ ἑτέρως εἰς τὸν τότε αὐτῶν ἐγκαταστήσαι. διδάσκει δὲ, ὅτι τιλὴ ἰσότης καὶ τὸ δίκαιον πρὸς πάντας προσήκει φυλάττειν, καὶ ἀπέχεσθαι ἀπὸ τῶν ἀπίων, μηδὲ ἡαιρεῖσθαι καὶ παρακλίνειν ταῦτα πτωχείας. ἡ τὸ, ἐπὶ τέτων γὰρ ἡεῖλες ἀπὸ πτωχείας, αὐτὶ τὸ, ἀπὸ τέτων τῶ τότε, τίτεις, ἀπὸ τῶ μὴ παρατρεῖν τὰ ἄποπα, ἡαιρεθῆσθαι ἀπὸ πτωχείας, τίτεις, ἀπαλλαγῆσθαι τῆς ἐν περὶ ταλαιπωρίας.

KEIM. Ἰδὲ ὁ ἰχυρὸς κραταιώσῃ ἐν ἰχυὶ αὐτῷ· τίς γὰρ ἐστὶ κατ' αὐτὸν δυνάστης;

Ἀπὸ τῶ περὶ δικαιοσύνης αὐτῶν λόγου, εἰς τὸν περὶ ἰχυῶ Θεοῦ καὶ δικαιοσύνης ἐκβαίνει λόγον καὶ δεύρητον, φησὶν, ὡς ὁ ἰχυρὸς Θεὸς κραταιῶς ἅπαντα καὶ κατὰ θεῖα δυνάμει ἐργάζεται, καὶ ἐκ ἐστὶν ὁ τῇ αὐτῇ δυνάμει παραβαλλόμενος.

KEIM. Τίς δὲ ἐστὶν ὁ ἐπάζων αὐτῷ τὰ ἔργα; ἢ τίς ὁ εἰπὼν ἔπραξε ἀδικα.

Οὐδεὶς, φησὶ, πολὺν ἡετίζειν τὰς τῶ Θεοῦ οἰκονομίας, ἔδὲ δυνάται εἰπεῖν, ὅτι ἀδικῶν τι κατ' αὐτὸν πείραται.

KEIM. Μνησθῆτι ὅτι μεγά-

λα ἐς αὐτὸ τὰ ἔργα, ὧν ἤρξαν ἄνδρες.

Εἰς νῦν, φησί, λαβόμενος σκόπησον καὶ ἀναλόγησαι τὰ περὶ τὴν κτίσιν τῷ Θεῷ ἔργα, ὅτι θαυμασὰ, καὶ ὑπὸ τῆς σωτηρίας ἴσως ἀκαταφρόνητα δοκῇ· ἔργα δὲ φημὶ Θεῷ, ὧν ἄρχειν αὐθρόωποι κατ' ἀρχὰς ἐτάγησαν· ἀρχιτάται γὰρ, φησί, τῇ ἰχθύων τῆς θαλάσσης, καὶ τῇ πετεινῶν τῷ ἔραυν. καὶ ὁ ψαλμωδὸς, πάντα ὑπέταξας ὑπὸ κέντρῳ τῇ ποδῶν αὐτοῦ.

ΚΕΙΜ. Πᾶς αὐθρόωτος οἶδεν ἐν ἑαυτῷ. (τρεῖς, πᾶς αὐθρόωπος τὴν περὶ Θεοῦ γνῶσιν ἔχει) ὅσοι τιτρωσκόμενοι εἰσι βροτοί.

Τὰ ὅσοι, αὐτὶ τῷ, παύεις ὅτι· καὶ πάντων, τὸ τιτρώσκειν, ἦγεν τὸ παθητὸν, καὶ φθαρτὸν. ὁ δὲ Σύμμαχος ἐκδὲς, ἕκαστος ἀποβλέπων μακρόθεν, ἠνέχετο ὅτι τρώσις ἐνταῦθα ἢ νῆψις ἐλέχθη, καὶ ἡ τῷ νῦν διέγερσις, ἀπὸ τῆς τῆς νυκτομένης μάλλιν διεγείρεται, καὶ ποροεκτικωτέρως γίνεται.

ΚΕΙΜ. Ἰδὲ ὁ ἰχυρὸς πολὺς, καὶ ὁ γνωσόμεθα.

ΟΛΥΜΠ. Τὸ πολὺ, ἐπὶ τῷ αὐτοῖς, καὶ ἀειδμῷ μὴ πειληπτό, ἢ γραφὴ τίθησιν. εἰεῖ ἐν καὶ τὸ θεῖον μέγεθος, καὶ ἡ ἰχθὺς ποσῶ ὑποβληθῆναι ὁδωῖται, διὰ τὸ τοιοῦτον, ὅτι πολὺς. ὁ ἰχυρὸς, καὶ ὑπὲρ τὴν γνῶσιν ἡμῶν.

ΚΕΙΜ. Αἰδμὸς ἐστὶ αὐτὸ καὶ ἀπέραντος.

Τρεῖςιν, αἰδμὸς. τινὰ δὲ τῇ αὐτιγράφων, ἀειδμὸς ἐδὼν, ἔχει· ἵνα εἴπῃ, ἀνέξιχνιάσαι αἱ ὁδοὶ αὐτοῦ, καὶ αἱ πορεῖαι τῇ κειμάτων αὐτοῦ ἡμῖν τοιεῖται.

ΚΕΙΜ. Αἰδμῆται δὲ αὐτῷ σαγόνες ὑετοῦ.

Τὴν τῷ Θεῷ γνῶσιν εἶδεν ἐκφάγει, ἀλλὰ καὶ τὸν ἀειδμὸν ὑετῶν σαγόνων ἐτίσεται.

ΚΕΙΜ. Καὶ ἐπιχυθήσονται ὑετῷ εἰς νεφέλῳ.

Εὐταῦθα τὴν γνῶσιν, φησί, καὶ τὴν φρόνησιν, καὶ ὅτι ἐκ ἀμέτρως, ἀλλ' ἐν ἀειδμῷ διὰ τῇ νεφελῶν χεῖ τὸν ὑετὸν.

ΚΕΙΜ. Ρυήσονται παλαιώματα.

Ἐκράσσει, φησὶν, ἡ αὐτῶν οἱ σαλαγμοί· τέως γὰρ δὴ παλαιώματα ἦν, διὰ τὸ αἰῶνα καὶ ἐκ παλαιῶ τῷ ὅπως γίνεσθαι· αὐτὸ δὲ ὁ Σύμμαχος, ἅτινα ρυήσονται ἐκ τῷ αἰθέρος.

ΚΕΙΜ. Ἐσκίασε δὲ νέφη ἐπὶ ἀμυθήτῳ βροτῷ.

Ἀγαθή τις, φησὶν, εἰκότως, σκοπῶν ἀκρίβως, ὅπως ὁ χαῖνος ἀὴρ ὅπου πυκνῆται εἰς νεφέλας, ὥστε καὶ σκιάζειν τοῖς αὐθρόωτοις τὸν ἔραυν.

ΚΕΙΜ.

ΚΕΙΜ. Ὡραν ἔθετο κτήνεσιν,
οἶδασι δὲ κοίτης τάξιν.

Ὡραν, αὐτὶ τῷ, μήτρα, ἡ ὅρμη, ὥστε τὰ μὲν ὑπεργεῖν ἀνθρώποις, τὰ δὲ μὴ ὑποτάττειν καὶ τὰ μὲν ὑπερ-
κτὸς, τὰ δὲ ἡμέρας ἡσυχάζειν οἰκο-
νομικῶς, ἵνα τῆς κατ' ἀνθρώπων ἐφύ-
δε παύοιτο.

ΚΕΙΜ. Ἐπὶ τέτοις τάσιν
ὅκ θξίζεται σὺ ἡ διάνοια, ἐδὲ
διαλλάσσεται σὺ ἡ καρδιά ἀπὸ
σώματος;

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἄρα ἐν, φη-
σιν, ὅκ ἱκανὰ ταῦτα ἐκτεῖναι διάνοιαν,
καὶ τρόπον τινὰ διαχωρεῖται ψυχὴ ἀπὸ
σώματος; πῶς καὶ τοὶ λόγοι ἀπιστη-
μένα ἀπὸ τῆς φύσεως ἐγνωσται πε-
ρί τῆς τάξιν κοίτης, καὶ τῆς θξί-
δος αὐτῇ. ὅρα δὲ, ὅκ εἶπεν, οὐ
θαυμάζει ἡ διάνοιά σου; ἀλλ' ὅκ
θξίζεται; οὕτως γὰρ ἐκαστος καὶ
φείκη, πῶς τὰ ἄλογα ποσάων ἀτα-
ξίαν φυλάττει· ἵνα μάθῃς, ὅτι καὶ
σὺ ὅκ ἀπὸ τῶ λόγου, ἀλλ' ἀπὸ τοῦ
τὴν λόγου διδωκότος κυβερνᾷ.

ΚΕΙΜ. Καὶ ἐὰν σωῇ ἀπέ-
κτασις νεφέλης ἰσότητι σκηνῆς
αὐτῆς.

Θαυμάσοι δ' αὖτις, φησὶ, καὶ ἐὰν
σωῇ καὶ γυνὴ, πῶς μικρὰς φανείσης
νεφέλης, περὶ ὅλον τὸν ὕμνον ἢ πύ-
κνωσις ἐκτείνεται τῇ νεφῶν. σκηνὴν
γὰρ τὸν ὕμνον ἐκάλεισαν.

ΚΕΙΜ. Ἰδὲ ἐκτενῆ ἔπ' αὐ-
τὸν ἡδὴ.

Ὁ δὲ Σύμμαχος, ἐκτενᾷ ἐπ'
αὐτὸν τὸ πῶς αὐτὸ. ἔπρα δὲ ἀντίγρα-
φα, αὐτὶ τῷ, ἡδὴ, τόξον ἔχουσιν.
ἐὰν ἐν νοήσῃ ἀνθρώπῳ, πῶς σω-
φείας ἔσῃ, αἱ ἡλικαὶ ἐκτείνεσθαι
τῷ τῇ νεφῶν ἐκτείνουσιν προσβάλλε-
σαι, τοῖσι τὸ τόξον, ὃ παρὰ τοῖς
πολλοῖς ἱεὺς καλεῖται, θαυμάζεται
τὸ δημιουργὸν τῷ σοφίᾳ· πῶς ὅ-
μειν τῇ τῇ νεφῶν πυκνότητι τῷ ὀφί-
λιμον τὸ ὑπὲρ τοῖς ἀνθρώποις χάριαν
ἐργάζεται, ἐν δὲ τῇ μακρότητι καὶ
ἀραιότητι τῇ νεφῶν προφανέσθαι τὸ
τόξον παρασχεῖται, παραμυθούμενος
τὸς ἐπὶ τῆς γῆς, ὅτι ὅκ ἐπὶ αὐτὸς
κατακλύσει, ἀλλὰ τῇ ὑδάτων αἰχμῇ
τῷ ἀμετρον φορᾷ, καὶ τῷ οἰκίᾳ
ἐπαγγελίαν.

ΚΕΙΜ. Καὶ ῥιζώματα τῆς
θαλάσσης ἐκάλυψεν· ἐν γὰρ
αὐτοῖς κενῆ λαός.

Ἡ τὰ τοῦ λέγει, ὅτι τὸ τόξον καὶ
μέλει θαλάσσης διήκει· ἡ ὅτι ὁ
Θεὸς τὰς ῥίζας τῆς θαλάσσης ἐκά-
λυψεν· οὐδεὶς γὰρ οἶδεν ὑπὸ τίνος
βασάζεται ἡ θάλασσα. διὰ δὲ τούτων
τιμωρεῖται τὸς ἀνθρώπους ὁ Θεός, δι'
ἐπαγωγῆς θαλάσσης τυχόν, ἢ χαλά-
ζης, καὶ τῇ τοιούτων.

ΚΕΙΜ. Δώσα τροφὴν τῷ
ἰχθύοντι.

ΟΛΤΜΠ. Ὁ δὲ Σύμμαχος, πα-
ρίξει τροφὴν παντόκλειον, ἐκδέ-
δωκε. τοτέσι, καρπῶν ἀφ' ὁρίων ἢ τῇ
ὑπὲρ ἐργάζεται χάρις.

ΚΕΙΜ. Ἐπὶ χαρῶν ἐκάλυ-
ψε φῶς.

Εν τῇ ἰαυτῇ δυνάμει, φησί, καὶ
ἐνεργείᾳ κρύπτει τὸ φῶς τῆς κί-
νῆ· ὃ γὰρ ἔχει τόπον πᾶν πρυβῆναι
τὸ φῶς. ὅδε διώκται τις παντὶ
αὐτὸ κρύψαι.

ΚΕΙΜ. Καὶ ἐνετείλατο περὶ
αὐτῆς ἐν ἀπαντῶντι.

Ὁ δὲ Σύμμαχος, Καὶ ἐπιτάζει
αὐτῇ ὥστε ἀπαντῆσαι, ἡρμήνευσε· κα-
λύπτων γὰρ, φησί, τὸ φῶς, καὶ νό-
μιμα ἐργαζόμενος, οὐκ ἐπὶ αὐτῇ ὥ-
στε ἀπαντῆσαι, ἵνα εἴπῃ, ὅτι οὕτως καὶ
ἡμέρα τῇ αὐτῇ βολήματι ἀλλήλας
διαδέχονται. τὸ δὲ, περὶ αὐτῆς, τῆς
ἡμέρας φησὶν, ἐν ἀπαντῶντι δὲ, τῇ
ἡλίῳ.

ΚΕΙΜ. Ἀναγγελεῖ περὶ αὐ-
τῇ φίλον αὐτῇ.

Ὁ δὲ Σύμμαχος, ἀπαγγελεῖ περὶ
τέτε ἱταίρῳ αὐτῇ; αὐτὴ τῇ, μὴ πε-
ρὶ τῆς τέτε δημιουργίας μετὰ τινος βε-
λάται, ἢ ἀνακοινῶνται; ἵνα ἢ κατ'
ἐρώτησιν ἢ ἀναγνώσιν, διωκτὸν δὲ καὶ
ἐπὶ νοῆται, ὅτι τῇ περὶ τῶν γνῶ-
σιν τοῖς φίλοις ὁ Θεὸς χαεῖζεται.

ΚΕΙΜ. Κύριε, κτῆσις,
καὶ περὶ ἀδικίας.

Ἐπεὶ αὐτίγραφον, Κυρίε κτῆσις ἔ-
χουσι· Σύμμαχος δὲ, ζῆλον περὶ ἀδι-
κίας ἐκδέδωκεν. ὁ δὲ νῦν ὅτος· μὴ ἀνα-
κοινῶνται Θεὸς ἱταίρῳ τινὶ, περὶ τῆς
ἰαυτῇ κτῆσις, πῶς περὶ ζῆλον κινεῖ-
ται, καὶ κολάζει τὰς ἀδικίας; ἢ καὶ
ἕτοιμος· Ἀναγγελεῖ ὁ Θεὸς τοῖς ἰαυτῇ
φίλοις, ὥστε κτῆσασθαι αὐτῇ τῇ σο-
φίᾳ, καὶ μὴ πᾶν ἀδικα.

ΚΕΙΜ. Καὶ ἀπὸ ταύτης ἐ-
παράχθη ἡ καρδιά μου.

ΟΛΤΜΠ. Ἀπὸ ταύτης, φησί,
τῆς θεωρίας ὁ διωαμένη μου ἡ ψυχὴ
εἰς τὸ ἀκατάληπτον τῆς τῇ Θεῷ σο-
φίας ἀπαρνίσαι, κλονεῖν ὑπὲρ, καὶ
τῆς οἰκείας εὐσεβείας παρερρύη, μονον-
χί καὶ ἐκτενῶσα ἀπὸ τῇ θαύματος.
τοιαῦτα καὶ ὁ Θεοπύσιος Παῦλος
πεπονθὼς, θαυμασιῶς ἀφῆκε φωνῇ,
ὡς βάθος πλάτος, καὶ σοφίας, καὶ
γνώσεως Θεῷ· ὁ δὲ Σύμμαχος, καὶ
περὶ τῶν πύσιν ἡ καρδιά μου.

ΚΕΙΜ. Καὶ ἀπερρύη ἐκ τῇ
τότῃ αὐτῆς.

Ταῖσι, μικρῇ καὶ τῇ οἰκείᾳ ἱ-
δρῶν καταλίλοιται.

ΚΕΙΜ. Ἀκούε ἀκοιῶν ἐν ὀρ-
γῇ θυμῷ Κυρίε καὶ μελέτη
ἐκ σώματος αὐτῇ ὀξελεύσεται.

Ἀκούας δὲ, καὶ φθογγή· διανοί-
ζουσα, φησί, τῇ ἀκουσικῇ τῆς φω-
νῆς δυνάμει, καὶ κατὰ μαθεῖ τὰ ὀρ-
γῆς τῇ Θεῷ τοῖς ἀνθρώποις ἐπιφερό-
μενα, οἷον τὰς ἀπὸ τῆς χαλᾶς
βλάβας, πείσομβείας, τὰς αὐχμῆς,
καὶ καρτῶν τῇ φθορᾷ· διὰ γὰρ
καὶ τοιαῦτα ὁ Θεὸς μονον-
χί φωνῇ
ἀφίει, ἐκδιδάσκει ἡμᾶς τῇ ἰαυτῇ
δυνάμει καὶ σοφίᾳ, καὶ φῶς φόβου
εὐαγέει. μελέτη δὲ ταῦτα ἡμῖν καὶ διδα-
χῇ, φοβεῖται παρασκαλίσσασα τὸν
ταῦτα κατεργαζόμενον.

ΚΕΙΜ. Ὑπὸ καίῳ παντὸς
τῇ ἔρανδ ἡ ἀρχὴ αὐτῇ.

Δίχκει, φησὶν, ἡ τῷ Θεῷ ἀρχὴ μί-
χει καὶ τῇ καταχθονίῳ· καὶ ἐκ ἀναρ-
χα αὐτὴ ἀνέπισκόπηται τὰ κατὰ ἡμᾶς.

ΚΕΙΜ. Καὶ τὸ φῶς αὐτῷ
ἐπὶ περὺγων τῆς γῆς.

Ταῖςιν, ἡ πρόνοια αὐτῷ ἄχει καὶ
τῇ ἐχάτως τῆς γῆς· ἡ, ὅτι ἅμα ἡμέ-
ρα διαυγάσει, τὰ πύρατα τῆς γῆς
ὕπ' αὐτῆς φωτίζεται.

ΚΕΙΜ. Ὅπισω αὐτῷ βοήσε-
ται φωνῇ, βροντήσα ἐν φωνῇ
ὑβρεως αὐτῷ.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἀντί τῷ, ὑ-
βρεως αὐτῷ, ὁ Ἀκύλας, ὑπερφείας
αὐτῷ, ἐκδέδωκε, ταῖςιν, ὑπεροχῆς,
ἡ ἀπειλῆς. τὸ μεγαλεῖον δὲ τῷ Θεῷ
παρασηῆσαι θέλων, ὥσπερ τινα στρατη-
γῷ, ἡ καὶ βασιλεῖ, μεγάλως τιναὶ καὶ
φοβερὸς ἐπομεύς ἵταξε τῆς βροντῆς
τὴν ἦχον· ὅταν ᾖ, φησὶν, ἐθέλη
Κύριος κελεῦσαι ταῖς ἐπομεύοις αὐτῷ,
ἰδὺς διὰ τῆς βροντῆς καταρρήγνυται
φωναὶ παραδηλῆσαι τῷ ἀπειλῷ,
ἡ τῷ ὑπερφείων αὐτῷ. τὰ δὲ, ὅπι-
σω αὐτῷ, αὐτὴ τῷ θελήσαντι αὐτῷ
ἅμα πε γὰρ ἐθέλει, ἔεται τῷ θε-
λεῖν τὸ ἔργον, καὶ πειθαρχεῖ πάντα
αὐτῷ.

ΚΕΙΜ. Καὶ ἐκ αὐταλλάξει αὐ-
τὸς, ὅτι ἀκούει φωνῇ αὐτῷ.

Ὁ δὲ Σύμμαχος, καὶ ἐκ χειρὸς
δύεται ἀκροδεύτος τὰ ψόφον αὐτῆς,
αὐτὴ τῷ, ἐδεῖς διώεται χειρὶάται κα-
ταλαβεῖν πῶς, ἡ διατὶ γέγονε τῆς βρον-
τῆς ὁ ἦχος· καὶ δὲ τῆς ἑβδομήκοντα,
κελεύσαντος τῷ Θεῷ, ἐκ ἐστὶ μεταλ-

λάσαι τὸς τῆς βροντῆς ψόφον, διότι
ὑπακούσιν αὐτῷ, καὶ ἐ διώονται ἀπει-
θεῖν.

ΚΕΙΜ. Βροντῶσα ὁ ἰχυρὸς
ἐν φωνῇ αὐτῷ θαυμάσια.

Ταῖςιν, ὥσπερ τινα φωνῇ ἐκτίμ-
πων, τῷ βροντῇ γίνεσθαι παρὰ
σκαδᾶσει Θεὸς εἰς τῷ τῇ ἀκούων
κατάπληξιν. φωνῇ δὲ Θεὸς τῷ βρον-
τῷ εἶπε, διὰ τὸ ἐκ προσάγματος
αὐτῷ γίνεσθαι.

ΚΕΙΜ. Ἐποίησε ὧς μεγάλα
αὐτῷ ἐκ ἡδαιμων.

Ἀντί τῷ, μεγάλα μὲν εἰσὶ τὰ ἔρ-
γα τῷ Θεῷ, τὴν δὲ λογὸς αὐτῷ γινώ-
ναι ἐ διωάμεθα.

ΚΕΙΜ. Σιωπῶσων χιόνι, γί-
νῃ ἐπὶ γῆς καὶ χαμῶν ἵνα ἡ
ὑετὸς, καὶ χαμῶν ὑετῶν διωα-
σάις αὐτῷ.

Τὸ, σιωπῶσων, αὐτὴ τῷ κελεύων,
εἶρηται· εἶρε γὰρ τῇ χιόνι κατάβηθι
ἐπὶ τῷ γῆν καὶ καταβήθεται· καὶ ὁ
χειμῶν δὲ καὶ τῇ ὑετῷ ἡ ἐτίχυσι, ἔργον
ἐστὶ τῆς αὐτῆς διωάμεως, ὥσπερ ἐν καὶ
τῆς χιόνος ἡ ἀποβολή· τὴν σαφέ-
σερον ἡρμηνεύσει Σύμμαχος, εἰπὼν, καὶ
χειμῶν ὑετοῖς χειμάσει ὀμβρος ἰχύος
αὐτῷ.

ΚΕΙΜ. Ἐν χειρὶ παντὸς αὐ-
θρῶπε κατασφραγίζε, ἵνα γινῇ
πᾶς αὐθρῶπῃ τῷ ἑαυτῷ ἀ-
σθενῆαν.

ΟΛΤΜΠ. Ὁ χειμῶν, φησὶ, κατε-

σφραγίζει, καὶ οἰονεὶ καταδισμῇ τῇ
αὐθρώπων τὰς χεῖρας, καὶ τῇ ἔργων
ἀποκωλύει. διὰ τὸτο, φησὶ, μεγά-
λα τῷ Θεῷ τὰ δημιουργήματα, διὰ
τῶτο ψυχὸς καὶ καὶμα, διὰ τῶτο αἰ-
ρων αὐωμαλία. μὴ ᾧ ἂν εἴη γενέ-
σθαι πίσυν αἰετῶν; ἀλλ' ἵνα πάντας
πυλὴν τῷ φρονήματος τὸ ὑπερέχον, καὶ
διανισάμενον, ἵνα γινώσκας αὐθρώ-
πος τὴν αὐτὴν ἀδυσίαν, πάντα πρὸς
τὸ ὄρασιον κατασκέπασεν ὁ Θεός,
καὶ τὴν πίσυν καὶ τὴν κατασκέπην τῷ
σώματος, καὶ τὴν τῷ βίῳ διαγωγὴν·
ἵνα μάθωμεν μετελάξιν, τὴν αὐ-
τῇ ἐπιγρόντες ἀδυσίαν.

ΚΕΙΜ. Εἰσηλθε θεὸς θηρία
ὑπὸ τὴν σκέτην, ἡσύχασαν
δὲ ἐπὶ κοίτης.

Ἀπὸ τῆς τῷ αἰρῷ ψυχρότητος,
ὑπὸ λόχμας καὶ αὐτροῖς τὰ θηρία κα-
τακρύπτονται· ὁ γὰρ αἰρῷ χειμῶν
ἐκ ἐαυτοῦ προΐεται, ἀλλὰ συζύλλεται
ἀναγκάζει.

ΚΕΙΜ. Ἐκ ταμείων ἐπέρχον-
ται ὁδυνάει, ἀπὸ δὲ ἀκρωτη-
ρίων ψυχῇ, καὶ ἀπὸ πνοῆς
ἰχυρῶς δῶσα πάγος.

Ὁ δὲ Σύμμαχος, ἀπὸ ἐμφυτή-
ματος Θεῷ δοδίσεται πάγος. ἀμ-
φίβολον ἢ εὐνοια. ἦτοι ᾧ τῶτο λέ-
γει, ὅτι αἱ ἀπὸ τῷ ψυχῆς ὁδυναί,
ὡς ἐκ θησαυρῶν τινῶν, καὶ ἀποκρύ-
φον ἐπέρχονται· ἀπὸ δὲ τῇ περάτῳ
καὶ τῇ ἀκρῶν ὁ συγκλησμός, καὶ ἡκα-
ταγίς καὶ τὸς λοιπὸς ἐτείσιν. ἡ μάλ-
λον, ὅτι ἐκ μετὰ τῇ ἐνδοκίαν, ἦγον
ἀπὸ τῇ ἀπλάγχρων, ὁδυνάει τοῖς

κρυμμένῳ ἐπιγίνονται. τὰ δὲ ἀκρω-
τήρια, ἦγον τὰ ἀκρα τῷ σώματος,
πλείον τῇ ἄλλων μελῶν ὑπὸ τῷ ψυ-
χῆς ὀσυχλύνται. τὸ δὲ πάγος διὰ
πνέματος ἀνεμικῶς συνίσταται. πνολὴ
ᾧ ἰχυρῶς τὸ πνεῦμα ἐκάλειται, ἐκ-
τὴν δὲ προσάξει Θεῷ γίνεται.

ΚΕΙΜ. Οἰακίξει δὲ τὸ ὕδωρ
ὡς εἰς βάληται.

Χρήται δὲ τῷ ὕδατι ὡς αὐτὸ ἐδί-
λη Θεός καὶ τὴν ἰδίαν σοφίαν, ὡ-
σπερ τις κυβερνητικῆς ἐπιστήμης ἐμ-
πειρες, ἐπὶ τῇ οἰάκων κατὰ μέτρον.

ΚΕΙΜ. Καὶ ἐκλεκτὸν κατα-
πλάσσει νεφέλῃ.

Ἐπερ δὲ αὐτίγραφος, αὐτὴ τῷ,
καταπλάσσει, καταπλήσσει ἔχουσι·
φησὶ ἔν, ἐπὶ σκοτοδινίαν, καὶ ἐκπλή-
πιδας ἐπὶ τοῖς τοιούτοις θαύμασι
τὸν ἐκλεκτὸν, τῶτες, τὸν σωτήριον,
παρασκεύαζει ἢ τῷ αἰετος συζροφὴ καὶ
πύκνωσις, καὶ τῇ νεφῶν ἢ σύστασις.
ὁδὲ Σύμμαχος ἔτις ἐκδύνακεν, ἀλ-
λὰ καὶ καρτῶ ἐπιβείτη νεφέλῃ· ὥστε,
τὸ, καταπλάσσει, αὐτὴ τῷ, ἐπισκιά-
ζει εἴρηται· τῷ δὲ ὀνόματι τῷ ἐκλε-
κτῷ, ὁ καρτὸς δηλοῦται. ἐπιβείτη ἔν
ἢ νεφέλῃ τῷ καρτῷ, τῶτες, ἐπελά-
σεται, ἐπιχυθήσεται.

ΚΕΙΜ. Διασκορπίει νέφος
φῶς αὐτῷ.

Ἡ τῶτο λέγει, ὅτι νεφῶν πληρέ-
μενος ὁ αἰρ, διασκορπίζει, καὶ κρύ-
πτει τὸ φῶς· ἢ ὡς φῶς τὸ ἡλιακὸν ἐπι-
λάμψαι, διασκορπίζει τὴν ἐκ τῇ
νεφῶν τῷ αἰρῷ κατὰ μέτρον. ἢ, ὅτι

ἀλλήλαις αἱ νεφέλαι συρρήγνυμαι,
φῶς ἀφιάσιν· ἵνα εἴπῃ, ὅτι καὶ τῇ
ἄσρατῶν αἰτία τὰ νέφη γίνονται.

ΚΕΙΜ. Καὶ αὐτὸς κυκλώμα-
ται διασρέψαι.

Τὸ αὐτὸ. Αὐτὸς δέ, φησιν, ὁ Θεὸς
ἐν κύκλῳ πανταχῶς τὰ νέφη περιάγει καὶ
περιστέφει, καὶ καιρὸν γίνεσθαι προ-
σάπτων· ἢ καὶ Σύμμαχον, αὐτὸς κυ-
κλῆδόν ἀναστέφεται, τῷ, πάντα
ἐφοδᾷ πανταχῶς παρῶν.

ΚΕΙΜ. Ἐν Θεοβλαθῶθ,
εἰς ἔργα αὐτοῦ, πάντα ὅσα αὐ-
τῷ ἐντέλῃ αὐτοῖς.

Ὁ δὲ Σύμμαχος, ἐν τῇ κυβερνή-
σει αὐτῷ εἰς τὸ ἐργάζεσθαι αὐτὰ· ἵνα
εἴπῃ, οἰακίζει τὸ ὕδωρ ὡς βέλεται, ἐν
τῇ κυβερνήσει αὐτῷ· καὶ ταῦτα πάντα
ἐργάζεται εἰς τὴν ἡμετέραν οὐκίαν.
ἔπειτα δὲ ἀντίγραφον ὅπως ἔχει, ἐν
τοῖς κατωτάτοις θεῖς ἔργα αὐτῷ, τῷ
εἰ, δι' ἡμᾶς τὸς ἐπὶ γῆς ταῦτα ποιοῦν.

ΚΕΙΜ. Ταῦτα σώπτεται
παρ' αὐτῷ ἐπὶ τῆς γῆς, εἰς
εἰς παιδείαν, εἰς τὴν γῆν
αὐτῷ, εἰς ἡμᾶς εἰς ἔλεος ἀρήσῃ
αὐτόν.

Γίνονται, φησὶ, τὰ ἐκ τῆς αἰτίας
ἐπὶ τῆς γῆς καὶ οἰκίας καὶ πόλεως
Θεῷ· καὶ γίνεται ταῦτα, ἥτοι διὰ παι-
δείαν ἀμαρτανόντων, ἢ διὰ καρπογο-
νίαν τῆς γῆς, ἢ καὶ δι' ἄλλας αἰτίας
ἀγνώστες μετ' ἡμῶν· πάντως δὲ δῆτε
δι' αὐθρόων ἔλαιον· ἀρήσῃ ἔν τῷ
αὐτῷ διὰ ταύτας τὰς αἰτίας ταῦτα

ποιῶντα. ἐπιβαλὼν δὲ καὶ ὧδε, ὅτι τὰ
ταῦτα γίνεται, ἢ διὰ παιδείαν καὶ
ἐπιστροφὴν, ἢ διὰ καρπὸς τῆς γῆς καὶ
βλασφήματα, ἰαὶ περ ἢ γῆς εὐροὶ τὸν
Θεὸν εἰς ἔλαιον ἔλκοντα.

ΚΕΙΜ. Ἐνὸς ταῦτα ἰὼβ,
σηθὶ νοθετούμενος διώκεται
Κυρίως.

Τῷ, ἐγκατάθετῃ τῇ διανοίᾳ τὰ
ἐρημέα, καὶ ἀνελόγισται τῷ Θεῷ τὴν
ἐκ τῶν ὁσίων ἐστίν, ὅπως Ἀκύλας,
Θεοδοτίων, Σύμμαχος, κατανοήσων,
σιώπῃ, ἐνθυμήθητι.

ΚΕΙΜ. Οἶδαμεν ὅτι ὁ Θεὸς
ἔθετο ἔργα αὐτῷ, (ὁ Σύμ-
μαχος, ἀρα γνώσῃ πότε ἔτα-
ξεν ὁ Θεὸς περὶ αὐτοῦ;) φῶς
ποιήσας ἐκ σκοτὸς· ἐπίσταται
δὲ διακρίσιν νεφῶν.

ΟΛΥΜΠ. Οἶδαμεν, φησιν, ὅτι
ὁ Θεὸς ἐστὶν ὁ ταῦτα ἐργαζόμενος,
καὶ κατὰ τὴν φωνὴν, γενηθήτω φῶς, τὸ
πρῶτον ἐκ τῶν, δηλαδή· τὸ γὰρ
ἐστὶ, τὸ, ἐκ σκοτὸς. καὶ ὁ τὰ νέ-
φη διακρίνων καὶ διορίζων, ὥστε
τὰ μετ' ὕδωρ, τὰ δὲ ψεκάσειν,
τὰ δὲ νέφειν. κατὰ δὲ τὸν Σύμμα-
χον, μὴ συμπαρῆς δημιουργῶν τῷ
Θεῷ Κόσμον; ὅτε σκοτὸς ἦ ἐπὶ τῇ
ὕδατι; ὅτε πάντα τὰ ἔργα αὐτῷ, ὡς
ἠθέλησε, διετάξατο; ἔκταν παραχώρη
τῇ τῷ Θεῷ διώκει, καὶ πῶς ἀνέφι-
κτοῖς αὐτῷ κείμασι. ταῦτα δὲ λίγει,
πρὸς φόβον, ὡς οἶεται, τὸν ἰὼβ εἰ-
γῶν; τὸν μηδέποτε τὸν ἀγνοοῦν τῷ
Θεῷ καταλείψαντα φόβον, τὸν λέγον-
τα, χεῖρα δὲ Κυρίου εἰμὴ ἐδεδοίκεν.

ΚΕΙΜ. Ἐξαίσια δὲ πτώμα-
τα πονηρῶν. σὺ δὲ ἡ σολὴ θερ-
μή.

Τὸτό, φησὶν, ὅτι οἱ οὐδυνῶντες ἐ-
νὶ νῦν, ἀλλ' ὑπερον ἀνάπαύσῃ. καὶ τὸ το-
πὴς τῆ Θεοῦ σοφίας, τὸ, λύσει τινα
καὶ πέραν ἐπινοῶσαι τοῖς ἀνθρώποις
κακοῖς, τὸν θάνατον. σὺ τοῖσι, ἡ
σολή, φησὶν, ἐτι ὑπὸ τῆς τῶ σώματος
οὐδυνῶν πεθέρμαται, πλὴν εἰκὸς προσ-
δίχουσαι καὶ ἀνάψυξιν.

ΚΕΙΜ. Ἡσυχάζεται δὲ ἐπὶ
τῆς γῆς ἀπὸ νότος.

Ἡσυχάζεται, φησὶ, καὶ ἡρεμεῖ
ἐπὶ τῆς γῆς ὁ χειμὼν ἀπὸ νότου, τῆς-
σιν, ὅτε νότος αἴμος πνέει. Θερμὸς
ᾧ ὢν ἔτος, διαλύει τὸν κρυμὸν καὶ
τὸ ψύχος.

ΚΕΙΜ. Σπερώσεις μετ' αὐτῶ
ἡς παλαιώματα, ἰχυραὶ ὡς θ-
ρασις ἐπιχύσεως.

Ἀνδ' ὦν Ἀκύλας ἐκδίδωκεν, αὐτὸς
ἰσπερώσει τὸν ἔρανον εἰς τροπὰς, ἐπι-
χύουσαι ὡς θρασις ἐπιχύσεως. ὡς εἶναι
τοῦ νῦν τοῦτον. αὐτὸς ἐκ παλαιῶν τὸ
σπερώμα κατεργάσατο ἰχυρὸν καὶ σε-
ριὸν ἐκ τῆς ῥύσεως καὶ κεχυμένης φύ-
σεως τῆς ὑδάτων. εἰδὲ βάλει, αὐτὸς
καὶ τῇ θέρμῃ τὸ νότον λύει τὸν παγε-
τὸν καὶ πάλιν, αἱ σπερώσεις τῆς ὑ-
δάτων, καὶ πῆξαι, καὶ οἶον κρυ-
σαλλώσεις, μετ' αὐτοῦ εἰσὶ. ποτε
μεν γὰρ τὸτο ποιῇ, ποτε δὲ ἐκεί-
νο. πλὴν ἀλλὰ καὶ κρυσαλλώσῃ πα-
γὰ τὸ ὕδωρ, ἀλλ' ὁμως ἡ θρασις αὐ-
τῆ, ὡς θρασις ἐστὶν ἐπιχύσεως, τῆ-
σιν, ὑδατικῆς καὶ κεχυμένης οὐσίας.

ΚΕΙΜ. Διατὶ, εἰδ' αὐτὸν με-
τί ἐρᾶμεν αὐτῷ. καὶ παυσώμε-
θα πολλὰ λέγοντες.

ΤΟΤ' ΑΥΤΟΥ. Τῆσι, διατὶ
ταῦτα γέγονε, μὴ διωάμεθα αὐτὸν
ἐρωτῆσαι. εἰδὲ λέγω, φησὶν, αὐτῶ-
τα μόνον δυνηθῶμεν μαθεῖν.

ΚΕΙΜ. Μὴ βίβλος ἡ γραμ-
ματὶς μοι παρέθηκεν, ἵνα ἀν-
θρώπων ἐσηκῶς κατασιωπήσω;

Μὴ ᾧ ἀπὸ βίβλου, φησὶ, ταῦτα
λέγομεν περὶ αὐτόν; μὴ γὰρ ἀνθρώ-
πος ἐστὶν, ἵνα τις εἴπῃ, κατασιωάσω-
μεν αὐτόν; ἔχ' ἄρα, ἀντὶ γραμμά-
των, τὴν δημιουργίαν πάσαις πάντα
καὶ βούταν;

ΚΕΙΜ. Πᾶσι δὲ ἔχ' ὁρατὸν
τὸ φῶς; τηλαυγὲς ἐστὶν ἐν τοῖς
παλαιώμασιν, ὥπερ τὸ παρ'
αὐτῶ ἐπὶ νεφῶν. ἀπὸ βορρᾶ
νέφη χροσταυγόντα.

Οὐχὶ τὸ φῶς, φησὶν, ἀτασιν εἰς
θεωρίαν παρέχεται; ὁ τηλαυγὲς ἐστὶν
ἢ ἀναισθητῶν χάνων; ὥπερ, ἀ-
μίλει, καὶ ἐπὶ τῇ νεφῶν τὸ παρ'
τῷ Θεῷ γινόμενον, δηλόν ἐστι. διὰ ᾧ
τῷ βορρᾶ νεφέλας αἰάχει προσάγματι
χροσταυγὲς τε καὶ καθαράς.

ΚΕΙΜ. Ἐπὶ τέτοις μεγάλῃ
ἡ δόξα, (ὁ δὲ Θεοδοσίω, ἐ-
πὶ τῷ Θεῷ μεγάλῃ ἡ δόξα.)
καὶ τιμὴ Παντοκράτορος. καὶ ἔχ'
δέσπομεν ἄλλον ὅμοιον τῇ ἰ-
χυρί αὐτῶ.

Ἐκ τῆς ποιήσαν, φησὶν, εἰς αὐτοὺς
λογισαῖται ὡς μεγάλῳ ὀφείλομεν
ἀναπέμπειν τῷ Θεῷ τὴν δόξολογίαν,
ἐφ' οἷς ἡμῶν τὸ γένος ἐτίμησεν ὁ ἀ-
σύγκριτον ἔχων σοφίαν καὶ δυνάμιν.

ΚΕΙΜ. Οὐ τὰ δίκαια κεί-
νων, ἔκ οἷα ἐπακέραι αὐτὸν;

ΤΟΥΤ' ἸΩΒ Πρότερον εἰρηκότος,
κεκράζομαι, καὶ ἔδαμν κείμε· νυνὶ
ὁ Ἐλὺς, ὡς τῆς λέξεως ἐπιλαμβάνο-
μενος, φησὶ, μὴ οἷς τὸν δίκαιον κεί-
τῳ, καὶ κηδεμόνα, τῆς ἡμετέρων πα-
ραμελεῖν πάντα ὧς ἐφορᾷ, καὶ πάν-

των ἀκέραι, καὶ τὸ κατ' ἀξίαν ἐκείνῳ
προσφέρει κατὰ τὴν οἰκίαν δικαιο-
κρίσιαν.

ΚΕΙΜ. Διὸ φοβηθήσονται
αὐτὸν οἱ ἄνθρωποι, φοβηθή-
σονται δὲ αὐτὸν καὶ οἱ σοφοὶ
καρδίᾳ.

Ἐπειδὴ, φησὶ, καὶ μέγας, καὶ σο-
φός, καὶ δυνατός, διὰ ταῦτα πάντα
καὶ ὁ πολὺς καὶ ἀγέλιος ἄνθρωπος
δεδοικέναι αὐτὸν ὀφείλει, καὶ ὁ σοφὸς
δὲ μάλλον, ὅσα καὶ πλείονος ἀξιοῦται
τῆς γνώσεως.

Π Ρ Ο Θ Ε Ω Ρ Ι Α

ΚΕΦΑΛΑΙΟΥΤ ΕΙΚΟΣΤΟΥ ΕΚΤΟΥ.

Ο Λ Υ Μ Π Ι Ο Δ Ω Ρ Ο Υ.

ΤΗ ΛΟΥΤΟΣ, καὶ πενία, ὑγεία καὶ νίσος, τιμὴ καὶ ἀτιμία, καὶ
ἀπλῶς εἶπεν, τῆς ἀνθρώπων ὅλος ὁ βίος, πειρατρεύοντες· ὡς αὐ-
τὸς ἡμᾶς ὁ Μέγας Ἰωβ ἐπαίδασκε, διὰ πάντων τῶν ἀγωνισμάτων
ἐγγεγυμνασμένῳ, διὰ τῆς ὅπλων τῆς δικαιοσύνης τῆς δεξιῶν καὶ
ἀριστερῶν. καὶ πλάσιος μὲν ὢν, κοινὸς ὑπῆρχε τῆς δεομένων θησαυ-
ρός· εὐδοξος δὲ, καὶ δυνάμιν περιβεβλημένος, τῆς ἀδυνατίων ἐπίκερος· ἔχ' ὁ
πλάτος αὐτὸν εἰς ἔξτεράν τι ἐκίνησεν, ἔχ' ἡ περιφάνεια τὴν ἀλαζονίαν ἐτε-
κεν. ὅπως ἀνδρείως τὰ παρῶτα πηδίστας σκάμματα, ἐπὶ τὰς δαίμονας καὶ χα-
λεπώτερας ἀγῶνας ἐταπεδύσατο συγχωρήσει Θεῷ, πρὸς ἑλὼν ἀνδρῶς τῷ
διαβόλῳ τὴν κακουργίαν γενικῶς ἀντιταξάμενος· καὶ ὁ Βασιλεὺς ὁ πολύταις,
καὶ εὐδοξος, καὶ τῷ πλάτῃ πανταχόθεν περιερίεστος, ἐπὶ τῆς κορείας πα-
ρέρριπτο, πένης, ἄδοξος, καταγελῶμενος, ἰλκῶμενος, ἰχῶρας ῥέων, πάντας
ὑπερβάλλων τῇ παλαιότητι, τὰς τε παρῶτον γεγενημένους, καὶ ὅσους ὕστερον οἶ-
δεα ὁ βίος ἐν συμφοραῖς ἔξεταζομένους· προσθήκη δὲ αὐτῷ γέγονε τῆς κα-
κῶν, καὶ ἡ τῆς φίλων διάλειξις, αὐτὴ λόγων παρακλητικῶν, ἀθυρίας αὐτῷ

καὶ οὐδὲν ἀπεργαζομένη ἐτίκασιν . ἐπειδὴ δὲ ὁ μέγας ἀθλητὴς ἅπαντα νο-
μίμως διεξῆλθε τὰ παλαιόματα , τότε δὴ τῆς θείας ἡρωατο φωνῆς , ἀναγο-
ρεύσας μὲν αὐτῷ τὰς καλὰς ἀγῶνας· ἐπὶ τούτῳ ᾧ , φησὶ , σιωπῶν σὲ τῷ
θεῷ τυχεῖν , ἵνα ἀναφανῆς δίχμος· ἀνδραῖά τε δὲ αὐτὸν ὑπομονῆς καὶ πα-
ρακλήσεως τῷ παντὶ τῇ ἀνθρώπων αἰσώσεως γένοι . εἴτε γάρ τις ἐκ πλεονε-
χέεται πένθους , τὸν Γῶβ ἔχει παράκλησιν· εἴτε ἀφανῆς ἐκ πειριφανῆς , πρὸς
αὐτὸν βλέπων ἐπικυφίζει τὰ λυπηρά· εἰ δὲ καὶ ἅπαις , ἐκ πολυπαίδος ὁμῆ
καὶ καλλίπαιδ^{ος} , διδάσκειται λέγειν , ὁ Κύρι^{ος} ἔδωκεν , ὁ Κύρι^{ος} ἀφείλε-
το· καὶ γυνὴ ἐρεθίζει , ἐπιτιμηθήσεται . ἔστιν ἔν παρακλήσεως φάρμακον
πρὸς παντοδαπὴν ἀθυρίαν ἢ κατὰ τὸν Γῶβ ὑπόθεσις· καὶ ὁ ξενοῖται τις ἀν-
κίσω περιπίπτων συμφορᾷ , ὃδ' αὖ οἱ ἄκρως αὐτῷ πρὸς φίλων σωτηριοσμί-
νοι ἐπεμβαίνωσι κειμένω καὶ οὐκ ἐκδίζωσιν· ἀλλ' ἤδη λοιπὸν τῆς θείας φωνῆς
ἐπακῶσωμεν , διὰ βραχίων ἐπισκεψάμενοι , δι' αὐτὴν αἰτίαν τοιούτοις ὁ Θεὸς
πρὸς τὸν Γῶβ κέχρηται ῥήμασι . τῇ φίλων τοιγαρὶν ἄριστα μὲν τὰ πε-
ρὶ Θεῶν δοξαζόντων , καὶ τῆς αὐτῶ σοφίας , καὶ διωάμεως , καὶ μεγαλοφρι-
πείας , ἀποφανομένων δὲ ὡς πάντως δι' ἀμαρτίας παχυσιν ἄνθρωποι , καὶ ἀ-
γνοούντων τὸν τρόπον τῆς γυμνασικῆς τῇ πειρασμῶν ἐξαγωγῆς , ἐκ οὗ καίρων
δὲ , ὃδ' ἐπὶ τοιούτοις προσώποις τοῖς λόγοις χρωμένων· ὁ δίχμος ἄριστα μὲν καὶ
αὐτὸς καὶ πλεονέκτητα περὶ Θεῶν σοφίας ἔξαγγέλλει· ὃδ' αὖ δὲ ἑαυτῷ σιωπῶν
τῇ τούτων πληγῶν ἄξιον , ὁ σιωπᾷ τοῖς φίλοις λέγειν , ὅτι δι' ἀμαρ-
τίας κολάζεται· πλὴν ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ἡγνύει τὸ καθ' ἑαυτὸν ἀγῶνος τὴν ὑ-
πόθεσιν . ὃθεν ὁ Ἐλὶὲς εἰς μέσων παρελθὼν , ὁ καταδικάζει μὲν τὸν δι-
καίου , ὃδ' ἀποφαίνεται δι' ἀμαρτίας αὐτῷ τὰς κακώτερας ἐπενεχθῆναι· καὶ
κατὰ τὸ καλλίον τῇ φίλων φαίνεται· μὴ νοήσας δὲ τὸ Γῶβ τὴν εὐνοίαν ,
ἔξ ἧς τὰς δοκῦντας εἶναι κατὰ Θεῶν κατηγορικὰς προέφερε λόγους , αἰτιάται
τὸν Γῶβ ὡς ἀσώμετα λαλῶντα· καλῶς δὲ καὶ ὁ Ἐλὶὲς καὶ θαυμασίως τὰ πε-
ρὶ Θεῶν σοφίας καὶ διωάμεως ἀπήγγειλε . Πάντων ἔν ὀρθοδοξασικῶς τὴν θείαν
ἀποθαυμαζόντων φρόνησιν , ἀγνοούντων δὲ τὴν κατὰ τὸν Γῶβ ὑπόθεσιν , καὶ ὅτι
γυμνάσιον ἀρετῆς τὴν ἢ πληγὴν , καὶ ἔχ' ἀμαρτημάτων ἀντίδοσις· τῇ εἰρημῶν
πάντων ὁ Κύριος ποιούμενος τὴν ἐπίκρισιν , τὰ μὲν περὶ τῆς θείας προνοίας
καλῶς λεχθέντα ἀποδέχεται· διὸ καὶ αὐτὸς περὶ τούτων ἐπεξέρχεται πλατύ-
περον , πρὸς μὲν τὸν Γῶβ ἡμέρως διαλεγόμενος , διδάσκων δὲ ἡμᾶς ὡς ἀκα-
τάληπτα τὰ κείμενα αὐτῶ . τοῖς δὲ φίλοις ἐπιτιμᾷ , ὡς ἀποφηνάμενοις περὶ
τῶν ἡμῶν ἡδίστων· Τὸν δὲ Ἐλὶὲν ἔπε ἐταίρει , ὁ γὰρ ἔγνω τὸ Γῶβ τὴν διά-
καιαν , ἔξ ἧς τὰς λόγους προέφερεν , ἀλλ' ὃδ' αὖ τὸ ἀγῶν^{ος} τὴν ὑπόθεσιν·
ἔπε ψέγει , ἐπεὶ μὴ κατεδίκασε τὸν Ἄγιον· τὸν δὲ δίχμον σεφανοῖ , καὶ
ἀναγορεύει , καὶ ἀνακαλεῖται τοῖς λόγοις , καὶ τὸ ἀπόρρητον ἀναπτύσσει , καὶ
δημοσιάζει τὴν πειρασμῶν τὴν αἰτίαν· ὁ δὲ ὡς ἄδικος πέπονθε , φησιν , ὁ δι-
χμος , ἀλλ' ἵνα δίχμος ἀναφανῇ . ἐπαλείφω δὲ αὐτὸν τοῖς λόγοις καὶ ἀνκρίνω-
ν , διδάσκει καὶ τὸ περὶ τῆς ἐνανθρωπήσεως μυστήριον , καὶ δημοσιάζει διὰ
λόγων ἐπικεκαλυμμένων τὴν κοινὴν τῆς ἀνθρωπότητος ἐχθρᾶν , ὃν καὶ κῆτος κα-
λεῖ , τὴν περὶ ἰχθὺν καὶ ἰταμόντην . κατὰ δὲ τὰς πολλὰς ἀγῶνας , καὶ τὴν ἐκ τῆς

θείας φωνῆς παράκλησιν, υἰεία μετ' ἑδὺς συνέτρεχε, καὶ ἀθρόως ὡς ἐν τοῖς σιμῆθεσιν, ὁ τὸς ἰχώρας ἀναβλύζων καὶ τὸς σπώληκας ἔξομβρων· συνέτρεχον δὲ πανταχόθεν οἱ γνώεμοι, καὶ ξελίοις ἐδεξιάοντο· καὶ τὰ μετ' αὐτοῦ πειρασίας διπλᾶ ἠκολούθει πάντα, οἱ δὲ παῖδες ἰσάειδοι, ἃ γὰρ εἰς αὐτοπαρξίαν ἐχώρησαν οἱ τῷ σώματος ἐκδεδημηκότες. Ἐπειδὴ δὲ ὁ Ἰωβ φιλοθεῖ μετ' ἀναιδέα, σκοτεινοῦσα δὲ τῇ ἐπαγγελίᾳ τῆς λόγων ἐχρήσατο, καὶ δὴλ' ὡς ἐστὶν αἰεὶς τὰ περὶ Θεοῦ δοξαζόντων, ἀπεφθῆκε δὲ ἐν οἷς ἐδοξε τοῖς ἐκ ἐξουσίας αὐτῷ τὴν διάνοιαν, ὀλιγωρίας φθίγγεσθαι ῥήματα· καὶ ἐπειδὴ περ συντίθετο μετ' αὐτοῖς τῷ ἑλπίσιν καλῶς δοξαζόντος τὰ περὶ τοῦ Θεοῦ, ἐσιώτα δὲ, καὶ ἐκ ἀπεκρίνετο· ἐντεῦθεν ὁ Κύριος τῇ πρὸς αὐτὸν ἀρχεται λόγων, οἷα σιωπῶντες, καὶ τὴν οἰκίαν βελῶν ἐπικρύπτουσι.

ΚΕΙΜ. Μετὰ δὲ τὸ παύσασθαι ἑλπίσιν τῆς λέξεως, ἔπειτα ὁ Κύριος πρὸς Ἰωβ διὰ λαίλαπος καὶ νεφῶν.

Ἐρχεται δὲ διὰ τῶν αἰρῶν ἡ θεία φωνὴ πρὸς τὴν ἡμετέραν ἀκρόασιν κατὰ θείαν δημιουργίαν· ἐστὶν δὲ ὁ Θεὸς ἀνθρωπίνως φθίγγεται, ἀλλ' ὁμοῦτε θάλει, καὶ ὁ λόγος εἰς ἔργον χωρεῖ, καὶ θείων ἡμεῖς ῥημάτων ἀκούομεν. φθίγγεται δὲ διὰ λαίλαπτος καὶ νεφῶν, λαίλαψ δὲ ἐστὶν ἡ τῆς αἰέματος συστροφή· διὰ μετ' αὐτῆς λαίλαπτος, οἶμαι, καταπλήττων τὰς περιεσηκότας, καὶ εἰς φόβον ἀνάγων· διὰ δὲ τὸ νέφος πρὸς τὸν δόξατον διαλεγόμενος, ὡς περ καὶ Μωσῆ καὶ Ἀαρὼν· ἐν σύλῳ δὲ νεφέλης ἐλάλει πρὸς αὐτὰς, φησὶν ὁ μελωδὴς.

ΧΡΙΣΟΣΤ. Ἐπεὶ σύμβολον ἔρανος νέφος, ὡς ἀνὴρ αὐτὸν ἐπισῆσαι βεβλόμενος τὸν ἔρανον τῷ Ἰωβ, οἶονε τὸν θρόνον αὐτῷ ἡγάγετο πλησίον αὐτοῦ, ὥς ἐδιδάσκοντο αὐτῷ τὴν διάνοιαν, καὶ πεῖσαι ὅτι αὐτῷ αὐτῇ φέρεται ἡ φωνή, καθὰ καὶ ἐπὶ τῷ ἱλασθῆναι τῆς κίβωτος· τὸτό μοι δοκεῖ καὶ ἐπὶ τῷ ὅπως γενέσθαι, ὅτι νεφέλη ἐπέστη, ἵνα μάθωσιν ὅτι αὐτῷ ἡ φωνή.

ΜΕΘΟΔ. Ἐπιστήμηναι, ὅτι ὁ Κύριος ἀρχήσθαι ἀνθρώποις ἐλάλει, ἀλλ' ἵκανα παρασπλάσσηται ψοχὴν διὰ πλειόνων καὶ ἐγγυμνάσσηται, καὶ ἀαβῆ εἰς ἑψῶν, καθ' ὅσον διωκτὸν ἀνθρώπινον φύσει, τότε λαλεῖ, καὶ τῆς αὐτοῦ λόγους ἀποκαλύπτει εἰς τοσούτων ἀναβιβηκόσιν. ἐπειδὴ δὲ ἡ λαίλαψ καὶ χεῖμων ἐστὶ ποιητικὴ, ὅς δὲ χεῖμωνι περιεσάσειν ὁ Ἰωβ περὶ τὴν πίσιν ἐκ ἐκκαίνησεν, ἀλλὰ καὶ διέλαμψε. διὰ τὸτο ὁ χεῖματιζων αὐτῷ, πρὸς σύμβολον τῆς καταλαβόντος αὐτὸν χεῖμωνος, διὰ λαίλαπτος χεῖματιζει· διὰ δὲ τὸ μεταβαλεῖν αὐτῷ τὰ πράγματα ἀπὸ χεῖμωνος εἰς ἑλπίαν, ἐμὸνον διὰ λαίλαπος, ἀλλὰ καὶ διὰ νεφῶν λαλεῖ.

ΚΕΙΜ. Τίς ἔστος ὁ κρύπτων με βελῶν; (Σύμμαχος, σκοτεινὸς γνώμη;) σιωέχων δὲ ῥήματα ἐν καρδίᾳ, ἐμὲ δὲ οἶεται κρύπτειν;

ΧΡΙΣΟΣΤ. Ὅρα τί ποιεῖ· ἡμῶς δοκεῖ, ἀπὸ τῆς ῥημάτων τῶν σοφιστικῶν, ἐπὶ τὸν αὐτὸν τὴν διάνοιαν εἰσεύσθαι. ἐπειδὴ δὲ πολλὰ ὡς καὶ κατὰ διάνοιαν ἔχει ὁ Ἰωβ, καὶ εἰς μίσον ἔξενεγκεν ἐκ ἐτόλμα, ἀπὸ τοῦ πρώτου

διανίστησιν αὐτὸν, καὶ δείκνυσιν ὅτι προ-
νοεῖ τῇ ἀνθρωπίνων πραγμάτων, καὶ
πάντα οἶδε σαφῶς· ὥστε ἀπὸ τῇ προ-
τέρων ἐκείνων ἀρχεται, τῇ μᾶλλον ἀ-
συγγνώστῳ· εἰ γὰρ ἄπερ ἐτόλμησεν
εἰπεῖν, ἔτι φορτικὰ καὶ ἐπαχθῆ,
πολλὰ μᾶλλον ἐκείνα· διὰ τὸτο προ-
τέροις αὐτοῖς ἐπιτίθησι τὸ φάρμακον,
τίς ὅτος, φησὶν; ὁ μὲν ἐκ προνοίας
δείκνυσιν τὸ μῖσος τῷ Θεῷ, οἷον, τίς
ὁ κρύπτειν ἀπ' ἐμῶ ἐπιχειρῶν, εἰπέ
μοι, τὸ τὰ ἀπόρρητα μετ' ἀκριβείας
εἰδένος; μὴ γὰρ, ἐπειδὴ ἐκ εἰπες αὐτὰ,
ἐχὶ ῥήματά ἐστιν; ἐπέχθη, καὶ γένοιε
λόγῳ· ὥστε μάτῳ κρύπτειν βούλει
ἅ λαθεῖν ἐκ ἴσιν, ὅρας πῶς ἡμέρως,
πῶς διορθωτικῶς, καὶ ἐλεγκτικῶς δια-
λέγεται.

Ο' ΑΤΜΠ. Οὐδεὶς, φησὶν, ἀπο-
κρύψαι με διώσται· ἀλλὰ καὶ τὰ τῇ
καρδιῶν οἶδα κινήματα, καὶν διὰ λό-
γων μὴ ἔξαγγέλλωνται.

ΙΟΥΛΙΑΝΟΥ. Ἰσως δέ, ἐπει-
δὴ πρὸς τὰ παρὰ τῷ Ἐλίῳ ἐσιώπη-
σεν ὁ Γ' ὡβ, ἤγαγον δὲ δι' αὐτὴν αἰτίαν
σιωπῆς, πότερον ὡς ὑπερφρονῶν, ἢ ὡς
ἐκ ἔχων ὃ, τι εἶπ' ἐπιφανείς ὁ Θεός,
πῶν μὲν ἀξιοῖ τῆς ἰδίας ὁμιλίας,
τῷ δὲ τῷ ἀμφιβολίᾳ λύει, ὡς ἐκ
ὑπεροπτικῶς ἐσιώπη, ἀλλὰ τῷ δὲ
λόγῳ τῇ ῥημάτων αἰρεθεῖς.

ΚΕΙΜ. Ζῶσαι ὥσπερ αὐτὸν
τῷ ὁσφύσῃ· ἐρωτήσω δέ σε,
σύ δέ μοι ἀποκριθήσῃ.

ΧΡΥΣΟΣΤ. Ἐπειδὴ καταβιβλη-
μένῳ ὑπὸ τῆς ἀθυμίας ἡμῶν, διανί-
στησιν αὐτὸν διὰ τῇ ῥημάτων, ὥστε
προσέχεν τοῖς λεγομένοις· καὶ κατ'

ἐρώτησιν προάγει τὸν λόγον, ὅτι ἐστιν
ἐλεγκτικώτατος μάλιστα· καὶ δείκνυσιν
ὅτι πάντα σοφία καὶ σωφροσύνη ἐποίησεν,
καὶ ἐκ ἡμῶν τὰ ποσά τα μὲν σοφίας
ἐργαζομένη, ἀνθρώποις, δι' ὃν ἀπαν-
τα ἐπεκτείνητο, παρεδίδετο ὡς ἔτυχεν
τάχοντε κακῶς.

ΧΡΥΣΟΣΤ. Ἀπόρρητα μανθανο-
μοι μυθήσια ὄντως· καὶ τὸ πρὸς τοῦ
Γ' ὡβ ἐρημέου, ὃ πρὸς ἐκείνου εἰρη-
ται μᾶλλον ἢ πρὸς ἡμᾶς, ζῶσαι ὥ-
σπερ αὐτὸν τῷ ὁσφύσῃ· καὶ γὰρ
ἡμῖν ταύτης δεῖ τῆς προθυμίας, καὶ
τῆς διαμασάσεως.

Ο' ΑΤΜΠ. Ἐπὶ ῥωνὺς τοιγαρὶν
αὐτὸν, φησὶ, ζῶσαι, ταύτης, ἀνδει-
σαι, ἀπόρρητον τῷ ἀθυμίας· ἐπει-
δὴ γὰρ ἐπεθύμεις εἰς ὁμιλίαν ἐλθεῖν
ἐμῷ, ἰδέσθαι διαλέγομαι, ἰδέσθαι
τῷ αἵματι· σὺ δὲ δὲς ἀπό-
κρισιν αὐδρικῶς.

ΚΕΙΜ. Πῶς ἡς ἐν τῷ θεμε-
λίῳ με τῷ γλῶ;

ΧΡΥΣΟΣΤ. Τὶ λέγεις, φησὶ,
γλῶ μεν μὲν ἀκριβείας ποσά τις ἐ-
σηεῖσα διὰ σέ, σὲ δὲ παρόνομα δι'
ὃν ἐκένω ἐποίησα; διὰ τὸτο ἢ λέ-
γει τῆς πλάσεως τῷ σοφίᾳ, καὶ
τῇ δημιουργίᾳ τῷ κατ'
σχόλῳ, ἀλλ' ἐκ περιουσίας ἀπὸ τῆς γῆς,
ἀπὸ τῶ ἡρώδου δεικνύς, ὅτι εἰ ὁ Κό-
σμος ἀπολαύει ποσά τις προνοίας διὰ
σέ, πότῃ μᾶλλον σύ; ἐκ εἰπε δέ,
ὅτι ἐποίησα, ἀλλ' ὅτι ἰδεμελίωσα·
καὶ γὰρ αὐτὸ τὸ εἶπαι αὐτῷ, μεγά-
λης τέχνης ἡμῶν, ἐκ ἔχουσιν θεμέ-
λιον, ὅτι κρητίδα, ὅτι ὑποβάθραν,
σώματ' ὅγκον ποσά τις διαρμόσαι,

καὶ πῆσαι βεβαίως ἔπαι, ὡς ἐν ποσέ-
τω χρόνῳ μὴ παρασαλιδθῆναι.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Ἐνταῦθα μαυθα-
νομεν, ὡς θεμέλια γῆς ἄγνωστα αὐ-
θρόντα φύται· καὶ δὲ τὴν τῆς ἔκθε-
υπόληψιν, ἔθεμελίωσε τὴν γῆν ὁ
Κύριος· οἱ τῷ κέντρῳ τῆς περιεχούσης
τὸν Κόσμον σφαίρας, ὡς διὰ τὴν
ισορροπίαν αὐτῆς, ἴσον αὐτῆς παντα-
χόθεν ἀτεχέτης τὰ ἔραυθ, βεβηκέ-
ναι ἀσφαλῶς, καὶ ἐρερεῖσθαι ἀκλινῶς,
καὶ ἐσηείχθαι βεβαίως.

ΟΔΥΜΠ. Ἰστέον δέ, ὡς νῦν πρῶ-
τον ἐκ θείας φωνῆς ὁ περὶ τῆς δη-
μιουργίας τῆς κτίσεως εἰσαγεται λό-
γος, καὶ ὅτι ποιητῆς τῆς ὅλων ἐστὶν ὁ
Θεός, καὶ ὅτι ἀνέριστα τὰ βάθρη τῆς
αὐτῆς σοφίας, καὶ ὅτι ἔμμόνον τὴν
τὰ κατ' αὐτὸν ἀγῶνος ὑπόθεσιν ἄγνωστῶν
ὁ Γώβ, ἀλλ' ἐστὶ καὶ ἄλλα μυρία ὧν
οἱ λόγοι ἀπόρρητοι· διό φησιν.

ΚΕΙΜ. Ἀπάγγελον δέ μοι,
εἰ ἐπίση σῶεσιν.

Ταῦτα, εἰ ἔχεις σῶεσιν τῆς ποιή-
σεως τῆς κτισμάτων, ἀποκείδηται μοι.

ΚΕΙΜ. Τίς ἔθετο τὰ μέτρα
αὐτῆς, εἰ οἶδας; ἢ τίς ὁ ἐπα-
γαγὼν παρτίον ἐπ' αὐτῆς;

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ὁ Ἀκύλας
δὲ, καὶ Σύμμαχος, ὁ μὲν, καὶ ὁ
δὲ χαλκίον μέτρον, ἔδωκεν. Ἐξ ὁ-
μοιωματος δὲ τῆς παρήμιν οἰκοδόμων,
μέτρα, ἔφη, καὶ παρτίον, ἐπ' ἰσότη-
τι τῆς οἰκοδομημάτων ἀποτεινόμενον,
καὶ λίθον γωνιαῖον, ἑκατέρως τὰς τοί-

χας σιδερόντα· εἴτε, φησιν, εἰ οἶ-
δας τῆς γῆς τὰ μέτρα, τίς αὐτῇ ὑ-
ποβάθρα; ἐπὶ τίνος ὀχεῖται τὸ βαρὺ
ταῦτο καὶ μέγα φοιχέον;

ΧΡΥΣΟΣΤ. Ἄρα ἔχ' ἀπλῶς το-
σαυτὴ γεγενηται ἡ γῆ, ἔδὲ ὡς ἔτυ-
χεν· ἀλλ' ἐμοὶ δοκεῖ, εἰ καὶ τὸ τυ-
χὸν προσετέθη, ἀκαιρον εἶναι, καὶ
εἴπερ ἀφρηθήν ὁμοίως τῷ λόγῳ, πα-
σαν αὐτὴν λυμῆσθαι, καὶ τὰ ἐκ
νίπτεται τὰ μέτρα καὶ τὸ παρτίον.

ΚΕΙΜ. Ἐπὶ τίνος οἱ κείκοι
αὐτῆς πεπήγασι;

Οἱ δὲ ἄλλοι, αἱ βάσεις, οἱ κατὰ-
πηγες· κείκοι λέγει τὰς ἀναβασα-
κτῆρας. πρῶτον μὲν ἐκπερὶς ἐστὶ,
φησὶ, ποῖοι κείκοι αὐτὴν φέρουσιν,
τὴν γῆν δηλονότι; ἔχ' ὡς τῶν ὄν-
των, ἀλλ' ὡς ἀσφαλῶς ἔπαι βεβηκέας
αὐτῆς, ὥστε αὐτὸς οἱ κείκοι ἦσαν αὐ-
θροῦν βασάζοντες, καὶ πεπηγότες· ἐπει-
δὴ δὲ ὁ κείκος μετῶρον φέρει τὸ σῶ-
μα, τὸ δὲ μετῶρον ἔχ' ἔθηκε, διὰ
ταῦτα, φησὶ, πεπήγασι.

ΚΕΙΜ. Τίς δὲ ἐστὶν ὁ βα-
λὼν λίθον γωνιαῖον ἐπ' αὐτῆς;

Ὅτι ἔπος ἔθηκεν ἑδραῖα, ὥστε
ἐπ' οἰκοδομῆς, ἐπ' ἀσφαλείᾳ βεβηκέας
θεμελιώσεως τῇ βεβηκῇ Θεῷ· οἱ δὲ
τῇ χειρὶ αὐτῆς τὰ πέρατα τῆς γῆς.
διώσεται δὲ ὁ γωνιαῖος λίθος καὶ εἰς
τὸν μονογενῆ νοεῖσθαι, τὰς δύο λαὸς
ἑαυτῶν συναψάντα, ὥστε ἀμίλῃ καὶ
ὁ γωνιαῖος λίθος ἀμφοτέρως σιδεῖ
τὰς τοίχας.

ΚΕΙΜ.

ΚΕΙΜ. Οὔτε ἐγενήθησαν
ἄστρα, ἤνεσάν με φωνὴ μεγάλη
πάντες Ἀγγελοί μου.

ΟἸΔΥΜΠ. Οἱ δὲ ἄλλοι, ἅμα υἱοὶ
Θεοῦ, ἀπὸ τότε δὴλον, ὅτι πρῶτοι οἱ
Ἀγγελοι τῷ Κόσμῳ γεγενῆσθαι.
καὶ φωνή, φησὶ, μεγάλη ἤνεσαν,
τοῖσι, ἀπὸ τῆς ἑξέως αὐτῶς ἡξεπλά-
γησαν, ὁρῶντες τὸ πλῆθος, τὸ κάλ-
λος, τὴν θείαν, τὴν χεῖραν, τὴν ποι-
κίλιαν, τὴν φαιδρότητα, τὴν λαμ-
πηδόνα, τὴν ἀρμονίαν, τὰ ἄλλα ταύ-
τα, ἅπερ ἀκρίβιστον ἡμῶν σωροῶ-
σιν ἐκείνοι.

ΚΕΙΜ. Εἴφραξα δὲ θαλά-
λασαν πύλαις, (αὐτὶ τῷ,
ὅροις τισὶ περιέκλιστα τῷ προ-
σάγματι.) ὅτε ἐμαίματος,
ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐτῆς ἐκπο-
ράμενη.

Τὸ ἐμαίματος, αὐτὶ τῷ, ἄστρα,
ὁρμητικῶς εἶχε, καθάπερ τι βρέφος
ἀποκηθῆναι τῆς αἰβύσσε ἠπείχετο,
πᾶσαν ἐπιλύσαι τὴν γῆν ποροδυ-
μεμένη τοῖς ὕδασι, ἐμὴ ταῖς θείαις
διεκλύθη προσάξειν, ἃς πύλας ἐ-
κάλεσε. μητέρα δὲ αὐτῆς, τὴν ἄβυσ-
σον λέγει, ἢ καὶ τὴν αὐτὴν διώκιν,
ὡς αἰτίαν αὐτῇ τῆς ἐπάρξεως γενομέ-
νῃ, τινὰ μέντοι καὶ ἀντιγράφῳ,
αὐτὶ τῷ, ὅτι ἐμαίματος, ὅτε ἐμαῖ-
το, ἔχει τοῖσι, ὅτε ἐγενετο,
τότε αὐτῷ ἐτείχισα. τίς δὲ ἐ-
νεκεν, φησιν, ὅτε ἐμαῖτο; ἵνα
δείξῃ, ὅτι κατὰ μικρὸν γέγονε, καὶ
ὅχι ὅμῃ ὅτε παρήχθη, ἀλλὰ κατὰ

τὴν μεμενῆ, πρῶτος μὲν διεχύθη,
ἔπειτα διεπλάσθη καὶ σωήχθη.

ΚΕΙΜ. Εἴδμεν δὲ αὐτῇ
νέφος ἀμφίασιν, ὁμίχλη δὲ
αὐτῷ ἐπαργαύωσα.

Οἱ δὲ Σύμμαχος, ὡς νεφέλη πε-
ριέλιθα αὐτῶν. Ἐξ αὐτῆς γὰρ νέφη
καὶ ὁμίχλαι. ὡς ἐπὶ βρέφους δὲ, τὸ,
εἴδμεν, καὶ, ἐπαργαύωσα, λέγει,
ὅ ἐστι, περιέλιθα. ἐπειδὴ γὰρ κοι-
λίας μητρὸς ἐμνήσθη, ἐπέμεινε τῇ
τροπῇ, οἶονε γὰρ ἐμβρυον, ὁμί-
χλη, καὶ νέφει αὐτὴν ἐπαργαύωσα,
τοῖσι, περισχέτασα, μὴ δὲ τὸ
τῆς φύσεως εἶναι νομίζης, τὸς ἀπὸ
τῆς ὕδατιν αἰμάς. καὶ τὸ ἀπὸ τῆς
ἐμῆς προσάγματός, φησὶ, τίνος δὲ
εἴκεν, φησὶ, ἐπαργαύωσα; ἄρα
ὡς τῷ βρέφει χηρίσμα τὰ ἀπάργανα,
ἔπειτα καὶ τῇ θαλάσσῃ; ἢ ὅτι ἔξ ἀρ-
χῆς τὸ γέγονε; ἢ ὅτι τὸ αὐτῷ
κατέχει; ἢ τὸ θαυμαστὸν δείκνυσιν,
ὅτι τὸ ῥῆσόν περιέβαλεν αἶμα; καὶ
ὅτι ἔχῃ ὑπὸ γῆς μόνον, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ
αἵρος κατέχεται, ἔπειτα πρὸς ὕψος, ἔπειτα
πρὸς πλάγιον ἡξεπλάσθη παρὰ τὸ
μέτρον διωαμένη.

ΚΕΙΜ. Εἴδμεν δὲ αὐτῇ
ὄρεα, περὶ θῆς κλαῖδρα καὶ πύ-
λας.

Οἱμοιον τῷ αὐτῷ, εἴφραξα δὲ
θαλάσαν πύλαις. καὶ πῶ γὰρ κλαῖ-
δρα καὶ πύλας, τὴν διὰ τῆς ἰδίας
προσάγματος ὁροδισίαν καλεῖ, καὶ
ἀσφάλειαν. περιώρισά, φησὶ, τῆς θα-
λάσσης τὰ κύματα, ἵνα μὴ τὸς ὄρους

ἐκβαίνοντα, τὴν γείτονα χέρσον λυ-
μαίνονται .

ΧΡΥΣΟΣΤ. Ἐνταῦθα δείκνυσιν,
ὅτι ὅπως ἀσφαλῶς ἐσηκεν, ὥσπερ δι-
δεμένῃ. διὰ μὲν ἐν ταῖς, τὸ ἀσφα-
λές· διὰ δὲ τῶ ἐξῆς, τὸ εὐκολον δει-
κνυσιν· ἐπάγει γάρ.

ΚΕΙΜ. Εἶπα δὲ αὐτῇ, μέ-
χρα τότε ἐλθόνῃ, καὶ ἔχ ὑ-
περβήσῃ, ἀλλ' ἐν σεαυτῇ σιω-
τεβήσεται σὺ τὰ κύματα.

ΟΛΥΜΠ. ὁ δὲ ΣΤ' Μ. Ἐως ὧδε
πέπυχθ' τὸ ἔπαρμα τῆς κυμάτων σβ.
ἔτι μὲν δὲ ἀσφαλῶς κατέχει αὐτὴν
ὥσπερ κλειθροῖς· ἔτι δὲ δίκυλως ὥσπερ
ἐπιτάξας· εἶπα γάρ, φησί, καὶ ἐκ
ἐξιν αὐτεπὶν· καὶ τὸ γίνεται, ἢ
μόνον μὴδὲ μιᾶς ἀνάγκης αὐτὴν ὠθε-
σης, ἀλλὰ καίτοι πολλῆς τῆς βίας καὶ
τῆς ῥύμης αὐτὴν μασιζέουσης· διὰ δὲ
τὸ ἐκ ἀφῆκεν αὐτὴν εἶναι γαλη-
νιαίαν, ἐδὲ ἡμερῶν, ἵνα κηρύττῃ τῷ
Θεῷ τὴν ἰχθυῶν, τῆς φύσεως τῷ πο-
σάγματι μαχομένης, καὶ τῷ ποσάγ-
ματος πανταχῶς νικῶντος· εἰ γὰρ
ἡμερῶν μὲν τὸ ὕδωρ, τῇ φύσει τὰ ὕδα-
τος τὴν ἀταξίαν αὐτὴν ἐλογίσαντο πολ-
λοί· νῦν δὲ ταραττομένη, μασιζο-
μένη, ὠθαμένη εὐδον, καὶ τὰ ἱερὰ ὑ-
περβαίνειν μὴ δυναμένη, διὰ τῆς τα-
ραχῆς κηρύττει τῷ Θεῷ τὴν ἰχθυῶν.

ΚΕΙΜ. Ἡ' ἐπὶ σὺ συντέτα-
χα φέγγῃ· πρῶτον;

Πάλιν ἐντεῦθεν ἐπὶ τὸν ἑρῶν
τὸν λόγον εἴλκυτε, πρότερον ἀπὸ τῆς
κατὰ διαλεχθεῖς· καὶ παρῆς, φησιν, ὅτε

εἶπον, γεννηθήτω φῶς· καὶ τῷ λόγῳ
τὸ ἔργον ἐπηκολούθησεν.

ΚΕΙΜ. Ἐωσφόρος δὲ εἶδε
τὴν αὐτὴν πᾶσιν, (οἱ δὲ λοι-
ποὶ, ἐγνώρισας τῷ ὄρω τὸν
τόπον αὐτῶν;) ἐπιλαβέσθαι
περὺγων γῆς.

Ἐωσφόρος ἐστὶ τῆς ἀστέρων ὁ πρῶ-
τος. ἑμαρτες ἀπὸ τῆς ὕδατος τὴν ἀ-
ταξίαν, ὅρα ταύτην καὶ ἐν ἑρῶν,
καὶ ὅτι κακεῖ ἢ φύσει τὰ ποσάγματα
οἰκονομεῖται, ἀλλὰ προνοία Θεοῦ· εἰ
γὰρ ἐν ῥύμῃ φύσει καὶ ἀτάκτῃ το-
σαύτη ἀταξία, τοσαῦτος ῥυθμός, ὅταν
ἴδῃς τὸ καὶ ἐν ἑρῶν, ἀσάμνηθητι
τὰ αἰτίαι τῶν γινόμενων· ἐπιλαβέσθαι
δὲ, ταῖς, περιπολεῖν, ὅτι ὅτε αὐ-
τῇ, τὸ φῶς πανταχόθεν τῆς οἰκουμένης
ἐκτίμει, καίτοι, εἰς τὰ πέρατα· ὥς
εἶδεν θαυμαστὸν περὶ τὸ ἡλίος τὸ καὶ,
ὅτε καὶ ἐν τοῖς ἀστράσι τὸ καὶ ἐστὶ,
καὶ ὁ Ἐωσφόρος τὰ ἄκρα τῆς γῆς κα-
ταφωτίζει· λέγεται δὲ καὶ ἐν μιᾷ
νυκτὶ τὸ ἄκρον τῆς γῆς καταλαμβά-
νειν.

ΚΕΙΜ. Ἐκτινάξαι ἀσεβῆς
ἐξ αὐτῆς.

ΧΡΥΣΟΣΤ. Περὶ τῆς λησῶν καὶ
τῆς τομβωρύχων, καὶ τῆς ἀλλῶν ἀ-
πάντων λήγει, τῇ τῇ νυκτὶ πρὸς τὴν
οἰκίαν κεχρημέων ποιηρίαν· ἔτι
δὲ τὸ φῶς ἀναιδέως, ἐκ ἐπὶ
ἐπὶ τῆς γῆς παρρησιάζονται, ἀλλ'
ἐξ αὐτῆς ἐκτινάσσονται, καὶ συσέλλον-
ται· μισοῖσι γὰρ τὸ φῶς, ὡς ἰδί-
ων αὐτῶν.

ΚΕΙΜ. Ἡ σὺ λαβὼν γλυ-
πηλὸν, ἐπλασας ζῶον, καὶ
λαλητὸν αὐτὸν ἔδω ἐπὶ τῆς
γῆς.

ΟΛΥΜ. Σεβήρ, καὶ Χρυσός.
ἄρα σὺ, φησὶν, ὦ Γῶβ, λαβὼν χυ-
νὸν ὕδατι βεβρεγμένον, ἀπὸ γῆς ἐπλα-
σας ἀνθρώπου; καὶ λόγῳ τῶτον ἐκό-
σμησας, ὡς περ ἐγώ; καὶ τὸ κόσμον
κόσμου ἀνέδειξας; ὁδὸν δὴλον, ὅτι
τὰ ἄλλα ἔκ ἔχει τὸ λογικόν, ὃ ᾧ
αὐτὸς ὡς θεῖον αὐτῷ τῷ ἀνθρώπῳ ὡρο-
σῆψε. λαλητὸν γάρ, τὸ λογικόν,
φησὶ, ζῶον. τὸ δὲ, πρὶν αὖτε ἐπὶ τῆς
γῆς, τὸ ταχθῆναι κυριδεῖν πάντων
τῶν ἐπὶ τῆς γῆς. ὡς ἐγώ γε δι' ἀμφο-
τέρας ταῦτα θαυμάζω τὸν Θεόν, ὅτι πε-
φθαρτὸν τὸ ἀνθρώπινον σῶμα ἐποίη-
σε, καὶ ὅτι ἐν τῇ φθορᾷ τὴν οἰκίαν
ἐχὼν ἐπέδειξε καὶ σοφίαν. τὸ ᾧ δι-
πλὴς τῆς ἐσίας, τὸτο δείκνυσσι μάλι-
σα τῆς τέχνης τὸ ἄπορον καὶ ἀμήχαν-
ον. ὅτι ἐν πηλῷ καὶ πέτρᾳ ποσάτην
ἐνέεικεν ἀρμονίαν, καὶ ποιαύτας αἰ-
σθήσεις, ὅτι ποικίλας καὶ παντοδα-
πάς, καὶ ποιαῦτα διωαμεύας φιλοσο-
φεῖν. καὶ γὰρ ἀπὸ γῆς, τῆς ὑλῆς ἧς
γίνεται κέραμος καὶ πλίνθος μόνον,
ἐχουσαν ὀφθαλμὸν ὅτι ποιῆσαι κα-
λὸν, καὶ ποσάτην ἐνδεῖναι τῷ διωά-
μιν, ὡς μικρᾶς κόρης ἀντιλήψει το-
σαῦτα ὅρα καὶ περιλαμβανεῖν σῶ-
ματα.

ΚΕΙΜ. Αἰφίλες δὲ ἀπὸ ἀ-
σεβῶν τὸ φῶς, βραχίονα δὲ
ὑπερηφάνων συνέτριψας.

ΟΛΥΜΠ. Τὸ κολάζειν ἀσεβεῖς,

καὶ τὴν διωάμιν αὐτῶν σιωτρίβειν,
τῆς θείας ἐπὶ δεξιᾶς καὶ ἐργείας.

ΚΕΙΜ. Ἡ ἄλγες δὲ ἐπὶ πη-
γλῷ θαλάσσης, ἐν δὲ ἰχνέσιν
ἀβύσσος περιπατήσας.

Πάλιν ἐπὶ τὴν θαλάσσαν τὸν λό-
γον μετήγαγε, καὶ φησὶν, ἔγνωσ πό-
θεν ἡ θαλάσσα ἔσχε τὴν ἀρχὴν;
ἢ πρὶ ἰχθυῶν, τῶν περὶ τὰ ἰχθυῶν
ἀβύσσος κατέληφας; πηγλῷ, δὲ φη-
σὶν, ἔχ ὡς πηγλῷ τῆς θαλάσσης ἔ-
χουσης, ἀλλ' ὡς μὴ ἐκλειπέουσης, κα-
τὰ περ πηγλῷ ἔχουσης.

ΜΕΘΟΔ. Πολλοὶ καταβεβήκασιν εἰς
ἀβύσσον, ἔχ ὡς περιπατεῖν ἐν αὐ-
τῇ, ἀλλ' ὡς δέσμοι ἐν αὐτῇ. Ἰησοῦς μόν-
ος ἐν ἀβύσσῳ περιπατήσας εἰς ἐλ-
θεῖν, ὅπως ἰχθυῶν περιπατῶντων ἔκ-
εῖν. εἴλετο γὰρ θανάτον, ἔχ ὑπὸ θυ-
νός ὡν, ἵνα τῆς ὑποκειμένης θανάτου
λυτρώσεται, λέγων τοῖς ἐν δέσμοις,
ἔλθετε, καὶ τοῖς ἐν τῷ σκότεινῳ ἀνα-
καλύψθητε. ὅ καὶ τὰ ἐξῆς συμφω-
νῶσιν.

ΚΕΙΜ. Ἀνοίγονται δὲ σοὶ
φόβῳ πύλαι θανάτου; πληροὶ
δὲ ἄδω ἰδόντες σὲ ἐπτήξαν;

ΙΟΥΔΑΙΑΝΟΤ. Ταῦτα γίγοντες
ὅτε ὁ Κύριος εἰς ἄδην κατέβη κηρύξαι
τοῖς ἐκεῖ πνέμασι. τὰ μέγιστοι ἀόρατα
ταῦτα ἀπὸ τῶν φαινομένων δὴλα, τῶ-
ν περὶ τὴν ζῶην καὶ θανάτου. ἔδει-
σαν ἔχον, δεισμονικὸν μοι εἶναι ὁ ἄ-
δης.

ΘΕΟΦΙΛΟΥ. Εἰταῦθα πῶς ἐπιφανείας αὐτῷ τὴν παράδοξον τοῖς οὐ χώρᾳ καὶ σκιᾷ θανάτου καθημεύοις τέλει λαμπρὴν ἐρμηνεύει· καὶ τὸ, ἐπὶ τῇ ξανθῇ λέγων, σημαίνει τὸ θαῦμα. Βασιλεὺς ὃν ἡμεῖς ὀρανοῦς, καὶ ἐκεῖ φαινόμενος, καὶ τὸ συγγενὲς χωρίου τῇ κατελθουσῶν ἐκείσε ψυχῶν τῷ μεγαλοπρεπεῖ καταλάμπων τῆς θεότητος φωτί.

ΚΕΙΜ. Νευροθέτησαι δὲ τὸ εὖρ[Ⓢ] τῆς ὑπ' οὐρανό;

Ο'ΛΥΜΠ. Τυπέσι, σμυῆκας, οὐκ ἐνόησας, ἡκρεβώθης τῆς γῆς τὸ πλάτος;

ΚΕΙΜ. Ἀνάγγειλον δὴ μοι, πόση τις ἐστίν;

Φράσον αὐτῇ τὴν διάμετρον· οὐ λέγω, φησὶν, ὅτι οὐδὲν διώσται ποιῆσαι ὡς ἐποίησα· ἀλλ' ὅτι ἐδὲ οἶδας πῶς γέγονεν, ἐδὲ εἰδεῖν αὐτὰ διώσται, ἐδὲ θεωρῆσαι πάντα μετ' ἀκρεβείας. διὰ τῶν διδάσκει αὐτὸν τὸ μέτρον αὐτῶ καὶ ἐκείνου.

ΚΕΙΜ. Ποία δὲ γῆ αὐλίζεται τὸ φῶς; (οἱ ἄλλοι, σκηνοῖ, ἡρεμῇ) σκότους δὲ ποῖος ὁ τόπος[Ⓢ]; εἰ Ἀγάγοις με εἰς ὅρα αὐτῇ, εἰ δὲ καὶ ἐπίστασαι τείβας αὐτῇ; (ὁ δὲ Σύμμαχος[Ⓢ] ἀτραπὸς εὐκλείους) οἶδας, ἄρα ὅτι τότε γεγενῆσθαι, ἀριθμὸς δὲ ἐπὶ ὧν σε πολὺς;

Εἴπε δέ μοι, φησὶ, περὶ φωτός καὶ σκότους, πῶς ἀποκλείονται, καὶ πόθεν ἐκπορεύονται; ἀνάγγειλόν μοι, πῶς τὸ φῶς, καὶ πῶς τὸ σκότος ἀτέρχεται; εἰ τῶν τῶν οὐδὲς εἰδεῖν φαίης, λέγε ὅτι καὶ τότε ἐγεννήθης, ὅτε ταῦτα ἀροδιετήσαν· καὶ εἰ ταῦτα ἐπίστασαι, ἴδι καὶ πολυεπὲς τις ὑπάρχων, ὡς ἔκπε γεγονώς. διδάσκει δὲ εἰταῦθα, ὅτι τὸ πῶς αὐτῶν ὀλιγόβιον ὁδὸν γινώσκει αὐτῷ τὰ πολλὰ ἐπιτρέτει. τί δέ, φησὶ, λέγω τὰ σοιχεῖα; τὰ κατὰ σαυτὸν εἰπέ· τότε ἐγεννήθης; καὶ μὴν ἔκ ἡδεις, ἀλλὰ παρ' ἐτέρων μαθῶν. ἀλλὰ πότος ὁ ὑπολελειμμένος τῇ βίου χρόνος; τὰ κατὰ σαυτὸν ἔκ οἶδας· πῶς ἂν αὐχῆσαι εἰδεῖν τὰ θεῶν ἀρχῆς; ὅρα δὲ φωτός καὶ σκότους, τὸ πρὸς αἶμα τὰ θεῶν, αὐτὴ μεθορείου αὐτοῖς ὄν.

ΚΕΙΜ. Ἦλθες δὲ ἐπὶ θησαυρὸς χιόνος; θησαυρὸς δὲ χαλάζης ἐώρακας; ἀπόκεινται δέ σοι εἰς ὥραν ἐχθρῶν, εἰς ἡμέραν πολέμων, καὶ μάχης.

ΧΡΗΣΟΣΤ. καὶ **Ο'ΛΥΜΠ.** Θησαυρὸς λέγει, ἔχ ὅτι ἀποθήκῃ εἰσιν, ἀλλ' ὅτι ἐτοίμως ὥσπερ καὶ ἐκ θησαυρῶν ἐκβάλλων, δείκνυσιν αὐτὰ ὅταν βάλῃται. οἶδα οὖν, φησὶ, πῶς τὴν μὴ φανουμένην χιόνα καὶ χαλάζαν ἐκφαίνεσθαι παρασκιάζω; ἢ διωκτὸς εἰς τῶν κατὰ πολέμων χρόνων, ὅπερ ἐγὼ ποιεῖν ἰκανός; ὁρᾷς ὅτι τὸ πῶς βέλεται, τὸ εὐκαίρον δηλῶσαι, ὡς ἄρα κατὰ καιρὸν τὸ πῶς γίνεται, καὶ ἔκ ἀπλῶς· κίχρηται γὰρ τῇ χιόνι καὶ τῇ χαλάζῃ κατὰ πολέμων, καὶ ἔταν τινας βέλεται τιμωρήσασθαι. εἴτα καὶ

περὶ τῶν ἄλλων ἀπάντων διέξισιν, ὑ-
πὸν λέγω, καὶ πάχνης, καὶ ἀνέμων.

ΚΕΙΜ. Πόθεν δὲ ἐκπορεύε-
ται πάχνη, ἢ διασκεδάννυται
νότος ἕως τῶν ὑπὲρ ἔρανόν; τίς
δὲ ἡτοίμασεν ὑετῶν λάβρην ῥύ-
σιν; (οἱ ἄλλοι, τίς δὲ κατέ-
σχευε τῷ κατακλυσμῷ ὑδραγω-
γόν;).

ΟΛΥΜΠ. Πόθεν δὲ ἡ πάχνη; ἢ
πῶς ὁ νότος κατ' ὅλης πνεῖ τῆς ὑπὲρ
ἔρανόν; πῶς λαύρως ὁ ὑετός καταρρεῖ;
πόθεν αἱ βρονταὶ; κυδοιμὸν ᾧ τὴν
βροντῇ καλεῖ; καὶ πῶς τὰ νότα τῇ
θέρμῃ χιῶν σεριμνία ἔστα διαλύεται;
καὶ τὸ, ὡς ὁ χειμάρρως ἐν τῷ νότῳ
μὴ ταῦτα, φησὶ, ἀνθρωπείας ἔργα
τέχνης; ἐκ ἀπορήτης σοφίας δημιερ-
γήματα; αἶμα δὲ ἐστὶ ρεῦμα αἵματος,
ταῖς τῶν τόπων Ἰσθμιαῖς ὁδῶν ῥεῖ,
ταῖς ἰσθμιαῖς ἀμείβων.

ΚΕΙΜ. Οἱ δὲν δὲ κυδοιμῶν,
τῷ ὑετίσθαι ἐπὶ γλῶσσει ἀνὴρ,
ἔρημον ἔχει ὑπάρχει ἀνθρω-
πῶν ἐν αὐτῇ, τῷ χορτάσθαι ἄ-
βατον καὶ αἰόκητον, καὶ τῷ ἐκ-
βλαστῆσαι ἔξοδον χλόης.

Οἷός ἐστι ἐκ ἐνὶ μέρει ὁ Θεὸς ἰχυ-
ρός, ἀλλ' ἐν ἅπασιν χεῖται γὰρ, φη-
σιν, ὁ ὑετός καὶ εἰς τὴν αἰόκητον,
δηλονότι καὶ τῶν θείων προνοήτων
τῷ Θεῷ. καὶ ἡ ἔρημος ποάζει, καὶ
χλοοφορεῖ δίχαι τινὲς ἀνθρωπίνης ἐ-
πιμελείας.

ΚΕΙΜ. Τίς ἐστὶν ὑετὸς τα-
τῆρ; τίς δὲ ἐστὶν ὁ τετοκὼς βώ-
λος δρόσος; ἐκ γαστρός δὲ τί-
ν; ἐκπορεύεται ὁ κρύσαλλος;
πάχνη δὲ ἐν ἔρανῳ τῆς τετοκεν,
ἢ καταβαίνει ὡς ὕδωρ ῥέον;

Ἐχέτω εἰπεῖν ὑετὸς πατέρα, ἢ βώ-
λος δρόσος τίς ἔπαισι, στυγέ-
ται ἢ κρύσαλλος ἢ πάχνης, ἢ τις
σωισάμενος περὶ τὸ σείωμα, ἔρανόν
ᾧ ἐνταῦθα τὸν εἰς ὑψος αἶρα λέγει,
ὡς ὕδωρ καταρρεῖ καὶ μεῦτοι κα-
τιῶσα κρύσαλλοι τὰς ποταμὸς ὡς ὅπως
γάλα; ἢ Θεὸς ταῦτα σοφίας ἔργα;
ἐκ γαστρός, εἶπεν, ἐχέτω ὅτι ἐκ γαστρός
αὐτὸ ἔξεισι πάγος καὶ κρύσαλλος· μὴ
γενέσθω. ἀλλὰ τί βέβηται ὁ τόκος
ἐνταῦθα καὶ ἡ γαστήρ; ὡς ὅταν
λέγῃ περὶ τῆς θαλάσσης, ὅτι ὅτε ἡ
μήτηρ αὐτῇ ὠδινε, ἐχέτω μὴτέρα λέ-
γει θαλάσσης· ἔτω καὶ ἐνταῦθα, ἐχέτω
ὅτι ἀπὸ γαστρός ἔξηλθεν ὁ κρύσαλλος,
ἀλλὰ τὴν διάπλασιν καὶ τὴν αἰτίαν. πῶς
ἐν εὐκείνῳ τὸ ὄνομα τῷ τόκῳ τέθεικεν
ἐνταῦθα σιωπῶν; ἐμοὶ δοκεῖ καὶ
τὸν αἴτιον ἀντίπαισαι βεβημένον τὸν
πρωτόν καὶ μόνον, καὶ τὸ διαπλάττε-
σαι τὰ δημιουργήματα πρὶν ἢ αὐτὰ
ἀπαρτιοῦν· ὡς καὶ ἐπὶ τῷ ἡμῶν ταῦ-
τα λέγεται, περὶ τῶν αὐτῶν πορφεύ-
σιν· ἐκεῖ γὰρ ὁ υἱός, καὶ τὸ, ἰγενή-
σα, καὶ τὸ, ὁμογενής, καὶ ὅσα
ποιῶντα ἐνταῦθα δὲ ἐκεῖ ποιοῦντα.

ΣΕΒΗΡΟΥ. Ἀλλὰ καὶ μάστιγα
μὲν ἀπολείπειν ἐμποῖσθαι βεβημένος ὁ
Θεὸς τῷ Γάβ, καὶ ἐλέγχει αὐτὸν ὅτι
πολλὰ ἀγνοεῖ, εἶπε τῷτο· ἡμῶν ὅτι
αὐτὸς ταῦτα γιγνώσκει, ἢ γεννᾷ,
ἀλλ' ἐπειδὴ ἐστὶ τοῖς ἐπὶ γῆς ἐν

χρόνῳ μετὰ τινὲς πόνους γεννᾶν, δεικνύς ὅτι ὁξέως αὐτὸ μελλισμὸς τινὸς ταῦτα παράγει ὅτε βέλεται, φησὶ τὸ το. πλὴν καὶ τὰ ὀνόματα προσήκει νοεῖν ὡρὸς τὴν τῇ ὑποκειμένων πραγμάτων ποιότητα, καὶ ὁ ὡρὸς τὴν κατάχρησιν τῇ λέξει κανονίζειν τῇ ληθῇ· ἐτέρως γὰρ τις ὑετὸς πατέρα Θεοῦ ἀκούει, καὶ ἐτέρως ὡς, καὶ τότε μονογενὴς, ὅπερ διορίζει τοῦ μονοτρόπως γεννηθεῖν ἐκ πατρὸς, καὶ ἔχαι ὁμωνυμίαί πάντως τὴν φύσιν τῇ πραγμάτων συνάπτει, καθὼς μὲν καὶ τῇ αὐτῇ λέξει ὀνομάζονται.

ΚΕΙΜ. Πρόσωπον ἀσεβὲς τίς ἐπτήξεν;

Ο' ΑΥΤΜΠ. Κατὰ μὲν τὸ ῥητὸν, ἐπὶ πάντοις ἀσεβέσι τὸ το νοητὸν, πρὸς δὲ διανοίαν, ἐπὶ τῷ διαβόλῳ, ὃν ἠφάνισεν ὁ μονογενὴς τῷ Θεῷ ὡς, ὁ καὶ τῆς κτίσεως δημιουργός.

ΚΕΙΜ. Σωῆκας δὲ δεσμὸν πλειάδος;

Ο' δὲ Σύμμαχος, ἡ συνάψις μόρια πλειάδος; τίς ἐστι, ποία ἀνάγκη, ποῖος σωδεσμὸς ἐκείνῳ, τυνέχει, καὶ πᾶς ἄσρα σωαγελάζειν ποιεῖ; μή τι ἄρα τῆς σῆς σωίσεως ἔργον πῶς ὡς ἐδέδοται, καὶ τοῖς δὲ συγκεῖσθαι τὸς συμπληρῶντας τὴν πλειάδα ἄσρας; ἢ τὴν αἰτίαν οἶδα διατὶ ὅπως ἀλλήλοις σωηρμόθησαν;

ΚΕΙΜ. Καὶ φραγμὸν ὤριμος ἤνοιξας;

Εἰτεδὴ καὶ καιρὸν ὁ ὤριμος φαίνεται, ἢ σὺ, φησὶ, παρασκιάζεις αὐ-

τὴν ὡς ἐπὶ τινὶ διαφράγματι ἀποκρύπτομαι, καὶ πάλιν φαίνεται;

ΚΕΙΜ. Ἡ διανοίξας Μαζερὸν ἐν καιρῷ αὐτῷ;

Μαζερὸν τὰ συστήματα λέγει τῇ ἀσέριον, ἃ ὡς τῇ σωηθείᾳ, ζώδια καλεῖνται. πῶς ἔν, φησὶν, ἀποκεκλυσμένα εἰσὶ ταῦτα, καὶ καὶ καιρὸν φαίνονται; ἄλλοι δὲ φασὶ, Μαζερὸν ἑβραϊκῶς μὲν εἶναι τὴν λέξιν, σημαίνειν δὲ τὸν ἀσέριον κύνα. Σὺ ἔν, φησὶ, τὰ ἀποκεκλυσμένα διανοίξεις, καὶ ἀποκαλύψεις καὶ καιρὸν αὐτῷ ἐκαστον;

ΚΕΙ. Καὶ Ἐσπερον ἐπὶ κόρης αὐτῇ ἄξας αὐτῇ;

Κόρινθον τὴν ὑπερβολὴν τῆς λάμπειας λέγει καὶ τὴν ἀφρίπτην. σὺ ἔν, φησὶ, τὸν Ἐσπερον, ἄσρα τὸν φαινοτάτον καὶ λαμπρότατον, καθοδηγήσεις; καὶ παράξεις ὑπὸ διαφανὸς ἐκλάμποντα;

ΚΕΙΜ. Ἐπίσασαι δὲ τροπὰς ἔρανδ, ἢ τὰ ὑπ' ἔρανδ ὁμοθυμαδὸν γινόμενα; καλέσεις δὲ νέφος φωνῇ; καὶ πρόμφυ ὕδατος λάβρε ὑπακῶσεται σοι;

Τὰς δὲ τῷ αἵρος μὲν, φησὶν, ἐτίσασαι τροπὰς, ἢ ἀπαξ ἀπλῶς, πάντα τὰ ὑπ' ἔρανδ γινόμενα, ὅπως γίνονται; ἀλλὰ διώσασαι ἐπιτίξαι νέφεσι; καὶ οἷον ἐτρέμοντα ὑπακῶσεται τῷ σῶ προσάγματι, βειδόμενα τῷ ὕδατι; καὶ ἡ ὁρμή τῇ ἰδότητι, καὶ ὁ ὑετός, ὡς ἐμψυχὸς ὑπακῶσεται;

ΚΕΙΜ.

ΚΕΙΜ. Ἀποσελῆς δὲ κεραυνὸς, καὶ πορεύονται; ἐρῶσί δέ σοι, τί ἐστίν;

Ὡς περ δέ τινες οἰκείται οἱ κεραυνοὶ ἐπιτάσσονται παρὰ σοῦ πορεύεσθαι καθ' ὧν καὶ ἐκτείνονται; καὶ ἐτοιμαὶ ὄντες πρὸς τὸ ἐπιτάγμα, μονοθυχὶ φωνῶν ἀφικνύμενοι ἐρῶσιν, ἰδὲ ἡμεῖς πάρεσμεν· τί ἐστὶν ὃ ποιεῖν ἡμᾶς προσάττει;

ΧΡΥΣΟΣΤ. Οὐκ καὶ κεραυνὸς ἀποκλεινομένης· ἔχ' ὅτι οἱ κεραυνοὶ ἐρῶσι, τί ἐστίν; ἀλλ' ὅτι πάντα, καθάπερ ἐμψυχα, ὅπως ὑπακούει τῷ Θεῷ.

ΚΕΙΜ. Τίς δὲ ἔδωκε γυναιξὶν ὑφάσματος σοφίαν, ἢ ποικιλικῶς ἐπισήμην;

ΣΕΒΗΡΟΥ, ΧΡΥΣΟΣΤ. καὶ **ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ** τῷ Θεολόγῳ, ἀταρξιστὴς τῷ ἑρῶν καὶ γῆς ποιῶν, καὶ θαλάσσης κλειθρὰ, καὶ ἀσέρων θύσιν, καὶ ὑπερὺν ῥύσιν, καὶ τὰ ἄλλα δι' ὧν κυβερνᾷ τὴν ἡμετέραν ζωὴν· τίς, φησὶ, γυναικας, καὶ τοὶ τὰ ἄλλα αἰσθητοὶ ὄντες, ἐπέφισεν εἰς ὑφάσματα κατασκεῖν, καὶ εἰς τὰ ταῦτα καταποικίλλειν ταῖς τῷ ἐλέῳ βαφαις τε καὶ χρώμασιν; αἰνάζουσιν δὲ ἡ θεία γραφὴ τοῖς μεγάλοις τὰ μικρὰ, καὶ γυναικῶν θαυμάζει σοφίαν τὴν ἐν ὑφάσμασι, τίς ἔδωκε, λέγουσα, γυναιξὶν ὑφάσματος σοφίαν, καὶ ποικιλικῶς ἐπισήμην; ζῶς λογικῶς τὸ τοῦ, καὶ περὶ τὴν σοφίαν, καὶ μέλει τῷ ἑρῶν ὁδολογῶν· ἔστι γὰρ ἡ τυχεύουσα σοφία αὕτη ποικίλη τις ὅσα, ἐδὲ

μικρὰ ἢ ἡρώσιν· ἃ ἀταρξίζονται ἐν ἡρώσιν τὸς ἑρῶν φιλοπεχνία, ἐδὲ ἀπερρίπται ὡς περὶ τὴν, ἀλλ' εἰσι καὶ ταύτῃ θεία σοφία, καὶ ἡ ἐκ αἰχμυρεται Θεὸς ἰδίαν ἀποκαλεῖν, καὶ ἄλλον λέγων εἶναι ταύτης δοτῆρα καὶ χορηγόν, ἀλλ' ἑαυτὸν.

ΚΕΙΜ. Τίς δὲ ὁ ἀειδμῶν νέφη σοφίας, ἑρῶν δὲ εἰς γῆν ἐκλινεν;

Ο' ΑΤΜΠ. Οὐ δὲ Σύμμαχος, ἢ τίς ἔδωκε μεμωραμένῳ εὐνοίαν; τίς, φησὶν, ὁ ὑπὸ ἀειδμῶν, καὶ ἐκ ἀμέτρως, ἀλλὰ πρὸς τὴν ἡρώσιν τὰ νέφη σωρίζεσθαι παρασκεύων; τίς δὲ ὁ τὸν ἑρῶν κυκλοφορῶν ἀπεργασάμενος, ὡς δοκεῖν τοῖς πόρρωθεν ἀτενίζουσιν, ὅτι τῷ ἑρῶν τῆς γῆς ἐφάπτεται; τὸ γὰρ εἰς, τὸ, ἐκλινεν.

ΚΕΙΜ. Κέχυται δὲ ὡς περ γῆς κονία.

Τὸ λεπτὸν αὐτῷ ἀνίσταται, ὃ καὶ Ἡσαΐας, φησὶν, ὅτι ὡς περ καπνὸς ἐστὶ· περιέχεται δὲ τῇ γῇ μελαίνῃ ὥσπερ ὁ ἑρῶν, ὡς περ κονία, διὰ τὸ διακνέειν.

ΚΕΙΜ. Κεκόλληκα δὲ αὐτὸν ὡς περ λίθῳ κύβον.

Τὸ πεπηγὸς, καὶ βέβαιον, καὶ τὸ ἡρώσιν δι' αὐτῷ παρίστηεν, εἰπὼν, ὡς περ κύβον· τὴν οὖν λεπτοτάτῃ, φησὶ, τῷ ἑρῶν φύσιν ὅπως σερέμνιον ἀπεργασάμεν, καὶ ἄτερ αὐτῷ εἰς λίθῳ κύβον ἐταρμύτοι· κύβῳ δὲ

εἰν ὁ ἐκ πετραγώνος καὶ τῷ βάσιν,
ἢ κυκλοπερὲς εἰς ὅζυ λήγων· εἴιοι δὲ
τὸ χῆμα σκυφοειδὲς φασίν·

Α' ΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Σφαιροειδῆ
γάρ Οὐρανόν, καὶ τὸν τῆς ἐλλυγῶν
λόγον, ἃ ἐκ εἰν ἄρην ὡς τοῖς θεοῖς
λόγοις, ἢ ὑπὲρ γῆς τε καὶ ὑπὸ γῆς
τῷ τροχοειδῇ φορᾷ ἐνοήσωμεν.
ὕδωρ ᾧ ὑπὸ γῆν, ἃ ἔρανον, αἱ θεῖαι
χερφαὶ παρῖσσι· καὶ ὑπὲρ ἔρανον δὲ,
ὕδατα σέγες δίκλιν ἐπικείμενα, δέρ-
ρεως τρόπου ἐκπεταμένον· ἐκτείνων ᾧ,
φῆσι, τὸν ἔρανον ὡς δέρριν· ὁ σε-
γάζων ὡς ὕδασι τὰ ὑπερῶα αὐτῷ, ἐπ'
ἄκρῃ τε εἰς ἄκρον ὁ ἥλιος διαδένει,
ἀπὸ αἰατολῆς εἰς δίσκον λέγεται, ἔχι
μῆρ· ἐλάχισον αὐτῷ τῆς ἡμέρας ἐκ
δύσεως ἀνατρέχεν· καὶ ὁ σῆσας, φῆσι,
τὸν ἔρανον, ἔχ' ὁ κύκλῳ περιάγων·
καὶ διατείνας αὐτὸν ὡς σκηνῶν, ἔχ'
ὡς κύκλῳ περιελίττων· καὶ ἀπ' ἄκρῃ
θεμελίς ἔρανος, φῆσιν Ἡσαΐας ἐρ-
χόμενος τὴν ἐκ γῆς πύρρῳθεν ἐρχομέ-
νης, ὡς πεθεμελιωμένον τὸ ἔρανος καὶ
ἐσῶτος, ἔχ' ὁ κύκλῳ περιδένοντ·

ΚΕΙΜ. Θηράσεις δὲ λέεσι
βορρᾶν, ψυχὰς δὲ δρακόντων
ἐμπλήσεις· δεδοίκασι γὰρ ἐν
κοίταις αὐτῶν, κάθηνται δὲ ἐν
ὕλαις ἐνεδρόντες.

Ο' ΑΥΤΜΠ. Τίς δὲ τῷ λείοντι τῷ
θηρατικῷ ἐχαρίσατο φύσιν; τίς τὴν
δράκοντος τροφὴν ἐμπύλησι; τίς ἐ-
δίδαξε τὰ θηρία εἰσεδρᾶν, καὶ ἐπι-
τίθειν αἰτίσι πρὸς τροφῆς ἀπορίαν;

ΧΡΥΣΟΣΤ. Τίνος δὲ εὐεκερ ταῦ-
τά, φῆσι; ὅτι ἐκ τῆς περὶ τῶν ποσῶν

τῷ ποιῆσαι φρόνοισιν, τῆς δὲ εἰς δε-
λείαν ὑμῶν χρησίμων, οὐ πολλῶν μάλ-
λον ὑμῶν; τί ᾧ ποσῶν ὄφελος αὐ-
θρόνῃ ἐκ τῆς ποιήτων;

ΚΕΙΜ. Τίς δὲ ἡτοίμασε κό-
ρακι βορᾶν; νεοστοὶ γὰρ αὐτῷ
πρὸς Κύριον κεκράγασι, πλα-
νῶμενοι, τὰ σῖτα ζητῶντες.

Ο' ΑΥΤΜΠ. Ἀλλὰ καὶ τῆς πτωχῶν,
φῆσιν, ὁ Θεὸς φρονεῖ· ἀπὸ γὰρ τοῦ
μῆρες τὸ παῦ ἐτήμανε. λέγεται ᾧ ὁ
κόραξ μὴ ἐκτρέφειν τὰ ἐκγονα ὑπὸ
λαιμαργίας, ἀλλ' ἀπμελήτας εἶν τὰς
νεοστὰς· τὰς δὲ ὑπὸ τῆς εὐδείας πιε-
ζομένους, φυσικῇ τινὶ κεχρησθῆαι πρὸς
Θεὸν τῇ βοῇ, καὶ ὑπὸ μικρῶν τιμῶν
ζωῶφιων γινομένων ὡς ταῦς νεοστῶν
ἐκτρέφειν. τίς ἐν ὁ τρέφων αὐτὰς;
ἔχ' ὁ τῷ Θεῷ λόγος; νεοστοὶ ᾧ κο-
ράκων πρὸς αὐτὸν κεκράγασι καὶ τὸ
πλῶνθινα πολλά, ζητῶντες ἀπ' αὐ-
τῷ λαβεῖν τροφὴν, τὴν δίδοντ· ἔχ'
ἀπλῶς τοῖς νεοστοῖς τῆς κοράκων, ἀλ-
λά τοῖς ἐπικαλομένοις αὐτὸν, ὁ λέ-
γων, ἀλλὰ τῇ χρείᾳ καὶ τῇ φυσικῇ κι-
νήσει.

ΚΕΙΜ. Εἰ ἔγνωσ καιρὸν το-
κετὲ τραγελάφῳ πέτρας, ἐ-
φύλαξας δὲ ὠδῖνας ἐλάφῳ,
ἡείδησας δὲ μὲνῶν αὐτῶν,
πλήρεις τοκετὲ αὐτῶν, ὠδῖνας
δὲ αὐτῶν ἔλυσας, ὅξεδρεψας
δὲ αὐτῶν τὰ παιδία ἐξω φό-
βε, ὠδῖνας δὲ αὐτῶν ὅξαπα-
σελας;

ΟΛΤΜΠ. Αὐτὸ δὲ τὰ ἀπλήστα, φησὶν, οἷδ' αὖ, πῶς κατὰ κτηρὸν ἔλαφος, καὶ τραγέλαφος, ἦτοι καὶ ἀγρίον, ὑπὸ αὐτορέφοις ἀπηλαίοις ἐπείρασιν ἀποκύνεσθαι; καὶ τίς αὐτοῖς ἀειθερὸς κινῶν εἰς τὴν κύψην δέδοται; πῶς δὲ ἀποτίκται, λυθείσθω ἢ ὠδίνων; πῶς τὸ γάλα τοῖς νεογνοῖς ἐνδιδόσιν, τὴν δὲ τρέφεται αὐτὸ φόβου;

ΧΡΥΣΟΣΤ. Καλῶς δὲ ἔπειρα, ἐφύλαξας· ἐπειδὴ γὰρ αἱ ἐν φυγῇ, καὶ φόβῳ, καὶ ἀγωνίᾳ τὸ ζῶον αἰσθητῶν καὶ ἀλλομενον, πῶς, φησὶν, οὐκ ἀμβλῶσκει, ἀλλὰ πλήρης ὁ πόθος ἐκτρέφεται; τὸ δὲ, ὠδίνας αὐτῇ ἔλυσας, ἐμφαντικῶς εἴρηται· αὐτομάτως ἢ ἀποκύνει, ἢ δέομεναι μαλίστως. τὸ δὲ, ἐξέδρεψας αὐτῇ τὰ παιδία ἔξω φόβου; σαφίτερον ὁ Θεοδοτίων ἠμελιώδην, εἰπὼν, ἰαὺ δώσθαι τὰ παιδία αὐτῇ, διασώσῃς αὐτά; τὸ δὲ ἔλαπος εἰς ὠδίνας αὐτῇ; εἰ μὲν ὠδίνας αὐτῇ τὸ πάθος ἐοικέναι, τὸ, ἔλαπος εἰς, αὐτὴ τῇ, παύσει παρέρχεται· παύσει γὰρ, φησὶ, τὰς ὠδίνας· εἰ δὲ τὰ ὠδινηθέντα καὶ πεχθέντα ἐκλήψῃ, τὸ, ἔλαπος εἰς, τὸ, ἐκτρέφει αὐτά, δηλοῖ· ὁ καὶ Σύμμαχος ἠνέξατο ἐκδὸς, ἢ ὠδινῆσαι, ἀπολείπει· μὲν ἢ τὸ ἐκτρέφει τὰ νεογνά, ἵωσι ταῦτα ὅταν φίλον αὐτοῖς πορεύσθαι. ταῦτ' αὖ τὴν διάνοιαν, καὶ ὁ ἐξῆς εἶχος παρείησιν.

ΚΕΙΜ. Ἀπορρήξουσιν τὰ τέκνα αὐτῶν, πληθυνθήσονται ἐν γυνήματι, ἐξελεύσονται, καὶ ὁ μὴ ἀνακάμψουσιν αὐτοῖς.

ΟΛΤΜΠ. Καὶ πῶς, φησὶν, αἱ μητέρες ἀδριανθεύουσι τὰ τέκνα καταλιμπανέσθαι, εἰς λήθην ἐλθῶσαι τῆς φυσικῆς σοφίας; τὰ δὲ ἐξελεύσονται, καὶ νεκόμενα ἐν τοῖς ἀγρίοις γεννήμασι πρὸς γῆς, πληθύνονται, καὶ ἐκ ἐπιπρὸς αὐτὰς ὑποσφίρει;

ΚΕΙΜ. Τίς δὲ ἐστὶν ὁ ἀφῆς ὄνον ἄγχιον ἐλδύδρον, δεσμός δὲ αὐτὸ τίς ἔλυσεν; ἐξέμειν δὲ τὴν δίαυται αὐτὸ ἔρημον, καὶ τὰ σκληρώματα αὐτὸ ἀλμυρεῖα· καταγελῶν πολυοχλίας πόλεως, μέμψιν δὲ φορολόγου ἐκ ἀκέρων.

ΧΡΥΣΟΣΤ. Τίς τὸ τοιοῦτον φησὶ; τίς τὸς τῆς φύσεως νόμους διέθηκεν; ὅτι ἢ νόμοι διωκεῖς εἰσὶν, καὶ ὁ παραφθείρονται, ἰσχυρὸν τὸ ζῶον καὶ ἀδάμαστον, καὶ μυρία φίλοι νεκρῆς, ἐκ ἀξίης ὑπὸ τὴν χεῖρα τῆς σκῆς.

ΟΛΤΜΠ. Κατὰ μὲν οὐκ τὸ ρητόν· πόθεν, φησὶ, τὸ ὀνάζειν ἢ αὐτονομία; πόθεν, αὐθρότων ἐπιτάγματος ἢ πέδεται, ἀλλ' οἰκιστὴν καὶ διατεβλὺν ἔχει τὴν ἔρημον, κατασκληρῶν δὲ ἐν ἀλμυροῖς τοῖσι καὶ ἔρημοις; πρὸς δὲ διάνοιαν, ὁ μοναδικὸς διαγράφεται βίος, ὡς ἔξω ἢ κοσμικῶν, καὶ φαινόντων τὴν αἰσθησιν. δῆλον δὲ ἐπιπύδεν ὡς εἰς ἀλληγορίαν ἡμᾶς ὁ λόγος παραπίμπει· ὅδε γὰρ ὁ ὄνος ὑποστὶ μίμψιν ἀκέρων φορολόγου, ἀλλ' ὁ πνευματικὸς ἀνθρώπος, ὁ μὴ ἀνεχόμενος τοῦ νοητοῦ πρᾶκτορος, ὅς ὡς περ σὶνὰ φόρον ἀπαιτῶν, τοὺς ὑφ'

ἰαυτὸν ἀναγκάζει ἀχθοφορεῖν, καὶ κακίας ὑποζάγνυσθαι παῖσι, καὶ δαλᾶν ἡδοναίς.

ΚΕΙΜ. Κατασκέπεται ὁρὴ νομῶν αὐτοῦ, καὶ ὀπίσω παντὸς χλωροῦ ζητῆται.

Κατὰ μὲν τὴν ἰσορίαν ὁ ἄγγελος ὅντιν περὶ πεινῶν, τὰς βοτάνιας αὐτοῦ πρὸς διατροφὴν. κατὰ δὲ τὴν θεωρίαν, ὁ πνευματικὸς ἀνθρώπος, τῇ ἡρασίᾳ τὰς πολιτείας κατασκέπεται, καὶ ἐπιζητεῖ, ἢ τὰ παρόντα, ἀλλὰ τὰ ἐν τῷ ἐκείνῳ αἰῶνι, τῷ μέλλοντι, τῷ ἐλπιδιφόρῳ, καὶ ἐν τοῖς περὶ τῶν λογίων, καὶ ἐν νομῇ ἀγαθῇ ἀναπαύεται, καὶ εἰς ἀντίληπτον βίον ἐπιπύειν ὁδηγῆται, τροφῶν ὅμῃ καὶ τέρψιν καρπύμενος πολὺν.

ΝΕΪΔΟΥ. Ἐμοὶ δὲ καὶ ζητιῶν, πῶς ὀπίσω παντὸς χλωροῦ ζητεῖ ὁ ἐν ἡμέρᾳ ἀφιδεῖς ἄγγελος ὅς, τὴν δαίτην ἔχων ἡρμῶν, καὶ τὰ σκληρόματα ἀλμυρίδα, πῶς ἀλμυρίδος καὶ τῆς ἡμέρας, ὡς ἐπὶ πλεῖστον, ἢ πάντῳ πρὸς πᾶσι γενοῖσιν ἔσθης ἐπιτηδεύς; εἰμὶ ἄρα τις ἥτοι, τὴν ἡρμῶν παθῶν ἱκανὸν εἶναι ζητεῖν τὴν ἐν τοῖς θεοῖς λόγοις θεωρίαν, καὶ τὸ ἱεραλμυροδιδῶν τὴν τῇ παθῶν ὑπερσσίαν.

ΚΕΙ. Βεβλήσεται δέ σοι μονόκερως δελεῦσαι, ἢ κοιμηθῆναι ἐπὶ φάτνης σου; δῆσας δὲ ἐν ἱμάσι ζυγὸν αὐτοῦ, ἢ ἐλκύσει σε αὐλακὰς ἐν πεδίῳ; πέποιδας δὲ ἐπ' αὐτῷ, ὅτι πολλὴ ἡ

ἰχὺς αὐτοῦ, ἐπαφήσας δὲ αὐτῷ τὰ ἔργα σου; πεισθήσας δὲ ὅτι ἀποδώσει σοὶ τὸν σπόρον, ἐποίησας δέ σε τὴν ἄλωνα;

ΒΑΣΙΛΕΥΟΥ. Ζῶντες ἐσὶν ὁ μονόκερως ἀμαχὸν τὴν δύναμιν, αὐτοπαχτὸν τοῖς ἀνθρώποις. ὁ γὰρ δῆσας αὐτὸν, φησὶν, ἱμάτι, ἐδὲ κοιμηθῆσεται ἐπὶ φάτνης, ἢ δὲ ὁμαλίσσει κοιλάδας ἀκολουθῶν σοὶ, ἢ δὲ ἐγκαταλείψει αὐτῷ καὶ ἐμπισθήσῃς τὰ γεώργια, ἐδὲ ἀποκαταστήσει σοὶ τὸν σπόρον, ἐδὲ σπυρίσει τὰ ἀλοηδεύτα. καὶ πολλὰ περὶ τοῦ ἐλδθιεράξεν τοῦ ζῶντος, καὶ μὴ ὑπείκειν τοῖς ἀνθρώποις, ἐν τῷ τῷ μέρει τῆς προφητείας εἴρηται, καὶ παρατετόρηται, ὅτι ἐπ' ἀμφοτέρω κέχρηται τῇ εἰκόνι τοῦ μονόκερωτος ἢ γραφῇ, ποτὲ μὲν ἐπαινετῶς, ποτὲ δὲ διαβεβλημένως. ἔοικεν οὖν διὰ μὲν τὸ πληκτικὸν τοῦ ζῶντος, ἐπὶ τὴν τῇ χειρῶν εἰκασίαν πολλὰς παραλαμβάνεσθαι. διὰ δὲ τὸ ὑψίκερυν καὶ ἐλδθιερον, πρὸς τὴν τῇ βελτίονος ἀγεσθαι εἰκασίαν.

Ο'ΛΥΜΠ. Καθ' ἰσορίαν μὲν ὅν, ὁ μονόκερως, ὅν δὲ Ἀκύλας ῥινοκέρωτα ἔφη, διὰ τὸ κατὰ μέγεθος τῆς κεφαλῆς τὸ κέραν ἔχειν, ἐλκυστάτος ὅν αὐτοπαχτὸς ἐστὶ, τῇ ἰσχύϊ καὶ τῇ ὀξύτητι τὸ κέραν πεποιθὸς. ἢ δὲ ἀνέχεται φησὶν, ἐν φάτῃ καταδεῖσθαι καὶ αὐλακὰ τέρπειν, καὶ ἄρῃν καὶ γηποιεῖν, καὶ εἰς ἄλωνα σπυρίσειν τὰ γεώργια. πρὸς δὲ διαύσιον, μονόκερως ἐστὶν ὁ ἅγιος, ὅτι πρὸς Θεὸν μόνον ὁρᾷ, καὶ ἐπ' αὐτῷ πέποιθε τῇ γῆντων ἀπάντων καταφρονῶν.

ΚΕΙΜ. Πτέρυξ τερπομένων νεέλασσα, (ὁ δὲ Σύμμαχος, περὶν ἀγλαΐσμε περφυέται.) ἐὰν συλλάβῃ ἀσίδα καὶ νέσσα, ὅτι ἀφήσῃ εἰς γλυτὰ ὡς αὐτῆς, καὶ ἐπὶ χαῦν θάλασσαν καὶ ἐπελάθετο ὅτι πὸς σκορπιᾶ, καὶ θηρία ἀγρῷ καταπατήσῃ.

Βέλεται εἶπεν διαφορὰν τινῶν ὀρνέων, καὶ ὅτι τινὰ μὲν ὑπὸ Θεῶ συνετίζονται, τινὰ δὲ εἰσιν ἀγνοητέα, καὶ φησὶν, ὅτι περὶν μὲν εἰς τῇ θείᾳ ἢ νεέλασσα, ἢ δὲ ἀσίδα, καὶ ἡ νέσσα ἀσυνέτα πεποιῖνται· ἐπὶ αὐτῇ συλλαβόντω τέκωσιν, ὑπὸ τῷ γλυτθάλῃσι τὰ ὡς, ὡπερ ἐπιλαθόμενα ὅτι καὶ ποσὴν ἀνδράων σκορπιόθησονται ταῦτα, καὶ θηρίοις καταπατηθήσονται, ἡ ἀσίδα δὲ ὁ ἐρωδιὸς εἰς, κατὰ Αἰκύλαν, ἢ ὁ πελαργὸς, ὡς πνὺς ἐρασται καλῶς νοήσαντες· καὶ ὅτι εἰς γλυττὴν τίκεται ὁ πελαργός, ἀλλ' εἰς τὴν ὑψηλὰν τῇ δειδρῶν· καὶ οἱ τὰ ὀρνιθιακά γράψαντες, ἔπειρον γεῖος ἐρασσαι εἶναι παρὰ τῷ ἀσίδα τὸν πελαργόν. λέγει δὲ, τῷ ἀσίδα οἰκονομικῶς ἀνόητον ὑπὸ Θεῶ γεῖοσθαι· καὶ ὅτι ὑπεραίρει μεγάλῃ καὶ ἰσχύϊ, ὡς διωκόσθαι καταφρονεῖν καὶ ἱπτικῶς, ἀλλὰ πρὸς τῷ ἰσχυρῷ ἐκ ἑχέ σιῶσιν, ὥστε μὴ πάντας σώζοσθαι τὸς νεοττῶς, καὶ ἐκ τῆς πληθύνεσθαι τὸ ἐπὶ· ἐστὶ δὲ καὶ ἕτως νοῆσαι τὸν σίχον· τῇ προπομαίων τοῖς ὀρνισιν ὠραίου διάμα ἢ νεέλασσα.

ΠΟΛΥΧΡ. Ἐστὶ δὲ καὶ ἡ ἀσίδα πτίνων μέγιστον, πλὴν ἑλθῆς, λι

Αἰκύλας ἐρωδιὸς καὶ ἱέρακος ἐκδέδωκεν, ὡς καὶ τῶν ὑπὸ χαῦν θαλάσσης τὰ ὡς, καὶ τοὶ τὸ Δαβὶδ ψάλλοντες, ὅτι οἱ τοῖς δειδρῶν τοῖς ἀμνηστῶν τὴν σφοδρίαν ἐκροσάσασιν, ἔπειτα ἐπαύοντες, τὴν ἐρωδιὴν ἢ κατοικίαν ἡγῆται αὐτῇ, ὡς καὶ τὸ τὸ ὀρνιθιακῇ ὑψηλοτέρων δειδρῶν τὰς κόμας οἰκῆτος· τινὲς δὲ ἐφασαν τῷ ἀσίδα, ἀραβίδα εἶναι ὀρνιν, ἥτις οἱ μισοποταμίου λέγεται.

ΚΕΙΜ. Ἀπεσκληρίωνε τὰ τέκνα ἐαυτῆς, ὥστε μὴ ἐαυτῷ.

ΟΛΥΜΠ. Αὐτῇ, φησὶν, ἢ ὀρνιθῇ, ἢ τὸ ὡς μεδέσθαι, εἰσσε καταπονεῖσθαι τὰς νεοττῶς, ἀποσκληρίωνε τῷ περὶ τὰ τέκνα φυσικῶν σκορπιῶν, ἵνα μὴ ἐαυτῷ καταπονήσῃ νεοττοτροφεῖα.

ΚΕΙΜ. Εἰς κενὸν ἐκοπίασεν αὐτὴ φόβος.

Οὐ φοβηθεῖσα τοῖνυν τῷ τῇ νεοττῇ ἀπώλειαν, ἀλλ' ἀμελήσασα, εἰς κενὸν ἐκοπίασεν, καὶ πάντων περισσομένων τῇ νεοττῇ.

ΚΕΙΜ. Ὅτι κατεσιώπησεν αὐτῇ ὁ Θεὸς σοφίαν, καὶ ἐκ ἐπεμέρισεν αὐτῇ ἐν τῇ συνείσῃ.

Ὁ δὲ ΣΥΜΜΑΧΟΣ, Οὐκ εἴει μετ' αὐτῇ σιῶσιν· τῆς δὲ ἢ ὀρνιθὸς ὑφίσταται, εἰτεδὴ, φησὶν, ἐσιώπησεν αὐτὴ τῇ, ἀνέχων, καὶ παρεῖλεν αὐτῇ ὁ Θεὸς σοφίαν, καὶ ἐκ ἐπεμέρισεν αὐτῇ, εἰ δὲ εἰβάλε σιῶσιν.

ΚΕΙΜ.

ΚΕΙΜ. Κατὰ καιρὸν ἐν ὕψει ὑψώσει, καταγελάσεται ἵπτος, καὶ τὸ ἐπιβάτω αὐτοῦ.

Ἡ αἰσίδα, φησὶν, οἷ τῇ πῆσει τὸ θάρρειν ἔχουσα, ἵπταται καταφρονῶσα ἵπτον σὺν αὐαβάτῃ, διὰ τὴν ἰχμὴν, ὡς φασὶ, καὶ τὸ μίγνθ.

ΚΕΙΜ. Ἡ σὺ περιέδηκας ἵπτῳ δυνάμει, (ὁ Θεοδοσίαν δέ, καὶ Σύμμαχον, ὁ μὲν χρημετισμὸν, ὁ δὲ κραυγὴν θξέδωκεν.) ἐνέδυσας δὲ τῷ τραχήλῳ αὐτοῦ φόβον;

ΧΡΙΣΟΣΤ. Ἐπὶ τὸ χρησιμώτατον μεταγίγναι τὸν λόγον, ἵπτε μνημονίων τὰ χειροῦδας, καὶ πολλὰ περὶ τὰ ζῶντα τότε διαλέγεται· πῶς γαῦρον, πῶς ἀνέσηκός, πῶς πρὸς πόλεμον ἐπιτίθειον, πῶς ἱκανὸν ἀνθρώπου διασῶσαι. ὅρας ἕκαστον γαῦρον, καὶ τὸν ὄντον, καὶ τὸν ἄλλον· ἀλλὰ τὸν μὲν ὑποκείμενον, τὸν δὲ ὄν.

ΟΛΤΜΠ. Σὺ, φησὶ, τὸν ἵπτον δυνατὸν εἰργάσω καὶ ὑψαύχενά, ὥστε φοβερόν τῇ τῷ αὐχένος ἀνατάσει φαίνεσθαι, ἢ καὶ τῷ χρημετισμῷ, τῷ διὰ τὸ αὐχεῖν θξερχομένῳ.

ΚΕΙΜ. Περιέδηκας δὲ αὐτῷ πανοπλίαν, δόξαν δὲ σήθων αὐτοῦ τὸ λῆμα.

Παρά σὺ δὲ ὥσπερ καθοπλιζοίς θάρρει καὶ πολμῷ, ἀθαρσῇ καρδίαν ἔχων οἷ τοῖς σήθεσιν;

ΚΕΙΜ. Ἀνυρίστων ἐν πεδίῳ γαυριᾶ, (ὅς γε, φησὶ, τῷ ποδὶ κατακροαίνων τὴν γῆν, γαυριᾶ καὶ φρυάττεται.) ἐκπόρδεται δὲ εἰς πεδίον ἐν ἰσχυρῇ σιμωπῶν βέλει, καταγελά, καὶ ὁ μὲν ἀποστροφῇ ἀπὸ σιδήρε.

Ἐκ πόρδεται δὲ διὰ τοῦ πεδίου εἰς πόλεμον, ἢ καὶ πρὸς λοιπὸν, εἰς ἀπάντησιν ὅπλα, καὶ εἰς ἀπάντησιν καταφράκτων, μὴ βέλθον δεδοικώς, μὴ σιδήρε ἀκμῇ· καὶ ἔπειτα δὲ τῷ ἀντιγράφῳ, σιμωπῶν βασιλεῖ, καταγελά· ὁ δὲ οἶδε διακρίνειν ἀξίαν.

ΚΕΙΜ. Ἐπ' αὐτοῦ γαυριᾶ τῶν καὶ μάχαιρα, καὶ ὀργὴ ἀφανιστὴν τὴν γῆν.

Ο' ΔΕ ΣΤΜΜΑΧΟΣ. Ἐν σάλῳ καὶ ὀργῇ ὡς καταπίνων· ἔπειτα, φησὶ, διάκειται, ὡς κατασφραγίζομεν τὴν γῆν, διὰ τὸ ἐπιβάτε δηλονότι, τῶν μὲν ἔχοντος καὶ μάχαιραν, ὀργὴ δὲ τὴν ἑαυτοῦ πολεμίων γῆν θξαφανίζοντος, ἔπειτα καὶ τὸ εὐτακτον.

ΚΕΙΜ. Οὐ μὴ τις δόση ἕως αὐτῇ σημαῖν σάλπιγγ· σάλπιγγος δὲ σημαίνουσης, λέγει, εὐγε· πόρρωθεν δὲ ὁσφραίνεταί πολεμικὸν σὺν ἄλματι καὶ κραυγῇ.

ΧΡΙΣΟΣΤ. Ἀκούει, φησὶ, σάλπιγγος, καὶ οἶδε τὸ πολεμικὸν τὸ σῶμα, καὶ πόρρωθεν ἀλαλάζει πολεμικόν.

ΟΛΥΜΠ. Ἐως μὲν ἔγωγε τὸ σωθή-
 ῥημα τῷ πολέμῳ, ὁρμητικῶς μὲν ἔχει
 τὸ ζῶον· ἔγωγε μὲντοι καὶ ἀναπνέου καὶ
 ῥεῖται· τὸτο δὲ σημαίνει, τὸ, ὅ
 μὴ πεισθῇ, ἐκ μεταφορᾶς τῇ διὰ
 πολλὴν ἐπιθυμίαν μὴ πεισθόντων· φο-
 βερὸν δὲ ἡχησάσης τῆς σάλπιγγος,
 αἰσθάνεται ὅτι πολέμου καιρὸς, καὶ
 χαίρει τῷ σωθῆματι· τὸτο δὲ ση-
 μαίνει, τὸ, λέγει, ἔννε· καὶ ὁμοίως τῇ
 κραυγῇ τῆς στρατοπέδου ῥεῖται, καὶ
 τοῖς πολέμοις ἐπιτρέχει· εἰδὲ λέγοι-
 τίς, μὴ ταῦτα τῆς φύσεως εἶναι τοῦ
 ἵππου, ἀλλὰ τῆς διδασχῆς· ἴσως μὴ
 ἄλλως τῆς ἀνθρώπου διδάσκει διδά-
 σκεν, ἐμὴ τὸ ζῶον ἐπιτήδειον εἰς τὸ
 κατασκάψαι, ἐπεὶ μηδὲ οἱ ἄνθρω-
 ποι διδασκόμεθα τι, μὴ ἐπιτήδειος ἔ-
 χοντες πρὸς τὰ μαθήματα· οἱ δὲ
 κρυφαὶ ἐν ὁ Θεὸς διὰ τῆς σμικρῶν
 τῶν τῶν ἀφανῶν αὐτὰ σοφίαν, ὡς
 αὐτὸ διδάσκει τὰ μεγάλα, καὶ ἀπο-
 κρυφαὶ μὴ πολυπραγμονεῖν.

ΚΕΙΜ. Ἐκ δὲ τῆς σῆς ἐ-
 πιστήμης ἔσηκον ἱέραξ, ἀνα-
 πετίσας τὰς πτέρυγας ἀκίνη-
 τος, καθορῶν τὰ πρὸς νότον.

Ἡ δὲ σιών, φησὶ, καὶ ἐπιστήμη
 ἡ σῆ, τὸν ἱέρακα ῥεπιδόσεν, ἀ-
 πλώσαντα τὸ πρὸν ἀκίνητον τῷ αἰ-
 εὶ φέρεσθαι; λέγεται δὲ ὁ ἱέραξ πει-
 εῖ τὰ νότια μέρη ῥεπιδόν τὸ πρὸν,
 καὶ ὡς ὁρῶντος ἵστασθαι οἱ τῷ
 αἰεὶ, καὶ ἀποσκοπεῖν τὸ θῆραμα, καὶ
 ὡς αὐτὸ καδίπτασθαι, πῶς ἐν ἔση-
 σεν αὐτὸν μετῶρον ἐπὶ τῷ αἰετῷ;
 πῶς αὐτῷ τῶν τροφῶν ἔδωκεν.

ΧΡΥΣΟΣ. Ὁρα καὶ ὀλίγων πό-
 σα φησὶ· τίνος εὐεκεν ἐκ ἐμνήσθη
 Βοὸς, καὶ βορβάτων, καὶ τῆς ἄλλων
 τῆς ποσῶν ἔδωκεν, ἀλλὰ τῆς ἀρχή-
 σων, καὶ εἰς δοκῶντων εἶναι; δει-
 κνύς ὅτι εἰ οἱ ἐκείνοις σοφία τοσαύτη
 καὶ φρόνεια, πολλῶν μάλλον οἱ τῶ-
 τοις.

ΚΕΙΜ. Ἐπὶ δὲ σὺ προσάγ-
 ματι ὑψῆται αἰτός; (τῶν
 δὲ ὑψηλῶν πτησιν σὺ τῶν αἰ-
 τῶν προσέταξας ἔχων;) γυνὴ
 δὲ ἐπὶ νοστίᾳ αὐτῆς καθεστῆς
 αὐλίζεται, ἐπὶ ῥεπιδῶν πέτρας,
 καὶ ἀποκρύφῳ; ἐκείσε ὦν, ζη-
 τεῖ τὰ σῖτα, πόρρωθεν οἱ ὀ-
 φθαλμοὶ αὐτῆς σκοπεύουσι, νεοσ-
 σοὶ δὲ αὐτῆς φύρονται ἐν αἰ-
 ματι, καὶ δ' αὖ ὡς τεθνεώτες,
 παραχρῆμα ἐκίσκονται.

ΟΛΥΜΠ. Ἀπὸ κοινῆς, το, ἐπὶ
 δὲ τῷ σὺ προσάγματι, εἰς ἀκρότο-
 μον ὁ γυνὴ καθεζόμενος, ἀκραίφνης
 ἔχων τὰς ἀδύσεις, αἰσθάνεται τοῦ
 περὶ τὸ σῶμα, ἵνα τροφῶν ἱα-
 τῶν ποιεῖται; σὺ δὲ τῆς τῆς γυνῶν
 νεοσσοὺς ἐδίδασκας, ἵτι μικρὰς ὄντας
 σαρκοβορεῖν, καὶ αἱμάτων ἱερῶν; καὶ
 μὲν ἐν τῷ ῥητῶν, ταῦτα καὶ δὲ θεω-
 ρίαν, γυνὴ ὁ ἀκάθαρτος καὶ φιλόσαρ-
 κος ἄνθρωπος, ὁ κτηνὸς μὲν εἰς ἀ-
 ριτῶν, ὁ δὲ εἰς λαιμαργίαν, ὅς τὰ
 τροφίματά ὦν, τὰ πόρρω σκοπεῖ, λέ-
 γων, νῦν ἀπολαύσω, καὶ ὑπερὸν με-
 τανοήσω, καὶ καὶ οἱ λογισμοὶ αἰετῶν
 νεκροῖς ἐπιζάνουσιν ἔργοις καὶ πράγ-
 μασι.

ΚΕΙΜ.

ΚΕΙΜ. Καὶ ἀπεκρίθη Κύριος ὁ Θεὸς τῷ Γώβ, καὶ ἔπε, μὴ κρίσιν μετ' ἱκανῶν ἐκκλινῇ; ἐλέγχων δὲ Θεὸν, ἀποκριθῆσεται αὐτῷ;

Οὗ δὲ ΣΥΜΜΑΧΟΣ, Ἄρα ἰδικαζόμενος Θεῷ πρὸς τὸν ἱκανόν, περιγενήσεται; διελεγχόμενος αὐτιφθέγγεται ἢ; οἱ μὲν πρῶτοι λόγοι σοφίαν Θεῷ καὶ διδάμιν παρίστων τῷ Γώβ· νῦν δὲ πρὸς αὐτὸν σφίρει τὸν λόγον. δὲ

ᾧ καρπὸν εἰς ἀπόκρισιν, ἔτι μὴ λαβὼν, πάλιν αὐτὸς ἀποκρίνεται, καὶ φησὶ, μὴ μετ' ἐμὲ ταῦτα διακρινεῖς; μὴ οἶδά πως γίνονται; μὴ τῶν ἔχεις τὸς λόγους; εἰ νομίζεις διώκει με ἐλέγχων ὡς ἐκ ἐξ ἐρηκότε, ἀποκρίθητι τῷ κρίσιν καὶ προτίθεναι σοι, τῷ περὶ, τῷ διάκρισιν καὶ τῷ αἰτιολογίᾳ. λέγει δὲ ταῦτα, ἔχ' ὡς ἀγνοῶν τῷ Γώβ τὴν Λεβεῖν γνώμην, ἀλλὰ τοῖς φίλοις δεῖξαι βολόμενος οἶθ' ἡ τὴν πρὸς Θεόν, δι' ὧν ἀποκρίνεται.

Π Ρ Ο Θ Ε Ω Ρ Ι Α

ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ ΕΙΚΟΣΤΟΥ ΕΒΔΟΜΟΥ.

Ο Δ Τ Μ Π Ι Ο Δ Ὁ Ρ Ο Τ.

 Φιλόθεε, καὶ τῇ οἰκίᾳ μίτρον ἐτιγνώμων Γώβ, θείας ἀδοκίμης φωνῆς ἀκροασάμενος, προσκαλεμένης εἰς ὁμιλίαν, καὶ τῇ λεγομένην ἐλέγχον, πειχαρὲς μὲν γέγοιεν, ὡς εἰκός· ὁμολογᾷ δὲ ἐκ προοιμίων, τῷ οἰκίᾳ ἀδελφείᾳ, καὶ δίδωσι Θεῷ τὴν δικήν· τίθει, πρὸς ᾧ Θεῷ, φησὶ, σοφίαν ἔδεν ἔμπροσθεν δὲ ποιῆν, ἢ τῇ σιωπῇ δείκνυσθαι τὸ θαῦμα, καὶ τῷ ἀρρήτῳ θαυμάζειν τὸ ἀκατάληπτον.

ΚΕΙΜ. Τ'πολαβὼν δὲ Γώβ, λέγει τῷ Κυρίῳ, τί ἐπὶ ἐγὼ κείνομαι, νεθετέμερος, καὶ ἐλέγχων Κύριον, ἀκῶν τοιαῦτα, ὅθεν ὦν;

Ο Δ Τ Μ Π. Εξ ἀρχῆς παρεχώρησε τῷ Θεῷ τῇ πρῶτῃ ἡτιμαί, φησὶ, παρὰ σοί. τί περαιτέρω τῷ

δίκῃν ἐξεάγεις; τί ᾧ δικαίον ἀποκρίσθαι; πῶς δὲ χάρις πρὸς τοῦτον αὐτοφθαλμῶν δικτότην; ἐγὼ τὴν αἰτίαν τῆς γενομένης ἐπ' ἐμὲ πληγῆς ζητῶν διετέλιν, εἰς δὲ δημιουργίαν ἔδεν ἐπικάλισσα. εἰς τί ἐν κείνομαι διάστα, εἰς τί ταῦτα ἀκῶ, καὶ νεθετέμαι ὡς μέλλων ἐλέγχων Θεόν, ὁ μηδὲς ὦν, μηδὲ λόγος τινὸς ἔστι;

ΚΕΙΜ,

ΚΕΙΜ. Εγὼ δὲ τίνα ἀπό-
κλειν δὴ πρὸς ταῦτα ; χάρις
θήσω ἐπὶ σῶματί μου ἀπαξ
λελάληκα , ἐκ δὲ πέραις δὲ οὐ
προθήσω .

Τί , φησὶ , πρὸς τὴν εἰρημεύει φθί-
γομαι ; ἀμεινον κρινώ τῇ σωτῇ τῇ
ἀκατάληπτον σε θαυμάζειν σοφίαν .

ἐλάλει μὲν γὰρ ἐπὶ πρὸς αὐθρότους
ὡς ἡ διάλεξις , ὅτε καὶ δικαζόμεν
ὡς ἀμαρτίας ἐκτίνων δικαιοσύνης . πρὸς
δὲ τὰ δάπερα , τοῖσι , καὶ περὶ Θεῶν
σοφίας τε καὶ δυνάμεως , ἔδει ἐπὶ
προθεῖναι , ἢ φθίγγασθαι , ἐκ αὐ-
τητεῖν . ταῦτα καὶ ἡμῖν εἰς διδασκα-
λίαν χρήσιμα , πρὸς τὸ μὴ χεῖναι
πολυπραγμονεῖν τὰ ὑπὸ Θεῶν λεγό-
μενα .

Π Ρ Ο Θ Ε Ω Ρ Ι Α

ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ ΕΙΚΟΣΤΟΥ ΟΓΔΟΥΤ.

ΤΟΥ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΙΟΔΩΡΟΥ.

Υ' ΠΕΡΒΟΛΗ' φιλανθρωπίας κἀνταῦθα τῷ Θεῷ δεικνύται . ἀγιο-
ποιῶν γὰρ τῷ Γιώβ τῷ πρὸς Θεὸν ἀνιδυομένῳ διάλεξιν , καὶ τὸ
μηδὲ εἶναι ὁμολογῶντος , ὁ φιλανθρωπὸς Θεὸς καὶ φιλοδίκαιος ,
πρὸς ὅμῃ καὶ φιλικῶς φησὶ πρὸς αὐτὸν , μὴ σωπῆσαι , ἀλλὰ λαλεῖν , ἀνά-
λαβε ταῦτον . ὁ γὰρ δι' ἄλλο τίσοι κεχρημάτικα , ἀλλ' ἵνα τῷ σὺν δη-
μοστίῳ δικαιοσύνην , πάλιν δὲ ἐκ τῆς πρὸς τὸν δίκαιον διαλέξεως , ἡμᾶς
τῷ αὐτῷ δυνάμει καὶ ὑπεροχῇ ὁ Θεὸς ἐκδιδάσκει . καὶ περὶ θείων διαλε-
γόμεθα , εἰσάγει καὶ τὸν περὶ τῷ δράκοντος λόγον . ὅν δὲ τινὲς μὲν ζῶν
καθ' ἰσορίαν εἶναι ὑπελήφασιν ὑπερφειρὸς ἰχθὺ καὶ μεγάλῃ . ἔπειτα δὲ τῶν
ἐφησάν εἶναι τὸν Λαίαδαν , τὸν τῷ διαβόλῳ τῷ ἀρχεῖ ὑπηρετοῦμενον ,
καὶ τῷ εὖαν ἤκαταπσαντα . Λαίαδαν δὲ ἑβραῖοι τὰ μεγάλα κήτη πορτα-
γοράσιν . οἱ δὲ πλείονες τῶν ἐκκλησιῶν διαλαμψάντων , ἐν οἰκείαις ἤθη-
γῆσι καὶ λογογραφίαις εἰς τὸν διάβολον ἀλληγορικῶς αὐτῶν γε-
γραμμένα . ἐγὼ δὲ , εἰ μὲν ζῶν ἐστὶ τοῦτον , ἐκ ἔχω λέγειν . ὅτε γὰρ αὐ-
τὸς εἶδον , ὅτε ἐτέρων ἰσορησάντων ἤκουσα . ὅτι δὲ εἰς τὸν ἀποσάτην δράκοντα ,
τὸν πρὸν τὸν μέγαν τῶν Αἰγυπτίων , τοῖσι , τὸν σατανᾶν , καλῶς ἀναφέρεται τὰ
γεγραμμένα , καὶ τῇ θεῷ ῥήτι τρίτῃ ἢ τοιαύτῃ θεωρίᾳ , σφόδρα σωτί-
σμαι . τίνι γὰρ ἴσμεν , ἢ μόνῳ Θεῷ , τὸ ἀρχικῶς δαίμονα διαγρά-

ψαι, ὡς οἱ σωματοποιαί, τλήν τε κακίαν, καὶ ἰταμότητα, ἵνα τῷ δέει τῷ
 Θεῷ βαλλόμενοι, πρὸς τὸ αὐτὸν χειρωσόμενοι καταφύγωμεν Κύριον; ὅτι
 δὲ πολλάκις ἡ γραφή, ὡς περὶ σωματικῶν διαλεγόμενῃ, ἐπὶ νοητῇ ἡμῶν πα-
 ρετήματι παράγεται, διὰ τὸ μὴ προδήλως, ἀλλὰ μετ' ἐπικρύψεως τὰ μυστη-
 ρεῖα διαλεγέσθαι, ταῦτ' τε δρῶν τῷ καὶ κατὰ βραχὺ τῇ διανοίᾳ τῆς Θεο-
 τήσεως γραφῆς ἐκτελέσαντα· ὅτι καὶ τὸ ἄσμα τῆς ἁγμάτων σωματικῶν μετ'
 διαλέγεται ταῦτα, μυστικῇ δὲ ἐστὶν ἡ βίβλος, καὶ ὅλη πρὸς ἀλληγορίαν βλέ-
 πει. εἰ μὲν ὡν ἐστὶ τι, καὶ κατὰ ἰσορίαν τοιούτων Θεῶν, ὅτω μὲν πέδωμαι·
 ἐλλοιὴ ἐφίλουται. ἐπὶ δὲ τῷ διάβολον αἰνίττεται ἡ γραφή, πολλοῖς Ἀγίοις
 ἀνδράσι, καὶ οἱ ἐκκλησίαι διαπρέψαντες ἔδοξε· διὸ κατὰ ταύτην τλήν εὐνοίαν,
 τλήν περὶ τὰς λέξεις ἐρμηνεύσαι περασόμεθα.

ΚΕΙΜ. Ἐπὶ δὲ ὑπολαβὼν
 ὁ Κύριος, ἔπε τῷ Γωβ ἐκ τῶ
 νέφους, μὴ, ἀλλὰ ζῶσαι ὡς περ
 ἀνὴρ τλήν ὁσφυνύσῃ· ἐρώτησεν
 δέ σέ, σὺ δὲ μοι ἀπόκρισαι.

ΟΔΥΜΠ. Μὴ σιωπῆσης, ἀλλὰ
 ζῶσαι, ὡς περ ἀνὴρ τλήν ὁσφυνύσῃ,
 ταῖς τε, ἀνάλαβε ταυτὸν, ἀνδρῶν,
 ἀπόσεισαι τλήν ἀθυμίαν, καὶ ἐνοή-
 σαις τίς ὁ τλήν ἐρώτησιν ποιέμεθα,
 δὸς ἀνδρῶν τλήν ἀποκρίσιν· πρὸς
 δὲ διαύοιαν, ζώνεται τλήν ὁσφυνύ-
 σῃ, ὁ σῶφρων, διὰ τὸ τῷ ἀπέρματι οἱ
 τῇ ὁσφυνύσῃ εἶναι λέγεσθαι· διὸ καὶ ὁ
 Λαὶ ἐλέγχετο οἱ τῇ ὁσφυνύσῃ τῷ πατρὶ
 εἶναι, ὅτε τὰς δεκάτας προσβλήγει
 τῷ Μελχισεδέκ ὁ Ἀβραάμ. ζώνου-
 νται δὲ τλήν ὁσφυνύσῃ ὡς περ ἀνὴρ, ὁ ἀ-
 ληθινῶς δογματῶν τλήν ὁσφυνύσῃ
 ζώσμενος, ὁ καὶ σωφροσύνης καὶ ὁρ-
 θοδόξοις πλετῶν δογμασιν, ὁ κατηρ-
 γήσας τὰ τοῦ νηπίου, καὶ γενομένου
 ἀνὴρ, τλήν οἱ τῇ γνώσει δεξιόμενος
 αὐξήσιν.

ΟΡΙΓΕΝ. Τὰ μὲν πλείονα τῆς ἀ-
 γωνισμάτων τοῖς καλῶς ἀδρήσασιν
 καὶ τὸν βίον ἀπόκειται τῶν· ἐδεῖ

δὲ ἦντον καὶ ἤδη ἡ χάρις τῷ Θεῷ ἀρ-
 ραβωνίζεται τῶν ἀδελφῶν· διὰ τὸ
 ὅτε ἠγωνίσασιν τὰ μίγισα ἐν Γωβ, ὁ
 τε ἀπολαβὼν τὰ ὑπάρχοντα, ἔδοξασεν
 τὸν δεδοκῆ· ὅτε ἀποθνήσκοντες τὰ πῆ-
 κνα, ἀχαιέσθῃ τῷ παρελθόντι· ὅτε
 νοσήσας, ὡς σκώληκας ἀομβρεῖν ἀπὸ
 τῶ σώματος, ἐ νεύκεται ἀπὸ τῆς
 πόνων· προσίμια καὶ ἀρραβῶνα τῆς
 ἀδελφῶν δίδωσιν αὐτῷ ὁ Θεός, χρημα-
 τίσας αὐτῷ διὰ νέφους καὶ λαίλαπτος,
 ἀκούσας ἐν τῇ προτέρῳ λόγων, δέον
 ἀποκρίσθαι πρὸς Θεόν, σιωπᾶ ὡς
 ἐκ ἔχον παρρησίαν· ὅτω γὰρ ἦδει
 τὸ, Μωσῆς ἐλάλει, ὁ δὲ Θεός· ἀπε-
 κρινετο αὐτῷ φωνή· ὁ μὲν τοι Θεός
 δίδωσιν αὐτῷ παρρησίαν τῇ λέγειν·
 καὶ τοσαύτη ἐστὶν αὐτῷ ἡ χηρὸς, ὡς
 ἀνάλαβετ' αὐτὸν πρόσωπον, ἐ κρινον-
 τος, ἀλλὰ κρινόμενος καὶ αὐτῶν·
 καὶ πολλὰ τὸτο ἐδίδαξαν γραφαί· ὡς
 τὸ, διῶτε, καὶ διαλεχθῶμεν, καὶ,
 λαὸς μὲν τί ἐποίησά σοι; ἤδη ἀδελφῶν
 αὐτῷ δίδωσιν ὁ Θεός, ὅτι αὐθροπον
 ἐρωτᾷ, ὅτι πυνθανέται αὐτῷ, ὅτι
 δίδωσιν ἱερίαν τῆς ἀποκρίσεως· εἰ-
 μή ὡν νεκρῶν, ἐκ ἐλάμβανεν, εἰ
 μή ὡν ὑπαμέναιος, ἐκ αὐτῶν ἦεν, ζῶ-
 ναι ὡς περ ἀνὴρ τλήν ὁσφυνύσῃ, καὶ
 μὴ σιωπᾶ, ἀλλ' ἀνδρῶν πρὸς τὰς ἐ-

ρωήσεις· ὅταν γὰρ ὁσφύς τινὸς ἐκ
ἴξωται, ἰδὲ σπινθίφικται, ἀλλὰ
λέλυται, ὃ δυνάται ἀλόγως ἀποκεί-
νασθαι τῷ Θεῷ. μὴ φρότερον οὐκ ἀ-
ποκρινάσθω εἰς τῷ Θεῷ, ἵνα μὴ γέ-
νηται αὐτῷ τέλει· τὴν πνευματικὴν
ἡλικίαν, καὶ τὴν ὁσφύν ζώσῃται.

ΚΕΙΜ. Μὴ ἀποποιῶ μου τὸ
κρέμα.

Ο'ΛΥΜΠ. Ἐπειδὴ ὁ Γ'ὼβ ἐτόθει
λίγην ἐπὶ Θεῷ τὰ προσόντα, δια-
ρῶν τῇ αὐτῇ διχαιοκρίσει, καὶ ἔλεγεν
ὡς πρὸς τοὺς φίλους, ὅτι Θεὸς κείνου-
τος, οἶδα ὅτι ἀναφανῆμαι δίχαι·
εἰς αἰνοῖαν τέτων ὁ Θεὸς ἄγει τὸν δι-
χαιον, λέγων, μὴ παραιτῇ δικασά-
σθαι, μηδὲ φεύγε τὴν ἐμὴν κρίσιν,
κρίσῃτι παρ' ἐμοί.

ΩΡΙΓΕΝ. Μὴ οἷς ἀλόγως κειρί-
σαι μοι ταῦτα ἅπερ ὑπέμεινας, μηδὲ
ἀποποιῶ με τὸ κρέμα. τότε τὸ ῥητὸν,
ὡς χρηστὸν, μνημονύμενον ὅταν ὁ
Θεὸς παθεῖν τι ἡμᾶς κέρη, τέκνον
ἀποβαλεῖν, ἀρχὴν ἀπολείπει, νοση-
σαι κατὰ τὸ σῶμα, ὃ, τι δέποιε τέ-
των ὑποσπῶναι· ἔδει τότε οἷον πῶς
παθεῖν ἡμᾶς, μὴ κείνουτος τοῦ Θεοῦ.
ἐπεὶ οὐκ ἔδει τέτων γίνεται χρεῖς
κρέματος τῷ Θεῷ, λέγεται πρὸς τὸν
παθόντα, μὴ ἀποποιῶ με τὸ κρέμα,
τίστις, μὴ ἀπαρῶ ὅπερ ἐκεῖνα τι-
εἰ σὺ, τὸν παρόντα λέγει χρηματι-
σμόν.

ΚΕΙΜ. Οἷα δ' ἐμεῖ ἄλλως σοὶ
κεχρηματικεύαι, ἢ ἵνα ἀναφα-
νῆς δίκαιος;

Ο'ΛΥΜΠ. Οὐκ ἵνα σὶ κατακεί-
νω, ταῦτα λέγω, φησὶν, ἀλλ' ἵνα σὶ
δείξω δίχαιον. ἢ περὶ τὸ πειρασθῆναι,
φησὶ, χρηματισμῶν τὴν συγχώρησιν
λέγων· τίστις, μὴ οἷς προσετιγχε-
ναι με εἰς ἀλλότι· τὸτο γενέσθαι,
ἀλλ' ἵνα πᾶσι δημοσιώσω τὴν σὴν
δικαιοσύνην, εἰς πᾶσι τὴν σὴν ἰσ-
χυρίαν, καὶ τὴν οἰκουμενὴν ὠφελείαν.
ὅρα δὲ, ἐκ ἑπεὶ, ἵνα γενῇ δίχαιον·
τὴν γὰρ ἀκρίτως τὴν δικαιοσύνην
ἀσκησας· ἀλλ' ἵνα φανῇ ὅπερ ἦς, ἵνα
τὸς ἄλλους παιδάσῃς.

ΩΡΙΓΕΝ. Ὁμολογῶμαί σοι, δι-
χαιὸς ἦς, ἀλλ' ἐκ ἧς φανερός· ὑπομο-
νήν ἔχεις, ἵδμε ἀφορμὴν παραι-
χεῖν τὸ λάμψαι σὺ τὴν ὑπομονὴν·
ἔχεις ἀνδρείαν, ἀλλ' ἐκρύπτετο αἰ σοί,
οἱ συμβεβηκότις πόνοι· ἔδειξαν σὺ
τὴν ἀνδρείαν· τέτων μνημονύμενον οἱ
τοῖς σὺ πειρασάσθων καιροῖς, καὶ δό-
ξαμεν τῷ Θεῷ ἀκέρει παρόντος καὶ
λέγοντος ἡμῖν, οἷα δ' ἐμεῖ ἄλλως σοὶ
κεχρηματικεύαι, τίστις, τὸν πειρα-
σμόν συγχωρῆσαι, ἢ ἵνα τοῖς ἀγνοῶ-
σι δῶται ἡ σὴ δικαιοσύνη ἢ;

ΜΕΘΟΔΙΟΥ. Ὅρας ἐπὶ τέλει
τῇ ἀθλῶν ἀναγορεύει τὸν ἀθλητὴν
λαμπρῶν τῷ κηρύγματι, καὶ γυμνοῖ
τὴν πληγὴν τὸ ἀπόρρητον, οἷα με ἄλ-
λως σοὶ κεχρηματικεύαι, λέγων, ἢ
ἵνα ἀναφανῇς δίχαιος; τὸτο τῇ τραυ-
μάτων τὸ φάρμακον, τὸτο τῆς ὑπομο-
νῆς ἡ αὐτίδασ· τὰ γὰρ ἐξῆς ἴσως
μικρὰ, καὶ μεγάλα τίσι δοκῇ, καὶ
μικρῶν εὐεκεν οἰκονομηθεῖν, εἰ καὶ
διπλασίᾳ τῇ ἀφρημένῳ ἀντιλαμ-
βάνῃ.

ΚΕΙΜ.

ΚΕΙΜ. Η' βραχίων σοι ἐστὶ
κτ' Κύριον;

ΧΡΥΣΟΣΤ. Ο' μὲν μίλει μοι,
φησὶ, περὶ τῶν ἀνθρώπων, δῆλον ἔ-
κειθεν, ἀφ' ὧν περὶ ὧρων, καὶ μετώ-
ρων, καὶ τῆς ἐν τοῖς ζώοις προνοίας
ῥηώπηται. τίνας δὲ εὖκεν τὸτου ἐπί-
γαγόν σοι τὸν πειρασμόν, νῦν ἤκα-
σας, ὅτι αἰτία τῆς ἐγκαταλείψεως,
ἢ τῆς σῆς ἀρετῆς φανέρωσις, ἵνα δοῖς
ταύτης δοκίμιον. ὣταυθα δὲ τὴν ἐ-
μὴν μαίθανε διώαμιν, καὶ ὅτι ὁ πο-
λεμῶν, πληγῶναι σε σιωπώρηται.
ἔπει ποῖα σοι εἰν ἰσχύς, ἵνα καὶ εἰς
πόλεμον ἀντικατασταθῶ σοι; ἢ βρα-
χίων σοι ἐστὶ κτ' τὸν Κύριον βραχίον-
ρα; ἢ διώαμιν ἔχεις ἰσοδεῶν;

Ο'ΛΥΜΠ. Ἐνταῦθα ὁ Θεὸς τὴν
ἐαυτοῦ διώαμιν ἐδεικνύται τῷ Ιωβ,
δύο τῶν αἰτιῶν χάριν σιωπώρη-
σά σε γάρ, φησὶ, πληγῶναι, ὥς ὡς
πολεμῶν σοι, ὅδε ἐργιζόμενος, ἀλλ'
ἵνα ἀναφανῆς δίκης· ἐπὶ ποῖα σοι
εἰν ἰσχύς, ἵνα καὶ εἰς πόλεμον ἀντι-
κατασταθῶ σοι; καὶ ἄλλως δὲ· ἔπειδ' ἔ-
πεισ αὐτῷ, διὰ τὸ τοῦ σοι κεχηματί-
κα ἵνα ἀναφανῆς δίκης· ἵνα μὴ ἐν-
τεῦθεν μέγα φρονήτῃ, ἀδύς αὐτῷ
τὴν οἰκίαν διώαμιν ἐδεικνύται, κα-
ταστάντων τὴν ὡς τὰ πολλὰ παρεπο-
μεῖν τοῖς κατορθῶσι ὑπεροψίαν, εἰ
δὲ καὶ ὁ μακάριος τὸτο ἐκ αὐτοῦ ἔκα-
θεν, ἀλλ' ἔπειδ' ἡ κοίνοφελὲς εἶναι οἱ
λόγοι, ἡμᾶς αἰεὶ καταστάνειν προ-
σέχει, καὶ εἰς τὸ ἀκρότατον ὕψος
τῆς ἀρετῆς φθάσωμεν, τὸ Θεὸς τὴν
ἀφαιτον ἐνδυμασίαν μεγαλειότητι.
μὴ τοιγαρὶν ἐστὶ σοι, φησὶ, διώαμις,
ὥς αὐτὸν ἔξασθαι Θεῷ; ἢ διώμιν βρον-
τῶν κατ' αὐτόν;

ΚΕΙΜ. Η' φωνὴ κατ' αὐτόν
βροντᾷ;

ΧΡΥΣΟΣΤ. Οὐκ ἄρα πρὸς ἐπί-
δειξιν ἡ βροντὴ, καὶ τὰ ἄλλα ταῦτα,
ἀλλὰ πρὸς θεογνωσίαν. ὅρα δὲ ὅσον
τὸ ταπεινὸν τῆς αὐτοῦ φύσεως ἐλέγχει,
καὶ ἔλεγει, ὅτι ταπεινὸς σὺ, ἀλλ' ὅ-
τι μέγας ἐγώ, καὶ οὐ δύνασαι ἀπερ-
εἶναι ἐγώ.

ΚΕΙΜ. Ἀνάλαβε δὲ ὕψος
καὶ διώαμιν, δόξαν δὲ καὶ τι-
μὴν ἀμφιάσαι· ἀπόσταλον δὲ
Ἀγγέλους ὀργῇ, πάντα δὲ ὑ-
βρισιῶν ταπείνωσον, ὑπερήφανον
δὲ σβέσον, σῆψον δὲ ἀσεβεῖς
παραχρησάμενοι· κρύψον δὲ εἰς γῆν
ὁμοθυμαδόν, τὰ δὲ πρόσωπα
αὐτῶν ἀτιμίας ἐμπλησον· ὁμο-
λογήσω ὅτι διώαται ἡ δεξιὰ
σου σώσαι.

Ο'ΛΥΜΠ. Ἐπειτα, φησὶν, ἀνά-
λαβε ταῦτα, ἃ δὲ κτ' φύσιν ὑπάρ-
χει τῷ Θεῷ, εὐδυσταί, δόξαν, εὐδυ-
σταί τιμὴν, καὶ εἰς τοὺς Ἀγγέ-
λοις, εἰ διώμιν, εἰς τιμωρίαν τῶν ὑ-
βρισιῶν καὶ ὑπερηφάνων, ἐργασαί, δι'
τὸς ἀσεβεῖς ἀφανεῖς, ἀπόρριψον δὲ
αὐτὰς μακρὰν, καὶ σῆψιδαι τιμωρη-
μένους παρασκάσον, καὶ τὸτο παρα-
χρησάμενοι, τῆς ἐκ, ἀκωλύτως, καὶ ὁπλι-
κα αὐτὸν βεληθῆς, εὐτρεψον αὐτὰς, καὶ
εἰς κόριν κατὰχων, ἵνα ταῦτα δυ-
νατὸς ἦς ἀπεργάσασθαι, ἔχεις με συ-
νομολογῶντα τῇ σῇ διώαμει.

Ο'ΡΙΓΕΝ. Ἐστὶ δὲ καὶ ἐν τῇ νοῦ
τὸς εἰχός· νεώτερος τὸν πειρασμῶν,

ἀνάλαβέ σ· τὸ ὑψ^{ον}, ἀνάλαβέ σ·
τὴν διώμιν, σεφάινσαι, εἰδύσαι δι-
απέπειαν· ὁ ὑβριστεὶς ἐσρατάσατο κτ^η
σθ, σὶ δὲ τὸν ὑπερήφανον ἐταπείνω-
σας, κ^η μικρὰν μετ' αἰχμῆς ἀτίερε-
ψας μ^η τῆς αὐτοῦ φάλαγγ^{ον}.

ΚΕΙΜ. Ἀλλὰ δὲ ἰδ'· θη-
ρία παρὰ σοί, χορτόν ἴσα βε-
σιν ἐδίδοσιν.

Ο' ΑΥΜΠ. Οἱ μὲν θηρία, τὰς ἐκ
σήμεως γεννηθείσας σκώληκας, καὶ
τὴν σάρκα τοῦ Ἰωβ καποθιόντας, καὶ
θεοδύσαντο· σωίσαιλα γάρ, φησί,
τὴν χειρά μου ἀπὸ σθ, κ^η ἰδὼ ὡς
χέρτος· ἡ σὰρξ σ· καποθιέται. οἱ
δὲ τῆς αὐτικημέρας δανάμεις οἴομα-
τι· ἦθ' θηρίων δηλοῦσθαι εἶπον· κατὰ
τὸ, μὴ παραδῶς τοῖς θηρίοις ψυχὴν
ἐχομολογημένην σοί. παρὰ σοί οὖν,
φησί, κ^η παρὰ παντὶ τῷ ὑπομονητι-
κῷ, τὰ θηρία ταῦτα ἐξημερῶνται καὶ
ὑποτάσσονται· ἐστὶ μὲν τοὶ τὰ πάθη
ἐξημερωθέντες, κ^η χορτόν ἵνα βεσιν
ἐδίδοιν· δεδιδαγμένα, ἀμελεία τὸ τι-
θασιζόντος πάλιν ἐξαχρῶνθῃναι, κ^η
τὴν θηρίων ἀνάλαβειν ὠμότατα.

ΧΡΥΣΟΣΤ. Ἐστὶ δὲ κ^η περὶ θη-
ρίων αἰσθητῶν νοῆσαι τὸν εἶχον, ἃ
καὶ τὴν φύσιν πολλὰκις Θεὸς βελη-
θεύτος ἠγνόησεν· τὸ γὰρ θαυμαστόν,
ὅτι τὸ θηρίον ἔχ' αἰμοβόρον εἶναι,
ἀλλὰ τὴν τῆ βοῦς σπείνεται τροφῇ.
εἰπεῖ οὖν τὰτο παράδοξον, πιμδαί-
νεται τὸ Ἰωβ, εἰ κ^η παρ' αὐτῷ τοιού-
τον γίνεται, ὥς· τὰ θηρία χορτόν ἐ-
δίδοιν, ἀλλὰ μὴ σάρκας. εἶπε λέγει
περὶ δύο τινῶν, τῷ μὲν χερταῖς, τῷ
δὲ οὐδῶρ κ^η θαλαττίς. κ^η ὅτι ἀ-
γνοῶμεν ὅτι πολλοὶ περὶ τὸ διαβόλη

ταῦτα εἰρηδοῦν νομίζουσιν κτ^η αἰαγω-
γῇ ἐκλαμβάνοντες· δεῖ δὲ ἀπόφρον
τῆς ἰσοείας ἐπιμεληθῆναι, καὶ πότε
ἐστὶ τὸν ἀκρατίῳ ὠφελῆναι καὶ ἐκ τῆς
αἰαγωγῆς μὴ παρῆδῃν.

ΚΕΙΜ. Ἰδ' ἃ δὴ ἡ ἰχὺς αὐ-
τῷ ἐπ' ὄσφρῳ, ἡ δὲ διώμιν
αὐτῷ ἐπ' ὀμφαλῷ γαστρός.

Ο' ΑΥΜΠ. Εἰ μὲν περὶ τὸ αἰσθη-
τοῦ θηρίου ἐκδέξῃ τὰ ῥητὰ, διώμιν
αὐτῷ μαρτυρεῖ ὁ λόγ^{ον}, καὶ τὸν
δείκνυσιν ὅτι αὐτῷ ἡ ἰχὺς· ὁ δὲ
πάτος ἐστὶν ἡ ὄσφρυς· ἡ, κτ^η τὰ ἄκν-
λων, ὁ νῶτ^{ον}· ἡ ὡς ὁ Συμμαχ^{ον}
ἐκδεδωκεν, ἡ λαγόν. σωματικοῦτα,
δὲ καὶ τὸ πρῶτον τοῦ σατανᾶ ἡ
γραφή, ἐκ τῆς ἐμερχειῶν αὐτῷ δια-
γράφει τῶτον, κ^η ἐπειδὴ ἐκ τῆς ὄσφρῳ
τὰ σπερματικά ἀγγεία, φύσιν, ὅτι
ἡ διώμιν αὐτῷ ἐκ τῆς ὄσφρῳ, τῶτε-
σιν, αὐτῷ πρῶτῃ διώμιν κτ^η τὸ αὐ-
δρός, πόρνον τοιῶν· εἰτεῦδεν ἀρχε-
ται ἐκ τῆς πορνείας, τὸ θηρίον ἡ δύ-
ναμις· ὁ μόνον δὲ, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς
ὀμφαλῷ· τὰτο δὲ ὅτι νοῆσαι· ἦτοι
εἰς γαστρίμαρχίαν ἐμβαίνει, ἀφ' ἧς κ^η
τὰ ὑπογάστρια πάθη ἀνακινεῖται· κό-
ρος γὰρ γαστρός πορνείας ρίζα· κ^η ἀρ-
χή· ὥς· καὶ διὰ τὸ ὀμφαλῷ, τὴν
πορνείαν σεμνῶς δηλοῦσθαι, κ^η πᾶσαν
αἰσχράν ἡδονήν· ἡ ἐπειδὴ ὁ ὀμφαλὸς
ἐκ μέσῳ κεῖται τῷ παντὸς σώματος,
ἐκ τῆς μέσῳ, φησί, κέπηται αὐτῷ
ἡ ἰχὺς, καὶ ἀκλινῆς ἐστὶ πανταχό-
θεν, μόνον κακίς ὢν, κ^η ὅδεποτε ρέ-
πων ἐκ ἀγαθῶν· κ^η πραγματικῶς δὲ
τὸν ὀμφαλὸν τὰ κῆρα τῆς ράχειος
περισφύγγουσιν, ὡς εἰκότως κ^η ἐπ' αὐ-
τῷ εἶναι τὴν ἰχὺν τῷ ζῶν, ὥς·
ἐκ τῷ νῶτῳ· ταχὺ δὲ τὸ αὐτὸ μόνον.

εἰον, ἐπὶ μὲν αὐτὸς, ὅσους ἐκλή-
θη· ἵνα δὲ καὶ τὸ θῆλον σημαῖν ὁ
λόγος, ὀμφαλὸς ἐλέχθη· ἵνα δείξῃ,
ὅτι στρατεύεται σατανᾶς ἐ μόνου καὶ
ἥ ἐχούτων τὰ πνεύματα, ἀλλὰ καὶ
καὶ τὸ θῆλεος γένος, πάντῃ δὲ ἀ-
πορετίσασθαι νόμῳ αὐτοῦ ἐπὶ ἀρ-
ρεως, καὶ ὀμφαλὸν γαστρός ἐπὶ γυναι-
κός· μεχεῖ γὰρ ἐπὶ τὸ εὐχνημον ἐλ-
θεῖν εἶδε τῷ λόγῳ ἐπὶ γυναικός.

ΚΕΙΜ. Ἐψησεν ἄρα ὡς κυ-
πάρειον.

Οὐρὰ τὸ πέλος, κυπάρειος δὲ ξυ-
λον ἱταμόν· ἐπιμένει ἔν, φησί, μέ-
χει πέλος ἱταμόμενος· ἐπειδὴ δὲ
καὶ κυπάρειον ὁ δίκαιος· εἰκάζεται,
διὰ τὸ ἡδύ, καὶ ἁγνός, καὶ εὐτονον,
μεταχρηματίζονται δὲ οἱ διάκονοι τῷ
σατανᾷ εἰς ἀγγέλους φωτός· φησὶν
οὐταῦθα, ὅτι ἡ ἔρα αὐτῶ, τῆς ἐν,
ἡ ἐπομένη αὐτῷ δυνάμει προαποκρίσται
εἶναι κυπάρειος, ὁ ἐσὶ μὲν δίκαιος·
ποιῶτος καὶ ὁ αὐτίχρως, ὅς ἄρα ἐσὶ
τῷ διαβόλῃ, καὶ ὅς τῷ τέλει τῷ αἰῶ-
νος ἐλδόμενος.

ΚΕΙΜ. Τὰ δὲ νεῦρα αὐτοῦ
συμπέπλεκται.

Τὰ νεῦρα αὐτῶ, τῆς ἐν, ἡ πανερ-
γία αὐτῶ συμπλοκῆς γέμει, καὶ δι-
αλύτος ἐστίν· ἐσὶ δὲ καὶ τινες αὐ-
θρωποι, ὡς μέλη ὄντες τῷ σατα-
νᾷ, καὶ νεῦρα αὐτῶ συμπλεγμένα,
ὧν ὁ διαλύων τῶς δόλῃς, ἐπλήρωσε
τὸ τῷ Ἡσαΐᾳ, λύε πάντα σπύδε-
σμον ἀδικίας.

ΚΕΙΜ. Αἱ πλάραι αὐτοῦ
πλάραι χάλκεαι.

Πλάραι δὲ οἱ δόλοι, αἱ πανερ-
γίαι, αἱ μηχαναὶ· πλάγαι δὲ αὐ-
ται, ὅτι καὶ τὰ νοήματα τῷ ἰχθρῷ
σκολιά· χαλκαὶ δὲ, ἡ διὰ τὸ ἱτα-
μῶς αὐτίσασθαι τῇ αἰληθείᾳ, ἡ ἐπε-
δήτερ ὅτι χαλκός· εἰλβων εἰσὶ τῷ
χρυσῷ, καὶ ὁ σατανᾶς μεταχρηματί-
ζεται εἰς Ἀγγέλον φωτός· ἄλλως δὲ
ὡς περ ἐκ τῆς πλάρας τοῦ Ἀδὰμ· ἡ
γυνὴ γέγονε, καὶ ἐδεώρησε τῷ ἰσο-
εἰῶν ὁ μυσαγωγὸς εἰς Χεῖδον, καὶ εἰς
τῷ Ἐκκλησίᾳ, ἔπε πλάραι νοῶν-
ται τῷ σατανᾷ αἱ ἥ ἀρετικῶν συ-
ναγωγῶν, αἱ ἐκ ἔχουσι νοῶν Χεῖδον,
γνώσιν δὲ μάλλον ψάδωνμον.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ Νύστης. Ὅρα οἷα
περὶ τῷ πονηρῷ διεξίρχεται φοβερὰ
καὶ φρικτὰ· ὅς χαλκὸς μὲν αἱ πλά-
ραι, καὶ πάντα τὰ ποιῶτα, δὲ ὧν
τῷ φοβεραῖν φῶσιν ἐκείνῳ ὑπογράφει
ὁ λόγος.

ΚΕΙΜ. Ἡ δὲ ῥάχης αὐτοῦ
σιδήρος χυτός.

Ο' ΑΤΜΠ. Ὁ δὲ Σύμμαχος, ὡς
συμβλήματα σιδήρε, τὰ ἀπορρήμα-
τα τῷ σιδήρῳ χωνδόμενα, γίνεται
σκεῦος ἀήττητον· ἐστὶ δὲ ἡ ῥάχης
συνδεδεμένη πάντων ἥ μελῶν· ση-
μαίνεται δὲ διὰ ταύτης, τὸ περιεκτι-
κὸν πάντων ἥ παθῶν. Ἥ ὅς πάντα
φύονται, καὶ ἄλλως δὲ, ἐπειδήτερ τῷ
ζῶα ἐπὶ τοῦ σώματος ἀχθοφορεῖται, τὸ
ἰσχυρὸν αὐτῷ διὰ τῆς ῥάχης ἐστήμα-
ται, ἥ τις ἐστὶ σιδήρῳ, ὁ κατακαμ-
πτομένη δὲ ὑποταγῇ, ἀκμων γὰρ ἀ-
νήλατος ἐστίν· ὡς περ δὲ μέλη Χεῖδον
λέγονται οἱ τοιοῦτοι τῆς Ἐκκλησίας
ἄνθρωποι καὶ τῷ ἐκείνου ἀναλογίαν,

καὶ ὁ μὲν τις ἐστὶν ὀφθαλμὸς, ὁ δὲ
τὸς, καὶ τὰ λοιπὰ ἔτα καὶ οἱ τὰ τῶ
σαύτω φράττοις, ἀναλόγως τῇ
ἐαυτῶν κακουργίᾳ, μέλη νοῦνται τοῦ
δράκοντος.

ΚΕΙ. Τὸτ' ἐστὶν ἀρχὴ πλά-
σματος Κυεῖς.

Οἱ δὲ ἄλλοι, κεφάλαιον ὁδῶν ἰχυ-
ρε. οἱ μὲν φασὶν, ὅτι πρῶτον τοῦτον
ἐκτίσεν ὁ Θεός· οἱ δὲ φάγοντες εἶ-
πεν, ὅτι τὸ πρῶτον ποίημα τῶ Θεῷ
τῷ τροπῷ ὑπῆμινε, φασὶν ὅτι οὐ
πρῶτος μὲν γέγονε, τῷ πρῶτῳ δὲ
ἀρχῇ παρ' ἀγγέλοις εἶχε, εἰς τῇ
πρῶτων ἀρχόντων τυγγάνων, καὶ τὸ,
καὶ ὡς εἰς τῇ ἀρχόντων πίπτει, ἥς δὲ
δὴ, χεῖρας ἀντάρας Θεῷ. ἄλλοι δὲ
λέγουσι, πλάσμα εἶναι Θεῷ τὸν ἀν-
θρώπου, ἀρχὴν δὲ ὑπὸ Θεῷ τῇ ἀν-
θρώπων πετᾶσαι τὸν Εὐσφάρον, μὴ
εἰς θεῶν δὲ χρησάμενον τῇ ἀρχῇ, αὐ-
τὸν τε ἀποσπᾶν Θεῷ, καὶ τὸς ἀνθρώ-
που πῆσαι τὸ αὐτὸ τὸ ποιεῖν καὶ
συγκρίνεται τῷ ἀποσπᾶν λέγοντι,
κατὰ τὸν ἀρχόντα τοῦ αἰῶνος τούτου.
ἔπειτα δὲ λέγουσι, μὴ ὑπὸ Θεῷ αὐτὸν
τῇ ἀνθρώπου τῷ ἡγεμονίᾳ εἰληφέ-
ται, ἀλλὰ τὸς ἀνθρώπου προαιρετι-
κῶς διὰ τὰ πάθη καὶ τὰς ἡδονάς, ἐα-
τὸς ὑπαγαγεῖν τῷ τυραννικῷ τῇ δια-
βολῇ ζυγῷ. ἀρχὴ οὖν, φησὶ, τοῦ
πλάσματος τοῦ Κυεῖς, ταῖς, τῇ
ἀνθρώπων, ἰκοντὶ τὸ τὰ παθεῖν ἰλα-
μεῖων. οἱ δὲ καθ' ἰσορίαν νοῦντες
ζῶν εἶναι τὸν δράκοντα, εἶπον ὅτι
πρὸ πάντων τῇ ἐκλήτῳ αὐτὸς ἐγένε-
το, καὶ διὰ τὸ λέγεται ἀρχὴ πλά-
σματος Κυεῖς, τῇ ἐν τῇ θαλάττῃ
δηλονέτι, γενομένων.

ΚΕΙΜ. Πεποιημένον ἐγκα-
ταπαίξεται ὑπὸ τῆς Ἀγγέλων
αὐτοῦ.

Ὁ Σύμμαχος, ποιηθεὶς προσα-
χθῆναι τῇ μαχαίρᾳ αὐτῷ. ἐπειδὴ δὲ
ἀπέστη Θεῷ, λοιπὸν γέγονεν εἰς τὸ καὶ
ὑπὸ τῆς Ἀγίων τῶ Θεῷ Ἀγγέλων ἐγ-
καταπαίξεται, καὶ ὑπὸ τῆς ἰσαγγέ-
λων ἀνθρώπων.

ΕΥΣΕΒΙΟΥ. Ἐπιλύεται δὲ καὶ
ἀμφιβολία ἐν ταῖς ὁ λόγος, δι-
δάσκων, τότε χάριν συγκεχωρηθῆναι
αὐτῷ τὸ ζῆν, ἐπὶ τὸ καταπαίξεται
αὐτὸν ὑπὸ τῆς Ἀγίων τῶ Θεῷ, ἐγγυ-
μαζομένων τῇ πρὸς αὐτὸν πάλῃ, καὶ
ποτὲ μὲν ἀγκιστρα αὐτῷ περιβαλλόν-
των, ποτὲ δὲ φορβειᾷ περὶ ῥίνα.

ΚΕΙΜ. Ἐπελθὼν δὲ ἐπ' ὁ-
ρος ἀκρότομον, ἐποίησε χαρμο-
νίᾳ πετράποσιν ἐν τῷ ταρπίρῃ.

ΟΛΤΜΠ. Ὁρῶ ἀκρότομον, τὸν
ἐκ τῶν ἀνθρώπων λόγον, φησὶν ὅτι
ἐν ἐπὶ ἦλθεν αὐτῷ ὁ διάβολος, καὶ
παρεσκάλασε σαυρῶθῆναι, ἰχάρησαν
οἱ τὸ ταρτάρῳ ἄξιοι δαίμονες τε καὶ
ἄνθρωποι, ἀγνοήσαντες, ὡς ἀλογοὶ
καὶ κτηνώδεις, τῷ διὰ σαυρῶ οἰκono-
μίᾳ. τάχα δὲ καὶ τοῖς ἐν αὐτῷ φρε-
σμενοῖς χαρὰ γέγονεν ἀπονάμεναι
τοῖς ἐκείνῃ τῷ σωτῆρι καθόδῃ. καὶ
οἱ ἀλογώπερον βιωτῶντες ἰχά-
ρησαν, πολλῷ μᾶλλον οἱ ἅγιοι.

ΚΕΙ. Ὑπὸ παντοδ' ἀπ' αὐ-
δρα κοιμάται.

Ἐπαναπαύεται, φησὶ, τοῖς δὲ ἐπὶ
μῆκος γνώμης ἰσηκῶς διὰ βεβαιότητα,

τεῖ ὧν γίγνεται, δένδρα φθινο-
πωρινὰ ἀκαρπὰ.

ΚΕΙΜ. Παρὰ πάπυρον, καὶ
κάλαμον, καὶ βότομον.

Ταῦτα ὕλη καὶ τροφή πυρὸς τυγ-
χάνει. αὐλίζεται δὲ ὑπὸ τὰς ὑγρὰς,
καὶ ἀτόνους, καὶ ἀκαρπες ψυχὰς, αἱ
πυρὸς εἰσὶν ἔλαι· τοῖς ὑγροῖς γὰρ ἰμ-
φιλοχωρεῖ, τοῖς τὸν αἰλμυρὸν καὶ φι-
ληδοῖον καὶ ὑγρὸν ἀγαπᾷσι βίον. διὸ
κατῆλθεν εἰς τὸ ὕδωρ ὁ Κύριος, ἵνα
ἐκεῖ αὐτὸν συντερίψῃ.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ. Τάχα δὲ διὰ
τὸ καλάμη καὶ τὸ πάπυρον, τὴν ἐ-
τέλειαν καὶ τὴν περίαν, τὴν διαβολὴν
αὐτίττειται ἡ γραφή.

ΚΕΙΜ. Σκιαζονται δὲ ἐν αὐ-
τῷ δένδρα μεγάλα σὺν ῥα-
δαίμοις.

ΟΛΥΜΠ. Ὁ δὲ Σύμμαχος, σὺν
ταῖς παραφυσίαι. ἦτοι τὸτό, φησὶν,
ὅτι συνδιαπύονται αὐτῷ μεγάλοι πνεῖς
δαίμονες, καὶ ὑπερβεβηκότες τῇ κακίᾳ·
ἢ ὅτι καὶ μικρὰ καὶ μεγάλα αἰδρας
ὁμοίως ὑπέρχεται, καὶ ὑπὸ τὴν αὐτοῦ
ἡρώσιαν ποιεῖσθαι περᾶται.

ΚΕΙΜ. Καὶ κλώνες ἄγνους.

Ὁ Ἀκύλας, ἵπαι χειμάρρως· ἐπει-
δὴ πολλάκις καὶ ἀγνείαν πολλοὶ ἀσκή-
σαντες, πῶς αὐτὸ μελὶδος γεγόνασιν·
ὡς αἱ μωραὶ παρθενοὶ, ὡς οἱ τὸν
γάμον διαβάλλοντες. τάχα δὲ τὸν
ἄγνον, ἦτοι τὴν ἰτίαν, διὰ μόνῳ
ἐνδείξιν πῶς ὑγρότητος ἐνταῦθα παρῆ-

λαβεν ἡ γραφή, ἐμὴν καὶ ὡς ἀγνείας
σύμβολον.

ΚΕΙΜ. Ἐὰν γινώσκται πλημ-
μύρα, ὃ μὴ αἰσθηθῇ.

Τιτίσι, καὶ ἡ σύμπασα πληθὴ
γνώσεως, ὡς ὕδωρ πολὺ καπακαλύ-
ψαι θαλάσσης, αὐτὸς ἔμενον ἐν τῇ
πονηρίᾳ· καὶ τῆς διαγγελικῆς διδασκα-
λίας, δίκην ποταμίων ὑδάτων, ἐ-
φρανάσης τὴν ἐπ' ὁράων, κατὰ τὸ
καὶ ἐκκλινῶ ἐπ' αὐτὰς, ὡς ποταμὸς ἐ-
ρριπὴς καθαίρων, καὶ ζωογονῶν τὴν
γῆν αὐτὸς εἰς συναισθησιν ἐκ ἧλ-
θεν, ὅδε καλλίων ἑαυτῷ γέγονεν, ἢ
ὡς ὁ Σύμμαχος ἔβδωκεν, ὃ κατε-
πλαγῆσεται.

ΚΕΙΜ. Πέποιθεν ὅτι προσ-
κρᾶσα ὁ Ἰορδάνης εἰς τὸ σῶ-
μα αὐτῷ, ἐν τῷ ὀφθαλμῷ αὐ-
τῷ δέξεται αὐτὸν, ἐνσκολιδύ-
μενος τρήσει ῥίνα.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ. Ἐν περόνῃ τρυ-
πηθήσεται τὴν ῥίνα. πέποιθε τῇ αὐ-
τῷ συκοφαντίᾳ, καὶ διασύρει τὸ θεῖον
χάρισμα, κατὰτελίζων αὐτὸ λόγοις
χλασευκοῖς, διὰ τῆς ἐπ' αὐτῷ εὐερ-
γμεσίων, Ἑλλήνων τε, καὶ Ἰουδαίων, καὶ
τῆς Μανιχαίων, ἢ προσδεχομένων
τὴν διὰ τὸ Ἰορδάνην ἀπολύτρωσιν.
λαμβάνει δὲ τὸν Ἰορδάνην ἐν ὀφθαλ-
μῷ, τίτισι, κατανοεῖ τὰς προσελη-
λυθότας τῇ χάριτι, καὶ μέμνηται κατ'
αὐτῶν. πλητίζεται δὲ ὁ δράκων, καὶ
τιτράται τὴν ῥίνα, καὶ τὴν μυκτῆρα,
καταβάλλει τὰς βλαστημίας, τῷ
σαυρῷ προσβαλὼν. ἢ τὸ, τρήσει ῥίνα,
ἀντὶ τῷ, αὐτὸν ὑποτάξει, ἐκ μετα-

φορᾶς τῆς τρυγωμένων βοῶν τὰς μυ-
κτῆρας, καὶ δι' αὐτῆς ἀγορευόντων. ἵνα
εἴπῃ, ὅτι καὶ ἡ ρίς, καὶ οἱ ὀδόντες, καὶ
ὅλον τὸ πρῶτον του τοῦ δράκοντος συ-
μετεῖβῃ. εἰ δὲ περὶ ζώων τινος ταῦτα
ναοῖτο, ἦτοι περὶ κήτης, τὸ μέγεθος
αὐτῶ ἐν ταῦτα παρίσσει καὶ τὴν δαΐα-
μιν, καὶ φησὶν, ὡς εἶπον τὸ τοῦ
ζώου ἐπὶ πλὴν γλῶττι καταχθῆ ὑπὸ
πίος ἱνῆος, χαίρει τὰ ἐν τῷ τερτά-
ρῳ καὶ τοῖς ὕδασι ζῶα, οἷς ἡ ἐπι-
βυλιος καὶ πολέμιος ἔστος ὁ θῆρ· αὐτὸς
δὲ εἰς ὅρος τε καὶ ἀκτὶν ἐκδραμῶν,
σκιαῖται τῷ μεγέθει τὸ σώματος καὶ
καλύπτει, οὐ μόνον τὰ βραχύτατα
τῆς φυτῶν, ἀλλὰ καὶ τὰ μέγιστα. το-
σοῦτον δὲ ἐστὶν αὐτῷ τὸ τὸ σώματος
μέγεθος, ὥστε καὶ πολὺ ὕδωρ χυθῇ,
ὃ μὴ αἰσθηθῇ, ὡς καλυπτόμενος, δη-
λαδῇ, καὶ ἐκτελεζόμενος· ἀλλὰ καὶ
τὸν Ἰορδάνην μικρὸν ὅλον τῷ σώματι
ὑποδέχεται, ἀπὸ τὸν ὀφθαλμῶν αὐοί-
ζας, λήφεται τὸ ὕδωρ ἐν αὐτῷ· ἐκ-
βραδύει μέντοι εἰς γλῶττι, καὶ πέτρα
προσβάλλει τὸ πρῶτον, ὃ τοῦ-
τος σωτηριβήσεται.

ΚΕΙΜ. Ἀΐεις δὲ δράκοντα
ἐν ἀγκίστρῳ.

Οἱ δὲ λοιποὶ, Ἀδίαθαὶ, οἱ μὲν,
τὸ προειρημένον κήτης, καὶ τὸν ἐν ταῦ-
θα δράκοντα, εἰς καὶ τὸν αὐτὸν εἶ-
ναι φασί, ἐπεὶ καὶ τὸ Ἐβραϊκὸν ἐν ἀμ-
φοτέροις, Ἀδίαθαὶ περιέχει, ὅχι ὥτως
τῆς ἄλλων δράκοντων παρ' Ἐβραίοις ὀ-
νομαζομένων, ἀλλ' ἔχοντων τὸ οἰκῆον
ἔσθια τὸ γενοσ αὐτῆς· τὰ γεμνῶν εἰς
τὸν ἄρχοντα τῆς αὐτικειμένου δυνά-
μειν ἀναφερομένης δράκοντος, ἰδίως
ὄνομα Ἀδίαθαὶ κέκληται, ὥστερ

κυρίαν ταύτην κεκομμένης προσηγο-
ρίαν.

ΟΛΥΜΠ. Διῶσαι οὖν, φησὶν,
ὦ Ἰωβ, ποιῆται ὅτερ ἐμανογενῆς ὕε-
ρον εἰργάσαιο; ὥστερ γὰρ τι δίδωκε
αὐτῷ τὴν οἰκίαν σάρκα προβαλλό-
μενος, διὰ τῆς οἰκείων ἡλῶν, ὡς δι'
ἀγκίστρων, ἰχθυῶν ἤρθεσεν.

ΚΕΙΜ. Περιέθης δὲ φορ-
βαίαν περὶ ῥίνα αὐτῶ, ἢ θή-
σης κέκον ἐν τῷ μυκτῆρι αὐ-
τοῦ; ψελλίῳ δὲ τρυπήσας τὸ
χεῖλος αὐτῶ.

ΘΕΟΔΟΤΙΟΝ. Καὶ χαλινῶ
τρήσεις σταγὸνα αὐτῶ. ψελλίῳ εἶπεν,
αὐτὶ τῶ, περιόχῃ. ὥστερ ἐν ψελλίῳ
καὶ περιόχῃ συνῆραφεν αὐτοῦ τὰ
χεῖλη Χειρὸς, ἐφ' ᾧ μηκέτι μεγαλα-
χεῖν, καὶ τὸν μυκτῆρα αὐτῶ κρεῖσσεν
ἰδῆσεν, καθάτις ταῦρον δαμάζων, καὶ
τὸ γαστήριον αὐτῶ ἀφαιρέμενος· κα-
θηλόμενος δὲ ἦλος καὶ τρογγυλόμε-
νος, κρείκος γίνεται· καὶ φορβαίαν αὐ-
τῷ περιέθηκε, καταπαίξεται παρε-
χόμενος. ἐπὶ, τὸ ψελλίου Κόσμος ἐστὶ
τῆς χειρὸς, τὸ ἐστὶ τὸ ἔργον ἀγα-
θόν· ὃ ἐν ἔχων τὸ τοιοῦτον ψελλίον,
τρυπῇ τὸ χεῖλος τὸ δράκοντος, τὸ
ἔξ ἐκείνης τῆς διαβόλης ἐντρομέ-
νῃ, μὴ ἔχοντι τί λαλῆσαι κατ'
αὐτοῦ.

ΚΕΙΜ. Λαλήσας δέ σοι δεή-
σαι, ἵκετῆρα μαλακῶς; θῆ-
σεται δὲ μετὰ σὲ διαδήκῳ;

Τὸτο εἶπε διὰ τὸ παρακαλεῖν,
τὸς δαίμονας τοῦ Κύριου, μὴ βαλεῖν

αὐτὸς

αὐτὸς εἰς τὴν ἄβυσσον· ἢ διὰ τὸ ἐρηκεῖν αὐτὸν τῷ Κυρίῳ, ταῦτά σοι πάντα δώσω. μή ἔν, φησί, καὶ πρὸς σὲ ἀκαλὰ φθέγγεται; μή διαθήτῃται μὲν σὺ διαθήκας, ὥς ἐκ μηκέτι σοι πολεμεῖν;

ΚΕΙΜ. Λήψη δὲ αὐτὸν δούλον αἰώνιον.

Ὁ δούλος, ἢ προαιρετικῶς γίνεται δούλος, ὡς ὁ δουλεῖν Θεῷ προαιρέμενος· ἢ ἀναγκαστικῶς ὡς σκλαβωτιζόμενος καὶ καταδεσμένους· ὁ δὲ πίπτοντες ὁ διάβολος.

ΚΕΙΜ. Παίξῃ δὲ ἐν αὐτῷ ὥσπερ ὀρνέω; ἢ δῆσας αὐτὸν ὥσπερ σραβίον παιδίῳ;

Δῆσας τὸν ἰχθρὸν ὁ Κύριος ἡμῶν, δέδωκε καταπαίξιν αὐτῷ, ὡς σραβίον, τοῖς σραφείοις, καὶ γενομένοις ὡς τὰ παιδιά.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Μεγάλης, καὶ ἱερρωμένης, καὶ πλεῖας ψυχῆς διαχράσσει τὸ κλίος, ὅτι γε ὁ δράκων αὐτῷ, ὥσπερ σραβίον παραδίδοται παιδίῳ, μηδὲ βλάψαι τὰ παιδίων διωάμενον, ὅτι καὶ δεδεμένον αὐτὸ ἄγει ὅπερ γε βάλεται τὸ παιδίον, καὶ περιφέρει· ἔτι τῇ χάριτι τῷ Κυρίῳ, ὡς σραβίον ὑποχέμεν, ὁ σατανᾶς δεδεμένος γεγενηται τοῖς νηπίοις, καὶ θηλάξουσιν, ὧν ἐκ σώματος κατηρτίσται αὐτὸν, ὁ Θεός.

ΚΕΙ. Ἐνσιτᾶνται δὲ ἐν αὐτῷ ἔσθῃ, μεριτᾶνται δὲ αὐτὸν Φοινίκων ἔσθῃ. (Ἀκύλας

δὲ, ἡμιστάσουσιν αὐτὸν μεταξὺ Χανααίων.)

Ὡς περ τῇ πιστῶν βρώμα ὁ Κύριος, ἔως ὁ δράκων τῇ ἀτεβῶν· ἔδωκεν δὲ αὐτὸν βρώμα λαοῖς τοῖς Αἰθίοψι, ταῖσι, τοῖς ἰσίοις τῷ σκότει, τοῖς ἐν ἀγνοσίᾳ. καθ' ἑκάστων δὲ λόγον ὃν παραδεχόμεθα, ἦτοι ἀπὸ τῷ δράκοντος ἰδιόμεν, ἰὼν παραδεχόμεθα ἀκολῶν ματαίων, ἢ ἀπὸ τῷ Χριστῷ, ἰὼν παραδεχόμεθα λόγον οἰκοδομῶντα καὶ ὠφελῶντα.

ΟΛΥΜΠ. Ἡ Φοινίκη, Χανααία πρόπρον ἐκαλεῖτο· τὴν δὲ Συροφοίνισαν, Χανααίαν καλεῖσι τὰ λαγγέλια. οἱ δὲ Χανααῖοι εἰδωλολάτρη. λέγει ἔν, ὅτι μερίζονται τὸν δράκοντα οἱ εἰδωλολάτρη, οἱ φοινισόμενοι τοῖς ἐπιβωμίοις αἵμασιν, ἄλλος ἄλλῳ μετὶ ὧν ἄδισμον πρᾶξιν, καὶ ἑκάστος μέρους τι λαμβάνων ἀπὸ τῷ δράκοντος. τὰτο δὲ ἔρηται, ἐπειδὴ ἐπὶ πονηρίᾳ διαβάλλονται Χανααῖοι καὶ Φοινίκες. εἰ μὲν τοι περὶ τῷ αἰσθητῷ δράκοντος ὁ λόγος ἐστὶ, ταίριται καὶ ἐν τέτοις τὰ μέγεθος αὐτῷ καὶ ἡ διώαμις, καὶ ὅτι ἡ διώαμις, καὶ ὅτι ἡ διωατὸν δῆσαι αὐτὸν, καὶ παραδῶναι παιδίῳ, οἷά τι σραβίον, ὥς ἐν αὐτῷ παίζειν.

ΧΡΥΣΟΣΤ. Τούτος αὐτῷ ὁ τῷ σώματος ἔγκειν, ὡς διωηθῆναι ὀλοκλήρῳ εἶναι ἀρκέσαι· ἢ ὡς τότε μέλλοντος γίνεσθαι, ταῦτά φησι. Φοινίκων δὲ ἐμνήσθη διὰ τὴν ἐμπορίαν.

ΚΕΙΜ. Πᾶν δὲ πλωτὸν συνελθόν ἐ μὴ ἐνέγκωσι βύρ-

βύρσαν μίαν ἑρᾶς αὐτῆς, καὶ ἐν πλοίοις ἀλιέων κεφαλὴν αὐτοῦ.

Ο'ΛΥΜΠ. Βύρσα ἡ φορὴς, ἡ λεπίς. ὡς ἐπὶ δράκοντος δὲ τὸτο εἶπε. φησὶν ἔν, ὅπ' παῖτες ἀνθρώποι καὶ τ' αὐτὸν σιναγόμενοι, αἱ τούδε τὸν βίον, θάλασσαν καλύμενοι, πλείοντες, ἡ δὲ μικρὰν τινα αὐτῇ ἐτήρειαν τῇ ἰχθῆ των καὶ πλάταιων διωάμεων διώανται ὑποεγκέιν καθ' ἑαυτῆς· ὁ δὲ Κύριος σιωήθλασε τὴν κεφαλὴν τῆ δράκοντος.

ΩΡΙΓΕΝΟΣ. Οἱ ἀνθρώποι, οἱ πλοίοις τοῖς σώμασι χρώμενοι, τὰ πλάτῃα τῆ δράκοντος, καὶ τὰ ἰχθα νεκρῶσαι αὐτοὶ καθ' ἑαυτῆς ἡ δύνανται· θείας δὲ διωάμεως ἐπισκοπῆσης, καὶ ὅλον αὐτὸν κομίσαι καὶ νεκρῶσαι διωάμεθα· νεκρῶμεν δὲ ἕκαστον τὸ ὅσον ἐφ' ἑαυτῶ τὸν διάβολον, κατὰ τὸ, ὅδε Θεὸς σωτρεύει τὸν σατανᾶν ὑπὸ τῆς πόδας ὑμῶν ὡς τέχνη.

Ο'ΛΥΜΠ. Ἀλίεις, οἱ τῆς Ἐκκλησίας προεισῶπτι διδάσκαλοι, πλοῖα δὲ, αἱ Ἐκκλησίαι· κεφαλὴ δὲ τῆ δράκοντος ἡ ὑπερηφανία. φησὶν ἔν, ὅπ' ὑπερηφανύσεται καὶ καὶ διδασκάλων, καὶ καὶ τῇ Ἐκκλησιῶν, διωγμὸς, διελούσι, κινῶν κατ' αὐτῇ. ποικίλως γὰρ αὐτίση τῇ παρείᾳ τῇ ἀλίῶν ἀποστόλων, ἐμποδίσαι βυλόμεν τῇ κηρύγματι· ἀλλ' ὅτοι, καὶ μίμησιν τῆ δεσποσύνης, τὴν κεφαλὴν αὐτῆς ἐδέξαντο καὶ σιωήθλασαν, τὸν ὑπὲρ αὐτῆς θάνατον προθύμως καταδεξάμενοι. περὶ δὲ τῆ κήτους δῆλος ὁ κῆς, ὅτι πάν-

τα τὰ πλωτὰ ὅμα συνελθόντα, ἐκ αὐτῶν ἐγένετο μίαν λεπίδα τῆς ἑρᾶς αὐτῆς, ἡ δὲ κεφαλὴ αὐτῆς καθ' ἑαυτῇ πλοίοις ἐμπελάσασα, φορητὴ, ἡ χωρητὴ γίνεται.

ΚΕΙΜ. Ἐπιθήσας δὲ αὐτῷ χεῖρα, μνηστὴς πολέμου τοῦ ἐν σώματι αὐτῷ, καὶ γινόμενος μηκέτι γινέσθω;

Πόλεμον εἰσαῦθα λέγει τὴν τακτικὴν, τὴν ἀγριότητα· ἡ δὲ τῆ εἰσῆς διανοία τοιαύτη. ἐπιβάλε, φησι, τὴν χεῖρα, καὶ μνηστὴς τῇ πρὸς τὸ κῆτος πολέμου· καὶ καταπολέμησας αὐτό, εἰ διώσας, ποιήσων μηκέτι γινέσθαι αὐτῷ πρὸς σὲ αὐτίσασιν. φοβερός δὲ καὶ ὁ πρὸς τὸν Ἀλίουθᾶν πόλεμος, καὶ δυσκαταγώνιστον τὸτο τὸ θεῖον, καὶ ἡ δέποτε τῆς καθ' ἡμῶν ἰσορροπίας ἀφίσταται.

ΚΕΙΜ. Οὐχ ἐώρακας αὐτὸν; ἡ δὲ ἐπὶ τοῖς λεγομένοις περὶ αὐτοῦ μακας; ὁ δὲ δοικας, ὅτι ἡτοίμασαι μοι. τίς γὰρ ἐστὶν ὁ ἐμοὶ αὐτίσας; ἢ τίς ἀντίσησεται μοι, καὶ ὑπομνη;

Ο'ΛΥΜΠ. Ἐπὶ τὸ σαφέστερον ἔξαμαλίζοντες τὴν τῇ χωρὶς διώκῃ, φάμεν, τοιούτων τι λέγειν τὸν Κύριον πρὸς Ἰώβ· μὴ ἐπιθήσῃς τὴν δεξιάν σου τῷ σατανᾶ, ποιούμενος πρὸς αὐτὸν ἀντιπαράταξιν, καὶ πολέμου μεμνημένος τῷ γινόμενῃ τοῖς δικαίοις μετ' αὐτῆς; ἄρα γὰρ ἐχ' ὄρας ἡ δὲ κατὰ νοῦν τῷ θεῷ τὴν χαλεπότητα; ἡ δὲ εἰς κατάπληξιν σε ἀγει τὰ περὶ αὐτῆς

λεγόμενα; ὑψηλὰ ἔρα ὡς κυτάρια·
σῶμα συμπλεκόμενα, πλάται
χάλασαι, ῥάχιδες ἰχυροτέρα σιδήρου,
δένδρα παντοδαπά ὡς αὐτὸ σκιαζό-
μενα, ποταμοὶ ὅλῃ κατατινόμενοι,
πάντα πλωτὰ καὶ πλοῖα ἔδε μέρ-
αυτῶ τὸ ἐλάχιςτον ἐνέγκειν δυνάμι-
να; πάντα ταῦτα ἀκῶν, ὃ δίδοικας;
ἔδε τὸ δύσμαχον τῷ θείῳ μαυθα-
νεις, καὶ τὸ ἀκαταγνώσιον; ἀλλ' ἔκ-
ἔτι τὸτο γενητὲται, ἔδε ἔσαι λοιπὸν
φοβερός ὁ θῆρ· ἠτοιμάσαι γάρ μοι
ἄγε ὑπ' ἐμῶ δειθῆναι, ἔδεῖς ᾧ ἰμοὶ
ἀντιφέρειν δυνάται, ἢ τινὶ ἐμὴν
ἐργλίῳ ὑποφέρειν.

ΚΕΙΜ. Εἰ πᾶσα ἡ ὑπ' ἐρα-
νὸν ἐμὴ ἐστίν, ὃ σιωπήσομαι δι'
αὐτόν.

Ἐπειδὴ, φησὶ, δημιουργὸς ἐμὶ πάν-
των καὶ διαπότης ἅκ' ἔτι μακροθυμήσω
διὰ τὸν σχολάσαντα τινὶ ὑπ' ἐρανὸν,
ἀλλ' ἐπεξελδύσομαι καὶ ἀμυνέμεν αὐ-
τόν. τῇ μέντοι ἀποδοδομένη τῇ ῥη-
τῇ διανοίᾳ συμφωνῶσι καὶ οἱ λοιποὶ
ἐρμηνεύται· αὐτὴ γάρ τῃ, μήτε γι-
νέσθω, ὁ Θεωδοῦρος, ἢ ἀρχὴ αὐτῷ δι-
ψάσαντο, ἔξιδωκεν· ὁ δὲ Σύμμαχος,
αὐτὴ τῷ, ἔχ' ἰσχυρὰς αὐτόν; ἀλλὰ καὶ
ὁ Θεὸς τινὶ ἰδίῳ αὐτὸ καταβαλεῖ,
ἠρμηνεύσει, δι' ὧν δηλεῖται, ὅτι καὶ
ἡ ἀρχὴ, καὶ ἡ ἔκστας, ὡς τυραννικῶς
ἔχεν ὁ διάβολος, διαψάλληται,
καὶ αὐτὸς δὲ τῇ δυνάμει τῷ Χριστῷ
ἀφανὴς ἔσαι, καὶ ἡ νεοδαμένη αὐτῷ
ἐφ' ἧς καταβλήθησεται καὶ ἀπο-
πέσῃται, ἀποβαλεῖ ᾧ ὅς ἔχεν αἰχ-
μαλώτης γυναικὸς· ὁ γὰρ ἀνέξο-
μαι, φησὶ, περὶ αὐτῷ, ἔδε μὴ ἀ-
σπληγχνίζομαι, καὶ τῶν λοιπῶν, ὅταν
ἔξελθῶ αὐτόν.

ΚΕΙΜ. Καὶ λόγῳ δυνάμεως
ἐλεῆσαι τὸν ἴσον αὐτῷ.

ΤΟΤ' ΑΥΤΟΥ. Καὶ τί, φη-
σὶν, ἱκανὸν, εἰ τὸ ἰμοὶ τιμωτάτον
κτῆμα καὶ οἰκειότατον, τὸν αὐτῷ
τυραννόμενον ὑπὸ τοῦ διαβόλου οὐ πα-
ρόξομαι, ὅτι γε αὐτῷ τὸν ἴσον
αὐτῷ παρόξος ἔκ' ἀνίσταται, ἀλλὰ καὶ
ἐλεῖ καὶ τὸ μέτρον τῆς αὐτῷ δυνά-
μεως; τινὲς δὲ ἄλλως εὐνόησαν, ὅτι ὁ
τιμωρητοῦ τὸν διαβόλου, τῷ
λόγῳ χρητάμενος τῆς ἐμῆς δυνάμεως,
ὡς ἐπεύθετο ἐλεῖν ὁ κείμενος καὶ τὸν
ἴσον αὐτῷ ἀντίχρησον, οἷα τὰ αὐτῷ
παθεῖν μέλλοντα. ἰμοὶ δὲ δοκεῖ πρὸς
τὰ αὐτῷ τὸ ρητὴν σιωπῶντα, ἀ-
βίαν ἔχειν τινὶ ἀπόδοσιν, ἢ ἔτω
σιωπῶν τὰ προκείμενα· μὴ ἐπιθή-
σεις αὐτῷ χεῖρα, ἢ μνησθήσῃ τοῦ
πρὸς αὐτόν πολέμου; ἀλλ' ὁ τρίτος,
ἔδε φοβηθήσῃ, τοιαῦτα περὶ αὐτῷ ἀ-
κῶν λεγόμενα, ἀλλὰ θάρρη· ἔκ' ἐτι
τὸτο γενητὲται· ἰμοὶ ᾧ εἰς σφαγίῳ
τὸ θείον ἠτοιμάσαι, καὶ ὃ σιωπήσο-
μαι δι' αὐτόν ὁ πάσης τῆς γῆς Κύ-
ριος. τίς δὲ ἀντιστήται μοι; τῷ τῇ
ἰσῶν αὐτῷ δαιμόνων ἐλεῖται αὐτόν;
ἔκ' ἰσῶν αὐτῷ ἀπλῶς ἔλεον τὸν ψιλόν, καὶ
μὴ ἔργοις δεικνύμενον, ἀλλὰ τὸν καὶ
λόγῳ δυνάμεως βεβαιούμενον; ἔδεῖς
ᾧ ἔχε δυνάμιν, ἵνα τῷ λόγῳ ταύ-
της, ἐλεῖται τὸν σατανάν, ὡς τῇ τῷ
Κυρίῳ· ἢ ὅτι τὸτο λέγει, ἢ ὅτι ἔδεῖς
τῇ αὐτῷ ἡδυνήθη ἐλεῖται τοὺς
ὁμογενεῖς, ἀλλὰ ὁμοῦ Χριστὸς ὁ Θεο-
δωτός· ἔκ' Ἀγγελὸς γὰρ ἔκ' αὐ-
θῶς, ἀλλ' αὐτὸς ὁ Κύριος ἐπὶ τῷ
ἡμῶν.

ΚΕΙ. Τίς ἀποκαλύψει πρό-
σωπον ἐνδύσεως αὐτῶ;

Αὐτὶ τῷ, ἔδεικ' ἐπὶ ἡμῶν . . . πρό-
σωπον δὲ ἐνδύσεως λέγει, τὸ ἄλλοτε
ἄλλο προσωπεῖον, ὃ μεταδύεται ἡ
ποικιλιμένη . . . πλάτνεται γὰρ πρό-
σωπον προβάτα λύκῳ ὢν, καὶ μετα-
σχηματίζεται εἰς Ἀγγέλου φωτὸς
σκύτος τυγχάνων . . .

ΝΕΪΛΟΥ. Δεῖ δὲ τὸν διδάσκα-
λον ἐπισήμονος ὅπως εἶναι, ὡς μηδὲν
ἀγνοεῖν τῇ τῷ ἔχθρῳ ἐνδυσίῳ, ἵνα
τὰ λαμβάνοντα τοῖς ἔκκεχρησμένοις
αὐτῷ τῇ παλαισμάτων ἀπογυμνῶν,
ἐπιδεικνύη, καὶ τὰς ἐπιβολὰς προλι-
γῶν τῷ αὐτιπάλῳ, ἀπονητὶ πλὴν ἡ-
λίῳ αὐτοῖς βραβύση, καὶ στεφανίτας
ἑξαγάγῃ τὰ ἀγῶνος τότε . . . παμῆτος δὲ
ὁ ποιητὴς, καὶ ὁ ῥηδὶως ἀριστομένῳ.
ὁ μὲν γὰρ μέγας Πᾶυλις τὸ τοῦ ἑαυτοῦ
μαρτυρεῖ, λέγων, ὅτι αὐτὸ τὸ νοή-
ματα ἀγνοῦμεν· ὁ δὲ θαυμάσιος Ἰωβ
ἀπορῶν περὶ τότε, φησὶ, τίς ἀποκα-
λύψει πρόσωπον ἐνδύσεως αὐτῶ; ὁ
δὲ λέγει τοιοῦτον εἶναι· ἐκ εἶσι, φησὶ,
τὸ φαινόμενον πρόσωπον ἐπ' αὐτοῦ,
πολλοῖς γὰρ ἐνδύμασι καλύπτεται πλὴν
πουρῆαν αὐτῷ δελεάζων μὲν τῷ φαι-
νομένῳ ἀταπλῶς, ἐνεδράπκως δὲ τῷ
κεκρυμμένῳ πεταίνων τὸν ὀλεθρον . . .

Ο'ΛΤΜΠ. Διατί ἐὰν εἴπῃ, τίς
ἀποκαλύψει πρόσωπον αὐτῶ; ἀλλὰ
προσέειπεν, πρόσωπον ἐνδύσεως; τί
βλέπεται ἐν αὐτῷ ἢ ἐνδύσεως; ἀλλ'
ἵνα νοηθῇ τὸ λεγόμενον, παραδείγ-
ματι χρῆσάμεθα τῇ περιττεμενῶν
προσωπεῖον, καὶ μὴ φαινομένων τῶν
ὅτι εἰσιν, ἀλλὰ θελούντων δοκεῖν . . . αὐτῶν.

λαμβάνουσι γὰρ προσωπεῖα, οἳ εἰ-
πεῖν, ὅτι οἱ εἰ τῆς θαυμάσιας ὑπο-
κρίται, ποτὶ μὲν ἡγούμενων, ποτὶ δὲ
ἄλλως βασιλείων, ποτὶ δὲ γυναικῶν,
καὶ τὸ μὲν ἴδιον αὐτῇ προσωπον ἀ-
ποκρύπτει, καὶ ὁ εἰσιν ὅ φανύονται,
ὁ δὲ δοκῶν ἢ βλέπονται . . . τοιοῦτος εἶ-
σιν ὁ δράκων, ἐδίδοτε τὸ προσωπον
αὐτοῦ δείκνυσθαι, ἀλλ' αἱ πρόσωπον
λαμβάνων, εἰς ἀπέλιπν τῇ αὐτῷ
πρὸς ἐκείνῳ χεῖται· καὶ ἔχει γὰρ ὁ ἔ-
χθρὸς ὅτος πολλὰ προσωπεῖα, καὶ κατ'
ἐκείνῳ κακίαν προσωπον ὁ ἐνδύσα-
το, τίς ἱκανὸς ἐλέγχει; τίς ἱκανὸς
ἀποκαλύψει, καὶ δείξει ὅτι ἐνδον
δράκων εἶσι; τοιοῦτοι εἰσιν καὶ οἱ ἔρχον-
ται πρὸς ἡμᾶς εἰς ἐνδύματα προβά-
των, ἐκώδεν δὲ εἰσὶ λύκοι ἔρταγες . . .

ΣΕΒΗΡΟΥ. Τὸ ποικίλον καὶ κε-
κρυμμένον τῇ ἐπινοίᾳ πρὸς πονηρῶν, καὶ
τῆς τῇ ἑωθεν προσωπεῖον ὑπαλλα-
γῆς, ὑπογράφων ὁ λόγος ὡς ἐν τῷ
ματικῇ διακρίσει, φησὶ, τίς ἀπο-
καλύψει πρόσωπον ἐνδύσεως αὐτοῦ;
καὶ ἑτέρῳ αἱ ρίζαι τῆς ἑωθεν φαι-
νομένης ταύτης ποικιλίας, ὡς ἐκ τινος
βάθους τῆς ἀφανῶς κακίας αἰσχροσύνη,
ἐκτελειώκεται τῶν ἡρημεύοις, καὶ ταῦ-
τα . . .

ΚΕΙΜ. Εἰς δὲ πτύξιν θώ-
ρακος αὐτῶ τίς αὖ εἰσελθοί;

Ο'ΛΤΜΠ. Ο' δὲ Σύμμαχος, εἰς
ὑποδίπλωσιν φολίδος αὐτοῦ τίς ὑπο-
δύσει; κατεκτυγμένος εἶναι ὁ θώραξ
αὐτῶ, ἐκείνῳ φανερόν ἔχων, ἀλλὰ πάν-
τα ἐπικεκρυμμένα· τίς ἐν ἱκανὸς εἰ-
σελθεῖν εἰς τὰ νοήματα τῆς καρδίας
αὐτῶ, διότι συγκεκαλυμμένα τυγχά-

νοῦν; ἀλλ' οἱ οὐ Χεῖσῳ φαίνονται, ὅσοι αὐτὸ τὰ νοήματα ἀγνοοῦμεν.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Θώραξ ἢ σῆθος ἀνομάζεται ὅτι ἐστὶ τὸ ἡγεμονικόν, ὃν ἀπλῶς ἐστὶν ὁ θώραξ αὐτοῦ, ὁ δολιχὸς ἐστὶν, ἐπταγμένος ἐστὶν ἅγιος δὲ ἐλέγχων αὐτὸν διώκειται, καὶ δεῖξαι ὅτι ἐπτακταί· τὸ δὲ ἅγιον ἔκ αὐτοκταί.

ΚΕΙΜ. Πύλας προσώπου αὐτοῦ τίς ἀνοίξει;

ΣΕΒΗΡΟΥ. Καὶ γὰρ ἡ μία τὴν τῆ σωματικῆς, ἀλλὰ πολλὰ τῆ τῆ ἀνιδιᾶ ψαλδομένων ἐστὶ· καὶ δοκεῖται μὲν διὰ μιᾶς διαλέγεσθαι τὴν τῆς, τὰς δὲ πλείους ἔχεισι πεκλησμένας ἐν ἐαυτοῖς, ἵνα πρὸς τὴν χεῖραν τῆς κακοτεχνίας τῆς ἐν τῷ ἀφανεί διανοημάτων, καὶ αὐτὸ βάλωνται τὴν τῆς κατὰ μέρος ἀνοίγωσιν, ἐπὶ τῷ θηραθῆναι τινὰ πρὸς ὁλεθρον καὶ ἀπώλειαν.

ΟΔΥΜΠ. Τίς οὖν, φησὶ, τῆς ἐκκρύψεως τῆς νοημάτων αὐτῶ φανεροποιήται; καὶ εἰσὶ οἱ τῶ προσώπου αὐτοῦ πεκλησμένοι ἐστὶν, ὡς ἀθέατα αὐτῶ τὰ νοήματα εἶναι· πάντες γὰρ ὅσοι αὐτῶ, καὶ ἀγαθὸν δὴθεν προφάσει κακοποιεῖ, ὅσοι δὲ ἀμέτρου μετανοίας εἰς ἑπερον βόθρον τὸν Ἰούδα ἐνέβαλεν, ἀπὸ τῆς προδοσίας ἐπὶ τὴν ἀγχόιναν ἀγαγόν· κρύπτει τὰ εὐδον ἀποκείμενα· τῆς ἐν τοῖς τοῖς ἐστὶν, ὡς καὶ ἐλέγχει, καὶ δεῖξαι ὅσον δόλον, ὅσον ἰόν, ὅσα κακά ἔχει ἀποκείμενα; τίς ἀνοίξει; ἡδὲ, πλὴν ἡμῶ;

ΚΕΙΜ. Κύκλῳ ὀδόντων αὐτοῦ φόβος.

ΘΕΟΔΟΤ. Περὶ τῶν ὀδόντων, περὶ οὗ λέγεται, ὀδόντες ἀμαρτυλῶν σωτήριον. καὶ, Κύκλῳ σωτήριον τῶν μύλων τῶν λεόντων. καὶ ἐστὶν ὁ φόβος τῶ Θεοῦ, ἀλλ' ὁ φόβος κύκλῳ τῶ ὀδόντων αὐτοῦ, ἀλλ' ἰαὼ ἔχει τὸν Χεῖσῳ ἐν σφαυτῷ, μὴ φροντίζε τὴν τῶ φόβου· Κύκλῳ δὲ τὸν Θεοῦ σε φοβηθήσῃ, καὶ πλὴν αὐτοῦ μὴ φόβου ἄλλον. ὀδόντες τῶ δράκοντος τῶ ῥήματα τῶ τρυφῆ, οἱ ψαλδοπροφηταί, καὶ ψαλδοδιδασκαλοί, οἱ δακνόντες ὅλῳ τῷ σώματι. ἐστὶ δὲ καὶ ἄλλως φοβερὸς τοῖς κύκλῳ ἀγνοοῦσιν, ἐκφοβῶν καὶ ἀπειλῶν, ἃ ποιεῖν ἡ διώκεται, μὴ συγχωρῶντος Θεοῦ.

ΚΕΙΜ. Τὰ ἔγκατα αὐτοῦ ἀσπίδες χάλκεαι.

Ἀκύλας δὲ, καὶ Σύμμαχος, ὁ μὲν σῶμα αὐτοῦ ὑπερέκχυστος θυρεῶν· ὁ δὲ ὑπερφρονεῖ, προτερχόμενος ἐν θυρεοῖς, τὰ ἔγκατα αὐτοῦ, τῶ τῆς, οἱ διαλογισμοὶ αὐτοῦ ἵνα γένηται καὶ εἰσὶν ὡς ἀπαλοὶ τινεῖς, ἀλλ' ἰταμοὶ καὶ σκληροὶ. τὰ δόγματα, τὰ νοήματα τὰ ἀποκεκρυμμένα, ὡς ἀσπίδων ἐστὶν πάντα τὰ εὐδον αὐτοῦ, καὶ ἀσπίδες ὡς ἀπαλαὶ τινεῖς, ἀλλὰ σκληραί.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ. Πάλαι μὲν ἐν πολλοῖς καὶ ὁ ἰχθυὸς πανουργοῦται καὶ τῶ ἀνθρώπων, καὶ τὰς φαντασίαις αὐτοῦ πολλὰς ἠπάτα, καὶ δυσχερὲς καὶ ἡ τῆς ἀπάτης αὐτοῦ κατάληψις· ὡς καὶ τὸ πνεῦμα λίγων περὶ αὐτοῦ, τῆς ἀποκαλύψει πρῶτον ἐν δυνάμει αὐτοῦ; καὶ τὰ ἔξης. ὁ δὲ ὅτι καὶ τὸ καὶ ἐφαίνεται, ἀλλὰ πρὸς ὁ ἐπανεργάζεται, πρὸς τὸ καὶ ἐραντα-

στε· ἑαυτὸν· διὰ τὸτο καὶ πολλοὶ ἤπα-
τῶντο ὑπ' αὐτῷ. ὅτι δὲ ἐπεδήμησεν ὁ
σωτὴρ, πότε ἢ πᾶσα φαντασία αὐτοῦ
ἐκφυγματοῖθι· ἃ γὰρ ἠγνοῦτο πάλαι
ποιῶν, ταῦτα τῇ χάριτι τοῦ Χριστοῦ
γινώσκεται, καὶ οἱ οἷς ἡτάτα πάλαι
τὸς ἀνθρώπους, οἱ πτόσις ὑπ' αὐτοῦ
καταπατῆται· πάσης γὰρ διαβολι-
κῆς ἐπιθέσεως καὶ μανίας δαιμόνων,
ἰσχυρότερα ἢ πῖσις.

ΙΝΕΙΛΟΥ. Πλὴν ἵνα μὴ καὶ ἑαυ-
τὸν συγκαταχειρμήσῃ τοῖς ἀγνοοῦσι τὰ
καὶ τὸ δράκοιτος ὁ ταῦτα λέγων,
περὶ μὲν λέγει τὸ σαφῶς εἰδότες πᾶ-
σαν τὴν περὶ αὐτὸν πρατὴργίαν· φη-
σὶ γὰρ, τὰ ἔγκατα αὐτῷ ἀσπίδις
χαλκίῳ.

ΚΕΙΜ. Σωδέσμος δὲ αὐτῷ
ὥσπερ σιδηρίτις λίθος, εἰς τὸ
κύριος κολλῶνται.

ΟΛΥΜΠ. Σωδέσμος ὅλον τὸ
σῶμα αὐτῷ· αἱ δὲ κακίαι, αἵτινες
σωδέσμος εἰπὼν αὐτῷ, μία τῆς μίας
ἠρτῶνται. τοιαύτη δὲ καὶ ἡ τῷ σιδηρί-
τιδος λίθου φύσις· εἰς δὲ τὸ εἰς ἔ-
χεται. λέγεται δὲ ὁ λίθος ἔτος καὶ
ἰταμώτατος εἶναι ἐγγὺς τῷ ἀδάμαν-
τος, καὶ σιδηροῦ ἀρπάζειν, καὶ τραχύ-
τατος δὲ, ὡς καὶ τὸν ὕαλον γλύφειν·
ἱκανῶς δὲ αἱ κακίαι αἱ διαβολικαί,
καὶ τὰς σερεὺς εἰς ἑαυτὰς ἔλκουν, αἵτι-
νες παθὸ κακίαι ἀλλήλων ῥέχονται,
καὶ ἐκσπῶνται περὶ δοκᾶσιν. εἰδείξε δὲ
καὶ διὰ τούτων τῷ διαβόλῳ τὸ ἰταμὸν
καὶ τραχὺ.

ΚΕΙΜ. Πνεῦμα δὲ οὐ μὴ
διέλθῃ αὐτόν.

Ἀντὶ τῷ, εἰ μὴ μία ψυχὴ ἐκφύγει
αὐτόν καὶ τὰς ἑαυτῷ κακίας, ἀλλὰ
πᾶσας πῆρε, καὶ πᾶσας ἐπιβλήκειν
παράται, καὶ εἰ μὴ μία ἀνάγκη λα-
θῶναι αὐτόν· καὶ ὅτι καὶ τὰ νήπια τῷ
πατροπαράδοτον ἔλκουν ἀμαρτίαν.
τὸ δὲ, ὅ μὴ διέλθῃ, ὅχι ὅτι ἐ διέρ-
χεται, καὶ παρέρχεται, ἀλλ' ὅτι ἔδεο
αὐτὸν λαμβάνει, ταύτας δὲ δι' αὐτῷ
ἐλθεῖν· ἑαυτὸς οὐκ παρασχελάσσωμεν
τὸ μὴ καταχεῖθῃαι ὑπ' αὐτῷ.

ΚΕΙ. Ἀνὴρ τῷ ἀδελφῷ αὐ-
τοῦ προσκολληθήσεται, συνέ-
χονται, καὶ ὁ μὴ ἀποσπασθῶ-
σιν.

Καὶ σφύδρα, φησὶ πνὺς ὁμονοήσωσιν,
ὡς μὴ διασπᾶσθαι, καὶ τέτοις ἐπιτίθε-
ται. ὅρα δὲ μὴ καὶ περὶ τῶν κακίων,
καὶ τῶν ἐνεργούντων αὐτὰς δαιμόνων τῷ
το λέγει. ὥσπερ γὰρ ἀνθρώπου αὐ-
θρόω διατὸ ὁμοφυὲς κολλᾶται· ὁ
τῷ καὶ οἱ δαίμονες ἀλλήλων ἔχονται,
καὶ καὶ τὸς ἐνεργείας ἑαυτοῖς ἐκσπῶ-
νται, ὁ μὲν εἰς πορνείαν, τυχόν,
ὁ δὲ εἰς ὑπερηφανίαν, ὡδῶν· εἰς γὰρ
αὐτοῖς ὁ σκοπὸς, ἡ τῷ ἀνθρώπου ἀ-
πώλησις.

ΚΕΙΜ. Ἐν παρμῷ αὐτῷ ἐ-
πιφωσκέται φέγγος.

Παρμὸς λέξις σημεῖον· ἐκδημιέ-
ται ἐν, φησὶ, τοῖς κακοῖς, καὶ ἐκ-
γράφει οἱ αὐτοῖς. καὶ ἄλλως δὲ,
παρμὸς καθαρτικὸς ἐγκεφάλου· ἐπὶ
οὐ καὶ αὐτὸς μεταχηματίζεται εἰς
φῶς, φροσποιεῖται, καὶ διώσεται κα-
θαίρει. αὐτίκα γὰρ καὶ οἱ ἑλλῆες,

καὶ οἱ γόντες ἔχουσιν καὶ καθαρίαις,
καὶ ποιοῦνται φωτὸς ἔχειν λόγον,
οἷσι δὲ πλήρεις ἀκαθαρσίας. ἡμοὶ δὲ
δοκῇ τὸ ὅτι τῷ χρεώποισιν ἐκλάμ-
πον φέγγος πυρὸς ὑπαινίπτοι, ὅτι
φοβερὸν ἐστὶ τὸ θεῖον, ὥς ἄξιον
ὄν, καὶ δυνατὸν, καὶ ἀκατάπληκτον.

ΚΕΙΜ. Οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ
αὐτῷ εἶδος Ἑωσφόρου.

Κατὰ ἀπάτην, ὃ γὰρ ἔχει τὸ
ἀληθινόν φῶς· ὀφθαλμοὶ δὲ οἷσι τὸ
δράκοντος, οἱ δὴθεν γνωστικώτεροι,
ὡς οἱ ἀπὸ τῆς αἰρέσεως, ἃς ὄντες μεν
Ἑωσφόροι, ὅδε φέγγος ἡμέρας ἔχον-
τες, ἀλλ' εἰδὲ Ἑωσφοῦς, καὶ ἀπά-
την, τὸτο εἶναι ὑποκεινόμενοι.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ, οἱ ὀφθαλμοὶ γὰρ
αὐτῷ ἃς εἰσὶν ἰωσφόροι, ἀλλ' εἰδὲ
Ἑωσφοῦς· μεταχηματίζεται γὰρ εἰς
Ἀγγέλου φωτὸς· ποιοῦται εἶναι
ὁραῖος ἀστὴρ, ποιοῦται σύμβολον
ἡμέρας.

ΝΕΓΛΟΥ. Ταῦτά φησιν, ἐλέγ-
χων τὴν ἐκείνου κακουργίαν, ὡς μεν
διὰ τὸ ἐπιμορφαῖσθαι τὸ τῷ ἰωσφό-
ρῳ εἶδος, ἐπιπαῖσαι πρὸς αὐτὸν τὰς
ὁρῶντας μηχανώμενος· διὰ δὲ τῆς αἰ-
ρέσεως ἀσπίδων, θάνατον τοῖς ἐγγίζουσι
πραγματοδομεῖ.

ΚΕΙΜ. Ἐκ σώματος αὐτῷ
ἐκπορεύονται ὡς λαμπάδες καίο-
μεναι, καὶ διαρρίπτονται ὡς ἐ-
χάροι πυρός.

ΟΛΥΜΠ. Λαμπάδες καίόμεναι,
καὶ ἐχάροι πυρός, οἱ λόγοι τῆς αἰ-

βῶν καὶ ἀθῶν διδασκάλων. ἐδιδέ-
ρωσε δὲ τὸν λόγον, αὐτῶν αὐτῷ τὰ
κακά.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Οἷμαι μὲν καὶ
πάντας τὰς ἀσθεῖς ἀθῶν δογματῶν
εἰσηγητὰς, εἶναι σώμα τῷ δράκοντος.
εἴη δ' αὐτὸ καὶ τροπικῶς νοούμενον πα-
ρὰ τὸτο, δῆθεν οἱ λόγοι ἀπολαύτες,
εἴποτε ἡκιστα λέγει ποροφάση. Χει-
σιανισμὸς κατηγορῶντος τὸ δημιουργῶν,
φέρει εἶπεν ποροφάση τὰ Μαρκίω-
ν, τὰ Οὐαλωτίς, τὰ Βασιλείδα,
ὅταν κακῶς λέγῃσι τὸν ποιητὴν ἡρα-
νὴ καὶ γῆς, ὅταν τὶ ὅμοιον, ὅφει ὅτι
ἐκ σώματος τῆς ποιῶντος. Χειρουργοῦται
δαλοὶ. τρώμεν ἐν αὐτοῖς μήποτε ἡ-
κῆναι αἱ λαμπάδες ἡμᾶς καύτωσι,
μήποτε αἱ ἐχάροι τῷ πυρὸς ἡμῶν ἐ-
ψονται.

ΚΕΙΜ. Ἐκ μυκτῆρων αὐτοῦ
ἐκπορεύεται καπνὸς καμίνης καιο-
μένης πυρὸς αὐτῶν δράκων.

ΟΛΥΜΠ. Ὁ καπνὸς ὀφθαλμῶν
βλαπτικὸς· ἡ δὲ ἀμαρτία καὶ ψάδη-
γοσία, σκοτίζει τὰς νοήτας τῆς ψυ-
χῆς ὀφθαλμοῦς· ἐπεὶ ἐν τῷ ἀπλάγ-
χῳ τοῦ νοηθέντος δράκοντος καμίνος
εἰναι, ὃ καθαράν ἔχει τὴν ἀναπνοήν.
νοήταις δὲ πάλιν μυκτῆρας αὐτῷ, τὸς
ἀπὸ τῆς αἰρέσεως. ἐπιτήρητῶμεν οὐκ
καὶ ἡμεῖς, μηδὲν ἀναπνεῖν τῷ δράκον-
τος, ἵνα μὴ πυρὸς αὐτοῖς γενώμεθα
πρόξενοι, ἵνα πνεῦμα πάσῳμεν,
μὴ καπνὸν ὑπὲρ ἡμῶν πνιγνόμεθα.

ΚΕΙΜ. Ἡ ψυχὴ αὐτῷ αὐ-
θρακες, φλόξ δὲ ἐκ σώματος
αὐτῷ ἐκπορεύεται.

Ψυχῇ ἵσκει αὐτοῦ λήγειν τὴν
 ἰσχάτιν ὑπερφανίαν· τὰ δὲ μεγά-
 λαινα καὶ ὑπερπτακὰ ῥήματα, ἐκ
 σώματος αὐτοῦ ἐκπορόμενα, ἔδεν ἐπ-
 ρόνειν, ἐμὴ φλόξ τὰς χρωμεύς κα-
 τακτάσας.

ΚΕΙΜ. Ἐν δὲ τραχήλῳ
 αὐτοῦ αὐλίζεται διώαμις.

Τραχήλῳ, τῇ οἴσῃ· αὐλίζεται δέ,
 ὅτι ἡ παύεται, ἀλλ' οἷον οἴσῃ τυ-
 χάνει· καὶ αἱ πορόμεναι ψυχὰς δὲ
 ὑψηλῷ τραχήλῳ, ὡς φησὶν Ἡσαΐας,
 τράχηλος αὐτῶν εἰσι, διώαμις εἰς ἀπώ-
 τιαν ἔχουσαι. ἔστι τις διώαμις πονηρὰ,
 ἀλλ' ἡ αἰσθησιαὶ αὐτῶν ἀνέλαβε· δὲ ἐμὲ, ὁ
 Σωτὴρ μου καὶ Κύριος, ἧς λέγεται αἰ-
 σθησιαὶ Θεῷ, εὐκλήτεον ἐκείνη τὴν δύ-
 ναμιν· τὸ δὲ αἰσθησιαὶ τῷ Θεῷ, ὁ μὲν
 Ἀπόστολος λέγει, ἰσχυρότερον τῷ αἰ-
 σθησιῶν· ἐγὼ δὲ αὐτῷ εἶποιμι, ἰσχυρότε-
 ρον τῆς διώαμις τῷ δράκοντι.

ΚΕΙΜ. Ἐμπροσθεν αὐτοῦ
 τρέχει ἀπώλεια.

Πρότερον ᾧ εἰσδέχεται τις, τὰς
 φθαρτικὰς ἡδονὰς καὶ κακίας, αἵτινες
 αὐτὸν πορτρέχουσι, καὶ ὅπως αὐτὸν εἰσ-
 κίζεται τὸν διάβολον.

ΟΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ὁ γὰρ πορδορμός
 τις εἶναι αὐτῷ, καὶ δορυφορεῖ αὐτὸν ἡ
 ἀπώλεια, ὅπως ἰαυὴ ἔρχεται πορτρέχει
 ἡ ἀπώλεια αὐτῷ, εἰδ' ὅπως αὐτὸς εἰ-
 σέρχεται· ἰαυὴ μὴ πορῶτον παραδέξε-
 ται τις τῇ ἀπώλειαν, ἢ παραδέχε-
 ται τὸν δράκοντα. ὅταν δὲ αἰσθη-
 τις, τότε κληθόμενος τῷ ἀκούῳ,
 διδασκάλως ζητεῖ ἀπολέμενος, καὶ

ζητῶν διδασκάλως, καὶ τὸ ἀπολέ-
 σαι δέσκει τὸν δράκοντα, καὶ παρὰ
 δέχεται τὸν πορῶτον κακῶν πεπλη-
 ρωμένον εἰς τὴν αὐτῷ ψυχῇ.

ΚΕΙΜ. Σάρκες δὲ σώματος
 αὐτοῦ κεκόλλωται.

ΟΛΥΜΠ. Σῶμα αὐτῷ οἱ ἀμαρ-
 τυλοὶ, καὶ οἱ τῷ ἀμαρτίᾳ ἐνεργούν-
 τες δαίμονες, ὡς περ τῷ Κυρίῳ ἡ Ἐκ-
 κλησία. ἐκ εἴτε δὲ, λῶνται, ἀλλὰ
 κεκόλλωται· τὸ δὲ εὖ ἐκ εἴτε παρὰ
 ἐκείνῳ, ἀδὲ δὲ συμφωνῶσιν. οἱ δὲ αὐ-
 τῷ δογματικῶν πορῶντες, εἰ καὶ δο-
 κῶσιν ὁμοία λέγειν, κεκόλλωται δὲ
 τὰ περ πάσῃ· καὶ ἡ Ἐκκλησία αὐτῷ ἡ-
 μῶν λῶνται, πορῶν ἰαυτῶν δὲ διαφί-
 ρεται· πορῶν δὲ αἱ κακίαι, ἢ μόνον
 τῇ ἀρετῇ, ἀλλὰ καὶ ἀλλήλαις ἀνίσταν-
 ται.

ΚΕΙΜ. Καταχέει ἐπ' αὐτὸν,
 ὁ σαλῶν.

Ὁ δὲ Σύμμαχος, Σάρκες αὐτοῦ
 περικεχυμέναι αὐτῷ, ἀκλινεῖς. κατὰ
 μὲν ἔν Σύμμαχον, σάρκες αὐτῷ πε-
 ρικέχωνται, καὶ διώαμις μὴ κληθόμε-
 νη πορῶν τὸ καλὸν, ἀλλ' αἰσθη-
 τος καὶ ἀτρεπτος. καὶ δὲ τὰς ἐβδο-
 μήκοντα, αἵτις αὐτῷ ἐπαντλήσονται καὶ
 θεραπεύονται αὐτῷ χηρῶνται, καὶ εἴτε
 αὐτῷ αὐτῷ πορῶνται, αἰσθητῶς εἰς
 καὶ ἀθεράπευτος· διὸ καὶ ἐπαγεί, πα-
 ρεισῶν αὐτῷ τὸ ἀπεσταλμένος, καὶ ἐπὶ
 κακίαν αἰσθητῶν.

ΚΕΙΜ. Ἡ καρδία αὐτοῦ
 πέπηγεν ὡς λίθος· ἔσηκε δὲ
 ὡς περ ἄκμων ἀνῆλατος.

ΚΤΡΙΛΛΟΥ. Σκληρὰ μὲν καὶ ἀμείλικτον κομίδην αἱ ὑπὸ τῶν σατανῶν ἀποστατικῶν δυνάμεως, ἤκουσι δ' ὀψέτε καὶ μόλις εἰς μετρίαν αἰσθησὶν τῆς θείας ὀργῆς· ὁ δὲ εἰς ἀγριότητι ὑπερφέρων, καὶ κατεκκληκὼς εἰς ἄκρον.

ΣΕΒΗΡΟΥ. Εἰς τούτοις, τὸ ἀνέδοτον καὶ ἀμετάθετον τῆς πονηρίας τοῦ δαίμονος, καὶ τῆς ἐκ ταύτης φουρμύνης ἀναιδέας, ὡς διὰ πρῶν χρωμάτων ἀνέζωγράφηται.

ΟΛΥΜΠ. Απελιθώθη, φησὶν, ἡ καρδία αὐτῆς, καὶ ὁ διώσται ἐλαθύναι· ὁ λόγος πεύθεται, ἐκ ἐπικαμπύται, ἀλλ' ὅλος εἰς ἀπεσκληκὼς καὶ ἰταμός, ἐκ ἐλαυνόμενος, ἐκ ἀκολυθῶν λόγῳ, σκληρός, ἀνέδοτος· καὶ εἴτις ἀπὸ τῆς διαβολῆς ἀπέκτασε δυνάμιν, καὶ αὐτὸς ἔχει τιμὴν καρδίας αἰήλατον, ἐκ ἐλαυνόμενον· εἰ δὲ πεχυσὸς εἰς, ἀκολυθῶν τῇ λόγῳ τῷ χρυσοχοικῶ, ὅπως εἶκει ὡς αὐ γίνηται πέταλον χρυσοῦ, καὶ δεῖται τύπους τῆς γραμμάτων τῆς Θεῆς.

ΚΕΙΜ. Στραφύτος δὲ αὐτῷ, φόβος θηρίοις πετρόποσιν ἐπὶ γῆς ἀλλομένοις.

Ο δὲ ΣΤΥΜΜΑΧΟΣ, Ἀπὸ τῆς κινήσεως αὐτῆς ἀλαβηθήτονται ἰσχυροί· ἔταν, φησὶ, σφαῖρῃ κατὰ τῆς αὐτῆς περφομένου τῆς θηριοτρόπων, καὶ δίκλιν πετρατόδων ἀνότητων τῆς τῆς γῆς φρονήτων, ἀλκύνται καὶ τρέμουν, ἐκδειματόμενοι παρ' αὐτῶν· πολλάκις γὰρ εἰς τῆς οἰκείων αὐτῶν ὀδράκων ἀπέχεται, ἀλλὰ κατ' αὐτῆς ἀππται, καὶ κακώτης αὐτοῖς ἰτάγει, ὡς μισάνθρωπος.

ΚΕΙΜ. Εἰς συναντήσῳσιν αὐτῷ λόγχοι, εἰδὲν μὴ ποιήσωσι, δόρυ καὶ θώρακα.

Τῷ σαφίερον ἡρμήδσε Σύμμαχος, καταλαβέτω αὐτὸν μάχαιρα ἐκ ὑποστήται, εἰς λόγχοις ἄρσις καὶ θώρακος· διὰ τῶν τῶ ἰταμὸν εἰδήλωσε τῶ θηρίοι, καὶ ὅτι ὅσα αὐτοὶ Ἄγιοι διὰ τῆς πνέματικῶν καὶ πολεμικῶν τρόπων καταβάλωσι αὐτὸν, ἐκ αἰσθάνεται, ἀλλὰ πάλιν ὁ αὐτὸς εἰς.

ΚΕΙΜ. Ἡγῆται μὲν γὰρ σίδηρον ἄχυρα, χαλκὸν δὲ ὡς περ ξύλον σαθρόν.

Τὰ πνέματικὰ, φησὶν, ὅπλα ἀσθενῆς πρὸς κοταίρεσιν αὐτῶν λογίζεται καθάπερ ἄχυρα, ἢ ξύλον σαθρόν, ὃ πληγῇ καίρειται ποιῆται ἐδωῖται.

ΚΕΙΜ. Οὐ μὴ τρώσει αὐτὸν τόξον χαλκεόν.

ΕΤΑΓΡΙ. Οὐδὲν μὲν πρῶτον τὸν σατανᾶν ἐγκράτεια δὲ καὶ ἀγάπη ἀναιρεῖ αὐτόν.

ΚΕΙΜ. Ἡγῆται μὲν πετροβόλον χόρτον, ὡς καλάμη ἐλογίσθησαν σφυραί.

ΟΛΥΜΠ. Πετροβόλον εἰς ἡ σφενδόνη· διὸ οἱ λοιποὶ αὐτῆς τῶ πετροβόλον, λίθους σφενδόνης, θείδωκαν· αἱ δὲ σφυραὶ, τῆς τῆς, αἱ βολαὶ τῆς πληγῶν ἴσα καλάμη τῇ διακείῳ καὶ κέρη, ἀκαταφρόνητοι αὐτῇ ἰδοῦσαν.

ΚΕΙΜ.

ΚΕΙΜ. Καταγελᾷ δὲ σαρμὴ πυρφόρος.

Ἐπρος, σκομεῖν θυρεῖ, πυρφόρος αὐτῇ. ὁ Θεοφίλης βίβλ., ὁ ζῶν τῷ πλάματι. φησὶν δὲ, ὅτι καὶ ἐὰν τῷ ἀγιοπατρὶ βίβλ. συστήσῃ τῇ αὐτοῦ, ὅθεν ἦτορ καταφρονεῖ, καὶ θυρεῖν δέ τις αὐτῷ ἐτίθει, καὶ τότε κατακαίει.

ΚΕΙΜ. Ἡ ἐρωμένη αὐτῶ, ὁ βελίσκος ὅξας.

Ὁ Θεοδοῖων, σιδήρεά τέκτονι· ὁ δὲ Ἀκύλας, ὁ ξυμῆρες ὁσράκων. ἐπὶ τοῖς ὀδυνηροῖς καὶ ἀνωμαλοῖς πράγμασιν ἐπαναπαύεται. καὶ ζῶν δὲ δώμεν εἶναι περὶ τῶν ταῦτα λέγεται, σαλευρότητα αὐτῶ μαρτυρεῖ καὶ τραχύτητα τῷ σώματι, ὡς καὶ ἐκ ὀβελίσκων αὐτῶ καθάδδεν, καὶ μηδεὶ πάχυν, μηδὲ πτράσθαι.

ΚΕΙΜ. Πᾶς δὲ χρυσὸς θαλάσσης ὑπ' αὐτὸν ὡς πηλὸς ἀμύδης.

Θαλάσσης, λέγει, τὰς τῶ κόσμου. τῷ δὲ Κυρίῳ λέγοντος, ἐμὸν ἐστὶ τὸ ἀργύριον, καὶ ἐμὸν τὸ χρυσίον· ὅτος ψαυδολογῶν ἐπαγγέλλεται ἴδια αὐτῶ εἶναι ταῦτα. διὸ καὶ ὡς πάντα τὸν τῷ κόσμῳ περιβεβλημένον χρυσόν, ἔλεγε τῷ σωτῆρι, ταῦτα σοὶ πάντα δώσω. τὸ ζῶν μεῖτοι ὡς πηλὸν ἤχηται τὸν χρυσόν, ὅτι ἡ ἐκ τῶν τότε ἐπιδείκ.

ΚΕΙΜ. Ἀναζᾷ τὴν ἄβυσσον ὡς χαλκῶν.

Ὁ Ἀκύλας, καχλάζει, ἐπειδὴ ἡ ψυχὴ αὐτῶ πῦρ ἐστὶ, ταῦτα τὸν βίον τόνον ἐκβάλλει, ἀνακινῶν καὶ ἐκταράττων.

ΚΕΙΜ. Ἡ γηται δὲ τὴν θαλάσσαν ὡς περὶ ἄλαττον, τὸν δὲ τάρταρον τῆς ἄβυσσος, ὡς περὶ αἰχμάλων, ἐλογίσαντο ἄβυσσον ἕς περὶ πατον.

Ταῦτα καὶ τὴν μεγαλυνῶν, ὁμοιῶς δεικνύει τὴν θαλάσσαν ἡ θαλάσσης, καὶ τὰς τὰς τὰς ἐκράτης εἶναι, καὶ τὰς Ἡσαίας ὡς ἐκ τῶν σῶν αὐτῶ, φησὶ, τὴν αἰχμάλων ὁ λῆν καταληφόμεναι τῇ χειρὶ ὡς τῶν σῶν. ταῦτα δὲ ἡ ἡμεῖς τῶν τῶν ὡν κρατίζον ὁμοιῶς ἡλπίτε· καὶ ἡμεῖς μὲν κατ' ἀρχάς, γῆς δὲ, καὶ αὐτῶ τῶν αὐτῶ διὰ τῆς τῶ Κυρίου ἐκ τῶν πῆτος. ἡμεῖς δὲ ἔχει ὑπολελειμμένον τόνον, εἰ μὴ τὸ σῶτος τὸ ἡμεῖς, τὸ ἡτοιμασμένον αὐτῶ καὶ τοῖς Ἀγγέλοις αὐτῶ. τὸ μεῖτοι ἡμεῖς περὶ τῶν μύρων ὁμοιῶς εἶναι εἶπεν, ὅτι αἱ παραχαί τὰς τῶ βίβλ. καὶ ἀνωμαλίας, ἡμεῖς αὐτῶ εἶπεν καὶ ἡμεῖς ἡ ἡμεῖς περὶ, αὐτῶ τῶ, ἀπλῆς.

ΚΕΙΜ. Ἐκ ἔσιν ἔσιν ὑπὸ τῆς γῆς ὁμοιον αὐτῶ (ὁ δὲ Σύμμαχος, ἔκ ἔσιν ἐπὶ τοῖς ἡμεῖς, αὐτῶ.) πεποιημένον ἐγκαταπαύσασθαι ὑπὸ τῶ Ἀγγέλων μου.

Καλῶς ἔπει, ἐπὶ τῆς γῆς, ἐπειδὴ τῶ ἡμεῖς ἀψίδων ἐκβίβληται. τὸ

δὲ ὅμοιον, ἢ κατὰ τὴν ἰχμύ, ἢ κατὰ τὴν κακίαν. ἀλλ' ὅμως φησὶν, ὁ τοῦτος καὶ πληκτός ὑπὸ τῆς Ἀγέων Ἀγγελων, καὶ τῆς Ἰσαγγελων ἀνθρώπων ἰγκαταπίπτει. ἡ δὲ τῷ Συμμάχῳ ἐκδοσις, ἥτοι τῷ παρὶς-ἡσιν, ὅτι ἐκ εἰν ἐπὶ τῆς γῆς Ἰεσοία παραβλητὴ τῇ αὐτῇ· ἢ ὅτι κατὰ τὴν σωτῆρος οἰκονομίαν, Ἰεβλήθη ἔξω, καὶ ἐκείν ἐστιν αὐτῷ Ἰεσοία.

ΚΕΙΜ. Παῦ ὑψηλὸν ὄρα.

Οἱ δὲ Θεοδοτίων, πάντα ὑπερήφανον ἰμβλίσεται· ἔλθ' γὰρ ἐστὶν ὑπερηφανία, μηδὲν ταπεινὸν λογιζόμεν.

ΚΕΙΜ. Αὐτὸς δὲ βασιλεύς ταύτων τῷ ἐν τοῖς ὕδασι.

Οἱ μὲν Σύμμαχοι, πάντες βρωμώδες· ὁ δὲ Θεοδοτίων, ἰὸν βαρυσίας. κατέστι, τῷ τὸν ὑγρὸν, καὶ διαρρέοντα, καὶ ἡδονικὸν μεπόντων βίον. διόπερ καὶ ἡμεῖς ἀξιώμεθα πρὸς τὸν

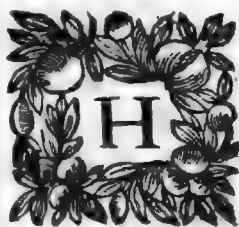
ἡμῶν δεωτότιον, μὴ βασιλεύειν ἡμῶν τὴν ἀμαρτίαν, ἐπεὶ καὶ διὰ τὸτο διαγραψεν ὁ λόγος ὡς εἰ σωματοποιῆται δαίμονος τὴν κακίαν καὶ ἰταμότητα, ἵνα τῷ δέῃ βαλλόμενος, πρὸς τὸν αὐτὸν χερωτάμενον καταφύγωμεν, καὶ ταῦτα μὲν εἰς τὰς τόπας ἐθεωρήσαμεν. πρὸς δὲ τὰς λέγοντας, κῆτος αἰσθητὸν εἶναι τὸν ὑπὸ τῆς λόγῃ διαγραφέντα, τοῦτον ἱρῶμεν. εἰ μὲν οὕτως ἐστὶ π τοῦτον κῆτος, μανθανέτε ὡς Ἰεμοιώσεως, ὡς πορεύεται, τῷ θηρίῳ, πολλάκις θεωρῶμεν καὶ αὐτὸν τὸν διάβολον, καὶ τῷ ἀνθρώπων τὰς ποιηρὰς. καὶ περὶ μὲν τῷ δαιμόνων εἶπεν ὁ Σωτήρ, ἰδοὺ δέδωκα ὑμῖν τὴν Ἰεσοίαν, τὴν πατεῖν ἐπάνω ὀφείων καὶ σκορπίων, καὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν δυνάμιν τῆς ἐχθρῆς. πρὸς δὲ τὸν Ἡρώδιον ἐκπέμπων, ἔλεγεν, εἶπατε τῇ ἀλώπεκι ταύτῃ, τὸ δολερὲν τῆς ἡδῆς καὶ ἐπὶ κλοπὸν αἰνιττόμενος· ὥς τύπον τινὰ τῆς διαβόλου τὰ θηρία ἔχουσι, καθὰ καὶ τῷ τῶν ἀνθρώπων. εἰδὲ μὴ ἐστὶ τὸ τοῦ θηρίου, ἐκ ἱστῆ Ἰεμοιώσεως ἀλλ' αὐτοπροσώπως περὶ τῆς διαβόλου νοεῖται τὰ εἰρημεῖα.

Π Ρ Ο Θ Ε Ω Ρ Ι Α

ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ ΕΙΚΟΣΤΟΥ ΕΝΝΑΤΟΥ.

Ο ΑΤΜ ΠΙΟ ΔΩΡΟΤ.

ΚΟΤΣΑΜΕΝ ἀνωτέρω τὸ Εὐβ λέγοντος, ἅπαξ ἐλάλησα, ἐκ δ' αὖτε δὲ ἡ προοδήτω· ζητήσαι τοιγαρὺν ἄξιον, πῶς πάλιν φθίγγεται ὁ μηκέτι λαλεῖν ἐπαγγελάμενος· παραπόδα δὲ ἡ λύσις ἐστίν· ἐπεὶ δὲ ᾧ σωπήσεν ὑποχόμενος ἀκήκοε τὸ Θεῷ λέγοντος, μὴ, ἀλλὰ ζῶσαι ὡς αὐτὴ τὴν ὁσφυσίαν, ἀμεινον τίθεται τὸ θεῖον πρὸς αἶμα τῆς οἰκείας ὑποχίσεως· κἀλλιον ᾧ τοῖς θεοῖς πεῖθειν νόμοις, ἢ τὰς οἰκείας πληρῶν ἐπαγγελίας, καὶ τὰς ἐαυτῷ λόγους ἰσῶν ὅταν τὸ δεσποτικὸν ἀντιπαράστη βέλημα· διὸ καὶ Ἡρώδης καλῶς αὐτῷ ἐποίησεν τὸν ὅρκον ἀδεήσας, καὶ μὴ τὸ προδρόμος τὴν κεφαλὴν ἀφελόμενος· καὶ Πίτρος δὲ εἰπὼν, ἡ μή μιν νύψης τὰς πόδας, μεταβαλλόμενος πάλιν ἔφη, μὴ τὰς πόδας μόνον, ἀλλὰ καὶ τὴν κεφαλὴν· καὶ ὁ Εὐβ ἐν καλῶς ὑπέχετο μὴ λαλήσειν, τιμῶν τὴν θεῖαν ὑπεροχὴν· καλῶς δὲ αὐτῷ φθίγγεται, λύσαντος αὐτῷ τὸ Θεῷ τῆς σωπῆς ὑπόχεσιν.

ΚΕΙΜ. Ὑπολαβὼν δὲ ὁ Εὐβ λέγει τῷ Κυρίῳ, οἶδα ὅτι πάντα διώσας, ἀδυνατοῖ δὲ σοὶ εἶδέν· τίς γὰρ ἐστὶν ὁ κρύπτων σε βολῶν; φερόμενος δὲ ῥημάτων, καὶ σὲ οἶεται κρύπτειν;

Ο ΑΤΜΠ. Οἱ δὲ ἄλλοι, καὶ ἐκ ἀφαιρέθησιν ἀπὸ σὺ ἐνθύμημα· ἐνὶ ταῦτα μιμασθεύει λέγει, ἀλλ' εἰδέναι πρόπρον τὴν ἀμαχον τὸ Θεῷ διώσας, καὶ ὅτι ταῖς βολαῖς ἐμβατάνει, καὶ πάντων τὰς ἐνοίας ἐτίσεται, καὶ ἄδεις ἐστὶν ὅς διαλαθεῖν αὐτῇ διώσας τὴν πανεπίσκοπον αὐτῇ ὁφθαλμόν·

τίς γὰρ, φησὶ, φεῖδεται ῥημάτων, καὶ διὰ τῆς σωπῆς καλύψαι διώσας ἀπὸ σὺ τὰ τῆς ψυχῆς ἀπόρρητα, ἀπὸ μὴ ἐκλαλόμενα;

ΚΕΙΜ. Τίς δὲ Ἀναγγελεῖ μοι ἃ ἐκ ἧδαν, μεγάλα καὶ θαυμαστά ἃ ἐκ ἐπιστάμην;

Ἀντιτῷ, ἔδεις πλείους, τὸ καὶ τὴν αἰτίαν τῆς κατ' ἐμὲ ἐπιτίσεως φανερώσαντός μοι, καὶ τὴν διαβολὴν τὴν ἰταμότητα, ἐπὶ γεμῖν καὶ τῆς κατ' ἐμὲ τὸν θεῖας οἰκονομίας πλείονά μοι τὴν γνῶσιν ἐλάμψαντος· ταῦτα ᾧ ἡ αὐτὴ ἐπιστάμην.

ΚΕΙΜ.

ΚΕΙΜ. Ἀκούσον δέ με, Κύριε, ἵνα καὶ γὰρ λαλήσω· ἐρωτήσω δέ σε, σὺ δέ με δίδαξον.

Ἀξίου ζητῆσαι ὧδε, πῶς ἐρωτήσῃ ἐπαγγελιάμενος, ὅτε ἐτηρώσῃ τὸν Θεόν, ὅτε τινὰ ἀποκρίσιν ἐδέξατο, ἀλλὰ μηδὲν μὴτε πυθόμενος, μὴτε ἀκούσας κατέπαυτε τὴν λόγον; φαίνεται μοι τοιγαρὶν τοιούτων τινὰ νῦν ἔχειν τὰ προκείμενα· ἐπειδὴ, φησὶν, ἐδίδαξάς με, ὃ ἐκ ἐπιστήμης, εἰσάκουσόν μου Κύριε· καὶ ἐάντι τῇ ἡγνομενῶν μαθεῖν βυλόμενος, ἐρωτήσω σε, διδάσκειν με καταξίωσον, ἵνα δυνηθῶ καὶ γὰρ λαλήσαι, καὶ ἑτέροις γενέσθαι τῇ ἀγνοημένων διδάσκαλος· ἢ τάχα, καὶ τὰ ἐπαγόμενα ἐρωτήσεως λόγον ἐπέχουσιν.

ΚΕΙΜ. Ἀκούω μετ' ὧτος ἡκούον σε τὸ πρότερον, νυνὶ δὲ ὁ ὀφθαλμός μου ἑώρακέ σε.

ΤΟΥΤ' Αὐτοῦ. οἱ δὲ λοιποὶ, ἡκούον σε, νυνὶ δὲ ὀφθαλμός μου ἑώρακίσε. ἐκ ἐπειδὴ ὀφθαλμοῖς οἶδεν, ἀλλ' ἐπειδὴ σαφέστερον ἡκούσε. πλείονά, φησὶν, προσέειπα τῷ περὶ σοῦ

γνώσκω, ὅσον ὀφθαλμοὶ πλέον ἀκούω ἔχουσιν. ἴσως δὲ τὸτο λίγει διὰ τὸ τῆς στανθρωπότητος μυσηρίου· ἀμυδρῶς γὰρ αὐτὸ τὸ πρότερον πληροφορέμενος, τῷ τελειότερον νυνὶ περὶ αὐτοῦ προσέειλε γνῶσκω, διὰ τῆς ἐλλάμψεως τῇ παναγίᾳ πνύματος.

ΚΕΙΜ. Διὸ ἐφαύλισα ἐμαυτὸν, καὶ ἐπαύκω· ἡγήμαι δὲ ἐμαυτὸν γῆν καὶ ἀποδόν.

Διὰ τὸτο, φησὶ, κατέγων ἐμαυτῷ, ὡς οἰηθέντος εἶδέναι τι· νυνὶ γὰρ μαθὼν τὰ ὑπὲρ ἐμὲ, καὶ τῆς ἀτελείας τῆς ἐμῆς φύσεως τὸ μικροπρεπὲς κατενόησα.

ΧΡΗΣΟΤ. Ταῦτα ἀπολογία ὑπὲρ τῆς προτέρων ἀπάντων· ὅδε γὰρ ἀπαλλαγίς τῇ πειρασμῷ ταῦτα, φησὶν· ἀλλ' ἐπ' αὐτοῖς δεινοῖς ὧν παλινοδίαυ ἦσεν· ὅδε, φησὶν, ἐμαυτὸν ἠθέμαι, ἀπολογία ὑπὲρ τῆς προτέρων ποιήμαι, καὶ τῶν γὰρ τῆς δεινῶν ἐκ ἀνάξιος ἡμῶν ἐγώ· τί ἔν ὁ Θεός; ἐπειδὴ ἐαυτὸν κεπεδίκασε, τότε ἐδικαίωσεν αὐτόν. θεώρει δὲ τὰς Ἀγίας ἀνδρας, πῶς ὅτε μεζόνων ἀξιοῦνται, πλείονα κτῶνται ταπεινοφροσυνῶν· ἔγω, καὶ Ἀβραάμ, ὅτε εἶδε τὸν Κύριον, ἔειπεν, ἐγὼ δὲ εἰμὶ γῆ καὶ ἀποδός.

πάντα ἐφθέγγατο. ἡ δὲ δι' ἀμαρτίας ἔταχεν, ἀλλ' ἵνα ἀναφανῇ δίκαιος. τίς ἔνδυνάται λόγῳ κατηγορεῖν, ἢ ὁ Κύριος ἰσχυρὸς κατέστη, διὰ τῆς οἰκείας ἐπικρίσεως; καὶ ἐπιτῆρει, πῶς οἰκεῖον θεράποντα τὸν Ἰωβ καλεῖ, τιμῶν καὶ τῇ προσηγορίᾳ τοῦ δίκαιου. καὶ ἡ μόνον ἀπάξ, ἀλλὰ καὶ πολλάκις τὸ τοιοῦτον. ἴοικε μέντοι ὁ Ἐλιφάζ αἰδεσιμώτερος τῇ ἄλλων τυγχάνειν διὸ καὶ ὑπὲρ τῆς πρὸς τὸν Ἰωβ διαλέξεως ἀρχεται, καὶ νῦν ὁ Κύριος πρὸς αὐτὸν διαλέγεται. καὶ ταῦτα, τῇ λόγων τοῖς τρισὶν ἀρμοζόντων φίλοις. θεωρεῖ δὲ ὡς ἐπήκουον πάντων ὁ Θεὸς ἐλάλει, ὡς αὐτὸς εἰς πάντας ἡ τῷ Ἰωβ ἀρετὴ διὰ τῆς θείας μαρτυρίας καταδεδηλῶ γενήται. ὁ μὲν γάρ, φησὶν, ἀληθῆ ἐλάλησε τὰ ἐαυτοῦ λέγων κατορθώματα, ὑμεῖς δὲ αὐτὸν καταδικάσαντες, ἐκ ἀληθείας εἰρήκατε.

ΚΕΙΜ. Νῦν δὲ λάβετε ἐπὶ μόχθους, καὶ ἐπὶ κελῆς, καὶ πορεύθητε πρὸς τὸν θεράποντά μου Ἰωβ, καὶ ποιήσατε κάρπωσιν ὑπὲρ ὑμῶν.

Αὐτὶ τῷ, κάρπωσιν, Ἀκύλας μὲν, καὶ Θεοδοσίῳ, ὀλοκαύτωσιν, Σύμμαχος δὲ, ἀναφορὰν ἔδωκεν. οἱ ἑπτὰ παρὰ τῇ γραφῇ ἥμιος, καὶ πέντες ἀειδμός. τέλεια τοιγαρὶν θύματα κελῶνται προσφέρειν, ὡς μεγάλα θηημαρτηκότις. αὐτὸν δὲ τὸν Ἰωβ ἱερεὺς κελᾷ γενέσθαι, καὶ πᾶς ὀλοκαρπώτης ἀναφέρειν. ἔτι γὰρ, φησὶ, δίκαιος, ὡς καὶ ὑπὲρ ἑτέρων προσβάδεν. πρὸς μὲντοι τὸ νόμος οἱ Ἄγιοι

δι' ἐαυτῶν πᾶς θυσίας προσέφερον, ὡς Ἀβελ, Νῶε, Ἀβραάμ.

ΧΡΥΣΟΣΤ. Οὐκ αὖ τὸ τοιοῦτον προσέταξε, εἰ νόμος ἦν· ἀλλ' αὐτὸς ἱερὰς γίνεται, ἐκείνων προσταγόντων πᾶς θυσίας· καὶ ὅρα, προσβύβει ὑπὲρ τῆς παίδων, προσφέρει ὑπὲρ τῆς φίλων. ὅρα πῶς τὸ ἀμνηστικὸν αὐτῷ δεικνύς, μάρτυρας αὐτῆς ποιεῖ γενέσθαι τῆς ἀρετῆς τῷ αὐτῷ· καὶ δεικνύσι τῆς ἀμαρτίας τὸ μέγεθος, καὶ διὰ τῆς ὑπερβολῆς τῆς κτ' τιμῇ προσφοράν, ἡ γὰρ [αὐτῶν] τοσούτων ἐδίδου ἱερῶν, μὴ μεγάλων οὕτων τῇ ὀφειλόντων λυθῆναι ἀμαρτημάτων. ἐμφάνει δὲ, ὅτι οὐδὲ θυσία ἱκανὴ ἦν, εἰ μὴ γὰρ, φησὶ, δι' αὐτὸν, ἐκ αὐτοῦ ἔασα τιμὴ ἀμαρτιῶν ὑμῶν. διὰ τὸ τοιοῦτον δεικνύσιν, ὅτι καὶ αὐτῶς ἔλυσε.

ΚΕΙΜ. Ἰωβ δὲ ὁ θεράπων μου εὐξεται περὶ ὑμῶν, ὅτι ἡ μὴ πρόσωπον αὐτῷ λήψομαι. (οἱ δὲ ἄλλοι παραδέξομαι). εἰμὴ γὰρ δι' αὐτὸν, ἀπώλεσα αὐτὸς ὑμᾶς· ἡ γὰρ ἐλάλησατε ἀληθεῖς κτ' τῷ θεράποντός μου Ἰωβ.

ΟΛΥΜΠ. Βαβαὶ τιμῆς ὑπερβολῇ ἡν τῷ τοῖς Ἄγίοις ὁ Κύριος ἀπονέμει. θανάτου γὰρ εὐχόμενος ἀποφαίνει, τὸ τῇ δικαίῳ καταλαλεῖν· καὶ τιμῇ θανατηφόρου δὲ πτωχείᾳ συγχωρεῖ, πρὶν τῇ πρὸς αὐτὸς, ὅρα δὲ, καὶ τοὶ ζήλω λέγοντες, ἠλέγχοντο, μηδεὶς ἀληθεῖς εἶπότες· μάλλον δὲ ἐκ ἐλεγον ζήλω τῇ κτ' Θεοῦ, ἡ γὰρ αὐτοὶ σιωπῶντες ὡσεὶ δικαίως αὐτοῖς ὁ Ἰωβ ἐτεκάλει. ἐκ τῆς μανθάνομεν,

ὅπ' ὁ κατηγορῶν τῇ δικαίῳ, ἔμε- | τῇ ἐκείνων συγγνώμῃ αἰτεῖσθαι, εἰς
τείως ἀμαρτάνει. καὶ ὅπ' ἄλλ' παρ' αὐ- | ἐς ἀμαρτανόμεν.

Π Ρ Ο Θ Ε Ω Ρ Ι Α

ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ ΤΡΙΑΚΟΣΤΟΥ ΠΡΩΤΟΥ.

ΟΛΥΜΠΙΟΩΔΡΟΥ.

ἮΡΞΑΤΟ μὲν, ἰφ' ὃ ὁ Θεὸς ἐχρημάτισε πρὸς τὸν δίκαιον, τὰ ἑπαθλα αὐτῷ δίδουσαι. αὐτῷ γὰρ τῷ καταξιωθῆναι θείας ὁμιλίας, καὶ διδασκαλίας, καὶ μαρτυρίας, πρῶτον ἐδέξατο σέφανον· νυνὶ βραβεῖα δέχεται δάπρα, τὸ ὑπὲρ τῇ φίλων ἀχέσθαι, καὶ τῇ ἀγώνων δέχεσθαι γέρα, τὴν αὐτῇ συγχώρησιν· ζημία γάρ ἡ τῷ Γῶβ, εἰ οἱ πρὸς παραμυθίαν ἐλθόντες αὐτῷ φίλοι τιμωρίαν ἔτιταν θανάτου. ὅντας ἱκανὴ τιμὴ καὶ περιφάνεια, τὸ, ἀλλ' δυσωπῆσαι Θεόν, ἰφ' ᾧ λύται τὴν ἀμαρτίαν, πάντως εἰπόντος τοῦ δικαίου, Κύριε, μὴ σήτης, αὐτοῖς τὴν ἀμαρτίαν ταύτην.

ΚΕΛ. Ἐπορεύθη δὲ Ἐλιφάξ ὁ Θαιμανίτης, καὶ Βαλδὰδ ὁ Σαυχίτης, καὶ Σωφάρ ὁ Μιναῖος, καὶ ἐποίησαν καθὼς συνέταξεν αὐτοῖς ὁ Κύριος· καὶ ἔλυσε τὴν ἀμαρτίαν αὐτοῖς διὰ Γῶβ (ὁ δὲ Σύμμαχος, καὶ προσήκατο ὁ Θεὸς τὸ πρόσωπον Γῶβ·) ὁ δὲ Κύριος ἠύξησε τὸν Γῶβ· ἀξιαμύνου δὲ αὐτῷ καὶ περὶ τῶν φίλων αὐτοῦ, ἀφῆκεν αὐτοῖς τὴν ἀμαρτίαν.

ΟΛΥΜΠ. Ὁ ἡλωμεῖος, ὁ πούης, ὁ ἀπερρίμμεός, ὑπὲρ τῇ ὑγιαίνοντων καὶ πλεσίων ἀμνηστικῶς ἠύχετο. ὥς καὶ

νυνὶ ἰὰν ἱδωμεν ἀνθρώπον πούητα καὶ νοσῶντα ὑπὲρ ἐτέρων ἀχόμενον, καὶ τὴν ἀχίαν εἰς ἔργον προχωρῶσαν, τὴν πλεσίαν τῷ Θεῷ θαυμάσαντες χάριν, καὶ ἡμεῖς εἰ τοῖς ὁμοίοις γινόμενοι, μὴ δυσχεραίνωμεν· ἴσως καὶ εἰς ἡμᾶς ἡ ἀφθονος τῷ Θεῷ φοιτήσῃ δωρεά.

ΚΕΙΜ. Ἐδωκε δὲ ὁ Κύριος διπλᾶ ὅσα ἡμῖν ἔμπροσθεν Γῶβ εἰς διπλασιασμόν.

ΧΡΥΣΟΣΤ. Αἶφῃκε τὸν διάβολον ὁ Θεὸς πᾶσαν αὐτοῦ τὴν δύναμιν ἐπιδείξασθαι· καὶ ὅτε ἐκένωτε τὰ βέλη πάντα, καὶ εὐδὲς ἐπιβολῆς ὑπελίπετε τὴν τρόπῳ, τότε ἐπιβίβασεν ἐκ τῆ

σκάμματος τὸν ἀθλητὴν, ἵνα λαμ-
ψῇ καὶ ἀναμφισβήτητος ἡ νίκη γενή-
ται.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΥΤ. Διπλῶ ὅντος τὸ εἶ-
δος τῆς περασμῶν· γυμνάζονται ἡδ,
οἱ μὲν διὰ πείρας, οἱ δὲ διὰ πλῆθος·
παράδειγμα τὸ προτέρως εἶδες ὁ μέ-
γας Ἰώβ, ὁ ἀκαταγώνιστος ἀθλητὴς,
ὃς πᾶσαν τὴν διαβολὴν τινὲν βίαν, ὡ-
σπερ χειμάρρος φορᾷ, ἀτείς καρ-
δία, καὶ λογισμοῖς ἀτρέτοις ὑποδε-
ξάμενος, τσοῦτω μείζων ἐκ τῆς πε-

ρασμῶν ἀνέφανη, ὅσω μεγάλα αὐτῷ
καὶ δυσέκλυτα ἐδόκει τὰ παρὰ τὸ
ἰχθρὸν προβεβληθῆαι παλαιόματα.

ΩΡΙΓΕΝ. ὁ μὲν ἔν παῦτα περα-
σμὸν ὑπέχων, λαμβάνει τῆς ὑπομονῆς
αὐτῷ γέρας, πάντα διπλᾶ παρὰ τὰ
πρότερα· ὁ δὲ Κύριος ἄθλα δίδωσιν,
ἐχὶ διπλασίονα μόνον, ἀλλ' ἐκατοντα-
πλασίονα· ἐκ αὐτῶν δὲ διπλάσια τῆς
προτέρων ἔλαβεν, εἰ μὴ διπλασίονα
τὴν ἀρετὴν ἐπεδείξατο.

Π Ρ Ο Θ Ε Ω Ρ Ι Α

ΚΕΦΑΛΑΙΟΥΤ ΤΡΙΑΚΟΣΤΟΥΤ ΔΕΥΤΕΡΟΥΤ.

Ο Λ Τ Μ Π Ι Ο Δ Ω Ρ Ο Τ.

ΩΣΠΕΡ οἱ τῷ περασμῷ τσαύτη τις αὐτῷ γέγονεν ἐγκατάλειψις
ὡς καὶ τινὲν βασιλίδαν τινὲν αὐτῇ γυναικὶ θητᾶν ἐπὶ μισθῷ· ἔτι
τῆς θείας ἐπιφοιτήσεως χάριτος, πάντα λοιπὸν ῥοδῶται τῷ Ἀγίῳ·
συντρέχεισι πρὸς αὐτὸν συγγενεῖς, φίλοι δωροφοροῦσιν, ἐσιῶνται,
καὶ πάντα αὐτῷ λοιπὸν ὑπῆρχε θυμηδείας ἀνάμεινα. πικρὸν δὲ τῆς μετα-
βολῆς, ὅτι τὸν ἐπὶ τῷ Θεῷ τιμηθέντα, καθάπερ ὑπὸ Βασιλείως τιμᾶν εἰώ-
θασιν οἱ ἀνθρώποι, καὶ πάντα αὐτῷ μεταβέβλητο, καὶ διπλᾶ ἰού.

ΚΕΙΜ. Ἦκουσαν δὲ πάντες
οἱ ἀδελφοὶ αὐτῷ καὶ αἱ ἀδελ-
φαὶ αὐτῷ, πάντα τὰ Συμβεβη-
κότα αὐτῷ, καὶ ἤλθον πρὸς αὐ-
τὸν, καὶ πάντες ὅσοι ἤδεισαν
αὐτὸν ἐκ πρώτης.

Ἀδελφές καὶ Ἀδελφοί, πάντες

τῶν συγγενεῖς εἰώθεον ἡ θεία προσα-
γόρευεν γραφή. τὸ δὲ, ἦκουσαν τὰ τῷ
Ἰώβ συμβεβηκότα, εἴρηται, ἔχ' ὅτι
ἠγνόουν τὰ τῆς συμφορᾶς, ἀλλ' ὅτι ἐκα-
στος πρὸς τὸν πλησίον ἔλεγε τάπε τὸ
περασμῷ, τάπε τῆς θείας ἐπισκέψεως.
καὶ ἠδὲ πᾶσι καὶ ἐπωφελεῖς διήγημα
τὰ κατὰ τὸν Ἰώβ ἐτύγγανεν. τάχα δὲ
καὶ ἀσπλαγχνίαν τῆς συγγενῶν ὁ λό-

γ^ο αὐτίπται ἐν προαποίῃ φιλίας καὶ συγγενείας· οἱ γὰρ ἀτυχῶντες μὲν ἐπὶ μακρὸν ἔπαρηταν· ἐπειδὴ δὲ ἐπὶ τὸ φαιδρότερον τὰ πρᾶγματα μετεβίβλητο, τότε καὶ ἀκέραιον ἔδοξαν τὰ προτέρα, καὶ σωματοθεσόμενοι παρεγένοντο.

ΚΕΙΜ. Φαγόντες δὲ καὶ πίνοντες παρ' αὐτῷ, παρεκάλεσαν αὐτὸν, καὶ ἐθαύμασαν ἐπὶ πάνσιν οἷς ἐπήγαγεν ἐπ' αὐτῷ ὁ Κύριος.

Ο' δὲ Σύμμαχοι, περὶ πάσης τῆς κακίας· κακίαν καὶ αὐτὸς λέγων τὴν κακίαν καὶ τὴν τῆς περασμῶν ἱπαγωγῆς· καὶ ὡς ἡ ἀληθὴς θαύματος ἄξιον· ὅτι δίκαιος ὢν τοιαῦτα ὑπέ-

ση, καὶ ὅπως ἐταλαιπωρήθη. ὁ ἀμνηστικός καὶ ἀγαπητικός Ἰωβ! ἠδέως δέχεται τὰς προσκλήσεις, καὶ ἐκ ἀποστείεται τὰ παρ' αὐτῆς προστεχθέντα, ἔδεδεκεν ὅπερ οἱ πολλοί, ἔδεδεκε τοῖς προτερχομένοις, ἐπειδὴ παρὰ τὴν νόσον ἐκ ἐπισκέψασθέ με, ἔδεδεκεν ἐπικληρῆταί μοι, ἔδεδεκεν ἐγὼ νῦν ὑμᾶς προσέμαι, ἔδεδεκεν τῇ παρ' ὑμῶν ἐπιδόμῃ· ἀλλὰ καὶ ἠδέως ἐδέξατο τὰς σωελθόντας, ὡς ἔδεδεκεν πεπονθὼς παρ' αὐτῆς, καὶ παρακλήσιν τὸ πρᾶγμα νεύομενον. καὶ σωδωχήθη, ἐπειδὴ γὰρ καὶ Θεὸς χάριν συνέτρεχον, ἐκ ἀπετείτατο τὴν θείαν δωρεάν, ἀλλ' ἠδέως πάντας περιεπύξατο· ἐπεὶ καὶ ὁ μέγας Ἀβραάμ, ὁ τότε πρόγονος, τὰ δῶρα Φαραὼ προσεδέξατο, θείαν εἶναι δωρεάν τὸ πρᾶγμα πίπτει.

Π Ρ Ο Θ Ε Ω Ρ Ι Α

ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ ΤΡΙΑΚΟΣΤΟΥ ΤΡΙΤΟΥ.

Ο Λ Τ Μ Π Ι Ο Δ Ω Ρ Ο Υ.

ΕΝΤΕΤΘΕΝ προκαταειδμεται τῆς περιστάσεως τὸν διπλασιασμὸν, καὶ θείαν ἀλογίαν λέγει εἶναι τὰ σωματικά ἀγαθὰ· ἐπηγγέλετο γὰρ τοῖς παλαιότεροις εἰς ἀλογίαν μοῖραν ἢ παιδογονία, καὶ ἢ τῇ ὑπαρχόντων αὐξήσει, ὡστερ καὶ τὸναντίον εἰς κατάραν αὐτοῖς κατελογίζετο. ἐπειδὴ τοῖσιν ἑρὸ νόμος τυγχάνων, νομίμως ὁμῶς καὶ ἀαγγελικῶς ἐπολιτῶσατο, εἴληφε μὲν τὰς κατὰ νόμον ἀλογίας· ἀπόκειται δὲ ἐν αὐτῷ καὶ τὰ τοῖς Ἀγίοις ἐπηγγελμένα ἐν τῷ μέλλοντι αἰῶνι, ὅσα ὑπὲρ λόγον καὶ ἀνθρωπίνην εὐνοίαν. ἀπὸ δὲ τῶ, γέγραπται δὲ, αὐτὸν πάλιν ἀναστήσεσθαι μεθ' ὧν ὁ Κύριος ἀνίστησι, ἕως τέλους, φασὶ μεντινες, μὴ εἶναι τῆς Γερασ γραφῆς, ἀλλὰ παρεγγεγραφῆαι τῷ βιβλίῳ τὰ ῥήματα· ἡμεῖς δὲ ἐν πᾶσι τοῖς Ἑλληνικοῖς ἀντιγράφοις ὅπως ἀρηκότες γεγραμμένῳ τῷ βιβλίῳ, πάντα τὰ ἐγγεγραμμένα ὅτω δεχόμεθα ὡς παρὰ τῇ πατέρων παρελήφαμεν.

ΚΕΙΜ. Εἴδωκε δὲ αὐτῷ ἕκα-
στος ἀμνάδα μίαν, καὶ πετρά-
δραχμον χρυσῶ καὶ ἀσήμῳ.

Τὰς μὲν ἀμνάδας φέρουσιν, ὡς ἐπ' ἀνοχίαν παραγεγόμενοι, τὸ δὲ πετρά-
δραχμον τὸ χρυσῶ, πρὸς πμλὺ τῷ
Γ' ὡβ, ὅτε ἐπὶ νόμισμα εὔ· ὅτω δὲ καὶ
ἐπὶ τῇ ἐρμηνείᾳ τῶν ἱερῶν· Ἀκύ-
λας δὲ καὶ Θεοδοσίῳ, ἐνώτιον χρυσῶν·
ἐπὶ ῥήνον δὲ Σύμμαχ'· ἀσημον δὲ,
αὐτῷ τῷ, ἀτύπτου σαθρὸν καὶ ἀχα-
ρακτικόν.

ΚΕΙΜ. Ο' δὲ Κύριος ἀλό-
γησε τὰ ἕκατα Γ' ὡβ, ἢ τὰ ἐμ-
προσθεν.

Ο' Λ Τ Μ Π. Τὰ μὲν πρότερον, ἐκ
ἀθλα ἀρετῆς ἐδέδοτο τῷ Γ' ὡβ, ἀλλ'
ἵνα ἐν αὐτοῖς ἐγγυμνασθῇ, καὶ ἵνα ὁ
πλεῖστος αὐτῷ τῇ ἀγωνισμάτων ὑπόδει-
σις. ἐπειδὴ δὲ ἡγωνίστατο, καὶ διδά-
σκαλος ἅτασι γέγονεν, ὅπως προση-
κει τῷ πλεῖστῳ χητάσθαι, εἴτα καὶ ἀ-
φιμερεῖς τῇ ὑπαρχόντων, ἐν τοῖς
τῆς περὶας νομίμως ἡγωνίστατο σκάμ-
μασι, γίρα τῆς ἀρετῆς τὸν διπλασια-
σμὸν τῇ ὑπαρχόντων ὁ μέγας ἀγνο-
δίτης αὐτῷ δίδωσι.

ΚΕΙΜ. Ἦν δὲ τὰ κτήνη αὐ-
τῷ, πρόβατα μύρια τετρακίχι-
λια, κάμιλοι· ἑξακίχίλια,
ζόγῃ βοῶν χίλια, ὄνοι δὴλαιοι.

νομάδες· χίλια· γεννῶνται δὲ αὐτῷ υἱοὶ ἑπτὰ, καὶ θυγατέρες τρεῖς.

Τὰ μὲν ὅτ' ἦν ἀλόγων, ὡς ἀπολομένων, διπλὰ δίδοται· οἱ δὲ παῖδες τοῖς προτέροις ἰσχυρίζονται· ἐπειδὴ οἱ περὶ τὸν οἶκον ἀπανταχόθεν ὡς καὶ αὐτὸς διπλὰς ἀπέλαβε, ζώντων μὲν ἦν προαπελθόντων, ἦν δὲ δατῶν ἐπιγεομενῶν.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Τί ἔν ἐντεῦθεν συνίβαινε; ἔφυγεν αὐδὲς ἡ νόσος, αὐτὸν ὡς εἰκὴ προαελθῶσα, καὶ μηδὲν ἀνύσασα πλὴν ἀνέδαλεν εἰς δατῶν ἡβλῶν ἢ σάρξ, ὃ βίον λυθῆσεν πάλιν τοῖς ἀτασι, καὶ διπλασίων ἐπὶ τοῦ οἴκου ἀπανταχόθεν ὁ πλῆθος συνέρχεται· ἵνα τὸ μὲν ὡς μηδὲν ἀπολωλεκώς ἔχη, τὸ δὲ ὑπάρξῃ τῆς καρτείας τῷ δικαίῳ μισθῷ· διατί δὲ ἔκπας μὲν, καὶ ἡμίονος, καὶ καμήλης, καὶ βορέατος, καὶ γεώργια, καὶ πασάν τιμὴν τῆς περιουσίας τρυφῶν, ἐκ τῆς διπλασίου ὑπεδέξατο, ὃ ἦν παῶν δὲ αἰεθμός ἰσχυρῶς τοῖς ἀποδαμῶσι ἐβλάστησεν; ὅτι τὰ μὲν ἀλογα κτήνη, καὶ πᾶς ὁ πλῆθος διαφθειρόμενος, εἰς τέλειαν ἤλθεν ἀπώλειαν· οἱ παῖδες δὲ καὶ τεθνεώτες ἔζων τῷ καλλίστῳ μέρει τῆς φύσεως· κοσμηθεὶς ἔν αὐδὲς ἰτέροις υἱοῖς καὶ θυγατράσι ὑπὸ τῷ κτίσαντος, καὶ τὸτο ἔχει κτήμα διπλὸν· οἱ μὲν γὰρ παρήσαν, τὴν δὲ τῷ βίῳ τοῖς γεννήμασιν ἀεροπύλιν παρέχοντες, οἱ δὲ προαδύσαντες, αἰεμενον τὸν φυτάσαντα, τότε πάντες πειρησόμενοι τῷ Γῶβ, ὅταν ὁ κρείττος τῆς αὐθιγῆς ζῆς σωαχάγῃ τῇ ἐκκλησίᾳ τὴν

παύσηται· ὅταν ἡ σάλπιγξ, ἡ τὴν τῷ Βασιλεῖ· ἐπιδημιᾷ σημαίνουσα, τοῖς τέτοις σφαιρόπρον· ἐμβοήσασα τὴν ἦν σωμάτων ἀπαύση παρακαταθήκην· τότε καὶ οἱ οὐκ εἶναι δοκῶντες, νεκροὶ, θάττω τῇ ζώντων πειρησονται· τὸν ἦν ὅλων· δημιουργόν· διὰ τὸτο, αἶμα, διπλὸν ἦν ἀλλων τὸν πλῆθος ἐπιμετρήσας αὐτῷ, τοῖς πασι ἀρκεῖσθαι τοῖς ἰσοῖς αὐτοῦ ἰδικαίωσεν.

ΚΕΙΜ. Καὶ ἐκάλεσε τὴν μὲν πρώτην, ἡμέραν· τὴν δὲ δεύτεραν κασίαν· τὴν δὲ τρίτην ἀμαλθείας κέρας.

ΟΛΥΜΠ. Εἰκεν ὁ μακάριος Γῶβ εἰς ἐδείξιν τῇ θείᾳ αὐτῷ δοξαρίᾳ ἀγαθῶν, ταῖς θυγατράσι περικύβητας προσηγορίας· διὰ τὴν πρώτην, ἡμέραν, ἐκάλεσε, ὡς ἀπότινος βαθείας, νεκρῶς ἦν πειρησιστῶν αὐτῷ δεινῶν, ἡμέρας αὐτῇ φωτεινῇ ἐπιλαμψιάς, τῆς θείας αὐτῇ δαδείας· ἀμείρας· τὴν δὲ δατῶν, κασίαν, ὡς ἡδη λοιπὸν ἐκ διαδύτινι, καὶ ἀπολαύσει τῇ ἀγαθῷ γενόμενος· τὴν δὲ τρίτην ἀμαλθείας κέρας, ὡς ἀτασι λοιπὸν πανταχόθεν τοῖς ἀγαθοῖς περιέριον· ἀμαλθείας γὰρ κέρας οἱ θαλαοὶ τὴν ἡν ἀγαθῶν ἀφθονίαν ἐκάλουν· μυθολογοῦσι ὅτ' ὅτι Ρέα πῦρσιν τὴν Δία, ἔδωκεν· ἀμαλθεία τρέφειν, ἡ δὲ αἰγὶ αὐτὸν ὑπέβαλεν· ὁ πίνων ζῆς τὴν μετ' αἶγα κατισίρησε· τὴν δὲ ἔπρον τῇ κεράτων αὐτῆς ἀφελῶν, παρέχε τῇ ἀμαλθείᾳ, παρασπλάσας γίνεσθαι αὐτῇ διὰ τὴν κέρατος ὃ ἐὰν αἰτήσῃ· ὡς ὡς τρεῖς κέρασφους γὰρ τῆς ἀμαλθείας, ἐρήται κέρας· ἀμαλθείας, ἀλλ' ὅτι αὐτὴ αἰγὸς ἐκ-

μιζε κίρας, ἀφ' ὧν ἔρρει ὄϊνος, μίλι, καὶ γάλα, καὶ ὅς τις ἐπέζητει, ὡς ὁ κύβητος βλάπται. ἄλλοι δὲ πεισανό-
προν φασὶ περὶ τῆς Ἀμαλθείας, αἰγὸς ὅτι καλυμμένης, ὅτι τῷ γλῶσσῳ αὐτῇ ἀνορύττεται τῷ κέρει, θησαυρὸν ἀπο-
καρυμμένον ἔκκαλυψεν, ὁ δὲ αἰπό-
λος πλούσιος ἔδωκεν ἐκ πένθητος ἀνέφα-
νη· καὶ ὅτι τῆς Ἀμαλθείας τὸ κέραιον, εἰς παρῶσασιν Ἀδαιμονίας παρείλη-
πται. πλὴν καὶ τὸ κέραιον τῷδε ἡ
γραφή μνημονῶν, καὶ σπειρίων, καὶ
κοιλιάδος τιτάνων, καὶ γιγάντων, καὶ
ἐπειδὴ τίνα περὶ τῶν καὶ ἑλλήνων
μυθολογῶσι, τὰ τῆς ἱερᾶς γραφῆς ἀ-
θετῶμεν ῥήματα· ἀλλ' ἐκεῖνοις με-
τὰς γραφαῖς μύθους καταλιμπανόμεν,
ἡμεῖς δὲ πανταχῶς τῆς ἀληθείας με-
ταποιέμεθα, πανταχόθεν ἑαυτοῖς ἐκ
τῆς Θεοπνεύστου γραφῆς τὰ ψυχωφελῆ
ποριζόμενοι. τρεῖς μὲν τοὶ καὶ αἱ τοῦ
Γωβ ἀρεταίαι, οὗ αἱ τινες ὠραῖαι θυ-
γατέρες, εἰς πλῆθος, εἰς περὶα, καὶ εἰς
ἀνακατισμῶν. εἰ δὲ δεῖται καὶ πνευμα-
τικῶν εἰς τῷ τόπῳ θεωρησάμεν· ὅταν μὲν
ὁ φωσφόρος τῷ Κυρίῳ λόγῳ εἰς ταῖς
καρδίαις ἡμῶν ἀνατείλῃ, ἡμεῖς ἡμῖν
ἐπιλάμπει· προκόπτοντες δὲ, Χειρὸς
ἑωδία γινόμεθα· ὠξυνομοῖς δὲ καὶ
εἰς πλείωσιν ἐρχομένοις, τότε καὶ ἡ
πνευματικῶν χειρῶν ἡμῖν
ἀφ' ὧν ἀποσπῶνται. εἰδὲ καὶ τίνα
μουσικώτερον λόγον ἔχουσιν τὰ γεγραμμέ-
να τοῖς διαβατικωτέροις ἔξετάζειν κα-
ταλιμπανόμεν.

ΚΕΙΜ. Καὶ ἔχ' ἀρέδθησαν
καὶ τὰς θυγατέρας Γωβ βελ-
τίους αὐτῶν ἐν τῇ ὑπ' ἑρανόν.

Πάσας εἴληφε τὰς καὶ νόμον ἐπαγ-
γελίας ὁ τὸν νόμον γραπτόν ἐν τῇ

διανοίᾳ περιφέρων τῶν ἀκούσας νόμου·
καὶ γὰρ νόμος πληρωτὴς, εἰ καὶ μὴ
μαθητὴς. τὸς γὰρ τῇ ἀλλῇ Ἀδαιμο-
νία, καὶ αἱ θυγατέρες αὐτῇ καλὰ τὴν
ὄψιν ἦσαν, ἵνα τῇ θεῷ τῶν παν-
τάστων ἡ τοῦ πάθος μνήμη ἀπαλει-
φθῇ. καὶ τὸ τοῦ πατέρων Ἀδαιμονία,
τὸ τέκνα ἀετῶν ἀπορώσασιν· καὶ ὁ
καὶ τῆς Σάρρας ἐταυρὶ τῷ ὄψιν γρα-
φῇ, καὶ τῷ Γωβ, καὶ τῷ Δαβίδ·
νόμι μοι δὲ τὸ καλὸν καὶ κατὰ ψυ-
χὴν, ὡς τὸ, βελτίους, ἐπὶ ψυχῆς καὶ
σώματος ἐκλαμβάνεσθαι. τρεῖς δὲ
διανοίαν τρεῖς τινες, ὡς εἴρηται, ἀει-
σεῖται τῷ δικαίῳ γεγονόσιν, καὶ ἄς
μέχρι τῆς χειρὸς ἐκείνων ἔχ' ἀρέδθη-
σαν· εἰ τῇ ὑπ' ἑρανόν, ἡ τῇ τῷ πε-
ρασμῶν εἰς τῷ πλῆθος, ἡ εἰς αὐτοῖς
μίσους τοῖς ἀγωνίσμασιν, ἡ καὶ τὰς
πειρασμούς. εἰ γὰρ τοῖς τρεῖσι τῶν
χειρῶν ἀεὶ ἀγωνισάμενοι, τρεῖς
ὠραῖας ἐχέμεν θυγατέρας λέγεται,
μεσότης μετὰ καὶ τῆς ἰσορίας, ἀναγομέ-
νε δὲ τῷ λόγῳ καὶ ἐπὶ τὰς τρεῖς χει-
ρὸς καὶ εἰς γεννήματα περιφανῆ ἀρε-
τῆς περιωρῶμεν.

ΚΕΙΜ. Ἐδωκε δὲ αὐταῖς ὁ
πατὴρ κληρονομίαν ἐν τοῖς ἀ-
δελφοῖς.

Τιτίσω, ἅμα τοῖς ἀδελφοῖς· ἵνα
εἴπῃ, ὅτι πᾶσι τοῖς παισὶν ἔξ' ἰσο-
τιμίας τὰ ὄντα ἐκληροδότησεν.

ΚΕΙΜ. Ἐζήσεν δὲ Γωβ με-
τὰ τῷ πληγῶν ἔτη ἑκατὸν
ἑβδομήκοντα· τὰ δὲ πάντα
ἔτη ἔζησε διακόσια τεσσαρά-
κοντα ὅκτω.

ΤΟΤ' ΑΥΤΟΤ'. Ε'οικεν ὁ μέ-
γας Ἰώβ ἐφ' ὅλοις ἐπτα ἔτισι ὑπα-
χῆν τῷ πληγῷ· ἅπερ, οἶμαι, ἡ
σωαειδμεῖται, ὡς μὴ καταλεγόμε-
να τῇ ζωῇ τῷ δικαίῳ, διὰ τὴν ἐκ τῷ
πάθους οἰονεὶ νέκρωσιν. εἰ γὰρ πάντα
διπλᾶ Μ' τῷ πῆραν λαμβάνει,
δῆλον ὅτι καὶ τὰ ἔτη. ἔζητε δέ, φη-
σί, Μ' τῷ πληγῷ ἐπὶ ἑκατὸν ἑ-
βδομήκοντα· ὧν τὸ ἥμισυ, ὀγδοήκοντα
πέπε, τὸ δὲ πᾶν διακόσια πενήκον-
τα πέπε, Ἰε' ὧν ἐπτα ὑπεξηρήτω,
ἵνα μυσικῶς τὸν ὅτι τῇ πληγῇ χρόνον
νοήσωμεν.

ΚΕΙΜ. Καὶ εἶδεν Ἰώβ τὰς
ῥᾶς αὐτῆς, καὶ τὰς ῥᾶς τῆς
ῥᾶς αὐτῆς, τετάρτῳ γενεαύ.

Διὰ μὲν τῷ, εἶδε, τὸ ἐρασμιον καὶ
ἐπιπέδον τῆς τῷ δικαίῳ γούης ἡ γρα-
φὴ παρέστη· διὰ δὲ τῆς τετάρτης γε-
νεαῦς, τὸ πολυχρόνιον αὐτῆς τῆς ζωῆς
ἐδήλωσεν.

ΚΕΙΜ. Καὶ ἐτελεύτησεν
Ἰώβ πρεσβύτερ', καὶ πλήρης
ἡμερῶν.

Ἐσφράγισεν αὐτῷ τὸν ἔκαινον ἡ
θεία φωτὴ, πρεσβύτερον ἀνομάσασα,
καὶ πλήρη ἡμερῶν, καὶ τῷ τῷ σώμα-
τος, καὶ τῷ τῷ πνεύματος ἡδὲ ἔχον-
τα ἐλπίς, ἡ χρόνον, ἡ βίον, καὶ
ἀρετῶν, ἀλλὰ καλῶς τὸν τῆς ἀσε-
βείας δρόμον πελάσαντα. ἴσιον δέ, ὅτι
μέχει τῷ, πρεσβύτερος, καὶ πλήρης
ἡμερῶν, Ἀκύλας, καὶ Σύμμαχος, ἰλ-
δοῖτες, σιωπεύσαντες τὸ βιβλίον, ὡς
ἐν τῷ Ἑβραϊκῷ ἀκολουθεῖται· ὁ δὲ
Θεοδοσίω συνπεραίνει τοὺς Ἑβδομήκον-
τα.

ΚΕΙΜ. Γέγραπται, δὲ αὐ-
τὸν πάλιν ἀνάστησεν μεθ' ὧν
ὁ Κύριος ἀνίστησιν.

Ο'ΛΥΜΠ. Ἦτοι ὁ τῇ ἐσχάτῃ ἡ-
μέρᾳ, ἢ ὁ τῷ κερῷ τῷ σαυρῷ. τὸ
δὲ, πάλιν, προσκείται, αὐτὶ τῷ,
Μ' τῷ ἐκ τῷ πάθους ἀνάστασιν. ἀ-
ναστήσεται δὲ Μ' Νῶε, καὶ Δαυὶδ,
οἷς καὶ σωαειδμεῖται παρὰ τῷ Ἰεζε-
κίῃλ.

ΚΕΙΜ. Οὗτος ἐρμηνεύεται
ἐκ τῆς συριακῆς βίβλου.

Συριακῶ νῦν τῷ Ἑβραίων δια-
λεκτου καλεῖ, διὰ τὸ γενημαίεν
ταύτῃ τῷ τῷ σύρων, καὶ εἰκοσιδύο
σοιχεῖα ἔχεν καθάπερ οἱ Ἑβραῖοι. καὶ
Συρία δὲ τῷ Ἰουδαίῳ, καὶ Σύρος οἱ
πολλοὶ τῶν Παλαισίνων ὀνομάζουσιν,
ὡς Ἡρόδοτος λέγει, περιπέμπονται δὲ
Ἰουδοὶ καὶ Αἰγύπτιοι, καὶ Ἀραβες, καὶ
οἱ ὁ Παλαισίνη Σύροι, τῶν Ἰουδαίων,
λέγων.

ΚΕΙΜ. Ἐν μετ' γῇ κατοι-
κῶν τῇ Αὐσίτιδι, ἐπὶ τοῖς ὁ-
ρείοις τῆς Ἰδουμαίας, καὶ Ἀρα-
βίας· προὔπῃρχε δὲ αὐτῷ ὄνο-
μα Ἰωβάβ.

Ἐντεῦθεν δῆλον, ὅτι ἡ Αὐσίτις
γῆ ὁ μεθεὶς καίται τῶν Ἰδουμαίων
καὶ Ἀραβίας, καὶ ὅτι Ἰδουμαῖος ἢ ὁ
δικαίος, προὔπῃρχε δὲ αὐτῷ ὄνομα
Ἰωβάβ, τὰς μετ' ὀνομασίας ἐπὶ τῷ
ἀγίῳ δεισκούει γινόμενας, ὡς ἐπὶ
τῷ Ἀβραάμ, τῷ Ἰσραὴλ, καὶ τῷ Πέ-
τρου, καὶ τῷ Παύλῳ· ὡς Σημεῖον καὶ

τὸς τῆς τῷ Γώβ ἀρετῆς, ἢ τῷ ὀνόματι μεταδίδωσι.

ΚΕΙΜ. Λαβὼν δὲ γυναῖκα ἀράβιον, γεννᾷ υἱὸν ὃν ὀνομαζεν Ἐννών.

Εἰπε δὲ τῆς παλαιᾶς τῷ Γώβ ὀνομασίας ἐμνησθῆ, καλῶς καὶ τῆς αὐτοῦ γυναικὸς ἐμνημόνευσε τῆς ἀραβίους, καὶ ἡς γέγονεν αὐτῷ ὁ Ἐννών, εἶπε εἰς τῶν πρώτων παίδων, εἶπε καὶ τῶν δευτέρων· καὶ εἰ μὲν τις λέγει πλὴν πρώτου πεισθεῖναι, καὶ μὴ ἀπολαύσαι τῶν ἀγαθῶν, φανερὸν ὅτι τότε ὑπέστη διὰ τὸ εἰρηκεῖν τῷ Γώβ, εἰπόντι ῥῆμα πρὸς Κύριον καὶ πλάτα. εἰ δὲ αὐτῇ ἐστὶν ἡ περιῶσα, καὶ τῶν ἀγαθῶν ἀπολαύσασα λέγομεν, ὅτι διὰ τὸ σωφρονεῖσθαι αὐτῇ γενέσθαι διὰ τῆς ἐπιτηδείας τῶν δικαίων, καὶ μὴ ἀντιπεῖν πρὸς πλὴν συμβαλλῶν, δέδοται αὐτῇ καὶ τῶν ἀγαθῶν ἡ ἀπέλευσις· πλὴν ἐκ ἀνάγκης τὰ τοιαῦτα λεπτολογεῖν.

ΣΕΒΗΡΟΥ. Τάχα δὲ ἐκ τῶν εἰκὸς ἐδὲ δίκαιον, ἐκείνῳ μεταχεῖν τῶν ἀγαθῶν, πλὴν ἐν τῷ καιρῷ τῶν ἀθλῶν ὀλιγοῦνται, καὶ κατεργαῖν ἐκ τῆς ὑψηλοτάτης κορυφῆς τῆς καρτερίας πεπραθεῖσαν τὸν ἀθλητὴν.

ΚΕΙΜ. Ἦν δὲ αὐτὸς πατὴρ μὲν Ζαρέ ἐκ τῶν Ἡσαῶν υἱὸν υἱὸς, μητὴρ δὲ Βοσόρρας· ὥστε εἶναι αὐτὸν πέμπτον ἀπὸ Ἀβραάμ.

Ο'ΛΥΜΠ. Κεῖται ἡ γενεαλογία ἐν Παραλειπομέναις· ἀπὸ τοῦ Ἀβραάμ,

ἐκ Ἡσαῶ, ἐκ δὲ τότε Ἡσαῶ, καὶ ὁ Ραγυήλ, ἀπὸ δὲ τότε Ζαρέ ὁ τῷ Γώβ πατὴρ· πέμπτος οὖν ἀπὸ Ἀβραάμ ὁ Γώβ μὴ σωμαειδυμένος, δηλοῦσι τῷ Ἀβραάμ. ὅθεν καὶ λέγομεν αὐτὸν πρὸ νόμου τυγχάνειν· ὁ γὰρ Μωσῆς ἐκτος ἀπὸ Ἀβραάμ λέγεται ὅτι, Ἀβραάμ, Ἡσαῶ, Ἰακώβ, Λαί, Καθ, Ἀβραάμ Μωσῆς πατὴρ.

ΓΟΥΛΙΑΝΟΥ. Ἔστι μὲν τοι Ζαρέθ πόλις τῆς Ἰδουμαίας, καὶ Βοσόρ τῆς Ἀραβίας, ἡ νυνὶ καλεομένη Βόσρα· ἐπώνυμοι δὲ αὗται τῶν γενεαμένων τὸν δευτέρου Γώβ.

ΧΡΙΣΟΣΤ. Ὅτι καὶ ὅτε λάμπων ὁ δίκαιος, ἐστὶ ἐν Αἰζύπτῳ ἦσαν Ἰουδαῖοι· ἐμῆλλον ἀνιέναι λοιπὸν, ὡς εἶγε ἐβόλοντο, καὶ μικρὸν εὐελσκον ἐμπόλημα δισβετίας, καὶ δὲ τοῦ εἰκὸς καὶ λαθεῖν. εἰ δὲ ἐστὶ καὶ νυνὶ δεικνύσται τὰ λεύκανα, πολλῶν μάλλον τότε εἰδείχθη αὐτῷ, νεαρῶν ὄντων τῶν πραγμάτων, καὶ τὸ μέγεθος τῶν συμβεβηκότων, καὶ οἱ ἐν τῇ Ἀραβίᾳ ἀπαντες αὐτὸν ἔγνωσαν.

ΚΕΙΜ. Καὶ ὅτι οἱ βασιλεῖς οἱ βασιλεύσαντες ἐν Ἐδῶμ, ἡς καὶ αὐτὸς ἤρξε χώρας.

Ο'ΛΥΜΠ. Οὕτω τάλιν ἐν Παραλειπομέναις ἀρήται· ὥστε ὅταν λέγη περὶ εαυτοῦ, ὅτι ἦμιν ἐν μέσῳ αὐτῶν ὡς βασιλεὺς ἐν μονοζώνοις, ἢ ὅτι καὶ πρὸ τῆς βασιλείας διὰ πλὴν ἀρετῇ ὡς βασιλεὺς ἐτιματό· ἢ τὸ ὅτι, ἐκ ὁμοιωματικῶς εἴρηται, ἀλλ' ἐκ αὐτῆς τῆς ἀληθείας, ὅτι βασιλεὺς ἐτύγχανεν.

ΚΕΙΜ.

ΚΕΙΜ. Πρῶτος Βαλαάκ ὁ τῷ Βεώρ, καὶ ὄνομα τῇ πόλει αὐτῷ Δευναβά.

Διαδεξάμενος δὲ τὸν Βαλαάκ εἰς τὴν βασιλείαν, ἐκ ἐξήλωπεν αὐτὸν πῆς ἀσεβείας, ἀλλὰ τὸν Ἀβραάμ πῆς πίστεως· καὶ σημειώται, ὅτι ἐκ ἔστιν ἔτος ὁ Βαλαάκ ὁ ἐμπορεύσας τὸν Ἰσραήλ ἐν τῷ Βεελφειγῶρ· ἐκεῖνος μὲν γὰρ ὁ τῷ Σετφῶρ εἴρηται, ὡς ἐν τοῖς ἀειθμοῖς ἀρήτης· ἔτος δὲ ὁ τῷ Βεώρ, ὡς καὶ ἐν τῇ γενέσει κεῖται· καὶ ἐκεῖνος μὲν πῆς Μωάβ βασιλῆς, ἔτος δὲ πῆς Εἰδώμ.

ΚΕΙΜ. Μετὰ δὲ Βαλαάκ, Ἰωβὰβ ὁ καλούμενος Ἰώβ· μετὰ δὲ τῶτον Ἀσὼμ ὁ ὑπάρχων Ἡγεμὼν ἐκ τῆς Θαιμανίτιδος χώρας· μετὰ δὲ τῶτον, Ἀδὰδ υἱὸς Βαραδ, ὁ ἐκκόψας Μαδιαμ ἐν τῷ πεδίῳ Μωάβ· καὶ ὄνομα τῇ πόλει αὐτῷ Γεδαίμ.

Λέγει τὸς ἡγεμόνας, καὶ χώρας, καὶ τὰ ὀνόματα, καὶ τὰς πόλεις αὐτῶν, καὶ τὰς πράξεις, πρὸς σαφειάν τῶν προσώπων παράσασιν· ἡ δὲ Γεδαίμ πόλις ἐστὶ φοινίκων.

ΚΕΙΜ. Οἱ δὲ ἐλθόντες πρὸς αὐτὸν φίλοι, Ἐλιθαῖ υἱὸς Ἡσαῦ υἱῶν, Θαιμανῶν βασιλῆς, (ὁ δὲ Θεοδοπίων, υἱὸς, βξέδωκεν Ἰωταφάτ.) Βαλδὰδ ὁ Σαυχαίων τύραννος, (πάλιν ὁ Θεοδοπίων, υἱὸς Ἀμμὼν τῷ Χωβόρ.) Σωφάρ ὁ Μυναίων βασιλῆς.

ΕΥΑΓ. Τῷ Ἐλιθαῖ υἱὸς Σωφάρ, καὶ Ἀμαλήκ, ἐκ πολλοῦ αὐτῷ γεννηθεὶς· ὁ ἔν Ἐλιθαῖ, καὶ ὁ Σωφάρ γεγονόσι μαθηταὶ τῷ Ἰακώβ ὁ δὲ Ἀμαλήκ τῷ Ἡσαῦ.

ΟΛΥΜΠ. Καλῶς δὲ πάλιν τῶν φίλων ἐμνημόνευσεν ὁ λόγος, μόνον· καὶ λέγων, ἐπὶ τῶν περιφανῶν τότε καὶ ἀπαραχράπτων προσώπων γέγονε τὰ κατὰ τὸν Ἰώβ. ἐπὶ γὰρ δύο καὶ τριῶν μαρτύρων σαθῆται τὰ ῥήματα, φησὶν, ἡ θεία γραφή. φαίνεται δὲ ὁ Ἐλίας μὴ συμπαραγεγνημένος εἰς τὴν ἐπίσκεψιν Ἰώβ κατὰ τῶν τριῶν φίλων, ἀλλ' ἐκ τῶν παρατυχόντων παρεῖναι, καὶ ἄρῃν τὸν μὲν Ἰώβ ἐν τῷ πάθει συνεχόμενον, τὰς δὲ τρεῖς φίλους παρακαθημένους αὐτῷ, καὶ διαλεγόμενους, καὶ διὰ τὴν τῷ παθεῖν ὑπερβολὴν συγκαθεσθῆναι αὐτοῖς, ἐπακροώμενος αὐτῶν, καὶ λοιπὸν ἐπαπορησάντων τῶν φίλων αὐτοῦ διὰ λέξεως ἀντέχεσθαι ἕτερον· οἷα δὴ συμβαίνει διαλέξεως γενομένης, ἵστασθαι τὰς περιόντας, καὶ ἀκούειν τῶν λεγομένων, καὶ πῶς λόγους ἑαυτῶν ἐισαγαγόντας, ἀντέχεσθαι τῆς διαλέξεως. τίχα δὲ οἱ μὲν φίλοι διὰ συμπάθειαν, ὁ δὲ Ἐλίας διὰ θείαν παραγέγονεν· ὅθεν ἀδὲ ἐμνημόνευσεν ἡ γραφή τῆς αὐτοῦ ἀφίξεως. ἐρμηνεύεται δὲ Ἐλίας, Θεὸς αἰκνῶν, ἢ υἱὸς, ἐκφαίνων Θεοῦ. τοιαῦτα δὲ τὰ πρῶτα καὶ τὰ ὑστερα τῆς κατὰ τὸν Ἰώβ πραγματείας. καὶ ἕως ἡμῖν ἡ βίβλος ἀνέπτυκται. εἰ δ' ἔστιν ἡ εἰκαστικὴ μάλλον, ἢ καταληπτικῶς τὴν ἐρμηνείαν ποιησάμεθα, ὅτε πρῶτοι, ὅτε μόνοι τὸτο πεπόνθαμεν, ἀλλὰ σχεδὸν μετὰ πάντων τῶν εἰς τὴν

βίβλον ταύτῃ καταδεμένων ἡ-
γησιν.

ΧΡΥΣΟΣΤ. Ἐκαστος δὲ τῶν ἀνα-
γιγνωσκόντων, ὡς εἰς ἀρχέτυπον τι-
να εἰκόνα ὁρῶν τὸν ἀθλητὴν τού-
τον γενναῖον, μιμνῶ τῇ ἀνδρείᾳ,
ζηλοῦ τῇ ὑπομονῇ, ἵνα τῇ αὐ-
τῷ βαδίσας ὁδὸν, καὶ πρὸς ἀπάσας
τὰ διαβάλλει τὰς μηχανὰς γενναῶς πα-
ραταξάμενος, τῶν ἐπηγγελμένων ἀ-
γαθῶν τοῖς ἀγαπῶσι τὸν Θεόν, ἐπι-
τυχῇ διωρηθεῖν· καὶ γεννῶν τὰ τοῦ
μακαρίου τούτου πάθη, φάρμακα τῶν
ἡμετέρων κακῶν· καὶ τὸ χαλεπὸν τῆς
κλυδωνίας, λιμῇ τῶν κατ' ἡμᾶς
συμφορῶν, καὶ ἐφ' ἑκάστη τῇ συμβαι-

νόντων ἡμῖν λογιζόμεθα τὸν ἅγιον·
καὶ ὁρῶντες εἰς σῶμα τὸ τῆς οἰκτιρμοῦ
ὑποσῶν δεινὰ, γενναῶς ἐπὶ τοῖς κα-
τέρας, διακνώμεθα· καὶ καθάπερ πρὸς
μητέρα τινα φιλόστοργον, πανταχόθεν
τὰς χεῖρας ἐκτείνουσιν, καὶ τὰ παῖδια
πεφοβημένα δεχομένη καὶ αἰσχυρῶς
ἰδὼν, ὅτε πρὸς τῇ βίβλῳ ταύτῃ
αἰεὶ καταφύγωμεν καὶ οἰκτισάμεθα καὶ
μήκιστα ἡμῖν ἐπὶ δεινὰ, ἱκανῶς πάν-
τως λαβόντες τῇ παραμυδίᾳ, ὅπως
ἀπελθόμεθα χάριτι Χριστοῦ τῆς ἀ-
ληθινῆς Θεοῦ μεθ' ἧς τῷ Πατρὶ ἡ δόξα,
ἀμα τῷ Ἁγίῳ Πνεύματι, νῦν καὶ
ἀεὶ, καὶ εἰς τὸς αἰῶνας τῶν αἰώνων.
Ἀμήν.

Τ Ε Λ Ο Σ

NOI RIFORMATORI

DELLO STUDIO DI PADOVA.

A Vendo veduto per la Fede di Revisione , ed Approvazione del Pubblico Revisor D. Natal dalle Laste nel Libro intitolato : Cattena di S.S. Padri in Giob , in Greco m.s. non v'esser cosa alcuna contra la Santa Fede Cattolica , e parimente per Attestato del Segretario Nostro , niente contro Principi e buoni costumi , concediamo Licenza a Demetrio Teodosio Stampator di Venezia che possi essere stampato , osservando gli ordini in materia di Stampe , e presentando le solite Copie alle Pubbliche Librerie di Venezia , e di Padova .

Data li 28. Novembre 1791.

(ZACCARIA VALARESSO RIF.
(FRANCESCO PESARO CAV. PROC. RIF.

Registrato in Libro a Carte 567. al Num. 3.

Marcantonio Sanfermo Segr.

Adi 26. Novembre 1791.

Registrato a Carte 166. nel Libro del Magistrato degli Illustriss. ed Eccellentiss. Signori Esecutori contro la Bestemmia .

Antonio Perazzo Segr.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΔΗΜΟΣΙΑ